

การพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร
โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม : การวิเคราะห์เชิงสาเหตุ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์
มิถุนายน 2560

การพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร
โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม : การวิเคราะห์เชิงสาเหตุ

ปริญญานิพนธ์
ของ
สุวรรณ จูทะสมพากร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์

มิถุนายน 2560

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร
โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม : การวิเคราะห์เชิงสาเหตุ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์
มิถุนายน 2560

สุวรรณ จุฑะสมพากร. (2560). การพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนใน กรุงเทพมหานคร โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม : การวิเคราะห์เชิงสาเหตุ. ปรินูญานิพนธ์ ปร.ด. (การวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาปรินูญานิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี, รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ฉัตรศุภกุล, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรืองเดช ศิริกิจ.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษาใน กรุงเทพมหานคร 2) เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษาใน กรุงเทพมหานคร 3) เพื่อสร้างรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษาใน กรุงเทพมหานคร และ 4) เพื่อศึกษาผลของการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษาใน กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนใน กรุงเทพมหานคร ที่กำลังศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีการศึกษา 2559 ซึ่งแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มแรกเป็นนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนที่กำลังศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1-3 ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ได้จำนวน 902 คน เพื่อใช้ในการศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมเอื้อสังคม ส่วนกลุ่มที่สองเป็นนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนของวิทยาลัยเทคโนโลยีดอนบอสโก จำนวน 16 คน เพื่อใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนโดยการให้คำปรึกษากลุ่ม แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 8 คน

ผลการศึกษาวิจัยสรุปได้ดังนี้: 1) พฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนประกอบด้วย การช่วยเหลือ การแบ่งปัน การเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล การให้ความร่วมมือ และการปฏิบัติตามปทัสถาน 2) ปัจจัยเชิงเหตุ ได้แก่ ปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนตน ปัจจัยด้านความเอื้อเพื่อปัจจัยด้านคตินิยม และปัจจัยด้านหลักการนิยม มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 3) การให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ประยุกต์ใช้ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มที่หลากหลาย ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเริ่มต้นกลุ่ม ขั้นการให้คำปรึกษากลุ่ม และขั้นยุติการให้คำปรึกษากลุ่ม 4) กลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มมีพฤติกรรมเอื้อสังคมหลังการทดลองและระยะติดตามผล สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 5) กลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มมีพฤติกรรมเอื้อสังคมหลังการทดลองและระยะติดตามผล สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

A CAUSAL MODEL ANALYSIS : THE DEVELOPMENT OF PROSOCIAL BEHAVIOR
AMONG PRIVATE VOCATIONAL STUDENTS IN BANGKOK THROUGH GROUP
COUNSELING.

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Doctor of Philosophy Degree in Research and Development on Human Potential
at Srinakharinwirot University

June 2017

Suwan Jutasompakorn. (2017). *A Causal Model Analysis : The Development of Prosocial Behavior among Private Vocational Students in Bangkok through Group Counseling*. Doctoral Thesis, Ph.D. (Research and Development on Human Potential). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor : Assistant Professor Dr. Skol Voracharoensri, Associate Professor Dr. Khompet Chatsupakul, Assistant Professor Dr. Ruangdech Sirikit.

The purposes of this research were as follows : 1) to study the prosocial behavior of private vocational students in Bangkok; 2) to study the influences of causal factors on the prosocial behavior of private vocational students in Bangkok; 3) to construct a group counseling model for developing the prosocial behavior of private vocational students in Bangkok and 4) to study the effectiveness of group counseling for the development the prosocial behavior of private vocational students in Bangkok. The subjects were private vocational students in Bangkok and enrolled at the Vocational Certificate level in the 2016 academic year. They were divided into two groups. The first group consisted of students from levels one to three of the Vocational Certificate with a total sample size of nine hundred and two, selected by using multi-stage sampling method for causal relationships by Structural Equation Modeling of prosocial behavior. The second group included sixteen subjects from Don Bosco Technological College provided for developing prosocial behavior among private vocational students through a group counseling program. This group of subjects was then classified into an experimental group and a control group. Each group consisted of eight students.

The results of the study were as follows: 1) The prosocial behavior of private vocational students consisted of helping, sharing, charity, cooperation and norm observation; 2) Causal factors which consisted of egoism, altruism, collectivism and principlism had significantly influenced the prosocial behavior of private vocational students at the level of .01 and fit with the empirical data; 3) Several group counseling theories and techniques were applied to develop prosocial behavior among private vocational students through a group counseling program which consisted of an initial stage, a working stage and a final stage; 4) The prosocial behavior of the experimental group after the experiment and after the follow-up was significantly higher than before the experiment at a level of .05; 5) The prosocial behavior of the experimental group after the experiment and after the follow-up was significantly higher than that of the control group at a level of .01.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง
การพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร
โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม : การวิเคราะห์เชิงสาเหตุ
ของ
สุวรรณ จุฑะสมพาการ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ที่ปรึกษาหลัก

.....ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี)

(ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์)

.....ที่ปรึกษาร่วม

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ฉัตรศุภกุล)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี)

.....ที่ปรึกษาร่วม

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรืองเดช ศิริกิจ)

(รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ฉัตรศุภกุล)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรืองเดช ศิริกิจ)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีเป็นเพราะผู้วิจัยได้รับความเมตตากรุณาอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ฉัตรศุภกุล และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรืองเดช ศิริกิจ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทาง ติดตามตรวจแก้ไข ทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง และตระหนักในคุณค่าที่ท่านอาจารย์ทั้งสามท่านมอบให้ จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ ที่ให้ความกรุณามาเป็นประธานสอบปริญญานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล ที่เป็นกรรมการแต่งตั้งเพิ่มเติมในการสอบปากเปล่า โดยให้คำแนะนำเพิ่มเติมในการปรับปรุงปริญญานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาเสียสละเวลาในการตรวจสอบเครื่องมือ และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้ ขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของ คณาจารย์ภาควิชาการแนะแนวจิตวิทยาการศึกษา และคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา ความรู้แก่ผู้วิจัยตลอดการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนา ศักยภาพมนุษย์ แขนงวิชาจิตวิทยาพัฒนามนุษย์และการให้คำปรึกษา ขอกราบขอบพระคุณ นักวิชาการทั้งในและต่างประเทศ ที่ปรากฏนามในปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ แม้ว่าผู้วิจัยจะไม่ได้รับการถ่ายทอดวิชาความรู้จากท่านโดยตรง แต่ก็ได้รับความรู้จากผลงานวิชาการของท่าน

ขอขอบพระคุณผู้บริหารของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 10 แห่ง รวมทั้งนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และนักเรียน กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผู้วิจัยระลึกเสมอว่า ความสำเร็จของการวิจัยครั้งนี้เป็นผลมาจากความรัก ความไว้วางใจ ความจริงใจ และความปรารถนาดีจากทุกท่าน

ขอขอบคุณผู้บริหารและคณาจารย์วิทยาลัยเทคโนโลยีดอนบอสโก ที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือและเป็นกำลังใจในการทำวิจัยครั้งนี้ด้วยดีตลอดมา

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกพระคุณบิดา มารดา ที่ได้ให้ชีวิตและอบรมเลี้ยงดูให้ผู้วิจัยมีวันนี้ ขอบใจพี่น้องในครอบครัวที่คอยให้กำลังใจผู้วิจัยมาโดยตลอด คุณประโยชน์จากงานวิจัยนี้ ขอมอบให้เป็นอันสืบแต่ผู้มีพระคุณทุกท่านตามที่กล่าวมา

สุวรรณ จูทะสมพากร

สารบัญ

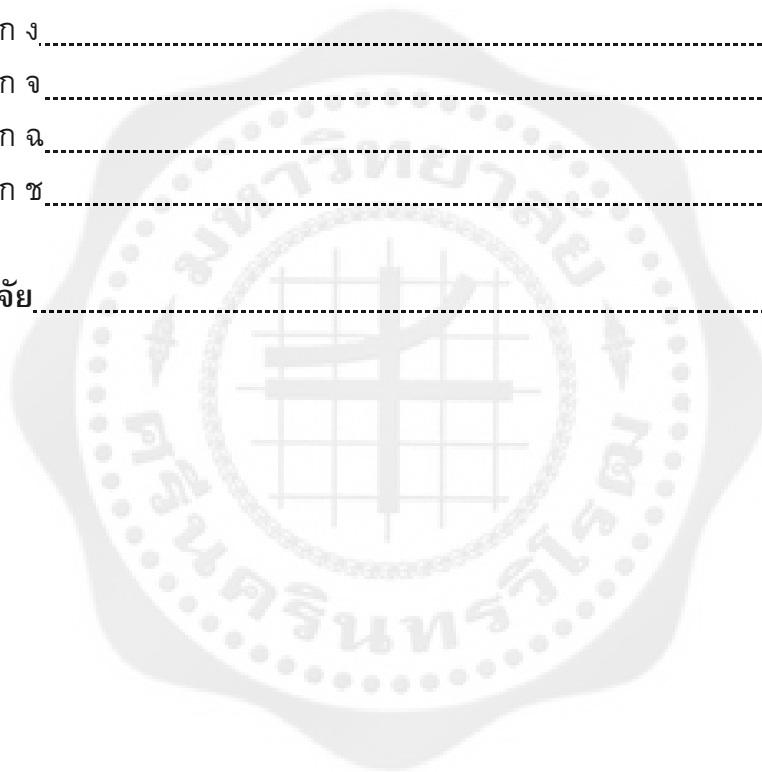
บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
คำถามการวิจัย.....	9
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	9
ความสำคัญของการวิจัย.....	9
ขอบเขตของการศึกษา.....	10
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	12
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	18
สมมติฐานการวิจัย.....	22
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	23
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเอื้อสังคม.....	23
ความเป็นมาและความหมายของพฤติกรรมเอื้อสังคม.....	23
ลักษณะของพฤติกรรมเอื้อสังคม.....	25
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเอื้อสังคม.....	28
ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคม.....	38
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคม.....	59
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษากลุ่ม.....	61
ความหมายของการให้คำปรึกษากลุ่ม.....	61
เป้าหมายของการให้คำปรึกษากลุ่ม.....	63
เหตุผลและข้อดีของการให้คำปรึกษากลุ่ม.....	65
ทักษะและบทบาทของผู้นำกลุ่ม.....	68
หลักการของการให้คำปรึกษากลุ่ม.....	71
กระบวนการในการให้คำปรึกษากลุ่ม.....	73
ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่ม.....	77
การประยุกต์ใช้ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่ม.....	95
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษากลุ่ม.....	100

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย	102
ระยะที่ 1 การศึกษาพฤติกรรมเอื้อสังคม และปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ	102
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	102
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	106
การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	115
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	119
การเก็บรวบรวมข้อมูล	120
การวิเคราะห์ข้อมูล	120
ระยะที่ 2 การสร้างและการศึกษาผลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ	123
การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง	123
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	124
การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	124
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	134
การเก็บรวบรวมข้อมูล	135
การวิเคราะห์ข้อมูล	136
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	137
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	137
ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	139
ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	139
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานในการวิจัย	147
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	175
ความมุ่งหมายของการวิจัย	175
สมมติฐานในการวิจัย	175
ขอบเขตของการศึกษา	176
สรุปผลการวิจัย	179
การอภิปรายผล	187
ข้อเสนอแนะ	212

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม	214
ภาคผนวก	236
ภาคผนวก ก	237
ภาคผนวก ข	240
ภาคผนวก ค	259
ภาคผนวก ง	268
ภาคผนวก จ	287
ภาคผนวก ฉ	301
ภาคผนวก ช	387
ประวัติย่อผู้วิจัย	402

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 งานวิจัยที่ได้แย้งและงานวิจัยที่สนับสนุนสมมติฐานความเห็นอกเห็นใจ ที่นำไปสู่ความเอื้อเฟื้อ.....	33
2 คุณลักษณะของความเห็นอกเห็นใจ.....	48
3 สรุปเป้าหมาย และเทคนิคของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม.....	93
4 สรุปการประยุกต์ใช้ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรม เอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ.....	98
5 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	105
6 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับชั้นการศึกษา.....	105
7 ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่น ทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง (n = 129).....	116
8 ค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมรายด้าน ของนักเรียนอาชีวะ ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1-3 และรวมทุกระดับชั้น.....	117
9 ค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมทั้งฉบับ ของนักเรียนอาชีวะ ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1-3 และรวมทุกระดับชั้น.....	118
10 สรุปเกณฑ์ที่ใช้ในการตรวจสอบความกลมกลืน.....	122
11 ระยะเวลาในการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของกลุ่มทดลอง....	133
12 แบบแผนการทดลองแบบสองกลุ่มมีกลุ่มควบคุมวัดก่อนและหลังการทดลอง และระยะติดตามผล.....	134
13 จำนวนและร้อยละของนักเรียนอาชีวะที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง (n = 902).....	139
14 ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าต่ำสุด (Min) ค่าสูงสุด (Max) ของพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะโดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับชั้นการศึกษา (n = 902).....	140
15 ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าต่ำสุด (Min) ค่าสูงสุด (Max) ของพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะโดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ (n = 902).....	142
16 ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าต่ำสุด (Min) ค่าสูงสุด (Max) ของปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ จำแนกตามระดับชั้นการศึกษา (n = 902).....	143

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
17 คำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตที่ใช้ในการวิเคราะห์โครงสร้าง ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ.....	145
18 การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์โครงสร้าง ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ.....	146
19 ค่าดัชนีความกลมกลืนและดัชนีเปรียบเทียบของโมเดลสมมติฐานปัจจัยเชิงเหตุ.....	148
20 คำสัมประสิทธิ์อิทธิพลของโมเดลสมมติฐานปัจจัยเชิงเหตุ.....	151
21 สรุปทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มและเทคนิคเชิงจิตวิทยา ที่ใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ.....	159
22 ค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวม และรายด้านของกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล.....	163
23 การตรวจสอบการแจกแจงแบบโค้งปกติด้วยการทดสอบ Shapiro-Wilk ของกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล.....	165
24 การตรวจสอบความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวนของกลุ่มทดลอง ด้วยการทดสอบสถิติของ Levene ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล.....	165
25 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมและรายด้าน ของกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล.....	166
26 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของพฤติกรรมเอื้อสังคม โดยรวมและรายด้านของกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล.....	167
27 ค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมเอื้อสังคม โดยรวมและรายด้านของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล.....	168
28 การตรวจสอบการแจกแจงแบบโค้งปกติด้วยการทดสอบ Shapiro-Wilk ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล.....	170
29 การเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมและรายด้าน ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล ด้วยสถิติทดสอบทีแบบสองกลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน.....	172

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
30 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคม ของนักเรียนอาชีวะ.....	288
31 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ.....	293
32 ค่าความสอดคล้องของโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนา พฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ.....	299

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 โมเดลสมมติฐานปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ.....	19
2 กรอบแนวคิดในการพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม	22
3 ขั้นตอนการสร้างแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ.....	119
4 การให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ.....	128
5 โมเดลสมมติฐานปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ.....	148
6 ผลการประมาณค่าโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยเชิงเหตุ ที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ มีความกลมกลืนกับ ข้อมูลเชิงประจักษ์หลังจากที่ได้ปรับโมเดลสมมติฐาน (คะแนนมาตรฐาน).....	149

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

มนุษย์อยู่ร่วมกันในสังคม มีการอุทิศตัวทั้งกายใจ พลังงาน ทรัพย์สิน เงินทอง และเวลา อย่างมากมายในการช่วยเหลือผู้คนรอบข้างไม่ว่าจะโดยตั้งใจ มีการเตรียมการไว้ล่วงหน้า หรือโดยเหตุบังเอิญ ตัวอย่างเช่น การสามารถอยู่เป็นเพื่อนได้ตลอดทั้งคืนเพื่อคอยปลอบใจสำหรับการสูญเสียบุคคลที่รัก หรือผิดหวังจากความรัก การบริจาคเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัยทางธรรมชาติ การเป็นอาสาสมัครในประเทศที่เสี่ยงภัยสงครามหรือโรคระบาดเพื่อช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ทหารที่พลีชีพเพื่อปกป้องคนรอบข้าง นักผจญเพลิงที่เสี่ยงชีวิตในเหตุการณ์ตึกเวิลด์เทรดเซ็นเตอร์ถล่มวันที่ 11 กันยายน ค.ศ.2001 คุณแม่เทเรซาแห่งกัลกัตตา (Mother Teresa of Calcutta) ที่ได้อุทิศตัวทั้งชีวิตเพื่อดูแลรักษาคนจนที่กำลังจะตายในประเทศอินเดียจำนวนเป็นหมื่นเป็นแสนคน การที่ ออสการ์ ชินเดอเรอ (Oskar Schindler) ยอมเสี่ยงชีวิตเพื่อช่วยชาวยิวจำนวนนับหมื่นคนที่ปรากฏอยู่ในสมุดบันทึกของเขาให้พ้นจากการสังหารหมู่ของทหารนาซี (Hogg; & Cooper. 2007: 241) ตัวอย่างของพฤติกรรมช่วยเหลือดังกล่าวเหล่านี้ทำให้เกิดการตั้งคำถามในบรรดานักจิตวิทยาสังคมว่า อะไรคือเหตุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมนุษย์ให้แสดงพฤติกรรมช่วยเหลือออกมา ถึงขั้นต้องแลกด้วยชีวิตของตนเองก็ตาม หรือมนุษย์แสดงพฤติกรรมช่วยเหลือออกมาเพื่อสนองความปรารถนา ความสุขใจ และผลประโยชน์ของตนเอง หรือทำเพื่อผู้อื่นโดยไม่เห็นแก่ตนเองเลย ปัจจัยใดที่ทำให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมที่สามารถอุทิศตัวได้ขนาดนั้น จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจและน่าศึกษาอย่างยิ่งถึงเหตุปัจจัยหรือสาเหตุที่ทำให้เกิดพฤติกรรมเอื้อสังคมของบุคคล

พฤติกรรมเอื้อสังคมซึ่งมักเห็นได้ในรูปแบบของการช่วยเหลือ การแบ่งปัน การเข้าร่วมกิจกรรม การกุศล การให้ความร่วมมือในด้านต่างๆ และการรักษากฎระเบียบของสังคม เป็นพฤติกรรมที่จำเป็นอย่างมากสำหรับสังคมปัจจุบันที่มีการแข่งขันกันสูง ผู้คนมุ่งแต่จะกอบโกยผลประโยชน์อย่างเห็นแก่ตัวโดยไม่สนใจว่าผู้อื่นจะได้รับความเดือดร้อนหรือไม่ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2546: 105-106) พฤติกรรมเอื้อสังคมถูกจัดให้เป็นคุณลักษณะนิสัยด้านศีลธรรมที่ต้องปลูกฝังตั้งแต่เด็ก สอดคล้องกับ สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2554: 402) ที่อธิบายว่า พฤติกรรมเอื้อสังคมเป็นพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมและสำนักเลขาธิการสภาการศึกษา (2548: 3-4) ให้ความสำคัญโดยได้กำหนดเป็นเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่จะต้องทำให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมดังกล่าว มีความรับผิดชอบทางศีลธรรมและสังคม มีจิตสำนึกเพื่อผู้อื่นและส่วนรวม แต่ภาพของนักเรียนที่เป็นเยาวชนในปัจจุบันกลับถูกมองในด้านลบจากสังคม เช่น ให้ความสำคัญด้านวัตถุมากกว่าจิตใจ แข่งขันเพื่อกอบโกยผลประโยชน์ให้กับตนเองมากที่สุด ไม่มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น (อมรวิรัช นาครทรรพ. 2548: 182-183) เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนและขาดจิตสำนึกที่จะต้องช่วยเหลือ (สิทธิโชค วรานุสันติกุล. 2549: 56) มีภาพลักษณ์ของการใช้

ความรุนแรงและการทะเลาะวิวาทในกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษา (วชิรวิทย์ ยางไชย; และ อวยพร เรืองตระกูล. 2555: 1241-1255) ภาพต่างๆ เหล่านี้ทำให้เกิดความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องพัฒนาและเสริมสร้างให้เยาวชนมีพฤติกรรมเอื้อสังคม มีความเอื้ออาทรต่อผู้คนรอบข้าง ช่วยเหลือ แบ่งปัน และสร้างสรรค์สังคมให้น่าอยู่ เป็นเยาวชนที่มีคุณภาพของประเทศชาติ และหนึ่งในตัวชี้วัดคุณภาพของเยาวชน ได้แก่ พฤติกรรมเอื้อสังคม (อรพินทร์ ชูชม; สุภาพร ณะชานันท์; และทัศนาก ทอภักดี. 2554: 20)

ราชบัณฑิตยสถาน (2553: 231) ให้ความหมายคำศัพท์ "Prosocial behavior" ไว้ว่า "พฤติกรรมเอื้อสังคม" หมายถึงพฤติกรรมที่บุคคลทำเพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวมหรือเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น อินเด และโกรเบล (Hinde; & Groebel. 1991: 5) ให้ความหมายว่าเป็นการกระทำที่มีเจตนาช่วยเหลือหรือเกื้อกูลประโยชน์ให้กับบุคคลอื่นหรือกลุ่มบุคคลอื่น โดยปราศจากรางวัล เป็นสิ่งจูงใจ พิเลียวินและคณะ (Piliavin; Dovidio; Gaertner; & Clark. 1981: 4) อธิบายเพิ่มเติมว่าเป็นการกระทำร่วมกันระหว่างผู้ให้ความช่วยเหลือและผู้รับความช่วยเหลือ สอดคล้องกับ มุสเซน และไอเซนเบิร์ก (Mussen; & Eisenberg. 1977: 3) ที่ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมเอื้อสังคมไว้ว่าเป็นการกระทำที่ต้องการความเสียสละ ทรัพย์สินเงินทอง และความเสี่ยงจากผู้กระทำ อันมีคุณลักษณะของความใจกว้าง ความเอื้อเฟื้อ ความเห็นอกเห็นใจ การให้ความช่วยเหลือด้านวัตถุและด้านจิตใจ แก่คนทุกข์ยากลำบาก การแบ่งปันวัตถุสิ่งของที่มีอยู่ การเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อลดความ อุดรธรรม ความไม่เสมอภาค และความรุนแรงในสังคม เบียร์ฮอฟ (Bierhoff. 2002: 9) ยังได้เพิ่มเติมลักษณะพฤติกรรมเอื้อสังคมไว้ว่า ผู้กระทำต้องไม่อยู่ภายใต้ข้อผูกมัดหรือพันธะหน้าที่ใดๆ

บาร์-ทาล์ และ ราวิฟ (Bar-tal; & Raviv. 1982: 199) อธิบายถึงรูปแบบของพฤติกรรมเอื้อสังคมเพิ่มเติมไว้ว่าการแสดงพฤติกรรมนั้นจะประกอบด้วยลักษณะของรูปแบบการช่วยเหลือ (Helping) การให้ความร่วมมือ (Cooperation) หรือการแลกเปลี่ยน (Exchange) ที่ก่อให้เกิดคุณประโยชน์กับผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับ เรคสกี (Reykowski. 1982: 378) ที่ได้ขยายความของพฤติกรรมเอื้อสังคมครอบคลุมปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง เช่น การช่วยเหลือ (Helping) การแบ่งปัน (Sharing) การเสียสละตนเอง (Self-sacrifice) และการปฏิบัติตามปทัสถาน (Norm observing) นอกจากนี้ พฤติกรรมเอื้อสังคมยังมีลักษณะที่เป็นการกระทำที่เกื้อกูลบุคคลอื่นด้วยความสมัครใจ (Voluntary) ความตั้งใจ (Intentional) ไม่ได้เกิดขึ้นโดยบังเอิญ โดยมีแรงจูงใจเพียงอย่างเดียวหรือหลายอย่างร่วมกัน (Eisenberg. 1982: 6) การทำอย่างมีสติ (Consciously) และเต็มใจ (Willingly) ปราศจากเงื่อนไขของวิชาชีพเข้ามาผูกพัน ตลอดจนมีเป้าประสงค์ที่จะทำให้ความเป็นอยู่ของบุคคลดีขึ้น หรืออาจเป็นกลุ่มคนที่ทั้งรู้จักหรือไม่รู้จักก็ได้ (Smith; & Mackie. 2007: 517)

โรเซนฮาน (Mussen; & Eisenberg. 1977: 4; citing Rosenhan. 1972) ได้เพิ่มเติมว่าพฤติกรรมเอื้อสังคมจะเกิดขึ้นได้ ต้องมีสาเหตุที่เป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลเกิดการกระทำช่วยเหลือ ซึ่งในด้านปัจจัยที่เป็นสาเหตุนี้ยังไม่ได้มีการศึกษากันอย่างกว้างขวางนัก แม้ว่าเป็นเรื่องยากที่จะศึกษาถึงเหตุ

ปัจจัยเหล่านี้ในเชิงประจักษ์ แต่เจตนาที่เปรียบเสมือนเป็นการให้รางวัลกับตนเอง (Self-rewards) เช่น ความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง หรือเกิดความพึงพอใจและภูมิใจหลังจากที่ได้ช่วยเหลือ เป็นต้น ความรู้สึกที่เกิดขึ้นเหล่านี้ดูเหมือนจะเป็นสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมเอื้อสังคมของบุคคล

เบทสัน (Mikulincer; & Shaver. 010: 20-28; citing Batson. 1987) ได้อธิบายรูปแบบของ ปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคม ประกอบด้วย

รูปแบบที่ 1 การกระทำที่มุ่งประโยชน์ส่วนตน (Egoism) หมายถึง การแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมที่ทำได้ประโยชน์ของตนเองเป็นหลักสำคัญ

รูปแบบที่ 2 การกระทำที่เกิดจากความเอื้อเพื่อ (Altruism) หมายถึง การแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมที่ทำได้ประโยชน์ของบุคคลอื่นโดยไม่หวังผลตอบแทนจากบุคคลที่ได้รับความช่วยเหลือหรือจากผู้ใดทั้งสิ้น

รูปแบบที่ 3 การกระทำที่เกิดจากคตินิยมหมู่ (Collectivism) หมายถึง การแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมที่ทำได้ประโยชน์ของกลุ่มที่ไม่ใช่ตัวบุคคล

รูปแบบที่ 4 การกระทำที่เกิดจากหลักการนิยม (Principlism) หมายถึง การแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมที่ทำได้สนับสนุนหลักการทางศีลธรรมเป็นที่ยึดเหนี่ยว

สำหรับนักวิชาการไทย อรพินธ์ ชูชม, สุภาพร ธาระชาพันธ์, และทัศนาก ทอภักดี (2554: 16) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมเอื้อสังคมไว้ว่า เป็นการที่บุคคลมีการปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของสังคม ประพฤติตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคม ช่วยเหลือเอื้อเพื่อผู้อื่น และแบ่งปันสิ่งของเครื่องใช้ให้ผู้อื่น อีกทั้ง สุรางค์ โค้วตระกูล (2554: 402-403) ได้ให้ตัวอย่างของพฤติกรรมเอื้อสังคม อาทิ ความกรุณา (Kindness) ความเอื้อเพื่อ (Altruism) การแบ่งปัน (Sharing) การช่วยเหลือและการร่วมมือซึ่งกันและกัน (Helping and Cooperation) เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ นพมาศ อึ้งพระ (2553: 210-211) ที่มองว่าพฤติกรรมเอื้อสังคมเป็นสิ่งที่สมาชิกในสังคมช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ลดความเห็นแก่ตัว เพิ่มการสื่อสารและเสริมความไว้วางใจซึ่งกันและกัน การให้ความร่วมมือเป็นพฤติกรรมเอื้อสังคมที่สำคัญ เพราะถ้าสังคมขาดการให้ความร่วมมือ การพัฒนาสังคมย่อมเกิดขึ้นไม่ได้

พฤติกรรมเอื้อสังคมเป็นพฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่จำเป็นของสังคม เป็นคุณลักษณะที่สำคัญอย่างหนึ่งของคุณธรรมและจริยธรรมที่ควรมีในเยาวชนโดยเฉพาะนักเรียนอาชีวศึกษา ดังที่ดวงเดือน พันธุมนานิน (2538: 41) ได้ให้ความคิดเห็นว่า นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและในระดับอาชีวศึกษานั้น เป็นวัยซึ่งอยู่ระหว่างหัวเลี้ยวหัวต่อของการเป็นวัยรุ่นและผู้ใหญ่ เป็นวัยที่เริ่มมีความสามารถทางการรู้จักคิด และสติปัญญาที่ใกล้เคียงกับผู้ใหญ่ที่พัฒนาตามปกติ เป็นวัยที่ควรได้รับการส่งเสริมพัฒนาทางจิตใจในด้านการเห็นแก่ส่วนรวม และการมีมนุษยธรรมสูง ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2544: 28) ที่ได้กำหนดให้สถานศึกษาควรเน้นการพัฒนานักเรียนในด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ และสอดคล้องกับกรมอาชีวศึกษา (แผนพัฒนาอาชีวศึกษาระยะที่ 9 พ.ศ. 2545-2549) ที่มุ่งผลิตและพัฒนา นักเรียนอาชีวศึกษาสำหรับภาคอุตสาหกรรม เกษตรกรรม และบริการ เพื่อพัฒนาประเทศโดยเน้นการให้ความรู้ ทักษะ คุณธรรม และจริยธรรม และปลูกฝังนิสัยในการทำงาน

แต่สภาพความเป็นจริงในปัจจุบันกลับพบปัญหาต่างๆ ในนักเรียนอาชีวะ ซึ่งส่วนใหญ่เป็น ปัญหาเรื่องพฤติกรรม เช่น การใช้ความรุนแรง การต่อต้านกฎระเบียบของสถาบัน การไม่เคารพ อาจารย์ผู้สอน การทะเลาะวิวาท การติดยาเสพติด การทำสิ่งผิดกฎหมายหรือแสดงพฤติกรรมอยู่ เหนือกฎหมาย ทำให้ภาพพจน์ของนักเรียนอาชีวะถูกมองว่ามีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เป็นเด็กเกเร ชอบชกต่อย ทะเลาะวิวาท และใช้ความรุนแรง (ดวงนภา มกรานุรักษ์. 2554: 9) สอดคล้องกับ งานวิจัยที่ศึกษาถึงปัญหาด้านพฤติกรรมของนักเรียนอาชีวะที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในสังคม ได้แก่ ปัญหาพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาอาชีวะหญิงระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1-3 ปัญหาพฤติกรรมทางสังคมและการใช้ชีวิตที่อาศัยอยู่หอพักของนักศึกษาอาชีวะตั้งแต่ระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพถึงปริญญาตรี ปัญหาการเสี่ยงทางเพศของนักศึกษาอาชีวะในระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปัญหาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของ นักเรียนอาชีวะระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 (นิภาวรรณ หมีทอง. 2551; วรินทร์ดา อักษรทับ. 2552; ญฐาภพ ระวะใจ. 2554; ชญาภา ประเสริฐศรี. 2555) และที่ถูกกำหนดให้เป็นปัญหาระดับชาติของ กลุ่มนักเรียนอาชีวะ คือปัญหาการทะเลาะวิวาทกันของนักเรียนอาชีวะต่างสถาบัน (สุภาพร อาจเดช. 2555: 1-16; สำนักข่าวไทย. 2553: ออนไลน์) ปัญหาดังกล่าวที่สะสมและเพิ่มความรุนแรงมากขึ้นใน กลุ่มนักเรียนอาชีวะ มีสาเหตุหนึ่งมาจากการที่นักเรียนอาชีวะขาดการส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมเอื้อ สังคมทั้งในด้านความรู้และแนวทางปฏิบัติ ดังนั้นผู้วิจัยเล็งเห็นความจำเป็นและเร่งด่วนที่ต้อง เสริมสร้างให้นักเรียนอาชีวะมีคุณธรรมและจริยธรรมที่เด่นชัด ทำให้สังคมได้เห็นและเกิดการยอมรับ และหนึ่งในคุณธรรมและจริยธรรมที่ผู้วิจัยได้ศึกษาคือพฤติกรรมเอื้อสังคม ที่มีปัจจัยเชิงเหตุมา จากประโยชน์ส่วนตน ความเอื้อเฟื้อ คดีรวมหมู่ และ/หรือหลักการนิยม ซึ่งหากพัฒนาพฤติกรรม เอื้อสังคมควบคู่ไปกับการเสริมสร้างปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมให้มีในตัวของนักเรียน อาชีวะ พฤติกรรมที่ดีต่างๆ ก็เกิดขึ้นตามมา เช่น การช่วยเหลือ การให้ความร่วมมือ การแบ่งปัน การบริจาค การปฏิบัติตามปทัสถาน เป็นต้น อันจะสามารถตอบโต้ภัยแก่ปัญหาด้านพฤติกรรมและ ภาพลักษณ์ที่ใช้ความรุนแรงของนักเรียนอาชีวะให้กับสังคมได้อย่างยั่งยืน

เหตุผลอีกประการหนึ่งที่ผู้วิจัยมีความสนใจในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนอาชีวะ โดยจะ ศึกษาถึงลักษณะหรือรูปแบบการแสดงออกของพฤติกรรมเอื้อสังคม และปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อ พฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ เพราะนักเรียนอาชีวะถูกจัดเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญในการ พัฒนาประเทศ เป็นฐานแรงงานที่มีคุณค่า มีขีดความสามารถ มีทักษะสำคัญต่อการพัฒนาชาติ ต่อ การขับเคลื่อนเศรษฐกิจ เป็นกำลังสำคัญที่สร้างความเจริญให้กับประเทศไทย (สำนักข่าวเนชั่น. 2557: ออนไลน์) อีกทั้งกระทรวงศึกษาธิการตั้งเป้าหมายที่จะเพิ่มปริมาณผู้เรียนสายอาชีวะในระหว่างปี พ.ศ. 2551 - 2561 ให้มีสัดส่วนระหว่างสายอาชีวะศึกษากับสายสามัญศึกษาเป็น 60:40 เพื่อให้สามารถสนอง ต่อความต้องการกำลังคนของตลาดแรงงานในภาคอุตสาหกรรม ภาคการเกษตร และภาคบริการ อีกทั้งต้องสามารถรองรับความต้องการแรงงานฝีมือในภูมิภาคอาเซียน (วชิรวิทย์ ยางไชย; และ อวยพร เรื่องตระกูล. 2555: 1241-1255; อ้างอิงจาก สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2552) ในภาคส่วนของรัฐบาลได้ให้ความสำคัญเป็นอย่างมากกับการผลิตนักเรียนอาชีวะ โดยมีภาคเอกชนขานรับ

จัดทำโครงการต่างๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนอาชีวศึกษาควบคู่กันไป เช่น มูลนิธิเอสซีจี หอการค้าไทย และสภาอุตสาหกรรม เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. 2557: ออนไลน์) จึงเห็นได้ว่านักเรียนอาชีวศึกษามีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาของประเทศในอนาคต และหากมีการเสริมสร้างพฤติกรรมเอื้อสังคมให้เกิดขึ้นกับนักเรียนเหล่านี้ ประเทศชาติ ก็จะเจริญก้าวหน้าทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม เพราะมีการช่วยเหลือเกื้อกูลประโยชน์ให้แก่กัน และกัน สร้างสังคมที่เป็นมิตร มีความสงบสุขและสวัสดิการ ด้วยเหตุผลดังที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงเลือกกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษาเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมเอื้อสังคมในต่างประเทศ ได้รับความสนใจและมีการศึกษากันอย่างกว้างขวาง ได้แก่ มิลเลอร์ และคณะ (Miller; et al. 1991: 54) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาและการขัดเกลาทางสังคมในด้านพฤติกรรมเอื้อสังคมของเด็กนักเรียน โดยได้นิยามพฤติกรรมเอื้อสังคมว่าเป็นพฤติกรรมเชิงบวกที่ขยายตัวเพิ่มมากขึ้นในสังคม เป็นพฤติกรรมที่ทำด้วยความสมัครใจและมีเจตนาที่จะเกื้อกูลประโยชน์ให้กับผู้อื่น เช่น การแบ่งปัน การช่วยเหลือ การบริจาค เป็นต้น มีการศึกษาวิจัยในเรื่องของแรงจูงใจดังที่ เคลโมลา (Klemola. 2013: 11) ได้ศึกษาเรื่องแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังพฤติกรรมเอื้อสังคมของอาสาสมัครที่ทำงานในระยะยาว และสรุปว่าพฤติกรรมเอื้อสังคมเป็นการกระทำที่ไม่ติดเรื่องเงื่อนไขในวิชาชีพและสัญญาข้อตกลง เช่นเดียวกับ กราซิอาโน และคณะ (Graziano; et al. 2007: 583-599) ที่ได้ศึกษาถึงแรงจูงใจของพฤติกรรมเอื้อสังคมที่มีความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพของบุคคลที่ประนีประนอม มีความคิดที่อยากจะช่วยเหลือ และมีพฤติกรรมให้ความช่วยเหลือทุกสถานการณ์ ผลที่ได้คือถ้าบุคคลมีแรงจูงใจต่ำ และมีค่าใช้จ่ายสูงในการช่วยเหลืออื่นๆ แม้ว่าจะพยายามสร้างความเห็นอกเห็นใจให้เกิดขึ้นกับตนเอง พฤติกรรมเอื้อสังคมก็ยากที่จะเกิดขึ้นในตัวบุคคลนั้น

นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยของทเวนจ์ และคณะ (Twenge; et al. 2007: 56-66) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องการจำกัดทางสังคมทำให้พฤติกรรมเอื้อสังคมลดลงในกลุ่มนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยทำการทดลองเฉพาะในเรื่องของความเห็นอกเห็นใจ ผลที่ได้คือผู้ที่ถูกขับออกจากกลุ่มจะมีความเห็นอกเห็นใจน้อยลงซึ่งส่งผลทำให้การช่วยเหลือผู้อื่นลดลงด้วย ดังนั้นความเห็นอกเห็นใจจึงเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเอื้อสังคม สอดคล้องกับไอเซนเบิร์ก และคณะ (Eisenberg; et al. 2010: 143-180) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความเห็นอกเห็นใจ พฤติกรรมก้าวร้าวและต่อต้านสังคม และสัมพันธภาพในกลุ่มเด็กนักเรียน ผลที่ได้คือความเห็นอกเห็นใจเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลส่งเสริมพฤติกรรมเอื้อสังคม ห้ามปรามพฤติกรรมก้าวร้าวและต่อต้านสังคม และส่งผลที่ดีต่อสัมพันธภาพในกลุ่ม

สำหรับงานวิจัยในประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเอื้อสังคมในเรื่องปัจจัยเชิงเหตุ พบว่างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตอาสาและจิตสาธารณะ ดังเช่น ชัยนীরรณ วังนาค (2552: 90-97) ศึกษาการรับรู้พฤติกรรมสังคมแห่งตนทางบวกต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และนุสรี คันธิก (2553: 64-70) ศึกษาการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการ

พัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และปวีร์ กาญจนิก (2553: 96-109) ศึกษาการพัฒนาความมีน้ำใจของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การเรียนรู้จากตัวแบบมีชีวิตและตัวแบบสัญลักษณ์ และสารานิพนธ์ของธิดาชนา วงศ์พิทักษ์ (2556) เรื่องปัจจัยจิตสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตอาสาของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นต้น แต่ยังไม่พบว่ามีการศึกษาอย่างจริงจังในเรื่องปัจจัยเชิงเหตุที่เป็นแรงจูงใจให้เกิดพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีว

อย่างไรก็ตาม จากการที่ผู้วิจัยทำงานอยู่ในสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน พบว่า นักเรียนอาชีวส่วนใหญ่ยังไม่สามารถแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมในด้านต่างๆ เช่น ไม่เข้าคิวต่อแถวในการซื้ออาหาร ทิ้งขยะและเศษอาหารบนโต๊ะอาหารและในสนาม ขีดเขียนตามผนังห้องน้ำ จะช่วยเหลือก็ต่อเมื่อมีการร้องขอจากครู ขาดการให้ความร่วมมือในกิจกรรมการกุศลที่สถานศึกษาจัดขึ้น แต่งกายไม่ถูกต้องตามกฎระเบียบของสถานศึกษา ไม่รับผิดชอบในเวรประจำวัน อายุที่จะให้ที่นั่งบนรถโดยสาร ละเลยการช่วยเหลือคนพิการและการบริจาคทาน เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของธัญญา ธรรมิสกุล (2557: 2) ที่พบว่า นักเรียนอาชีวขาดจิตสาธารณะหลายด้าน เช่น ไม่ให้ความร่วมมือในการทำงานเพื่อส่วนรวม ทำลายทรัพย์สินของวิทยาลัย ทิ้งขยะไม่เป็นที่ ไม่ทำเวรประจำวัน ไม่รักษาความสะอาดของห้องเรียนหรือห้องน้ำ สภาพปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนอาชิวดังที่กล่าวมา อาจเนื่องมาจากสาเหตุที่นักเรียนอาชิวขาดปัจจัยเชิงเหตุที่เป็นแรงจูงใจในการแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคม ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนตน ปัจจัยด้านความเอื้อเฟื้อ ปัจจัยด้านคตินิยม และปัจจัยด้านหลักการนิยม หากมีการเสริมสร้างปัจจัยเชิงเหตุดังกล่าว ก็จะส่งผลให้นักเรียนอาชิวมีพฤติกรรมเอื้อสังคมสูงขึ้น สามารถแสดงพฤติกรรมช่วยเหลือ การแบ่งปัน การเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล การให้ความร่วมมือ และการปฏิบัติตามปทัสถาน ได้อย่างมีจิตสำนึก

ดังนั้น ในการพัฒนานักเรียนอาชิวให้มีพฤติกรรมเอื้อสังคมสูงขึ้น ผู้วิจัยจะศึกษาถึงปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชิว โดยการตรวจสอบทางสถิติว่าปัจจัยเชิงเหตุมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ จากนั้นผู้วิจัยจะศึกษาถึงทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อนำไปใช้ในการสร้างโปรแกรมพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชิวในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านการช่วยเหลือ ด้านการแบ่งปัน ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล ด้านการให้ความร่วมมือ และด้านการปฏิบัติตามปทัสถาน โดยนำผลที่ได้จากการศึกษาปัจจัยเชิงเหตุมาประยุกต์ใช้ในโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม

สาเหตุที่ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 เพื่อรับการให้คำปรึกษากลุ่ม เพราะเป็นนักเรียนที่เพิ่งเข้ามาใหม่ และผู้วิจัยต้องการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน ซึ่งได้แก่ การอบรมดูแลของครูและผู้บริหาร สภาพแวดล้อมของโรงเรียน และอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน ดังที่ บรอนเฟนเบรนเนอร์ (Lewis; et al. 2003: 185; citing Bronfenbrenner. 1976: 2) ผู้ริเริ่มด้านการให้คำปรึกษาชุมชน อธิบายว่า มนุษย์พัฒนาและเติบโตไปพร้อมกับระบบนิเวศวิทยา การเปลี่ยนแปลงทางสิ่งแวดล้อมจึงส่งผลโดยตรงต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ทั้งภายในและภายนอกในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ดังนั้น ผู้วิจัยจึง

เห็นว่านักเรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 มีความเหมาะสมที่จะเป็นกลุ่มตัวอย่างในการทดลองกับการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ เพราะยังไม่ได้รับอิทธิพลใดๆ ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเอื้อสังคม

ขั้นตอนการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งระยะการศึกษาออกเป็น 2 ระยะ โดยระยะที่ 1 เป็นการศึกษาพฤติกรรมเอื้อสังคม และปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้จากการทบทวนวรรณกรรม การใช้เครื่องมือวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ การสนทนากลุ่ม (Focus group) และการสัมภาษณ์กลุ่ม (Group interview) สถิติที่ใช้ได้แก่การวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Analysis of causal relationships by Structural Equation Modeling) และระยะที่ 2 คือการสร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ โดยมีปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมเป็นเหตุจูงจูงรูปแบบของการศึกษาเป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบการสุ่มสองกลุ่ม วัดก่อน-หลังการทดลอง (Randomized pretest-posttest control-group design) และระยะติดตามผล (Follow-up) โดยมีการให้คำปรึกษากลุ่มเป็นตัวจัดกระทำ (Treatment)

ในการสร้างโปรแกรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคม ผู้วิจัยใช้กระบวนการการให้คำปรึกษากลุ่ม (Group counseling) โดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่ม และทฤษฎีและเทคนิคเชิงจิตวิทยา นำมาสร้างเป็นโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ สำหรับเหตุผลในการเลือกให้การให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคม เพราะการให้คำปรึกษากลุ่มเป็นทางเลือกหนึ่งที่ดีที่สุดในการพัฒนาภายในตัวบุคคลและระหว่างบุคคลเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงซึ่งนำไปสู่ความเจริญงอกงามของบุคคลนั้นๆ (Corey; Corey; & Corey. 2014: 6) เป็นกระบวนการที่มีประสิทธิภาพในเรื่องของเวลาที่ใช้และในเรื่องของจำนวนบุคคล (Jacobs; Masson; & Harvill. 2009: 2; citing Jacobs; & Schimmel. 2004; Akos; & Martin. 2003; Roland; & Neitzschman. 1996) และได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันดังที่ ยาโลม (Jacobs; Masson; & Harvill. 2009: 3; citing Yalom. 2005) ใช้คำว่า "มีความเป็นสากล" (Universality)

นอกนั้นการให้คำปรึกษากลุ่มยังมีข้อดีของความหลากหลายในด้านทรัพยากรและมุมมอง เช่น ทำให้เกิดความรู้สึกในการเป็นเจ้าของร่วม เปิดโอกาสให้บุคคลฝึกทักษะของตนเอง รับฟังและให้ข้อเสนอแนะ เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลายจากประสบการณ์ของสมาชิกอื่นๆ ในกลุ่ม สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และสร้างพลังใจในการยึดถือปฏิบัติตามพันธกรณี เป็นต้น (Jacobs; Masson; & Harvill. 2009: 3-5) สอดคล้องกับคอเรย์ (Corey. 2012: 29-30) ที่ให้ความสำคัญกับการให้คำปรึกษากลุ่มสำหรับวัยรุ่นโดยให้เหตุผลว่า เป็นสถานที่ที่วัยรุ่นสามารถแสดงความรู้สึกขัดแย้ง สำรวจความสงสัยในตนเอง และหาคำตอบได้จากประสบการณ์กลุ่มแบ่งปัน เปิดโอกาสให้วัยรุ่นตั้งคำถามเกี่ยวกับค่านิยมของพวกเขา และช่วยให้เกิดการปรับเปลี่ยนค่านิยมตามที่ควรจะเป็น ในกระบวนการให้คำปรึกษากลุ่ม วัยรุ่นเรียนรู้ที่จะสื่อสารกับเพื่อนสมาชิก ได้รับประโยชน์จาก

รูปแบบของผู้นำกลุ่ม และใช้เป็นสถานที่ทดลองปฏิบัติจริงภายใต้ข้อจำกัดของตนเอง ปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มจะช่วยให้วัยรุ่นสามารถแสดงออกถึงความรู้สึกเอื้ออาทร ความห่วงใย และรู้สึกดีที่มีคนคอยรับฟังความคิดเห็นของตนเอง การช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกลุ่มจะทำให้วัยรุ่นเกิดการเข้าใจ และการยอมรับในตนเอง

สำหรับงานวิจัยที่แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการให้คำปรึกษากลุ่ม ดังเช่นงานวิจัยของ มาร์ติน และคณะ (Martin; et al. 2007: 689-698) ที่ได้ศึกษาการเพิ่มพฤติกรรมเอื้อสังคมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนวัยรุ่นชายอัฟริกัน-อเมริกัน โดยใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มและการฝึกอบรมในระยะเวลา 2 ปี พบว่านักเรียนมีความสนใจในชั้นเรียนมากขึ้น มีผลการเรียนที่ดีขึ้น มีพฤติกรรมที่ผิดระเบียบลดลง และไม่มีการถูกพักการเรียนหรือถูกเชิญออก สอดคล้องกับรายงานวิจัยทางการแพทย์ (Medical Research. 2014: online) ที่ได้นำเสนอผลงานวิจัยเชิงทดลองในเรื่องอิทธิพลของการให้คำปรึกษากลุ่มที่มีต่อความกตัญญูและพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัย พบว่าการให้คำปรึกษากลุ่มทำให้นักศึกษามีความกตัญญูและมีพฤติกรรมเอื้อสังคมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากเหตุผลและข้อดีของการให้คำปรึกษากลุ่ม สรุปได้ว่า การให้คำปรึกษากลุ่มเป็นทางเลือกหนึ่งที่ดีที่สุดในการพัฒนาภายในตัวบุคคลและระหว่างบุคคล เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงซึ่งนำไปสู่ความเจริญงอกงามของบุคคลนั้นๆ เป็นกระบวนการที่มีประสิทธิภาพในเรื่องของเวลาที่ใช้และจำนวนบุคคลที่เข้าร่วมกลุ่ม สมาชิกกลุ่มได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน สร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนสมาชิกด้วยกัน ทำให้เกิดความรู้สึกในการเป็นเจ้าของร่วม ได้ฝึกทักษะของตนเอง รับฟังและให้ข้อเสนอแนะ เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย สามารถนำไปใช้ในชีวิตรจริง และสร้างพลังใจในการยึดถือปฏิบัติตามพันธกรณี จึงเห็นได้ว่าการให้คำปรึกษากลุ่มเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของมนุษย์ให้ดีขึ้น การให้คำปรึกษากลุ่มจึงเป็นกระบวนการที่ผู้วิจัยใช้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ

จากประเด็นดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาลักษณะพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร และศึกษาปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคม ตลอดจนสร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ โดยผู้วิจัยมีความมุ่งหวังว่าผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้จะเกิดประโยชน์ในการพัฒนานักเรียนอาชีวะให้มีพฤติกรรมเอื้อสังคมสูงขึ้น มีค่านิยมของการช่วยเหลือสังคม สร้างภาพลักษณ์ใหม่ และเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ อันจะส่งผลดีให้เกิดกับความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติต่อไป

คำถามการวิจัย

1. พฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะมีอะไรบ้าง
2. ปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะมีอะไรบ้าง
3. โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะมีลักษณะอย่างไร สามารถพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมในนักเรียนอาชีวะได้มากน้อยเพียงใด

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายหลักคือ เพื่อศึกษาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ และปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ และการสร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะในกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อสร้างรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะในกรุงเทพมหานคร
4. เพื่อศึกษาผลของการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะในกรุงเทพมหานคร โดยมีจุดมุ่งหมายย่อย ดังต่อไปนี้
 - 4.1 เปรียบเทียบพฤติกรรมเอื้อสังคมของกลุ่มทดลอง ระหว่างก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล
 - 4.2 เปรียบเทียบพฤติกรรมเอื้อสังคมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ระหว่างก่อนการทดลอง กับหลังการทดลอง และระยะติดตามผล

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยครั้งนี้ จะก่อให้เกิดประโยชน์ 2 ด้าน ดังนี้

1. ด้านวิชาการ ผลการศึกษาครั้งนี้ก่อให้เกิดประโยชน์ในเชิงวิชาการดังนี้
 - 1.1 การวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงลักษณะพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ และปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคม ซึ่งสามารถใช้เป็นองค์ความรู้สำหรับงานวิจัยในด้านอื่นๆ ได้ เช่น การพัฒนาองค์กร การสร้างค่านิยมเอื้ออาทรในภาครัฐและภาคธุรกิจ เป็นต้น
 - 1.2 นำผลที่ได้จากการศึกษามาสร้างเป็นโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ อันจะเป็นประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว และครูฝ่ายปกครองของโรงเรียนอาชีวะทั่วประเทศ ในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนอาชีวะ

2. ด้านปฏิบัติ ผลการศึกษาครั้งนี้ก่อให้เกิดประโยชน์ในเชิงปฏิบัติดังนี้

2.1 ได้ข้อมูลจากแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคม และปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์และประเมินพฤติกรรมของนักเรียนอาชีวะ เพื่อสร้างโปรแกรมหรือออกแบบกิจกรรมในชั้นเรียนให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมเฉพาะกลุ่ม

2.2 ได้โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคม ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับนักเรียนนักศึกษา เพื่อพัฒนาให้เกิดการช่วยเหลือ การแบ่งปัน การร่วมการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล การให้ความร่วมมือ และการปฏิบัติตามปทัสถาน

ขอบเขตของการศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดขอบเขตของการวิจัยเป็น 2 ระยะ

ระยะที่ 1 การศึกษาพฤติกรรมเอื้อสังคม และปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนอาชีวะในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้น ปีที่ 1-3 ของปีการศึกษา 2559 จากสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานครทั้งหมด 81 แห่ง จำนวนรวมทั้งสิ้น 55,763 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาพฤติกรรมเอื้อสังคม และปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคม เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1-3 จำนวน 902 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งหลายขั้นตอน (Multistage random sampling) โดยมีเขตพื้นที่ภูมิศาสตร์ของกรุงเทพมหานครเป็นกลุ่ม (Cluster) และมีสถานศึกษาและห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม (Sampling unit) ใช้การกำหนดจำนวนสถานศึกษาตามสัดส่วนของกลุ่มเขต (Proportional allocation) และสุ่มแบบง่ายโดยวิธีการจับสลากแบบใส่คืน

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาพฤติกรรมเอื้อสังคม และปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ ประกอบด้วยตัวแปรปัจจัยเชิงเหตุ 4 ตัวแปร และตัวแปรปัจจัยเชิงผล 1 ตัวแปร โดยแต่ละตัวแปรมีตัวแปรสังเกต ดังนี้

1. ตัวแปรปัจจัยเชิงเหตุ ประกอบด้วย

1.1 ปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนตน (Egoism) มีตัวแปรสังเกต ดังนี้

- 1.1.1 การแสวงหารางวัลหรือผลตอบแทนให้กับตนเอง (Self-rewards received)
- 1.1.2 การหลีกเลี่ยงการลงโทษตนเอง (Self-punishments avoided)
- 1.1.3 การลดสิ่งเร้าที่ไม่พึงปรารถนา (Aversive-arousal reduction)

- 1.2 ปัจจัยด้านความเอื้อเฟื้อ (Altruism) มีตัวแปรสังเกต ดังนี้
 - 1.2.1 ความเห็นอกเห็นใจ (Empathy)
- 1.3 ปัจจัยด้านคตินิยมหมู่ (Collectivism) มีตัวแปรสังเกต ดังนี้
 - 1.3.1 อัตลักษณ์กลุ่ม (Group identity)
 - 1.3.2 การร่วมมือกัน (Collaboration)
 - 1.3.3 ค่านิยมกลุ่ม (Group value)
- 1.4 ปัจจัยด้านหลักการนิยม (Principlism) มีตัวแปรสังเกต ดังนี้
 - 1.4.1 ความเคารพในส่วนบุคคล (Respect for persons)
 - 1.4.2 ความยุติธรรม (Justice)
 - 1.4.3 การไม่คิดทำร้ายผู้อื่น (Nonmaleficence)
 - 1.4.4 การคิดแต่ทำดี (Beneficence)
2. ตัวแปรปัจจัยเชิงผล ประกอบด้วย
 - 2.1 พฤติกรรมเอื้อสังคม (Prosocial behavior) มีตัวแปรสังเกต ดังนี้
 - 2.1.1 การช่วยเหลือ (Helping)
 - 2.1.2 การแบ่งปัน (Sharing)
 - 2.1.3 การเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล (Charity)
 - 2.1.4 การให้ความร่วมมือ (Cooperation)
 - 2.1.5 การปฏิบัติตามปทัสถาน (Norm observing)

ระยะที่ 2 การสร้างและการศึกษาผลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ที่ได้มาจากกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาในระยะที่ 1 โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ด้วยการนำคะแนนพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมของนักเรียนอาชีวะ มาเรียงลำดับจากมากไปน้อย คัดเลือกนักเรียนที่มีคะแนนตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงไป จำนวน 16 คน ทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 8 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 8 คน โดยกลุ่มทดลองจะเข้าร่วมรับการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการให้คำปรึกษาใดๆ โดยมีเกณฑ์ในการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามแนวคิดการกำหนดเกณฑ์ของจาคอบส์ เมสสัน และฮาร์วิล (Jacobs; Masson; & Harvill. 2009: 41-42) ที่ว่าขนาดสมาชิกกลุ่มในการให้คำปรึกษาที่ได้ผลควรมีจำนวนสมาชิก 5-8 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ มีดังนี้

1. ตัวแปรจัดกระทำ (Treatment variable) ได้แก่ การให้คำปรึกษากลุ่ม
2. ตัวแปรตาม (Dependent variable) ได้แก่ พฤติกรรมเอื้อสังคม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. พฤติกรรมเอื้อสังคม หมายถึง การกระทำที่มีเป้าหมายเพื่อช่วยเหลือหรือเกื้อกูลประโยชน์ให้กับบุคคล กลุ่มบุคคล หรือสังคม โดยผู้กระทำมีความรู้ตัว เต็มใจ ตั้งใจ สมควรใจ และเสียสละตนเอง โดยไม่มีเงื่อนไขในด้านวิชาชีพ และสัญญาข้อตกลงมาบังคับให้กระทำ พฤติกรรมเอื้อสังคมแสดงออกในลักษณะต่างๆ ได้ 5 ด้านด้วยกัน ได้แก่ ด้านการช่วยเหลือ ด้านการแบ่งปัน ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล ด้านการให้ความร่วมมือ และด้านการปฏิบัติตามปทัสถาน อันมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ด้านการช่วยเหลือ หมายถึง การกระทำที่ส่งผลให้สวัสดิการของผู้อื่นดีขึ้น ได้แก่ การมอบของขวัญ การจัดเตรียมทรัพยากรเพื่อให้งานที่ทำอยู่สำเร็จไป การช่วยเหลือมี 4 รูปแบบ ได้แก่ (1) การช่วยเหลือเล็กๆ น้อยๆ เป็นบางครั้งบางคราว (2) การช่วยเหลืออย่างจริงจังและเป็นส่วนบุคคล เป็นการช่วยเหลือที่ต้องใช้การไตร่ตรองพิจารณาเพื่อที่จะเกื้อกูลประโยชน์ให้กับเพื่อนหรือบุคคลที่รู้จัก (3) การช่วยเหลือด้านอารมณ์ความรู้สึก เป็นการสนับสนุน ให้กำลังใจ ปลอบใจ (4) การช่วยเหลือในภาวะฉุกเฉิน เป็นการให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลทั่วไปที่ประสบปัญหาหารายแรง

1.2 ด้านการแบ่งปัน หมายถึง การเสียสละสิ่งของหรือทรัพย์สินของตนเองให้แก่ผู้อื่น เดือดร้อน หรือผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ เป็นการที่บุคคลยอมสละหรือให้ยืมสิ่งของที่เป็นของตนเอง หรือสิ่งของของตนเองเคยครอบครองให้กับผู้อื่น การแบ่งปันแตกต่างจากการช่วยเหลือในลักษณะที่ว่า การแบ่งปันต้องมีวัตถุสิ่งของที่ตนเองมีความเป็นเจ้าของ และมีการเสียสละที่จะมอบให้กับผู้อื่น ในขณะที่การช่วยเหลือมีเฉพาะเพียงแต่ในเรื่องของการให้เวลา ความสนใจ และความพยายามแก่ผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ

1.3 ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล หมายถึง การให้ความช่วยเหลือด้วยความสมัครใจและด้วยมนุษยธรรมแก่ผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือเนื่องจากความเจ็บป่วย ความยากจน การขาดที่อยู่อาศัย โดยผ่านทางกิจกรรมหรือเหตุการณ์ต่างๆ ทางสังคม ได้แก่ การเป็นอาสาสมัครหรือเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือองค์กรและบุคคลที่ต้องการความช่วยเหลือ การบริจาคเงินและสิ่งของเพื่อการกุศลให้กับสถาบันศาสนา สถาบันการศึกษา โรงพยาบาล และองค์กรการกุศล

1.4 ด้านการให้ความร่วมมือ หมายถึง การกระทำที่ประสานร่วมกันในการทำงาน ในกิจกรรมสังสรรค์ หรือในสัมพันธภาพทางสังคม โดยมีเป้าหมายเดียวกันในกิจกรรมที่ทำร่วมกัน หรือเพียงแคในการยึดต่อสานสัมพันธ์ออกไป การให้ความร่วมมือมีลักษณะของสัมพันธภาพในระดับเดียวกัน มีเป้าหมายและอุดมการณ์ร่วมกัน และสัมพันธภาพระหว่างบุคคลที่เป็นไปอย่าง

อิสระการแสดงออกถึงการให้ความร่วมมือ ได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม การให้ความร่วมมือกับการร้องขอของบุคคลอื่นเพื่อรักษาสัมพันธภาพ การปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่มโดยมีเป้าหมายเดียวกัน

1.5 ด้านการปฏิบัติตามปทัสถาน หมายถึง การที่บุคคลเข้าใจในพฤติกรรมที่สังคมคาดหวังให้เขาปฏิบัติ และตัวเขาเองเกิดการพัฒนาความคิดจนกลายเป็นมาตรฐานของตนเองในการประพฤติตามแบบแผนที่สังคมกำหนด ได้แก่ การรู้สึกรู้สีกอยากทำสิ่งตอบแทนกลับคืนให้แก่บุคคลและสังคม มีความรับผิดชอบทางสังคมในเรื่องการดูแลรักษาสาธารณะสมบัติ ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบโรงเรียน กฎจราจร และมารยาททางสังคม

2. ปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคม หมายถึง แรงจูงใจที่กระตุ้นให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมออกมา ซึ่งมี 4 รูปแบบ ประกอบด้วย

2.1 ปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนตน หมายถึง แรงจูงใจที่กระตุ้นให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมออกมา โดยมีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่การทำให้ประโยชน์ของตนเอง ซึ่งมีอยู่ 3 ลักษณะ ได้แก่

2.1.1 การแสวงหารางวัลหรือผลตอบแทนให้กับตนเอง หมายถึง การแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคม โดยมีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่การกระทำเพื่อประโยชน์ของตนเองในรูปแบบของการแสวงหารางวัลทางวัตถุ รางวัลทางสังคม และรางวัลทางอารมณ์ ได้แก่ การทำดีเพื่อรางวัลของขวัญ เงินทอง คำสรรเสริญชื่นชม เกียรติยศ คำขอบคุณ การทำดีเพื่อรักษาภาพลักษณ์ให้ดูดี น่าเชื่อถือ และเสริมสร้างอารมณ์ความรู้สึก การทำดีเพื่อผลประโยชน์ในภายภาคหน้า

2.1.2 การหลีกเลี่ยงการลงโทษตนเอง หมายถึง การแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคม โดยมีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่การกระทำเพื่อประโยชน์ของตนเองในรูปแบบของการหลีกเลี่ยงจากการที่ตนเองจะได้รับโทษ ได้แก่ หลีกเลี่ยงการถูกปรับเงิน ถูกหักคะแนน หรือถูกยึดสิ่งของ หลีกเลี่ยงการถูกวิพากษ์วิจารณ์ในด้านต่างๆ หลีกเลี่ยงการถูกขับออกจากกลุ่มหรือสังคม

2.1.3 การลดสิ่งเร้าที่ไม่พึงปรารถนา หมายถึง การแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคม โดยมีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่การกระทำเพื่อประโยชน์ของตนเองในรูปแบบของการลดความรู้สึกไม่ชอบ ไม่สบายใจของตนเอง ได้แก่ การลดความทุกข์ร้อนใจของตนเองด้วยการช่วยเหลือเพื่อยับยั้งความทุกข์เดือดร้อนของผู้อื่นอันส่งผลให้ความทุกข์ร้อนใจของตนเองลดลงด้วย การลดความรู้สึกไม่ชอบ ไม่สบายใจด้วยการช่วยเหลือเพื่อแก้ไขสถานการณ์จริงให้กลับมาใกล้เคียงกับมาตรฐานที่ควรเป็น การลดความไม่สบายใจที่เกิดจากการเห็นความไม่เป็นธรรมด้วยการช่วยเหลือเพื่อให้เกิดความยุติธรรม

2.2 ปัจจัยด้านความเอื้อเพื่อ หมายถึง แรงจูงใจที่กระตุ้นให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมออกมา โดยมีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่การเพิ่มพูนสวัสดิการหรือประโยชน์ของผู้อื่นให้ดีขึ้น และไม่หวังผลตอบแทนใดๆ ทั้งสิ้นที่มาจากภายนอก อีกทั้งยังเรียกร้องการเสียสละตนเองเพื่อความดีของผู้อื่น ความเอื้อเพื่อเกิดขึ้นจากความเห็นอกเห็นใจ

2.2.1 ความเห็นอกเห็นใจ หมายถึง ความสามารถที่จะรับรู้และเข้าใจสภาวะของผู้อื่น โดยที่การรับรู้และความเข้าใจเกิดขึ้นภายในตัวบุคคลจากการได้สัมผัสกับอารมณ์ของผู้อื่น ความเห็นอกเห็นใจแสดงออกในคำกิริยาดังนี้ ตื่นเต้นใจ อบอุ่น ใจอ่อน อ่อนโยน เวทนา สงสาร สะเทือนใจ และห่วงใย ได้แก่ รู้สึกตื่นเต้นใจในการดูละคร ภาพยนตร์ ฟังเพลง อ่านนวนิยาย รู้สึกสะเทือนใจ สงสาร เวทนากับภาพเหตุการณ์หรือข่าวไม่ดีที่เกิดขึ้น รู้สึกห่วงใยต่อผู้อื่นและคนรอบข้าง รู้สึกอบอุ่นและอ่อนโยนในสัมพันธภาพกับบุคคลรอบข้าง รู้สึกใจอ่อนหวั่นไหวไปกับผู้ที่กำลังมีความทุกข์

2.3 ปัจจัยด้านคตินิยม หมายถึง แรงจูงใจที่กระตุ้นให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมออกมา โดยมีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่การทำเพื่อประโยชน์ของกลุ่มหรือหมู่คณะ ไม่ใช่เพื่อตนเองหรือสมาชิกกลุ่มคนใดคนหนึ่ง แต่คำนึงถึงเป้าหมายและความต้องการของกลุ่มมาเป็นอันดับแรก คุณลักษณะของคติ รวมหมู่ ได้แก่

2.3.1 อัตลักษณ์กลุ่ม หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลหนึ่งที่ได้รับสมาชิกภาพของกลุ่ม ซึ่งทำให้เขาเกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งและเป็นเจ้าของกลุ่ม มีการรับเอาคุณลักษณะของกลุ่มมาเป็นส่วนหนึ่งของตนเอง ทำให้เกิดความภาคภูมิใจที่ได้เข้าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม และเมื่อต้องตัดสินใจเลือก จะเลือกทำเพื่อกลุ่มก่อนเสมอ ได้แก่ ต้องการปกป้องกลุ่มและนึกถึงกลุ่มเป็นสำคัญ มีความภาคภูมิใจและสุขใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม พร้อมร่วมยินดีกับสมาชิกกลุ่มที่ประสบความสำเร็จ

2.3.2 การร่วมมือกัน หมายถึง กระบวนการปฏิสัมพันธ์กันของสมาชิกกลุ่มด้วยใจอิสระที่จะทำ หรือตัดสินใจร่วมกันบนพื้นฐานของสัมพันธภาพ ที่อยู่ภายใต้โครงสร้างและกฎข้อบังคับที่ยอมรับร่วมกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่ม ได้แก่ การให้ความสำคัญกับเป้าหมายของกลุ่ม ยึดความคิดเห็นของกลุ่มเป็นหลัก และเก็บรักษาความลับของกลุ่ม การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มโดยไม่อิงกับประโยชน์ส่วนตัว รักษาสัมพันธภาพของกลุ่ม และร่วมกันรับผิดชอบต่อกัน

2.3.3 ค่านิยมกลุ่ม หมายถึง การที่บุคคลหนึ่งผูกมัดอยู่กับกลุ่มในลักษณะของการขึ้นอยู่กับกลุ่ม การมีความเห็นพ้องกัน และการยอมรับว่ากลุ่มเป็นฐานหลัก การแสดงออกของค่านิยมกลุ่ม ได้แก่ การขึ้นอยู่กับกลุ่มซึ่งทำให้สมาชิกรู้สึกว่าตัวเองมีคุณค่าและความหมายต่อกัน รู้สึกปลอดภัย มีการพึ่งพาซึ่งกันและกัน ความเห็นพ้องกันโดยยอมรับข้อผูกมัดจนเกิดการรวมตัวกันเป็นกลุ่มที่เหนียวแน่นและแตกต่างจากกลุ่มอื่น เกิดการเชิดชูกลุ่ม และทำตนให้สอดคล้องกับกลุ่ม ให้การยอมรับกลุ่มมาเป็นอันดับแรกและมีความสำคัญมากกว่าตนเอง ซึ่งทำให้สมาชิกกลุ่มมีความผูกพันที่ใกล้ชิดกันตั้งญาติพี่น้อง

2.4 ปัจจัยด้านหลักการนิยม หมายถึง แรงจูงใจที่กระตุ้นให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมออกมา โดยมีเป้าหมายสูงสุดเพื่อสนับสนุนหลักการทางศีลธรรม เช่น ความยุติธรรม ความเสมอภาค เท่าเทียมกัน ความซื่อสัตย์ การให้คุณค่ากับประโยชน์ส่วนรวม เป็นต้น การสนับสนุนหลักการทางศีลธรรมมีอยู่ 4 ลักษณะด้วยกันดังนี้

2.4.1 ความเคารพในตัวบุคคล หมายถึง การยอมรับสิทธิของบุคคลอื่นในเรื่องของอำนาจการตัดสินใจเลือกอย่างอิสระ และการทำตามค่านิยมและความเชื่อของเขาในกรอบที่สังคมส่วนใหญ่ยอมรับ นอกนั้นผู้ที่อ่อนแอกว่าต้องได้รับการปกป้องเป็นอันดับแรกของสังคม การแสดงออกการให้ความเคารพในตัวบุคคล ได้แก่ การคำนึงถึงผู้อื่นก่อน และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล การให้เกียรติและเคารพในค่านิยมและความเชื่อของผู้อื่น การปกป้องผู้ที่อ่อนแอกว่า

2.4.2 ความยุติธรรม หมายถึง การกระทำกับบุคคลด้วยความเท่าเทียมเสมอภาคตามสิทธิ์และสถานภาพของบุคคลนั้น โดยปราศจากความโน้มเอียงด้านอารมณ์และผลประโยชน์ของผู้กระทำ อีกทั้งไม่มีการกีดกันทางเพศ เชื้อชาติ และผิวสี ความยุติธรรมแสดงออกได้ 3 ลักษณะ คือ การมอบภาระหน้าที่และตอบแทนประโยชน์อย่างเท่าเทียม การมอบโทษตามความเหมาะสมและเที่ยงธรรมกับผู้กระทำผิด และการให้ค่าตอบแทนหรือชดเชยความเสียหายอย่างเที่ยงธรรม ได้แก่ การปฏิบัติกับทุกคนอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่เลือกชั้นวรรณะ ไม่มีผลประโยชน์แอบแฝง และไม่เอาเปรียบผู้อื่น การแบ่งความรับผิดชอบให้เท่ากันและร่วมกันรับผิดชอบ และรับชอบ ลงโทษอย่างสมเหตุสมผล ชดเชยผู้เสียหายอย่างเที่ยงธรรม

2.4.3 การไม่คิดทำร้ายผู้อื่น หมายถึง การผูกมัดที่จะไม่ทำอันตรายตัวบุคคลโดยเจตนา หลีกเลี่ยงความเสี่ยงที่จะทำให้อีกฝ่ายได้รับอันตราย บาดเจ็บ ทรมาน หรือเสียชีวิต ไม่ขัดขวางประโยชน์อันดีงามของผู้อื่นที่จะเกิดขึ้น การแสดงออกการไม่คิดทำร้ายผู้อื่น ได้แก่ การไม่ก่อความเดือดร้อนให้กับคนรอบข้างและสังคม การไม่กลั่นแกล้งผู้อื่นให้เจ็บตัว ไม่ผูกใจเจ็บแค้นเคือง ไม่พูดให้ร้ายผู้อื่น หลีกเลี่ยงการปะทะและการเหยียดหยันให้ขุ่นเคือง

2.4.4 การคิดแต่ทำดี หมายถึง การก่อคุณประโยชน์ให้กับบุคคลอื่นเพื่อสวัสดิการที่ดีขึ้น สนับสนุนให้เกิดสวัสดิการสูงสุดและลดผลร้ายที่จะเกิดขึ้นให้น้อยที่สุด ป้องกันและขจัดโอกาสที่ความเลวร้ายจะเกิดขึ้น มีท่าทีที่เป็นมิตรและตั้งใจที่จะทำดีต่อผู้อื่น การแสดงออกการคิดแต่ทำดี ได้แก่ การตั้งใจที่จะทำประโยชน์ให้กับผู้อื่นและปกป้องไม่ให้เกิดอันตราย ให้ความร่วมมือกับส่วนรวมด้วยกัลยาณมิตร และมีความปรารถนาดีต่อผู้อื่น

3. การให้คำปรึกษากลุ่ม หมายถึง กระบวนการหรือขั้นตอนที่ได้จากการประยุกต์ใช้ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มในมิติด้านการรู้คิด (Cognitive domain) มิติด้านอารมณ์ความรู้สึก (Affective domain) และมิติด้านพฤติกรรม (Behavioral domain) (Corey; Corey; & Corey. 2014: 101-104) ให้สอดคล้องกับการพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ และปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคม ทั้งนี้เพื่อให้กลุ่มนักเรียนอาชีวะที่มีพฤติกรรมเอื้อสังคมต่ำคล้ายๆ กัน โดยแต่ละบุคคลมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายใต้การอำนวยความสะดวกของผู้ให้คำปรึกษา โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา เป็นขั้นที่ผู้ให้คำปรึกษาชี้แจงวัตถุประสงค์ในการให้คำปรึกษากลุ่ม มีการสร้างบรรยากาศให้นักเรียนคุ้นเคยกัน ไว้วางใจ เข้าใจและยอมรับซึ่งกันและกัน เปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มแสดงความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของตนเอง ใช้ทฤษฎีการให้

คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง (Person-centered group counseling theory) โดยใช้เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ (Active listening) การถาม (Questioning) การตีความ (Interpreting) การสรุปความ (Summarizing) การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข (Unconditional positive regard) และใช้เทคนิคเชิงจิตวิทยาเพื่อสร้างสัมพันธภาพด้วยเกมชื่อของฉันทคือ และเกมเรื่องจริงหรืออภินิยาย

2. ขั้นตอนในการให้คำปรึกษากลุ่ม เป็นขั้นที่สมาชิกกลุ่มแต่ละคนเริ่มมีความคุ้นเคยกันและไว้วางใจกัน โดยสมาชิกกลุ่มแต่ละคนสามารถพูดถึงความคิด ความรู้สึกต่อปัญหาของเขาอย่างเปิดเผย ความมุ่งหมายสำคัญของขั้นตอนนี้คือให้สมาชิกกลุ่มเข้าใจปัญหาของตนเองอย่างชัดเจน และเรียนรู้วิธีแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพด้วยตนเองจากกลุ่ม ผู้ให้คำปรึกษาเป็นผู้นำเทคนิคการให้คำปรึกษา ได้แก่ การฟัง การเจียบ การถามคำถามปลายเปิดและปิด การสะท้อนความรู้สึก การให้กำลังใจ การให้ความกระจ่าง การทวนซ้ำ และการสรุป มาใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ เพื่อให้กระบวนการกลุ่มสามารถดำเนินไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยใช้ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่ม และเทคนิคเชิงจิตวิทยาเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวฯ ดังนี้

2.1 การพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคม ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม (Behavioral group counseling theory) โดยใช้เทคนิคการแสดงตัวแบบ (Modeling) การให้การบ้าน (Homework) การเสริมแรง (Positive reinforcement) ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง โดยใช้เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ (Gestalt group counseling theory) โดยใช้เทคนิคจินตภาพ (Imagery) และใช้ทฤษฎีและเทคนิคเชิงจิตวิทยา โดยใช้กิจกรรมเส้นชีวิต และการฝึกทักษะช่วยเหลือผู้อื่นในการพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมนี้ ผู้วิจัยใช้ปัจจัยเชิงเหตุในภาพรวม ได้แก่ ปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนตน ปัจจัยด้านความเอื้อเฟื้อ ปัจจัยด้านคตินิยม และปัจจัยด้านหลักการนิยม เป็นแรงจูงใจให้แสดงพฤติกรรมเอื้อสังคม

2.2 การพัฒนาด้านการช่วยเหลือ ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม โดยใช้เทคนิคการแสดงตัวแบบ การเสริมแรง การชักซ้อมบทบาท (Behavioral rehearsal) การหยุดความคิด (Thought-stopping) การให้การบ้าน ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบโซลูชันโฟกัส (Solution-focused group counseling theory) โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถาม (Questioning technique) เทคนิคคำถามข้อยกเว้น (Exception question technique) และเทคนิคคำถามวัดระดับ (Scaling question technique) ใช้ทฤษฎีและเทคนิคเชิงจิตวิทยา โดยใช้การจัดการตนเอง การฝึกทักษะรับมือกับแรงกดดันจากกลุ่ม เกมลากเส้นบรรจบครบ 9 จุด และแบบประเมินลำดับขั้น ในการพัฒนาด้านนี้ ผู้วิจัยใช้ปัจจัยเชิงเหตุ ได้แก่ ปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนตน ปัจจัยด้านความเอื้อเฟื้อ และปัจจัยด้านคตินิยม เป็นแรงจูงใจให้แสดงพฤติกรรมช่วยเหลือ

2.3 การพัฒนาด้านการแบ่งปัน ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ โดยใช้เทคนิคจินตภาพ การชักจูงมโนภาพ และการพูดรอบวง (Making the round) ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง โดยใช้เทคนิคการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข การเห็นอกเห็นใจ (Empathy) ใช้ทฤษฎีและเทคนิคเชิงจิตวิทยา โดยใช้กิจกรรมการยอมรับและปฏิเสธสิ่งที่ถูกเสนอให้ และการฝึกทักษะการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น ในการพัฒนาด้านนี้ ผู้วิจัยใช้ปัจจัยเชิงเหตุ ได้แก่ ปัจจัยด้านความเอื้อเฟื้อ เป็นแรงจูงใจให้แสดงพฤติกรรมการแบ่งปัน

2.4 การพัฒนาด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม (Existential group counseling theory) โดยใช้เทคนิคความตระหนักรู้ในตนเอง (Self-awareness) อิสราภาพและความรับผิดชอบ (Freedom and responsibility) ความโดดเดี่ยว และสัมพันธภาพ (Aloneness and relatedness) การเอื้ออำนวย (Facilitating) การทำให้เกิดความกระจ่าง (Clarifying) ความเงียบ (Silence) การสลับกัน (Reversal techniques) ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง โดยใช้เทคนิคการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข ความจริงใจ (Genuineness) และการเห็นอกเห็นใจ ใช้ทฤษฎีและเทคนิคเชิงจิตวิทยา โดยใช้กิจกรรมคุณเป็นใคร การยอมรับผิดชอบต่อสิ่งที่ได้เลือก และแบบประเมินการเข้ากลุ่ม ในการพัฒนาด้านนี้ ผู้วิจัยใช้ปัจจัยเชิงเหตุ ได้แก่ ปัจจัยด้านความเอื้อเฟื้อ เป็นแรงจูงใจให้แสดงพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล

2.5 การพัฒนาด้านการให้ความร่วมมือ ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบโซลูชันโฟกัส โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถาม คำถามข้อยกเว้น คำถามปาฏิหาริย์ (Miracle question technique) คำถามวัดระดับ คำถามการตั้งเป้าหมาย (Goal-setting question technique) ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง (Reality group counseling theory) โดยใช้เทคนิคกระบวนการ WDEP (W = Wants, D = Directing and doing, E = Evaluation, P = Planning and acting) ใช้ทฤษฎีและเทคนิคเชิงจิตวิทยา โดยใช้แบบฟอร์มการตั้งเป้าหมายครั้งแรกและแบบประเมินเป้าหมายก่อนเปิดกลุ่ม กิจกรรมไม้กายสิทธิ์ กิจกรรมต่อของในตัว กิจกรรมกระจกเงา ในการพัฒนาด้านนี้ ผู้วิจัยใช้ปัจจัยเชิงเหตุ ได้แก่ ปัจจัยด้านคตินิยม เป็นแรงจูงใจให้แสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือ

2.6 การพัฒนาด้านการปฏิบัติตามปทัสถาน ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเหตุผลอารมณ์และพฤติกรรม (Rational emotive behavior group counseling theory) โดยใช้เทคนิคการสอนทฤษฎี A-B-C (A-B-C teaching technique) การโต้แย้งกับความเชื่อที่ไร้เหตุผล (Disputing irrational beliefs) การเสริมแรง ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ โดยใช้เทคนิคจินตภาพ ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง โดยใช้เทคนิคกระบวนการ WDEP ใช้ทฤษฎีและเทคนิคเชิงจิตวิทยา โดยใช้ตารางการวิเคราะห์ความเชื่อที่ไร้เหตุผล และกิจกรรมยื่นมือออกไปเพื่อสังคม ในการพัฒนาด้านนี้ ผู้วิจัยใช้ปัจจัยเชิงเหตุ ได้แก่ ปัจจัยด้านหลักการนิยาม เป็นแรงจูงใจให้แสดงพฤติกรรมการปฏิบัติตามปทัสถาน

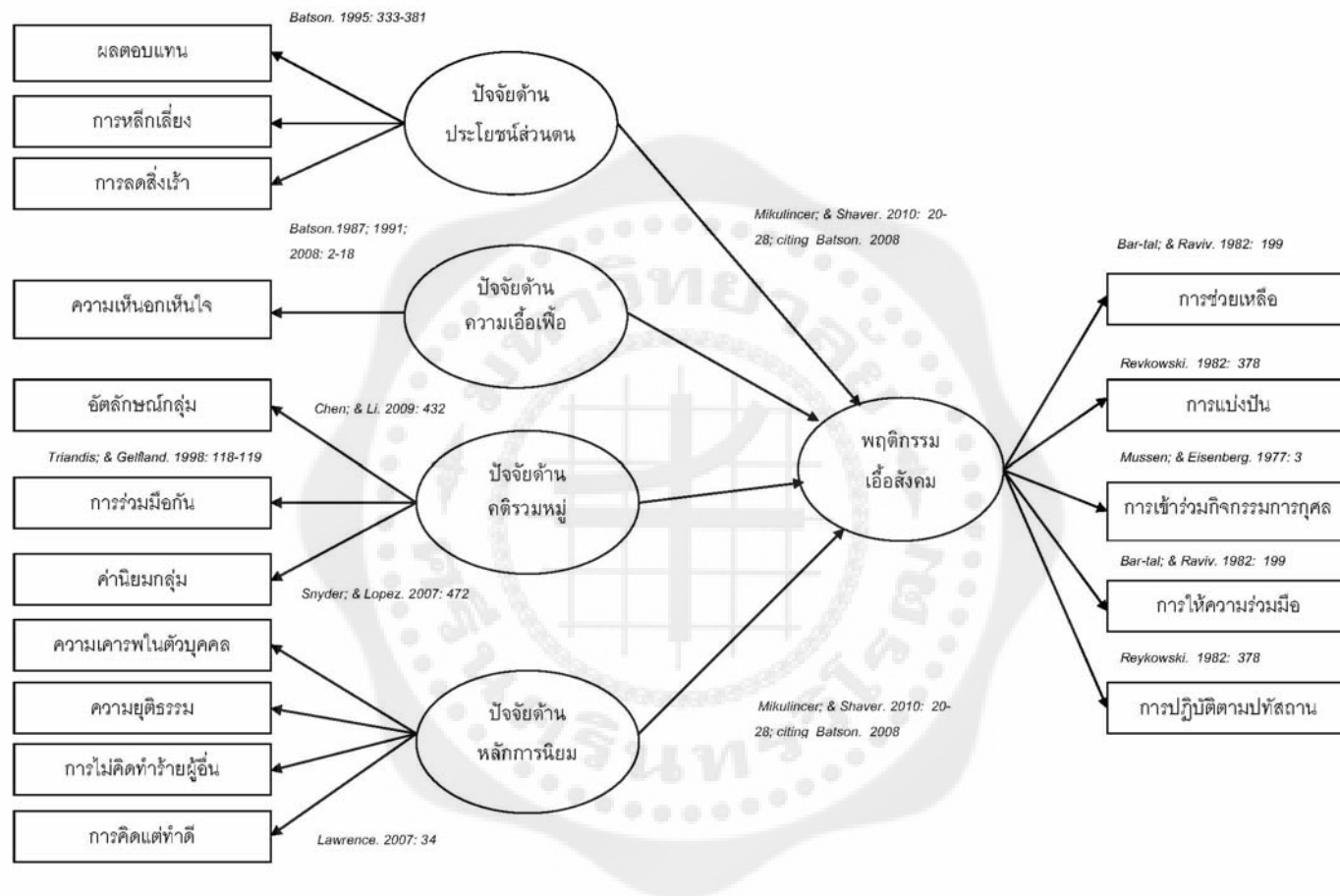
3. ขั้นตอนการให้คำปรึกษา เป็นขั้นที่สมาชิกกลุ่มได้เรียนรู้แนวทางแก้ไขปัญหามีสามารถสรุปประเด็นสำคัญของปัญหา และวิธีการแก้ปัญหาก็เหมาะกับตนเอง เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคม ผู้ให้คำปรึกษาใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม โดยใช้เทคนิคการเสริมแรง และมีการร่วมกันสรุปโดยสมาชิกกลุ่ม และผู้ให้คำปรึกษาให้ข้อคิดเพิ่มเติม

4. **นักเรียนอาชีว** หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1-3 ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

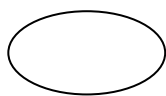
1. กรอบแนวคิดในการศึกษาพฤติกรรมเอื้อสังคม และปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีว

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แนวคิดของเบทสัน (Batson) โดยพฤติกรรมเอื้อสังคมซึ่งมีลักษณะ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการช่วยเหลือ ด้านการแบ่งปัน ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล ด้านการให้ความร่วมมือ และด้านการปฏิบัติตามปทัสถาน ซึ่งลักษณะทั้ง 5 ด้านนี้เกิดขึ้นจากปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคม ได้แก่ ปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนตน ปัจจัยด้านความเอื้อเฟื้อ ปัจจัยด้านคตินิยม และปัจจัยด้านหลักการนิยม ปัจจัยดังกล่าวสามารถส่งอิทธิพลต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมได้อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือส่งอิทธิพลควบคู่กันไป หรือส่งอิทธิพลพร้อมกันทั้ง 4 ปัจจัย แนวความคิดดังกล่าวสามารถสรุปเป็นโมเดลสมมติฐานการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

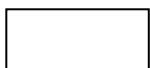

ภาพประกอบ 1 โมเดลสมมติฐานปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ

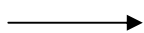
สัญลักษณ์และคำย่อที่ใช้ในโมเดลสมมติฐานการวิจัย

หมายถึง ตัวแปรแฝง

หมายถึง ตัวแปรสังเกต

หมายถึง ความสัมพันธ์เชิงเหตุระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม

โดยหัวข้อสรุปจะแสดงทิศทางของอิทธิพล

ตัวแปรภายนอก (Exogenous variables)

ปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนตน หมายถึง ปัจจัยเชิงเหตุที่มีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่การทำเพื่อประโยชน์ของตนเองเป็นสำคัญ

ผลตอบแทน หมายถึง การแสวงหารางวัลทางวัตถุ ทางสังคม และผลตอบแทนให้กับตนเอง

การหลีกเลี่ยง หมายถึง การหลีกเลี่ยงการลงโทษตนเองในด้านวัตถุและด้านสังคม

การลดสิ่งเร้า หมายถึง การหนีสถานการณ์ทุกซ์ยากใจ การไม่ลงรอยกันและความอยู่ดีธรรมดา

ปัจจัยด้านความเอื้อเฟื้อ หมายถึง ปัจจัยเชิงเหตุที่มีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่การเพิ่มพูนสวัสดิการหรือประโยชน์ของผู้อื่นเป็นสำคัญ

ความเห็นอกเห็นใจ หมายถึง การรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของผู้อื่น เช่น ตื่นเต้นใจ อบอุน ใจอ่อน อ่อนโยน สงสาร เศร้าใจ สะเทือนใจ และห่วงใย

ปัจจัยด้านคตินิยมหมู่ หมายถึงปัจจัยเชิงเหตุที่มีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่การทำ เพื่อประโยชน์ของกลุ่มเป็นสำคัญ

อัตลักษณ์กลุ่ม หมายถึง การได้รับสมาชิกภาพ มีความเป็นเจ้าของของกลุ่มรับเอาคุณลักษณะของกลุ่ม ภาควิไมใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม และทำเพื่อกลุ่มก่อนเสมอ

การร่วมมือกัน หมายถึง การร่วมกันตัดสินใจ ความแนบแน่น ความเป็นหนึ่งเดียวกัน และความซื่อสัตย์จงรักภักดีต่อกลุ่ม

ค่านิยมกลุ่ม หมายถึง การขึ้นอยู่กับกลุ่ม ความเห็นพ้องกัน หรือการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม และการรับเอากลุ่มเป็นฐานหลักของกระบวนการต่างๆ ที่เกิดขึ้นในกลุ่ม

ปัจจัยด้านหลักค่านิยม หมายถึง ปัจจัยเชิงเหตุที่มีเป้าหมายสูงสุดเพื่อสนับสนุนหลักการทางศีลธรรม

ความเคารพใน หมายถึง การยอมรับสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่น และการทำตัวบุคคลตามค่านิยมและความเชื่อของตนเอง

ความยุติธรรม หมายถึง การกระทำกับบุคคลด้วยความเท่าเทียมเสมอภาค มอบภาระหน้าที่ และผลตอบแทนอย่างเท่าเทียมกัน

การไม่คิดทำร้าย หมายถึง การผูกมัดที่จะไม่ทำร้ายบุคคลโดยเจตนาผู้อื่น

การคิดแต่ทำดี หมายถึง การถือคุณประโยชน์ให้กับบุคคล

ตัวแปรภายใน (Endogenous variable)

พฤติกรรมเอื้อสังคม หมายถึง การช่วยเหลือถือคุณประโยชน์ให้กับบุคคล กลุ่มคน หรือ สังคม โดยรู้ตัว เต็มใจ ตั้งใจ สมควรใจ เสียสละตนเอง และไม่มีเงื่อนไขด้านวิชาชีพ

การช่วยเหลือ หมายถึง การกระทำที่ส่งผลให้สวัสดิการของผู้อื่นดีขึ้น

การแบ่งปัน หมายถึง การเสียสละสิ่งของหรือทรัพย์สินของตนให้แก่ผู้ที่เดือดร้อน หรือผู้ที่ ต้องการความช่วยเหลือ

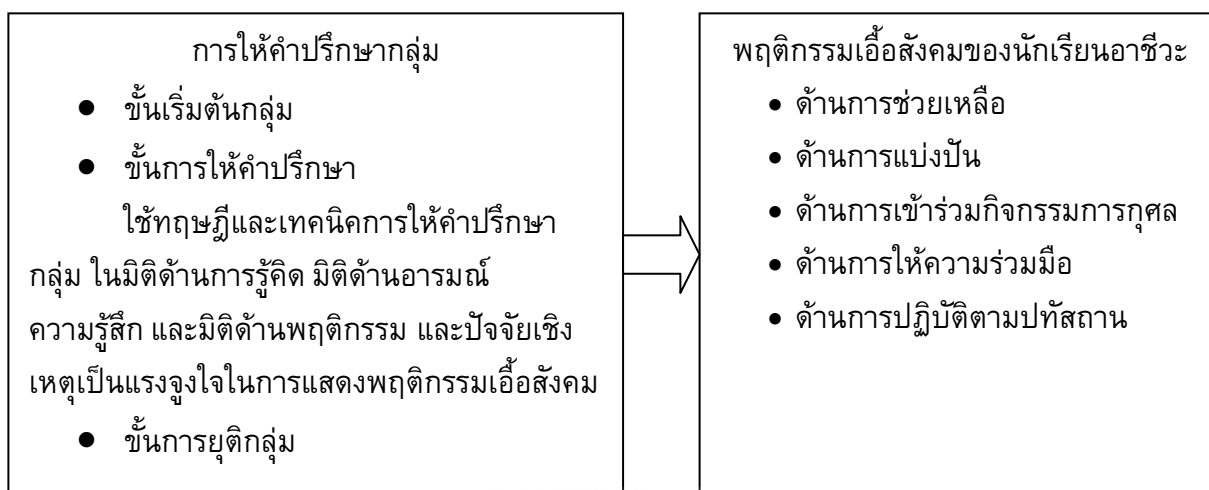
การเข้าร่วม หมายถึง การให้ความช่วยเหลือด้วยการเป็นอาสาสมัครกิจกรรมการกุศล การบริจาคเพื่อสาธารณประโยชน์และสาธารณกุศล และการบริจาคเลือด

การให้ความร่วมมือ หมายถึง การร่วมกันในการทำงาน ในกิจกรรมสังสรรค์ ในสัมพันธ์ภาพ ทางสังคม โดยมีเป้าหมายเดียวกัน

การปฏิบัติ หมายถึง การที่บุคคลเข้าใจในพฤติกรรมที่สังคมคาดหวังให้ตามปทัสถานปฏิบัติ และเกิดการพัฒนาความคิดจนกลายเป็นมาตรฐานของตนเองในการประพฤติตามแบบแผนที่สังคม กำหนด

2. กรอบแนวคิดในการพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ โดยการให้คำปรึกษา กลุ่ม

ผู้วิจัยจะศึกษาถึงการสร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีและ เทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่ม ในมิติด้านการรู้คิด มิติด้านอารมณ์ความรู้สึก และมิติด้านพฤติกรรม (Corey; Corey; & Corey. 2014: 101-104) ให้สอดคล้องกับการพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของ นักเรียนอาชีวะ จากนั้นนำโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มที่ได้ไปใช้กับกลุ่มทดลองเพื่อพัฒนา พฤติกรรมเอื้อสังคม ในด้านการช่วยเหลือ การแบ่งปัน การเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล การให้ความ ร่วมมือ และการปฏิบัติตามปทัสถาน โดยมีกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษาใดๆ เป็นกลุ่ม เปรียบเทียบก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล โดยแนวความคิดดังกล่าวสามารถ สรุปเป็นกรอบแนวคิด ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 กรอบแนวคิดในการพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะโดยการให้คำปรึกษากลุ่ม

สมมติฐานในการวิจัย

1. พฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ ประกอบด้วย การช่วยเหลือ การแบ่งปัน การเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล การให้ความร่วมมือ และการปฏิบัติตามปทัสถาน
2. โมเดลสมมติฐานปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์
3. ปัจจัยเชิงเหตุ ได้แก่ ปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนตน ปัจจัยด้านความเอื้อเฟื้อ ปัจจัยด้านคตินิยม และปัจจัยด้านหลักการนิยม ส่งอิทธิพลต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ
4. กลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม จะมีพฤติกรรมเอื้อสังคมสูงขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับระหว่างก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล
5. กลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม จะมีพฤติกรรมเอื้อสังคมสูงกว่ากลุ่มควบคุม เมื่อเปรียบเทียบกับระหว่างก่อนการทดลอง กับหลังการทดลอง และระยะติดตามผล

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดย
การให้คำปรึกษากลุ่ม: การวิเคราะห์เชิงสาเหตุ ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเอื้อสังคม
 - 1.1 ความเป็นมาและความหมายของพฤติกรรมเอื้อสังคม
 - 1.2 ลักษณะของพฤติกรรมเอื้อสังคม
 - 1.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเอื้อสังคม
 - 1.4 ปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคม
 - 1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งอิทธิพลต่อพฤติกรรมเอื้อสังคม
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษากลุ่ม
 - 2.1 ความหมายของการให้คำปรึกษากลุ่ม
 - 2.2 เป้าหมายของการให้คำปรึกษากลุ่ม
 - 2.3 เหตุผลและข้อดีของการให้คำปรึกษากลุ่ม
 - 2.4 ทักษะและบทบาทของผู้นำกลุ่ม
 - 2.5 หลักการของการให้คำปรึกษากลุ่ม
 - 2.6 กระบวนการในการให้คำปรึกษากลุ่ม
 - 2.7 ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่ม
 - 2.8 การประยุกต์ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่ม
 - 2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษากลุ่ม

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเอื้อสังคม

1.1 ความเป็นมาและความหมายของพฤติกรรมเอื้อสังคม

พฤติกรรมเอื้อสังคมถูกจัดให้เป็นการกระทำหรือการแสดงออกที่มีนัยสำคัญทางสังคมของบุคคลหรือกลุ่มคนที่ต้องการช่วยเหลือเกื้อกูลประโยชน์ให้กับผู้อื่น (Hinde; & Groebel. 1991: 5) นักวิชาการเริ่มให้ความสนใจกับพฤติกรรมเอื้อสังคมในแง่มุมมองของจิตวิทยา โดยเริ่มจาก แม็คโดกัล (Penner; et al. 2005: 2; citing McDougall. 1908) อธิบายถึงพฤติกรรมเอื้อสังคมว่า เป็นผลสืบเนื่องจากอารมณ์ที่อ่อนไหวที่ได้รับมาจากสัญชาตญาณของความเป็นบิฑามารดา แต่งานวิจัยส่วนใหญ่ในปัจจุบันกลับมีรากฐานมาจากการศึกษาเชิงวิทยาศาสตร์ต่อการพิจารณาตรรกกรรมแคเทอริน คิทตี้ จีโนเวส (Katherine Kitty Genovese) อย่างโหดร้ายในคืนวันที่ 13 มีนาคม ค.ศ.1964 ย่านชุมชน

คิวการ์เด็นในเขตควีนส์เมืองนิวยอร์ก โดยปราศจากการช่วยเหลือของผู้คนที่ยื่นตัวรับรู้เหตุการณ์ และการโทรศัพท์แจ้งตำรวจ (Hogg; & Cooper. 2007: 242) และการศึกษาในบุคคลที่ยอมเสียสละอุทิศตัวช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ดังเช่นตัวอย่างของคุณแม่เทเรซาแห่งกัลกัตตา (Mother Teresa of Calcutta) ที่ได้อุทิศชีวิตดูแลรักษาคอนเจนที่กำลังจะตายในประเทศอินเดียจำนวนนับแสนคน หรือนักผจญเพลิงที่เสี่ยงชีวิตในเหตุการณ์ตึกเวิลด์เทรดเซ็นเตอร์ถล่มเมื่อวันที่ 11 กันยายน ค.ศ.2001 และอาสาสมัครในประเทศที่เสี่ยงภัยสงครามหรือโรคระบาดเพื่อช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม เป็นต้น จากตัวอย่างเหตุการณ์ดังกล่าว จึงมีการตั้งคำถามเกี่ยวกับเหตุจูงใจที่ทำให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมช่วยเหลือออกมา และเป็นที่มาของการศึกษาถึงพฤติกรรมเอื้อสังคม

ความพยายามที่จะให้ความหมายที่ดีที่สุดแก่พฤติกรรมเอื้อสังคม เริ่มจากนักวิจัยกลุ่มแรกๆ นำโดย มูเซน และ ไอเซนเบิร์ก (Mussen; & Eisenberg. 1977: 3) ให้ความหมายพฤติกรรมเอื้อสังคมไว้ว่า เป็นการกระทำที่มีเจตนาช่วยเหลือหรือเกื้อกูลประโยชน์ให้กับบุคคลอื่นหรือกลุ่มบุคคลอื่น โดยปราศจากรางวัลจูงใจ บ่อยครั้งการกระทำดังกล่าวต้องการความเสียสละ ทรัพย์สินเงินทอง และความเสี่ยงจากผู้กระทำ ลักษณะการกระทำที่จัดอยู่ในกลุ่มของพฤติกรรมเอื้อสังคม ได้แก่ ความใจกว้าง ความเอื้อเฟื้อ ความเห็นอกเห็นใจ การให้ความช่วยเหลือด้านวัตถุและด้านจิตใจแก่คนทุกข์ยากลำบาก การแบ่งปันวัตถุสิ่งของที่มีอยู่ การเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อลดความ อยุติธรรม ความไม่เสมอภาค และความรุนแรงในสังคม เบียร์ฮอฟ (Bierhoff. 2002: 9) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมเอื้อสังคมที่แคบลงกว่าการช่วยเหลือ กล่าวคือเป็นการกระทำที่มีเจตนาจะทำให้สถานการณ์ของผู้รับความช่วยเหลือดีขึ้น โดยที่ผู้ให้ความช่วยเหลือไม่อยู่ภายใต้ข้อผูกมัดหรือพันธะหน้าที่ใดๆ สอดคล้องกับ พิลีอาวิน และคณะ (Piliavin; et al. 1981: 4) ที่ให้ความหมายว่าเป็นการกระทำกันระหว่างบุคคล คือผู้ให้ความช่วยเหลือและผู้รับความช่วยเหลือ

บาร์-ทาล์ และ ราวิฟ (Bar-tal; & Raviv. 1982: 199) อธิบายถึงรูปแบบของพฤติกรรมเอื้อสังคมไว้ว่า เป็นสิ่งที่ตรงข้ามกับรูปแบบเชิงลบ (Antithesis of negative forms) ที่มีอยู่ในสังคม ซึ่งสามารถแสดงออกได้ในรูปแบบของการช่วยเหลือ การให้ความร่วมมือ หรือการแลกเปลี่ยน ซึ่งก่อให้เกิดคุณประโยชน์กับผู้อื่น เช่นเดียวกับ เรโคสกี (Reykowski. 1982: 378) ที่ได้แจกแจงรูปแบบของพฤติกรรมเอื้อสังคมครอบคลุมปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง เช่น การช่วยเหลือ การแบ่งปัน การเสียสละตนเอง และการปฏิบัติตามปทัสถาน ปรากฏการณ์เหล่านี้มีลักษณะที่เหมือนกันอย่างหนึ่ง คือเป็นการกระทำของบุคคลหนึ่งที่จะรักษา ปกป้อง หรือเสริมสร้างความเป็นอยู่ของสังคมให้ดีขึ้น ซึ่งสังคมนั้นประกอบไปด้วยตัวบุคคล กลุ่มคน กลุ่มสังคมโดยรวม สถาบัน หรือสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์ทางสังคม เช่น ลัทธิความเชื่อ และระบบทางศีลธรรม นอกนั้น มูสเซน (Mussen. 1982: 363) ยังได้เพิ่มเติมไว้ว่า การอุทิศเวลาและความสามารถให้แก่งานช่วยเหลือบรรดาเด็ก ๆ ที่ไม่รู้จักคุ้นเคยมาก่อนในประเทศที่ยากจน ก็ถือว่าการกระทำเอื้อต่อสังคม แม้แต่การเรียกร้องให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมเพื่อชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของผู้คนบนโลกนี้ ก็ถือได้ว่าเป็นพฤติกรรมเอื้อสังคมเช่นกัน

พฤติกรรมเอื้อสังคมยังประกอบด้วยคุณลักษณะดังที่ไอเซนเบิร์ก (Eisenberg. 1982: 6) ได้อธิบายว่า ต้องเป็นการกระทำที่มุ่งช่วยเหลือผู้อื่นอย่างตั้งใจ และสมัครใจ ไม่ได้เกิดขึ้นโดยบังเอิญ โดยมีเจตนาเพียงอย่างเดียวหรือหลายอย่างรวมกัน เมื่อเริ่มเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 พฤติกรรมเอื้อสังคมได้ถูกนิยามในลักษณะเชิงเปรียบเทียบโดย สมิท และ แมคกี (Smith; & Mackie. 2007: 517) ว่าเป็นพฤติกรรมที่มีเป้าประสงค์แรกเพื่อช่วยเหลือหรือเกื้อกูลผู้อื่น โดยมีความตั้งใจที่จะให้การกระทำนั้นๆ สำเร็จลุล่วงไป มากกว่าการหวังผลตอบแทนที่จะตามมา โดยนิยามนี้ทำให้เกิดความชัดเจนว่า พฤติกรรมเอื้อสังคมเป็นพฤติกรรมที่บุคคลหนึ่งทำด้วยความรู้ตัว และเต็มใจ โดยไม่มีเรื่องของวิชาชีพเข้ามาผูกพัน และมีเป้าประสงค์ที่จะทำให้ความเป็นอยู่ของบุคคลหรือกลุ่มคนที่ทั้งรู้จักและไม่รู้จักดีขึ้น จุดเด่นของนิยามนี้ คือความตั้งใจหรือเจตนารมณ์ของการกระทำ

จากการศึกษาค้นคว้าข้างต้น ผู้วิจัยสรุปความหมายของพฤติกรรมเอื้อสังคมได้ว่า หมายถึง การกระทำที่มีเป้าหมายเพื่อช่วยเหลือหรือเกื้อกูลประโยชน์ให้กับบุคคล กลุ่มบุคคล หรือสังคม โดยผู้กระทำมีความรู้ตัว เต็มใจ ตั้งใจ สมัครใจ และเสียสละตนเอง โดยไม่มีเงื่อนไขในด้านวิชาชีพ และสัญญาข้อตกลงมาบังคับให้กระทำ รูปแบบหรือลักษณะของการกระทำที่เอื้อต่อสังคม ได้แก่ การช่วยเหลือ การแบ่งปัน การเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล การให้ความร่วมมือ และการปฏิบัติตามปทัสถาน

1.2 ลักษณะของพฤติกรรมเอื้อสังคม

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปลักษณะของพฤติกรรมเอื้อสังคมหรือรูปแบบของการแสดงออกที่เอื้อต่อสังคมไว้ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการช่วยเหลือ ด้านการแบ่งปัน ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล ด้านการให้ความร่วมมือ และด้านการปฏิบัติตามปทัสถาน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านการช่วยเหลือ หมายถึง การกระทำที่ส่งผลให้สวัสดิการของผู้อื่นดีขึ้น เช่น การมอบของขวัญ การจัดเตรียมทรัพยากรเพื่อให้งานที่ทำอยู่สำเร็จไป เป็นต้น ดังนั้น หากสวัสดิการของบุคคลยังไม่ดีขึ้น การกระทำนั้นๆ ยังไม่ใช่เป็นการช่วยเหลือ (Dovidio; et al. 2006: 22) อีกทั้งแมคกาย (Dovidio; et al. 2006: 23; citing McGuire. 1994) ได้อธิบายการช่วยเหลือใน 4 รูปแบบ ได้แก่ (1) การช่วยเหลือเล็กๆ น้อยๆ เป็นบางครั้งบางคราว เป็นการช่วยเหลือเพื่อให้เกิดความพึงพอใจเล็กๆ น้อยๆ เช่น การให้ยืมปากกา (2) การช่วยเหลืออย่างจริงจังและเป็นส่วนบุคคล เป็นการช่วยเหลือที่ต้องใช้การไตร่ตรองพิจารณาเพื่อที่จะเกื้อกูลประโยชน์ให้กับเพื่อนหรือบุคคลที่รู้จัก เช่น ช่วยเหลือเพื่อนย้ายของเข้าที่อยู่ใหม่ (3) การช่วยเหลือด้านอารมณ์ความรู้สึก เป็นการสนับสนุน ให้กำลังใจ ปลอบใจ เช่น รับฟังปัญหาของเพื่อน และ (4) การช่วยเหลือในภาวะฉุกเฉิน เป็นการให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลทั่วไปที่ประสบปัญหาร้ายแรงหรือเร่งด่วน เช่น ช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุ บุคคลที่ได้รับบาดเจ็บ เป็นต้น

2. ด้านการแบ่งปัน หมายถึง การเสียสละสิ่งของหรือทรัพย์สินของตนเองให้แก่ผู้ที่เดือดร้อนหรือผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ (Staub; et al. 1984: 103) เป็นการที่บุคคลยอมสละหรือให้ยืมสิ่งของที่เป็นของตนเอง หรือสิ่งของที่ตนเองเคยครอบครอง เช่น เครื่องเล่น โทรศัพท์มือถือ ของใช้ ของกิน เป็นต้น ให้กับผู้อื่น (อรพินทร์ ชูชม; สุภาพร ณะชนานนท์; และทัศนาก ทอภักดี. 2554: 20; อ้างถึง Eisenberg; et al. 2002) จากงานวิจัยของเบิร์กเกอร์ (Berger. 2011: 891-893; citing Heath; et al. 2001; Gross; & Levenson. 1995) พบว่าบุคคลที่ถูกกระตุ้นให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกร่วม จะมีการแบ่งปันมากกว่าผู้ที่ไม่มียามณ์ความรู้สึกร่วม และหากเป็นอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดจากการกระตุ้นอย่างรุนแรง เช่น ความกังวล หรือความสนุกสนาน จะทำให้มีการแบ่งปันมากกว่าในกรณีของอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดจากการกระตุ้นอย่างไม่รุนแรง เช่น ความเศร้าโศก หรือความพึงพอใจ นอกจากนี้ ไอเซนเบิร์ก และแฮนด์ (Staub; et al. 1984: 103; citing Eisenberg; & Hand. 1979) ได้อธิบายความแตกต่างระหว่างการแบ่งปันกับการช่วยเหลือในลักษณะที่ว่า การแบ่งปันต้องมีวัตถุสิ่งของที่ตนเองมีความเป็นเจ้าของ และมีการเสียสละที่จะมอบให้กับผู้อื่น ในขณะที่การช่วยเหลือมีเฉพาะเพียงแต่ในเรื่องของการให้เวลา ความสนใจ และความพยายามแก่ผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ

3. ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล หมายถึง การบริจาคเงิน อาหาร หรือความช่วยเหลือแก่ผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ เนื่องจากความเจ็บป่วย ความยากจน การขาดที่อยู่อาศัย เป็นต้น (Cambridge dictionaries online. 2557: online) ฟรีมอนท์-สมิธ (Fremont-Smith. 2013: 1) ให้ความหมายของการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศลว่า เป็นการให้ความช่วยเหลือด้วยความสมัครใจและด้วยมนุษยธรรมในด้านต่างๆ ได้แก่ (1) เป็นการช่วยบรรเทาทุกข์ผู้ที่ยากจนขัดสน ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อน หรือผู้ด้อยโอกาส (2) เป็นการทะนุบำรุงศาสนา บำรุงด้านการศึกษาหรือด้านวิทยาศาสตร์ (3) ช่วยในเรื่องการก่อสร้างหรือซ่อมแซมอาคารสาธารณะ อนุสรณ์สถาน (4) เป็นการช่วยลดภาระของรัฐบาลในด้านต่างๆ

นอกจากนี้ โดวิดโด และคณะ (Dovidio; et al. 2006: 148-164) ได้อธิบายรูปแบบของการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศลในลักษณะต่าง ได้แก่ การเป็นอาสาสมัคร การบริจาคเพื่อสาธารณประโยชน์ และสาธารณกุศล และการบริจาคเลือด ในบริบทของสังคมไทยมีโครงการและกิจกรรมต่างๆ ที่จัดทำขึ้นเพื่อสาธารณประโยชน์และสาธารณกุศล อาทิ การบริจาคเงินเพื่อทอดกฐิน ทอดผ้าป่า การบรรพชา การสนับสนุนเงินเพื่อสร้างอาคารที่พักผู้ป่วย และจัดหาเครื่องมือแพทย์ การจัดกิจกรรมการเดินวิ่งเพื่อการกุศล การช่วยเหลือผู้ประสบพิบัติภัยต่างๆ การบริจาคเงินเพื่อก่อสร้างและปรับปรุงอาคารเรียน การสนับสนุนอุปกรณ์การเรียนและเครื่องกีฬาแก่โรงเรียน (ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2557: ออนไลน์) นอกจากนี้ องค์การการบริจาคเพื่อประเทศไทย (Donation Thailand) ได้จัดทำเว็บไซต์เพื่อประชาสัมพันธ์การเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล ได้แก่ การทำบุญพระภิกษุอาพาธ การบริจาคให้กับมูลนิธิที่ไม่แสวงหา ผลกำไร การบริจาคร่างกายและอวัยวะ การอาสาช่วยเหลือชุมชน กิจกรรมคอนเสิร์ตเพื่อการกุศล และการปลูกป่า เป็นต้น (องค์การการบริจาคเพื่อประเทศไทย. 2557:ออนไลน์)

4. ด้านการให้ความร่วมมือ หมายถึง การกระทำที่ประสานร่วมกันในการทำงาน ในกิจกรรม สังสรรค์ หรือในสัมพันธภาพทางสังคม โดยมีเป้าหมายเดียวกันในกิจกรรมที่ทำร่วมกัน หรือเพียงแค่ ในการยึดต่อสานสัมพันธ์ออกไป บุคคลหนึ่งอาจให้ความร่วมมือเพราะหวังรางวัลตอบแทน หรือเพื่อ สัมพันธภาพร่วมกันของกลุ่ม หรือด้วยเหตุผลของการประสานงาน (Argyle. 1991: 4-5) ดังที่โคเน (Dovidio; et al. 2006: 27; citing Kohn. 1990: 93) ได้ให้ความหมายการให้ความร่วมมือไว้ว่า เป็นการจัดเตรียมให้ทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุเป้าหมายเดียวกันโดยปราศจากการแข่งขัน มันเป็น ประสบการณ์ภายในตัวมนุษย์ที่ยกระดับจากความเป็นตัวตนของตนเองสู่สัมพันธภาพระหว่างบุคคล กระตุ้นให้เกิดความไว้วางใจ เกิดความไวต่อการรับรู้ความรู้สึก เปิดโลกทัศน์ของการสื่อสาร และที่สำคัญเป็นกิจกรรมที่เอื้อต่อสังคม

โดวิดโอ และคณะ (Dovidio; et al. 2006: 27) ได้อธิบายความแตกต่างระหว่างการให้ ความร่วมมือกับการช่วยเหลือไว้ว่า การให้ความร่วมมือเกิดจากบุคคลที่เกี่ยวข้องมอบสิ่งที่ตนเองมี ให้กับกลุ่ม และร่วมมีส่วนร่วมในความพยายามของกลุ่มที่จะบรรลุเป้าหมายร่วมกัน สัมพันธภาพและ เป้าหมายของแต่ละบุคคลที่ให้ความร่วมมือจึงอยู่ในระดับเดียวกัน ในขณะที่การช่วยเหลือเกิดจาก สัมพันธภาพของสองฝ่ายที่อยู่กันคนละระดับ โดยสถานะของผู้ให้ความช่วยเหลือซึ่งมีทรัพยากร ที่ตรงกับความต้องการของผู้รับจะมีระดับสูงกว่าสถานะของผู้ที่ได้รับการช่วยเหลือ ดังนั้น ทั้งสัมพันธภาพและเป้าหมายของผู้ให้ความช่วยเหลือและของผู้รับความช่วยเหลือจึงแตกต่างกันไป ด้วย ตัวอย่างเช่น ผู้มีพระคุณอาจถูกมองว่าเป็นผู้มีอำนาจและบารมีเหนือผู้รับความช่วยเหลือ และเกิดความรู้สึกของการเป็นหนี้บุญคุณตามมา (Dovidio; et al. 2006: 27; citing Nadler. 1991) สัมพันธภาพที่เกิดขึ้นจึงมีลักษณะของข้อผูกมัดที่ต้องทำ ซึ่งแตกต่างจากการให้ความร่วมมือที่ไม่มี การแข่งขันอำนาจ มีแต่อุดมการณ์ร่วมกัน จึงนำมาซึ่งความเหนียวแน่นของกลุ่ม และสัมพันธภาพ ระหว่างบุคคลที่เกิดขึ้นอย่างอิสระ

5. ด้านการปฏิบัติตามปทัสถาน หมายถึง การที่บุคคลเข้าใจในพฤติกรรมที่สังคมคาดหวัง ให้เขาปฏิบัติ (ปทัสถานทางสังคม) และตัวเขาเองเกิดการพัฒนาความคิดจนกลายเป็นมาตรฐานของ ตนเองในการประพฤติตามแบบแผนที่สังคมกำหนด (ปทัสถานส่วนบุคคล) ปทัสถานทางสังคมเป็น กฎเกณฑ์ที่ได้รับการยอมรับและถูกคาดหวังให้ถือปฏิบัติในสถานการณ์ต่าง ๆ มันเป็นตัวกำหนดให้ บุคคลควรแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคม เช่น การให้ความช่วยเหลือในลักษณะของการตอบแทนกลับคืน ซึ่งอาจเกิดจากการสำนึกในหนี้บุญคุณ ความเท่าเทียมกัน หรือความเป็นธรรม การให้ความช่วยเหลือ ในลักษณะของความรับผิดชอบทางสังคม ที่ชี้แนะให้บุคคลต้องช่วยเหลือผู้ที่อยู่ในความต้องการ เพราะไม่มีใครอื่นที่เหมาะสมเท่ากับตนเอง แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการความ ช่วยเหลือ หากเป็นสาเหตุที่สามารถควบคุมได้หรือความเดือดร้อนเกิดขึ้นจากการกระทำของผู้ที่อยู่ใน ความต้องการเอง การช่วยเหลือก็จะลดลงและกลับกลายเป็นการตำหนิกล่าวโทษผู้ที่ต้องการ ความช่วยเหลือว่าสมควรแล้ว แต่หากเป็นสาเหตุที่ไม่สามารถควบคุมได้หรือความเดือดร้อนไม่ได้ เกิดจากการกระทำของผู้ที่อยู่ในความต้องการเอง การช่วยเหลือก็จะสูงขึ้นเป็นไปตามความรับผิดชอบ ทางสังคมของผู้ที่ให้ความช่วยเหลือ (Dovidio; et al. 2006: 110-115)

ปทัสสถานส่วนบุคคลเป็นความรู้สึกของการผูกมัดด้านศีลธรรมที่จะปฏิบัติหรือหลีกเลี่ยง การกระทำที่ถูกกำหนดไว้ โดยเฉพาะในด้านการให้ความช่วยเหลือหรือการแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมของบุคคล ยิ่งถ้าบุคคลหนึ่งมีความตระหนักรู้ถึงผลที่จะเกิดขึ้นตามมาสูงและมีการปฏิเสธความรับผิดชอบต่ำ การแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมก็จะสูง ในทางกลับกัน หากมีความตระหนักรู้ถึงผลที่จะเกิดขึ้นตามมาต่ำและมีการปฏิเสธความรับผิดชอบสูง การแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมก็จะต่ำ (Dovidio; et al. 2006: 116-118)

จากการศึกษาข้างต้น สรุปได้ว่าลักษณะของพฤติกรรมเอื้อสังคมที่แสดงออกมี 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการช่วยเหลือ ซึ่งเป็นการกระทำที่ส่งผลให้สวัสดิการของผู้อื่นดีขึ้น ด้านการแบ่งปัน ซึ่งเป็นการเสียสละสิ่งของหรือทรัพย์สินของตนให้แก่ผู้ที่เดือดร้อน หรือผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล ซึ่งเป็นการให้ความช่วยเหลือด้วยความสมัครใจและด้วยมนุษยธรรมแก่ผู้ที่มีความต้องการในลักษณะของการเป็นอาสาสมัคร การบริจาคเพื่อการกุศล และการบริจาคเลือด ด้านการให้ความร่วมมือ ซึ่งเป็นการกระทำที่ประสานร่วมกันในการทำงาน ในกิจกรรมสังสรรค์ หรือในสัมพันธภาพทางสังคม โดยมีเป้าหมายเดียวกันในกิจกรรมที่ทำร่วมกัน และด้านการปฏิบัติตามปทัสสถาน ซึ่งเป็นการที่บุคคลเข้าใจในพฤติกรรมที่สังคมคาดหวังให้เขาปฏิบัติ และตัวเขาเองเกิดการพัฒนาความคิดจนกลายเป็นมาตรฐานของตนเองในการประพฤติตามแบบแผนที่สังคมกำหนด

1.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเอื้อสังคม

การศึกษาพฤติกรรมเอื้อสังคมเป็นการศึกษาในเรื่องของคำถามที่ว่าทำไมจึงเกิดพฤติกรรมเอื้อสังคม พฤติกรรมนี้เกิดขึ้นได้อย่างไร และเกิดขึ้นเมื่อไร นักจิตวิทยาสังคมได้ทำการวิจัยทดลองบนพื้นฐานธรรมชาติของมนุษย์ และพยายามอธิบายถึงเหตุปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเอื้อสังคมด้วยแนวคิดและทฤษฎีทางจิตวิทยา เช่น แรงจูงใจ สถานการณ์และสภาพแวดล้อม ประโยชน์ส่วนตน ความเห็นอกเห็นใจ และการบรรเทาสภาวะด้านลบ เป็นต้น ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.3.1 แนวคิดเรื่องแรงจูงใจ (Motivation) ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเอื้อสังคม

แนวคิดเรื่องแรงจูงใจในยุคแรกๆ นั้นมองมนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีปฏิกริยาตอบโต้ โดยจะทำตามแรงขับภายในและภายนอก เช่น สัญชาตญาณ ความจำเป็น และความต้องการต่างๆ นักจิตวิทยาตามแนวคิดนี้ได้แก่ ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) และ มาสโลว์ (Maslow) ในยุคต่อมา นักจิตวิทยามองแรงจูงใจว่าเป็นเรื่องของภาพลักษณ์ตนเอง (Self-image) ความเชื่อ (Believes) ปัจจัยการรู้คิด (Cognitive factors) และอารมณ์ (Emotions) อย่างไรก็ตาม นักจิตวิทยาสังคมได้พยายามหาคำตอบให้กับคำถามที่ว่า มูลเหตุหรือแรงจูงใจใดที่ผลักดันให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมช่วยเหลือออกมา จากข้อมูลที่รวบรวมได้ทำให้พวกเขามีแนวคิดที่คล้อยตามทฤษฎีแรงจูงใจของซิกมันด์ ฟรอยด์ และ คลาร์ก ฮัล (Clark Hull) และนักทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม เช่น แบนดูรา (Bandura) โดลลาร์ดและมิลเลอร์ (Dollard; & Miller) และที่มีอิทธิพลมากที่สุดมาจากทฤษฎีแรงจูงใจของเคิร์ท เลวิน (Kurt Lewin) (Hogg; & Cooper. 2007: 243; citing Bandura. 1997; Dollard; & Miller. 1950; Lewin. 1951) ซึ่งมองว่าความพยายามที่จะให้บรรลุเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ (Goal-directed) เป็นแรงจูงใจ

แท้จริงที่ผลักดันให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมออกมา งานวิจัยของเกวย์และคณะ (Guay; et al. 2010: 712) ได้อธิบายถึงแรงจูงใจไว้ว่าเป็นเหตุผลที่อยู่เบื้องหลังของการกระทำต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเบราซาร์ด และแกรีสัน (Broussard; & Garrison. 2004: 106) ที่ได้นิยามแรงจูงใจไว้อย่างกว้าง ๆ ว่าเป็นคุณลักษณะที่ขับเคลื่อนมนุษย์ให้ทำหรือไม่ทำบางสิ่ง ดังนั้น แรงจูงใจในทางจิตวิทยาจึงหมายถึงปัจจัยทั้งภายในและภายนอกที่ผลักดันให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมออกมา

แรงจูงใจแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ แรงจูงใจภายใน (Intrinsic motivation) และแรงจูงใจภายนอก (Extrinsic motivation) แรงจูงใจภายในหมายถึงพฤติกรรมที่แสดงออกเพราะความปิติยินดีและความสนใจที่มีอยู่ภายในตัวมนุษย์ ในขณะที่แรงจูงใจภายนอกหมายถึงพฤติกรรมที่แสดงออกเพราะผลตอบแทนของการกระทำหรือเพื่อหลีกเลี่ยงผลด้านลบที่จะตามมา เช่น การวิพากษ์วิจารณ์จากสังคม (Ryan; & Deci. 2000: 54-67; Vallerand; et al. 1992: 1003-1019) ตัวอย่างเช่น เมื่อคนหนึ่งอุทิศตัวเป็นอาสาสมัครด้วยความรู้สึกภายในอันแรงกล้าที่ต้องการจะให้ความร่วมมือและความรู้สึกทางด้านศีลธรรมที่ต้องให้ความช่วยเหลือแก่เพื่อนมนุษย์ กล่าวได้ว่าการเป็นอาสาสมัครของเขาถูกกระตุ้นด้วยแรงจูงใจภายใน ในทางกลับกันนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาเป็นอาสาสมัครเข้าร่วมโครงการของทางโรงเรียนที่จัดขึ้นเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย เพื่อได้คะแนนด้านจิตพิสัยของตนเองเพิ่มขึ้น กล่าวได้ว่าพฤติกรรมช่วยเหลือของนักเรียนถูกกระตุ้นด้วยแรงจูงใจภายนอก

นอกจากนี้ มีการศึกษางานวิจัยเพิ่มเติมในเรื่องนี้และพบว่าทั้งแรงจูงใจภายในและแรงจูงใจภายนอกให้ผลลัพธ์ของประสบการณ์ที่แตกต่างกัน กล่าวคือ แรงจูงใจภายในก่อให้เกิดคุณค่าฝ่ายจิตใจ มีความเชื่อมั่นและความสนใจ ส่วนแรงจูงใจภายนอกก่อให้เกิดความรู้สึกที่ถูกบังคับ ถูกควบคุม และถูกจำกัดอย่างเข้มงวด (Deci; Koestner; & Ryan. 1999: 627-668) ดังนั้น บุคคลที่ถูกกระตุ้นด้วยแรงจูงใจภายใน จะกระทำการด้วยใจอิสระ รู้สึกยินดี ให้ความสำคัญกับคุณค่าทางด้านศีลธรรม และจะแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมแม้จะไม่มีรางวัลตอบแทนหรือการเสริมแรงจากภายนอก (Moller; Deci; & Ryan. 2006: 1024-1036) พฤติกรรมที่ถูกกระตุ้นด้วยแรงจูงใจภายในจะมีลักษณะของการแสดงออกอย่างเป็นธรรมชาติ จริงใจ และไม่ได้เป็นเครื่องมือหรือช่องทางผ่านไปสู่เป้าหมายแอบแฝงอื่นๆ (Ryan; & Deci. 2000: 54-67) ส่วนบุคคลที่ถูกกระตุ้นด้วยแรงจูงใจภายนอก จะกระทำการด้วยจุดมุ่งหมายที่จะได้รับรางวัลหรือผลตอบแทนตามที่คาดหวังไว้ (Deci; & Ryan. 2000: 227-268)

ดังนั้น แรงจูงใจภายนอกจึงแตกต่างจากแรงจูงใจภายใน ตรงที่พฤติกรรมที่มาจากแรงจูงใจภายนอกจะเป็นเพียงเครื่องมือหรือช่องทางเพื่อให้บรรลุถึงรางวัลตอบแทน หรือหลีกเลี่ยงผลลัพธ์ด้านลบที่จะเกิดขึ้นกับตนเอง ไม่มีความเป็นธรรมชาติและจริงใจ แต่จะขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่นำบุคคลนั้นๆ ไปสู่การแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเอง พฤติกรรมช่วยเหลือจึงเป็นเพียงเครื่องมือเพื่อสร้างประโยชน์ให้กับตนเอง ซึ่งก็เท่ากับว่าพฤติกรรมเอื้อสังคมในลักษณะนี้มีทั้งเป้าหมายรองและเป้าหมายหลัก เป้าหมายรองหรือเป้าหมายที่เป็นเครื่องมือก็คือการเกื้อกูลประโยชน์ให้กับผู้อื่น ในขณะที่เป้าหมายหลักหรือเป้าหมายสูงสุดคือการแสวงหาผลประโยชน์ให้กับ

ตนเอง ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของรางวัลตอบแทน ชื่อเสียงเกียรติยศ หรือการหลีกเลี่ยงผลด้านลบที่ตามมา ในทางกลับกัน พฤติกรรมที่มาจากแรงจูงใจภายในจะมีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่การกระทำนั้นๆ โดยไม่คำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นตามมากับตนเอง พฤติกรรมช่วยเหลือจึงเป็นการกระทำที่เกื้อกูลประโยชน์ให้กับผู้อื่นเท่านั้น ไม่มีผลประโยชน์แอบแฝง ซึ่งก็เท่ากับว่าพฤติกรรมเอื้อสังคมในลักษณะนี้มีเป้าหมายสูงสุดเพียงเป้าหมายเดียว คือการเกื้อกูลประโยชน์ให้กับผู้อื่น

การพิจารณาพฤติกรรมเอื้อสังคมสามารถวิเคราะห์ได้เป็น 2 ลักษณะกล่าวคือ ถ้าพิจารณาเฉพาะในส่วนของผู้ที่ได้รับความช่วยเหลือ ก็ไม่จำเป็นต้องศึกษาถึงแรงจูงใจที่ทำให้เกิดพฤติกรรมช่วยเหลือนั้นๆ แต่ถ้าพิจารณาในส่วนของผู้ที่ให้ความช่วยเหลือ ก็น่าศึกษาเป็นอย่างยิ่งว่าเมื่อไรและที่ไหนที่การช่วยเหลือจะเกิดขึ้น ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับชนิดของแรงจูงใจ ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับแรงจูงใจเป็นทางตรงหรือทางอ้อม และมีพฤติกรรมอื่นๆ ที่เป็นตัวเลือกในสถานการณ์นั้นๆ มากน้อยเพียงใด และยังขึ้นอยู่กับว่าพฤติกรรมนั้นๆ ส่งเสริมให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดโดยตรงหรือเป็นเพียงเครื่องมือที่นำไปสู่เป้าหมายอื่นที่แอบแฝงอยู่ กล่าวคือ ยิ่งพฤติกรรมที่สนับสนุนให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดโดยตรง เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากภายใน และมีทางเลือกน้อย โอกาสที่จะเกิดพฤติกรรมช่วยเหลือ ก็มีสูง ในทางกลับกันพฤติกรรมที่ถูกใช้เป็นเพียงเครื่องมือเพื่อให้บรรลุเป้าหมายอื่นที่แอบแฝงอยู่ ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุด เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากภายนอก มีโอกาสสูงที่พฤติกรรมนั้นๆ จะถูกเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่ตั้งใจไว้ เพราะมีทางเลือกอื่นที่เป็นเส้นทางลัดทำให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดได้ง่ายกว่า โอกาสที่จะเกิดพฤติกรรมช่วยเหลือจึงมีน้อย (Mikulincer; & Shaver. 2010: 18; citing Batson. 2008)

สำหรับฮอกและคูเปอร์ (Hogg; & Cooper. 2007: 243) นักจิตวิทยาสังคมในยุคปัจจุบันได้สรุปความคิดของแดเนียล เบทสัน (Daniel Batson) ในเรื่องเป้าหมายที่ตั้งใจไว้ โดยอธิบายว่าหากคิดว่าเป้าหมายที่ตั้งใจไว้เป็นแรงจูงใจให้เกิดการกระทำ เป้าหมายดังกล่าวก็อาจจะแตกต่างกันไป อาจเป็นเพียงเป้าหมายที่เป็นเครื่องมือ (Instrumental goal) หรือเป็นเป้าหมายสุดท้าย (Ultimate goal) ก็ได้ และยังคงคำนึงถึงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นตามมาโดยไม่ตั้งใจ (Unintended consequences) เป้าหมายที่เป็นเครื่องมือไม่ใช่เป้าหมายสุดท้ายของการกระทำ แต่เป็นเพียงช่องทางที่นำไปสู่เป้าหมายอื่น ส่วนเป้าหมายสุดท้ายคือเป้าหมายที่แท้จริงของการกระทำ และสิ้นสุดที่ตัวของมันเอง ส่วนผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นตามมาโดยไม่ตั้งใจถือว่าเป็นผลของการกระทำที่ต้องการให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งผลลัพธ์ดังกล่าวไม่ใช่เป้าหมายที่ตั้งใจไว้ตั้งแต่แรก

จากการศึกษาข้างต้น สรุปได้ว่า แรงจูงใจแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ แรงจูงใจภายใน และแรงจูงใจภายนอก แรงจูงใจภายในหมายถึงพฤติกรรมที่แสดงออกเพราะความปิติยินดีและความสนใจที่มีอยู่ภายในตัวมนุษย์ ในขณะที่แรงจูงใจภายนอกหมายถึงพฤติกรรมที่แสดงออกเพราะผลตอบแทนของการกระทำหรือเพื่อหลีกเลี่ยงผลด้านลบที่จะตามมา เป้าหมายของแรงจูงใจมี 2 ประเภท ได้แก่ เป้าหมายสุดท้าย และเป้าหมายที่เป็นเครื่องมือ สำหรับแรงจูงใจที่มีเป้าหมายสุดท้ายจะไม่คำนึงถึงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นตามมาโดยไม่ตั้งใจ

1.3.2 ทฤษฎีประโยชน์ส่วนตน (Theory of Egoism)

ประโยชน์ส่วนตนเป็นแรงจูงใจอันดับต้นๆ ที่อยู่ในตัวมนุษย์ และเป็นแรงขับที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อการกระทำต่างๆ ของมนุษย์ แม้กระทั่งในความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ก็ยังสามารถแฝงตัวอยู่ได้ จนกลายเป็นข้อประเด็นกเถียงกันในระหว่างบรรดานักปรัชญาศาสตร์ ตั้งแต่ยุคสมัยของเพลโต อริสโตเติล จนถึงนักบุญโทมัส อาไควนัส โทมัส บอยส์ ลา ร็อบฟูโก เบอรรนาร์ด แมนเดวิล เดวิด ฮูม อדם สมิท เจริมีย์ เบนทัม จอห์น สเทอร์มิล และเฟรดริก นิเช ซึ่งส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลจากลัทธิปรัชญาในเรื่องการแสวงหาความสุข (Hedonism) ที่มองว่ามนุษย์มีจุดหมายสูงสุดของชีวิตอยู่ที่ความพึงพอใจทางด้านร่างกาย (Pleasure) ซึ่งมีอยู่ในสัญชาตญาณของมนุษย์ มนุษย์มีสิทธิกระทำทุกอย่างทุกอย่างด้วยอำนาจของตนเองที่จะแสวงหาความพึงพอใจทางด้านร่างกายให้มากที่สุดตราบเท่าที่ไม่รบกวนสิทธิของผู้อื่น ดังนั้น สิ่งที่มนุษย์ทำรวมถึงการกระทำเพื่อผู้อื่น ล้วนแล้วแต่ทำเพื่อประโยชน์ของตนเองทั้งสิ้น มนุษย์เป็นบุคคลที่คิดกระทำเพื่อตนเองอย่างไม่มีที่สิ้นสุด (Hogg; & Cooper. 2007: 242) แม้แต่ในสายของจิตวิทยาและจิตบำบัดก็ยังได้รับอิทธิพลจากแนวคิดปรัชญาตะวันตกดังกล่าวนี้ โดยอธิบายว่ามนุษย์มีแรงจูงใจหรือถูกกระตุ้นจากเหตุปัจจัยที่เรียกว่าความเห็นแก่ตัว ซึ่งฝังอยู่ในตัวของคนเราและทำให้เขาต้องแสดงความเห็นแก่ตัวอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (Campbell. 1975: 1104) จึงเป็นสิ่งที่ชัดเจนว่าพฤติกรรมช่วยเหลือที่มนุษย์กระทำก็ถูกกลไกกับบุคคลอื่น เป็นเพียงเครื่องมือที่นำไปสู่เป้าหมายสูงสุด นั่นคือการเกื้อกูลประโยชน์ให้กับตนเอง แรงจูงใจดังกล่าวจึงมีลักษณะของการมองตัวเองเป็นจุดศูนย์กลางรวม (Egocentric) ไม่ว่าพฤติกรรมช่วยเหลือหรือพฤติกรรมเอื้อสังคมจะยิ่งใหญ่หรือดุดีสักเพียงใด

สำหรับแนวคิดในเรื่องของแรงจูงใจในการช่วยเหลือจึงยังคงยึดติดอยู่กับรูปแบบของประโยชน์ส่วนตน แม้ว่าภาพของการช่วยเหลือจะปรากฏชัดเจนในการเกื้อกูลประโยชน์ให้กับผู้รับความช่วยเหลือ แต่เหตุผลแรกของการช่วยเหลือก็คือประโยชน์ที่เกื้อกูลให้กับผู้กระทำเอง ไม่ว่าจะเป็นในด้านของการแสวงหารางวัลตอบแทน เช่น คำสรรเสริญ ชื่อเสียง เกียรติยศ หรือความรู้สึกดีๆ เช่น ความภูมิใจ และในด้านการหลีกเลี่ยงการลงโทษ เช่น การถูกตำหนิว่ากล่าว ความอับอาย หรือความรู้สึกผิด ดังนั้นแนวคิดนี้จึงมองว่ามนุษย์กระทำการช่วยเหลือหรือแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยมีวัตถุประสงค์หลักอยู่ที่การทำให้ตนเองรู้สึกดี แรงจูงใจอันดับแรกของการช่วยเหลือจึงเป็นการสนองความปรารถนา ความพึงพอใจให้กับตนเอง ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของความเห็นแก่ตัว

จากการศึกษาข้างต้น สรุปได้ว่า ประโยชน์ส่วนตนเป็นแรงขับที่มีอยู่ในสัญชาตญาณของมนุษย์ที่ต้องการแสวงหาความสุขจากความพึงพอใจทางด้านร่างกาย ดังนั้นการกระทำทุกอย่างของมนุษย์จึงมีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่เพื่อประโยชน์ของตนเอง แม้การแสดงออกจะทำเพื่อผู้อื่นหรือสังคมก็ตาม แต่จุดประสงค์นั้นก็ก็เป็นเพียงเครื่องมือหรือทางผ่านที่นำไปสู่การแสวงหาประโยชน์ให้กับตนเอง

1.3.3 แนวคิดของเบทสันเกี่ยวกับสมมติฐานความเห็นอกเห็นใจที่นำไปสู่ความเอื้อเฟื้อ (Empathy-Altruism Hypothesis)

ยังเป็นหัวข้อโต้เถียงกันในระหว่างนักจิตวิทยาสังคมว่าเป็นไปได้หรือที่มนุษย์เราจะแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคม หรือให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่นด้วยใจบริสุทธิ์ เอื้อเฟื้อโดยไม่หวังผลตอบแทนใดๆ หรือในทางกลับกันมีเป้าหมายสุดท้ายอยู่ที่ประโยชน์ส่วนตน ซึ่งมาจากแนวคิดทางปรัชญาสายการแสวงหาความสุข ที่มองว่ามนุษย์เกิดมาทำทุกอย่างเพื่อแสวงหาความสุขให้กับตัวเองเพื่อหลีกเลี่ยงความเจ็บปวด (Batson. 2008: 6) หนึ่งในผู้ที่สนับสนุนแนวคิดความเอื้อเฟื้อที่บริสุทธิ์ใจได้แก่ เดลเนียล เบทสัน (Daniel Batson) ซึ่งได้เสนอสมมติฐานความเห็นอกเห็นใจที่นำไปสู่ความเอื้อเฟื้อ (Batson. 1987; 1991; 2008: 2-18) โดยได้ตั้งสมมติฐานที่ว่า การได้เป็นประจักษ์พยานหรือสัมผัสกับบุคคลที่ตกทุกข์ได้ยาก ย่อมเกิดความรู้สึกเห็นอกเห็นใจ (Empathic concern) กับผู้พบเห็น และความรู้สึกเห็นอกเห็นใจนี้เป็นปัจจัยที่กระตุ้นให้มนุษย์ยื่นมือเข้าช่วยเหลือผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ เพื่อบรรเทาทุกข์เดือดร้อนของพวกเขา ลักษณะการช่วยเหลือดังกล่าวนับว่าเป็นการกระทำด้วยความเอื้อเฟื้อ เพราะมีความต้องการของผู้ทุกข์ยาก และผู้ช่วยเหลือเกิดความรู้สึกเห็นอกเห็นใจจนนำไปสู่การเกื้อกูลประโยชน์ให้กับผู้ที่อยู่ในความต้องการนั้นๆ ดังนั้น ถ้าการเกื้อกูลประโยชน์ให้กับผู้อื่นเป็นเป้าหมายสุดท้าย และประโยชน์ส่วนตน (Self-benefit) เป็นผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นตามมาอย่างไม่ตั้งใจ แรงจูงใจอย่างเดียวที่กระตุ้นให้เกิดความช่วยเหลือก็คือความเอื้อเฟื้อ (Batson. 1991: 65)

สมมติฐานความเห็นอกเห็นใจที่นำไปสู่ความเอื้อเฟื้อได้รับการพิสูจน์ว่าเป็นไปได้จากการทดลองต่างๆ มากมาย (Batson. 1990: 336-346; Batson; & Weeks. 1996: 148-157; Dovidio; Allen; & Schroeder. 1990: 249-260) เบทสันและเพื่อนร่วมงานยืนยันสิ่งที่ได้จากการทดลองว่า มนุษย์สามารถเลือกที่จะช่วยเหลือด้วยเหตุผลของความเอื้อเฟื้อ ไม่ใช่ด้วยเพราะจุดประสงค์อื่นหรือสิ่งของรางวัลตอบแทน ในการทดลองของเบทสัน (Batson; et al. 1981: 290-302) กลุ่มทดลองถูกนำเข้าสู่สถานการณ์ที่พวกเขามีโอกาสที่จะช่วยเหลือใครบางคน หรือจะไม่ช่วยก็ได้โดยหนีจากสถานการณ์จำลองนั้นเสีย ในขณะที่การให้ความช่วยเหลือก็มีระดับของความยากง่ายรวมอยู่ด้วย เบทสันและคณะจำลองเหตุการณ์ที่สามารถเรียกร้องความเห็นอกเห็นใจได้มากและน้อยแตกต่างกัน และเปิดโอกาสให้กลุ่มทดลองสามารถหนีหรือหลีกเลี่ยงจากเหตุการณ์จำลองได้ยากและง่าย สมมติฐานความเห็นอกเห็นใจที่นำไปสู่ความเอื้อเฟื้อสามารถทำนายได้ว่า กลุ่มทดลองที่มีความเห็นอกเห็นใจสูง จะมีพฤติกรรมช่วยเหลือสูงด้วยไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ที่สามารถหนีเอาตัวออกห่างได้ง่ายหรือยาก ดังนั้นพฤติกรรมเอื้อสังคมจึงบ่งบอกถึงความเอื้อเฟื้อของบุคคลนั้นๆ ได้ เพราะหากจะหนีจากการเปลืองตัวในการช่วยเหลือผู้อื่น อันเป็นท่าทีที่ต้องการรักษาผลประโยชน์ของตนเองก็สามารถทำได้ แต่ผู้ที่มีความเอื้อเฟื้อกลับที่จะเลือกให้ความช่วยเหลือเพราะความห่วงใยผู้อื่นนั่นเอง

นอกจากนี้การทดลองนี้ยังสามารถทำนายผู้ที่มีความเห็นอกเห็นใจต่ำ จะมีพฤติกรรมช่วยเหลือต่ำด้วย โดยเลือกที่จะไม่ช่วยเหลือผู้อื่นเพื่อรักษาผลประโยชน์ของตนเอง คือการไม่เปลืองตัวมากกว่าเหตุผลของความเอื้อเฟื้อ ผลลัพธ์ของการทดลองนี้ และอีกหลายๆ การทดลองที่มีองค์ประกอบของการหลีกเลี่ยงและความเห็นอกเห็นใจเป็นตัวแปร (Batson; et al. 1983: 706-718;

Batson; et al. 1987: 19-39; Batson; et al. 1989: 922-933) ต่างก็สามารถใช้ยืนยันข้อสมมติฐานความเห็นอกเห็นใจที่นำไปสู่ความเอื้อเฟื้อ ข้อสรุปที่ได้นี้ของเบทสัน (Batson. 1991: 174) ได้แย้งกับความเชื่อของนักปรัชญาศาสตร์ เช่น ฮอปส์ ลาร์ออฟฟุโก แมนเดวิล และบรรดานักจิตวิทยาที่เชื่อว่ามนุษย์มีความเห็นแก่ตัวมาตั้งแต่กำเนิด และทำทุกอย่างเพื่อตนเอง โดยที่เบทสันเชื่อว่าโดยธรรมชาติมนุษย์มีจิตใจเอื้อเฟื้อ ซึ่งนำไปสู่ความห่วงใยในสวัสดิการ (Welfare) ของบุคคลอื่นๆ ดังนั้น ปัจจัยที่เป็นสาเหตุของพฤติกรรมเอื้อสังคมจึงไม่จำกัดอยู่เฉพาะประโยชน์ส่วนตนเท่านั้น การกระทำที่เอื้อต่อสังคมก็สามารถมีเหตุปัจจัยมาจากความเอื้อเฟื้อของมนุษย์ที่ทำโดยไม่หวังผลตอบแทนใดๆ ทั้งสิ้น และไม่คำนึงถึงผลต่อสิ่งที่จะเกิดตามมาอีกด้วย มีงานวิจัยที่โต้แย้งกันในประเด็นเรื่องของปัจจัยที่แท้จริงระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับความเอื้อเฟื้อที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมช่วยเหลือ ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 งานวิจัยที่โต้แย้งและงานวิจัยที่สนับสนุนสมมติฐานความเห็นอกเห็นใจที่นำไปสู่ความเอื้อเฟื้อ

งานวิจัยที่เห็นแย้ง	แหล่งที่มา	งานวิจัยที่สนับสนุน	แหล่งที่มา
- การหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ		- ความเอื้อเฟื้อ	
มนุษย์คิดด้านลบเสมอต่อบุคคลที่มีความเห็นอกเห็นใจแล้วไม่เข้าไปช่วยเหลือ	Archer et al. 1981: 786-796.	บุคคลที่มีความเห็นอกเห็นใจจะให้ความช่วยเหลือแม้ไม่มีใครเห็นหรือประณินพวกเขา	Fulz et al. 1986: 761-769.
บุคคลที่รู้สึกเห็นอกเห็นใจจะโทษตัวเองเสมอหากไม่ได้ช่วยเหลือ	Schaller and Cialdini. 1988: 163-181.	บุคคลที่รู้สึกเห็นอกเห็นใจจะช่วยเหลือแม้คนอื่นจะไม่ช่วยก็ตาม โดยช่วยแก้ตัวให้ด้วยเหตุผลที่ดีๆ	Batson et al. 1988: 52-77.
- รางวัลตอบแทน		- ความเอื้อเฟื้อ	
บุคคลที่มีความรู้สึกเห็นอกเห็นใจถือว่าการให้ความการช่วยเหลือของเขาเป็นรางวัลตอบแทนตนเอง	Smith, Keating, and Stotland. 1989: 641-650.	บุคคลที่รู้สึกเห็นอกเห็นใจจะช่วยเหลือโดยไม่คำนึงถึงประโยชน์ของตนเอง	Batson et al. 1991: 413-426.

ตาราง 1 (ต่อ)

งานวิจัยที่เห็นแย้ง	แหล่งที่มา	งานวิจัยที่สนับสนุน	แหล่งที่มา
- การบรรเทา ความโศกเศร้า บุคคลที่รู้สึกเห็นอก เห็นใจจะช่วยเหลือ เพราะเขารู้สึกโศกเศร้า มากกว่า และความ โศกเศร้านี้คือสภาวะ เชิงลบที่กระตุ้นให้ กระทำการช่วยเหลือ เพื่อประโยชน์ของ ตนเอง		บุคคลที่รู้สึกเห็นอก เห็นใจจะมีความรู้สึกที่ ดีเมื่อทราบว่าผู้อื่น ช่วย เหลือก่อนหน้าที่ เขาจะช่วยเหลือ - ความเอื้อเฟื้อ	Batson et al. 1988: 52-57.
	Cialdini et al. 1987: 749-758.	บุคคลที่รู้สึกเห็นอก เห็นใจจะช่วยเหลือแม้ เชื่อว่าอารมณ์ ความรู้สึกของตนเอง จะไม่สามารถทำให้ดี ขึ้นก็ตาม	Schroeder et al. 1988: 333-353.
	Schaller and Cialdini. 1988: 163-181.	บุคคลที่รู้สึกเห็นอก เห็นใจจะช่วยเหลือแม้ เชื่อว่าอารมณ์ ความรู้สึกของตนเอง จะถูกเสริมสร้างด้วย วิธีการอื่นก็ตาม	Batson et al. 1989: 922-933.
		บุคคลที่รู้สึกเห็นอก เห็นใจจะช่วยเหลือเพื่อ บรรเทาปัญหาเฉพาะ ของผู้อื่น ไม่ใช่ช่วย เหลือโดยทั่วไป	Dovidio et al. 1990: 249-260.

ตาราง 1 (ต่อ)

งานวิจัยที่เห็นแย้ง	แหล่งที่มา	งานวิจัยที่สนับสนุน	แหล่งที่มา
- การรวมเป็นหนึ่ง ของตนเองกับผู้อื่น (Self-other merging)		- ความเอื้อเฟื้อ	
ความรู้สึกเห็นอกเห็นใจทำให้ไม่สามารถแยกความแตกต่างระหว่างผู้ให้ความช่วยเหลือกับผู้รับความช่วยเหลือ ซึ่งทำให้เหตุผลของความเอื้อเฟื้ออ่อนลงจนนำไปสู่การทำเพื่อประโยชน์ส่วนตน	Cialdini et al. 1997: 481-494. Maner et al. 2002: 1601-1610.	อย่างน้อยในบางกรณี ความรู้สึกเห็นอกเห็นใจกระตุ้นให้เกิดการช่วยเหลือภายใต้เงื่อนไขที่อยู่นอกกรอบการรวมตนเองกับผู้อื่นและยังสามารถทำนายการช่วยเหลือได้อีกด้วย	Batson et al. 1997: 495-509.

สำหรับสมมติฐานที่ว่าเมื่อมนุษย์มีความเห็นอกเห็นใจ (Empathy) ก็จะเกิดจิตใจที่เอื้อเฟื้อ และนำไปสู่การมีพฤติกรรมเอื้อสังคมที่มุ่งเกื้อกูลประโยชน์ให้กับผู้อื่นโดยไม่มีผลประโยชน์ส่วนตัวแอบแฝง สามารถนำมาผูกโยงเข้ากับคุณลักษณะนิสัยที่มีอยู่ในธรรมชาติของมนุษย์มากน้อยแล้วแต่วัฒนธรรม ประเพณี และเชื้อชาติ โดยเฉพาะในเรื่องของความรู้สึกเห็นอกเห็นใจ (Gintis. 2002: 239-296; Goldberg. 1992: 26-42; Graziano; & Eisenberg. 1997: 725-895; Vitaglione; & Barnett. 2003: 301-325) ตัวอย่างเช่น สังคมทางตะวันออกจะมีความเห็นอกเห็นใจสูงกว่าสังคมทางตะวันตก ซึ่งมีลักษณะของความเป็นปัจเจกนิยมสูง และในสังคมไทยก็สามารถกล่าวได้ว่า คนไทยมีลักษณะนิสัยที่เห็นอกเห็นใจผู้อื่นสูงเป็นพื้นฐาน จึงทำให้มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่สูงด้วย และส่งผลให้ง่ายที่จะแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคม

จากการศึกษาข้างต้น สรุปได้ว่า ปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมไม่ได้มีแต่การทำเพื่อประโยชน์ส่วนตนเท่านั้น เบทสันยืนยันว่าความเอื้อเฟื้อสามารถเป็นปัจจัยเชิงเหตุอีกตัวหนึ่งที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมได้เช่นกัน เป็นความเอื้อเฟื้อที่เกิดจากความเห็นอกเห็นใจ และต้องการทำเพื่อประโยชน์ของผู้อื่นเท่านั้นโดยไม่คำนึงถึงผลใดๆ ที่จะเกิดขึ้นตามมา

1.3.4 แนวคิดของรูปแบบการบรรเทาสภาวะด้านลบ (The Negative State Relief Model)

ในกลุ่มนักวิชาการที่สนับสนุนแนวคิดเชิงจิตวิทยาในเรื่องการแสวงหาประโยชน์ส่วนตน (Cialdini; et al. 1997: 481-494; Baumann; Cialdini; & Kendrick. 1981: 1039-1046) เชื่อว่ามนุษย์นั้นแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยมุ่งหวังประโยชน์ส่วนตนเท่านั้น แนวคิดการแสวงหาประโยชน์ส่วนตนได้ถูกนำมาสร้างเป็นรูปแบบการบรรเทาสภาวะด้านลบ (Negative state relief model) (Baumann; Cialdini; & Kendrick. 1981: 1039-1046; Cialdini; et al. 1987: 749-758; Cialdini; Darby; & Vincent. 1973: 502-516) ซึ่งอธิบายไว้ว่า ความห่วงใยที่มาจากความรู้สึกเห็นอกเห็นใจที่อยู่ในตัวบุคคลที่พบเห็นภาพสะท้อนใจจะทำให้เกิดความทุกข์ร้อนใจหรืออารมณ์ด้านลบซึ่งบุคคลนั้นๆ พยายามจะขจัดออกไป ดังนั้น การยื่นมือเข้าไปช่วยเหลือจึงเป็นความต้องการที่จะขจัดความทุกข์ร้อนใจของตนเองมากกว่าเพราะความห่วงใยสงสาร (Cialdini; et al. 1973: 502-516; Manucia; Baumann; & Cialdini. 1984: 357-364) ความทุกข์ร้อนใจดังกล่าวจะถูกขจัดออกไปด้วยกระบวนการการปรับสภาวะด้านลบด้วยการกำกับตนเอง (Self-regulation) และแสดงพฤติกรรมช่วยเหลือออกมา เพื่อปรับสภาพอารมณ์ความรู้สึกที่ไม่พึงประสงค์ของตนเอง (Cialdini; Darby; & Vincent. 1973: 502-516; Clark; & Isen. 1982: 73-108; Thayer; Newman; & McClain. 1994: 910-925)

มีการศึกษาวิจัยและทำการทดลองในเรื่องนี้โดย มานูเซียและคณะ (Manucia; et al. 1984: 357-364) เริ่มจากการให้กลุ่มตัวอย่างได้รับยาหลอก (Placebo) โดยแจ้งให้กลุ่มตัวอย่างจำนวนครึ่งหนึ่งทราบว่าผลข้างเคียงของตัวยาคจะทำให้สภาพของอารมณ์เย็นชาเกิดปฏิกิริยาต่อต้านการรับรู้จากภายนอก จากนั้นสร้างสถานการณ์ที่กระตุ้นให้กลุ่มตัวอย่างเกิดอารมณ์เศร้าและแสดงพฤติกรรมช่วยเหลือออกมา สมมติฐานคือถ้าพฤติกรรมช่วยเหลือของทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน แสดงว่าการกำกับตนเองไม่มีผลต่อการปรับบรรเทาสภาวะด้านลบ แต่ผลการทดลองที่ได้พบว่ากลุ่มที่มีอารมณ์เศร้าและอยู่ในเงื่อนไขของอารมณ์เย็นชา แสดงพฤติกรรมช่วยเหลือน้อยกว่ากลุ่มที่มีอารมณ์เศร้าและอยู่ในเงื่อนไขที่สามารถปรับเปลี่ยนอารมณ์ได้ จากการทดลองนี้คณะผู้วิจัยสรุปว่าบุคคลแสดงพฤติกรรมช่วยเหลือเพื่อประโยชน์ของตนเอง โดยการปรับสภาวะด้านลบของอารมณ์และความรู้สึกด้วยการกำกับตนเองเมื่อพบกับภาพที่สะท้อนใจ (Baumeister; et al. 2007: 167-203; Manucia; Baumann; & Cialdini. 1984: 357-364; Sprecher; Fehr; & Zimmerman. 2007: 543-549)

จากการศึกษาข้างต้น สรุปได้ว่า รูปแบบการบรรเทาสภาวะด้านลบเป็นแรงจูงใจในลักษณะหนึ่งของประโยชน์ส่วนตน ที่ทำให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมออกมา เพื่อต้องการปรับสภาพอารมณ์ความรู้สึกที่หดหู่ ทุกข์ร้อน ยุ่งยากใจของตนเองให้ดีขึ้น มันเป็นการทำเพื่อตนเองเท่านั้นแม้ภาพที่ปรากฏจะเป็นการทำเพื่อผู้อื่นก็ตาม

1.3.5 แนวคิดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเอื้อสังคม

นอกจากแรงจูงใจที่เป็นเหตุปัจจัยให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมหรือพฤติกรรมช่วยเหลือออกมา ยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการให้ความช่วยเหลือ เริ่มตั้งแต่ปี ค.ศ.1960 (Bierhoff; et al. 1991: 263-280) นักวิจัยพยายามอธิบายถึงแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับสถานการณ์และสภาพแวดล้อมไว้ว่า การที่จะเข้าไปช่วยเหลือหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับศักยภาพของผู้ให้ความช่วยเหลือ นักวิจัยบางกลุ่มมุ่งประเด็นไปที่อิทธิพลของบุคลิกภาพ ซึ่งทำให้แต่ละคนมีคุณลักษณะที่แตกต่างกันไปในการให้ความช่วยเหลือ (Penner; et al. 1995: 2) ปัจจัยของจำนวนผู้รับรู้หรือร่วมอยู่ในเหตุการณ์ก็มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจที่จะแสดงพฤติกรรมช่วยเหลือ โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่ประชาชนจับกลุ่มมุงดูเหตุการณ์ (Penner; & Orom. 2009: 55-72) ซึ่งพบว่าเมื่อจำนวนคนที่มุงดูเหตุการณ์เพิ่มมากขึ้น ความช่วยเหลือจะลดน้อยลง ทั้งนี้เพราะมีการกระจายความรับผิดชอบ (Diffusion of responsibility) จนไม่สามารถเจาะจงตัวบุคคลที่จะให้ความช่วยเหลือได้ ซึ่งแต่ละคนที่อยู่ในเหตุการณ์ต่างบิดความรับผิดชอบให้กับคนรอบข้าง และตามมาด้วยการอ้างถึงความเพิกเฉยที่ขอบธรรม (Latane; & Darley. 1969: 244-268)

ความหนาแน่นของประชากรก็เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมช่วยเหลือ (Levine; et al. 1994: 69-82) เพราะสังคมเมืองที่มีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่นมีแนวโน้มที่จะไม่ให้ความสนใจกับคนรอบข้างมากเท่ากับผู้ที่อาศัยอยู่ในชนบท เฉพาะอย่างยิ่งในสถานการณ์ฉุกเฉินที่ต้องการความช่วยเหลือ ส่วนในมุมมองของนักทฤษฎีสายวิวัฒนาการ (Evolutionary theory) พวกเขาคิดแต่เพียงว่ามนุษย์มีความเห็นแก่ตัวอยู่ในสัญชาตญาณในการกระทำเพื่อความอยู่รอด มนุษย์พยายามที่จะหาประโยชน์สูงสุดจากสังคมที่ตนเองอยู่เพื่อสืบทอดส่งผ่านยีนส์ของตนเองสู่ลูกหลานให้สืบเชื้อสายต่อไป (Dovidio; et al. 2006: 42-43) ดังนั้นจึงไม่มีเหตุผลอื่นใดที่ทำให้มนุษย์มีพฤติกรรมเอื้อสังคมนอกจากทำเพื่อประโยชน์ของตนเอง

แม้ว่าจะมีการศึกษาถึงสถานการณ์และสภาพแวดล้อมที่สามารถเป็นตัวแปรส่งเสริมหรืออุปสรรคต่อการแสดงพฤติกรรมช่วยเหลือ แต่ก็ยังมีนักวิจัยกลุ่มอื่นๆ ที่ได้รายงานถึงข้อแตกต่างที่เกิดขึ้นซ้ำๆ กันจนเป็นปัจจัยที่ส่งอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญกับแต่ละบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือผู้ที่ตกทุกข์ได้ยากด้วยความเต็มใจ (Batson. 2008: 8-9; Kerber. 1984: 177-187; Penner; et al. 1995: 22-25) ปัจจัยดังกล่าวคือ ความเห็นอกเห็นใจ (Empathy) ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างสูงกับพฤติกรรมเอื้อสังคม (Vitaglione; & Barnett. 2003: 301-325) ความสัมพันธ์ระหว่างความเห็นอกเห็นใจและพฤติกรรมเอื้อสังคมได้ถูกแยกประเด็นการศึกษาเป็นสองแนวคิด ได้แก่ สมมติฐานความเห็นอกเห็นใจที่นำไปสู่ความเอื้อเพื่อ ซึ่งสนับสนุนแนวคิดการกระทำที่เอื้อต่อสังคมด้วยเหตุผลของความเอื้อเพื่อที่บริสุทธิ์ใจ (Altruistic reasons) (Batson; et al. 1989: 922-933; Kruger. 2003: 118-125; Frey; & Meier. 2004: 1717-1722) และรูปแบบการบรรเทาสภาวะเชิงลบ ซึ่งสนับสนุนแนวคิดของการกระทำที่เอื้อต่อสังคมด้วยเหตุผลของผลประโยชน์ส่วนตนเท่านั้น (Egoistic reasons) (Baumann; Cialdini; & Kenrick. 1981: 1039-1046; Cialdini; et al. 1987: 749-758; Cialdini; Darby; & Vincent. 1973: 502-516)

จากการศึกษาข้างต้น สรุปได้ว่า นอกจากแรงจูงใจที่เป็นปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมแล้ว ยังมีปัจจัยเชิงเหตุอื่นๆ เช่น ปัจจัยของจำนวนผู้รับรู้ในเหตุการณ์ ซึ่งมีผลต่อการกระจายความรับผิดชอบ ปัจจัยความหนาแน่นของประชากรโดยแยกกลุ่มเป็นสังคมเมืองที่มีความเป็นปัจเจกบุคคลสูง และสังคมชนบทที่มีความเอื้ออาทรสูง และปัจจัยของการสืบเชื้อสาย

1.4 ปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคม

นักจิตวิทยาสังคมที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นหนึ่งในผู้เชี่ยวชาญที่สุดที่ศึกษาถึงปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคม คือ เดลเนียร์ เบทสัน (Mikulincer; & Shaver. 2010: 20-28; citing Batson. 2008) ซึ่งได้สรุปรูปแบบของปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมไว้ 4 รูปแบบ ได้แก่

รูปแบบที่ 1 การกระทำที่มุ่งประโยชน์ส่วนตน หมายถึง การแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมที่เพื่อประโยชน์ของตนเองเป็นหลักสำคัญ

รูปแบบที่ 2 การกระทำที่เกิดจากความเอื้อเฟื้อ หมายถึง การแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมที่เพื่อประโยชน์ของบุคคลอื่นโดยไม่หวังผลตอบแทนจากบุคคลที่ได้รับการช่วยเหลือ หรือจากผู้ใดทั้งสิ้น

รูปแบบที่ 3 การกระทำที่เกิดจากคตินิยม หมายถึง การแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมที่ทำเพื่อประโยชน์ของกลุ่มที่ไม่ใช่ตัวบุคคล

รูปแบบที่ 4 การกระทำที่เกิดจากหลักการนิยม หมายถึง การแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมที่ทำเพื่อสนับสนุนหลักการทางศีลธรรมเป็นสิ่งที่ยึดเหนี่ยว โดยมีรายละเอียดต่างๆ ดังต่อไปนี้

1.4.1 ปัจจัยเชิงเหตุด้านประโยชน์ส่วนตน (Egoism)

ปัจจัยเชิงเหตุด้านประโยชน์ส่วนตน หมายถึง แรงจูงใจที่กระตุ้นให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมออกมา โดยมีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่การกระทำเพื่อประโยชน์ของตนเอง

ประโยชน์ส่วนตนเป็นการแสดงออกของพฤติกรรมที่ผ่านกระบวนการที่ได้วางแผนไว้ (Snyder; & Lopez. 2007: 267) สอดคล้องกับสมิทและแมคกี (Smith; & Mackie. 2007: 518) ที่อธิบายประโยชน์ส่วนตนไว้ว่า เป็นความปรารถนาที่ต้องการได้รับรางวัลตอบแทนสำหรับตนเองจากพฤติกรรมเอื้อสังคมที่บุคคลนั้นๆ ได้กระทำ ซึ่งรางวัลดังกล่าวอาจเป็นในรูปของวัตถุสิ่งของหรือความรู้สึกเชิงบวกก็ได้ ในปี ค.ศ.1995 เบทสัน (Batson. 1998: 282-316) ได้เสนอแนวคิดที่เป็นไปได้เกี่ยวกับรูปแบบของการแสวงหาผล ประโยชน์ส่วนตนที่เป็นปัจจัยเชิงสาเหตุให้เกิดพฤติกรรมเอื้อสังคม มีการทำการทดลองเชิงประจักษ์ และได้ผลลัพธ์ยืนยันที่ชัดเจน โดยได้อธิบายรูปแบบของการแสวงหาประโยชน์ส่วนตนเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ การแสวงหารางวัลทางวัตถุ ทางสังคม และผลตอบแทนให้กับตนเอง (Material, social, and self-rewards received) การหลีกเลี่ยงการลงโทษตนเองในด้านวัตถุและด้านสังคม (Material, social, and self-punishments avoided) และการลดสิ่งเร้าที่ไม่พึงปรารถนา (Aversive-arousal reduction) (Batson. 1995: 333-381)

1.4.1.1 การแสวงหารางวัลทางวัตถุ ทางสังคม และผลตอบแทนให้กับตนเอง ได้แก่ ค่าตอบแทน (Payment) คำชื่นชมสรรเสริญ (Praise) รางวัล (Rewards) ของขวัญ (Gifts) เกียรติยศ (Honor) คำขอบคุณ (Thanks) การรักษาภาพลักษณ์ตนเอง (Enhanced self-image) การนับหน้าถือตา (Esteem) การเสริมสร้างอารมณ์ความรู้สึก (Mood enhancement) ความเชื่อเกี่ยวกับสวรรค์ (Heaven) การตอบแทนหนี้บุญคุณ (Reciprocity credit) และความปลื้มปิติยินดี (Empathic joy)

สำหรับรางวัลตอบแทนที่ได้รับ ในบรรดารางวัลต่างๆ ที่มนุษย์อาจจะแสวงหาจากพฤติกรรมเอื้อสังคม ส่วนใหญ่จะเป็นรูปธรรมที่สามารถเข้าใจได้ง่าย เช่น เงินทอง คำสรรเสริญ ใบประกาศเกียรติคุณ เป็นต้น แต่ก็มียุ 3 รูปแบบที่ผู้วิจัยต้องการขยายเนื้อหาเพื่อความเข้าใจที่กระจ่างชัด ได้แก่ การตอบแทนหนี้บุญคุณ การเสริมสร้างอารมณ์ความรู้สึก และความปลื้มปิติยินดี

1.4.1.1.1 การตอบแทนหนี้บุญคุณ

การตอบแทนหนี้บุญคุณ หมายถึง การแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเองโดยรับรู้ว่าคุณค่าที่เราให้ความช่วยเหลือนั้นเป็นหนี้บุญคุณเราอยู่ และสักวันหนึ่งเขาจะตอบแทนหนี้บุญคุณเรากลับคืน การแสวงหาผลประโยชน์ในลักษณะเช่นนี้ทำให้เราหาโอกาสที่จะแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยเฉพาะกับบุคคลที่เราหวังสิ่งตอบแทนกลับคืนในอนาคต เช่น การเลื่อนตำแหน่ง (Jones. 1964: 24) หรือแม้แต่ว่าบางคนที่เราช่วยเหลือโดยรู้ว่าจะไม่ได้รับการตอบแทนกลับคืน แต่อย่างน้อยเราก็ได้รับความรู้สึกดีๆ ที่ทำให้กับโลกมนุษย์ใบนี้ (Zuckerman. 1975: 972-976) หรือเป็นหนทางที่ส่งเสริมชื่อเสียงให้กับเราในฐานะบุคคลที่ใจกว้าง เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ซึ่งจะ使人อื่น ๆ เกิดความไว้วางใจ และช่วยเหลือเราในภายหลัง (Frank. 1988: 36)

1.4.1.1.2 การเสริมสร้างอารมณ์ความรู้สึก

ซิลอัลดีนีและคณะ (Cialdini; et al. 1973: 502-516) ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า การที่บุคคลหนึ่งรู้สึกแย่หรือรู้สึกไม่ดี จะมีแนวโน้มสูงที่บุคคลนั้นจะให้ความช่วยเหลือกับผู้อื่น ทั้งนี้เพราะเมื่อบุคคลหนึ่งทำบางสิ่งที่ดีงาม เช่น ช่วยเหลือผู้อื่น บุคคลนั้นสามารถให้คำชมเชยแก่ตัวเอง ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความรู้สึกของตนเองให้ดีขึ้น นี่คือการบรรเทาภาวะเชิงลบ ซิลอัลดีนี และคณะยังพบว่าบุคคลหนึ่งที่รู้สึกไม่ดีจะมีอารมณ์อยู่ในสภาวะเชิงลบ ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการที่ได้ทำให้เกิดความเสียหายกับใครบางคนโดยไม่ได้ตั้งใจ หรือได้พบเห็นเหตุการณ์ที่มีการทำร้ายกัน บุคคลนั้นมีแนวโน้มสูงที่จะอาสาช่วยเหลือ เช่น เป็นผู้โทรศัพท์ติดต่อประสานงานให้มากกว่าผู้ที่ไม่ได้รู้สึกแย่อะไร อย่างไรก็ตามการให้คำสรรเสริญ สิ่งของ หรือเงินรางวัลเพื่อเป็นการบรรเทาภาวะอารมณ์เชิงลบ กลับไม่ได้กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมช่วยเหลือมากขึ้น

ไม่เพียงแต่การช่วยเหลือกลายเป็นรางวัลที่ทำให้ผู้ที่รู้สึกแย่ดีขึ้นเท่านั้น แต่สำหรับผู้ที่มีความรู้สึกดีอยู่แล้ว การช่วยเหลือทำให้รู้สึกดียิ่งขึ้นไปอีก ดังเช่น ไอเซน และเลวิน (Isen. 1970: 294-301; Isen; & Levin. 1972: 344-348) ที่ได้ทำการทดลองโดยใช้เทคนิคต่างๆ ที่ จะเสริมสร้างอารมณ์ของกลุ่มทดลองให้อยู่ในสภาวะเชิงบวก เช่น ให้งานที่พวกเขาสามารถทำให้

สำเร็จได้ ให้คู่กันขณะที่พวกเขาค้นคว้าอยู่ในห้องสมุด และสร้างสถานการณ์ให้พวกเขาารู้สึกว่าโชคดีที่พบเหรียญทองเงินในตู้โทรศัพท์ ไอเซนและผู้ร่วมงานพบว่าการทดลองในแต่ละเหตุการณ์ทำให้กลุ่มทดลองมีพฤติกรรมช่วยเหลือมากขึ้น

จากผลการวิจัยดังกล่าว อะไรคือเหตุปัจจัยที่ไปกระตุ้นให้ผู้รู้สึกดีแต่แรกมีพฤติกรรมเอื้อสังคม คำตอบที่เป็นไปได้ประการแรก คือความต้องการที่จะรักษาสภาวะอารมณ์เชิงบวกให้คงไว้ การพบเห็นคนที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นเหมือนการกวนอารมณ์เชิงบวกให้สูงขึ้น ดังนั้นการให้ความช่วยเหลือจึงเป็นการหยุดการกวนให้สูงขึ้น แล้วเริ่มกระบวนการรักษาสภาวะอารมณ์ให้อยู่ในเชิงบวกต่อไป (Isen; & Levin. 1972: 344-348; Wegener; & Petty. 1994: 1034-1048) คำตอบที่เป็นไปได้ประการที่สอง คืออารมณ์เชิงบวกอาจไปกระตุ้นความทรงจำของบุคคลทั้งด้านดีและด้านไม่ดีที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่างๆ รวมถึงพฤติกรรมเอื้อสังคม ผู้ที่มีอารมณ์ดีมีแนวโน้มที่จะนึกถึงสิ่งดีๆ มากกว่าสิ่งเลวร้ายที่เกิดขึ้นในชีวิตของเขา และหากคิดถึงพฤติกรรมเอื้อสังคมที่ได้ทำมา ก็มีแนวโน้มที่จะจดจำแต่เรื่องดีๆ ในด้านบวกมากกว่าเรื่องร้ายๆ ในด้านลบ เช่น ค่าใช้จ่ายและการสูญเสียที่ใช้ไปในการช่วยเหลือ (Isen. 1987: 203-253; Isen; et al. 1978: 1-13; Berkowitz. 1987: 721-729; Clark; & Waddell. 1983: 31-35; Cunningham; et al. 1990: 13-33)

1.4.1.1.3 ความปลื้มปิติยินดี

ความปลื้มปิติยินดี เป็นความรู้สึกพึงพอใจที่ได้พบเห็นผู้ที่อยู่ในความทุกข์ได้รับการช่วยเหลือ (Hogg; & Cooper. 2007: 244) สอดคล้องกับฮอฟแมน (Hoffman. 1981: 135) ที่ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า เมื่อผู้ที่มีความทุกข์แสดงสัญญาณของการได้รับความบรรเทาหรือแสดงความยินดีหลังได้รับความช่วยเหลือ ผู้ที่ให้ความช่วยเหลือจะรู้สึกปลื้มปิติยินดี และเกิดแรงจูงใจที่จะให้ความช่วยเหลือต่อไปเพื่อรับประสบการณ์ของความรู้สึกปลื้มปิตินี้ได้อีก ทั้งนี้มีการทดลองเชิงประจักษ์ และได้ผลยืนยันตามแนวคิดของฮอฟแมน (Batson; et al. 1991: 413-426; Smith; et al. 1989: 641-650) อย่างไรก็ตามดูเหมือนว่าผู้ที่มีความรู้สึกสงสารหรือเห็นอกเห็นใจสูงต่อคนทุกข์ยากจะมีความปรารถนาที่อยากจะสัมผัสกับประสบการณ์ของความปลื้มปิตินี้ด้วย แต่ก็ยังไม่มีข้อมูลเชิงประจักษ์ยืนยันในเรื่องนี้ ในทางกลับกัน เบทสัน และคณะ (Batson; et al. 1991: 413-426) พบว่าความปรารถนาที่อยากจะสัมผัสกับความปลื้มปิตินี้ ซึ่งเป็นเหตุปัจจัยให้เกิดพฤติกรรมช่วยเหลือนั้น ทำให้บุคคลเกิดความเห็นอกเห็นใจสูง และมีความเป็นห่วงเป็นใยอันเกิดจากความเห็นอกเห็นใจนั่นเองซึ่งอยู่ในระดับที่ไม่มากนัก

1.4.1.2 การหลีกเลี่ยงการลงโทษตนเองในด้านวัตถุและด้านสังคม ได้แก่ การหลีกเลี่ยงจากการเสียค่าปรับหรือโทษจำคุก (Fines, Imprisonment) การถูกโจมตี (Attack) การถูกวิพากษ์วิจารณ์ (Censure) การถูกกล่าวหา (Reprimand) การตกนรก (Hell) การถูกขับออกจากสังคมเพราะฝ่าฝืนปทัสสถาน (Sanctions for norm violation) ความอับอาย (Shame) ความผิด (Guilt) และต้นทุนความเห็นอกเห็นใจ (Empathic costs)

สำหรับการหลีกเลี่ยงการลงโทษ มีอยู่ 3 รูปแบบที่ผู้วิจัยขออธิบายเพิ่มเติม ได้แก่ การเสียค่าปรับหรือโทษจำคุก การถูกขับออกจากสังคมเพราะฝ่าฝืนปทัสสถาน และต้นทุนความเห็นอกเห็นใจ

1.4.1.2.1 การปรับเงินและจำคุก

สำหรับมาตรการทางกฎหมายที่ใช้กันในแถบประเทศยุโรปที่เรียกกันว่า "กฎหมายชาวซามาเรียผู้ใจดี" (Good Samaritan Laws) กล่าวคือ หากผู้ใดที่ละเลยการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ที่อยู่ในอันตราย โดยที่การช่วยเหลือนั้นๆ ไม่เป็นภัยต่อตนเอง และไม่มีใครเหมาะสมเท่ากับตนเองแล้ว ผู้นั้นต้องถูกปรับเงินหรือต้องโทษจำคุก วัตถุประสงค์ของกฎหมายดังกล่าวต้องการกระตุ้นให้บุคคลเกิดพฤติกรรมเอื้อสังคม โดยมีแรงจูงใจอยู่ที่การหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ (Hogg; & Cooper. 2008: 245) อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีการนำกฎหมายในรูปแบบนี้มาใช้กับประเทศไทย

1.4.1.2.2 การถูกขับออกจากสังคมเพราะฝ่าฝืนปทัสสถาน

เป็นมาตรฐานของสังคมมนุษย์ในปัจจุบันที่ต้องมีกฎเกณฑ์ทางสังคมที่จะชี้นำให้บุคคลต้องช่วยเหลือผู้ที่มีความต้องการ หรืออย่างน้อยช่วยเหลือบางคนในบางสถานการณ์ มิฉะนั้นเขาสมควรได้รับการลงโทษจากสังคมด้วยการถูกตำหนิตืดเย็นและถูกขับออกจากกลุ่ม กฎเกณฑ์ทางสังคมที่บ่งบอกให้ต้องช่วยเหลือ ได้แก่ กฎของการตอบแทนกลับคืน ความรับผิดชอบทางสังคม และปทัสสถานส่วนบุคคล

กูตเนอร์ (Gouldner. 1960: 161-179) เชื่อว่ากฎของการตอบแทนกลับคืนเป็นการกระทำที่เป็นสากล หากไม่ตอบแทนคืนแล้วก็จะถูกกล่าวหาว่าเป็นคนเห็นแก่ตัวไม่รู้บุญคุณ ไม่ควรคบหาต่อไป ดังนั้นการให้ความช่วยเหลือในลักษณะของการตอบแทนกลับคืน จึงมีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่ประโยชน์ของตนเอง กล่าวคือเพื่อให้ตนเองถูกต่อว่าและถูกขับออกจากสังคม กูตเนอร์ยังเชื่อว่าการตอบแทนกลับคืนจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับสถานการณ์ของผู้ได้รับความช่วยเหลือก่อน เช่น สถานการณ์เลวร้ายขนาดไหนในขณะที่มีความต้องการความช่วยเหลือ ความช่วยเหลือที่ได้รับมากน้อยเพียงใด เจตนาของผู้ที่ให้ความช่วยเหลือมีนัยซ่อนเร้นหรือไม่ เช่น การติดสินบน และการช่วยเหลือทำด้วยความเต็มใจหรือถูกกดดันให้ทำ มีงานวิจัยหลายฉบับที่สนับสนุนแนวคิดนี้ของกูตเนอร์ (Gergen; et al. 1975: 390-400; Pruitt. 1968: 143-147; Wilke; & Lanzetta. 1970: 483-493)

กฎความรับผิดชอบทางสังคมชี้นำให้บุคคลต้องช่วยเหลือผู้ที่มีความต้องการ ซึ่งไม่มีใครอื่นที่จะช่วยได้นอกจากบุคคลนั้นๆ ดาร์เลย์ และลาตานิ (Darley; & Latane. 1970: 83-101) ให้ความเห็นว่าความหมายนี้กว้างเกินไป ควรจำกัดความให้แคบลงด้วยเงื่อนไขของตัวบุคคลและสถานการณ์ที่มีความแตกต่างกันไป เช่น ความแตกต่างของศักยภาพและความสามารถของแต่ละบุคคล ซึ่งทำให้ลักษณะของการช่วยเหลือแตกต่างกันไป การไม่ต้องให้ความช่วยเหลือผู้กระทำผิดแม้มีการร้องขอความช่วยเหลือก็ตาม

ปทัสสถานส่วนบุคคล เป็นกฎเกณฑ์การดำเนินชีวิตของแต่ละบุคคลโดยเรียนรู้จากปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งแต่ละคนจะมีกฎเกณฑ์ของตนเองที่แตกต่างกันไปแม้จะอยู่ในสังคมเดียวกัน และมันจะทำหน้าที่ชี้แนะให้บุคคลนั้นๆ ปฏิบัติตัวในสถานการณ์เฉพาะ (Schwartz. 1977: 221-279) ดังนั้น ปทัสสถานส่วนบุคคลจึงทำให้บุคคลหนึ่งมีพันธะผูกพันที่ต้องให้ความช่วยเหลือเป็นเฉพาะกรณี ซึ่งทำให้เกิดพฤติกรรมเอื้อสังคมได้ง่ายกว่าพันธะผูกพันทั่วไปที่เกิดจากความรับผิดชอบทางสังคม

1.4.1.2.3 ต้นทุนความเห็นอกเห็นใจ

ต้นทุนความเห็นอกเห็นใจ หมายถึงความรู้สึกไม่สบายใจ (Discomfort) หรือเป็นทุกข์ใจ (Distress) ที่เกิดก่อนความรู้สึกเห็นอกเห็นใจของเหตุการณ์ที่บุคคลหนึ่งได้พบเห็นผู้ที่อยู่ในความทุกข์และต้องการความช่วยเหลือ พีเลียวิน และคณะ (Hogg; & Cooper. 2007: 246; citing Piliavin; et al. 1981) อธิบายว่าความต้องการที่จะพ้นจากความรู้สึกดังกล่าวที่เกิดจากความรู้สึกเห็นอกเห็นใจ เป็นตัวการหรือแรงจูงใจที่กระตุ้นให้เกิดการช่วยเหลือ

1.4.1.3 การลดสิ่งเร้าที่ไม่พึงปรารถนา ได้แก่ การหลีกเลี่ยงสถานการณ์ทุกข์ยากใจ (Escape distressing situation) การหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่ไม่ลงรอยกัน (Escape discrepant situation) และการหลีกเลี่ยงสถานการณ์อยุติธรรม (Escape unjust situation)

สำหรับการลดสิ่งเร้าที่ไม่พึงปรารถนา เป็นหนึ่งใน 3 รูปแบบของการเอื้อประโยชน์ให้กับตนเองจากพฤติกรรมเอื้อสังคม ซึ่งรูปแบบนี้ไม่ชัดเจนเท่ากับการแสวงหารางวัลตอบแทนหรือการหลีกเลี่ยงการลงโทษซึ่งเป็นรูปธรรมมากกว่าความรู้สึก โดยธรรมชาติแล้วมนุษย์จะรู้สึกทุกข์ใจเมื่อพบเห็นผู้ที่ตกอยู่ในสถานการณ์ยากลำบาก (Hoffman. 1981: 121-137; Preston; & de Waal. 2002: 1-72) เช่น ผู้ประสบภัยธรรมชาติ ภัยจากอุบัติเหตุ ภาพที่น่าสะพรึงกลัว ภาพของบาดแผลที่เห็นจากสื่อ สิ่งเหล่านี้ทำให้มนุษย์เราต้องเบือนหน้าหนีไม่ยอมรับรับรู้ข่าวสาร อันเนื่องมาจากความรู้สึกไม่ชอบ รังเกียจ สะอิดสะเอียนที่เกิดจากภาพสะเทือนใจ แต่บางครั้งภาพที่พบเห็นเหล่านี้กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมช่วยเหลือได้เช่นกัน เพื่อบรรเทาความทุกข์ของผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ ในขณะเดียวกันก็เพื่อที่จะขจัดหรือลดความรู้สึกที่ไม่พึงปรารถนาของตนเองออกไปด้วย พฤติกรรมเอื้อสังคมในรูปแบบนี้เป็นเพียงเครื่องมือที่นำไปสู่เป้าหมายสุดท้ายที่แอบแฝงอยู่ คือการขจัดหรือลดความรู้สึกน่ารังเกียจที่ไม่ชอบของตนเองออกไป ซึ่งเท่ากับว่าทำเพื่อประโยชน์ของตนเอง การลดสิ่งเร้าที่ไม่พึงปรารถนาสามารถอธิบายได้เป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

1.4.1.3.1 การหลีกเลี่ยงจากความทุกข์ร้อนใจของตนเอง

การที่บุคคลหนึ่งพบเห็นความทุกข์เดือดร้อนของผู้อื่น และเกิดความรู้สึกทุกข์ร้อนใจ ซึ่งยังมีมากเท่าไรก็จะเกิดแรงกระตุ้นให้บุคคลนั้นหลีกเลี่ยงจากความทุกข์ร้อนใจของตนเองมากขึ้นเท่านั้น ด้วยการให้ความช่วยเหลือเพื่อยับยั้งความทุกข์เดือดร้อนของผู้อื่น อันจะส่งผลให้ความทุกข์ร้อนใจของตนเองลดลง แต่ก็อาจเป็นไปได้ที่บุคคลนั้นๆ จะเดินหนีจากเหตุการณ์ความทุกข์เดือดร้อนที่พบเห็นโดยไม่ให้ความช่วยเหลือใดๆ เพราะพิจารณาว่าการกระทำเช่นนี้จะเป็นการเปลืองตัวน้อยกว่า แต่ก็เสี่ยงกับการถูกสังคมตำหนิ (Piliavin; et al. 1981; Hoffman. 1981: 121-137; Dovidio; et al. 1991: 86-118)

1.4.1.3.2 การหลีกเลี่ยงความไม่ลงรอยกัน

โรโคสกี (Reykowski. 1982: 361) อธิบายว่าการที่บุคคลหนึ่งเห็นภาพหรือรับข้อมูลข่าวสารซึ่งไม่ตรงกับมาตรฐานที่มันควรเป็น จะทำให้เกิดความไม่ลงรอยกันในกระบวนการทางความคิดของสมอง ซึ่งทำให้บุคคลนั้นรู้สึกวุ่นใจจนกลายเหตุปัจจัยที่ไปกระตุ้นให้เกิดการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อปรับสมดุลความไม่ลงรอยกันทางความคิดดังกล่าว และการกระทำอย่างหนึ่งคือการเข้าไปให้ความช่วยเหลือเพื่อแก้ไขสถานการณ์จริงให้กลับมาใกล้เคียงมากที่สุดกับมาตรฐานที่ควรเป็น การปรับสมดุลความไม่ลงรอยกันทางความคิดเป็นลักษณะหนึ่งของการเอื้อประโยชน์ให้กับตนเอง เพราะเป็นการลดความรู้สึกที่ไม่ชอบและไม่สบายใจของตนเอง นอกจากนี้ไรอัน (Ryan. 1971: 31-36) อธิบายเพิ่มเติมว่า การปรับเปลี่ยนมุมมองหรือทัศนคติของตนเองเพื่อลดระดับความไม่ลงรอยกันทางความคิด ทำให้พฤติกรรมช่วยเหลือลดลง เช่น การกล่าวโทษหรือตำหนิผู้ที่สมควรได้รับความทุกข์เดือดร้อนนั้นๆ

1.4.1.3.3 การหลีกเลี่ยงสถานการณ์อยู่ยงดิฐธรรม

เลอร์เนอร์ (Lerner. 1982: 249-278) ได้ตั้งสมมติฐานโลกของความยุติธรรมไว้ว่า ใครทำอะไรได้ไวก็สมควรได้รับสิ่งนั้นตอบแทนกลับคืน ซึ่งตรงกับความเชื่อทางศาสนาที่ว่า "ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว" ดังนั้น การที่บุคคลหนึ่งพบเห็นผู้บริสุทธิ์ตกเป็นเหยื่อของความทุกข์เดือดร้อน ทำให้บุคคลนั้นเกิดความไม่สบายใจ เพราะเป็นการฝ่าฝืนข้อความเชื่อในเรื่องของความยุติธรรม การกระตุ้นเร้าให้เกิดความไม่สบายใจนี้ทำให้ต้องเข้าไปช่วยเหลือเหยื่อผู้บริสุทธิ์ เพื่อที่จะลดความไม่สบายใจของตนเอง แต่ในกรณีของผู้ที่สมควรได้รับความทุกข์เดือดร้อน มันกลับกลายเป็นความยุติธรรมในสายตาของผู้พบเห็น ความรู้สึกไม่สบายใจจึงเกิดขึ้นน้อยมากในตัวผู้พบเห็นนั้นๆ และแสดงออกในท่าทีของการตำหนิเตียนเหยื่อที่สมควรได้รับโทษแทนการให้ความช่วยเหลือ นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยต่างๆ (Hafer. 2000: 165-73; Lerner; & Simmons. 1966: 203-210; Mills; & Egger. 1972: 405-408) ที่เสริมแนวคิดของ เลอร์เนอร์ว่า ถ้าบุคคลหนึ่งอยู่ในสภาพเอื้ออำนวยที่จะช่วยเหลือเหยื่อผู้บริสุทธิ์จากความทุกข์เดือดร้อน บุคคลนั้นมีแนวโน้มสูงที่จะช่วยเหลือ แต่ถ้ามีอุปสรรคก็มีแนวโน้มที่จะกล่าวตำหนิเหยื่อแทนการให้ความช่วยเหลือ

จากการค้นคว้าศึกษา ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ประโยชน์ส่วนตน หมายถึง ปัจจัยเชิงเหตุที่มีอิทธิพลให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมออกมา โดยมีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่การทำให้ประโยชน์ของตนเอง ซึ่งมีอยู่ 3 ลักษณะ ได้แก่ (1) การแสวงหารางวัลทางวัตถุ ทางสังคม และผลตอบแทนให้กับตนเอง เช่น เงินทอง คำสรรเสริญ รางวัล ของขวัญ เกียรติยศ คำขอบคุณ การรักษาภาพลักษณ์ตนเอง การนับหน้าถือตา การเสริมสร้างอารมณ์ความรู้สึก ความเชื่อเกี่ยวกับสวรรค์ การตอบแทนหนี้บุญคุณ และความปลื้มปิติยินดี เป็นต้น (2) การหลีกเลี่ยงการลงโทษตนเองในด้านวัตถุและด้านสังคม เช่น การหลีกเลี่ยงจากการเสียค่าปรับหรือโทษจำคุก การถูกโจมตี การถูกวิพากษ์วิจารณ์ การถูกกล่าวหา การตกนรก การถูกขับออกจากสังคมเพราะฝ่าฝืนปทัสถาน ความอับอาย ความผิด และต้นทุนความเหินห่างเป็นต้น และ (3) การลดสิ่งเร้าที่ไม่พึงปรารถนา เช่น การหนีสถานการณ์ทุกข์ยากใจ การหนีสถานการณ์ที่ไม่ลงรอยกัน และการหนีสถานการณ์อยู่ยงดิฐธรรม

1.4.2 ปัจจัยเชิงเหตุด้านความเอื้อเฟื้อ (Altruism)

ปัจจัยเชิงเหตุด้านความเอื้อเฟื้อ หมายถึง แรงจูงใจที่กระตุ้นให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมออกมา โดยมีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่การเพิ่มพูนสวัสดิการหรือประโยชน์ของผู้อื่นให้ดีขึ้น และไม่หวังผลตอบแทนใดๆ ทั้งสิ้นที่มาจากภายนอก อีกทั้งยังเรียกร้องการเสียสละตนเองเพื่อความสุขของผู้อื่น ความเอื้อเฟื้อเกิดขึ้นจากความเห็นอกเห็นใจ ความเอื้อเฟื้อมักถูกใช้เพื่ออธิบายถึงสองลักษณะการกระทำที่แตกต่างกัน ในลักษณะแรกคือความเอื้อเฟื้อในทางพฤติกรรม (Behavioral altruism) หมายถึงพฤติกรรมช่วยเหลือที่ไม่ได้คำนึงถึงประโยชน์ที่ได้หรือการเสียผลประโยชน์ของผู้ช่วยเหลือ ซึ่งนักวิจัยมักใช้อธิบายพฤติกรรมของสิ่งมีชีวิตที่ไม่ใช่มนุษย์ ส่วนลักษณะที่สองคือความเอื้อเฟื้อทางจิตวิทยา (Psychological altruism) หมายถึงความตั้งใจที่มีเป้าหมายสูงสุดที่ต้องการทำให้สวัสดิการของผู้อื่นดีขึ้นโดยไม่มีเป้าหมายอื่นใด (Lopez. 2009: 33) สำหรับการศึกษาในหัวข้อนี้ ความเอื้อเฟื้อหมายถึงความเอื้อเฟื้อทางจิตวิทยาเท่านั้น

พจนานุกรมศัพท์จิตวิทยา (ราชบัณฑิตยสถาน. 2553: 8) ให้ความหมายความเอื้อเฟื้อ หมายถึงการมีน้ำใจช่วยเหลือเกื้อกูลโดยเห็นแก่ประโยชน์ของผู้อื่นเป็นสำคัญ สำหรับนักจิตวิทยาสังคมได้ให้ความหมายความเอื้อเฟื้อไว้ว่า เป็นการกระทำที่มีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่การเพิ่มพูนสวัสดิการของผู้อื่นให้ดีขึ้น (Thye; & Lawler. 2009: 5-6; citing Batson. 1987; 1991) เป็นการกระทำของบุคคลที่ช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่ได้มุ่งหวังรางวัลตอบแทนที่มาจากภายนอก (Dovidio; et al. 2006: 25; citing Macaulay; & Berkowitz. 1970) สอดคล้องกับ นพมาศ อังพระ (2553: 186) ที่ได้ให้ความหมายความเอื้อเฟื้อไว้ว่า เป็นการกลับกันของความเห็นแก่ตัว บุคคลที่มีความเอื้อเฟื้อจะห่วงใยและช่วยเหลือแม้ไม่ได้ผลตอบแทนหรือไม่ได้คาดหวังว่าจะมีการตอบแทน ความเอื้อเฟื้อเป็นการกระทำที่รู้ตัวโดยมีเจตนาเฉพาะเพื่อเกื้อกูลประโยชน์ให้กับผู้อื่น และมีต้นทุนการกระทำของผู้ให้ความช่วยเหลือ (Sober. 1992: 177-188) เป็นการกระทำให้ความช่วยเหลืออย่างมีจิตสำนึก ใช้การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล และมีเป้าหมายที่จะทำประโยชน์ให้กับผู้อื่น เป็นกระบวนการที่ประกอบด้วยกลไก 2 อย่าง ได้แก่ ความเห็นอกเห็นใจ และการสื่อสารทางอารมณ์และความรู้สึก (Dovidio; et al. 2006: 141)

อารอนสัน วิลสัน และแอคเคิร์ท (Aronson; Wilson; & Akert. 2004: 382) ได้อธิบายเพิ่มเติมไว้ว่า ความเอื้อเฟื้อต้องเป็นการช่วยเหลืออย่างบริสุทธิ์ใจที่จะทำประโยชน์เกื้อกูลให้กับผู้อื่นโดยปราศจากประโยชน์ส่วนตน และบ่อยครั้งที่ต้องเสียสละตนเอง (Self-sacrifice) ซึ่งทำให้ความเอื้อเฟื้อมีลักษณะที่ไม่ใช่การช่วยเหลือแบบทั่วๆ ไป ดังที่เคิร์บส (Kerbs. 1982: 447-458) ขยายความว่า การเสียสละตนเองเป็นต้นทุนของการช่วยเหลือ ดังนั้นการพิจารณาไม่ใช่แต่เฉพาะประโยชน์ที่ผู้รับความช่วยเหลือได้รับเท่านั้น แต่หากเป็นการพิจารณาในแง่มุมมองของผู้ให้ความช่วยเหลือที่ต้องเสียสละตนเองด้วย จึงเป็นเรื่องตอกย้ำว่าความเอื้อเฟื้อที่แท้จริงต้องไม่มีเรื่องของผลประโยชน์ของผู้ให้ความช่วยเหลือเข้ามาเกี่ยวข้อง

ความเอื้อเฟื้อ และพฤติกรรมเอื้อสังคม เป็นสองคำที่ผู้คนมักจะสับสนและเหมารวมว่ามีความหมายคล้ายคลึงกัน แต่ในความเป็นจริงแล้ว มีนักวิชาการอย่างเช่น เบทสัน ไดวิดโอ และ เพนเนอร์ (Batson. 1987: 65-122; Dovidio; & Penner. 2001: 162-195; Penner; et al. 2005: 365-392) ให้ความเห็นว่าทั้งสองคำมีความหมายและแนวคิดที่แตกต่างกัน โดยที่เบทสัน เบนาบูและทีโรล (Batson. 1991; Benabou; & Tirole. 2004: 1-2) อธิบายว่า พฤติกรรมเอื้อสังคมเป็นรูปแบบของการกระทำ ในขณะที่ความเอื้อเฟื้อเป็นเจตนารมณ์ที่ต้องการจะเกื้อกูลประโยชน์ให้แก่ผู้อื่นโดยปราศจากความเห็นแก่ตัว สอดคล้องกับเนเกิล (Nagel. 1970: 79) ที่อธิบายว่าความเอื้อเฟื้อเป็นความเต็มใจที่กระทำเพื่อประโยชน์ของผู้อื่นโดยปราศจากแรงจูงใจที่ซ่อนเร้น ยกตัวอย่างเช่น การบริจาคเงินโดยไม่ประสงค์ออกนามให้กับผู้ป่วยที่เข้ารับการผ่าตัดเพื่อรักษาชีวิตไว้ โดยที่ผู้บริจาคไม่ได้มุ่งหวังชื่อเสียง เกียรติยศ หรือคำสรรเสริญใดๆ ถือว่าเขาประพฤติตัวอย่างเอื้อเฟื้อ ในขณะที่การบริจาคเงินเป็นการกระทำที่เอื้อต่อสังคม และการที่ไม่ได้ให้ความสำคัญต่อคำสรรเสริญเยินยอ หรือการยอมรับทางสังคม ทำให้การบริจาคเงินในลักษณะดังกล่าวมาจากความเอื้อเฟื้อ แต่หากผู้บริจาคเงินมีความตั้งใจและรู้ตัวที่ต้องการแสวงหาคำสรรเสริญเยินยอและการยอมรับทางสังคม จากการบริจาค่นั้นๆ พฤติกรรมเอื้อสังคมของเขาจะมีลักษณะของการหาผลประโยชน์ส่วนตนทันที

เบทสัน (Batson. 1991; 1998: 282-315) ได้เสนอแนวคิดให้กับนักจิตวิทยาสังคมที่ศึกษาเรื่องพฤติกรรมเอื้อสังคม โดยให้มุ่งประเด็นในเรื่องของแรงจูงใจมากกว่าผลลัพธ์ของการกระทำที่เกิดขึ้นตามมา เบทสันอธิบายถึงความแตกต่างระหว่างการช่วยเหลือที่มีแรงจูงใจมาจากการแสวงหาประโยชน์ส่วนตน เช่น ถ้าฉันช่วยบุคคลนั้น มันจะทำให้ฉันรู้สึกดี และดูดีในสายตาของคนอื่น และการช่วยเหลือที่มีแรงจูงใจมาจากความเอื้อเฟื้อ เช่น ฉันสงสารและต้องการช่วยเหลือรายนี้ให้พ้นจากความทุกข์เดือดร้อน สำหรับเบทสัน ความเอื้อเฟื้อไม่ใช่การกระทำเอื้อสังคม แต่เป็นแรงจูงใจที่เป็นปัจจัยเชิงเหตุที่ทำให้เกิดการกระทำเอื้อสังคม ความเอื้อเฟื้อจึงเป็นสถานะของความตั้งใจที่มีเป้าหมายสุดท้ายอยู่ที่การเพิ่มพูนสวัสดิการของผู้อื่น นอกจากนี้ เบทสันยอมรับว่าการช่วยเหลือส่วนใหญ่ก็มีแรงจูงใจมาจากประโยชน์ส่วนตน แต่จากการทดลองเชิงประจักษ์เกี่ยวกับสมมติฐานความเห็นอกเห็นใจที่นำไปสู่ความเอื้อเฟื้อ ยืนยันถึงความเป็นไปได้ว่าความเอื้อเฟื้อสามารถเป็นแรงจูงใจที่เป็นปัจจัยเชิงเหตุให้เกิดการแสดงพฤติกรรมช่วยเหลือ โดยเฉพาะความตั้งใจตั้งแต่แรกที่จะช่วยเหลือสถานะของผู้อื่นดีขึ้น ยิ่งถ้าผู้ช่วยเหลือมีความรู้สึกเห็นอกเห็นใจต่อผู้ที่อยู่ในความทุกข์เดือดร้อน ความเอื้อเฟื้อที่เป็นแรงจูงใจก็จะเกิดขึ้นได้ง่าย อย่างไรก็ตาม แม้ว่าผู้ช่วยเหลือจะได้รับรางวัลตอบแทนในภายหลัง แต่หากมีเจตนาแรกที่ต้องการทำเพื่อช่วยเหลือโดยไม่หวังสิ่งใดเป็นการตอบแทน การช่วยเหลือดังกล่าวมีแรงจูงใจหรือปัจจัยเชิงเหตุมาจากความเอื้อเฟื้อ ไม่ใช่ประโยชน์ส่วนตน

โดยสรุป ความเอื้อเฟื้อ หมายถึงการช่วยเหลืออย่างบริสุทธิ์ใจโดยมีเจตนาหรือความตั้งใจที่จะเพิ่มพูนสวัสดิการหรือประโยชน์ของผู้อื่นให้ดีขึ้นเป็นเป้าหมายสุดท้าย โดยไม่หวังผลตอบแทนใดๆ ทั้งสิ้นที่มาจากภายนอก และเรียกร้องให้มีการเสียสละตนเองเพื่อความดีของผู้อื่น

เบทสัน และโอเลสัน (Batson; & Oleson. 1991: 63; Batson. 2008: 8) ได้ศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดความเอื้อเฟื้อในตัวมนุษย์ และข้อสรุปที่ได้คือความรู้สึกเห็นอกเห็นใจ (Empathic concern) ที่มีอยู่ในธรรมชาติของมนุษย์ โดยตั้งสมมติฐานว่าความเอื้อเฟื้อมีแหล่งที่มาจากความรู้สึกเห็นอกเห็นใจ ซึ่งกลไกอันดับแรกของสมมติฐานความเห็นอกเห็นใจที่นำไปสู่ความเอื้อเฟื้อ คือปฏิกิริยาทางด้านอารมณ์ของบุคคลหนึ่งที่พบเห็นความทุกข์เดือดร้อนหรือความต้องการของผู้อื่น บุคคลนั้นจะเกิดอารมณ์เศร้าโศก หรือเป็นทุกข์ร้อนใจโดยแสดงออกทางอารมณ์ เช่น วิตกกังวล พะวง หรือ ตีนกλώ และภายใต้สถานการณ์และสภาวะอารมณ์เช่นนี้ บุคคลนั้นจะเกิดความรู้สึกเห็นอกเห็นใจขึ้นมา และจะตอบสนองด้วยการทำให้สวัสดิการของผู้ทุกข์เดือดร้อนหรือผู้ที่อยู่ในความต้องการดีขึ้นโดยไม่หวังผลตอบแทน ดังนั้นความเอื้อเฟื้อจึงมีแหล่งที่มาจากความรู้สึกเห็นอกเห็นใจ ซึ่งผู้วิจัยใช้ตรงกับคำว่า ความเห็นอกเห็นใจ (Empathy) ในภาษาไทย

1.4.2.1 ความเห็นอกเห็นใจ

พจนานุกรมศัพท์จิตวิทยาให้ความหมาย "ความเห็นอกเห็นใจ" คือการรู้ซึ่งถึงความรู้สึก เป็นความสามารถที่จะเข้าถึงและเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของบุคคลอื่น (ราชบัณฑิตยสถาน. 2553: 80) เบทสัน และอาหมัด (Batson; & Ahmad. 2009: 5-6) ให้ความหมายของความเห็นอกเห็นใจว่า หมายถึงการตอบรับทางอารมณ์ของบุคคลหนึ่งที่เกิดขึ้นและสอดคล้องกับการรับรู้ที่ต้องการทำให้สวัสดิการของผู้ที่มีความต้องการดีขึ้น ความเห็นอกเห็นใจแสดงออกมาด้วยความรู้สึก เช่น เศร้าใจ สงสาร อ่อนโยน เป็นต้น มันเป็นความรู้สึกที่ข้องเกี่ยวกับบุคคลอื่น เช่น รู้สึกยุ่งยากใจหรือเศร้าโศกกับบุคคลหนึ่ง ซึ่งต่างจากความยุ่งยากใจหรือความเศร้าโศกที่เกิดขึ้นในตนเองอันเป็นลักษณะส่วนตัวเมื่อพบเห็นบุคคลที่ประสบชะตากรรม ความรู้สึกที่มีต่อบุคคลอื่นนี้เป็นผลผลิตมาจาก (ก)พบเห็นคนที่อยู่ในความต้องการ (ข)เข้าใจในทรศนะของผู้ที่อยู่ในความต้องการ ซึ่งหมายความว่าสามารถจินตนาการถึงความรู้สึกของผู้ที่อยู่ในความต้องการว่าเป็นอย่างไร (ค)คำนึงภายในที่อยากจะช่วยเหลือผู้ที่อยู่ในความต้องการให้มีสวัสดิการดีขึ้น เหมือนกับคำนิยมที่มีให้กับครอบครัวหรือเพื่อน ซึ่งคำนิยมนี้จะทำให้การเข้าใจในทรศนะของผู้อื่นเกิดขึ้นตามมา

ส่วนนักจิตวิทยาสังคมอื่นๆ ได้ให้ความหมายไว้ว่า คือความสามารถที่จะรับรู้และเข้าใจสภาวะของผู้อื่น โดยที่การรับรู้และเข้าใจเกิดขึ้นภายในตัวบุคคลจากการได้สัมผัสกับอารมณ์ของผู้อื่น (Batson; Fultz; & Schoenrade. 1987: 19-39; Penner; et al. 1995; Preston; & DeWall. 2002: 1-72; Stinson; & Ickes. 1992: 787-797) เป็นประสบการณ์ของปฏิกิริยาตอบรับทางด้านอารมณ์ที่ได้ถูกใช้ร่วมกัน โดยผู้สังเกตสัมผัสกับอารมณ์ที่เหมือนกับอารมณ์ของบุคคลเป้าหมาย (Bierhoff. 2002: 107) เป็นการตอบรับทางด้านอารมณ์ของบุคคลหนึ่งที่เกิดจากการเข้าใจสภาวะหรือเงื่อนไขทางอารมณ์ของคนอื่น อันนำมาซึ่งความรู้สึกที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับความรู้สึกของคนนั้น เช่น เด็กหญิงเห็นเด็กชายยืนเศร้าอยู่ แล้วเด็กหญิงก็รู้สึกเศร้าด้วย กล่าวได้ว่าเด็กหญิงคนนั้นกำลังมีประสบการณ์กับความเห็นอกเห็นใจ (Mikulincer; & Shaver. 2010: 130) อีกทั้งเบทสันและคณะ (Batson; et al. 1995: 619-631) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า ความเห็นอกเห็นใจเกิดขึ้นเมื่อบุคคล

หนึ่งสามารถสังเกตถึงอารมณ์ที่แสดงออกของผู้ที่ทุกข์เดือดร้อน เช่น ร้องไห้ และยังสามารถเกิดขึ้นได้กับบุคคลที่รับเอาทัศนคติของผู้อื่น แล้วรู้สึกเหมือนว่าตัวเองอยู่ในสถานการณ์เดียวกัน เปรียบได้กับสุภาษิตในภาษาอังกฤษที่ว่า "Put oneself in someone else's shoes" แปลว่า "การเอาตัวเองเข้าไปอยู่ในรองเท้าของผู้อื่น"

ความเห็นอกเห็นใจมีอยู่ในธรรมชาติของมนุษย์มาตั้งแต่เกิดและตลอดช่วงชีวิต จากงานวิจัยของโดวิดโอและคณะ (Dovidio; et al. 2006: 59; citing Martin; & Clark. 1982; Sagi; & Hoffman. 1976) ยืนยันว่าทารกที่เกิดได้เพียง 1 วัน สามารถแสดงความเห็นอกเห็นใจด้วยการร้องไห้ต่อเพื่อนทารกวัยเดียวกันที่กำลังร้องไห้อยู่ นอกจากนี้ โบฮาร์ทและกรีนเบิร์ก (Bohart; & Greenberg. 1997: 34) ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่าความเห็นอกเห็นใจมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในด้านปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างสองบุคคลที่มีการแบ่งปันร่วมกันทางประสบการณ์และความรู้สึก การรับรู้และร่วมแบ่งปันความรู้สึกดังกล่าวสามารถเกิดขึ้นได้ในปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เช่น พ่อแม่กับลูก ครูกับนักเรียน ผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา เพื่อนกับเพื่อน และแม้แต่กับคนแปลกหน้า

มีผลของงานวิจัยที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับความเห็นอกเห็นใจ ตัวอย่างเช่น ผู้ที่ความเห็นอกเห็นใจสูงจะมีความรู้สึกยินดีเกิดขึ้นก่อนการให้ความช่วยเหลือ ผู้ที่ความเห็นอกเห็นใจจะใส่ใจกับผลของการกระทำของตนเองที่มีต่อผู้อื่น เช่น การไม่ซื้อสุราหรือยาสูบให้เป็นของขวัญปีใหม่แม้ผู้รับจะไม่ปฏิเสธก็ตาม เพราะมีความห่วงใยในเรื่องสุขภาพของผู้รับ ผู้ที่ความเห็นอกเห็นใจจะให้ความช่วยเหลือในขอบเขตจำกัด ไม่เลยเถิดจนทำให้ผู้รับความช่วยเหลือไม่เรียนรู้ที่จะแก้ปัญหาด้วยตัวเอง และผู้ที่ความเห็นอกเห็นใจจะช่วยเหลือเฉพาะกรณีที่ทำให้เขาเกิดความเห็นอกเห็นใจเท่านั้น ไม่ได้ช่วยเหลือในเรื่องอื่นๆ ที่ทำให้ตนเองรู้สึกดีขึ้น (Ruci. 2011: 27; citing Ruci. 2005; Dovidio; et al. 2006: 139-140; citing Dovidio; et al. 1989; Sibicky; Schroeder; & Dovidio. 1995) ฟูลซ์ ชาล์เลอร์ และไคล์ดินี (Dovidio; et al. 2006: 132; citing Fultz; Schaller; & Cialdini. 1988) ได้สรุปตารางเปรียบเทียบคุณลักษณะหรือตัวชี้วัดของความเห็นอกเห็นใจที่กระตุ้นให้เกิดความเอื้อเฟื้อจนนำไปสู่พฤติกรรมเอื้อสังคม และตัวชี้วัดของความทุกข์ยุ่งยากใจส่วนบุคคลและความเศร้าโศกที่ทำให้เกิดพฤติกรรมเอื้อสังคมจากเหตุปัจจัยประโยชน์ส่วนตนในรูปแบบของการบรรเทาสภาวะเชิงลบ ดังในตาราง 2

ตาราง 2 คุณลักษณะของความเห็นอกเห็นใจ

ความเห็นอกเห็นใจ (Empathy)	ความทุกข์ยุ่งยากใจส่วนบุคคล (Personal distress)	ความเศร้าโศก (Sadness)
ตื่นตันใจ (moved)	อารมณ์เสีย (upset)	เศร้าเสียใจ (sad)
อบอุ่น (warm)	วิตกกังวล (worried)	ผิดหวัง (dejected)
ใจอ่อน (softhearted)	ตื่นกลัว (alarmed)	เสียใจ (sorrowful)
อ่อนโยน (tender)	โศกเศร้า (grieved)	ขาดน้ำใจ (low-spirited)
เวทนา (compassionate)	ถูกรบกวน (disturbed)	ท้อแท้สิ้นหวัง (downhearted)
สงสาร (sympathetic)	ทุกข์ยุ่งยากใจ (distress)	หดหู่ใจ (downcast)
สะเทือนใจ (touched)	กระสับกระส่าย (uneasy)	หนักใจ (heavyhearted)
ห่วงใย (concerned)	เดือดร้อน (troubled)	รู้สึกตกต่ำ (feeling low)

จากตาราง 2 ผู้วิจัยได้คุณลักษณะหรือตัวชี้วัดความเห็นอกเห็นใจ 8 อย่าง ที่บ่งบอกถึงอารมณ์ความรู้สึกของความเห็นอกเห็นใจ และมีสหสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมเอื้อสังคม (Bierhoff, 2006: 133)

จากการศึกษาค้นคว้าผู้วิจัยสามารถสรุปความหมายของความเอื้อเพื่อ หมายถึง ปัจจัยเชิงเหตุที่มีอิทธิพลให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมออกมา โดยมีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่การเพิ่มพูนสวัสดิการหรือประโยชน์ของผู้อื่นให้ดีขึ้น และไม่หวังผลตอบแทนใดๆ ทั้งสิ้นที่มาจากภายนอก อีกทั้งยังเรียกร้องการเสียสละตนเองเพื่อความดีของผู้อื่น ความเอื้อเพื่อเกิดขึ้นจากความเห็นอกเห็นใจ ซึ่งเป็นความสามารถที่จะรับรู้และเข้าใจสภาวะของผู้อื่น โดยที่การรับรู้และเข้าใจเกิดขึ้นภายในตัวบุคคลจากการได้สัมผัสกับอารมณ์ของผู้อื่น ความเห็นอกเห็นใจมีคุณลักษณะดังนี้ ตื่นตันใจ อบอุ่น ใจอ่อน อ่อนโยน เวทนา สงสาร สะเทือนใจ และห่วงใย ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าวมีสหสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมเอื้อสังคม

1.4.3 ปัจจัยเชิงเหตุด้านคตินิยมหมู่ (Collectivism)

ปัจจัยเชิงเหตุด้านคตินิยมหมู่ หมายถึง แรงจูงใจที่กระตุ้นให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมออกมา โดยมีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่การทำเพื่อประโยชน์ของกลุ่มหรือหมู่คณะ ไม่ใช่เพื่อตนเองหรือสมาชิกกลุ่มคนใดคนหนึ่ง แต่คำนึงถึงเป้าหมายและความต้องการของกลุ่มมาเป็นอันดับแรก

ราชบัณฑิตยสถาน (2553: 44) ให้ความหมายของคตินิยมหมู่ว่า เป็นการนิยามเอกลักษณ์ของตนโดยอาศัยสิ่งที่แสดงความเป็นสมาชิกกลุ่มมากกว่าอาศัยลักษณะของตน และการให้ความสำคัญแก่เป้าหมายของกลุ่ม เช่น ครอบครัว ญาติพี่น้อง หรือกลุ่มคนที่ทำงานร่วมกันมากกว่าเป้าหมายของตนเอง สอดคล้องกับไตรอันดิส และเจลล์ฟแลนด์ (Triandis, 2001: 907; Triandis; & Gelfland, 1998: 118) ที่นิยามคตินิยมหมู่ว่า เป็นรูปแบบหนึ่งของสังคมซึ่งสมาชิกทำเพื่อประโยชน์ของกลุ่มที่

ตนเองสังกัดมากกว่าประโยชน์ของตนเอง มีวัฒนธรรมที่ให้คุณค่าเรื่องความร่วมมือกันมากกว่าการแข่งขัน มีคุณลักษณะของการพึ่งพาซึ่งกันและกัน ถือเป้าหมายของกลุ่มเป็นใหญ่ มีสัมพันธภาพที่แนบแน่นและเป็นหนึ่งเดียวกัน และให้ความเคารพต่อกฎข้อบังคับของกลุ่มมากกว่าทัศนคติส่วนตัว ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับสไนเดอร์และโลเปซ (Snyder; & Lopez. 2007: 462) ที่กล่าวว่า คติรวมหมู่เป็นทรศนะหรือมุมมองในเรื่องของความต้องการของกลุ่มที่มาเป็นอันดับแรกก่อนความต้องการของแต่ละบุคคล

คติรวมหมู่จะมีคุณลักษณะที่ตรงข้ามทั้งมิติแนวตั้งและมิติแนวนอนกับความเป็นปัจเจกนิยมซึ่งมุ่งทำเพื่อประโยชน์ของตนเองมากกว่าของกลุ่ม กล่าวคือ คติรวมหมู่ในมิติแนวตั้ง (Vertical collectivism) หมายถึงการมองตนเองเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ยอมรับชั้นลำดับชั้น และความไม่เท่าเทียมกันภายในกลุ่ม คติรวมหมู่ในมิติแนวนอน (Horizontal collectivism) หมายถึงการมองตนเองเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม และยอมรับว่าสมาชิกทุกคนมีความเท่าเทียมกัน ในขณะที่ปัจเจกนิยมในมิติแนวตั้ง (Vertical individualism) หมายถึงการมองตนเองมีอิสระแห่งตน ความเป็นตัวตนเองอย่างเต็มที่ รับรู้ว่ามี ความไม่เท่าเทียมในระหว่างบุคคล และยอมรับความไม่เท่าเทียมนี้ ปัจเจกนิยมในมิติแนวนอน (Horizontal individualism) หมายถึงการมองตนเองว่ามีอิสระแห่งตน ความเป็นตัวตนเองอย่างเต็มที่ และเชื่อว่าความเท่าเทียมกันในระหว่างบุคคลเป็นเพียงอุดมคติ (Triandis; & Gelfland. 1998: 119) ดังนั้น หากพิจารณาคุณลักษณะของคติรวมหมู่ในภาพรวมสามารถแบ่งได้ 3 ประการ ได้แก่ (1) อัตลักษณ์กลุ่ม (Group identity) (2) การร่วมมือกัน (Collaboration) และ (3) ค่านิยมกลุ่ม (Group value)

อัตลักษณ์ของกลุ่ม มีอิทธิพลทำให้สมาชิกกลุ่มมีแรงจูงใจเข้มข้นที่จะทำเพื่อประโยชน์ของกลุ่มเป็นเป้าหมายสูงสุด ดังที่แมคเดอร์มอท (Chen; & Li. 2009: 432; citing McDermott. 2004) ได้นิยามอัตลักษณ์กลุ่มว่า หมายถึงความรู้สึกของบุคคลหนึ่งที่ได้รับความเป็นสมาชิกภาพของกลุ่ม ซึ่งทำให้บุคคลนั้นเกิดความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของกลุ่ม เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม รับเอาคุณลักษณะของกลุ่มมาเป็นส่วนหนึ่งของตนเอง เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองที่ได้เข้าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม และเมื่อต้องตัดสินใจเลือก จะเลือกทำเพื่อกลุ่มก่อนเสมอ อีกทั้งทาจฟีลและเทอร์เนอร์ (Chen; & Li. 2009: 432; citing Tajfel; & Turner. 1979) อธิบายถึงกระบวนการของการเกิดอัตลักษณ์กลุ่มว่า ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ขั้นตอนการจัดเข้าชั้นประเภทของกลุ่ม (Categorization) เป็นขั้นที่สมาชิกใหม่เกิดภาพลักษณ์ในตนเองตรงกับคุณลักษณะของชั้นประเภทที่ตนเองสังกัดอยู่ (2) ขั้นของการแสดงตัวตนในกลุ่ม (Identification) สมาชิกใหม่เริ่มมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่ม เกิดความสอดคล้องกันภายในกลุ่มในด้านความคิด ความรู้สึก และการกระทำ ที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และ (3) ขั้นของการเปรียบเทียบ (Comparison) สมาชิกจะทำการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มที่ตนสังกัดกับกลุ่มอื่นๆ ทำให้เกิดความจงรักภักดีต่อกลุ่มในตัวสมาชิก และจะทำเพื่อกลุ่มก่อนเสมอ

อัตลักษณ์กลุ่มมีความสำคัญอย่างมากต่อการตัดสินใจเลือกทางสังคม (Social dilemma) ดังที่ดาเวส (Hogg; & Cooper. 2007: 250; citing Dawes. 1980) อธิบายไว้ว่า การตัดสินใจเลือกทางสังคม คือการที่สมาชิกกลุ่มหรือหมู่คณะต้องตัดสินใจเลือกที่จะจัดการกับทรัพยากรของตนเองที่มีอยู่อย่างจำกัด เช่น เงิน เวลา พลังกำลัง ที่จะใช้เพื่อประโยชน์ของกลุ่มหรือเพื่อประโยชน์ของคนใดคนหนึ่งในกลุ่มซึ่งอาจเป็นตนเองก็ได้ ดังนั้น ถ้าบุคคลหนึ่งตัดสินใจเลือกที่จะทำประโยชน์ให้กับกลุ่ม กล่าวได้ว่าบุคคลนั้นมีแรงจูงใจแบบคิตรวมหมู่ของพฤติกรรมเอื้อสังคม

การร่วมมือกัน มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า "laborare" = to work การแปลศัพท์ภาษาอังกฤษตรงตัวจะได้ความหมายว่าทำงานร่วมเคียงบ่าเคียงไหล่กับคนรอบข้าง หากใช้คำศัพท์นี้ในบริบทของกลุ่มจะมีความหมายในลักษณะที่กลุ่มจะมีหน่วยย่อย ซึ่งแต่ละหน่วยประกอบด้วยสมาชิกตั้งแต่หนึ่งคนขึ้นไป แต่ละหน่วยจะมีการร่วมมือกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่ม การร่วมมือกันจะเป็นไปอย่างมีพลวัตและมีพลัง (Dynamic and active) เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องประสานสอดคล้องพึ่งพาซึ่งกันและกัน หากเกิดติดขัดที่หน่วยใดหน่วยหนึ่งก็จะทำให้เป้าหมายของกลุ่มสำเร็จล่าช้าไปหรือไม่บรรลุผลสำเร็จ (RonAshkenas. 2015: online) นอกจากนี้ วูดและเกรย์ (Thomson; et al. 2007: 3-6; citing Wood; & Gray. 1991) อธิบายเพิ่มเติมว่า การร่วมมือกันในบริบทของคิตรวมหมู่เป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์กันของสมาชิกกลุ่มด้วยใจอิสระ ที่จะกระทำหรือตัดสินใจร่วมกันบนพื้นฐานของสัมพันธภาพที่อยู่ภายใต้โครงสร้างและกฎข้อบังคับที่ตกลงร่วมกัน มีการบริหารจัดการร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่มด้วยบทบาทและความรับผิดชอบโดยสมัครใจของสมาชิกกลุ่ม แม้จะมีสายบังคับบัญชาและธรรมเนียมปฏิบัติที่สืบเนื่องกันมาภายในกลุ่มก็ตาม มีการพึ่งพาซึ่งกันและกัน ตอบแทนซึ่งกันและกัน ร่วมกันรับผิดชอบ จนนำไปสู่ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

การร่วมมือกันยังแสดงออกในการให้ความสนใจอย่างมากกับกฎข้อบังคับและเป้าหมายของกลุ่ม โดยคิดอย่างรอบคอบถึงสัญญาผูกมัดและหน้าที่ที่ตามมาของกลุ่มที่สังกัดอยู่ ดังที่สไนเดอร์และโลเปซ (Snyder; & Lopez. 2007: 463) อธิบายไว้ว่า บ่อยครั้งที่สมาชิกกลุ่มให้ความสำคัญกับความต้องการของกลุ่มเป็นอันดับแรกก่อนความต้องการของตนเอง ความสำเร็จและความพึงพอใจของสมาชิกมาจากการที่กลุ่มบรรลุเป้าหมาย และจากการที่สมาชิกกลุ่มได้ทำหน้าที่ที่ถูกกำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ตรงตามเป้าหมาย และเพื่อกลุ่ม ยิ่งกว่านั้นมีการแลกเปลี่ยนช่วยเหลือกันด้วยความใจกว้างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และอย่างยุติธรรมในระหว่างสมาชิกกลุ่ม อุดมการณ์ของการร่วมมือกันทำให้สมาชิกเกิดสัมพันธภาพระหว่างบุคคลโดยไม่อิงกับผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้น และยังคงรักษาสัมพันธภาพนั้นต่อไปแม้จะไม่สร้างสรรค์ก็ตาม

ค่านิยมกลุ่ม ดังที่สไนเดอร์และโลเปซ (Snyder; & Lopez. 2007: 463-472) อธิบายไว้ว่า หมายถึง การที่สมาชิกกลุ่มแสดงให้เห็นถึงการร่วมมือกัน การขึ้นอยู่กับกลุ่ม ความเห็นพ้องกัน ความปรารถนาที่จะเข้าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ความไว้วางใจในกลุ่ม สัมพันธภาพที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีความสงสารเห็นอกเห็นใจกันในกลุ่ม ลักษณะของค่านิยมกลุ่ม ได้แก่ (1) การขึ้นอยู่กับกลุ่ม เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความโน้มเอียงอย่างแท้จริงที่ต้องการทำให้ตนเองมีความหมายต่อ

กลุ่ม มีที่ยืนของตนเองในกลุ่มโดยกลุ่มยอมรับ คล้อยตามความคาดหวังของกลุ่ม มีความหวังใญ่สูง ต่อสวัสดิการของกลุ่ม และพึงพิงอยู่กับสมาชิกของกลุ่มเป็นอย่างมาก (2) ความต้องการที่จะเข้าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม เป็นการที่กลุ่มทำข้อผูกพันและผูกมัดสมาชิกแต่ละคนเข้าด้วยกัน ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างพวกที่สังกัดกลุ่ม (Ingroup) และพวกนอกสังกัดกลุ่ม (Outgroup) และ (3) การยอมรับว่ากลุ่มเป็นฐานหลักของกระบวนการต่างๆ ที่เกิดขึ้นในกลุ่ม เป็นรูปแบบทางสังคมในกลุ่มซึ่งสะท้อนภาพของความผูกพันที่ใกล้ชิด สมาชิกมองตนเองเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม และให้ความสำคัญกับกลุ่มมากกว่าตนเอง

จากที่กล่าวมาข้างต้นเกี่ยวกับความหมายของคตินิยม หากพิจารณาในบริบทของพฤติกรรมเอื้อสังคม คตินิยม หมายถึง เหตุปัจจัยที่มีอิทธิพลทำให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมออกมา โดยมีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่การทำเพื่อประโยชน์ของกลุ่มหรือหมู่คณะ เป้าหมายสูงสุดไม่อยู่ที่ประโยชน์ของสมาชิกกลุ่ม แต่อยู่ที่ตัวกลุ่มเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของเบทสัน ฮาเมด และซาง (Batson; Ahmad; & Tsang. 2002: 437-438) ที่พบว่า การที่บุคคลหนึ่งให้คุณค่ากับสวัสดิการของกลุ่ม เมื่อสวัสดิการของกลุ่มถูกคุกคาม บุคคลนั้นจะเกิดแรงจูงใจแบบคตินิยม ซึ่งนำไปสู่การกระทำเพื่อประโยชน์ของกลุ่ม ตัวอย่างเช่น นักศึกษาที่เป็นอาสาสมัครช่วยสร้างบ้านให้กับผู้ประสบภัยสึนามิ โดยมีเป้าหมายสูงสุดเพื่อบรรเทาทุกข์ของผู้ประสบภัย กล่าวได้ว่านักศึกษาผู้นั้นมีแรงจูงใจแบบคตินิยม หรือในกรณีตัวอย่างของชายรักร่วมเพศ แทนที่เขาจะช่วยเหลือกลุ่มชายรักร่วมเพศด้วยกัน เขากลับขออาสาเป็นเพื่อนคอยดูแลผู้ป่วยโรคเอดส์ที่กำลังตาย ดังที่ ดอว์สและคณะ (Hogg; & Cooper. 2007: 250; citing Dawes; et al. 1988) สรุปอย่างสั้นๆ แต่ได้ใจความว่า ไม่ใช่เพื่อตัวเองหรือเพื่อตัวคุณ แต่เพื่อพวกเรา

ขนาดของกลุ่มอาจจะเล็กหรือใหญ่ กลุ่มแบบจำกัด หรือไม่จำกัด มีจำนวนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปจนถึงล้านคนก็ได้ อาจเป็นคู่แต่งงาน ครอบครัว เพื่อนบ้าน เมือง ประเทศชาติ หรือมวลมนุษยชาติ กลุ่มอาจเป็นประเทศชาติ ศาสนา เพศ พรรคการเมือง หรือชนชั้นทางสังคม และไม่จำเป็นต้องเป็นสมาชิกของกลุ่มเพื่อที่จะทำประโยชน์ให้กับกลุ่มนั้นๆ เช่น บุคคลหนึ่งทำประโยชน์ให้กับกลุ่มรักร่วมเพศโดยที่เขาไม่จำเป็นต้องเป็นสมาชิกของกลุ่มนี้ (Batson; Ahmad; & Tsang. 2002: 437) นอกนั้นยังมีงานวิจัยที่พบว่าระดับชั้นทางสังคมที่ต่ำกว่าจะมีลักษณะของคตินิยมมากกว่าระดับชั้นทางสังคมที่สูง และคนเราจะมีคตินิยมมากขึ้นเมื่ออายุเพิ่มขึ้น (Snyder; & Lopez. 2007: 464; citing Gudykunst. 1993; Noricks; et al. 1987)

โดยทั่วไปสมาชิกกลุ่มจะให้ความสำคัญกับกลุ่มที่ตนเองสังกัดอยู่ การมีกลุ่มสังกัดทำให้เกิดการยอมรับว่ามีพวกที่อยู่ในกลุ่มคือ "พวกเรา" และพวกที่อยู่นอกกลุ่มคือ "พวกเขา" ผลที่ตามมาจึงเป็นประเด็นปัญหาในการนิยามคำว่า "ส่วนรวม" เพราะมีการแบ่งกลุ่มเกิดขึ้น (Batson; Ahmad; & Tsang. 2002: 438; citing Tajfel; & Turner. 1986) ซึ่งส่งผลให้เกิดการช่วยเหลือเฉพาะกลุ่มของเราและเมินเฉยต่อกลุ่มของเขา เช่น ผู้คนทั่วไปมักมองว่าโรคเอดส์เป็นโรคของพวกรักร่วมเพศ ดังนั้นคนที่อยู่นอกกลุ่มรักร่วมเพศจึงมีแรงจูงใจไม่มากที่อยากจะช่วยเหลือพวกรักร่วมเพศที่

ป่วยเป็นโรคเอดส์ แม้จะมีข้อจำกัดในเรื่องของการอยู่ในกลุ่มหรือการอยู่นอกกลุ่ม แต่เหตุปัจจัยแบบคตธรรมหมู่ก็มีข้อดีที่เหตุปัจจัยแบบประโยชน์ส่วนตน และเหตุปัจจัยแบบความเอื้อเฟื้อไม่มี กล่าวคือ เหตุปัจจัยแบบประโยชน์ส่วนตนและแบบความเอื้อเฟื้อมีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่การเกื้อกูลประโยชน์ของบุคคล แต่การอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม หมู่คณะ หรือสังคม เรียกร้องให้ต้องเสียสละประโยชน์ส่วนตน หรือแม้แต่ประโยชน์ของบุคคลอื่นที่เราช่วยโดยไม่หวังผลตอบแทน เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของส่วนรวมที่ต้องมาก่อนเป็นอันดับแรก เหตุปัจจัยแบบประโยชน์ส่วนตนและแบบความเอื้อเฟื้อจึงมีข้อจำกัดที่ไม่สามารถทำเพื่อความต้องการที่เป็นของส่วนรวมได้ เช่น การช่วยเหลือกลุ่มเด็กเร่ร่อน การให้ความร่วมมือในโครงการลดโลกร้อนด้วยการประหยัดพลังงาน เป็นต้น มนุษย์ไม่ได้มีแต่เป้าหมายที่จะแสวงหาประโยชน์สูงสุดเพื่อตนเองเท่านั้น แต่เขายังมีจิตสำนึกที่จะต้องเสริมสร้างสวัสดิการของกลุ่มให้ดีขึ้นด้วย

มีการโต้แย้งในเรื่องเป้าหมายสูงสุดของเหตุปัจจัยแบบคตธรรมหมู่ว่าแทนที่จะทำเพื่อประโยชน์ของกลุ่ม มันอาจเป็นเพียงเป้าหมายเครื่องมือที่นำไปสู่เป้าหมายสูงสุดที่แอบแฝงอยู่ คือ การหวังผลประโยชน์ของตนเองในอนาคต (Enlightened self-interest) เช่น การที่บุคคลหนึ่งไม่คำนึงถึงการสูญเสียทรัพยากรของตนเองที่ถูกใช้เพื่อประโยชน์ของกลุ่มในระยะสั้นๆ โดยคาดหวังว่าน่าจะเป็นผลดีกับตนเองในระยะยาวที่จะสูญเสียทรัพยากรน้อยลง เพราะสถานภาพของกลุ่มดีขึ้น ดังนั้นเขาจึงเลือกที่จะทำเพื่อกลุ่มโดยหวังผลประโยชน์ของตนเองที่มากกว่าในอนาคต เหตุปัจจัยในลักษณะนี้จึงเป็นแบบประโยชน์ส่วนตน หรือการช่วยเหลือสังคมในการกำจัดมลภาวะ เช่น การบริจาคเงินในแก๊งค์กรในด้านนี้ การคัดแยกขยะเพื่อกำจัดและรีไซเคิล การรักษาสภาพแวดล้อมของแม่น้ำลำคลอง หากทำโดยมีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่ประโยชน์ของประชากรหมู่มาก เหตุปัจจัยในลักษณะนี้เป็นแบบคตธรรมหมู่ แต่หากมีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่เพื่อป้องกันไม่ให้คนจนประท้วงเรียกร้องสิทธิความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสถานะของผู้ช่วยเหลือดังตัวอย่างของการปฏิวัติคอมมิวนิสต์ในแผ่นดินจีนใหญ่ หรือมีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่เพื่อหลีกเลี่ยงความรู้สึกยุ่งยากใจของตนเองหรือกลัวการถูกสังคมตำหนิโทษ ขับออกจากสังคม เหตุปัจจัยในลักษณะนี้เป็นแบบประโยชน์ส่วนตน

อย่างไรก็ตามมีเหตุผลที่สนับสนุนว่าการกระทำเพื่อกลุ่มเป็นการกระทำเพื่อส่วนรวมมากกว่าเพื่อตนเองด้วยเหตุผลที่ว่า มนุษย์สามารถคิดแยกประเด็นและให้คุณค่ากับการกระทำของตนเองที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น กล่าวคือ หากทำดีสำหรับตนเองโดยไม่สนใจผู้อื่น ก็เป็นการให้คุณค่ากับความเป็นปัจเจกบุคคล หรือทำดีเป็นแบบอย่างกระตุ้นให้ผู้อื่นทำดีด้วย เป็นการให้คุณค่ากับพฤติกรรมเอื้อสังคม หรือทำดีโดยเปรียบเทียบกับผู้อื่น เป็นการให้คุณค่ากับการแข่งขัน (Hogg; & Cooper. 2007: 250; citing Van Lange; et al. 1997) ถ้าพิจารณาจากการกระทำทั้ง 3 รูปแบบพบว่า การกระทำที่ให้คุณค่ากับพฤติกรรมเอื้อสังคมมีความเกี่ยวข้องกับคตธรรมหมู่มากที่สุด เนื่องจากการกระทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และทำด้วยใจอิสระเพราะมีการตัดสินใจเลือกทางสังคม (Social dilemma) อย่างไรก็ตามเจตนาของการแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมสามารถเป็นไปได้ทั้งนั้น ไม่ว่าจะเป็นการทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวมด้วยใจบริสุทธิ์ หรือทำด้วยประโยชน์แอบแฝงเพื่อตนเอง

งานวิจัยของดอว์ส และคณะ (Hogg; & Cooper. 2007: 250-251; citing Dawes; et al. 1990) ยืนยันผลลัพธ์เชิงประจักษ์ที่ได้ว่าเหตุปัจจัยแบบคตริรวมหมู่เป็นอิสระจากเรื่องของประโยชน์ส่วนตน ดอว์สให้กลุ่มทดลองตัดสินใจเลือกที่จะเก็บเงินไว้กับตนเอง หรือทำประโยชน์สูงสุดให้กับตนเองโดยกลุ่มไม่ได้ประโยชน์ หรือบริจาคให้กลุ่มเพื่อทำประโยชน์สูงสุดให้กับส่วนรวมโดยตนเองไม่ได้ประโยชน์เช่นกัน ดอว์สพบว่าเมื่อสมาชิกกลุ่มพบกับโจทย์ที่ต้องตัดสินใจเลือกทางสังคม ในกรณีที่มีการปรึกษากันในระหว่างสมาชิกกลุ่ม พวกเขาจะบริจาคเงินให้กับกลุ่มมากกว่าในกรณีที่ไม่มีการปรึกษากัน ข้อจำกัดของงานวิจัยนี้คือกลุ่มทดลองเป็นกลุ่มที่สมาชิกทุกคนในกลุ่มรู้จักกันหมด อย่างไรก็ตาม ดอว์ส และคณะสรุปผลที่ได้ว่าเหตุปัจจัยแบบคตริรวมหมู่เป็นไปได้ ไม่จำเป็นที่การทำเพื่อกลุ่มต้องมีเจตนาที่จะทำเพื่อประโยชน์ของตนเองเท่านั้น เพราะในการทดลองนี้ดอว์สตัดโอกาสของแต่ละคนที่จะสร้างพฤติกรรมรับผลประโยชน์ต่างตอบแทน และเสริมด้วยการย้ำถึงการมีจิตสำนึกต่อสังคมด้วยการพูดคุยปรึกษากันในกลุ่ม

จากการศึกษาค้นคว้าผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า คตริรวมหมู่ หมายถึง ปัจจัยเชิงเหตุที่มีอิทธิพลให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมออกมา โดยมีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่การทำเพื่อประโยชน์ของกลุ่มหรือหมู่คณะ ไม่ใช่เพื่อตนเองหรือสมาชิกกลุ่มคนใดคนหนึ่ง แต่คำนึงถึงเป้าหมายและความต้องการของกลุ่มมาเป็นอันดับแรก คุณลักษณะของคตริรวมหมู่ ได้แก่

(1) อัตลักษณ์กลุ่ม หมายถึงความรู้สึกของบุคคลหนึ่งที่ได้รับความเป็นสมาชิกภาพของกลุ่ม ซึ่งทำให้บุคคลนั้นเกิดความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของกลุ่ม เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม รับเอาคุณลักษณะของกลุ่มมาเป็นส่วนหนึ่งของตนเอง เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองที่ได้เข้าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม และเมื่อต้องตัดสินใจเลือก จะเลือกทำเพื่อกลุ่มก่อนเสมอ

(2) การร่วมมือกัน หมายถึงกระบวนการปฏิสัมพันธ์กันของสมาชิกกลุ่มด้วยใจอิสระที่จะกระทำหรือตัดสินใจร่วมกันบนพื้นฐานของสัมพันธภาพที่อยู่ภายใต้โครงสร้างและกฎข้อบังคับที่ตกลงร่วมกัน มีการบริหารจัดการร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่มด้วยบทบาทและความรับผิดชอบโดยสมัครใจของสมาชิกกลุ่มแม้จะมีสายบังคับบัญชาและธรรมเนียมปฏิบัติที่สืบเนื่องกันมาภายในกลุ่มก็ตาม มีการพึ่งพาซึ่งกันและกัน ตอบแทนซึ่งกันและกัน ร่วมกันรับผิดชอบ จนนำไปสู่ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน การร่วมมือกันยังแสดงออกในการให้ความสนใจอย่างมากกับกฎข้อบังคับและเป้าหมายของกลุ่ม โดยคิดอย่างรอบคอบถึงสัญญาผูกมัดและหน้าที่ที่ตามมาของกลุ่มที่สังกัดอยู่ ให้ความสำคัญกับความต้องการของกลุ่มเป็นอันดับแรกก่อนความต้องการของตนเอง มีการแลกเปลี่ยนช่วยเหลือกันด้วยความใจกว้างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และอย่างยุติธรรมในระหว่างสมาชิกกลุ่ม เกิดสัมพันธภาพระหว่างบุคคลโดยไม่อิงกับผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้น และยังคงรักษาสัมพันธภาพนั้นต่อไปแม้จะไม่สร้างสรรค์ก็ตาม เกิดความพึงพอใจจากการที่กลุ่มบรรลุเป้าหมาย และจากการที่สมาชิกกลุ่มได้ทำหน้าที่ที่ถูกกำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ตรงตามเป้าหมาย และเพื่อกลุ่ม

(3) ค่านิยมของกลุ่ม ได้แก่ (ก) การขึ้นอยู่กับกลุ่มซึ่งสะท้อนให้เห็นความโน้มเอียงอย่างแท้จริงที่ต้องการทำให้ตนเองมีความหมายต่อกลุ่ม มีที่ยืนของตนเองในกลุ่มโดยกลุ่มยอมรับ คล้อยตามความคาดหวังของกลุ่ม มีความห่วงใยสูงต่อสวัสดิการของกลุ่ม และพึงพิงอยู่กับสมาชิกของกลุ่มเป็นอย่างมาก (ข) ความเห็นพ้องกันหรือความต้องการที่จะเข้าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม โดยยอมรับข้อผูกพันของกลุ่มซึ่งจะผูกมัดสมาชิกแต่ละคนเข้าด้วยกัน ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างพวกที่สังกัดกลุ่ม และพวกนอกสังกัดกลุ่ม (ค) การยอมรับว่ากลุ่มเป็นฐานหลักของกระบวนการต่างๆ ที่เกิดขึ้นในกลุ่ม รูปแบบทางสังคมในกลุ่มสะท้อนภาพของความผูกพันที่ใกล้ชิด สมาชิกมองตนเองเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม และให้ความสำคัญกับกลุ่มมากกว่าตนเอง

1.4.4 ปัจจัยเชิงเหตุด้านหลักการนิยม (Principlism)

ปัจจัยเชิงเหตุด้านหลักการนิยม หมายถึง แรงจูงใจที่กระตุ้นให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมออกมา โดยมีเป้าหมายสูงสุดเพื่อสนับสนุนหลักการทางศีลธรรม เช่น ความยุติธรรม ความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ความซื่อสัตย์ การให้คุณค่ากับประโยชน์ส่วนรวม เป็นต้น

เนื่องจากศัพท์คำว่า "Principlism" ยังไม่มีการแปลเป็นภาษาไทยอย่างเป็นทางการ ผู้วิจัยจึงขอเทียบเคียงกับคำในพจนานุกรมศัพท์จิตวิทยา ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ดังนี้ principled stage = ขั้นหลักการ, principle of least interest = หลักการความสนใจน้อยที่สุด, principle of moral reasoning = หลักการใช้เหตุผลทางศีลธรรม, principle of reciprocity = หลักการต่างตอบแทน (ราชบัณฑิตยสถาน. 2553: 226-227) จากคำศัพท์และคำแปลที่กล่าวมาโดยอิงจากราชบัณฑิตยสถาน ผู้วิจัยประมวลได้ว่า "Principlism" แปลว่า "หลักการนิยม" ก่อนเข้าสู่เนื้อหาของหลักการนิยม ผู้วิจัยขอขยายความคำว่า หลักการ และ ศีลธรรม เพื่อใช้ทำความเข้าใจในตัวของหลักการนิยม

อุมานน์และคณะ (Uhlmann; et al. 2009: 476) ได้นิยามหลักการ (Principle) ว่าหมายถึง กฎเกณฑ์หรือข้อบังคับทั่วไปที่ใช้ในการตัดสินสถานการณ์ที่แปรเปลี่ยนไปหลากหลายรูปแบบโดยอิงอยู่บนหลักของเหตุผลมากกว่าความพึงพอใจ และจะถูกใช้ในขั้นตอนแรกของกระบวนการการใช้เหตุผลเชิงศีลธรรม (Moral reasoning) เพื่อนำไปสู่ข้อสรุปของสถานการณ์นั้นๆ สอดคล้องกับอัลปา (Alpa. 1994: 2-3) ให้ความหมายของหลักการไว้ว่า เป็นกฎระเบียบหรือข้อบังคับที่โดยปกติต้องปฏิบัติตาม หรือมีความประสงค์ต้องการปฏิบัติตาม หรือเป็นกฎที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติหรือจากระบบที่สร้างขึ้นโดยที่ไม่สามารถเลี่ยงได้ โดยทั่วไประบบจะมีหลักการให้ผู้ที่อยู่ในระบบได้ปฏิบัติตาม ซึ่งจะบ่งบอกคุณลักษณะที่สำคัญหรือสะท้อนให้เห็นวัตถุประสงค์ของระบบนั้นๆ

บราวน์ และ โฮแกน (Brown. 1965: 411; Hogan. 1973: 217) ได้นิยามศีลธรรม (Morality) ว่า หมายถึง ระบบกฎเกณฑ์สำหรับแยกแยะการกระทำที่ถูกต้องออกจากการกระทำที่ผิด หรือระบบของกฎเกณฑ์ในการประพจน์ที่ระบุขอบข่ายของสิทธิและข้อผูกพันต่อกัน หรือชี้แนะพฤติกรรมระหว่างบุคคลและห้ามการกระทำที่มีเจตนาชั่วร้าย สอดคล้องกับพัฒนาการเชิงศีลธรรมในขั้นที่ 5 ของโคลเบอร์ก (Colby; & Kohlberg. 1987: 18-19) ที่อธิบายความหมายของศีลธรรมว่าเป็นการปฏิบัติข้อผูกมัดทางสังคมที่ได้ตกลงร่วมกันอย่างอิสระและอย่างมีเหตุผล เพื่อประโยชน์ของ

ส่วนรวมและเพื่อความสุขสูงสุดของคนหมู่มาก นอกจากนี้ บิชอป (Bishop. 2009: 182) ให้นิยามของศีลธรรมไว้ว่า เป็นหลักความประพฤติที่บ่งบอกถึงค่านิยมของการกระทำและการปฏิบัติทั้งในระดับบุคคลและกลุ่มสังคม อีกทั้ง เฮลวิก (Helwig. 2009: 626) เพิ่มเติมว่า ศีลธรรมสามารถถูกจำกัดความให้กว้างหรือแคบก็ได้ ซึ่งอยู่ในรูปแบบของความยุติธรรม สิทธิบุคคล สวัสดิการของบุคคล กฎหมาย ประเพณีสังคม ข้อบังคับทางศาสนา และข้อคำถามที่เกี่ยวกับคุณธรรมหรือคุณภาพชีวิตในด้านบริบทของสังคมไทย ราชบัณฑิตยสถาน (2553: 182) ให้ความหมายของศีลธรรมว่า เป็นหลักเกณฑ์ทางศีลธรรมที่บุคคลใช้ตัดสินความถูกต้องของการกระทำต่างๆ สอดคล้องกับสาโรช บัวศรี (2526: 391) และเสถียรพงษ์ วรรณปก (2530: 89) ให้ความหมายของศีลธรรมว่า เป็นแนวทางในการประพฤติเพื่อยุติกันได้อย่างร่มเย็น และเป็นหลักคำสอนว่าด้วยความประพฤติเป็นหลักสำคัญให้บุคคลยึดถือปฏิบัติตน

หลักการนิยม เป็นเหตุปัจจัยที่มีอิทธิพลให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมออกมา โดยมีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่การทำให้เพื่อสนับสนุนหลักการทางศีลธรรมบางประการ เช่น ความยุติธรรม ความเท่าเทียม ความซื่อสัตย์ การให้คุณค่ากับประโยชน์ส่วนรวม (Batson; Ahmad; & Tsang. 2002: 439; citing Batson. 1994) มันเป็นเหตุปัจจัยรูปแบบหนึ่งที่กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยมุ่งเน้นที่การทำให้เพื่อประโยชน์ส่วนรวม

ที่มาของเหตุปัจจัยชนิดนี้มาจากแนวคิดของบรรดานักปรัชญาศาสตร์ทางด้านจริยธรรมที่ต่างมีความเห็นสอดคล้องกันว่า สาเหตุเดียวที่มนุษย์ทำเพื่อส่วนรวมคือการทำให้เพื่อผลประโยชน์ของตนเอง โดยตัดประเด็นเรื่องเหตุปัจจัยแบบความเอื้อเพื่อ และเหตุปัจจัยแบบคตริวมหมู่ออกไป โดยให้เหตุผลว่าความเอื้อเพื่อขึ้นอยู่กับความเห็นอกเห็นใจซึ่งเป็นความรู้สึกสงสาร เศร้าใจ ความรู้สึกเหล่านี้ไม่แน่นอน ขึ้นลงวูบวาบไปมาเหมือนเปลวเทียน ไม่สามารถให้ความเห็นอกเห็นใจกับทุกคนและอย่างเท่าเทียม ในขณะที่คตริวมหมู่ถูกล้อมกรอบด้วยข้อจำกัดของกลุ่ม และบางครั้งถึงขั้นสนับสนุนให้ทำอันตรายแก่บุคคลที่อยู่นอกสังกัดกลุ่มด้วย แนวคิดดังกล่าวนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ อิมมานูเอล คานท์ (Immanuel Kant. ค.ศ.1785-1898) นักปรัชญาชาวเยอรมันที่ว่าน่าจะมีเหตุปัจจัยชนิดอื่นที่นอกเหนือจากความเอื้อเพื่อและคตริวมหมู่ เช่น ความยุติธรรม (Batson. 2008: 19; citing Rawls. 1971)

เบทสัน (Batson. 2008: 19) จึงได้บัญญัติศัพท์ให้กับเหตุปัจจัยรูปแบบใหม่นี้ว่า "หลักการนิยม" หรือ "Principlism" ซึ่งได้มาจากคำว่า "Principle" + "ism" เป็นเหตุปัจจัยเชิงศีลธรรมที่มีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่การสนับสนุนหลักการทางศีลธรรมที่เป็นสากล มีความเที่ยงตรงไม่เอนเอียง จอห์น รอลส์ (John Rawls) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า การที่ใครคนหนึ่งทำดีเพื่อสังคม โดยไม่จำกัดว่าต้องรวยหรือจน ผิวดำหรือขาว ชายหรือหญิง ผู้จัดการหรือพนักงาน เช่น ทำหน้าที่ของพลเมืองในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ทั้งขยะลงถังเพื่อช่วยรักษาสภาพแวดล้อม กล่าวได้ว่าบุคคลนั้นกำลังทำด้วยหลักการนิยม เพราะไม่มีสิ่งชีวิตที่บ่งบอกว่ากำลังทำเพื่อประโยชน์พิเศษอื่นใด (Batson; Ahmad; & Tsang. 2002: 439; citing Rawls. 1971)

หลักการทางศีลธรรม ในทฤษฎีของหลักการนิยม สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ลักษณะ ใน 2 มุมมอง กล่าวคือ ในมุมมองแรกเป็นเรื่องของหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ ซึ่งมีอยู่ 2 ลักษณะ ได้แก่ การให้ความเคารพในตัวตน (Respect for persons) และความยุติธรรม (Justice) ในมุมมองที่สอง เป็นเรื่องของผลลัพธ์ของการยึดถือตามหลักการ ซึ่งมีอยู่ 2 ลักษณะ ได้แก่ การไม่คิดทำร้ายผู้อื่น (Non-maleficence) และการคิดแต่ทำดี (Beneficence) (Lawrence. 2007: 34)

(ก) การให้ความเคารพในตัวตน หมายถึงการยอมรับสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่นในเรื่องของอำนาจการตัดสินใจเลือกอย่างอิสระปราศจากการบังคับขู่เข็ญ และกระทำการตามค่านิยมและความเชื่อของตนเอง โดยการกระทำดังกล่าวต้องอยู่ในกรอบที่สังคมส่วนใหญ่ยอมรับ สิทธิของบุคคลทางสังคมหมายถึงการที่บุคคลหนึ่งได้รับการเคารพในสิทธิของตนเองจากผู้อื่นในสังคม และบุคคลนั้นก็ต้องเคารพในสิทธิของผู้อื่นเท่ากับที่เขาได้รับด้วย ถ้าบางคนเรียกร้องสิทธิของตนเอง ในขณะที่เดียวกันก็ไม่เคารพในสิทธิของผู้อื่น การกระทำดังกล่าวไม่ใช่สิทธิของบุคคลทางสังคม สิทธิของบุคคลมี 2 ประเภท ได้แก่ สิทธิด้านบวก (Positive right) หมายถึง ข้อผูกมัดที่ต้องกระทำให้แก่บุคคลอื่นในสังคม และสิทธิด้านลบ (Negative right) หมายถึง ข้อผูกมัดที่ต้องกระทำไม่ให้เกิดการรบกวนบุคคลอื่นในสังคม (Bulger. 2007: 87) นอกนั้นผู้ที่อ่อนแอกว่าต้องได้รับการปกป้องตามสิทธิของเขาเป็นอันดับแรกของสังคม เช่น คนพิการ

(ข) ความยุติธรรม หมายถึงการกระทำกับบุคคลด้วยความเท่าเทียมเสมอภาค ได้แก่ การมอบภาระหน้าที่และตอบแทนผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมกัน (Distributive justice) การมอบโทษตามความเหมาะสมและเที่ยงธรรมกับผู้กระทำผิด (Retributive justice) และการให้ค่าตอบแทนหรือค่าชดเชยความเสียหายอย่างเที่ยงธรรม (Compensatory justice) นอกนั้น ความยุติธรรมยังเป็นการให้กับแต่ละบุคคลตามที่เขาสมควรได้รับตามสิทธิและสถานภาพของเขา โดยปราศจากความโน้มเอียงด้านอารมณ์และผลประโยชน์ของผู้ให้ อริสโตเติล (Aristotle) นักปราชญ์และนักปรัชญาชาวกรีกโบราณได้นิยามหลักการของความยุติธรรมไว้ว่า "ความเท่าเทียมควรถูกปฏิบัติอย่างเท่าเทียม และความไม่เท่าเทียมควรถูกปฏิบัติอย่างไม่เท่าเทียม" (Equals should be treated equally and unequals unequally) ซึ่งหมายความว่าแต่ละบุคคลควรได้รับการปฏิบัติอย่างเหมือนกัน แต่อาจแตกต่างกันได้ตามสถานการณ์ เช่น สมชายและสมหญิงทำงานประเภทเดียวกัน ไม่มีความแตกต่างของลักษณะงานแต่ประการใด ทั้งสองก็ควรได้รับค่าตอบแทนเท่ากัน แต่ถ้าสมชายได้รับค่าจ้างตอบแทนที่มากกว่าเพราะเป็นเพศชาย หรือสมหญิงได้รับค่าตอบแทนน้อยกว่าเพราะเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ เช่นนี้เรียกได้ว่าไม่ยุติธรรม เพราะมีการกีดกันทางด้านเพศหรือด้านเชื้อชาติซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับลักษณะของงานแต่ประการใด อย่างไรก็ตามอาจมีความไม่เท่าเทียมกันในบางกรณีตามเกณฑ์มาตรฐานของแต่ละบุคคล เช่น บิดามารดาต้องเอาใจใส่ดูแลบุตรและธิดาของตนเองมากกว่าลูกหลานของคนอื่น หรือผู้ที่เข้าแถวต่อคิวก่อน ก็มีสิทธิ์ที่จะเลือกที่นั่งในโรงภาพยนตร์ก่อน เป็นต้น (Velasquez; et al. 1990: online)

(ค) การไม่คิดทำร้ายผู้อื่น คือการผูกมัดที่จะไม่ทำอันตรายตัวบุคคลโดยเจตนา หลีกเลี่ยงความเสี่ยงที่เป็นไปได้ที่จะทำให้ผู้อื่นได้รับอันตราย บาดเจ็บ ทรมาณ หรือเสียชีวิต การทำร้ายผู้อื่นยังรวมถึงการขัดขวางประโยชน์อันดีงามของผู้อื่นที่จะเกิดขึ้น ในบางกรณีอาจมีเหตุจำเป็นที่ต้องให้ผู้อื่นบาดเจ็บ แต่ต้องคำนึงถึงผลดีที่จะเกิดขึ้นมากกว่าผลเสียและมีเจตนาดี ไม่ประสงค์ร้าย เช่น ในการรักษาพยาบาล การกระทำอะไรแก่ผู้ป่วย ไม่ใช่แค่ดูว่ามีประโยชน์เท่านั้น ยังต้องพิจารณาว่าไม่ทำอันตรายแก่ผู้ป่วยด้วย หรืออย่างน้อยต้องให้ผู้ป่วยทราบถึงประโยชน์และโทษที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำหนึ่งๆ เสียก่อนที่จะทำ (Double effect) เป็นต้น

(ง) การคิดแต่ทำดี คือการถือคุณประโยชน์ให้กับตัวบุคคลเพื่อสวัสดิการที่ดีขึ้น โดยต้องคำนึงว่าประโยชน์ที่เกิดขึ้นต้องมีน้ำหนักมากกว่าผลร้ายที่จะตามมา เช่น คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนบุคคล สนับสนุนให้เกิดสวัสดิการสูงสุดและลดผลร้ายที่จะเกิดขึ้นให้น้อยที่สุด ป้องกันหรือขจัดโอกาสที่ความเลวร้ายจะเกิดขึ้น ช่วยเหลือผู้ประสบภัย ผู้ที่ตกอยู่ในอันตราย ผู้ที่อ่อนแอกว่า มีความเมตตาสงสารและทำที่เชิงบวกของการให้ความช่วยเหลือ มีความปรารถนาที่จะทำดีต่อผู้อื่น (Lawrence. 2007: 35-36; Beauchamp; & Childress. 2008: 38-39)

แม้ว่าหลักการทางศีลธรรมจะมีความเป็นสากลและถูกใช้อ้างอิงอยู่เสมอในสังคม แต่ก็เป็นเรื่องยากที่จะกำหนดว่าเหตุปัจจัยแบบหลักการนิยมจะเกิดขึ้นเมื่อไรและอย่างไร สาเหตุประการหนึ่งของการทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวมโดยที่ผู้คนมักอ้างเหตุผลหาความชอบธรรมให้กับตนเอง และละเลยที่จะปฏิบัติตามหลักการทางศีลธรรม กล่าวคือแทนที่จะทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวม แต่กลับทำเพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือเพื่อประโยชน์ของผู้อื่นที่เราห่วงใย โดยอ้างความชอบธรรมที่ว่ามันยังไม่ได้ฝ่าฝืนหลักการทางศีลธรรม เช่น การทิ้งกากนิวเคลียร์ในประเทศที่ยากจนโดยไม่คำนึงถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้นกับประชากรในประเทศนั้น แต่สามารถอ้างความชอบธรรมจากการที่ได้ชำระเงินให้แก่ประเทศนั้นแล้วเป็นค่าตอบแทน หรือแทนที่จะช่วยเก็บเศษขยะเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมของส่วนรวม เรากลับละเลยและหาความชอบธรรมให้กับการละเลยของเราด้วยการอ้างเหตุผลว่าเป็นหน้าที่ของพนักงานทำความสะอาดที่รับเงินเดือนจากภาษีของเรา การที่หลักการทางศีลธรรมมีความเป็นนามธรรมสูง ไม่มีตัวชี้วัดที่แน่นอน จึงทำให้หาเหตุผลมาหลบเลี่ยงและสร้างความชอบธรรมให้กับการละเลย มันจึงเป็นการยากที่จะหาความสัมพันธ์เชิงประจักษ์ระหว่างหลักการทางศีลธรรมและการกระทำเพื่อสังคม เพราะมนุษย์มีแนวโน้มที่จะใช้ความฉลาดและความชำนาญในการหาเหตุผลหลบเลี่ยงข้อกำหนดทางศีลธรรม (Batson; Ahmad; & Tsang. 2002: 440; citing Blasi. 1980)

นอกจากนี้ หลักการทางศีลธรรมมักถูกใช้เพื่อตรวจสอบและกล่าวโทษสำหรับผู้ที่ไม่ถือปฏิบัติหรือใช้เพื่อสร้างคุณค่ากับผู้ที่ถือปฏิบัติ มากกว่าที่จะถูกใช้ให้ทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวม บางครั้งมันถูกใช้เป็นเครื่องมือที่นำไปสู่เป้าหมายสูงสุดเพื่อประโยชน์ส่วนตัว ในรูปแบบของความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง และเกียรติทางสังคม หรือการหลีกเลี่ยงการถูกสังคมตำหนิและการตำหนิตนเองมนุษย์ไม่ได้ขาดจิตสำนึกทางศีลธรรม ตรงกันข้ามมนุษย์ส่วนใหญ่มีศีลธรรมที่สูง (Batson; Ahmad; & Tsang. 2002: 440; citing Sedikides; & Strube. 1997; Van Lange. 1991) แต่เป็นการง่ายที่จะฝ่าฝืน

หลักการทางศีลธรรมเพื่อประโยชน์ของตนเอง โดยหาเหตุผลอ้างความชอบธรรมให้กับตนเอง หรืออย่างน้อยที่สุดก็ด้วยเหตุผลที่ไม่ได้ทำให้ใครเดือดร้อน และเป็นการหลีกเลี่ยงต้นทุนที่ใช้สร้างความชอบธรรมให้กับตนเองอีกด้วย แท้จริงแล้วหลักการทางศีลธรรมมีความแข็งแกร่งหนักแน่นอยู่บนตัวมันเอง แต่ความตั้งใจที่จะทำเพื่อสนับสนุนความเป็นหลักการดังกล่าวดูเหมือนยังขาดมาตรฐานและความมุ่งมั่นเอาจริงเอจัง

ดังนั้น หลักการนิยม หมายถึง เหตุปัจจัยที่มีอิทธิพลให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมออกมา โดยมีเป้าหมายสูงสุดเพื่อสนับสนุนหลักการทางศีลธรรม ตัวหลักการทางศีลธรรมสามารถกระตุ้นทำให้เกิดพฤติกรรมเอื้อสังคมได้ เพราะตัวหลักการมีความหนักแน่น เป็นสากล และถูกยอมรับโดยสังคม อย่างไรก็ตาม หลักการนิยมอาจถูกทำให้เบี่ยงเบนไปจากนิยามด้วยข้ออ้าง 3 ประการ กล่าวคือ (ก) มนุษย์มักจะล้มหลักการศีลธรรมหากมีการเอื้อประโยชน์ให้กับตนเอง (Batson; Ahmad; & Tsang. 2002: 440; citing Bersoff. 1999) (ข) มนุษย์มีความสามารถในการใช้เหตุผลอ้างความชอบธรรมในการไม่ยึดหลักการทางศีลธรรม ในกรณีที่มีความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์กับผู้อื่น (Batson; Ahmad; & Tsang. 2002: 440; citing Staub. 1990) (ค) มนุษย์มักหลงเชื่อว่าตนเองกำลังทำตามหลักการทางศีลธรรมทั้งๆ ที่ไม่ได้ทำ เพราะมีความคลุมเครือเพียงพอที่จะทำให้ภาพปรากฏว่าเป็นผู้มีคุณธรรม ซึ่งในความเป็นจริงไม่มี (Batson; Ahmad; & Tsang. 2002: 440; citing Batson; et al. 1997) แต่หากพิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเสริมสร้างหลักการนิยมให้เกิดขึ้นเหตุปัจจัยกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมเอื้อสังคม ด้วยการสนับสนุนหลักการทางศีลธรรมให้เป็นเป้าหมายสูงสุดของการกระทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ก็จะไม่เกิดเงื่อนไขในเรื่องประโยชน์ส่วนตน ประโยชน์ของผู้อื่น หรือประโยชน์ของกลุ่มมาเป็นแรงจูงใจทดแทน ดังนั้นหลักการนิยมจึงสามารถเป็นปัจจัยเชิงสาเหตุอีกรูปแบบหนึ่งของพฤติกรรมเอื้อสังคมที่กระทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวม โดยมีเป้าหมายสูงสุดเพื่อสนับสนุนหลักการทางศีลธรรม

จากการศึกษาค้นคว้าผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า หลักการนิยม หมายถึง ปัจจัยเชิงเหตุที่มีอิทธิพลให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมออกมา โดยมีเป้าหมายสูงสุดเพื่อสนับสนุนหลักการทางศีลธรรม เช่น ความยุติธรรม ความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ความซื่อสัตย์ การให้คุณค่ากับประโยชน์ส่วนรวม เป็นต้น การสนับสนุนหลักการทางศีลธรรมมีอยู่ 4 ลักษณะด้วยกัน ได้แก่

(1) การให้ความเคารพในตัวบุคคล หมายถึงการยอมรับสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่นในเรื่องของอำนาจการตัดสินใจเลือกอย่างอิสระปราศจากการบังคับขู่เข็ญ และกระทำการตามค่านิยมและความเชื่อของตนเอง โดยการกระทำดังกล่าวต้องอยู่ในกรอบที่สังคมส่วนใหญ่ยอมรับ สิทธิของบุคคลทางสังคม หมายถึงการที่บุคคลหนึ่งได้รับการเคารพในสิทธิของตนเองจากผู้อื่นในสังคม และบุคคลนั้นก็ต้องเคารพในสิทธิของผู้อื่นเท่ากับที่เขาได้รับด้วย สิทธิของบุคคลมี 2 ประเภท ได้แก่ สิทธิด้านบวก (Positive right) หมายถึง ข้อผูกมัดที่ต้องกระทำให้แก่บุคคลอื่นในสังคม และสิทธิด้านลบ (Negative right) หมายถึง ข้อผูกมัดที่ต้องกระทำไม่ให้เกิดการรบกวนบุคคลอื่นในสังคม นอกนั้นผู้ที่อ่อนแอกว่าต้องได้รับการปกป้องตามสิทธิของเขาเป็นอันดับแรกของสังคม เช่น คนพิการ

(2) ความยุติธรรม หมายถึงการกระทำกับบุคคลด้วยความเท่าเทียมเสมอภาค ได้แก่ การมอบภาระหน้าที่และตอบแทนผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมกัน การมอบโทษตามความเหมาะสม และเที่ยงธรรมกับผู้กระทำผิด และการให้ค่าตอบแทนหรือค่าชดเชยความเสียหายอย่างเที่ยงธรรม นอกนั้นความยุติธรรมยังเป็นการให้กับแต่ละบุคคลตามที่เขาสสมควรได้รับตามสิทธิและสถานภาพของเขา โดยปราศจากความโน้มเอียงด้านอารมณ์และผลประโยชน์ของผู้ให้ บุคคลควรได้รับการปฏิบัติอย่างเหมือนกัน แต่อาจแตกต่างกันได้ตามสถานการณ์โดยปราศจากการกีดกันทางด้านเพศ เชื้อชาติ และผิวสี อย่างไรก็ตามอาจมีความไม่เท่าเทียมกันในบางกรณีตามเกณฑ์มาตรฐานของแต่ละบุคคล เช่น บิดามารดาต้องเอาใจใส่ดูแลบุตรและธิดาของตนเองมากกว่าลูกหลานของคนอื่น หรือ ผู้ที่เข้าแถวต่อคิวก่อน ก็มีสิทธิ์ที่จะเลือกที่นั่งในโรงภาพยนตร์ก่อน เป็นต้น

(3) การไม่คิดทำร้ายผู้อื่น คือการผูกมัดที่จะไม่ทำอันตรายตัวบุคคลโดยเจตนา หลีกเลี่ยงความเสี่ยงที่เป็นไปได้ที่จะทำให้ผู้อื่นได้รับอันตราย บาดเจ็บ ทรมาณ หรือเสียชีวิต การทำร้ายผู้อื่นยังรวมถึงการขัดขวางประโยชน์อันดีงามของผู้อื่นที่จะเกิดขึ้น ในบางกรณีอาจมีเหตุจำเป็นที่ต้องให้ผู้อื่นบาดเจ็บ แต่ต้องคำนึงถึงผลดีที่จะเกิดขึ้นมากกว่าผลเสียและมีเจตนาดี ไม่ประสงค์ร้าย เช่น การรักษาพยาบาล เป็นต้น

(4) การคิดแต่ทำดี คือการถือคุณประโยชน์ให้กับตัวบุคคลเพื่อสวัสดิการที่ดีขึ้น โดยต้องคำนึงว่าประโยชน์ที่เกิดขึ้นต้องมีน้ำหนักมากกว่าผลร้ายที่จะตามมา เช่น คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนบุคคล สนับสนุนให้เกิดสวัสดิการสูงสุดและลดผลร้ายที่จะเกิดขึ้นให้น้อยที่สุด ป้องกันหรือขจัดโอกาสที่ความเลวร้ายจะเกิดขึ้น ช่วยเหลือผู้ประสบภัย ผู้ที่ตกอยู่ในอันตราย ผู้ที่อ่อนแอกว่า มีความเมตตาสงสารและทำที่เชิงบวกของการให้ความช่วยเหลือ มีความปรารถนาที่จะทำดีต่อผู้อื่น

1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคม

การศึกษาเรื่องปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของประเทศไทย เท่าที่สืบค้นยังไม่พบว่ามีการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมโดยเฉพาะกับนักเรียนอาชีวศึกษา ที่ผ่านมาได้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมเอื้อสังคม ตัวอย่างเช่น ชัชวีร์วรรณ วังนาค (2552: 90-97) ศึกษาการรับรู้พฤติกรรมสังคมแห่งตนทางบวกต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นุสสรีย์ คันธิก (2553: 64-70) ศึกษาการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ ปวีร์ กาญจนภัก (2553: 96-109) ศึกษาการพัฒนาความมีน้ำใจของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การเรียนรู้จากตัวแบบมีชีวิตและตัวแบบสัญลักษณ์ เป็นต้น

ดังนั้นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมจึงเป็นงานวิจัยในต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ เช่น กราเซียโน และคณะ (Graziano; et al. 2007: 583-599) ได้ศึกษาวิจัยถึงแรงจูงใจของพฤติกรรมเอื้อสังคมที่มีความสัมพันธ์กับบุคลิกลักษณะที่ประนีประนอม มีความคิดที่อยากจะช่วยเหลือ และมีพฤติกรรมให้ความช่วยเหลือทุกสถานการณ์ ผลที่ได้คือถ้าบุคคลมีแรงจูงใจต่ำ และมีค่าใช้จ่ายสูงในการช่วยเหลือนั้นๆ แม้ว่าจะพยายามสร้างความเห็นอกเห็นใจให้เกิดขึ้นกับตนเอง พฤติกรรมเอื้อสังคมก็ยากที่จะเกิดขึ้นในตัวบุคคลนั้น

ทเวนจ์ และคณะ (Twenge; et al. 2007: 56-66) ได้ศึกษาวิจัยในหัวข้อเรื่องการจำกัดทางสังคม (Social exclusion) ทำให้พฤติกรรมเอื้อสังคมลดลงในกลุ่มนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยทำการทดลองเฉพาะในเรื่องของความเห็นอกเห็นใจ ผลที่ได้คือผู้ที่ถูกขับออกจากกลุ่มจะมีความเห็นอกเห็นใจน้อยลงซึ่งส่งผลทำให้การช่วยเหลือผู้อื่นลดลงด้วย ดังนั้นความเห็นอกเห็นใจจึงเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเอื้อสังคม

เกรทเมเยอร์ (Gretmeyer. 2009: 186-190) ได้ศึกษาถึงอิทธิพลของเพลงที่มีเนื้อหาส่งเสริมความคิดและความรู้สึกที่เอื้อต่อสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรม โดยที่ผ่านมามีงานวิจัยที่ทำการศึกษเกี่ยวกับสื่อที่นำเสนอความรุนแรง พบว่าสื่อดังกล่าวเพิ่มความก้าวร้าวในด้านความคิดและความรู้สึก เกิดการเร้าทางกายภาพและนำไปสู่การมีพฤติกรรมก้าวร้าว ในขณะที่แนวโน้มนของพฤติกรรมเอื้อสังคมลดลง ดังนั้น งานวิจัยฉบับนี้จึงตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ว่า สื่อที่มีลักษณะเอื้อต่อสังคมจะสนับสนุนให้เกิดผลลัพธ์ที่เอื้อต่อสังคมด้วย โดยทำการทดลองด้วยการฟังเพลงที่รื่นรมย์อย่างมีสุนทรียศาสตร์ ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างพฤติกรรมเอื้อสังคม เช่น เพลงบรรเลง, เพลงที่มีจังหวะดนตรีช้าๆ และเย็นๆ เนื้อหาเรียบง่าย ฟังสบายๆ แตกต่างจากเพลงจำพวกเฮฟวี่เมทัล ผลที่วัดได้ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ไอเซนเบิร์ก เอกกัม และจุนต้า (Eisenberg; Eggum; & Giunta. 2010: 143-180) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความเห็นอกเห็นใจ พฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมต่อต้านสังคม และสัมพันธภาพในกลุ่ม ผลที่ได้คือความเห็นอกเห็นใจเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลส่งเสริมพฤติกรรมเอื้อสังคม ห้ามปรามพฤติกรรมก้าวร้าวและต่อต้านสังคม และส่งผลที่ดีต่อสัมพันธภาพในกลุ่ม

ซุ่ย เชค และไล (Siu; Shek; & Lai. 2012: 1-7) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่ทำนายพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนชาวจีนชั้นมัธยมศึกษาในฮ่องกงจำนวน 518 คน โดยใช้ชุดแบบสอบถามแล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาค่าความสัมพันธ์ พบว่าปัจจัยที่มีสหสัมพันธ์กับพฤติกรรมเอื้อสังคม ได้แก่ การศึกษาของผู้ปกครอง ปทัสถานที่เกี่ยวข้องสังคม ค่านิยมแสวงหาประโยชน์เพื่อตนเอง การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และความเห็นอกเห็นใจ สำหรับปัจจัยที่สามารถทำนายพฤติกรรมเอื้อสังคม ได้แก่ ปทัสถานที่เกี่ยวข้องสังคม ค่านิยมของการแสวงหาประโยชน์เพื่อตนเอง และความเห็นอกเห็นใจ

อาโฟลาบี (Afolabi. 2014: 241-266) ได้ศึกษาถึงปัจจัยเชิงจิตวิทยาที่ทำนายพฤติกรรมเอื้อสังคมในนักศึกษาชาวไนจีเรียจำนวน 440 คน จากสองมหาวิทยาลัยในไนจีเรีย โดยแบ่งเป็นนักศึกษาชายจำนวน 230 คน และนักศึกษาหญิงจำนวน 210 คน อายุตั้งแต่ 19-27 ปี ปัจจัยเชิงจิตวิทยา ได้แก่ ศาสนา ความพึงพอใจในชีวิต การถูกจำกัดทางสังคม ลักษณะของครอบครัว ถิ่นที่อยู่ ในเมืองหรือชนบท และความแตกต่างทางวัฒนธรรมและชาติพันธุ์ จากสมมติฐานที่ตั้งไว้ 4 ข้อ ได้ผลสรุป คือศาสนาเป็นตัวแปรกลางระหว่างความพึงพอใจในชีวิตและการถูกจำกัดทางสังคมกับพฤติกรรมเอื้อสังคม นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีถิ่นที่อยู่อาศัยในชนบทมีพฤติกรรมเอื้อสังคมสูงกว่าที่อยู่ในเมือง และความแตกต่างทางวัฒนธรรมและชาติพันธุ์มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการศึกษาข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่ายังไม่มียานวิจัยภายในประเทศที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคม ส่วนงานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเอื้อสังคม เป็นการศึกษาถึงปัจจัยเชิงเหตุอื่นๆ ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเอื้อสังคม ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการช่วยเหลือ การกำจัดทางสังคม ลักษณะของเนื้อเพลงและทำนอง ความเห็นอกเห็นใจ ปทัสถานที่เอื้อต่อสังคม ค่านิยมของการแสวงหาประโยชน์เพื่อตนเอง ความแตกต่างทางวัฒนธรรมและชาติพันธุ์ เป็นต้น แต่ยังไม่พบว่ามีการศึกษาวิจัยถึงปัจจัยเชิงเหตุใน 4 รูปแบบตามทฤษฎีแนวคิดของเบทสันที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคม โดยเฉพาะกับนักเรียนที่มุงอนาคตทางสายอาชีพ

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษากลุ่ม

2.1 ความหมายของการให้คำปรึกษากลุ่ม

การให้คำปรึกษากลุ่มมีความแตกต่างจากการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล โดยมีนักจิตวิทยาหลายท่านให้ความหมายไว้ต่างๆ ดังนี้

มาร์เชอร์ (Mahler, 1969: 9-10) ให้ความหมายของการให้คำปรึกษากลุ่มว่า เป็นวิธีที่เน้นความสัมพันธ์ของสมาชิกที่มีต่อกันตลอดเวลา สมาชิกในกลุ่มจะทำงานร่วมกันกับผู้ให้คำปรึกษาที่ได้รับการฝึกฝนมาแล้ว โดยจะร่วมกันสำรวจปัญหาและความรู้สึกของกันและกัน และหาทางแก้ไขปรับปรุงเพื่อพัฒนาตนเอง

โอลเซน (Ohlsen, 1970: 31) กล่าวถึงการให้คำปรึกษากลุ่ม หมายถึงการให้ความช่วยเหลือบุคคลที่ปกติจะยอมรับปัญหาต่างๆ ของตนเอง และพยายามแก้ไขปัญหานั้นก่อนที่จะกลายเป็นปัญหาที่รุนแรง การให้คำปรึกษากลุ่มยังจะช่วยให้ผู้มีปัญหาสามารถเรียนรู้ที่จะนำความคิดจากกลุ่มมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้

แฮนเซน วอร์เนอร์ และสมิธ (Hansen; Warner; & Smith, 1976: 6) ได้กล่าวว่า การให้คำปรึกษากลุ่มเป็นกระบวนการที่ผู้ให้คำปรึกษาสร้างสัมพันธภาพกับสมาชิกกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มได้สำรวจตนเองและสถานการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับตนเอง แล้วพยายามปรับปรุงแก้ไขเจตคติและพฤติกรรมของตนเองให้ดีขึ้น

สมาคมผู้เชี่ยวชาญการทำกลุ่ม (ASGW, 1992: 143) กล่าวถึงการให้คำปรึกษากลุ่มว่า บางครั้งเป็นที่รู้จักกันในชื่อของการแก้ปัญหาระหว่างบุคคลด้วยกลุ่ม เป็นการช่วยเหลือสมาชิกกลุ่มแก้ปัญหาในชีวิตซึ่งดูเหมือนเป็นเรื่องธรรมดาแต่บ่อยครั้งเป็นปัญหาที่ยุ่ยาก โดยอาศัยการสนับสนุนในระหว่างบุคคลและแนวทางการแก้ปัญหา นอกนั้นยังช่วยให้สมาชิกพัฒนาสมรรถนะของการแก้ปัญหาระหว่างบุคคล เพื่อที่จะสามารถรับมือกับปัญหาในอนาคตได้ดีกว่า การให้คำปรึกษากลุ่มยังรวมถึงการให้คำแนะนำในด้านอาชีพที่ไม่เสี่ยงอันตราย การศึกษา ด้านสังคม เรื่องส่วนตัว และการพัฒนาด้านอื่นๆ เป็นต้น

กาซดาและคณะ (Gladding. 2013: 239; citing Gazda; et al. 2001) ได้อธิบายความแตกต่างระหว่างการให้คำปรึกษากลุ่มกับกลุ่มสุขภาพจิตศึกษา (Psychoeducational group) ว่าการให้คำปรึกษากลุ่มเน้นที่การปรับทัศนคติและพฤติกรรม ซึ่งเกี่ยวข้องกับอารมณ์ความรู้สึกของสมาชิกกลุ่ม และเพราะเหตุนี้จึงเป็นกลุ่มเล็ก 5-8 คน มีความใกล้ชิดคุ้นเคยกัน ส่วนกลุ่มสุขภาพจิตศึกษาเน้นที่การทำความเข้าใจในความคิดของสมาชิกกลุ่ม ขนาดห้องและสภาพแวดล้อมจึงปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

กิบสันและมิทเชล (Gibson; & Mitchell. 2008: 172) ให้ความหมายของการให้คำปรึกษากลุ่มว่า เป็นการปรับตัวตามโปรแกรมหรือเป็นการพัฒนาประสบการณ์ของบุคคลที่ได้จัดเตรียมไว้สำหรับกลุ่ม โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะช่วยเหลือสมาชิกกลุ่มให้สามารถจัดการกับการปรับตัวและการพัฒนาในชีวิตประจำวัน เช่น การปรับพฤติกรรม การพัฒนาทักษะปฏิสัมพันธ์ พฤติกรรมทางเพศ ค่านิยมหรือทัศนคติ และการตัดสินใจเลือกในการประกอบอาชีพ เป็นต้น

คอเรย์ (Corey. 2012: 28) ได้กล่าวถึงการให้คำปรึกษากลุ่มว่ามีจุดมุ่งหมายเพื่อป้องกันและให้ความช่วยเหลือ เป็นกระบวนการที่เน้นปัญหาเฉพาะซึ่งอาจเป็นเรื่องการศึกษา อาชีพ สังคม หรือเรื่องส่วนตัว ให้ความสำคัญกับปฏิสัมพันธ์ในระดับของจิตสำนึกระหว่างสมาชิกกลุ่มในด้านความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในกลุ่ม โดยทั่วไปสมาชิกกลุ่มเรียนรู้ที่จะพัฒนาตนเองในช่วงของชีวิต มีความสามารถในการปรับตัวได้ดี จึงไม่จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนโครงสร้างบุคลิกภาพขนานใหญ่ การให้คำปรึกษากลุ่มช่วยให้สมาชิกเจริญงอกงามด้วยการค้นพบพลังและทรัพยากรภายในตัวบุคคล ในขณะที่สมาชิกกลุ่มอาจพบกับช่วงจังหวะของชีวิตที่ตกอยู่ในสถานการณ์วิกฤติ มีความขัดแย้ง ดิ้นรนกับปัญหาชีวิตของตนเองและกับผู้อื่น พบกับอุปสรรคในช่วงเปลี่ยนผ่านของชีวิต หรือพยายามที่จะเปลี่ยนนิสัยที่ทำร้ายตัวเอง กลุ่มจะแสดงความเห็นอกเห็นใจและสร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจที่เอื้อต่อการแบ่งปันและสำรวจปัญหาดังกล่าว มีการช่วยเหลือให้สมาชิกกลุ่มสามารถพัฒนาทักษะในการจัดการกับปัญหาระหว่างบุคคล เพื่อว่าเขาจะสามารถรับมือได้ดีกว่ากับปัญหาคล้ายคลึงกันที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคที่สื่อสารด้วยคำพูดและท่าทางร่วมกับขั้นตอนแบบแผนที่กำหนดไว้ กำหนดกิจกรรมให้กลุ่ม สร้างบรรยากาศทางบวกเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในกลุ่มอย่างสร้างสรรค์ เอื้ออำนวยให้สมาชิกมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน สมาชิกได้รับข้อมูลสะท้อนกลับระหว่างกันทำให้เข้าใจตนเองมากขึ้น ได้รับความเข้าใจจากเพื่อนและมีการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ผู้นำกลุ่มมีบทบาทในการสนับสนุนให้สมาชิกกำหนดเป้าหมาย วางแผนที่เป็นรูปธรรม และกระตุ้นให้นำไปปฏิบัติในชีวิตจริง

คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2546: 105) กล่าวว่า การให้คำปรึกษากลุ่มต่างจากการให้คำปรึกษารายบุคคล คือสมาชิกทุกคนมีหน้าที่มาช่วยกันแก้ไขปัญหาในกลุ่ม มีการแสดงความคิดเห็นร่วมกันด้วยความเห็นอกเห็นใจ อีกทั้งการให้คำปรึกษากลุ่มเหมาะสำหรับสมาชิกที่ปกติเท่านั้น

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2534: 180) ให้ความหมายของการให้คำปรึกษากลุ่มว่า หมายถึง กระบวนการของกลุ่มบุคคลที่มีปัญหาหรือความต้องการคล้ายๆ กัน มาปรึกษาหารือร่วมกันโดยมี ผู้ให้คำปรึกษาซึ่งมีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ทางการให้คำปรึกษาร่วมให้ความ ช่วยเหลือหรือร่วมให้คำปรึกษา

จากการศึกษาข้างต้น สรุปได้ว่า การให้คำปรึกษากลุ่ม หมายถึงกระบวนการช่วยเหลือ บุคคลที่เข้าร่วมกลุ่มด้วยความสมัครใจและมักมีปัญหาที่คล้ายคลึงกัน เป็นกระบวนการที่เน้นปัญหา เฉพาะซึ่งอาจเป็นเรื่องการศึกษา อาชีพ สังคม หรือเรื่องส่วนตัว โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะช่วยเหลือ สมาชิกกลุ่มให้สามารถจัดการกับการปรับตัวและการพัฒนาในชีวิตประจำวัน เช่น การปรับ พฤติกรรม การพัฒนาทักษะปฏิสัมพันธ์ พฤติกรรมทางเพศ ค่านิยมหรือทัศนคติ และการตัดสินใจ เลือกในการประกอบอาชีพ เป็นต้น เป็นกระบวนการที่ให้ความสำคัญกับปฏิสัมพันธ์ในระดับของ จิตสำนึกระหว่างสมาชิกกลุ่ม ในด้านความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายในกลุ่ม ซึ่งมี ขนาด 5-8 คนและมีความใกล้ชิดคุ้นเคยกัน สมาชิกได้รับข้อมูลสะท้อนกลับระหว่างกัน ทำให้เข้าใจ ตนเองมากขึ้น ได้รับความเข้าใจจากเพื่อนและมีการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีการกำหนดเป้าหมาย วางแผนที่เป็นรูปธรรม และนำไปปฏิบัติในชีวิตจริง โดยมีผู้ให้คำปรึกษาซึ่งมีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ทางการให้คำปรึกษาร่วมให้ความช่วยเหลือหรือร่วมให้คำปรึกษา และกำหนด กิจกรรมให้กลุ่ม สร้างบรรยากาศทางบวกเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในกลุ่มอย่างสร้างสรรค์ อบอุ่น ปลอดภัย เป็นกันเอง และมีความไว้วางใจ

2.2 เป้าหมายของการให้คำปรึกษากลุ่ม

จาคอบส์ เมสสัน และฮาร์วิล (Jacobs; Masson; & Harvill. 2009: 324-325) ได้อธิบาย เป้าหมายของการให้คำปรึกษากลุ่มในมุมมองของนักวิจัยด้านพฤติกรรมศาสตร์ โดยแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ เป้าหมายที่เป็นกระบวนการ และเป้าหมายที่เป็นผลลัพธ์

1. เป้าหมายที่เป็นผลลัพธ์ คือเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของ สมาชิกกลุ่ม เช่น ได้รับการว่าจ้างงานทำ ปรับปรุงสัมพันธภาพระหว่างบุคคลให้ดีขึ้น งดเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ หรือรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองอย่างสูง การให้คำปรึกษากลุ่มที่ให้ความสำคัญกับตัวของ สมาชิกจะได้รับประโยชน์มากกว่าการให้คำปรึกษากลุ่มที่ให้ความสำคัญกับการปฏิสัมพันธ์ใน ระหว่างสมาชิก

2. เป้าหมายที่เป็นกระบวนการ คือเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการให้คำปรึกษากลุ่ม เช่น การช่วยให้สมาชิกรู้สึกเป็นกันเองในกลุ่ม เปิดเผยตัวมากขึ้น เรียนรู้ที่จะกล้าเผชิญหน้ากับเพื่อน สมาชิกด้วยอิริยาบถต่างๆ การให้คำปรึกษากลุ่มที่เน้นกระบวนการจะให้ความสำคัญกับสิ่งที่เกิดขึ้น ในกลุ่ม ณ ปัจจุบัน ใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับการปฏิสัมพันธ์ การสะท้อนความคิดเห็นของสมาชิก และ การเผชิญหน้าของสมาชิกกลุ่ม แม้ว่าเป้าหมายที่เป็นกระบวนการจะมีคุณค่าเปรียบเสมือนด้านหนึ่งของเหรียญ แต่ก็ไม่ควรให้ความสำคัญกับมันเป็นหลัก สิ่งที่ต้องมาเป็นอันดับแรกคือสมาชิกกลุ่มและ เป้าหมายที่เป็นผลลัพธ์ของการให้คำปรึกษากลุ่ม

คอเรย์ (Corey. 2012: 29) อธิบายว่าการให้คำปรึกษากลุ่มมีเป้าหมายที่เป็นไปได้อยู่หลายข้อ ขึ้นอยู่กับสมาชิกกลุ่มที่จะตัดสินใจเลือกเป้าหมายที่เหมาะสมสำหรับตนเอง เป้าหมายของการให้คำปรึกษากลุ่มมีดังนี้

1. เพิ่มความตระหนักรู้และการรู้จักตัวเองเพื่อที่สามารถพัฒนาการรับรู้อัตลักษณ์ของตนเองอันมีลักษณะเฉพาะ
2. รับรู้ถึงปัญหาและความต้องการที่คล้ายคลึงกันของเพื่อนสมาชิกกลุ่ม และทำให้เกิดความรู้สึกผูกพันกัน
3. ช่วยให้สมาชิกเรียนรู้ที่จะสร้างสัมพันธภาพอย่างลึกซึ้งและมีความหมาย
4. ช่วยให้สมาชิกค้นพบแหล่งทรัพยากรภายในครอบครัวและหมู่คณะที่เขาสามารถใช้พัฒนาตนเอง
5. เพิ่มพูนการยอมรับตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง และการเคารพตนเอง เพื่อที่จะบรรลุถึงการมีภาพลักษณ์ใหม่ของตนเองและของผู้อื่น
6. เรียนรู้ที่จะแสดงออกถึงอารมณ์ที่มีสุขภาพะ
7. เสริมสร้างที่จะรู้สึกห่วงใยและสงสารในความต้องการและความรู้สึกของผู้อื่น
8. ค้นหาทางเลือกอื่นๆ ที่จะจัดการกับปัญหา เพื่อให้เกิดการพัฒนาตนเองและแก้ไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้น
9. เพิ่มพูนความสามารถในการนำตนเอง การพึ่งพาซึ่งกันและกัน และความรับผิดชอบที่มีต่อตนเองและผู้อื่น
10. มีความตระหนักรู้ในการเลือกของตนเอง และสามารถเลือกได้อย่างฉลาด
11. วางแผนอย่างเฉพาะเจาะจงที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่กำหนดไว้
12. เรียนรู้ทักษะการเข้าสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ
13. เรียนรู้ที่จะเผชิญหน้ากับผู้อื่นด้วยความใส่ใจ ห่วงใย จริงใจ และตรงไปตรงมา
14. สร้างความชัดเจนในค่านิยมของตนเอง และดัดแปลงให้เหมาะสมกับตนเอง

คอเรย์ คอเรย์ และคอเรย์ (Corey; Corey; & Corey. 2014: 9) ได้สรุปเป้าหมายของการให้คำปรึกษากลุ่มเป็น 3 ข้อหลัก ดังนี้

1. เพื่อช่วยให้สมาชิกสามารถพัฒนาเจตคติทางบวกเพิ่มขึ้น และมีทักษะในการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลดีขึ้น
2. ใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม
3. เพื่อช่วยให้สมาชิกสามารถนำเอาทักษะและพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ในกลุ่มไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2529: 180) อธิบายถึงเป้าหมายของการให้คำปรึกษากลุ่มไว้ดังนี้

1. ช่วยให้สมาชิกกลุ่มรู้จักและเข้าใจตนเอง
2. ช่วยให้สมาชิกเกิดการพัฒนาในด้านการยอมรับตนเอง และรู้สึกถึงคุณค่าของตนเอง
3. ช่วยให้สมาชิกเลือกวิธีการต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมเพื่อใช้ในการพัฒนาตนเอง

4. ช่วยให้สมาชิกพัฒนาแนวทางการแก้ปัญหาของตนเอง และสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. ช่วยให้สมาชิกพัฒนาความเข้าใจที่เกี่ยวกับความต้องการและความรู้สึกของบุคคลอื่น ตระหนักถึงบทบาทและความรับผิดชอบของตนเองในการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และเรียนรู้ที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกภายในกลุ่ม

6. ส่งเสริมการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างสมาชิกกลุ่มให้มีความรัก ความสามัคคีกัน

จากเป้าหมายของการให้คำปรึกษากลุ่ม สรุปได้ว่า การให้คำปรึกษากลุ่มมีเป้าหมายเพื่อสร้างความตระหนักรู้และพัฒนาในด้านการรู้จักและยอมรับตนเอง รู้สึกถึงคุณค่าของตนเอง กล้าแสดงความรู้สึกที่แท้จริง มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีทักษะในการสร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่นด้วยความใส่ใจ ห่วงใย จริงใจ และตรงไปตรงมา มีความชัดเจนในค่านิยมของตนเอง เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองในทางที่ดีขึ้น จนสามารถนำเอาทักษะและพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ในกลุ่มไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้วยเป้าหมายที่ชัดเจนและประสิทธิภาพของการให้คำปรึกษากลุ่ม ผู้วิจัยจึงเลือกใช้กระบวนการให้คำปรึกษากลุ่มในการพัฒนานักเรียนอาชีวะให้มีพฤติกรรมเอื้อสังคมที่สูงขึ้น โดยสร้างความตระหนักรู้ถึงคุณค่าของพฤติกรรมเอื้อสังคม กล้าแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมอย่างมีวุฒิภาวะ และอย่างมีทักษะในการสร้างสัมพันธ์ภาพ จนสามารถนำเอาทักษะและพฤติกรรมเอื้อสังคมที่เกิดจากการเข้ากลุ่มไปใช้ในการดำเนินชีวิตจริง

2.3 เหตุผลและข้อดีของการให้คำปรึกษากลุ่ม

คอเรย์ (Corey. 2012: 29-30) อธิบายถึงเหตุผลและข้อดีของการให้คำปรึกษากลุ่มไว้ว่า การให้คำปรึกษากลุ่มเปรียบเสมือนการสร้างโลกใหม่ให้กับการดำเนินชีวิตในทุกๆ วันของสมาชิก โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าภายในกลุ่มมีความหลากหลายในด้านอายุ ความสนใจ พื้นฐานในอดีต สถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ ชนิดของปัญหา ซึ่งความหลากหลายดังกล่าวนี้จะทำให้สมาชิกที่อยู่ในภาวะของการดิ้นรนและพบกับความขัดแย้งในกลุ่มที่คล้ายคลึงกับประสบการณ์ในชีวิตจริง ได้รับการสะท้อนข้อมูลที่มีคุณค่าจากเพื่อนสมาชิกด้วยกัน อันเป็นประโยชน์ในการปรับตัวดำเนินชีวิตท่ามกลางผู้คนบนโลกแห่งความจริง การให้คำปรึกษากลุ่มทำให้สมาชิกเกิดความรู้สึกที่มีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ เกิดพลังกลุ่มอันนำไปสู่ความผูกพันที่สนิทแนบแน่น มีความเอื้ออาทร และกล้าที่จะเผชิญหน้า กลุ่มสร้างบรรยากาศแห่งความเข้าใจและความช่วยเหลือ ทำให้สมาชิกกล้าที่จะเปิดเผยปัญหาของตนเอง และพร้อมใจที่จะทำการวิเคราะห์ในตัวปัญหาดังกล่าว ร่วมกันกำหนดประเด็นแก้ไขซึ่งนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เริ่มจากการทดลองฝึกภายในกลุ่มพร้อมกับกำลังใจที่ได้รับจากเพื่อนสมาชิก เขาจะนำเอาประสบการณ์กลุ่มและสิ่งที่ได้เรียนรู้ใหม่ๆ จากกลุ่มไปใช้ในชีวิตที่สดชื่นอยู่กับตัวสมาชิกเองที่ต้องการเปลี่ยนแปลงอะไร เขาสามารถเปรียบเทียบระหว่างมุมมองของตนเองกับมุมมองของกลุ่ม และตัดสินใจตามข้อมูลที่มีอยู่ สมาชิกยังสามารถที่จะมีบุคคลต้นแบบที่ตนเองต้องการเป็น และเข้าใจถึงอุปสรรคที่เป็นต้นเหตุให้เขาไม่สามารถเป็นได้ตั้งใจ

คอเรย์ยังให้ความสำคัญกับการให้คำปรึกษากลุ่มสำหรับวัยรุ่นโดยให้เหตุผลว่า มันเป็นสถานที่ที่วัยรุ่นสามารถแสดงความรู้สึกขัดแย้ง สำรวจความสงสัยในตนเอง และหาคำตอบได้ในประสบการณ์แบ่งปันกลุ่ม กลุ่มเปิดโอกาสให้วัยรุ่นตั้งคำถามเกี่ยวกับค่านิยมของพวกเขา และช่วยให้เกิดการปรับเปลี่ยนค่านิยมตามสมควรเป็น ในกระบวนการกลุ่ม วัยรุ่นเรียนรู้ที่จะสื่อสารกับเพื่อนสมาชิก ได้รับประโยชน์จากรูปแบบของผู้นำกลุ่ม และใช้เป็นสถานที่ทดลองปฏิบัติจริงภายใต้ข้อจำกัดของตนเอง ปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มจะช่วยให้วัยรุ่นสามารถแสดงออกความรู้สึกเอื้ออาทร ความห่วงใย และการที่เสี่ยงของตนเองได้รับการฟัง การช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกลุ่มจะทำให้วัยรุ่นเกิดการเข้าใจ และการยอมรับในตนเอง

ยาโลม (Gladding. 2013: 237; citing Yalom. 2005) ได้กล่าวถึงข้อดีของการให้คำปรึกษากลุ่มว่า

1. ทำให้เกิดความหวัง เพราะมั่นใจได้ว่ากระบวนการกลุ่มจะเกิดผล
2. มีความเป็นสากล คือ มนุษย์ไม่ใช่บุคคลที่โดดเดี่ยว วิเศษ หรือผิดปกติ
3. แหล่งให้ข้อมูล เช่น เกี่ยวกับสภาวะจิตใจ ความเจ็บป่วยทางจิต และวิธีการจัดการกับปัญหาชีวิต
4. เพาะบ่มความเอื้อเฟื้อ เช่น แบ่งปันประสบการณ์และความคิดกับผู้อื่น อุทิศตัวในการช่วยเหลือและงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม
5. ให้แนวทางที่ถูกต้องกับครอบครัว เช่น ให้การเยียวยาเบื้องต้นกับปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว และแนวทางแก้ไข
6. พัฒนาเทคนิคทางสังคม เช่น การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เรียนรู้ทักษะและการวางตัวในสังคม
7. พฤติกรรมเลียนแบบ เช่น รูปแบบเชิงบวกของการกระทำของสมาชิกกลุ่ม
8. มีการเรียนรู้ระหว่างบุคคล เช่น เกิดความเข้าใจและเรียนรู้ที่จะแก้ไขจากประสบการณ์ในอดีต
9. เกิดความเหนียวแน่นในกลุ่ม เช่น ความผูกพันระหว่างสมาชิกกลุ่ม
10. เป็นที่ปลดปล่อยอารมณ์ เช่น รับประสบการณ์และแสดงออกทางอารมณ์
11. เข้าใจสภาพที่เป็นอยู่ของมนุษย์ เช่น รับผิดชอบในสิ่งที่ได้เลือกโดยอิสระ ความโดดเดี่ยว ความตาย เป็นต้น

แกลลัดจิง (Gladding. 2013: 238) ได้สรุปผลงานวิจัยจากหลายๆ ฉบับถึงข้อดีและประโยชน์ของการให้คำปรึกษากลุ่ม ดังนี้

1. การให้คำปรึกษากลุ่มสามารถช่วยเพิ่มพูนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนแอฟริกันอเมริกันในระดับมัธยมศึกษา โดยวัดจากแบบทดสอบก่อนสมัครเข้าเรียนและหลังจากที่ได้เข้าเรียนแล้ว 1 ปีการศึกษา (Bruce; Getch; & Ziomek-Daigle. 2009)
2. การให้คำปรึกษากลุ่มช่วยให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ขาดทักษะทางสังคมสามารถลดความรู้สึกโดดเดี่ยวและความวิตกกังวลทางสังคม อีกทั้งทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น (Bostick; & Anderson. 2009)

3. การให้คำปรึกษากลุ่มช่วยส่งเสริมการพัฒนาด้านอาชีพ (Pyle. 2000) และใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในการวางแผนด้านอาชีพให้กับกลุ่มที่ตกขอบทางสังคม เช่น สตรีที่ถูกทารุณกรรม (Peterson; & Priour. 2000)

4. กระบวนการกลุ่มภายใต้เงื่อนไขที่ถูกต้อง สามารถช่วยให้สตรีที่เป็นผู้ใหญ่มากและมีสุขภาวะของตนเองที่ดีขึ้น (Marotta; & Asner. 1999)

5. การให้คำปรึกษากลุ่มและโปรแกรมสุขภาพจิตศึกษา ช่วยให้ผู้ป่วยโรคหัวใจสามารถรับมือได้ดีขึ้นกับความเครียดในชีวิต (Livneh; & Sherwood-Hawes. 1993)

6. การให้คำปรึกษากลุ่มช่วยให้วัยรุ่นที่กระทำผิดมีวุฒิภาวะที่ดีขึ้น โดยเฉพาะความสามารถในการทำงานและการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น (Viney; Henry; & Campbell. 2001)

กิบสันและมิทเชล (Gibson; & Mitchell. 2008: 177-179) ให้ความสำคัญกับการให้คำปรึกษากลุ่มไว้ 4 ข้อดังนี้

1. ด้วยความช่วยเหลือของกลุ่ม สมาชิกสามารถสำรวจถึงความต้องการและปัญหาของตนเองที่อาจคล้ายคลึงกับเพื่อนสมาชิก ปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มทำให้เกิดการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกันอย่างอิสระและจริงใจในขณะที่สมาชิกจะมีความรู้สึกปลอดภัยในตนเองและเกิดแรงจูงใจที่จะเปลี่ยนแปลงตนเอง การมีกลุ่มคอยช่วยเหลือเปรียบได้กับสุภาษิตที่ว่า "การมีเพื่อนในยามทุกข์ ย่อมดีกว่าเสมอ"

2. การให้คำปรึกษากลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกได้เรียนรู้และเข้าใจอย่างแท้จริงถึงความรู้สึกและพฤติกรรมของตนเองผ่านกระบวนการปฏิสัมพันธ์กลุ่ม

3. การให้คำปรึกษากลุ่มช่วยให้สมาชิกพัฒนาการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้อย่างเป็นธรรมชาติและในเชิงบวก มีความไวต่อความต้องการและความรู้สึกของผู้อื่น และในผลกระทบที่เกิดจากพฤติกรรมของตนเอง ด้วยเหตุนี้เขาจึงสามารถเรียนรู้ที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองโดยอาศัยทักษะในการสร้างสัมพันธภาพ

4. การให้คำปรึกษากลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกเรียนรู้ถึงความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อผู้อื่น เพราะการเข้ากลุ่มหมายถึงการถูกมอบหมายให้รับผิดชอบ แม้สมาชิกจะหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ แต่แนวโน้มดังกล่าวจะค่อยๆ ลดหายไป เพราะสัมพันธภาพกลุ่มได้ถูกสร้างขึ้นมาแทนที่พร้อมกับเป้าหมายของกลุ่มได้ถูกตั้งขึ้น

จากเหตุผลและข้อดีของการให้คำปรึกษากลุ่ม สรุปได้ว่า การให้คำปรึกษากลุ่มเป็นทางเลือกหนึ่งที่ดีที่สุดในการพัฒนาภายในตัวบุคคลและระหว่างบุคคล เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงซึ่งนำไปสู่ความเจริญงอกงามของบุคคลนั้นๆ เป็นกระบวนการที่มีประสิทธิภาพในเรื่องของเวลาที่ใช้และจำนวนบุคคลที่เข้าร่วมกลุ่ม สมาชิกกลุ่มได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน สร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนสมาชิกด้วยกัน ทำให้เกิดความรู้สึกในการเป็นเจ้าของร่วม ได้ฝึกทักษะของตนเอง รับฟังและให้ข้อเสนอแนะ เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริง และสร้างพลังใจในการยึดถือปฏิบัติตามพันธกรณี

2.4 ทักษะและบทบาทของผู้นำกลุ่ม

คอเรย์ (Corey, 2012: 47-55) ได้ให้ความเห็นไว้ว่า ทักษะเกิดจากการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ ผู้นำกลุ่มที่ประสบความสำเร็จต้องมีทักษะและสามารถวางบทบาทของตนเองในกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม ทักษะที่ผู้นำกลุ่มควรฝึกฝนจนให้เกิดความเชี่ยวชาญ มีดังนี้

1. การฟังอย่างตั้งใจ (Active listening) คือการให้ความสนใจกับการสื่อสารในทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของภาษาพูดหรือภาษากาย โดยปราศจากการประเมินและตัดสิน ทั้งนี้เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดความไว้วางใจ และทำให้สมาชิกกล้าที่จะเปิดเผยตนเองอันนำไปสู่การสำรวจเรื่องราวของตนเองอีกด้วย

2. การทวนซ้ำ (Restating) คือการทวนคำพูด วลี หรือประโยคที่สมาชิกได้กล่าวออกมา เพื่อให้เกิดความกระจ่างในความหมายของคำพูดนั้น อีกทั้งเป็นการยืนยันความเข้าใจที่ตรงกันของผู้นำกลุ่มและผู้พูด เพื่อผู้นำกลุ่มจะสามารถให้ความช่วยเหลือได้อย่างถูกต้องทาง

3. การทำให้เกิดความกระจ่าง (Clarifying) คือการที่ผู้นำกลุ่มสามารถจับประเด็นที่สำคัญของคำพูดที่สื่อถึงความคิด และความรู้สึกของสมาชิก และทำให้ประโยคคำพูดของสมาชิกเข้าใจได้ง่ายขึ้นด้วยการมุ่งความคิดไปที่สาระสำคัญของข้อความ ทั้งนี้เพื่อช่วยให้สมาชิกจัดเรียงความคิด และความรู้สึกที่อาจจะสับสนและขัดแย้งกันอยู่ภายใน ซึ่งจะทำให้เกิดความเข้าใจถึงความหมายที่ต้องการจะสื่อสาร

4. การสรุปความ (Summarizing) คือการดึงเอาสาระสำคัญที่เกิดขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มมาไว้ด้วยกัน เพื่อหลีกเลี่ยงความคิดเห็นที่กระจัดกระจาย และทำให้กลุ่มดำเนินการไปอย่างมีทิศทางและอย่างต่อเนื่อง

5. การถาม (Questioning) คือการตั้งคำถามปลายเปิดเพื่อให้สมาชิกได้สำรวจตนเอง โดยใช้คำถามว่า "อะไร" และ "อย่างไร" ในการสื่อถึงพฤติกรรม การตั้งคำถามทำให้เกิดสนทนาพูดคุย ผู้นำกลุ่มได้รับข้อมูล เป็นการกระตุ้นให้คิด เพิ่มความชัดเจนและจำกัดขอบเขตให้แคบลง

6. การตีความ (Interpreting) คือการอธิบายความเป็นไปได้ของความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม โดยมีเป้าหมายเพื่อกระตุ้นให้เกิดการสำรวจตนเองอย่างลึกซึ้ง ดึงศักยภาพที่มีอยู่ออกมาให้เต็มที่ และเกิดความตระหนักรู้ของความขัดแย้งในตนเอง

7. การเผชิญหน้า (Confronting) คือการท้าทายสมาชิกให้พิจารณาถึงความไม่ตรงกันระหว่างคำพูดกับการกระทำ หรือท่าทางอากัปกิริยากับข้อความที่สื่อสารออกมา ผู้นำกลุ่มชี้ให้เห็นถึงข้อมูลที่ขัดแย้งกันอยู่เพื่อกระตุ้นให้สมาชิกเกิดความซื่อสัตย์ในการสำรวจตนเอง ดึงศักยภาพที่มีอยู่ออกมาให้เต็มที่ และทำให้เกิดความตระหนักรู้ของความขัดแย้งในตนเอง

8. การสะท้อนความรู้สึก (Reflecting feelings) คือการแสดงความเข้าใจในความรู้สึกของสมาชิก ซึ่งทำให้สมาชิกผู้นั้นรู้สึกได้ว่ามีคนคอยฟังเขาอยู่ และเข้าใจเขามากกว่าคำพูด

9. การสนับสนุน (Supporting) คือการให้กำลังใจและแรงเสริม เพื่อสร้างบรรยากาศที่กระตุ้นให้สมาชิกเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ช่วยสมาชิกในยามยากลำบาก และสร้างสรรค์ให้เกิดความไว้วางใจ

10. การเห็นอกเห็นใจ (Empathizing) คือการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของสมาชิก รับรู้และเข้าใจในกรอบอ้างอิงของเขา ซึ่งจะทำให้เกิดความไว้วางใจในสัมพันธภาพ และทำให้สมาชิกสามารถลงลึกถึงการสำรวจตนเอง

11. การเอื้ออำนวย (Facilitating) คือการทำให้การสื่อสารภายในกลุ่มเกิดความชัดเจนและตรงไปตรงมา ช่วยให้สมาชิกมีความรับผิดชอบต่อกันมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการสื่อสารที่มีประสิทธิผลในระหว่างสมาชิกกลุ่ม และทำให้สมาชิกสามารถบรรลุเป้าหมายของตนเอง

12. การริเริ่ม (Initiating) คือการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือภายในกลุ่มและเสนอทิศทางใหม่ๆ ที่กลุ่มจะดำเนินต่อไป ป้องกันไม่ให้กลุ่มเสียเวลาไปกับสิ่งที่ไม่ได้ประโยชน์ และเพิ่มแนวทางให้กับกระบวนการกลุ่ม

13. การกำหนดเป้าหมาย (Setting goal) คือการวางแผนกำหนดเป้าหมายเฉพาะสำหรับกระบวนการกลุ่ม เพื่อเป็นการกำกับทิศทางกิจกรรมภายในกลุ่ม และช่วยให้สมาชิกสามารถเลือกและมีความชัดเจนในเป้าหมายของตนเอง โดยการกำหนดเป้าหมายที่เป็นรูปธรรมและเป็นประโยชน์

14. การประเมินผล (Evaluating) คือการประเมินกระบวนการกลุ่มที่กำลังดำเนินการอยู่ และพลวัตของกลุ่มและของสมาชิกแต่ละคน เพื่อส่งเสริมให้มีความตระหนักรู้ในตนเองสูงขึ้น และมีความเข้าใจในกระบวนการกลุ่มและทิศทางของกลุ่ม

15. การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Giving feedback) คือการแสดงออกอย่างเป็นรูปธรรมและตรงไปตรงมาของปฏิกิริยาของผู้ในกลุ่มที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมของสมาชิก โดยชี้ให้สมาชิกเห็นว่าผู้อื่นมองตนเองอย่างไร อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มความตระหนักรู้ให้กับสมาชิกผู้นั้นด้วย

16. การให้คำแนะนำ (Suggesting) คือการให้คำแนะนำและข้อมูล แนวทาง และความคิด สำหรับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมใหม่ เพื่อช่วยให้สมาชิกสามารถเลือกและพัฒนาด้านความคิดและการกระทำ

17. การปกป้อง (Protecting) คือการดูแลสมาชิกให้ห่างจากภัยทางจิตวิทยาที่อาจเกิดขึ้นในกลุ่ม โดยแจ้งเตือนให้สมาชิกทราบถึงรูปแบบของภัยที่อาจเกิดขึ้นจากการมีปฏิสัมพันธ์ในกลุ่ม และพยายามลดภัยดังกล่าว

18. การเปิดเผยตนเอง (Disclosing oneself) คือการเปิดเผยปฏิกิริยาของสมาชิกที่เกิดขึ้นในขณะนั้นระหว่างปฏิสัมพันธ์กลุ่ม เพื่อทำให้ปฏิสัมพันธ์กลุ่มลงลึกยิ่งกว่าเดิม เกิดความไว้วางใจ ผู้นำกลุ่มยังสามารถที่จะเป็นรูปแบบให้กับสมาชิกในการเปิดเผยตนเองแก่ผู้อื่นอีกด้วย

19. การเป็นตัวอย่าง (Modeling) คือการแสดงพฤติกรรมที่ควรจะเป็นด้วยการกระทำให้ดูเป็นตัวอย่าง เพื่อสมาชิกที่ได้เห็นจะเกิดแรงบันดาลใจและเกิดการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ

20. การเชื่อมโยง (Linking) คือการเชื่อมประสาน งานของสมาชิกแต่ละคนให้เข้าอยู่ในหัวข้อเดียวกันของกลุ่ม โดยสนับสนุนให้เกิดปฏิสัมพันธ์ในระหว่างสมาชิก และเสริมสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกัน

21. การปิดกั้น (Blocking) คือการแทรกแซงเพื่อหยุดยั้งพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาภายในกลุ่ม ปกป้องสมาชิกจากพฤติกรรมดังกล่าว และเปิดทางให้กระบวนการกลุ่มได้ดำเนินการต่อไปอย่างลื่นไหล

22. การสิ้นสุด (Terminating) คือการเตรียมเพื่อปิดกลุ่มรวมทั้งกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นในกลุ่ม โดยช่วยให้สมาชิกซึมซับ เกิดการบูรณาการ และนำสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกลุ่มไปใช้ในชีวิตจริง

ผู้นำกลุ่มยังมีบทบาทที่สำคัญ ดังที่ไคลน์ (Kline. 2003: 102-105) ได้สรุปไว้ดังนี้

1. เป็นผู้ที่สร้างสรรค์และเฝ้าอำนวยความสะดวกภายในกลุ่ม

ผู้นำกลุ่มมีบทบาทในการสร้างสรรค์ให้เกิดความรู้สึกละวาง อบอุ่น อำนาจสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการบำบัด โดยในขั้นแรก ผู้นำกลุ่มรวบรวมสมาชิกที่มีคุณสมบัติ 5 ข้อคล้ายกัน ได้แก่ สามารถสำรวจพฤติกรรมของตนเองในการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น พร้อมทั้งจะเปลี่ยนแปลง ใจกว้างพอที่จะเป็นผู้ให้และผู้รับข้อมูลสะท้อนกลับ เต็มใจที่จะลองปรับพฤติกรรมในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และสามารถเข้าร่วมกลุ่มได้สม่ำเสมอ จากนั้นผู้นำกลุ่มจัดตั้งกลุ่มขึ้นมาและให้การสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงและการเติบโตของสมาชิก บทบาทของผู้นำกลุ่มในขั้นตอนนี้คือการทำให้สมาชิกช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกด้วยกันจนกลุ่มกลับกลายเป็นแหล่งในการเปลี่ยนแปลง

2. เป็นผู้ที่กระตุ้นให้สมาชิกอยู่ในปัจจุบัน (Here and now)

ความรับผิดชอบแรกของผู้นำกลุ่ม คือการทำให้การปฏิสัมพันธ์ของสมาชิกอยู่ในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นในด้าน การแสดงความรู้สึก พูดคุย มีปฏิกิริยาตอบสนองพฤติกรรมของผู้อื่น และให้ข้อมูลย้อนกลับ ผู้นำกลุ่มมีบทบาทกระตุ้นสมาชิกให้ความสนใจกับการปฏิสัมพันธ์และกิจกรรมของกลุ่มที่กำลังดำเนินอยู่ในเวลานั้น

3. เป็นผู้ที่สำคัญกับกระบวนการกลุ่มและการทบทวนตนเอง

การที่ผู้นำกลุ่มให้ความสำคัญกับกระบวนการ หมายถึงผู้นำกลุ่มมีบทบาทในการสังเกตปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มที่เป็นทั้งวาจาและท่าทาง เพราะมันบ่งบอกถึงลักษณะของสัมพันธภาพของกลุ่ม ผู้นำกลุ่มยังช่วยให้สมาชิกทำการทบทวนเรื่องสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนสมาชิกด้วยกัน เพื่อให้กลุ่มสามารถดำเนินกระบวนการต่อไปได้

4. เป็นผู้ที่สามารถประมวลสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสมาชิกได้อย่างถูกต้อง

ปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มจะดีหรือไม่ดีขึ้นอยู่กับผู้นำกลุ่มที่สามารถประมวลสิ่งที่เกี่ยวข้องกับสมาชิก โดยเฉพาะในเรื่องอุปสรรคของสัมพันธภาพระหว่างสมาชิก เรื่องที่พูดคุยกันในกลุ่มไม่สำคัญเท่ากับสัมพันธภาพที่สมาชิกมีให้กันอย่างไร บทบาทของผู้นำกลุ่มต้องทำให้สมาชิกพัฒนาความสามารถในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นและบรรลุถึงสัมพันธภาพที่ดี

จากการศึกษาทักษะและบทบาทของผู้นำกลุ่ม สรุปได้ว่า ผู้นำกลุ่มควรมีทักษะในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการฟังอย่างตั้งใจ ด้านการทวนซ้ำ ด้านการทำให้เกิดความกระจ่าง ด้านการสรุปความ ด้านการถาม ด้านการตีความ ด้านการเผชิญหน้า ด้านการสะท้อนความรู้สึก ด้านการสนับสนุน ด้านการเห็นอกเห็นใจ ด้านการเอื้ออำนวย ด้านการริเริ่ม ด้านการกำหนดเป้าหมาย ด้านการประเมินผล ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ ด้านการให้คำแนะนำ ด้านการปกป้อง ด้านการเปิดเผยตนเอง ด้านการเป็นตัวแบบ ด้านการเชื่อมโยง ด้านการปิดกั้น และด้านการสิ้นสุด นอกจากนั้นผู้นำกลุ่มยังมีบทบาทของการเป็นผู้ที่สร้างสรรค์และเอื้ออำนวยความสะดวกภายในกลุ่ม เป็นผู้ที่กระตุ้นให้สมาชิกอยู่ในปัจจุบัน เป็นผู้ที่ทำให้ความสำคัญกับกระบวนการกลุ่มและการทบทวนตนเอง และเป็นผู้ที่สามารถประมวลสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสมาชิกได้อย่างถูกต้อง

2.5 หลักการของการให้คำปรึกษากลุ่ม

การให้คำปรึกษากลุ่มจะประสบผลสำเร็จได้นั้น นอกจากขึ้นอยู่กับทักษะและบทบาทของผู้นำกลุ่มแล้ว ยังต้องคำนึงถึงลักษณะของกลุ่ม ระยะเวลาและความถี่ที่เหมาะสมในการพบกลุ่ม และคุณลักษณะของสมาชิกกลุ่ม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ลักษณะของกลุ่ม

จาคอบส์ เมสสัน และฮาร์วิล (Jacobs; Masson; & Harvill. 2009: 325) ได้กำหนดขนาดของกลุ่มที่ดีและมีประสิทธิภาพสูงสุดควรประกอบด้วยจำนวนสมาชิกตั้งแต่ 5-8 คนตั้งแต่เริ่มต้นทำกลุ่มจนสิ้นสุดกระบวนการ อีกทั้งคอเรีย (Corey. 2012: 99) ให้ความเห็นเกี่ยวกับขนาดของกลุ่มการให้คำปรึกษาว่าขึ้นอยู่กับตัวแปรต่างๆ เช่น อายุของสมาชิก ชนิดของกลุ่ม ประสบการณ์ของผู้ให้คำปรึกษา ชนิดของปัญหาที่บำบัด และจำนวนของผู้นำกลุ่มและผู้ช่วย โดยทั่วไป กลุ่มสำหรับผู้ใหญ่ จำนวนสมาชิก 8 คนและผู้นำกลุ่ม 1 คนเป็นขนาดของกลุ่มที่เหมาะสมในการให้คำปรึกษากลุ่มสำหรับเด็กควรจำกัดจำนวนอยู่ที่ 3-4 คน กลุ่มต้องมีจำนวนสมาชิกเพียงพอที่จะทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่ม และเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมแบ่งปัน แสดงความคิดเห็น สำหรับคมเพชร จิตรศุภกุล (2546: 111) มีความเห็นว่าการให้คำปรึกษากลุ่มบุคคลที่จะเข้ากลุ่มจะต้องมีความสัมพันธ์ต่อกันเป็นอย่างดี ดังนั้น จำนวนสมาชิกในกลุ่มต้องไม่มากเกินไป คือประมาณ 6-10 คน และไม่ควรเกิน 15 คน

จากหลักการดังกล่าว ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 โดยกำหนดให้กลุ่มทดลองมีจำนวนสมาชิก 8 คน เข้ารับโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มพร้อมกับผู้นำกลุ่ม 1 คน และกลุ่มควบคุมมีจำนวน 8 คน ไม่ได้รับการให้คำปรึกษาใดๆ

2. ระยะเวลาและความถี่ในการพบกลุ่ม

สำหรับระยะเวลาในการทำกลุ่มไม่มีการกำหนดตายตัวทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสม เช่น ทำกลุ่มทุกวันวันละ 1 ชั่วโมง หรือสัปดาห์ละ 1-2 ครั้งครั้งละ 1-3 ชั่วโมง แต่สิ่งสำคัญที่สุดคือช่วงเวลาที่เหมาะสมที่สมาชิกทุกคนสามารถเข้าร่วมทำกลุ่มได้พร้อมเพรียงกัน สำหรับโรงเรียนการให้คำปรึกษากลุ่มที่เหมาะสมจะทำทุก 1-2 สัปดาห์ (Jacobs; Masson; & Harvill. 2009: 326) สำหรับคอเรย์ (Corey. 2012: 99) ให้ความเห็นว่าการให้คำปรึกษากลุ่มสัปดาห์ละ 1 ครั้งถือเป็นช่วงเวลาที่ใช้ได้กับการให้คำปรึกษากลุ่มทุกรูปแบบ สำหรับเด็กและวัยรุ่นควรทำกลุ่มให้ถี่กว่าแต่ใช้เวลาไม่มากต่อครั้ง สำหรับผู้ใหญ่ระยะเวลา 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ถือว่าเพียงพอในการทำกลุ่มที่เข้มข้น

จากหลักการดังกล่าว ผู้วิจัยจึงกำหนดระยะเวลาและความถี่ในการพบกลุ่มเป็นสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1.30 ชั่วโมง ตามจำนวนครั้งของโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ ซึ่งมีทั้งหมด 11 ครั้ง

3. คุณลักษณะของสมาชิก

จาคอบส์ เมสสัน และฮาร์วิล (Jacobs; Masson; & Harvill. 2009: 325-326) อธิบายถึงคุณลักษณะของสมาชิกที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มว่า สมาชิกกลุ่มต้องมีความสมัครใจและพร้อมที่จะแบ่งปันในเรื่องส่วนตัว ด้วยขนาดของกลุ่มที่ไม่ใหญ่ทำให้สมาชิกมีความผูกพันแนบแน่น ไว้วางใจซึ่งกันและกัน และรู้สึกได้ถึงความเป็นเจ้าของกลุ่ม กลุ่มในรูปแบบนี้เหมาะสำหรับการใช้ในมหาวิทยาลัย โรงเรียน ศูนย์สุขภาพ และศูนย์ที่ให้คำปรึกษาด้านต่างๆ ในกรณีที่สมาชิกถูกเกณฑ์หรือถูกบังคับให้เข้าร่วมกลุ่ม แสดงพฤติกรรมต่อต้าน มีความคิดด้านลบ หรือมีลักษณะวิตกกังวล หรือกลุ่มมีจำนวนสมาชิกเกิน 12 คนขึ้นไป การให้คำปรึกษากลุ่มควรเป็นไปรูปแบบของการอบรมให้ความรู้ ด้านการศึกษา เปิดโอกาสให้ทุกคนได้อภิปรายและแสดงความคิดเห็นในวงกว้าง จากนั้นจึงค่อยจำกัดขนาดกลุ่มให้เล็กลงในรูปแบบของการบำบัดด้วยการให้คำปรึกษากลุ่มสำหรับเฉพาะผู้ที่ต้องการจะเปลี่ยนแปลงตนเองเท่านั้น สำหรับการคัดกรองสมาชิกที่เข้าร่วมกลุ่ม หากเป็นไปได้ผู้นำกลุ่มควรคัดแยกสมาชิกที่มีอารมณ์สุดโต่งไม่มีความสมดุลหรือมีความทุกข์ปวดร้าวเกินขนาดให้ออกจากกลุ่ม เพราะกลุ่มที่มีสมาชิกที่มีปัญหาในลักษณะเดียวกันจะง่ายสำหรับการนำกลุ่ม เป้าหมายกลุ่มจะถูกตั้งขึ้นอย่างรวดเร็ว และสมาชิกจะเข้าถึงประเด็นได้โดยง่ายและมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการแก้ปัญหา อีกทั้งคอเรย์ (Corey. 2012: 99) ได้เพิ่มเติมคุณลักษณะของสมาชิกที่เข้าร่วมกลุ่มว่าควรมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน เช่น อายุ ปัญหาที่สนใจ และความต้องการ เพื่อเกิดความผูกพันแนบแน่นภายในกลุ่มและมีการแบ่งปันแสดงความคิดเห็นของสมาชิกอย่างสม่ำเสมอ ขณะเดียวกันความแตกต่างระหว่างสมาชิกไม่ว่าจะเป็นเรื่องของเพศ วัฒนธรรม เชื้อชาติ ภูมิหลัง สามารถทำให้เกิดความคิดเห็นที่หลากหลาย เกิดข้อมูลย้อนกลับที่เป็นประโยชน์กับสมาชิกคนอื่นๆ ในการได้ทดลองปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเอง และพัฒนาทักษะทางสังคมที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตจริง

คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2546: 109-110) ได้เสนอเกี่ยวกับการเลือกสมาชิกไว้ 4 ประการดังนี้

1. สมาชิกที่จะเข้ากลุ่มควรเป็นผู้ที่มีปัญหาคล้ายคลึงกัน เพื่อจะได้อภิปรายในประเด็นเดียวกัน และมีความเข้าใจซึ่งกันและกันดีขึ้น
2. สมาชิกที่จะเข้ากลุ่มควรเป็นผู้ที่เต็มใจที่จะแก้ไขปัญห เพราะต้องมีการเปิดเผยตนเองในกลุ่ม
3. การจัดกลุ่ม ควรให้สมาชิกมีลักษณะแตกต่างกันบ้างซึ่งเป็นธรรมชาติของกลุ่ม เช่น มีทั้งเพศหญิงและเพศชาย แต่อย่างไรก็ตามไม่ควรให้สมาชิกมีความแตกต่างกันมากเกินไป จะทำให้เกิดปัญหาได้ เช่น ไม่ควรจัดให้บุคคลพูดเก่งอยู่กับคนไม่ค่อยพูด เป็นต้น
4. การเลือกสมาชิกเข้ากลุ่ม ต้องพิจารณาว่าแต่ละบุคคลจะได้รับประโยชน์จากกลุ่ม และสามารถให้ความช่วยเหลือสมาชิกคนอื่นในกลุ่มได้ด้วย

จากการศึกษาลักษณะของกลุ่มและคุณลักษณะของสมาชิก สรุปได้ว่า การให้คำปรึกษากลุ่มควรมีจำนวนสมาชิก 5-8 คน เพื่อให้เพียงพอที่จะทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่ม และให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในกลุ่มปฏิสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอ ระยะเวลาในการทำกลุ่มเป็นสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 1-3 ชั่วโมง ขึ้นอยู่กับชนิดของกลุ่ม รูปแบบปัญหา และอายุของสมาชิก คุณลักษณะของสมาชิกที่เข้าร่วมต้องมีความสมัครใจและมีความคล้ายคลึงกันในด้านอายุ ปัญหาที่สนใจ และความต้องการ เพื่อให้เกิดความเป็นหนึ่งในกลุ่มและมีทิศทางเดียวกัน ในขณะที่ความแตกต่างในเรื่องของเพศ วัฒนธรรม เชื้อชาติ และภูมิหลังของสมาชิก ทำให้เกิดความคิดเห็นที่หลากหลายซึ่งเป็นประโยชน์กับสมาชิกที่ต้องการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเอง

2.6 กระบวนการในการให้คำปรึกษากลุ่ม

จาคอบส์ เมสสัน และฮาร์วิล (Jacobs; Masson; & Harvill. 2009: 33) อธิบายถึงกระบวนการกลุ่มไว้ว่า เป็นการปฏิสัมพันธ์และการแลกเปลี่ยนพลังงานระหว่างสมาชิกกลุ่มกับผู้นำกลุ่ม ในรูปแบบที่ผู้นำกลุ่มมีปฏิกิริยาตอบสนองกลับต่อสมาชิกกลุ่ม และสมาชิกกลุ่มพูดคุยในระหว่างกันและกับผู้นำกลุ่ม นอกจากนี้ คอเรีย (Corey. 2012: 95-138) ได้แบ่งกระบวนการของการให้คำปรึกษากลุ่มออกเป็น 5 ขั้นตอน ซึ่งการดำเนินการในแต่ละขั้นตอนไม่ได้แบ่งแยกออกจากกันอย่างเด็ดขาด แต่กลับมีความเกี่ยวเนื่องกันและส่งผลต่อขั้นตอนถัดไป ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ขั้นการเตรียมกลุ่ม - ข้อมูลของกลุ่ม (Pregroup issues - Formation of the group)

เริ่มด้วยการประกาศรับสมัครผู้ที่ประสงค์จะเข้ากลุ่มการให้คำปรึกษา และทำการคัดเลือกผู้สมัครตามคุณสมบัติที่ประกาศไว้ ผู้สมัครควรมีความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะของกลุ่มที่ตนเองเลือก และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นตามมาในการทำกลุ่ม ผู้สมัครต้องตัดสินใจเลือกหัวข้อกลุ่มที่เหมาะสมกับตนเองในเวลานั้น และผู้สมัครควรตั้งความคาดหวังที่จะเป็นประโยชน์สำหรับตนเองจากการทำกลุ่ม ข้อควรระวังคือผู้สมัครถูกบังคับให้เข้ากลุ่มที่ตนเองไม่มีข้อมูลเพียงพอ หรือเข้ากลุ่มเพราะถูกบังคับ ผลที่เกิดขึ้นตามมาก็คือจะไม่เกิดปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่ม ในส่วนของผู้นำกลุ่มมีหน้าที่เตรียมเอกสารรับสมัคร ให้ข้อมูลที่ต้องการและเพียงพอสำหรับการตัดสินใจ

2. ขั้นเริ่มต้น - การทำความคุ้นเคยและการสำรวจ (Initial stage -Orientation and Exploration)

เป็นเหมือนการทำปฐมนิเทศให้กับสมาชิกกลุ่ม และวางโครงสร้างกลุ่ม สมาชิกเริ่มปรับตัว และทำความคุ้นเคยกับบรรยากาศภายในกลุ่ม เรียนรู้ระบบของกลุ่มและการมีส่วนร่วมในกลุ่มได้อย่างไร แสดงพฤติกรรมที่สังคมยอมรับ และลดพฤติกรรมเสี่ยง ความไว้วางใจและความผูกพันในกลุ่มเริ่มก่อตัว สมาชิกมีอิสระที่จะแสดงความคิดเห็นและความรู้สึก สมาชิกจะทราบได้ถึงสถานภาพของตนเองว่าเป็นที่ยอมรับหรือไม่ยอมรับในกลุ่ม ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดพื้นที่ของเขาในกลุ่ม มีการเข้าใจกันภายในกลุ่มในเรื่องความไว้วางใจและความไม่ไว้วางใจ จะมีช่วงเวลาที่สมาชิกไม่ทราบว่า จะเดินต่อไปอย่างไร ความเจ็บและความอึดอัดเป็นผลที่ตามมา เป็นช่วงเวลาที่สมาชิกกำลังตัดสินใจว่าใครที่สามารถไว้วางใจได้ และใครที่ไม่ควรเปิดเผยตัวให้ทราบ จะมีทั้งบุคคลที่สมาชิกชอบและไม่ชอบ ความปลอดภัยภายในกลุ่มเป็นอย่างไรซึ่งจะส่งผลต่อปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่ม สมาชิกกำลังเรียนรู้การมีเจตคติของความเคารพ ความเห็นอกเห็นใจ การยอมรับ การเอื้ออาทร และการตอบรับ อันเป็นการสร้างความไว้วางใจให้เกิดขึ้นในกลุ่ม

สมาชิกมีหน้าที่ในการสร้างสรรค์บรรยากาศแห่งความไว้วางใจ เรียนรู้ที่จะแสดงความรู้สึกนึกคิดของตนเองในขณะมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่ม แสดงออกอย่างจริงใจถึงความกลัว ความหวัง ความห่วงใย และความคาดหวังที่มีต่อกลุ่ม เปิดเผยตนเองให้กลุ่มรับรู้ ร่วมมีส่วนในการวางกฎเกณฑ์ของกลุ่ม วางเป้าหมายของตนเองให้สอดคล้องการมีส่วนร่วมของกลุ่ม เรียนรู้กระบวนการพื้นฐานกลุ่ม โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในปฏิสัมพันธ์ของกลุ่มได้อย่างไร

ผู้นำกลุ่มมีบทบาทในการสอนแนวทางการมีส่วนร่วมอย่างมีชีวิตชีวาให้กับสมาชิก พัฒนาและวางกฎเกณฑ์ของกลุ่ม สอนขั้นตอนพื้นฐานของกระบวนการกลุ่ม ช่วยให้สมาชิกแสดงความกลัวและความคาดหวังออกมาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาความไว้วางใจ เป็นรูปแบบของการเอื้ออำนวยความสะดวกในการบำบัดพฤติกรรม เปิดเผยกับสมาชิกและทำให้สมาชิกรู้สึกว่าคุณำกลุ่มอยู่เคียงข้างตลอดเวลา แบ่งความรับผิดชอบภายในกลุ่มให้ชัดเจน ช่วยให้สมาชิกตั้งเป้าหมายที่เป็นรูปธรรม ตอบคำถามของสมาชิกอย่างตรงไปตรงมา จัดวางระดับโครงสร้างของกลุ่มที่ทำให้สมาชิกไม่เพิ่มการพึ่งพา หรือมีภาระด้วยตัวคนเดียวจนมากเกินไป ช่วยให้สมาชิกสามารถแบ่งปันความคิดความรู้ถึงสิ่งที่เกิดขึ้น ณ ปัจจุบันในกลุ่ม สอนทักษะการสร้างสัมพันธภาพให้กับสมาชิก เช่น การฟังและตอบรับอย่างตั้งใจ และประเมินความต้องการของกลุ่มและเอื้ออำนวยให้ความต้องการนั้นได้รับการตอบสนอง

3. ขั้นการเปลี่ยนแปลงลักษณะของกลุ่ม - การจัดการกับการต่อต้าน (Transition stage - Dealing with resistance)

เป็นขั้นที่พัฒนาการของกลุ่มกำลังก่อตัวขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงจนทำให้สมาชิกเกิดความวิตกกังวล และตั้งคำถามเกี่ยวกับการเข้ากลุ่ม ถ้าสมาชิกมีความตระหนักรู้ในตนเองมากขึ้น ก็อาจตั้งคำถามเกี่ยวกับตัวเอง เกี่ยวกับการที่ตนเองถูกยอมรับหรือถูกปฏิเสธจากผู้อื่น เรียกร้องให้ผู้นำกลุ่ม

และสมาชิกคนอื่น ๆ พิจารณาว่าสภาพแวดล้อมของกลุ่มมีความปลอดภัยเพียงใด ดินรนเพื่ออำนาจและความต้องการที่จะควบคุม มีความขัดแย้งกับสมาชิกหรือผู้นำกลุ่ม เรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกันในความขัดแย้งและการเผชิญหน้า มีความรู้สึกต่อต้านการมีส่วนร่วมในกลุ่มเพราะไม่มั่นใจว่าตนเองได้รับการยอมรับจากกลุ่มหรือไม่ คอยสังเกตว่าผู้นำกลุ่มไว้วางใจได้หรือไม่และเรียนรู้ที่จะแก้ไขความขัดแย้งจากบุคคลนี้ เรียนรู้ที่จะเปิดเผยตนเองเพื่อให้สมาชิกในกลุ่มจะได้รับฟังเขา

บทบาทหลักของสมาชิกในขั้นตอนนี้คือการรับรู้และจัดการกับการป้องกันในรูปแบบต่างๆ ดังนี้ รับรู้และแสดงออกถึงระดับความคิดและความรู้สึก ยอมรับสภาพการดินรนของตนเองและทำการสำรวจมันต่อไปในกลุ่ม เปลี่ยนจากการพึ่งพาผู้อื่นเป็นพึ่งพาตนเอง เพิ่มความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนเองกำลังทำในกลุ่ม เรียนรู้ที่จะเผชิญหน้ากับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ กล้าที่จะเผชิญและโต้ตอบกลับภายในกลุ่ม กล้าที่จะทำงานท่ามกลางความขัดแย้งแทนการหนีจากมัน อย่างไรก็ตาม ปัญหาอาจเกิดขึ้นกับสมาชิกได้ เช่น ถูกตีตราว่าเป็นตัวปัญหาในกลุ่ม สมาชิกไม่ยอมแสดงปฏิกิริยาด้านลบออกมาอันทำให้เกิดบรรยากาศของความไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน สมาชิกถูกโยนความผิดให้เป็นแพะรับบาป และถ้าการเผชิญหน้าระหว่างสมาชิกไม่ได้รับการแก้ไข จะเกิดการป้องกันตัวเองในระหว่างสมาชิกกลุ่มและมีการปิดบังในเรื่องต่างๆ

ผู้นำกลุ่มมีบทบาทที่ท้าทายที่จะเข้าแทรกแซงกลุ่มให้ถูกที่ถูกเวลาด้วยความละเอียดอ่อน หน้าที่พื้นฐานในขั้นตอนนี้คือการให้กำลังใจพร้อมกับท้าทายให้สมาชิกกล้าเผชิญหน้าและแก้ไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในกลุ่ม และจัดการกับกลไกป้องกันตนเองอันเกิดจากความวิตกกังวล เช่น ช่วยให้สมาชิกรับรู้ถึงกลไกป้องกันตนเองที่เกิดขึ้น และสร้างบรรยากาศที่เอื้อให้เขาสามารถจัดการกับการต่อต้านของตนเองอย่างเปิดเผย สอนให้สมาชิกรับรู้ถึงคุณค่าของการจัดการกับความขัดแย้งอย่างเปิดเผย กระตุ้นสมาชิกให้จดจำอยู่เสมอถึงสิ่งที่ตนเองต้องการจากกลุ่มและกล้าที่จะแจ้งให้ทราบ และเป็นแบบอย่างให้กับสมาชิกในการนำกลุ่มอย่างตรงไปตรงมาและจริงใจ เป็นต้น

4. ขั้นดำเนินการ - ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และผลผลิต (Working stage - Cohesion and productivity)

ในขั้นนี้ สัมพันธภาพระหว่างสมาชิกในกลุ่มพัฒนาขึ้นจนมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันพร้อมที่จะเปิดเผยตนเอง และอภิปรายปัญหาของตนเองตามความเป็นจริง การสื่อสารภายในกลุ่มเป็นไปอย่างเปิดกว้างและแสดงออกอย่างตรงไปตรงมา กลุ่มมีความพร้อมที่จะพูดในเรื่องที่ละเอียดอ่อนที่เสี่ยงต่อการคุกคาม ความขัดแย้งระหว่างสมาชิกถูกรับรู้และถูกจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ การเผชิญหน้าแม้จะมีท่าทีของการท้าทายแต่ก็ไม่มี การตีตราและตัดสิน สมาชิกได้รับการสนับสนุนในความพยายามของตนเองที่จะเปลี่ยนแปลง และพร้อมที่จะลงเสี่ยงกับพฤติกรรมใหม่ สมาชิกมีความหวังที่ตนเองจะสามารถเปลี่ยนแปลงถ้าเริ่มกระทำ

สมาชิกมีบทบาทและหน้าที่ ดังนี้ เปิดประเด็นที่ต้องการพูดในกลุ่มอย่างอิสระ ทั้งให้และรับข้อมูลย้อนกลับ บอกถึงผลที่เกิดขึ้นกับตนเองจากการอยู่ร่วมกับเพื่อนสมาชิกและร่วมทำงานกันในกลุ่ม ฝึกทักษะและพฤติกรรมใหม่ๆ ในชีวิตประจำวันแล้วนำผลที่ได้มาแบ่งปันให้กับกลุ่ม ประเมินความพึงพอใจของตนเองกับกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ และเปลี่ยนระดับการมีส่วนร่วมในกลุ่มหากจำเป็น

ผู้นำกลุ่มมีบทบาทและหน้าที่ ดังนี้ เสริมแรงอย่างเป็นระบบให้เกิดพฤติกรรมกลุ่มที่จะไปหล่อเลี้ยงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและผลผลิตของกลุ่ม ค้นหาหัวข้อที่สมาชิกเห็นร่วมกันและทำให้เกิดความเป็นสากลสำหรับทุกคนในกลุ่ม วางตัวเป็นรูปแบบของพฤติกรรมที่เหมาะสมในการเผชิญหน้าและการเปิดเผย ตีความหมายของรูปแบบพฤติกรรมในเวลาที่เหมาะสม เพื่อว่าสมาชิกจะสามารถสำรวจตนเองได้ในระดับที่ลึกกว่าและนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมใหม่ คำนึงถึงตัวแปรที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และแทรกแซงช่วยเหลือให้สมาชิกทำการเปลี่ยนแปลงได้ทั้งความคิด ความรู้สึก และการกระทำ

5. ขั้นยุติการให้คำปรึกษา - การรวมเป็นหนึ่งและการยุติ (Final stage - Consolidation and termination)

ขั้นนี้จะขึ้นอยู่กับสมาชิกในกลุ่ม ถ้าแต่ละคนเกิดความเข้าใจกระจ่างแจ้งในปัญหาด้วยตนเองเป็นอย่างดีแล้ว และรู้วิธีที่จะแก้ไขปัญหาก็พร้อมที่จะนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น การยุติกลุ่มอาจนำมาซึ่งความโศกเศร้าและความวิตกกังวลจากความจริงที่ต้องแยกจากกัน สมาชิกจะแสดงความห่วงใยและความหวังที่ให้ไว้แก่กันและกัน และอาจมีการพูดถึงการพบปะกันอีกครั้งต่อไปเพื่อดูการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวสมาชิกแต่ละคน สิ่งนี้กระตุ้นให้สมาชิกวางแผนที่จะเปลี่ยนแปลงอย่างจริงจัง

สมาชิกมีบทบาทและหน้าที่ ดังนี้ จัดการกับความรู้สึกของตนเองที่ต้องยุติและแยกจากกัน ทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างเสร็จสิ้นโดยสมบูรณ์ ไม่มีเรื่องที่ค้างคาใจอยู่ วางแผนที่จะนำเอาข้อสรุปที่ได้จากกลุ่มไปใช้ในชีวิตประจำวัน กำหนดแรงเสริมต่างๆ ที่จะทำให้ตนเองพัฒนาเติบโต ประเมินผลกระทบที่ได้จากประสบการณ์กลุ่ม

ผู้นำกลุ่มมีบทบาทที่จะทำให้สมาชิกมีความชัดเจนในความหมายของประสบการณ์กลุ่มที่ได้รับ และช่วยให้สมาชิกนำเอาสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกลุ่มไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง ผู้นำกลุ่มต้องสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงที่สมาชิกได้กำหนดเป็นเป้าหมายไว้ และทำให้เขามั่นใจได้ว่ามีข้อมูลเพียงพอเกี่ยวกับทรัพยากรที่เขาสามารถใช้เพื่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ช่วยให้สมาชิกสามารถกำหนดทักษะเฉพาะที่ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวัน และเขียนแผนปฏิบัติการอย่างเป็นรูปธรรมโดยเป้าหมายอยู่ที่การเปลี่ยนแปลง ช่วยให้สมาชิกสรุปรวบรวมการเปลี่ยนแปลงที่ตนเองได้ทำ และชี้ให้เห็นถึงลักษณะที่คล้ายคลึงกันของสมาชิกคนอื่น ช่วยให้สมาชิกพัฒนากรอบความคิดที่จะช่วยให้เขามีความเข้าใจ เกิดการบูรณาการ รวมกันเป็นฐานที่มั่นคง และจดจำในสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกลุ่ม

จากการศึกษากระบวนการการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้ ขั้นตอนของการให้คำปรึกษา กลุ่มประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการเตรียมกลุ่ม-ข้อมูลกลุ่ม
2. ขั้นเริ่มต้น - การทำความคุ้นเคย และการสำรวจ
3. ขั้นการเปลี่ยนแปลงลักษณะของกลุ่ม - การจัดการกับการต่อต้าน

4. ขั้นตอนการ - ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และผลผลิต
5. ขั้นตอนการให้คำปรึกษา – การรวมเป็นหนึ่งและการยุติ

จากหลักการดังกล่าว ผู้วิจัยนำมาประยุกต์ใช้ในการสร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ โดยกำหนดให้มี 3 ขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม ได้แก่ ขั้นเริ่มต้น ขั้นการให้คำปรึกษากลุ่มซึ่งเป็นขั้นของการเปลี่ยนแปลงลักษณะของกลุ่มและขั้นของการดำเนินการ และขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม ส่วนขั้นการเตรียมกลุ่ม-ข้อมูลกลุ่ม ผู้วิจัยได้จัดเตรียมไว้ในขั้นตอนของการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นกลุ่มทดลองที่เข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม และกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษาใดๆ

2.7 ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่ม

เนื่องจากทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มมีหลายทฤษฎี ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีและเทคนิคที่เหมาะสมกับตัวแปรที่จะพัฒนา โดยพิจารณาจากคุณลักษณะของตัวแปรที่เป็นด้านการรู้คิด ด้านอารมณ์ความรู้สึก หรือด้านพฤติกรรม ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มที่น่าเสนอมีดังนี้

1. ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม (Behavioral Group Counseling Theory)

การให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม มีรากฐานทฤษฎีการเรียนรู้แบบวางเงื่อนไข ได้แก่ เงื่อนไขแบบคลาสสิกของพาฟลอฟ (Pavlov) และวัตสัน (Watson) และการวางเงื่อนไขแบบผลกรรมของสกินเนอร์ (Skinner) ทั้งสองทฤษฎีนี้เชื่อว่าบุคคลอยู่ภายใต้อิทธิพลของสิ่งแวดล้อม พฤติกรรมของบุคคลจึงเกิดการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อม ทอมป์สัน (Thompson, 2003: 253) อธิบายว่าการบำบัดแบบพฤติกรรมนิยมมีหลักการพื้นฐานอยู่บนความคิดในเรื่องเหตุการณ์ สภาพแวดล้อม หรือสิ่งที่มา ก่อนที่พฤติกรรมจะเกิดขึ้น (Antecedents) และความคิดในเรื่องของผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นตามมาของพฤติกรรม (Consequences) หากทั้งสองสิ่งนี้ถูกกำหนดให้เปลี่ยนแปลง พฤติกรรมที่เกิดขึ้นก็จะถูกปรับเปลี่ยนไปด้วย โดยที่พฤติกรรมพึงประสงค์จะเพิ่มขึ้นในขณะที่พฤติกรรมไม่พึงประสงค์จะลดลง การใช้รางวัลเพื่อช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมเรียกว่าการเสริมแรงทางบวก (Positive reinforcement) ในขณะที่การใช้การลงโทษ (เช่น งดสิทธิพิเศษต่างๆ) เรียกว่าการเสริมแรงทางลบ (Negative reinforcement) ขั้นตอนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมประกอบด้วยการกำหนดและเจาะจงพฤติกรรมที่เป็นปัญหา หยุดพฤติกรรมที่เป็นปัญหานี้ และสร้างพฤติกรรมใหม่ที่ดีให้เกิดขึ้น จากนั้นพัฒนาพฤติกรรมใหม่ดังกล่าวให้เข้มข้นและคงทนถาวร สอดคล้องกับกลมรัตน์ กริทอง (2545: 280) และพัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์ (2550: 60) ที่มีความเห็นว่า กระบวนการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมเป็นการจัดสภาพแวดล้อมใหม่เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม โดยที่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสามารถเกิดขึ้นได้ก่อนที่บุคคลจะเข้าใจอนาคต และพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงอาจนำไปสู่การเพิ่มระดับการเข้าใจตนเองได้

คอเรย์ คอเรย์ และคอเรย์ (Corey; Corey; & Corey. 2014: 124-125) ได้อธิบายถึงแนวคิดที่สำคัญ เป้าหมาย และเทคนิคที่นำมาใช้ในการให้คำปรึกษากลุ่ม ดังนี้

1.1 แนวคิดที่สำคัญ

1. มนุษย์เกิดมาไม่ดีหรือเลวทุกอย่าง
2. พฤติกรรมของมนุษย์เกิดจากการเรียนรู้และจากสิ่งแวดล้อม
3. มนุษย์สามารถควบคุมและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้แม้จะตกอยู่ภายใต้อิทธิพล

ของสิ่งแวดล้อม

1.2 เป้าหมายในการให้คำปรึกษากลุ่ม

1. เพื่อให้สมาชิกปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์

2. เพื่อให้สมาชิกมองเห็นว่าปัญหาของเขาคืออะไร และเขาต้องการปรับเปลี่ยนในเรื่องใด และต้องการให้บังเกิดผลอะไรและอย่างไร

1.3 เทคนิคที่สำคัญ

1. การเสริมแรงทางบวก (Positive reinforcement) การเสริมแรงทางบวกมีทั้งด้วยการใช้คำพูด ท่าทาง และการให้รางวัล เทคนิคนี้ใช้เพื่อให้กำลังใจแก่สมาชิกในการปฏิบัติพฤติกรรมใหม่อย่างต่อเนื่อง วงจรของการเสริมแรงเริ่มจากเมื่อเกิดพฤติกรรมใหม่แล้วจึงให้รางวัลตามมา มันเป็นเงื่อนไขอย่างเคร่งครัดที่จะไม่ให้รางวัลนอกจากพฤติกรรมใหม่ต้องเกิดขึ้นก่อน การให้คะแนนสะสม แล้วนำคะแนนสะสมไปขึ้นรางวัลต่างๆ ถือว่าเป็นเทคนิคการเสริมแรงทางบวก เพื่อให้เกิดความคงทนของพฤติกรรมใหม่ (Thompson. 2003: 231)

2. การแสดงตัวแบบ (Modeling) คอเรย์ (Corey. 2012: 352-353) อธิบายว่าเป็นกระบวนการที่สมาชิกกลุ่มเรียนรู้จากการสังเกตและการเลียนแบบผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มคนอื่นๆ การแสดงตัวแบบต้องทำให้ปรากฏอย่างชัดเจนต่อหน้าสมาชิกที่กำลังสังเกตอยู่ และสมาชิกที่กำลังสังเกตอยู่ก็ต้องถูกผลักดันให้เกิดพฤติกรรมเลียนแบบตัวแบบนั้นๆ โดยอาจจะใช้การแสดงบทบาทสมมติ (Role playing) เข้ามาช่วยเสริม นอกจากนี้ ทอมป์สัน (Thompson. 2003: 232) ได้เพิ่มเติมว่า การแสดงตัวแบบยังเป็นเทคนิคที่ช่วยพัฒนาและปรับปรุงพฤติกรรมใหม่ที่เกิดขึ้นมาก่อนแล้วให้ดียิ่งขึ้นอีกด้วย

3. การชักซ้อมบทบาท (Behavior rehearsal) เป็นเทคนิคที่ผู้นำกลุ่มต้องการให้สมาชิกเปลี่ยนพฤติกรรมใหม่ โดยการทดลองสวมบทบาทในสิ่งที่สมาชิกทำไม่ได้หรือไม่กล้าทำ จากนั้นให้ลองพูดซึ่งอาจมีการให้ข้อมูลย้อนกลับ หรือบันทึกภาพ เพื่อให้สมาชิกดูอีกครั้งเพื่อให้เกิดความมั่นใจในการกระทำครั้งต่อไป (Thompson. 2003: 234)

4. การหยุดความคิด (Thought-stopping) เป็นเทคนิคที่ใช้เพื่อขจัดหรือควบคุมความคิดที่ไม่เป็นตรรกะ ความคิดทางด้านลบที่เกิดจากความกลัวหรือความกังวล โดยให้ผู้รับคำปรึกษาร้องตะโกนออกมาดังๆ ว่า "หยุด" ในขณะที่เกิดความคิดดังกล่าวขึ้นมา (Thompson. 2003: 235)

5. การให้การบ้าน (Homework) สำหรับคอเรย์ (Corey. 2003: 353-354) การให้การบ้านเป็นเทคนิคที่ช่วยให้สมาชิกกลุ่มสามารถจัดวางแผนการดำเนินชีวิตประจำวัน ปรับพฤติกรรมให้สอดคล้องกับการให้คำปรึกษากลุ่มที่ผ่านมา หากสมาชิกกลุ่มถูกบังคับให้ทำการบ้าน เทคนิคนี้ก็ไร้ประโยชน์ ในทางกลับกันหากการบ้านที่ได้รับมอบหมายถูกทำด้วยความเอาใจใส่และรับผิดชอบ ผลของการให้คำปรึกษากลุ่มก็สามารถที่จะถูกคาดหวังได้อย่างมีนัยสำคัญ นอกนั้น ทอมป์สัน (Thompson. 2003: 236-237) ได้เสนอวิธีการจัดการตนเอง (Self-management) เพื่อให้การบ้านที่ได้รับมอบหมายสำเร็จไป ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้ 1. เลือกและจำกัดความหมายพฤติกรรมที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ 2. บันทึกความถี่ของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นทั้งที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ 3. บันทึกเหตุการณ์ที่มาก่อนพฤติกรรม และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นหลังพฤติกรรม 4. ควบคุมและจัดวางสิ่งที่มาก่อนพฤติกรรมเพื่อให้เอื้อต่อการเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ 5. ปรับเปลี่ยนผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นหลังพฤติกรรมให้เป็นแรงเสริมทางบวกเพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ต่อไป 6. ประเมินผลการจัดการตนเองกับพฤติกรรมที่เกิดขึ้น

ในการให้คำปรึกษากลุ่ม ผู้วิจัยมีเป้าหมายอยู่ที่การพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมในภาพรวม โดยเลือกใช้เทคนิคการแสดงตัวแบบ การให้การบ้าน และการเสริมแรง และมีเป้าหมายอยู่ที่การพัฒนาด้านการช่วยเหลือ โดยใช้เทคนิคการแสดงตัวแบบ การเสริมแรง การชักจูงมโนทัศน์ การหยุดความคิด และการให้การบ้านเพื่อติดตามผลของการให้คำปรึกษากลุ่ม โดยใช้วิธีการจัดการตนเองเข้ามาช่วยเพื่อให้การทำการบ้านได้บรรลุผลสำเร็จ

2. ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม (Rational Emotive Behavior Group Counseling Theory)

แนวความคิดพื้นฐานของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม มาจากการที่ อัลเบิร์ต เอลลิส (Albert Ellis) ได้ประยุกต์มาจากแนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม โดยเน้นที่กระบวนการทางปัญญาของบุคคล ซึ่งมีแนวคิดพื้นฐานว่า กระบวนการทางปัญญาของบุคคล ได้แก่ การรับรู้ ความคิด ความเชื่อ เจตคติ เป็นสื่อกลางระหว่างสิ่งเร้ากับพฤติกรรมโดยมีกระบวนการทางปัญญานี้เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคล เอลลิสเชื่อว่าการที่บุคคลเกิดปัญหาทางอารมณ์และพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปมีสาเหตุมาจากบุคคลมีความเชื่อหรือความคิดที่ไร้เหตุผล (กมลรัตน์ กรีทอง. 2545: 276)

คอเรย์ คอเรย์ และคอเรย์ (Corey; Corey; & Corey. 2014: 128-129) ได้อธิบายถึงแนวคิดที่สำคัญ เป้าหมาย และเทคนิคที่นำมาใช้ในการให้คำปรึกษากลุ่ม ดังนี้

1. แนวคิดที่สำคัญ

1. มนุษย์เกิดมาพร้อมกับการคิดสองแบบ คือการคิดที่สมเหตุสมผล และการคิดที่ไม่สมเหตุสมผล

2. มนุษย์เกิดมาพร้อมกับความคิดที่จะเข้าข้างตนเอง และสามารถคิดอย่างสมเหตุสมผล แต่บางเวลาอาจจะหลีกเลี่ยงที่จะคิดอย่างรอบคอบเพราะมัวคำนึงแต่อารมณ์ความรู้สึกของตนเอง จึงทำให้คิดไม่สมเหตุสมผลได้ และประสบการณ์ในอดีตมีแนวโน้มที่จะทำให้มนุษย์มีความคิดตามประสบการณ์เดิมที่ได้รับมา

2. เป้าหมายในการให้คำปรึกษากลุ่ม

1. เพื่อให้สมาชิกสามารถรับผิดชอบในการแสดงออกและอารมณ์ของตนเอง
2. เพื่อให้สมาชิกมองเห็นสิ่งที่เข้ามารบกวนจิตใจของตนเอง หรือพฤติกรรมของตนเอง อันเนื่องมาจากความคิดที่ไม่สมเหตุสมผล
3. เพื่อให้สมาชิกได้เรียนรู้มุมมองที่เป็นจริงจากการฝึกฝน
4. เพื่อให้สมาชิกมีประสบการณ์เกี่ยวกับตนเอง เกิดการยอมรับ และพึงพอใจในชีวิตของตนเอง โดยการพัฒนามุมมองที่เป็นจริง

3. เทคนิคที่สำคัญ

1. การใช้โมเดล The A - B - C - D - E - F Therapeutic Approach (A = Activating Event, B = Belief, C = Consequence, D = Disputing, E = Effect, F = Feeling) หรือที่เรียกกันสั้นๆ ว่าเทคนิคการสอนทฤษฎี A-B-C (Corey. 2012: 382) เป็นเทคนิคที่จะให้สมาชิกได้พิจารณาด้วยตนเองว่า การที่ตนเองรู้สึกไม่สบายใจมีสาเหตุมาจากอะไร ซึ่งโดยส่วนใหญ่เมื่อสมาชิกรู้สึกไม่สบายใจก็จะมีเชื่อว่าจะเกิดจากเหตุการณ์ หรือสถานการณ์ต่างๆ ที่มากระทบกับตัวเขา ซึ่งเทคนิคนี้ใช้อธิบายในรูปของโมเดลได้ดังนี้

A = Activating event หมายถึงเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่ทำให้รู้สึกไม่สบายใจ

B = Belief หมายถึงการบอกกับตัวเองว่าสถานการณ์นั้นทำให้เรารู้สึกอย่างไร

C = Consequence หมายถึงผลที่ตามมาจากการที่เราเชื่ออย่างนั้น

D = Disputing หมายถึงการโต้แย้งกับตนเองเพื่อให้มีมุมมองที่แตกต่างจากที่เคยรู้สึก

E = Effect หมายถึงผลที่เกิดขึ้นจากการที่เรามีมุมมองที่ต่างไปจากเดิม

F = Feeling หมายถึงความรู้สึกที่เกิดขึ้นใหม่

2. การโต้แย้งกับความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผล (Dispute irrational beliefs) (DIBS) เป็นเทคนิคที่จะช่วยเพิ่มความมีเหตุผลและลดความคิดที่ไม่สมเหตุสมผล โดยการคิดอย่างรอบคอบและตอบคำถามอย่างเหมาะสม โดยการจดบันทึกคำถามและคำตอบนั้นไว้ด้วย เพื่อเป็นการสอนให้สมาชิกได้ค้นพบ มีมุมมองอย่างหลากหลายที่ให้แตกต่างจากความเชื่อเดิมๆ

3. เทคนิคการปรับเปลี่ยนการใช้ภาษา (Changing one's language) เป็นเทคนิคที่ผู้นำกลุ่มใช้เพื่อปรับเปลี่ยนภาษาของสมาชิกให้เหมาะสมขึ้น ซึ่งจะมีผลต่อการเปลี่ยนความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมไปในทางที่เหมาะสมมากยิ่งขึ้น

4. เทคนิคการใช้อารมณ์ขัน (Humor technique) เป็นเทคนิคที่จะช่วยแก้ไขความเชื่อที่ไร้เหตุผล เพราะการใช้อารมณ์ขันจะช่วยทำให้สมาชิกเกิดความกระฉ่างในพฤติกรรมของตนเอง หรือทำให้ความหวาดกลัวหมดสิ้นไป โดยที่ผู้นำกลุ่มพยายามจะให้สมาชิกเกิดอารมณ์ขันในความไร้เหตุผลของตนเอง และให้มีความรับผิดชอบต่อสิ่งเหล่านั้น

5. การเสริมแรงและการลงโทษ เป็นเทคนิคที่ใช้เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดการเปลี่ยนแปลง โดยที่สมาชิกกลุ่มจะได้รับการสอนในการเสริมแรงตนเอง เช่น ทำสิ่งที่ชอบเพื่อเป็นการให้รางวัลตนเอง อาจจะเป็นการดูภาพยนตร์ อ่านการ์ตูน รับประทานอาหารที่ชื่นชอบ แต่ต้องหลังจากมีการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายแล้วเท่านั้น ส่วนการลงโทษ สมาชิกจะเป็นผู้กำหนดโทษให้กับตนเอง เมื่อไม่ยอมปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย หรือไม่รักษาสัญญาที่ให้ไว้กับตนเองว่าจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

ในการให้คำปรึกษากลุ่ม ผู้วิจัยได้เลือกใช้เทคนิคการสอนทฤษฎี A-B-C การโต้แย้ง ความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผล และการเสริมแรง ในการพัฒนาด้านการปฏิบัติตามปทัสถาน

3. ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง (Person-centered Group Counseling Theory)

ในช่วงเวลาประมาณปี ค.ศ.1950 คาร์ล โรเจอร์ (Carl Rogers) (Corey. 2012: 260) ได้พัฒนาทฤษฎีบุคลิกภาพอย่างเป็นระบบ และใช้กับการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคล โดยตั้งชื่อว่า “การบำบัดแบบผู้รับคำปรึกษาเป็นศูนย์กลาง” (client-centered therapy) ต่อมาปี ค.ศ.1960-1970 โรเจอร์ได้นำรูปแบบการบำบัดของเขามาใช้กับกลุ่ม ซึ่งจะเน้นไปที่การเติบโตของสมาชิกกลุ่ม จึงมีการเปลี่ยนชื่อรูปแบบการบำบัดจากผู้รับคำปรึกษาเป็นศูนย์กลางเป็น บุคคลเป็นศูนย์กลาง (Person-centered) โดยโรเจอร์ให้ความสำคัญเพิ่มขึ้นกับผู้ให้คำปรึกษาที่ต้องสามารถสะท้อนถึงสิ่งที่ผู้รับคำปรึกษาแสดงออกมาได้อย่างถูกต้องแม่นยำ และต้องมีคุณลักษณะของท่าทีที่คล้อยตามและเต็มใจในการรับฟัง แม้ว่าการให้คำปรึกษาแบบบุคคลเป็นศูนย์กลาง จะมีพัฒนาการเปลี่ยนไป แต่ความเชื่อที่ว่ามนุษย์มีความโน้มเอียงที่จะมุ่งไปสู่ความสมบูรณ์ (wholeness) และการบรรลุศักยภาพของตนเอง (self-actualization) ยังคงเป็นรากฐานของการบำบัดในแนวคิดนี้ การนำแนวคิดนี้มาใช้กับกลุ่มบำบัดมีมากกว่า 70 ปี และยังคงเปิดให้สามารถพัฒนาและปรับปรุงได้ (Corey. 2012: 262; citing Cain. 2010; Cain; & Seema. 2002)

คอเรย์ (Corey. 2012: 263-268) ได้อธิบายถึงแนวคิดที่สำคัญ เป้าหมาย และเทคนิคที่นำมาใช้ในการให้คำปรึกษากลุ่ม ดังนี้

1. แนวคิดที่สำคัญ

1. ความไว้วางใจในกระบวนการกลุ่ม (Trust in the group process) มนุษย์ทุกคนมีความปรารถนาที่จะบรรลุถึงศักยภาพที่ตนมีอยู่ ดังนั้นกลุ่มต้องสร้างบรรยากาศแห่งการยอมรับ และความไว้วางใจให้เกิดขึ้นภายในกลุ่ม สมาชิกแทนที่จะปิดบังก็จะสามารถเปิดเผยตัวเองสู่การเปลี่ยนแปลงเพื่อพฤติกรรมใหม่ ยิ่งถ้าสมาชิกกลุ่มมีความรู้สึกว่าเขาอยู่ในกลุ่ม และเขาเองเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม เขาก็จะยิ่งมีส่วนร่วมในกระบวนการกลุ่ม โดยที่ไม่ต้องตัดอิสระภายในตนเองออกไป โอฮารา และวูด (Corey. 2012: 263; citing O'Hara; & Wood. 1984; 2004) เชื่อว่าการที่สมาชิกแต่ละคนสามารถปรับทิศทางของตนเองเข้ากับทิศทางของกลุ่ม เป็นการบ่งบอกว่ากลุ่มได้รับรู้และเข้าใจถึงศักยภาพของสมาชิกผู้นั้นแล้ว และจะเกิดปรากฏการณ์ของการรู้ตัวในระดับกลุ่มตามมา

2. เงื่อนไขการบำบัดเพื่อความเจริญงอกงาม (The therapeutic conditions for growth) โรเจอร์ (Rogers. 1980: 115) สรุปอย่างน่าพิงว่า “แต่ละบุคคลมีทรัพยากรมหาศาลอยู่ในตัวเอง และใช้เพื่อการเข้าใจตนเอง การปรับเปลี่ยนอัตมโนทัศน์ ทศนคติพื้นฐาน และพฤติกรรมซึ่งนำตนเอง ทรัพยากรเหล่านี้สามารถถูกดึงมาใช้งานได้ หากมีการสร้างบรรยากาศที่เต็มไปด้วยทศนคติแห่งการเอื้ออำนวยความสะดวก” ทศนคติที่กล่าวถึงเป็นท่าทีของผู้ให้คำปรึกษา ซึ่งมี 3 ลักษณะด้วยกัน คือ ความจริงใจ (Genuineness or Congruence), การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข (Unconditional positive regard or nonpossessive warmth or acceptance) และความเห็นอกเห็นใจ (Empathy) เมื่อผู้นำกลุ่มแสดงท่าทีเหล่านี้ออกมา ก็จะเกิดบรรยากาศแห่งการยอมรับและเป็นห่วงเป็นใยกันภายในกลุ่ม ความไว้วางใจก็จะเกิดขึ้นกับสมาชิกกลุ่ม ไม่มีกำแพงกันระหว่างกันและกัน ทรัพยากรภายในตัวบุคคลก็จะถูกนำออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เกิดการทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของแต่ละคน ซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญของแต่ละคน โรเจอร์เชื่อว่า เงื่อนไขหลักทั้ง 3 อย่างนี้ทำงานไปพร้อมๆ กันมากกว่าที่จะทำงานแบบอิสระ ไม่ขึ้นต่อกันและกัน และสามารถใช้ได้กับสถานการณ์ต่างๆ กลุ่มที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและเชื้อชาติ (Corey. 2012: 264; citing Rogers. 1987d) โรเจอร์ยังย้ำอีกว่าเงื่อนไขหลักทั้ง 3 อย่างนี้จำเป็นและเพียงพอสำหรับการบำบัดที่มีประสิทธิภาพ

3. ความจริงใจ (Genuineness) คอเรีย (Corey. 2012: 265) อธิบายท่าทีความจริงใจของผู้นำกลุ่มที่มีให้กับกลุ่ม คือการที่ผู้นำกลุ่มเข้าไปมีส่วนร่วมในกลุ่ม วางตัวแบบคนธรรมดาทั่วไป เอาตำแหน่งงานและอาชีพออกไปเหมือนกับการถอดหัวโขนออก ยิ่งวางตัวในระดับแนวเดียวกับสมาชิกได้กลมกลืนมากเท่าใด สมาชิกกลุ่มก็จะยิ่งเกิดการเปลี่ยนแปลงและเจริญงอกงามได้มากขึ้น เท่านั้น ท่าทีที่ผู้นำกลุ่มแสดงออกมาต้องตรงหรือสอดคล้อง (Congruence) กับสิ่งที่อยู่ภายในใจของเขาน้อยที่สุดก็ในช่วงเวลาของการบำบัด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือผู้นำกลุ่มที่มีความจริงใจจะไม่เสแสร้งแกล้งทำเป็นสนใจ ไม่แสดงการให้ความสนใจหรือเข้าใจแบบหลอกๆ ไม่พูดในสิ่งที่เขาไม่ได้หมายถึง และไม่แกล้งทำเป็นเอาใจเพื่อจะได้การยอมรับ ผู้นำกลุ่มสามารถทำหน้าที่ของผู้ให้คำปรึกษา โดยที่ไม่ต้องซ่อนตัวอยู่หลังฉากของการแสดงบทบาทเป็นผู้ให้การบำบัด นาเทลโล (Corey. 2012: 265; citing Natiello. 1987) อธิบายว่า เพื่อจะรักษาท่าทีของความจริงใจ หรือความสอดคล้องภายใน ผู้นำกลุ่มจำเป็นต้องมีความตระหนักรู้ในตนเอง มีการยอมรับตนเอง และมีความไว้วางใจในตนเองในระดับที่สูง

4. การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข (Unconditional positive regard) คอเรีย (Corey. 2012: 265-266) อธิบายถึงเงื่อนไขหลักตัวที่ 2 คือ การยอมรับสมาชิกกลุ่มอย่างไม่มีเงื่อนไขด้วยท่าทีเชิงบวก เมื่อผู้นำกลุ่มแสดงการยอมรับสมาชิกด้วยท่าทีเชิงบวกและไม่ตัดสิน การเปลี่ยนแปลงในกระบวนการบำบัดก็จะเกิดขึ้น การยอมรับเชิงบวกคือการสื่อสารให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบถึงความเป็นห่วงเป็นใยที่ไม่มีเงื่อนไข ไม่มีการตัดสินความรู้สึกนึกคิดของสมาชิก การให้คุณค่าและยอมรับในประสบการณ์ของสมาชิกกลุ่มอย่างไร้อคติ จะเป็นการลดการป้องกันตนเองของสมาชิก เกิดการเปิดเผยตัวเองมากขึ้น และให้ความร่วมมือในการทำกลุ่มบำบัด เมื่อสมาชิกกลุ่มเห็นว่าตนเองได้รับ

การยอมรับและการให้คุณค่าในความเป็นบุคคลของพวกเขา สมาชิกกลุ่มก็จะมีแนวโน้มที่จะก้าวหน้าในทิศทางบวก และเกิดการยอมรับในตนเองมากขึ้น การที่สมาชิกกลุ่มรับรู้ถึงการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไขของผู้นำกลุ่ม จะก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่แนบแน่น และผลลัพธ์ต่อเนื่องทางบวก ท่าทีที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข ได้แก่ ท่าทีความห่วงใยที่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และท่าทีของความอบอุ่นซึ่งมีความละเอียดอ่อนในการแสดงออกผ่านทางท่าทางสายตา น้ำเสียง สีหน้า และความห่วงใยที่แสดงออกอย่างจริงใจ

5. ความเห็นอกเห็นใจ (Empathy) คอเรีย (Corey. 2012: 267-269) อธิบายถึงการเข้าใจด้วยความเห็นอกเห็นใจในกรอบภายในของตัวบุคคลของสมาชิก ผู้นำกลุ่มแสดงความเห็นอกเห็นใจเมื่อเขารับรู้ได้ถึงความรู้สึกและประสบการณ์ชีวิตของสมาชิกกลุ่ม โรเจอร์ (Rogers. 1961: 284) ให้นิยามความเห็นอกเห็นใจไว้ว่า เป็นความสามารถในการเข้าถึงโลกกรอบภายในของตัวบุคคลอื่น เป็นการรับรู้โลกส่วนตัวของผู้รับบริการเสมือนหนึ่งเป็นโลกส่วนตัวของเราเองอย่างไม่มีที่ผิดเพี้ยน ในบริบทของกลุ่ม ความเห็นอกเห็นใจที่ลึกซึ้งบ่อยครั้งเป็นผลมาจากความผูกพันที่แนบแน่นของกลุ่ม เคน (Corey. 2012: 266; citing Cain. 2010) อธิบายถึงพลังของความเห็นอกเห็นใจที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไว้ว่า ความเห็นอกเห็นใจยิ่งในส่วนที่เป็นเรื่องของอารมณ์ความรู้สึก จะช่วยให้สมาชิกกลุ่มเกิดความสนใจและให้คุณค่ากับประสบการณ์ของพวกเขา คิดไตร่ตรองถึงประสบการณ์นั้นๆ มองประสบการณ์เก่าในมิติใหม่ซึ่งจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในมุมมองที่มีต่อตนเองและต่อโลก และเพิ่มความมั่นใจในการมองแง่มุมต่างๆ ในการตัดสินใจและการลงมือปฏิบัติ การที่สมาชิกรู้สึกปลอดภัยในกลุ่มก็เป็นอีกบริบทหนึ่งของกลุ่มที่ละเอียดละน้อยทำให้พวกเขาเรียนรู้เกี่ยวกับตัวเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ และรู้จักที่จะสร้างสัมพันธภาพกับคนรอบข้าง

2. เป้าหมายในการให้คำปรึกษากลุ่ม

1. เพื่อให้สมาชิกเกิดความรู้สึกปลอดภัย และไว้วางใจในสมาชิกกลุ่ม
2. เพื่อให้สมาชิกได้สำรวจตนเอง และเกิดความตระหนักรู้ถึงสิ่งที่ตนอุปสรรคต่อการเจริญงอกงาม
3. เพื่อให้สมาชิกได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มความสามารถ

3. เทคนิคที่สำคัญ

ในการบำบัดแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง สิ่งที่สำคัญที่สุด ได้แก่ ความสอดคล้องภายใน ความโปร่งใสจริงใจ ความห่วงใยที่ปราศจากการตัดสิน การให้รางวัล การอยู่กับปัจจุบัน ความเห็นอกเห็นใจ ความเคารพ การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข (Corey. 2012: 279; citing Cain. 2010) สิ่งที่สำคัญที่สุดที่ควรพึงระลึกไว้เสมอ คือเทคนิคการบำบัดไม่สามารถแยกจากความเป็นตัวบุคคลของผู้นำกลุ่มได้ ดังนั้นการจะใช้เทคนิคอะไรนั้น ต้องพิจารณาว่าเหมาะสมกับบุคลิกภาพของผู้นำกลุ่มหรือไม่ ผู้นำกลุ่มสามารถดึงเทคนิคจากทฤษฎีแนวคิดต่างๆ มาใช้ได้ เช่น เกสตอลท์, พฤติกรรมนิยม และความฝัน การให้การบ้านก็เป็นเทคนิคที่ใช้เพื่อให้สมาชิกได้นำเอาเรื่องประสบการณ์ชีวิตของตนเองออกมาแบ่งปัน อย่างไรก็ตามมีเทคนิคขั้นพื้นฐานที่ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. การฟังอย่างใส่ใจ (Active Listening) เป็นเทคนิคที่ผู้นำกลุ่มจะตั้งใจฟังสิ่งที่สมาชิกพูด เป็นการแสดงออกถึงความใส่ใจ และรับรู้ถึงความคิด ความรู้สึก อารมณ์ของสมาชิก

2. การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข (Unconditioning positive regard) เป็นเทคนิคที่ผู้นำกลุ่มให้การยอมรับสมาชิกอย่างที่เขาเป็น โดยไม่มีข้อโต้แย้งในใจและไม่มีเงื่อนไขในการยอมรับ

3. การตั้งคำถาม (Questioning) เป็นเทคนิคที่ผู้นำกลุ่มจะใช้วิธีการที่ทำให้สมาชิกได้เล่าเรื่องราวความทุกข์ใจ ความไม่สบายใจ โดยที่สมาชิกยินดีและเต็มใจที่จะเล่า ในการตั้งคำถามนั้น ผู้นำกลุ่มจะใช้คำถามที่ช่วยให้สมาชิกเข้าใจหรือรู้จักตนเองตามความเป็นจริงมากขึ้น และคำถามที่ดีจะเป็นคำถามที่จูงใจหรือกระตุ้นให้สมาชิกได้ระบายความในใจออกมามากที่สุด

4. การเห็นอกเห็นใจ (Empathizing) เป็นเทคนิคที่ผู้นำกลุ่มเข้าถึงสมาชิก โดยมีความเข้าใจในอารมณ์และความรู้สึกอย่างถูกต้อง ว่าสมาชิกมีปัญหาอะไร กำลังคิดอะไรอยู่ โดยที่ผู้นำกลุ่มจะเข้าไปอยู่ในโลกของสมาชิก รับรู้การตัดสินใจของสมาชิก และยอมรับการตัดสินใจนั้นด้วย และสุดท้ายผู้นำกลุ่มจะสื่อสารให้สมาชิกเข้าใจว่าตนเองเข้าใจสมาชิก

5. การสะท้อน (Reflection) เป็นเทคนิคที่ผู้นำกลุ่มสื่อสารให้สมาชิกได้ตระหนักว่า ผู้นำกลุ่มได้เข้าใจในโลกของสมาชิก รับรู้ในโลกภายในของสมาชิก การรับรู้อย่างแท้จริงจะเป็นการสะท้อนใน 3 ด้าน คือ สะท้อนความรู้สึก สะท้อนเนื้อหาสาระ และสะท้อนประสบการณ์

ในการให้คำปรึกษากลุ่ม ผู้วิจัยใช้เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ และการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข ในการพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมในภาพรวม ใช้เทคนิคการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข และการเห็นอกเห็นใจ ในการพัฒนาด้านการแบ่งปัน และใช้เทคนิคการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข ความจริงใจ และการเห็นอกเห็นใจ ในการพัฒนาด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล

4. ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ (Gestalt Group Counseling Theory)

คอเรย์ คอเรย์ และคอเรย์ (Corey; Corey; & Corey. 2014: 118-120) ได้อธิบายแนวคิดแบบเกสตัลท์ว่า มาจากแนวคิดแบบภวนิยม (Existential approach) และแนวคิดแบบปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenological approach) ซึ่งตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่า การที่จะเข้าใจในตัวบุคคลและพฤติกรรมของเขาต้องอยู่บนพื้นฐานของสัมพันธภาพระหว่างบุคคลและสภาพแวดล้อมของปัจจุบัน การให้คำปรึกษากลุ่มมีบทบาทในการช่วยให้สมาชิกได้สำรวจทัศนะของตนเองที่มีต่อความจริงที่ปรากฏ โดยอาศัยความตระหนักรู้ถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างโลกภายในของสมาชิกกับสภาพแวดล้อมภายนอก การเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติก็ต่อเมื่อความตระหนักรู้ใน "สิ่งที่เป็นอยู่" (What is) เพิ่มขึ้น

คอเรย์ คอเรย์ และคอเรย์ ได้อธิบายถึงแนวคิดที่สำคัญ เป้าหมาย และเทคนิคที่นำมาใช้ในการให้คำปรึกษากลุ่ม ดังนี้

1. แนวคิดที่สำคัญ

1. ให้ความสำคัญกับสิ่งที่ปัจจุบัน (Here and now) ประสบการณ์ตรง และความตระหนักรู้

2. นำเอาสิ่งที่ค้างคาใจในอดีต (Unfinished business) กลับมา และกระทำการกับมันอีกครั้งหนึ่ง

3. ปฏิสัมพันธ์และสิ่งที่รบกวนปฏิสัมพันธ์ ได้แก่ การรับเอาสิ่งต่างๆ มาโดยไม่ได้ไตร่ตรอง (Introjection) การไม่กล้าทำกับคนอื่นก็เลยหันกลับมาทำกับตนเอง (Retroflection) การไม่เป็นตัวของตัวเองเพราะไหลตามกระแส (Confluence) การหันเหหรือกลบเกลื่อนความรู้สึกของตนเอง (Deflection)

4. ให้ความสำคัญกับท่าทางที่แสดงออก เพราะความรู้สึกภายในที่ไม่สามารถแสดงออกมาเป็นคำพูด จึงแสดงออกมาในรูปของท่าทางโดยไม่ตั้งใจ เช่น เม้มปาก หายใจถี่ กระดิกทำนองหลังโกง พุดตะกุกตะกัก เป็นต้น

2. เป้าหมายในการให้คำปรึกษากลุ่ม

1. เพื่อให้สมาชิกเกิดความตระหนักรู้ในตนเองและในสภาพแวดล้อม และสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมได้

2. เพื่อช่วยให้สมาชิกใส่ใจกับกระบวนการในความตระหนักรู้ เพื่อว่าเขาจะสามารถรับผิดชอบ และทำการเลือกได้อย่างเจาะจงและตามที่ต้องการ

3. เทคนิคที่สำคัญ

1. การใช้จินตภาพ (Imagery) เป็นเทคนิคที่ผู้นำกลุ่มใช้เพื่อทำให้สมาชิกกลุ่มเกิดความตระหนักรู้และจัดการกับปัญหาที่คุกคามตนเองจนไม่กล้าที่จะแสดงออก เช่น ความกลัว คิดและคาดหวังว่าจะเกิดในทางลบ ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกจินตนาการถึงภาพหรือเหตุการณ์ต่างๆ ตามที่ผู้นำกลุ่มบอก เพื่อให้เกิดการรับรู้และทบทวนเรื่องราวที่ผ่านมาเกิดขึ้นกับตนเอง และให้แสดงออกในสิ่งที่ฝืนกับความกลัวหรือความคาดหวังทางลบ การใช้เทคนิคนี้จะช่วยให้สมาชิกเข้าใจเหตุการณ์และสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นมาในชีวิตได้ดียิ่งขึ้น และง่ายต่อการที่จะบำบัดรักษา เพื่อให้พัฒนาต่อไปในทางที่ดีขึ้น

2. เก้าอี้ว่างเปล่า (Empty chair) เป็นเทคนิคที่ให้สมาชิกแสดงบทบาทที่เกี่ยวข้องกับตัวสมาชิกเอง กับเก้าอี้ที่ว่างเปล่าที่อยู่ตรงหน้า โดยให้สมาชิกจินตนาการว่ามีคนนั่งอยู่ตรงเก้าอี้ตัวนั้น บุคคลที่จินตนาการไว้นั้นจะเป็นบุคคลที่สมาชิกมีความขัดแย้งอยู่ หรือมีสัมพันธภาพที่ไม่ดีด้วย และให้สมาชิกพูดกับเก้าอี้ที่ว่างเปล่าเพื่อที่จะดูอารมณ์ความรู้สึกและเจตคติของสมาชิก เพื่อให้เกิดความเข้าใจตนเองและตัดสินใจด้วยตนเองอย่างเหมาะสม

3. การใช้กระจกสะท้อน (Mirroring) เป็นเทคนิคที่ให้สมาชิกแสดงบทบาทกับสมาชิกในกลุ่ม โดยคนหนึ่งจะเป็นเสมือนกระจกที่จะเลียนแบบหรือแสดงพฤติกรรมของเพื่อนสมาชิกที่มีปัญหา เพื่อให้สมาชิกคนอื่นๆ ในกลุ่มได้เห็น จากนั้นก็จะให้สมาชิกคนอื่นๆ แสดงความคิดเห็นจากสิ่งที่เห็น และให้สมาชิกที่มีปัญหาได้ยอมรับในความคิดเห็นเหล่านั้น

4. การซักซ้อมบทบาท (Rehearsal) เป็นเทคนิคที่ให้สมาชิกได้แสดงบทบาทสมมติหรือซักซ้อมบทบาทในสิ่งที่ตนเองไม่กล้าทำ หรือไม่กล้าพูด เพื่อลดความวิตกกังวลและความไม่มั่นใจ เพื่อให้เกิดพฤติกรรมใหม่ที่สามารถทำได้และนำไปใช้ในชีวิตจริงได้

5. การพุดรอบวง (Making the round) เป็นเทคนิคที่ฝึกให้สมาชิกเดินไปรอบๆ วงท่ามกลางสมาชิกกลุ่ม แล้วพูดประโยคที่ตนเองไม่กล้าพูด เพราะบางที่สมาชิกอาจไม่ไว้วางใจสมาชิกกลุ่มด้วยกัน ก็จะเป็นการเปิดเผยตนเองมากขึ้นและรู้สึกปลอดภัยมากขึ้นเมื่ออยู่ในกลุ่ม

ในการให้คำปรึกษากลุ่ม ผู้วิจัยเลือกใช้เทคนิคจิตภาพในการพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคม ใช้เทคนิคจิตภาพ เทคนิคการชักจูงมโนภาพ และเทคนิคการพุดรอบวง ในการพัฒนาด้านการแบ่งปัน และเทคนิคจิตภาพในการพัฒนาด้านการปฏิบัติตามปทัสถาน

5. ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม (Existential Group Counseling Theory)

คอเรย์ (Corey. 2012: 232) อธิบายถึงการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม ว่าเป็นกระบวนการของความคิดมากกว่าการปฏิบัติในกลุ่ม เป็นแนวความคิดสาขาหนึ่งทางปรัชญาศาสตร์ที่ต้องการทำให้เกิดความสมดุลระหว่างการยอมรับข้อจำกัดและโศกนาฏกรรมที่เกิดขึ้นในชีวิตของมนุษย์ กับความเป็นไปได้และโอกาสที่มนุษย์จะก้าวข้ามข้อจำกัดเหล่านี้ไปสู่การมีชีวิตอยู่ แนวคิดนี้ไม่มีรูปแบบที่มีระเบียบแบบแผนพร้อมเทคนิคการบำบัด แต่เป็นแนวคิดแบบพลวัตที่ให้ความสำคัญกับหลักของการมีชีวิตอยู่ของมนุษย์ 4 ประการ คือ อิสรภาพ ความโดดเดี่ยว ความสำเร็จในชีวิิต และความตาย

คอเรย์ คอเรย์ และคอเรย์ (Corey; Corey; & Corey. 2014: 114-116) ได้อธิบายถึงแนวคิดเป้าหมาย และเทคนิคที่นำมาใช้ในการให้คำปรึกษากลุ่ม ดังนี้

1. แนวคิดที่สำคัญ

1. มนุษย์มีศักยภาพที่จะทำให้เกิดความตระหนักรู้ในตนเอง
2. มนุษย์มีอิสระที่จะเลือก และต้องรับผิดชอบต่อการกระทำและผลของการเลือกนั้นๆ
3. แม้มนุษย์จะมีอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของตนเองที่ต้องรักษาไว้ แต่มนุษย์สามารถเรียนรู้จักตนเองจากการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น
4. มนุษย์แสวงหาความหมายของชีวิตอย่างไม่มีที่สิ้นสุด
5. ความวิตกกังวลเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตมนุษย์
6. ความตายเป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนต้องประสบ ทำให้มนุษย์รู้สึกถึงความโดดเดี่ยว และทำให้เกิดความตระหนักรู้ที่จะให้ความสำคัญกับการดำเนินชีวิต

2. เป้าหมายในการให้คำปรึกษากลุ่ม

1. เพื่อให้สมาชิกตระหนักรู้ในศักยภาพของตนเอง
2. เพื่อให้สมาชิกรับรู้และยอมรับถึงเสรีภาพในการเลือกสิ่งต่างๆ และมีความรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองได้เลือก
3. เพื่อให้สมาชิกค้นพบตัวเองและมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น

3. เทคนิคที่สำคัญ

ลักษณะเฉพาะของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม คือเน้นที่ประสบการณ์ชีวิต และความเข้าใจในตัวสมาชิก ณ ปัจจุบัน มากกว่าการใช้เทคนิค การใช้เทคนิคต้องมาหลังจากการเกิดความเข้าใจเสียก่อน การโหมใช้เทคนิคสามารถปิดกั้นทางไม่ให้สมาชิกทำความเข้าใจกับโลกส่วนตัวของตนเอง ไม่มีเทคนิคเฉพาะสำหรับแนวภวนิยม ความสำเร็จไม่ได้อยู่ที่ตัวทฤษฎีหรือเทคนิค แต่อยู่ที่ความร่วมมือกันและการสนทนาระหว่างผู้นำกลุ่มกับสมาชิกกลุ่ม กระบวนการการให้คำปรึกษากลุ่มเน้นที่การทำความเข้าใจและการสำรวจความเป็นตัวตนที่แท้จริงของสมาชิก มากกว่าการวิเคราะห์หาสาเหตุ การใส่สิ่งกระตุ้น และการคาดเดา รูปแบบความช่วยเหลือที่ผู้ให้คำปรึกษาใช้กับกลุ่ม มีพื้นฐานอยู่บนแนวคิดปรัชญาศาสตร์เกี่ยวกับธรรมชาติความเป็นมนุษย์ ผู้นำกลุ่มสามารถนำเทคนิคจากแนวคิดอื่นๆมาประยุกต์ใช้ โดยคำนึงถึงสมมติฐานและทัศนคติของกลุ่ม ผู้นำกลุ่มต้องไม่ใช้เทคนิคต่างๆ เหล่านี้เป็นหลักในการทำกลุ่ม เพราะกระบวนการกลุ่มที่แท้จริงอยู่ที่คุณลักษณะของสัมพันธภาพของกลุ่ม เมื่อใดก็ตามที่ผู้นำกลุ่มลงลึกถึงความเป็นตัวตนของกลุ่ม และสมาชิกแต่ละคนมีระดับความ สัมพันธ์ที่ลึกซึ้งแบบฉันกับเธอ (I/Thou encounter) กระบวนการกลุ่มนั้นๆ ถือว่าดีที่สุด ผู้นำกลุ่มสามารถให้ความช่วยเหลือในรูปแบบใดก็ได้ตามบุคลิกและสไตล์ของตนเอง แต่ต้องมีความยืดหยุ่น ปรับให้เข้ากับความต้องการของสมาชิก

อย่างไรก็ตาม แวน เดอเซน (Corey. 2012: 250; citing Van Deurzen. 2010) ได้เสนอเทคนิคที่ผู้นำกลุ่มควรใช้ในระหว่างการทำกลุ่ม ได้แก่ (1)ความเงียบ (Silence) เป็นเทคนิคที่สำคัญที่สุดในการสนทนาระหว่างผู้นำกลุ่มและสมาชิก ในขณะที่สนทนาควรเว้นช่องว่างไว้เพื่อหายใจในระหว่างประโยคต่อประโยค ผู้นำกลุ่มจึงจะสามารถฟังได้อย่างตั้งใจ และแสดงท่าทีการยอมรับ สมาชิกก็สามารถไปถึงจุดที่เขาต้องตัดสินใจเลือกได้ (2)การตั้งคำถาม (Questions) เป็นเทคนิคการตั้งคำถามโดยให้มีความต่อเนื่องในเรื่องที่สมาชิกเล่าให้ฟัง ไม่ใช่เป็นการจ้องจะถามเพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติม และเป็นการดีที่จะใช้คำถามปลายเปิดโดยอิงจากคำพูดและในข้อความของสมาชิก (3) การตีความ (Interpretations) เพื่อให้เข้าใจถึงความหมายที่สมาชิกเล่าเรื่องราวชีวิตและประสบการณ์ของตนเองออกมา ข้อควรระวังคือ ต้องตีความตามที่เขาเล่าเรื่องต้องการสื่อ ไม่ใช่ตีความตามความเข้าใจของผู้รับฟัง

เนื่องจากการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยมไม่มีเทคนิคเฉพาะ แต่เป็นการนำเอาแนวคิดมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการทำเทคนิค ได้ดังนี้

1. ความตระหนักรู้ (Awareness) เป็นสิ่งที่ทำให้มนุษย์แตกต่างจากสัตว์อื่นๆ มนุษย์มีความสามารถที่จะตระหนักรู้ในตนเอง และผลที่ตามมาคือมนุษย์มีอิสระที่จะเลือก ยิ่งตระหนักรู้มากเท่าใด ก็ยิ่งจะมีอิสระมากเท่านั้น มนุษย์มีอิสระ (น้ำใจ, สร้างสรรค์, การแสดงออก) แต่ถูกจำกัดด้วยสภาพแวดล้อมและข้อบังคับของสังคม เลือกเกิดไม่ได้ แม้กระนั้นมนุษย์ก็ยังมีอิสระที่จะเลือก หากมีความตระหนักรู้ในข้อจำกัดนั้นๆ เช่น การที่เราตกเป็นเหยื่อ หากเรารู้ตัวว่ากำลังตกเป็นเหยื่ออยู่ เราก็สามารถรับมือกับมันได้โดยเลือกหนทางด้วยใจอิสระของเราเอง ดังนั้นความตระหนักรู้จึงเป็นแนวคิดที่จะช่วยให้สมาชิกได้เกิดความคิด ความเข้าใจตนเองและผู้อื่น อันจะนำไปสู่การสร้างสัมพันธภาพที่ดีเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

2. อิสระภาพและความรับผิดชอบ (Freedom and Responsibility) มีแนวคิดที่ว่าคนเราเลือกเกิดไม่ได้ ดังนั้นเมื่อเกิดมาแล้วจึงต้องเลือกไปตลอดชีวิตในสิ่งที่เราอยากจะเป็น มนุษย์ถูกسابให้ต้องรับแบกภาระของโลกที่เขาอาศัยอยู่ด้วยความรับผิดชอบ แต่มนุษย์ก็ยังมีอิสระ มนุษย์มีอิสระไม่ใช่ในสิ่งที่เขาเป็น แต่ในสิ่งที่เขาทำอยู่ และสิ่งที่เขาทำอยู่ก็ไม่ใช่เป็นผลของอดีตเพราะอิสระอยู่ในการกระทำที่เป็นปัจจุบัน ฉะนั้นมนุษย์จึงมีอิสระที่จะเป็นตัวของตัวเองภายใต้กฎธรรมชาติและข้อจำกัดของตนเอง มีความสามารถที่จะสะท้อนความหมายในสิ่งที่เราได้เลือก และมีความสามารถที่จะทำให้สิ่งที่ได้เลือกไว้สำเร็จไป ดังนั้นอิสระภาพและความรับผิดชอบจึงเป็นแนวคิดที่จะช่วยให้สมาชิกมีอิสระที่จะเลือกกระทำ และรับผิดชอบต่อการกระทำและผลของการเลือกนั้นๆ

3. ความโดดเดี่ยวและสัมพันธภาพ (Aloneness and Relatedness) มีแนวคิดที่ว่าแม้จะมีเพื่อนสนิทมนุษย์ก็ยังรู้สึกถึงการอยู่ตัวคนเดียวอยู่ เกิดความตึงเครียดระหว่างความปรารถนาที่อยากจะมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น กับความจริงในเรื่องของการอยู่ตัวคนเดียว แต่ในความโดดเดี่ยวนี้นมนุษย์ก็ยังมีทางเลือกที่จะหาความหมายและทิศทางให้กับชีวิตของตน ด้วยการสร้างอัตลักษณ์ให้กับตัวเองก็สามารถทำให้มนุษย์มีสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้อย่างแท้จริงและอย่างมีความหมาย ดังนั้นความโดดเดี่ยวและสัมพันธภาพจึงเป็นแนวคิดที่จะช่วยให้สมาชิกรับรู้และเข้าใจถึงความโดดเดี่ยวของตนเอง และค้นพบอัตลักษณ์ของตัวเองในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นอย่างแท้จริงและอย่างมีความหมาย

ในการให้คำปรึกษากลุ่ม ผู้วิจัยเลือกใช้แนวคิดการตระหนักรู้ในตนเอง อิสระภาพและความรับผิดชอบ และความโดดเดี่ยวและสัมพันธภาพ มาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการทำเทคนิค ร่วมกับการใช้เทคนิคการเอื้ออำนวย การทำให้เกิดความกระจำง ความเจียบ และการสลับกัน เพื่อพัฒนาการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล

6. ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง (Reality Group Counseling Theory)

คอเรย์ (Corey. 2012: 394) อธิบายไว้ว่า แนวคิดการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงมาจาก วิลเลียม กลาสเซอร์ (William Glasser) วิศวกรด้านยานยนต์ ซึ่งเดิมทีหลงใหลในจิตวิทยาของฟรอยด์ และผันตัวเองคิดค้นการบำบัดแนวใหม่ที่เรียกว่าการเผชิญความจริง ซึ่งมีหลักสำคัญอยู่ที่มนุษย์ต้องรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองได้เลือกที่จะทำ และให้ความสำคัญกับอดีตน้อยมากเพราะทุกปัญหาที่เกิดขึ้นล้วนแล้วแต่เป็นเรื่องในปัจจุบันทั้งสิ้น แนวคิดนี้ตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่า มนุษย์ดิ้นรนเพื่อเติมเต็มให้กับความต้องการของตนเอง ดังนั้นการเลือกที่มีประสิทธิภาพให้สอดคล้องกับความต้องการของตนเองที่ถูกกลั่นกรองมาแล้วจึงเป็นแนวทางของกระบวนการบำบัดแบบเผชิญความจริง

คอเรย์ คอเรย์ และคอเรย์ (Corey; Corey; & Corey. 2014: 130-131) ได้อธิบายถึงแนวคิดเป้าหมาย และเทคนิคที่นำมาใช้ในการให้คำปรึกษากลุ่ม ดังนี้

1. แนวคิดที่สำคัญ

1. มนุษย์มีแรงจูงใจที่จะเปลี่ยนแปลงตนเอง เมื่อเขารู้ว่าพฤติกรรมที่เป็นอยู่ในปัจจุบันทำให้เขาไม่สามารถได้ในสิ่งที่ตนเองต้องการ

2. เมื่อมีความเชื่อเช่นนี้แล้ว มนุษย์ก็สามารถเลือกพฤติกรรมที่จะปรับเปลี่ยน เพื่อให้ตนเองเข้าใจสิ่งที่ต้องการมากที่สุด

2. เป้าหมายในการให้คำปรึกษากลุ่ม

1. เพื่อช่วยให้สมาชิกมีทางเลือกที่ดีที่สุดที่จะตอบสนองความต้องการในด้านการเอาตัวรอด ความรักและความเป็นเจ้าของ อำนาจ อิสรภาพ และความสนุกสนาน

2. เพื่อช่วยให้สมาชิกรับผิดชอบตัวเองในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

3. เทคนิคที่สำคัญ

1. เทคนิค The WDEP model เป็นเทคนิคทางด้านการกระบวนการที่จะช่วยให้สมาชิกสามารถบอกความต้องการของตนเอง (Want) และมีแนวทางที่จะไปสู่ความต้องการของตนเองได้อย่างไร (Direct and Doing) จะมีการประเมินความต้องการของตนเองอย่างไร (Evaluation) และจะวางแผนที่จะตอบสนองต่อความต้องการของตนเองต่อไปอย่างไร (Planning)

2. เทคนิคการใช้อารมณ์ขัน (Humor) เป็นเทคนิคที่ใช้ในการสร้างบรรยากาศกลุ่มให้เกิดความเป็นกันเองอันจะช่วยพัฒนาสัมพันธภาพระหว่างผู้นำกลุ่มกับสมาชิก ความไว้วางใจและการเปิดเผยตนเองก็จะเกิดขึ้นตามมา

ในการให้คำปรึกษากลุ่ม ผู้วิจัยเลือกใช้เทคนิคกระบวนการ WDEP ในการพัฒนาด้านการให้ความร่วมมือ และพัฒนาด้านการปฏิบัติตามปทัสถาน

7. ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบทฤษฎีโซลูชันโฟกัส (Solution-Focused Brief Therapy in Groups Theory)

การให้คำปรึกษากลุ่มแบบทฤษฎีโซลูชันโฟกัส หรือ SFBT (Solution-Focused Brief Therapy in Groups) เป็นการบำบัดที่มีแนวคิดมุ่งถึงอนาคต มีเป้าหมายที่ชัดเจน และใช้ระยะเวลาสั้น ถูกพัฒนาเป็นครั้งแรกในปี ค.ศ.1980 โดยสตีฟ เด ชาสส์ และอินซู คิม เบิร์ก (Steve de Shazer and Insoo Kim Berg) ณ สถาบันบำบัดครอบครัวระยะสั้น ในมิวออคกี การให้คำปรึกษากลุ่มแบบทฤษฎีโซลูชันโฟกัสเน้นในเรื่องพลังและความยืดหยุ่นของแต่ละบุคคล โดยมุ่งประเด็นไปที่เรื่อง “ข้อยกเว้น” ของปัญหา และการคิดหาคำตอบให้กับปัญหา คอเรีย คอเรีย และคอเรีย (Corey; Corey; & Corey. 2014: 133-135) ได้อธิบายถึงแนวคิด เป้าหมาย และเทคนิคที่นำมาใช้ในการให้คำปรึกษากลุ่ม ดังนี้

1. แนวคิดที่สำคัญ

1. มนุษย์เต็มไปด้วยพลังและศักยภาพ และความสามารถที่จะค้นหาทางออก คำตอบ หรือวิธีการ (solution) ที่จะเปลี่ยนแปลงชีวิตของตนเอง

2. ให้ความสำคัญกับทางออกหรือคำตอบของปัญหาที่เป็นปัจจุบันและอนาคต มากกว่าตัวปัญหาและการสำรวจเรื่องราวในอดีต

3. ค้นหาสิ่งที่กำลังทำงานอยู่ในตัวของสมาชิก โดยเฉพาะในเรื่องของข้อยกเว้น (Exception) ของปัญหา

2. เป้าหมายในการให้คำปรึกษากลุ่ม

1. เพื่อให้สมาชิกสามารถตั้งเป้าหมายที่เป็นรูปธรรมและเป็นอนาคตอันใกล้
2. เพื่อให้สมาชิกสามารถคิดถึงสิ่งที่ต้องการจะเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ชีวิตแตกต่างไป

จากเดิม

3. เพื่อให้สมาชิกสามารถหาข้อยกเว้นของปัญหาของตนเอง
4. เพื่อกระตุ้นให้สมาชิกเกิดแรงจูงใจที่จะเปลี่ยนแปลงตนเอง

3. เทคนิคที่สำคัญ

1. การตั้งคำถาม (Questioning) เป็นเทคนิคที่ผู้นำกลุ่มใช้ตั้งคำถามเพื่อให้เกิดความเข้าใจในประสบการณ์ของสมาชิก ผู้นำกลุ่มไม่ควรตั้งคำถามที่ตนเองรู้คำตอบอยู่แล้ว แต่ต้องตั้งคำถามด้วยท่าทีของความเคารพ ความอยากรู้อย่างแท้จริง ความสนใจอย่างจริงจัง และความเปิดเผย ตอบที่มาจากตัวสมาชิกเองในฐานะผู้เชี่ยวชาญจะกลับกลายเป็นข้อมูลที่ไปกระตุ้นความสนใจของผู้นำกลุ่มให้คิดตั้งคำถามต่อไป ดังนั้นคำถามจึงมาจากคำตอบก่อนหน้านี้

2. คำถามข้อยกเว้น (Exception questions) เป็นเทคนิคที่ผู้นำกลุ่มใช้เพื่อชี้แนะให้สมาชิกเห็นว่าบางครั้งปัญหาไม่ได้เกิดขึ้น หรือเกิดขึ้นไม่รุนแรง ข้อยกเว้นของปัญหาเป็นเรื่องของเหตุการณ์ในอดีตที่เกิดขึ้นกับสมาชิก ครั้นเมื่อสมาชิกสามารถระบุข้อยกเว้นได้แล้ว ตัวอย่างของความสำเร็จหรือข้อยกเว้นจะถูกนำมาใช้ประโยชน์เพื่อการเปลี่ยนแปลงตัวสมาชิก ด้วยการให้สมาชิกสำรวจเป้าหมายที่สำคัญของพวกเขา พร้อมทั้งพลังและทรัพยากรที่อยู่ในตัวเองออกมาใช้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายต่อไป ตัวอย่างการใช้คำถามข้อยกเว้น เช่น ช่วยบอกหน่อยว่า เมื่อใดที่การบ่นไม่เกิดขึ้น หรือเกิดขึ้นน้อย เมื่อไรที่แฟนของคุณฟังคุณบ้าง ช่วยบอกหน่อยว่ามีวันไหนบ้างที่คุณตื่นขึ้นมาด้วยความรู้สึกสดชื่น มีบ้างไหมที่คุณอารมณ์สงบเยือกเย็น เมื่อคุณต้องดำเนินธุระน้อย มีบ้างไหมที่คุณออกไปดื่มกับเพื่อน ๆ แล้วคิดหยุดดื่มหรือดื่มน้อยลง คุณพอจะอธิบายได้ไหมว่า เพราะอะไรที่ตอนนี้คุณถึงได้แตกต่างไปจากเดิม เป็นต้น

3. คำถามปาฏิหาริย์ (Miracle questions) เป็นเทคนิคการตั้งคำถามที่เป็นอนาคตเกี่ยวกับข้อยกเว้นของปัญหา ซึ่งมีรูปแบบ “ถ้ามีปาฏิหาริย์เกิดขึ้น ปัญหาที่มีอยู่ขณะนี้จะหายไป ในชั่วข้ามคืน คุณรู้ได้อย่างไรว่าปัญหาหมดไปแล้ว และอะไรที่จะแตกต่างไปจากเดิม” คำถามปาฏิหาริย์ให้ความสนใจกับอนาคตที่สมาชิกสามารถคิดถึงความเป็นไปได้ในรูปแบบต่างๆ ที่จะหลุดพ้นจากปัญหาที่รุมเร้าที่ตัวเองได้พรรณนาไว้เมื่อแรกเข้ากลุ่ม เป็นการเคลื่อนตัวสมาชิกให้ออกจากปัญหาในอดีตและปัจจุบัน เข้าสู่ชีวิตอนาคตที่น่าพึงพอใจกว่า

4. คำถามวัดระดับ (Scaling questions) เป็นเทคนิคที่ผู้นำกลุ่มใช้ตั้งคำถามเพื่อวัดระดับ เมื่อไม่สามารถสังเกตการเปลี่ยนแปลงในตัวสมาชิกในเรื่องของอารมณ์ ความรู้สึก และการสื่อสาร เช่น ถ้าสมาชิกกลุ่มบอกว่ารู้สึกกังวล ผู้นำกลุ่มจะตั้งคำถามว่า “มีคะแนน 0 ถึง 10 คะแนน 0 เท่ากับความรู้สึกของคุณที่เต็มไปด้วยความกังวลขณะเมื่อเริ่มทำกลุ่ม และคะแนนเต็ม 10 เท่ากับความรู้สึกของคุณเมื่อมีปาฏิหาริย์เกิดขึ้น และความกังวลทุกอย่างหายไปสิ้น ณ เวลานี้คุณลองให้คะแนนตัวเองว่าคุณรู้สึกกังวลมากน้อยในระดับใด” แม้ว่าสมาชิกจะให้คะแนนตนเองแค่ 1 คะแนน มันก็บ่งบอกถึงความก้าวหน้าที่เขาได้พัฒนาจาก 0 ไปเป็น 1 ผู้นำกลุ่มต้องถามต่อว่าสมาชิกก้าวหน้า

ได้อย่างไร และต้องการสิ่งใดเพื่อจะก้าวหน้าไปในระดับคะแนนที่สูงขึ้น คำถามวัดระดับ (scaling questions) ช่วยให้สมาชิกกลุ่มสนใจมากขึ้นในสิ่งที่พวกเขากำลังทำอยู่ และทำอย่างไรที่จะก้าวไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่พวกเขาตั้งใจไว้ ผู้นำกลุ่มสามารถประยุกต์ใช้เทคนิคนี้ได้อย่างสร้างสรรค์ เพื่อที่จะดึงประสบการณ์ในมุมมองกว้างของสมาชิก รวมทั้งการยอมรับนับถือตนเอง การเปลี่ยนแปลงก่อนเข้ากลุ่ม ความเชื่อมั่นในตนเอง สิ่งที่ได้ลงทุนไปเพื่อการเปลี่ยนแปลง, งานหนักที่ได้ทำไปเพื่อการเปลี่ยนแปลงที่ปรารถนา การให้ความสำคัญเป็นอันดับต้นๆ กับปัญหาที่ต้องการแก้ไข ความหวัง และการประเมินผลความก้าวหน้า ตัวอย่างการใช้คำถามวัดระดับ เช่น มีคะแนน 1-10 คะแนนเต็ม 10 หมายถึงคุณบรรลุเป้าหมายอย่างสมบูรณ์ และคะแนน 1 หมายถึงคุณยังอยู่ห่างไกลจากเป้าหมาย ขณะนี้คุณอยู่ตรงไหนของคะแนน มีคะแนน 1-10 ถ้า 1 คือวันที่เลวร้ายจริงๆ และ 10 คือวันที่สดใสสุดยอดในชีวิต วันนี้คุณให้คะแนนเท่าไร อะไรที่ทำให้คุณคิดว่าคุณก้าวหน้าได้ถึงขนาดนี้ อะไรที่คุณคิดว่าจะทำให้คุณเดินก้าวหน้าไปอีกหนึ่งขั้น ใครเป็นคนแรกที่คุณได้ก้าวหน้าไปอีกหนึ่งขั้น และอะไรคือสิ่งที่เขาสังเกตได้ในตัวคุณ เป็นต้น

5 คำถามการตั้งเป้าหมาย (Goal-setting questions) เป็นการตั้งคำถามที่ช่วยให้สมาชิกมีเป้าหมายที่ชัดเจนยิ่งขึ้น เพราะยิ่งเป้าหมายชัดเจนและแตกต่างกับคนอื่น ๆ มากเท่าไร ก็ยิ่งจะบรรลุเป้าหมายได้ง่ายยิ่งขึ้นเท่านั้น แต่ก็ไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะตั้งเป้าหมาย เพราะสมาชิกจะชัดเจนในเรื่องที่ตนเองไม่ต้องการ แต่จะไม่ชัดเจนในเรื่องที่ตนเองต้องการ ดังนั้นต้องเริ่มจากการตั้งเป้าหมายในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นก่อน และไม่ได้เกี่ยวข้องกับตนเองโดยตรง ในการตั้งเป้าหมายต้องใช้เวลาไม่ควรรีบร้อน ตัวอย่างการใช้คำถามการตั้งเป้าหมาย เช่น คุณอยากจะให้อะไรต่างไปจากเดิมมากที่สุด เมื่อการทำกลุ่มจบ การเปลี่ยนแปลงอะไรที่ทำให้คุณรู้สึกว่าคุณต่างไปจากเดิมมากที่สุด คุณรู้ได้อย่างไรว่าคุณทำเสร็จแล้ว สมมติว่าคุณบรรลุเป้าหมายแล้ว อะไรที่เปลี่ยนไป คุณจะทำอะไรที่แตกต่างไปจากชีวิตเดิมๆ ของคุณ คุณรู้สึกอย่างไรกับการเปลี่ยนแปลง และมีอะไรที่คนอื่นสังเกตได้ว่าคุณบรรลุเป้าหมายแล้ว ขั้นแรกของการบรรลุเป้าหมายคืออะไร อะไรคือการเปลี่ยนแปลงอันดับแรกที่คุณต้องทำ ในขณะที่คุณกำลังมุ่งหน้าสู่เป้าหมาย เป็นต้น (Sharry. 2001: 33-35)

4. ขั้นตอนทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบโซลูชันโฟกัส (Murphy. 2008: 255-256)

1. สร้างสัมพันธภาพที่มีความร่วมมือและการปรับเปลี่ยนมุมมอง (Establish cooperative and change-focused relationships)

1.1 ผู้ให้คำปรึกษารับฟังความคิดและความเชื่อที่มีผลต่อพฤติกรรมของผู้รับคำปรึกษา พร้อมทั้งแสดงท่าทีถ่อมตนและให้ความเคารพต่อผู้รับคำปรึกษา

1.2 ฟังและเรียนรู้ความคิดเห็นของผู้รับคำปรึกษาอย่างตั้งใจ ซึ่งจะทำให้ผู้รับคำปรึกษารู้สึกมีคุณค่าในตนเอง

1.3 ให้คำชมและกำลังใจแก่ผู้รับคำปรึกษาเพื่อกระตุ้นให้เกิดความหวังและการรับรู้ความสามารถของตนเอง

1.4 ใช้ภาษาในรูปแบบของการเพิ่มขีดความสามารถ การตั้งข้อสมมติฐาน และการพัฒนาคุณภาพที่ทำให้ผู้รับคำปรึกษาปรับเปลี่ยนมุมมองในตนเอง

1.5 ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาคิดถึงการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปได้ บนพื้นฐานของความเชื่อของผู้รับคำปรึกษาและสิ่งที่ผู้รับคำปรึกษาให้ความสำคัญเป็นอันดับต้นๆ ด้วยการสำรวจทางออกของปัญหาในเบื้องต้น

1.6 รับฟังข้อคิดเห็นที่สะท้อนจากผู้รับคำปรึกษาเกี่ยวกับความช่วยเหลือและผลที่ได้รับจากการพูดคุย ปรับให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับคำปรึกษา

2. ทำความเข้าใจกับปัญหาและรายละเอียดของปัญหาของผู้รับคำปรึกษา (Clarify the problem and related details)

2.1 เจาะจงประเด็นปัญหาให้ชัดเจน

2.2 สำรวจรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับปัญหา สถานการณ์ที่ทำให้ปัญหาเกิดขึ้นได้อย่างไร ความพยายามที่จะหาทางออกให้กับปัญหาในเบื้องต้น ความคิดเห็นที่เป็นไปได้ของผู้รับคำปรึกษา และการให้คำปรึกษาจะช่วยได้อย่างไร

3. พัฒนาเป้าหมาย (Develop goals)

3.1 ใช้คำถามวัดระดับ หรือคำถามปฏิกิริยาเพื่อเชื่อเชิญให้ผู้รับคำปรึกษามุ่งเป้าไปที่อนาคตที่ดีกว่า

3.2 เรียบเรียงเป้าหมายให้ชัดเจน เจาะจง เป็นรูปธรรม บรรลุผลสำเร็จได้ และสามารถจัดการได้ด้วยตนเอง

4. สร้างข้อยกเว้น และใช้ทรัพยากรต่างๆ ที่สามารถเกื้อกูล (Build on exceptions and other resources)

4.1 ใช้คำถามข้อยกเว้นของปัญหา เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาเห็นว่าปัญหานั้นไม่ได้เลวร้ายอย่างที่คิดและมีทางออกเสมอ

4.2 ใช้ทรัพยากรรอบตัวผู้รับคำปรึกษาที่สามารถช่วยแก้ปัญหา

5. เชิญชวนให้ผู้รับคำปรึกษาเปลี่ยนมุมมองที่ตัวปัญหา (Invite clients to change the doing or viewing of the problem)

5.1 กระตุ้นให้ผู้รับคำปรึกษาลองทำสิ่งที่แตกต่างจากเดิมในการแก้ไขปัญหา

5.2 ตีประเด็นปัญหาในมุมต่างๆ เพื่อหาทางออกใหม่ๆ ให้กับปัญหา

5.3 ประเมินความก้าวหน้าในการบรรลุเป้าหมายของผู้รับคำปรึกษา โดยใช้คำถามวัดระดับ

5.4 ให้กำลังใจแก่ผู้รับคำปรึกษา ชี้ให้เห็นถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับตนเองและผลกระทบทางสังคมของการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ ถามถึงความต้องการความช่วยเหลือเพิ่มเติม และใช้เอกสารประกอบหากจำเป็น

6. ยุติการให้คำปรึกษา (Terminate counseling)

ในการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้เทคนิคการตั้งคำถาม คำถามข้อยกเว้น และคำถามวัดระดับ ในการพัฒนาด้านการช่วยเหลือ และใช้เทคนิคการตั้งคำถาม คำถามข้อยกเว้น คำถามปฏิกิริยา คำถามวัดระดับ คำถามการตั้งเป้าหมาย ในการพัฒนาด้านการให้ความร่วมมือ

ผู้วิจัยสรุปเป้าหมาย และเทคนิคของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 สรุปเป้าหมาย และเทคนิคของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม

ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม	เป้าหมาย	เทคนิค
แบบพฤติกรรมนิยม	- เพื่อให้สมาชิกปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ - เพื่อให้สมาชิกมองเห็นว่าปัญหาของเขาคืออะไร และเขาต้องการปรับเปลี่ยนในเรื่องใด และต้องการให้บังเกิดผลอะไรและอย่างไร	- การแสดงตัวแบบ - การเสริมแรง - การชักจูงมอบหมาย - การหยุดความคิด - การให้การบ้าน - การจัดการตนเอง
แบบเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม	- เพื่อให้สมาชิกสามารถรับผิดชอบในการแสดงออกและอารมณ์ของตนเอง - เพื่อให้สมาชิกมองเห็นสิ่งที่เข้ามาครอบงำจิตใจของตนเอง หรือพฤติกรรมของตนเองอันเนื่องมาจากความคิดที่ไม่สมเหตุสมผล - เพื่อให้สมาชิกได้เรียนรู้มุมมองที่เป็นจริงจากการฝึกฝน - เพื่อให้สมาชิกมีประสบการณ์เกี่ยวกับตนเอง เกิดการยอมรับ และพึงพอใจในชีวิตของตนเอง โดยการพัฒนามุมมองที่เป็นจริง	- การสอนทฤษฎี A-B-C - การโต้แย้งกับความเชื่อที่ไร้เหตุผล - การเสริมแรงและการลงโทษ
แบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง	- เพื่อให้สมาชิกเกิดความรู้สึกปลอดภัยและไว้วางใจในสมาชิกกลุ่ม - เพื่อให้สมาชิกได้สำรวจตนเอง และเกิดความตระหนักรู้ถึงสิ่งที่ตนอุปสรรคต่อการเจริญงอกงาม - เพื่อให้สมาชิกได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มความสามารถ	- การฟังอย่างตั้งใจ - การถาม - การตีความ - การสรุปความ - การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข - การเห็นอกเห็นใจ
แบบเกสตัลท์	- เพื่อให้สมาชิกเกิดความตระหนักรู้ในตนเองและในสภาพแวดล้อม และสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมได้ - เพื่อช่วยให้สมาชิกใส่ใจกับกระบวนการในความตระหนักรู้ เพื่อว่าเขาจะสามารถรับผิดชอบ และทำการเลือกได้อย่างเจาะจงและตามที่ต้องการ	- จินตภาพ - การชักจูงมอบหมาย - การพูดรอบวง

ตาราง 3 (ต่อ)

ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม	เป้าหมาย	เทคนิค
แบบภวนิยม	- เพื่อให้สมาชิกรับรู้และยอมรับถึงเสรีภาพในการเลือกสิ่งต่างๆ และมีความรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองได้เลือก - เพื่อให้สมาชิกตระหนักรู้ในศักยภาพของตนเอง - เพื่อให้สมาชิกค้นหาเป้าหมายในชีวิตของตนเอง - เพื่อให้สมาชิกค้นพบตัวเองและมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น	- ความตระหนักรู้ในตนเอง - อิสรภาพและความรับผิดชอบ - ความโดดเด่นและสัมพันธภาพ - การเอื้ออำนวย - การทำให้เกิดความกระจำ - ความเจ็บ - การสลับกัน
แบบเผชิญความจริง	- เพื่อช่วยให้สมาชิกมีทางเลือกที่ดีที่สุดที่จะตอบสนองความต้องการในด้านการเอาตัวรอด ความรัก และความเป็นเจ้าของ อำนาจ อิสรภาพ และความสนุกสนาน - เพื่อช่วยให้สมาชิกรับผิดชอบตัวเองในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม	- กระบวนการ WDEP
แบบทฤษฎีโซลูชันโฟกัส	- เพื่อให้สมาชิกสามารถตั้งเป้าหมายที่เป็นรูปธรรมและเป็นอนาคตอันใกล้ - เพื่อให้สมาชิกสามารถคิดถึงสิ่งที่ต้องการจะเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ชีวิตแตกต่างไปจากเดิม - เพื่อให้สมาชิกสามารถหาข้อบกพร่องของปัญหาของตนเอง - เพื่อกระตุ้นให้สมาชิกเกิดแรงจูงใจที่จะเปลี่ยนแปลงตนเอง	- การตั้งคำถาม - คำถามข้อยกเว้น - คำถามปาฏิหาริย์ - คำถามวัดระดับ - คำถามการตั้งเป้าหมาย - แบบฟอร์มการตั้งเป้าหมายครั้งแรก และแบบประเมินเป้าหมายก่อนปิดกลุ่ม

2.8 การประยุกต์ใช้ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่ม

การประยุกต์ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อสร้างโปรแกรมพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยใช้แนวคิดของ คอเรีย คอเรีย และคอเรีย ที่ได้นำเอาคุณลักษณะทั้ง 3 ด้านที่มีอยู่ในธรรมชาติของมนุษย์ ได้แก่ การรู้จัก อารมณ์ความรู้สึก และพฤติกรรม มาประยุกต์ใช้ผ่านทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาตัวบุคคลแบบองค์รวม โดยมีรายละเอียดของการประยุกต์ใช้ และการสร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดการสร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม

คอเรีย คอเรีย และคอเรีย (Corey; Corey; & Corey. 2014: 101-104) อธิบายว่า ผู้นำกลุ่มที่ใช้กรอบการให้คำปรึกษาแบบองค์รวม จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับสิ่งที่สมาชิกกลุ่มกำลังคิด รู้สึก และกระทำ โดยที่กรอบแนวคิดที่นำมาใช้จะอยู่ในกรอบของมิติที่เกี่ยวกับประสบการณ์ของมนุษย์ทั้ง 3 มิติ ได้แก่ มิติด้านการรู้จัก (Cognitive domain) มิติด้านอารมณ์ความรู้สึก (Affective domain) และมิติด้านพฤติกรรม (Behavioral domain) ในทั้ง 3 มิตินี้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันและส่งผลถึงกันและกัน กล่าวคือในขณะที่มนุษย์กำลังคิด ความคิดนั้นมีอิทธิพลต่อความรู้สึกและการกระทำ หรือในขณะที่เรากำลังรู้สึก ความรู้สึกก็มีอิทธิพลต่อความคิดและพฤติกรรม เช่นเดียวกับพฤติกรรมที่เราแสดงออกก็มีอิทธิพลต่อความรู้สึกและความคิดของเรา การผนวกทั้ง 3 มิติถือเป็นแนวคิดที่ทรงพลังและมีความครอบคลุมสำหรับกระบวนการของการให้คำปรึกษา หากขาดมิติใดมิติหนึ่งไปแนวคิดในการบำบัดก็ไม่สมบูรณ์

มิติด้านการรู้จัก (Cognitive domain) ให้ความสำคัญกับกระบวนการของความคิดของสมาชิกกลุ่ม โดยที่สมาชิกจะได้รับการท้าทายให้คิดเกี่ยวกับการตัดสินใจของตนเองที่ผ่านมา ด้วยเทคนิคการพูดกับตนเอง (Self-talk) เช่น วิธีคิดตั้งข้อสมมติฐานเกี่ยวกับตนเอง ผู้อื่น หรือชีวิต ทำให้เกิดปัญหาได้อย่างไร? หรือความเชื่อที่ตนเองมีอยู่ก่อให้เกิดปัญหาได้อย่างไร? หรือทำอย่างไรที่สมาชิกจะสามารถเริ่มเป็นตัวของตัวเอง ด้วยเทคนิคการประเมินอย่างจริงจังกับประโยคที่พูดซ้ำไปมากับตนเอง เทคนิคและวิธีการต่างๆ เหล่านี้ถูกออกแบบนำมาใช้เพื่อเผยให้เห็นถึงกระบวนการคิดของสมาชิก ช่วยให้สมาชิกคิดเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆ ในชีวิต และวิธีการตีความเกี่ยวกับเหตุการณ์ดังกล่าว และเพื่อช่วยปรับเปลี่ยนระบบความเชื่อในตัวของตัวเอง โดยทั่วไปแนวคิดด้านการรู้จักและพฤติกรรมถูกใช้ในขั้นเริ่มต้นของกระบวนการในการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อช่วยให้สมาชิกสามารถตั้งเป้าหมายเฉพาะที่จะชี้ทิศทางการเข้าร่วมมีส่วนร่วมของเขาในกลุ่ม และใช้ในขั้นยุติกลุ่มเพื่อช่วยให้สมาชิกสามารถรวบรวมและประมวลผลความคิดจากสิ่งที่ได้เรียนรู้ และนำไปออกแบบแผนปฏิบัติเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน

มิติด้านอารมณ์ความรู้สึก (Affective domain) ให้ความสำคัญกับความรู้สึกของสมาชิกกลุ่ม โดยผู้นำกลุ่มช่วยให้สมาชิกระบุและแสดงความรู้สึกของตนเอง เมื่อสมาชิกกลุ่มสามารถสัมผัสกับความรู้สึกต่างๆ ของตนเอง และพูดถึงการที่เหตุการณ์ต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อความรู้สึกดังกล่าว นั้นหมายความว่ากระบวนการบำบัดเริ่มได้เริ่มเกิดขึ้นแล้ว นอกจากนั้น ถ้าสมาชิกรู้สึกว่ามีคนคอยฟัง

เข้าใจและยอมรับตนเองอยู่ เขายอมต้องการที่จะเผยความรู้สึกที่เก็บไว้ออกมามากขึ้น เมื่อสมาชิกสามารถปลดปล่อยความรู้สึกเก็บกดของตนเองได้แล้ว การนำวิธีการด้านการรู้คิดเข้ามาผสมผสานกับวิธีการด้านอารมณ์ความรู้สึกย่อมทำได้เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น เชิญชวนให้สมาชิกไตร่ตรองถึงอารมณ์ความรู้สึกของตนเอง และอภิปรายกันถึงประเด็นที่อารมณ์ความรู้สึกนี้ถูกโยงเข้ากับความเชื่อที่เกี่ยวกับตนเอง ผู้อื่น และเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิต

มิติด้านพฤติกรรม (Behavioral domain) เป็นหัวใจของกระบวนการของการเปลี่ยนแปลง แม้ว่าจะเกิดความเข้าใจตนเองมากขึ้นและได้ระบายอารมณ์ความรู้สึกที่เก็บกดอยู่จนเป็นส่วนสำคัญของกระบวนการในการให้คำปรึกษาก็ตาม สมาชิกก็ยังจำเป็นต้องเข้ามีส่วนร่วมในโปรแกรมฝึกปฏิบัติเพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม คำถามที่เป็นประโยชน์ที่ผู้นำกลุ่มสามารถนำมาใช้ถาม เช่น คุณกำลังทำอะไรอยู่? ด้วยพฤติกรรมที่เป็นอยู่ในขณะนี้สามารถทำให้คุณมีโอกาสได้รับสิ่งที่คุณต้องการหรือไม่? และทำให้คุณเดินไปในทิศทางที่คุณต้องการหรือไม่? เป็นต้น ถ้าการให้คำปรึกษากลุ่มมุ่งเน้นในสิ่งที่สมาชิกกำลังทำอยู่ ก็ย่อมมีโอกาสสูงที่สมาชิกจะปรับเปลี่ยนความคิดและความรู้สึกของตนเองได้

การประยุกต์ใช้ด้านความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม มีแนวคิดเชิงปรัชญามาจากภวนิยม ซึ่งเน้นที่ทฤษฎีทางเลือกและความรับผิดชอบ โดยผู้นำกลุ่มท้าทายให้สมาชิกมองทางเลือกที่ตนเองมีอยู่ ข้อจำกัดของทางเลือก และต้องรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองได้เลือก จากนั้นผู้นำกลุ่มส่งเสริมให้สมาชิกระบุและสร้างความชัดเจนในสิ่งที่ตนเองกำลังคิด รู้สึก และกระทำอยู่ แทนที่จะมุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงผู้อื่น เพราะการให้คำปรึกษากลุ่มตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่า สมาชิกมีอิสระในการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตของตนเองได้

ในการให้คำปรึกษากลุ่ม ผู้นำกลุ่มสามารถนำเทคนิคต่าง ๆ ของทฤษฎีที่หลากหลายมาใช้ โดยที่เทคนิคดังกล่าวจะได้รับการปรับให้เหมาะสมกับความต้องการของสมาชิก โดยเทคนิคที่นำมาใช้นั้นต้องคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ เช่น ความพร้อมของสมาชิกในการเผชิญกับประเด็นปัญหาส่วนตัว พื้นฐานทางด้านวัฒนธรรม ระบบค่านิยม และความไว้วางใจในตัวผู้นำกลุ่ม นอกจากนั้น ยังต้องพิจารณาถึงความร่วมมือและความไว้วางใจในหมู่สมาชิกด้วยกันเองอีกด้วย ดังนั้น ผู้นำกลุ่มจึงจะสามารถส่งเสริมให้สมาชิกระบุและสัมผัสกับสิ่งที่ตนเองกำลังรู้สึกอยู่ ระบุถึงวิธีการที่การตั้งข้อสมมติฐานของตนเอง ที่มีอิทธิพลต่อการแสดงความรู้สึกและการแสดงพฤติกรรมของตนเอง และสามารถลองปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอื่นที่เป็นทางเลือกได้

ผลสรุปแนวคิดของคอเรีย คอเรีย และคอเรีย ที่เกี่ยวกับการให้คำปรึกษากลุ่มตามกรอบแนวคิดการให้คำปรึกษากลุ่มแบบองค์รวมนั้น มีความสอดคล้องกับการพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ กล่าวคือ เป็นการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มที่หลากหลาย และเทคนิคเฉพาะของทฤษฎีเหล่านั้น ให้สอดคล้องกับการพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะทั้งในด้านพฤติกรรม ด้านอารมณ์ความรู้สึก และด้านความคิด ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดดังกล่าว มาเป็นฐานคิดหลักในการสร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ

2. การสร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ

โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ เป็นการพัฒนาลักษณะหรือรูปแบบของพฤติกรรมเอื้อสังคม ซึ่งแสดงออกในด้านการช่วยเหลือ ด้านการแบ่งปัน ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล ด้านการให้ความร่วมมือ และด้านการปฏิบัติตามปทัสถาน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดของทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่ม ในมิติด้านการรู้คิด มิติด้านอารมณ์ความรู้สึก และมิติด้านพฤติกรรม สำหรับโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ขั้นเริ่มต้นกลุ่ม ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลางโดยใช้เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ การถาม การตีความ การสรุปความ และการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข

2.2 ขั้นการให้คำปรึกษากลุ่ม

2.2.1 การพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคม ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม โดยใช้เทคนิคการแสดงตัวแบบ การให้การบ้าน และการเสริมแรง ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง โดยใช้เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ และการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข และทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ โดยใช้เทคนิคจินตภาพ

2.2.2 การพัฒนาด้านการช่วยเหลือ ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม โดยใช้เทคนิคการแสดงตัวแบบ การเสริมแรง การชักจูงมโนทัศน์ การหยุดความคิด การให้การบ้าน และทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบโซลูชั่นโฟกัส โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถาม คำถามข้อยกเว้น และคำถามวัดระดับ

2.2.3 การพัฒนาด้านการแบ่งปัน ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ โดยใช้เทคนิคจินตภาพ การชักจูงมโนทัศน์ และการพูดรอบวง และทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง โดยใช้เทคนิคการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข การเห็นอกเห็นใจ

2.2.4 การพัฒนาด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม โดยใช้แนวคิดในเรื่องความตระหนักรู้ในตนเอง อิสรภาพและความรับผิดชอบ ความโดดเด่นและสัมพันธภาพมาประยุกต์ใช้เป็นเทคนิค และใช้เทคนิคการเอื้ออำนวย การทำให้เกิดความกระจ่าง ความเจียบ และการสลับกัน และทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง โดยใช้เทคนิคการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข ความจริงใจ และการเห็นอกเห็นใจ

2.2.5 การพัฒนาด้านการให้ความร่วมมือ ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบโซลูชั่นโฟกัส โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถาม คำถามข้อยกเว้น คำถามปฎิหาริย์ คำถามวัดระดับ คำถามการตั้งเป้าหมาย และทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง โดยใช้เทคนิคกระบวนการ WDEP

2.2.6 การพัฒนาด้านการปฏิบัติตามปทัสสถาน ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเหตุผลอารมณ์และพฤติกรรม โดยใช้เทคนิคการสอนทฤษฎี A-B-C การโต้แย้งกับความเชื่อที่ไร้เหตุผล การเสริมแรง ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ โดยใช้เทคนิคจินตภาพ และทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง โดยใช้เทคนิคกระบวนการ WDEP

2.3 ขัณยุติกกลุ่ม ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมโดยใช้เทคนิคการเสริมแรง เพื่อให้สมาชิกมีกำลังใจในการปรับเปลี่ยนตนเองในชีวิตจริง

เพื่อให้เกิดความชัดเจน ผู้วิจัยได้สรุปการประยุกต์ใช้ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวคิดของ คอเรีย คอเรีย และคอเรีย ในมิติด้านการรู้จัก มิติด้านอารมณ์ ความรู้สึก และมิติด้านพฤติกรรม สำหรับการสร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 สรุปการประยุกต์ใช้ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ

ขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม	ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม	เทคนิค
1. ขั้นเริ่มต้น	1. แบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง	1. การฟังอย่างตั้งใจ 2. การถาม 3. การตีความ 4. การสรุปความ 5. การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข
2. ขั้นการให้คำปรึกษากลุ่ม		
2.1 การพัฒนาพฤติกรรมเอื้อต่อสังคม	1. แบบพฤติกรรมนิยม	1. การแสดงตัวแบบ 2. การให้การบ้าน 3. การเสริมแรง
	2. แบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง	1. การฟังอย่างตั้งใจ 2. การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข
	3. แบบเกสตัลท์	1. จินตภาพ
2.2 การพัฒนาด้านการช่วยเหลือ	1. แบบพฤติกรรมนิยม	1. การแสดงตัวแบบ 2. การเสริมแรง 3. การชักจูงมโนทัศน์ 4. การหยุดความคิด 5. การให้การบ้าน

ตาราง 4 (ต่อ)

ขั้นตอนการให้คำปรึกษา กลุ่ม	ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม	เทคนิค
2.3 การพัฒนาด้าน การแบ่งปัน	2. แบบโซลูชันโฟกัส	1. การตั้งคำถาม 2. คำถามข้อยกเว้น 3. คำถามวัดระดับ
	1. แบบเกสตัลท์	1. จินตภาพ 2. การชักจูงมโนภาพ 3. การพูดรอบวง
	2. แบบยึดบุคคลเป็น ศูนย์กลาง	1. การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข 2. การเห็นอกเห็นใจ
2.4 การพัฒนาด้าน การเข้าร่วมกิจกรรมการ กุศล	1. แบบภวนิยม	1. ความตระหนักรู้ในตนเอง 2. อิสรภาพและความรับผิดชอบ 3. ความโดดเด่นและสัมพันธภาพ 4. การเอื้ออำนวย 5. การทำให้เกิดความกระจ่าง 6. ความเจียบ 7. การสลับกัน
	2. แบบยึดบุคคลเป็น ศูนย์กลาง	1. การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข 2. ความจริงใจ 3. การเห็นอกเห็นใจ
	1. แบบโซลูชันโฟกัส	1. การตั้งคำถาม 2. คำถามข้อยกเว้น 3. คำถามปาทิหาริย์ 4. คำถามวัดระดับ 5. คำถามการตั้งเป้าหมาย
2.4 การพัฒนาด้าน การให้ความร่วมมือ	2. แบบเผชิญความจริง	1. กระบวนการ WDEP
	1. แบบเหตุผล อารมณ์ และ พฤติกรรม	1. การสอนทฤษฎี A-B-C 2. การโต้แย้งกับความเชื่อที่ไร้ เหตุผล 3. การเสริมแรง
2.5 การพัฒนาด้าน การปฏิบัติตามปทัสสถาน		

ตาราง 4 (ต่อ)

ขั้นตอนการให้คำปรึกษา กลุ่ม	ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม	เทคนิค
	2. แบบเกสตัลท์	1. จินตภาพ
	3. แบบเผชิญความจริง	1. กระบวนการ WDEP
	4. แบบโซลูชันโฟกัส	1. คำถามวัดระดับ
3. ขั้นตอนการให้คำปรึกษา กลุ่ม	1. แบบพฤติกรรมนิยม	1. การเสริมแรง

2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษากลุ่ม

จากการศึกษาและค้นคว้าของผู้วิจัยในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษากลุ่มสามารถสรุปได้ดังนี้

มาร์ติน และคณะ (Martin; et al. 2007: 689-698) ศึกษาการเพิ่มพฤติกรรมเอื้อสังคมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนวัยรุ่นชายอัฟริกัน-อเมริกัน โดยใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มและการฝึกอบรมในระยะเวลา 2 ปี พบว่านักเรียนมีความสนใจในชั้นเรียนมากขึ้น มีผลการเรียนที่ดีขึ้น มีพฤติกรรมที่ผิดระเบียบลดลง และไม่มีการถูกพักการเรียนหรือถูกเชิญออก

อุชี และคณะ (Ushie; et al. 2012: 329-335) ศึกษาถึงผลของการให้คำปรึกษากลุ่มกับผู้ป่วยโรคเอดส์ในเมืองยาคุ ประเทศไนจีเรีย ซึ่งได้รับความบอบซ้ำทางจิตใจ ถูกตีตราและกีดกันทางสังคมจนเกิดความเครียดทางจิตวิทยา การศึกษาโดยสุ่มตัวอย่างผู้ป่วยโรคเอดส์แบบเจาะจงจากพื้นที่ 4 หมู่บ้าน ได้กลุ่มตัวอย่าง 120 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม โดยกลุ่มที่ 1 ได้รับการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคล และกลุ่มที่ 2 ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม จากนั้นใช้แบบสอบถามเพื่อวัดประสิทธิผลของการให้คำปรึกษาทั้งสองรูปแบบหลังได้รับการให้คำปรึกษา ผลลัพธ์ที่ได้แสดงให้เห็นว่าอายุและพฤติกรรมมีผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อประสิทธิผลของการให้คำปรึกษาทั้งสองรูปแบบ ในขณะที่ความแตกต่างทางเพศไม่มีผลต่อประสิทธิผลของการให้คำปรึกษากลุ่ม และการให้คำปรึกษากลุ่มมีผลดีต่อพฤติกรรมของผู้ป่วยโรคเอดส์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงควรส่งเสริมให้มีการช่วยเหลือผู้ป่วยโรคเอดส์ด้วยการให้คำปรึกษากลุ่มในสถานที่ต่างๆ เช่น โรงพยาบาล คลินิก โบสถ์ และศูนย์ต่างๆ ที่ดูแลผู้ป่วยโรคเอดส์

ซาอัดทซาเด และ คาลิลี (Saadatzaade; & Khalili. 2012: 780-787) ศึกษาถึงผลของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบทฤษฎีโซลูชัน-โฟกัส ที่มีต่อการกำกับตนเองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โดยใช้การวิจัยเชิงทดลองวัดก่อน-หลังเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มด้วยทฤษฎีโซลูชัน-โฟกัส จำนวน 7 ครั้ง มีการกำกับตนเองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อเทียบกับกลุ่มควบคุม

คารามิ และคณะ (Karami; et al. 2012: 77-81) ศึกษาถึงผลของการให้คำปรึกษากลุ่มโดยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบการรู้จักและพฤติกรรม กับเด็กที่ได้รับผลกระทบจากการหย่าร้างของบิดามารดา ซึ่งทำให้เกิดภาวะซึมเศร้าตามมา การศึกษาเป็นรูปแบบการวิจัยเชิงทดลองวัดก่อน-หลังเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กในสถานสงเคราะห์ 2 แห่ง จำนวน 20 คน ทั้งเพศชายและหญิง อายุตั้งแต่ 10-13 ปี ศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษา 3-4 ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย แบ่งเป็น 2 กลุ่มจำนวนเท่ากันเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม 8 ครั้ง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง โดยใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มที่ให้ความรู้เกี่ยวกับความคิดด้านลบ ความเชื่อที่ผิดๆ เสริมสร้างความรู้สึภาคภูมิใจในตนเอง การควบคุมความโกรธ และการแก้ปัญหา ใช้แบบวัดความซึมเศร้าสำหรับเด็กของมาเรีย โควัค (Maria Kovacs. 1977) 27 ข้อ ระดับคะแนนตั้งแต่ 0-2 ผลที่ได้คือกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มแบบทฤษฎีการรู้จักและพฤติกรรมมีภาวะซึมเศร้าลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม สรุปว่าการให้คำปรึกษากลุ่มแบบทฤษฎีการรู้จักและพฤติกรรมมีประสิทธิภาพในการลดภาวะซึมเศร้าของเด็กที่ได้รับผลกระทบจากการหย่าร้างของบิดามารดา

ในเว็บไซต์ของรายงานวิจัยทางการแพทย์ (Medical Research. 2014: online) ได้นำเสนอผลงานวิจัยเชิงทดลองในเรื่องอิทธิพลของการให้คำปรึกษากลุ่มที่มีต่อความกตัญญูและพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัย พบว่าการให้คำปรึกษากลุ่มทำให้นักศึกษามีความกตัญญูและมีพฤติกรรมเอื้อสังคมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วาซิริ และคณะ (Vaziri; et al. 2014: 311-315) ศึกษาถึงประสิทธิผลของการให้คำปรึกษากลุ่มโดยใช้ทฤษฎีทางเลือกกับผู้ถูกคุมขังเพื่อให้มีความรับผิดชอบสูงขึ้น รูปแบบการวิจัยเป็นแบบการทดลองวัดก่อน-หลังเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม กลุ่มตัวอย่างเป็นเยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปีที่ถูกคุมความประพฤติจากสถานกักกัน จำนวน 30 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มโดยใช้ทฤษฎีทางเลือกจำนวน 10 ครั้ง ผลปรากฏว่ากลุ่มที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มโดยใช้ทฤษฎีทางเลือก มีพฤติกรรมรับผิดชอบสูงขึ้นกว่ากลุ่มควบคุม แสดงว่าการให้คำปรึกษากลุ่มโดยใช้ทฤษฎีทางเลือกช่วยเสริมสร้างให้เยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปีที่ถูกคุมความประพฤติมีความรับผิดชอบสูงขึ้น

จากการศึกษางานวิจัยข้างต้น สรุปได้ว่าการให้คำปรึกษากลุ่มสามารถปรับเปลี่ยนเจตคติและพฤติกรรมของมนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตัวอย่างเช่น เจตคติของผู้ป่วยโรคเอดส์ เจตคติและพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชาติพันธุ์ ภาวะซึมเศร้าของเด็กที่ได้รับผลกระทบจากการหย่าร้างของบิดามารดา ความกตัญญูและพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัย และพฤติกรรมความรับผิดชอบของผู้ถูกคุมขัง เป็นต้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม: การวิเคราะห์เชิงสาเหตุ เป็นการวิจัยและการพัฒนา (Research and development) แบ่งขอบเขตการศึกษาออกเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การศึกษาพฤติกรรมเอื้อสังคม และปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ

ระยะที่ 2 การสร้างและการศึกษาผลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ

โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนอาชีวะในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1-3 ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยนำเสนอวิธีการดำเนินการของระยะที่ 1 และระยะที่ 2 ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 การศึกษาพฤติกรรมเอื้อสังคม และปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น

1. ประชากรในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาพฤติกรรมเอื้อสังคม เป็นนักเรียนอาชีวะจำนวน 55,763 คน (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. 2559: ออนไลน์) ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2559 จากสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 81 แห่ง (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. 2559: ออนไลน์)

2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนอาชีวศึกษาจำนวน 902 คนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1-3 ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 10 แห่ง ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi stage random sampling) โดยมีขั้นตอนการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างและการเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

2.1 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ โครงสร้างเชิงสาเหตุแบบมีตัวแปรแฝง (Causal structural model with latent variables) และใช้วิธีการประมาณค่าแบบไลค์ลิฮูดสูงสุด (Maximum likelihood) ซึ่งเป็นวิธีการประมาณค่าพารามิเตอร์ที่ใช้แพร่หลายมากที่สุด เนื่องจากมีความคงเส้นคงวามีประสิทธิภาพและเป็นอิสระจากมาตรวัด (Bollen. 1989: 108) ถ้าพิจารณาว่าขนาดกลุ่มตัวอย่างต่อจำนวนตัวแปรสังเกตในโมเดลที่เพียงพอต่อการวิเคราะห์ข้อมูลควรมีสัดส่วนอยู่ที่ 20 : 1 (วิไลลักษณ์ ลังกา. 2557: 6; citing Kline. 2005: 111) ในการศึกษาครั้งนี้มีจำนวนตัวแปรสังเกต 16 ตัวแปร ขนาดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำควรมี 320 คน และเพื่อให้ตรงกับจำนวนสถานศึกษาและระดับชั้นปี (ผู้วิจัยกำหนดสถานศึกษาที่จะลงเก็บข้อมูลไว้ 10 แห่ง และ 3 ชั้นปีในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ) ผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำไว้ที่สถานศึกษาละ 45 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำ 450 คน นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างควรมีขนาดที่มากพอสำหรับผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีความมั่นใจในการทดสอบ ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นสองเท่าของจำนวนขั้นต่ำ ได้กลุ่มตัวอย่างจริงทั้งสิ้น 902 คน ซึ่งเป็นขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใหญ่เกินเกณฑ์ขั้นต่ำ การประมาณค่าจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างจึงคาดหวังได้ว่าจะมีความถูกต้องและมีความคงที่ของผลการวิเคราะห์ (วิไลลักษณ์ ลังกา. 2557: 6)

2.2 การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง สำหรับการสุ่มกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling) โดยมีลักษณะเป็นการสุ่มตัวอย่างที่ใช้หลากหลายวิธีการในการสุ่ม เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากรที่ซับซ้อนและมีความสอดคล้องกับความต้องการภายใต้เงื่อนไขที่จำกัด (สมชาย วรภิเษมสกุล. 2553: 165) โดยมีขั้นตอนในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างดังนี้

2.2.1 ขั้นตอนที่ 1 ใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เป็นการสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากประชากรที่มีการรวมกลุ่มอยู่แล้วตามสภาพภูมิศาสตร์ โดยมีลักษณะในภาพรวมของแต่ละกลุ่มที่คล้ายคลึงกัน แต่ภายในกลุ่มจะมีความแตกต่างหรือความหลากหลายอย่างครบถ้วน (สมชาย วรภิเษมสกุล. 2553: 164) ผู้วิจัยแบ่งพื้นที่ต้องการศึกษาโดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม โดยแบ่งพื้นที่ของเขตกรุงเทพมหานครซึ่งมี 50 เขตออกเป็น 3 กลุ่ม ตามการแบ่งเขตตามที่ตั้งของพื้นที่ของกองควบคุมและจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม (ศูนย์ข้อมูลกรุงเทพมหานคร. 2557: ออนไลน์) ได้แก่ กรุงเทพฯชั้นใน กรุงเทพฯชั้นกลาง และกรุงเทพฯชั้นนอก แต่ละกลุ่มประกอบด้วยจำนวนสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ดังนี้

กรุงเทพฯเขตชั้นใน ประกอบด้วย 21 เขต ได้แก่ เขตพระนคร เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เขตสัมพันธวงศ์ เขตปทุมวัน เขตบางรัก เขตยานนาวา เขตสาทร เขตบางคอแหลม เขตดุสิต เขตบางซื่อ เขตพญาไท เขตราชเทวี เขตห้วยขวาง เขตคลองเตย เขตจตุจักร เขตธนบุรี เขตคลองสาน เขตบางกอกน้อย เขตบางกอกใหญ่ เขตดินแดง เขตวัฒนา สรุปใน 21 เขต มีสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนทั้งสิ้น 40 แห่ง

กรุงเทพฯเขตชั้นกลาง ประกอบด้วย 18 เขต ได้แก่ เขตพระโขนง เขตประเวศ เขตบางเขน เขตบางกะปิ เขตลาดพร้าว เขตบึงกุ่ม เขตบางพลัด เขตภาษีเจริญ เขตจอมทอง เขตราชพฤกษ์ เขตสวนหลวง เขตบางนา เขตทุ่งครุ เขตบางแค เขตวังทองหลาง เขตคันนายาว เขตสะพานสูง เขตสายไหม สรุปใน 18 เขต มีสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนทั้งสิ้น 23 แห่ง

กรุงเทพฯเขตชั้นนอก หรือเขตชานเมือง ประกอบด้วย 11 เขต ได้แก่ เขตมีนบุรี เขตดอนเมือง เขตหนองจอก เขตลาดกระบัง เขตตลิ่งชัน เขตหนองแขม เขตบางขุนเทียน เขตหลักสี่ เขตคลองสามวา เขตบางบอน เขตทวีวัฒนา สรุปใน 11 เขต มีสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนทั้งสิ้น 18 แห่ง

2.22 ขั้นตอนที่ 2 กำหนดจำนวนสถานศึกษาตามสัดส่วน (Proportional allocation) ของจำนวนสถานศึกษาในกลุ่มต่อจำนวนสถานศึกษาทั้งหมด โดยผู้วิจัยกำหนดสถานศึกษาที่จะลงเก็บข้อมูลไว้ 10 แห่ง ได้จำนวนสถานศึกษาตามกลุ่มดังนี้

กรุงเทพฯเขตชั้นใน = $(40/81) \times 10 = 4.9 = 5$ สถานศึกษา

กรุงเทพฯเขตชั้นกลาง = $(23/81) \times 10 = 2.8 = 3$ สถานศึกษา

กรุงเทพฯเขตชั้นนอก = $(18/81) \times 10 = 2.2 = 2$ สถานศึกษา

(น้อยกว่า 0.5 ปัดเศษลง และมากกว่า 0.5 ปัดเศษขึ้น)

2.23 ขั้นตอนที่ 3 เมื่อได้จำนวนสถานศึกษาในแต่ละกลุ่มแล้ว ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยวิธีการจับสลาก (Lottery) เลือกชื่อสถานศึกษาในแต่ละกลุ่มแบบใส่คืน เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันในการได้รับการสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่าง (สมชาย วรกิจเกษมสกุล. 2553: 161) ได้ผลการจับสลากดังนี้

กรุงเทพฯ เขตชั้นใน ประกอบด้วยสถานศึกษา 5 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยเทคโนโลยีพิชญเกษม วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม วิทยาลัยเทคโนโลยีดอนบอสโก วิทยาลัยเทคโนโลยีสยามธุรกิจและพระอุปถัมภ์ฯ และวิทยาลัยเทคโนโลยีจรัสสินทวงศ์

กรุงเทพฯเขตชั้นกลาง ประกอบด้วยสถานศึกษา 3 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยเทคโนโลยีพระรามหก วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสาสน์ และวิทยาลัยเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพ

กรุงเทพฯเขตชั้นนอก ประกอบด้วยสถานศึกษา 2 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครู และวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกวิทย์บริหารธุรกิจ

2.24 ขั้นตอนที่ 4 เมื่อได้รายชื่อสถานศึกษาทั้ง 10 แห่ง ผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายโดยเลือก 1 ห้องเรียนจากจำนวนห้องเรียนในแต่ละระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1-3 ของแต่ละสถานศึกษา เนื่องจากทุกหน่วยของประชากรมีจำนวนไม่มาก มีสภาพคล้ายคลึงกัน มีโอกาสอย่างเท่าเทียมกัน และเป็นอิสระจากกันที่จะได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง (สมชาย วรกิจเกษมสกุล. 2553: 161) ทำการสุ่มตัวอย่างทั้งหมดได้ 30 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนทั้งหมด 902 คน ดังตาราง 5 และจำแนกตามระดับชั้นการศึกษา ดังตาราง 6

ตาราง 5 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

สถานศึกษา	ส่งไป	ได้รับกลับ	ใช้ได้จริง
วิทยาลัยเทคโนโลยีพิษณุเกษม	100	98	94
วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม	100	99	95
วิทยาลัยเทคโนโลยีดอนบอสโก	100	100	96
วิทยาลัยเทคโนโลยีพระรามหก	100	95	87
วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครู	100	85	77
วิทยาลัยเทคโนโลยีสยามธุรกิจ ในพระอุปถัมภ์ฯ	100	99	96
วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศ	100	94	91
วิทยาลัยเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพ	100	100	94
วิทยาลัยเทคโนโลยีวิมลบริหารธุรกิจ	100	96	92
วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกวิทย์บริหารธุรกิจ	100	88	80
รวมทั้งสิ้น	1000	954	902
		95.40%	90.20%

ตาราง 6 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับชั้นการศึกษา

สถานศึกษา	ปวช.1	ปวช.2	ปวช.3	รวม
วิทยาลัยเทคโนโลยีพิษณุเกษม	23	33	38	94
วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม	30	33	32	95
วิทยาลัยเทคโนโลยีดอนบอสโก	30	32	34	96
วิทยาลัยเทคโนโลยีพระรามหก	28	32	27	87
วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครู	23	28	26	77
วิทยาลัยเทคโนโลยีสยามธุรกิจ ในพระอุปถัมภ์ฯ	27	35	34	96
วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศ	28	32	31	91
วิทยาลัยเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพ	31	30	33	94
วิทยาลัยเทคโนโลยีวิมลบริหารธุรกิจ	31	34	27	92
วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกวิทย์บริหารธุรกิจ	24	31	25	80
รวมทั้งสิ้น	275	320	307	902
	30.49%	35.48%	34.03%	100%

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบวัดเกี่ยวกับตัวแปรที่ศึกษาพฤติกรรมเอื้อสังคม และปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของนักเรียนอาชีวะ

ตอนที่ 2 ลักษณะพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ ซึ่งประกอบด้วย การช่วยเหลือ การแบ่งปัน การเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล การให้ความร่วมมือ และการปฏิบัติตามปทัสถาน

ตอนที่ 3 ปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนตน ปัจจัยด้านความเอื้อเฟื้อ ปัจจัยด้านคตินิยม และปัจจัยด้านหลักการนิยมน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของนักเรียนอาชีวะ

แบบวัดนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นต้องการทราบรายละเอียดส่วนบุคคลของนักเรียน ได้แก่ เพศ และชั้นปีที่กำลังศึกษา โดยลักษณะของแบบวัดเป็นแบบมีตัวเลือกให้เลือกตอบ ดังนี้

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2. ชั้นปีที่กำลังศึกษา ☐ ปวช.1 ☐ ปวช.2 ☐ ปวช.3

ตอนที่ 2 ลักษณะพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ

แบบวัดนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ โดยแบ่งตามลักษณะพฤติกรรมเอื้อสังคมเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการช่วยเหลือ ด้านการแบ่งปัน ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล ด้านการให้ความร่วมมือ และด้านการปฏิบัติตามปทัสถาน ซึ่งประกอบด้วย ข้อคำถามด้านละ 5 ข้อ รวมทั้งหมดเป็น 25 ข้อ โดยให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียวในลักษณะของมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับของ Likert ตั้งแต่ จริงที่สุด ส่วนใหญ่จริง จริงพอประมาณ จริงเพียงเล็กน้อย ไม่จริงเลย พิสัยของคะแนนพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวม (25 ข้อ) อยู่ระหว่าง 42 - 123 คะแนน โดยมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .369 - .576 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .900

ด้านคะแนนพฤติกรรมเอื้อสังคมรายด้าน ได้แก่ ด้านการช่วยเหลือมีพิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 5 - 25 คะแนน โดยมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .382 - .581 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .752 ด้านการแบ่งปันมีพิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 6 - 25 โดยมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .301 - .425 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .629 ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศลมีพิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 5 - 25 คะแนน โดยมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .499 - .648 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .803 ด้านการให้ความร่วมมือมีพิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 8 - 25 คะแนน โดยมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .483 - .609 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .783 และด้านการปฏิบัติตามปทัสถานมีพิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 7 - 25 คะแนน โดยมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .364 - .497 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .684

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนลักษณะพฤติกรรมเอื้อสังคมไว้ดังนี้ สำหรับข้อความทางบวก คำตอบในช่อง "จริงที่สุด" ให้ 5 คะแนน คำตอบในช่อง "ส่วนใหญ่จริง" ให้ 4 คะแนน คำตอบในช่อง "จริงพอประมาณ" ให้ 3 คะแนน คำตอบในช่อง "จริงเพียงเล็กน้อย" ให้ 2 คะแนน และคำตอบในช่อง "ไม่จริงเลย" ให้ 1 คะแนน ส่วนข้อความทางลบให้คะแนนตรงกันข้ามโดยคำตอบในช่อง "จริงที่สุด" ให้ 1 คะแนน คำตอบในช่อง "ส่วนใหญ่จริง" ให้ 2 คะแนน คำตอบในช่อง "จริงพอประมาณ" ให้ 3 คะแนน คำตอบในช่อง "จริงเพียงเล็กน้อย" ให้ 4 คะแนน และคำตอบในช่อง "ไม่จริงเลย" ให้ 5 คะแนน ความหมายของคะแนน คือผู้ตอบที่ได้คะแนนจากแบบวัดมากกว่า แสดงว่ามีพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมและรายด้านสูงกว่าผู้ตอบที่ได้คะแนนจากแบบวัดน้อยกว่า

สำหรับเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวม ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของ Anderson. (1981) โดยระดับคะแนนที่ได้ใช้ช่วงห่างของค่าคะแนนกลาง $\pm SD$ ซึ่งตัวแปรพฤติกรรมเอื้อสังคมมีค่าคะแนนกลางเท่ากับ 82.5 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 13.98 การแปลความหมายคะแนนมีดังนี้

คะแนนรวม	ความหมาย
96.49 - 123.00	นักเรียนมีพฤติกรรมเอื้อสังคมอยู่ในระดับสูง
68.52 - 96.48	นักเรียนมีพฤติกรรมเอื้อสังคมอยู่ในระดับปานกลาง
42.00 - 68.51	นักเรียนมีพฤติกรรมเอื้อสังคมอยู่ในระดับต่ำ

สำหรับเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนพฤติกรรมเอื้อสังคมรายด้าน ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของ Anderson (1981) โดยระดับคะแนนที่ได้ใช้ช่วงห่างของค่าคะแนนกลาง $\pm SD$ ดังนี้

ด้านการช่วยเหลือมีค่าคะแนนกลางเท่ากับ 15 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.48 การแปลความหมายคะแนนมีดังนี้

คะแนนรวม	ความหมาย
18.49 - 25.00	นักเรียนมีด้านการช่วยเหลืออยู่ในระดับสูง
11.52 - 18.48	นักเรียนมีด้านการช่วยเหลืออยู่ในระดับปานกลาง
5.00 - 11.51	นักเรียนมีด้านการช่วยเหลืออยู่ในระดับต่ำ

ด้านการแบ่งปันมีค่าคะแนนกลางเท่ากับ 15.50 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.33 การแปลความหมายคะแนน การแปลความหมายคะแนนมีดังนี้

คะแนนรวม	ความหมาย
18.84 - 25.00	นักเรียนมีด้านการแบ่งปันอยู่ในระดับสูง
12.17 - 18.83	นักเรียนมีด้านการแบ่งปันอยู่ในระดับปานกลาง
6.00 - 12.16	นักเรียนมีด้านการแบ่งปันอยู่ในระดับต่ำ

ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศลมีค่าคะแนนกลางเท่ากับ 15.00 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.06 การแปลความหมายคะแนนมีดังนี้

คะแนนรวม	ความหมาย
19.07 - 25.00	นักเรียนมีด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศลอยู่ในระดับสูง
10.64 - 19.06	นักเรียนมีด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศลอยู่ในระดับปานกลาง
5.00 - 10.63	นักเรียนมีด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศลอยู่ในระดับต่ำ

ด้านการให้ความร่วมมือมีค่าคะแนนกลางเท่ากับ 16.50 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.54 การแปลความหมายคะแนนมีดังนี้

คะแนนรวม	ความหมาย
20.05 - 25.00	นักเรียนมีด้านการให้ความร่วมมืออยู่ในระดับสูง
12.96 - 20.04	นักเรียนมีด้านการให้ความร่วมมืออยู่ในระดับปานกลาง
8.00 - 12.95	นักเรียนมีด้านการให้ความร่วมมืออยู่ในระดับต่ำ

ด้านการปฏิบัติตามปทัสสถานมีค่าคะแนนกลางเท่ากับ 16.00 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.55 การแปลความหมายคะแนนมีดังนี้

คะแนนรวม	ความหมาย
19.56 - 25.00	นักเรียนมีด้านการปฏิบัติตามปทัสสถานอยู่ในระดับสูง
12.45 - 19.55	นักเรียนมีด้านการปฏิบัติตามปทัสสถานอยู่ในระดับปานกลาง
7.00 - 12.44	นักเรียนมีด้านการปฏิบัติตามปทัสสถานอยู่ในระดับต่ำ

ตัวอย่างแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ

ด้านการช่วยเหลือ

ข้อคำถาม	จริงที่สุด	ส่วนใหญ่จริง	จริงพอประมาณ	จริงเพียงเล็กน้อย	ไม่จริงเลย
(0) เมื่อเห็นคุณครูถือสิ่งของอยู่ ฉันรีบเข้าไปช่วยคุณครูถือสิ่งของทันที.					

ด้านการแบ่งปัน

ข้อคำถาม	จริงที่สุด	ส่วนใหญ่จริง	จริงพอประมาณ	จริงเพียงเล็กน้อย	ไม่จริงเลย
(0) เวลารวมตัวกับกลุ่มเพื่อน โดยส่วนใหญ่ฉันจะแบ่งขนมให้เพื่อนๆร่วมกินกันในกลุ่ม					

ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล

ข้อคำถาม	จริงที่สุด	ส่วนใหญ่จริง	จริงพอประมาณ	จริงเพียงเล็กน้อย	ไม่จริงเลย
(0) ฉันเข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ทำความสะอาดตามสถานที่ต่างๆ (เช่น วัด โรงเรียน ชุมชน).....					

ด้านการให้ความร่วมมือ

ข้อคำถาม	จริงที่สุด	ส่วนใหญ่จริง	จริงพอประมาณ	จริงเพียงเล็กน้อย	ไม่จริงเลย
(0) เมื่อมีการขอความร่วมมือ ฉันเต็มใจร่วมมือปฏิบัติตามอย่างเต็มที่ (เช่น เดินชิดในบนรถโดยสาร, ต่อแถวเข้าคิว, ไม่ส่งเสียงดัง รับประทานอาหารขยะ).....					

ด้านการปฏิบัติตามปทัสสถาน

ข้อคำถาม	จริงที่สุด	ส่วนใหญ่จริง	จริงพอประมาณ	จริงเพียงเล็กน้อย	ไม่จริงเลย
(0) ฉันแต่งกายถูกต้องตามกฎระเบียบที่ทางโรงเรียนกำหนดไว้.....					

ตอนที่ 3 ปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ

3.1 ปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนตน

แบบวัดนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดลักษณะการกระทำเพื่อประโยชน์ส่วนตน (Egoism) ของนักเรียนอาชีวะ โดยลักษณะของข้อคำถามเป็นข้อความเกี่ยวกับการแสวงหารางวัลหรือผลตอบแทนให้กับตนเอง การหลีกเลี่ยงการลงโทษตนเอง และการลดสิ่งรบกวนที่ไม่พึงปรารถนา ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 15 ข้อ โดยให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียวในลักษณะของมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับของ Likert ตั้งแต่ จริงที่สุด ส่วนใหญ่จริง จริงพอประมาณ จริงเพียงเล็กน้อย ไม่จริงเลย พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 18 - 74 คะแนน โดยมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .329 - .744 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .907

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนการกระทำเพื่อประโยชน์ส่วนตนไว้ดังนี้ สำหรับข้อความทางบวก คำตอบในช่อง "จริงที่สุด" ให้ 5 คะแนน คำตอบในช่อง "ส่วนใหญ่จริง" ให้ 4 คะแนน คำตอบในช่อง "จริงพอประมาณ" ให้ 3 คะแนน คำตอบในช่อง "จริงเพียงเล็กน้อย" ให้ 2 คะแนน และคำตอบในช่อง "ไม่จริงเลย" ให้ 1 คะแนน ส่วนข้อความทางลบให้คะแนนตรงกันข้ามโดยคำตอบ

ในช่อง "จริงที่สุด" ให้ 1 คะแนน คำตอบในช่อง "ส่วนใหญ่จริง" ให้ 2 คะแนน คำตอบในช่อง "จริงพอประมาณ" ให้ 3 คะแนน คำตอบในช่อง "จริงเพียงเล็กน้อย" ให้ 4 คะแนน และคำตอบในช่อง "ไม่จริงเลย" ให้ 5 คะแนน ความหมายของคะแนน คือผู้ตอบที่ได้คะแนนจากแบบวัดมากกว่า แสดงว่ามีการทำเพื่อประโยชน์ส่วนตนสูงกว่าผู้ตอบที่ได้คะแนนจากแบบวัดน้อยกว่า

สำหรับเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนรวมทั้งฉบับของแบบวัดการทำเพื่อประโยชน์ส่วนตน ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของ Anderson (1981) โดยระดับคะแนนที่ได้ใช้ช่วงห่างของค่าคะแนนกลาง $\pm SD$ ซึ่งตัวแปรการทำเพื่อประโยชน์ส่วนตนมีค่าคะแนนกลางเท่ากับ 46 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 12.31 การแปลความหมายคะแนนมีดังนี้

คะแนนรวม	ความหมาย
58.32 - 74.00	นักเรียนมีการทำเพื่อประโยชน์ส่วนตนอยู่ในระดับสูง
33.69 - 58.31	นักเรียนมีการทำเพื่อประโยชน์ส่วนตนอยู่ในระดับปานกลาง
18.00 - 33.68	นักเรียนมีการทำเพื่อประโยชน์ส่วนตนอยู่ในระดับต่ำ

ตัวอย่างแบบวัดปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนตน

ด้านการแสวงหารางวัลหรือผลตอบแทนให้กับตนเอง

ข้อคำถาม	จริงที่สุด	ส่วนใหญ่จริง	จริงพอประมาณ	จริงเพียงเล็กน้อย	ไม่จริงเลย
(0) ที่ฉันช่วยคุณครูก็เพราะฉันหวังจะได้คะแนนเมตตาในวิชาของคุณครูบ้าง.....					

ด้านการหลีกเลี่ยงการลงโทษตนเอง

ข้อคำถาม	จริงที่สุด	ส่วนใหญ่จริง	จริงพอประมาณ	จริงเพียงเล็กน้อย	ไม่จริงเลย
(0) ฉันบริจาคเงินช่วยเหลือคนยากจน เพราะฉันกลัวว่าคนอื่นจะมองว่าฉันเป็นคนใจแคบ.....					

ด้านการลดสิ่งเร้าที่ไม่พึงปรารถนา

ข้อคำถาม	จริงที่สุด	ส่วนใหญ่จริง	จริงพอประมาณ	จริงเพียงเล็กน้อย	ไม่จริงเลย
(0) ฉันจะกังวลใจหากฉันไม่ได้ช่วยเหลือเพื่อนที่กำลังเดือดร้อน.....					

3.2 ปัจจัยด้านความเอื้อเฟื้อ

แบบวัดนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดความเอื้อเฟื้อ (Altruism) ของนักเรียนอาชีวะ โดยลักษณะของข้อคำถามเป็นข้อความเกี่ยวกับความเห็นอกเห็นใจที่มีอยู่ 8 คุณลักษณะ ได้แก่ ตื่นตันใจ (moved), อบอุ่น (warm), ใจอ่อน (softhearted), อ่อนโยน (tender), สงสาร (compassionate), เศร้าใจ (sympathetic), สะเทือนใจ (touched), และห่วงใย (concerned) (Dovidio; et al. 2006: 132; citing Fultz; Schaller; & Cialdini. 1988) ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 15 ข้อ โดยให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียวในลักษณะของมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับของ Likert ตั้งแต่ จริงที่สุด ส่วนใหญ่จริง จริงพอประมาณ จริงเพียงเล็กน้อย ไม่จริงเลย พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 22 - 75 คะแนน โดยมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .422 - .607 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .863

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนความเอื้อเฟื้อไว้ดังนี้ สำหรับข้อความทางบวก คำตอบในช่อง "จริงที่สุด" ให้ 5 คะแนน คำตอบในช่อง "ส่วนใหญ่จริง" ให้ 4 คะแนน คำตอบในช่อง "จริงพอประมาณ" ให้ 3 คะแนน คำตอบในช่อง "จริงเพียงเล็กน้อย" ให้ 2 คะแนน และคำตอบในช่อง "ไม่จริงเลย" ให้ 1 คะแนน ส่วนข้อความทางลบให้คะแนนตรงกันข้ามโดยคำตอบในช่อง "จริงที่สุด" ให้ 1 คะแนน คำตอบในช่อง "ส่วนใหญ่จริง" ให้ 2 คะแนน คำตอบในช่อง "จริงพอประมาณ" ให้ 3 คะแนน คำตอบในช่อง "จริงเพียงเล็กน้อย" ให้ 4 คะแนน และคำตอบในช่อง "ไม่จริงเลย" ให้ 5 คะแนน ความหมายของคะแนน คือผู้ตอบที่ได้คะแนนจากแบบวัดมากกว่า แสดงว่ามีความเอื้อเฟื้อสูงกว่าผู้ตอบที่ได้คะแนนจากแบบวัดน้อยกว่า

สำหรับเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนรวมทั้งฉบับของแบบวัดความเอื้อเฟื้อ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของ Anderson (1981) โดยระดับคะแนนที่ได้ใช้ช่วงห่างของค่าคะแนนกลาง $\pm$ SD ซึ่งตัวแปรความเอื้อเฟื้อมีค่าคะแนนกลางเท่ากับ 48.5 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 9.97 การแปลความหมายคะแนนมีดังนี้

คะแนนรวม	ความหมาย
58.48 - 75.00	นักเรียนมีความเอื้อเฟื้ออยู่ในระดับสูง
38.53 - 58.47	นักเรียนมีความเอื้อเฟื้ออยู่ในระดับปานกลาง
22.00 - 38.52	นักเรียนมีความเอื้อเฟื้ออยู่ในระดับต่ำ

ตัวอย่างแบบวัดความเอื้อเฟื้อ
ด้านความเห็นอกเห็นใจ

ข้อคำถาม	จริงที่สุด	ส่วนใหญ่จริง	จริงพอประมาณ	จริงเพียงเล็กน้อย	ไม่จริงเลย
(0) ฉันรู้สึกตื่นตัวกับฉากอันแสนโรแมนติกของพระเอกและนางเอกจากการ์ตูนที่อ่าน.....					
(00) ฉันรู้สึกสงสารเมื่อเห็นภาพผู้ประสบภัยพิบัติต่างๆ ตามสื่อ.....					
(000) ฉันเป็นห่วงเพื่อนที่ขาดเรียนติดต่อกันหลายวันโดยไม่ส่งข่าวให้ทราบ.....					

3.3 ปัจจัยด้านจิตรวมหมู่

แบบวัดนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดลักษณะจิตรวมหมู่ (Collectivism) ของนักเรียนอาชีวศึกษา โดยลักษณะของข้อคำถามเป็นข้อความเกี่ยวกับอัตลักษณ์กลุ่ม ความร่วมมือ และค่านิยมกลุ่ม ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 15 ข้อ โดยให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียวในลักษณะของมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับของ Likert ตั้งแต่ จริงที่สุด ส่วนใหญ่จริง จริงพอประมาณ จริงเพียงเล็กน้อย ไม่จริงเลย พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 16 - 75 คะแนน โดยมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .460 - .617 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .886

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนการทำเพื่อประโยชน์ส่วนตนไว้ดังนี้ สำหรับข้อความทางบวก คำตอบในช่อง "จริงที่สุด" ให้ 5 คะแนน คำตอบในช่อง "ส่วนใหญ่จริง" ให้ 4 คะแนน คำตอบในช่อง "จริงพอประมาณ" ให้ 3 คะแนน คำตอบในช่อง "จริงเพียงเล็กน้อย" ให้ 2 คะแนน และคำตอบในช่อง "ไม่จริงเลย" ให้ 1 คะแนน ส่วนข้อความทางลบให้คะแนนตรงกันข้ามโดยคำตอบในช่อง "จริงที่สุด" ให้ 1 คะแนน คำตอบในช่อง "ส่วนใหญ่จริง" ให้ 2 คะแนน คำตอบในช่อง "จริงพอประมาณ" ให้ 3 คะแนน คำตอบในช่อง "จริงเพียงเล็กน้อย" ให้ 4 คะแนน และคำตอบในช่อง "ไม่จริงเลย" ให้ 5 คะแนน ความหมายของคะแนน คือผู้ตอบที่ได้คะแนนจากแบบวัดมากกว่า แสดงว่ามีลักษณะจิตรวมหมู่สูงกว่าผู้ตอบที่ได้คะแนนจากแบบวัดน้อยกว่า

สำหรับเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนรวมทั้งฉบับของแบบวัดจิตรวมหมู่ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของ Anderson (1981) โดยระดับคะแนนที่ได้ใช้ช่วงห่างของค่าคะแนนกลาง $\pm$ SD ซึ่งตัวแปรจิตรวมหมู่มีค่าคะแนนกลางเท่ากับ 45.5 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 9.67 การแปลความหมายคะแนนมีดังนี้

คะแนนรวม	ความหมาย
55.18 - 75.00	นักเรียนมีจิตรวมหมู่อยู่ในระดับสูง
35.83 - 55.17	นักเรียนมีจิตรวมหมู่อยู่ในระดับปานกลาง
16.00 - 35.82	นักเรียนมีจิตรวมหมู่อยู่ในระดับต่ำ

ตัวอย่างแบบวัดปัจจัยด้านคตินิยม
ด้านอัตลักษณ์กลุ่ม

ข้อคำถาม	จริงที่สุด	ส่วนใหญ่ จริง	จริงพอ ประมาณ	จริงเพียง เล็กน้อย	ไม่จริง เลย
(0) ฉันพร้อมที่จะปกป้องโรงเรียนของฉันหาก ใครมาดูหมิ่นเหยียดหยาม.....					

ด้านการร่วมมือกัน

ข้อคำถาม	จริงที่สุด	ส่วนใหญ่ จริง	จริงพอ ประมาณ	จริงเพียง เล็กน้อย	ไม่จริง เลย
(0) ฉันให้ความร่วมมือกับกลุ่มเพราะเป้าหมาย ของกลุ่มต้องมาก่อนเป้าหมายของฉัน.....					

ด้านค่านิยมกลุ่ม

ข้อคำถาม	จริงที่สุด	ส่วนใหญ่ จริง	จริงพอ ประมาณ	จริงเพียง เล็กน้อย	ไม่จริง เลย
(0) ฉันรักและห่วงใยเพื่อนๆในกลุ่มเหมือนกับ เป็นญาติพี่น้องของตนเอง.....					

3.4 ปัจจัยด้านหลักการนิยม

แบบวัดนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดลักษณะหลักการนิยม (Principlism) ของนักเรียน อาชีวะ โดยลักษณะของข้อคำถามเป็นข้อความเกี่ยวกับความเคารพในตัวตน ความยุติธรรม การไม่คิดร้ายต่อผู้อื่น และการคิดแต่ทำดี ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 20 ข้อ โดยให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียวในลักษณะของมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับของ Likert ตั้งแต่จริงที่สุด ส่วนใหญ่จริง จริงพอประมาณ จริงเพียงเล็กน้อย ไม่จริงเลย พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 26 - 100 คะแนน โดยมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .405 - .635 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .891

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนหลักการนิยมไว้ดังนี้ สำหรับข้อความทางบวก คำตอบในช่อง "จริงที่สุด" ให้ 5 คะแนน คำตอบในช่อง "ส่วนใหญ่จริง" ให้ 4 คะแนน คำตอบในช่อง "จริงพอประมาณ" ให้ 3 คะแนน คำตอบในช่อง "จริงเพียงเล็กน้อย" ให้ 2 คะแนน และคำตอบในช่อง "ไม่จริงเลย" ให้ 1 คะแนน ส่วนข้อความทางลบให้คะแนนตรงกันข้ามโดยคำตอบในช่อง "จริงที่สุด" ให้ 1 คะแนน คำตอบในช่อง "ส่วนใหญ่จริง" ให้ 2 คะแนน คำตอบในช่อง "จริงพอประมาณ" ให้ 3 คะแนน คำตอบในช่อง "จริงเพียงเล็กน้อย" ให้ 4 คะแนน และคำตอบในช่อง "ไม่จริงเลย" ให้ 5 คะแนน ความหมายของคะแนน คือผู้ตอบที่ได้คะแนนจากแบบวัดมากกว่า แสดงว่ามีลักษณะหลักการนิยมสูงกว่าผู้ตอบที่ได้คะแนนจากแบบวัดน้อยกว่า

สำหรับเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนรวมทั้งฉบับของแบบวัดหลักการนิยมนักวิจัยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของ Anderson (1981) โดยระดับคะแนนที่ได้ใช้ช่วงห่างของค่าคะแนนกลาง $\pm$ SD ซึ่งตัวแปรหลักการนิยมนี้อาจมีค่าคะแนนกลางเท่ากับ 63 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 11.58 การแปลความหมายคะแนนมีดังนี้

คะแนนรวม	ความหมาย
74.59 - 100.00	นักเรียนมีหลักการนิยมนอยู่ในระดับสูง
51.42 - 74.58	นักเรียนมีหลักการนิยมนอยู่ในระดับปานกลาง
26.00 - 51.41	นักเรียนมีหลักการนิยมนอยู่ในระดับต่ำ

ตัวอย่างแบบวัดปัจจัยด้านหลักการนิยมนักเรียน

ด้านความเคารพในตัวเอง

ข้อคำถาม	จริงที่สุด	ส่วนใหญ่จริง	จริงพอประมาณ	จริงเพียงเล็กน้อย	ไม่จริงเลย
(0) ก่อนตัดสินใจทำอะไรสักอย่าง ฉันมักคำนึงถึงผู้อื่นก่อนเสมอ.....					

ด้านความยุติธรรม

ข้อคำถาม	จริงที่สุด	ส่วนใหญ่จริง	จริงพอประมาณ	จริงเพียงเล็กน้อย	ไม่จริงเลย
(0) หากมีเรื่องทะเลาะกันระหว่างเพื่อน ฉันจะตัดสินความโดยไม่มีผลประโยชน์แอบแฝงแม้จะไม่ถูกใจฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดก็ตาม.....					

ด้านการไม่คิดร้ายต่อผู้อื่น

ข้อคำถาม	จริงที่สุด	ส่วนใหญ่จริง	จริงพอประมาณ	จริงเพียงเล็กน้อย	ไม่จริงเลย
(0) แม้ฉันจะมีเรื่องไม่พอใจกับคุณครู ฉันก็ไม่ให้ความเคารพท่านเสมอ.....					

ด้านการคิดแต่ทำดี

ข้อคำถาม	จริงที่สุด	ส่วนใหญ่จริง	จริงพอประมาณ	จริงเพียงเล็กน้อย	ไม่จริงเลย
(0) ฉันมีกัลยาณมิตรกับทุกคน แม้แต่ผู้ที่ไม่ชอบฉันก็ตาม.....					

3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัย มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเอื้อสังคมในต่างประเทศ เพื่อทราบนิยามและปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคม

2. ทำการสัมภาษณ์กลุ่ม (Group interview) กับนักเรียนอาชีวะที่เป็นสภานักเรียน นักกิจกรรม นักกีฬา และหัวหน้าห้อง ในประเด็นความหมายของพฤติกรรมเอื้อสังคม และปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคม เป็นกลุ่มนักเรียนอาชีวะระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพจากวิทยาลัยเทคโนโลยีดอนบอสโก และวิทยาลัยเทคโนโลยีสยามธุรกิจ ในพระอุปถัมภ์ฯ ซึ่งเป็นสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนที่อยู่ในกลุ่มตัวอย่าง สถานศึกษาละ 8 คน ทำการสัมภาษณ์กลุ่มที่ละสถานศึกษา (สรุปผลการสัมภาษณ์กลุ่มอยู่ในภาคผนวก ค)

3. ทำการสนทนากลุ่ม (Focus group) กับครูฝ่ายปกครอง ครูแนะแนว และครูฝ่ายกิจการนักเรียน หรือครูที่ปรึกษาห้อง สถานศึกษาละ 3 ท่านจากวิทยาลัยเทคโนโลยีดอนบอสโก และวิทยาลัยเทคโนโลยีสยามธุรกิจ ในพระอุปถัมภ์ฯ รวมเป็น 6 ท่าน ในหัวข้อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ และปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคม (สรุปผลการสนทนากลุ่มอยู่ในภาคผนวก ค)

4. เขียนนิยามศัพท์เฉพาะของพฤติกรรมเอื้อสังคม และปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมที่สรุปจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งข้อมูลที่ได้จากการการสัมภาษณ์กลุ่มนักเรียนอาชีวะ และการสนทนากลุ่มจากครู โดยศึกษาความหมาย ลักษณะ และรูปแบบของพฤติกรรมเอื้อสังคม และปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคม

5. เขียนโมเดลสมมติฐานปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะจากนิยามศัพท์เฉพาะที่รวบรวมได้ในข้อที่ 4

6. สร้างข้อคำถามสำหรับแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ ด้วยข้อความที่สอดคล้องกับความหมาย ลักษณะ และรูปแบบของพฤติกรรมเอื้อสังคม และปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคม ตามโมเดลสมมติฐานการวิจัยในข้อที่ 5

7. นำแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะไปหาค่าความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะของแต่ละตัวชี้วัดเป็นรายข้อ และให้คะแนนความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของข้อคำถามที่สร้างขึ้น โดยผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านจิตวิทยาการให้คำปรึกษา 2 ท่าน ด้านจิตวิทยาสังคม 2 ท่าน และด้านการวัดและประเมินผล 1 ท่าน รวมเป็น 5 ท่าน (ภาคผนวก ก) เป็นผู้พิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามในแต่ละด้านเป็นรายข้อ และให้คะแนนความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดที่สร้างขึ้น โดยผู้วิจัยกำหนดระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นเป็นตัวบ่งชี้พฤติกรรมเอื้อสังคม หรือปัจจัยเชิงเหตุ

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นเป็นตัวบ่งชี้พฤติกรรมเอื้อสังคม หรือปัจจัยเชิงเหตุ

-1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่เป็นตัวบ่งชี้พฤติกรรมเอื้อสังคม หรือปัจจัยเชิงเหตุ

หลังจากนั้นผู้วิจัยนำคะแนนของผู้ทรงคุณวุฒิมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of item-objective congruence: IOC) โดยข้อคำถามทั้งหมดจะต้องมีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 (สุวิมล ติรการนันท์. 2553: 148) ส่วนข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.5 ผู้วิจัยนำมาปรับปรุงข้อความตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ข้อคำถามทั้งสิ้น 142 ข้อ (ค่า IOC อยู่ในภาคผนวก จ)

8. นำแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษาที่ได้รับการปรับปรุงแล้วจำนวน 142 ข้อ ไปทดลองใช้กับนักเรียนอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเซนต์จอห์น และเทคนิคพัฒนการเจ้าพระยา จำนวน 129 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือดังนี้

8.1 วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้การวิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (item-total correlation) ดังปรากฏในตาราง 7 เพื่อคัดเลือกข้อที่มีคุณภาพ คือข้อที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นบวกและมีค่าตั้งแต่ .30 ขึ้นไป (Aiken. 2003: 66-67) ผลการวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อจากทั้งหมด 142 ข้อ คัดเหลือ 90 ข้อเป็นแบบวัดฉบับจริง (ภาคผนวก จ)

8.2 วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (Aiken. 2003: 87-89; citing Cronbach. 1951) ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดด้านความเชื่อมั่น พบว่าแบบวัดทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นในระดับสูง มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ .962 และแบบวัดแต่ละตัวแปรแฝงมีค่าความเชื่อมั่นในระดับสูงเช่นเดียวกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ระหว่าง .862 - .899 ดังปรากฏในตาราง 7

ตาราง 7 ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่น ทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง (n = 129)

แบบวัด	จำนวนข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ค่าความเชื่อมั่น
พฤติกรรมเอื้อสังคม	43	-.028 - .647	.899
ปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนตน	22	.213 - .678	.893
ปัจจัยด้านความเอื้อเฟื้อ	18	-.267 - .715	.880
ปัจจัยด้านคติรวมหมู่	26	-.094 - .651	.873
ปัจจัยด้านหลักการนิยม	33	-.332 - .647	.862
รวมทั้งฉบับ	142	-.332 - .715	.962

9. นำแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะที่ได้รับการคัดเลือกจากข้อ 8 ไปเก็บข้อมูลจริงกับนักเรียนอาชีวะที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จากนั้น ผู้วิจัยนำคะแนนแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ จำนวน 902 คน มาหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ซึ่งคำนวณจากกลุ่มตัวอย่างนักเรียนอาชีวะที่กำลังศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1-3 โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ การหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของแบบวัดด้านพฤติกรรมเอื้อสังคมรายด้าน และการหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมทั้งฉบับ ดังแสดงในตาราง 8 และ 9 ดังนี้

ตาราง 8 ค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมรายด้านของนักเรียนอาชีวะในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1-3 และรวมทุกระดับชั้น

ตัวแปร	ค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient)			
	ปวช.1 (n = 275)	ปวช.2 (n = 320)	ปวช.3 (n = 307)	รวม (n = 902)
ด้านการช่วยเหลือ	.771	.749	.736	.752
ด้านการแบ่งปัน	.601	.637	.639	.629
ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล	.796	.793	.817	.803
ด้านการให้ความร่วมมือ	.790	.762	.789	.783
ด้านการปฏิบัติตามปทัสถาน	.673	.689	.686	.684
รวม	.904	.893	.900	.900

จากตาราง 8 พบว่าค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) โดยรวมของแบบวัดด้านพฤติกรรมเอื้อสังคมรายด้านมีค่าเท่ากับ .900 และเมื่อพิจารณาพฤติกรรมเอื้อสังคมในแต่ละด้านของนักเรียนอาชีวะที่กำลังศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 มีค่าตั้งแต่ .601 - .796 ค่าที่คำนวณจากระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 มีค่าตั้งแต่ .637 - .793 ค่าที่คำนวณจากระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 มีค่าตั้งแต่ .639 - .817 และค่าโดยรวมทุกด้านในแต่ละระดับชั้น มีค่าตั้งแต่ .893 - .904 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแบบวัดด้านพฤติกรรมเอื้อสังคมรายด้านของนักเรียนอาชีวะ มีหลักฐานแสดงความเชื่อมั่นในระดับค่อนข้างสูง

ตาราง 9 ค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของแบบวัดพฤติกรรม
 เอื้อสังคมทั้งฉบับ ของนักเรียนอาชีวะในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1-3 และรวมทุก
 ระดับชั้น

ตัวแปร	ค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient)			
	ปวช.1	ปวช.2	ปวช.3	รวม
	(n = 275)	(n = 320)	(n = 307)	(n = 902)
พฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวม	.904	.893	.900	.900
ปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนตน	.916	.905	.901	.907
ปัจจัยด้านความเอื้อเฟื้อ	.863	.863	.861	.863
ปัจจัยด้านคตริรวมหมู่	.888	.889	.878	.886
ปัจจัยด้านหลักการนิยม	.898	.882	.894	.891
รวม	.957	.952	.957	.956

จากตาราง 9 พบว่าค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) โดยรวมของแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ .956 และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านของนักเรียนอาชีวะที่กำลังศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 มีค่าตั้งแต่ .863 - .916 ค่าที่คำนวณจากระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 มีค่าตั้งแต่ .863 - .905 ค่าที่คำนวณจากระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 มีค่าตั้งแต่ .861 - .901 และค่าโดยรวมทุกด้านในแต่ละระดับชั้น มีค่าตั้งแต่ .952 - .957 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะมีหลักฐานแสดงความเชื่อมั่นในระดับค่อนข้างสูง

จากการสร้างและการหาคุณภาพแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ สามารถสรุปได้ดังแสดงในภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 ขั้นตอนการสร้างแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ

4. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการศึกษาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยนำเสนอโครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษา เอกชนในกรุงเทพมหานคร โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม : การวิเคราะห์เชิงสาเหตุ เพื่อขอการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ภาคผนวก ข)

2. ผู้วิจัยนำแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะที่สร้างขึ้น จำนวน 90 ข้อ ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนอาชีวะที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1-3 ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างจำนวน 10 แห่ง จำนวนทั้งสิ้น 1000 ชุด

3. นำข้อมูลที่ได้จากแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะในข้อ 1 มาวิเคราะห์ โดยใช้การวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลสมมติฐานเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะกับข้อมูลเชิงประจักษ์

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ติดต่อทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยนำหนังสืออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล (ภาคผนวก ข) ไปติดต่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เมื่อได้รับอนุญาตให้เก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยนำแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ ไปเก็บกับนักเรียนอาชีวะที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1-3 จากสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานครที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างจำนวน 10 แห่ง 30 ห้องเรียน ได้แบบวัดทั้งสิ้น 954 ชุด

4. ผู้วิจัยตรวจสอบแบบวัดอีกครั้งหนึ่ง เพื่อดูความสมบูรณ์ของแบบวัด ได้แบบวัดที่สมบูรณ์ทั้งหมด 902 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น และวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ (วิไลลักษณ์ ลังกา. 2554: 122-124)

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างและตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์การกระจาย คะแนนค่าสูงสุด คะแนนค่าต่ำสุด ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และค่าสถิติในการทดสอบหาคุณภาพเครื่องมือ

2. การวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Structural causal relationship analysis) เพื่อตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลสมมติฐานเชิงทฤษฎีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

2.1 การกำหนดข้อมูลจำเพาะของโมเดล (Specification of the model) ผู้วิจัยได้สนใจศึกษาว่าตัวแปรเหตุตัวใดบ้างที่ส่งอิทธิพลโดยตรงต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีววะ โดยผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการวิเคราะห์โมเดลโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตและตัวแปรแฝง โดยมีข้อตกลงเบื้องต้นของโมเดลว่าความสัมพันธ์ของโมเดลทั้งหมดเป็นความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง (Linear) เป็นความสัมพันธ์เชิงบวก (Additive) และเป็นความสัมพันธ์ทางเดียว (Recursive model) ระหว่างตัวแปรภายนอก (Exogenous variables) กับตัวแปรภายใน (Endogenous variables)

2.2 การระบุความเป็นไปได้ค่าเดียวของโมเดล (Identification of the model) ผู้วิจัยใช้เงื่อนไขกฎที่ (t-rule) นั่นคือ จำนวนพารามิเตอร์ที่ไม่ทราบค่าจะต้องน้อยกว่าหรือเท่ากับจำนวนสมาชิกในเมทริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมของกลุ่มตัวอย่าง โดยกฎที่กล่าวว่าโมเดลจะระบุค่าได้พอดีเมื่อ $t \leq (1/2) (q+p) (q+p+1)$ และใช้กฎความสัมพันธ์ทางเดียว (Recursive rule) (Bollen. 1989: 103-104)

2.3 การประมาณค่าพารามิเตอร์ของโมเดล (Parameter estimation from the model) ผู้วิจัยใช้การประมาณค่าโดยวิธี ML (Maximul Likelihood) ซึ่งเป็นวิธีที่แพร่หลายที่สุด เนื่องจากมีความคงเส้นคงวา มีประสิทธิภาพและเป็นอิสระจากมาตรวัด (Bollen. 1989: 107-108)

2.4 การตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดล (Goodness-of-fit measures) เพื่อศึกษาภาพรวมของโมเดลว่ากลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์เพียงใด ซึ่งผู้วิจัยใช้ค่าสถิติในการตรวจสอบดังนี้ (Joreskog; & Sorbom. 1993: 120-131; Diamantopoulos; & Siguaw. 2000: 82-88)

2.4.1 ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-Squares statistics : χ^2) เป็นค่าสถิติที่ใช้ทดสอบว่าโมเดลที่สร้างขึ้นกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ ถ้าค่าสถิติไค-สแควร์ มีค่าต่ำมากหรือยิ่งเข้าใกล้ศูนย์มากเท่าใดแสดงว่าข้อมูลโมเดลลิสเรลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แต่ทั้งนี้ค่าไคสแควร์เองก็มีความอ่อนไหวในเรื่องของขนาดกลุ่มตัวอย่าง คือเมื่อขนาดกลุ่มตัวอย่างมีขนาดใหญ่ ค่าไคสแควร์ก็จะมีค่าสูง ส่งผลให้ค่าไคสแควร์มีนัยสำคัญได้ทั้งที่โมเดลที่ตรวจสอบมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งคาร์ไมน์ และแมคเคอร์ (Bollen. 1989: 278; citing Carmine; & McIver. 1981) ได้เสนอว่า สามารถพิจารณาได้จากอัตราส่วนระหว่างค่าไคสแควร์กับองศาอิสระ (χ^2/df) ว่ามีค่าไม่เกิน 3 หรือ 2 เป็นการแสดงว่าโมเดลมีความกลมกลืนดี ดังนั้นในการวิจัยนี้ใช้การพิจารณาอัตราส่วนระหว่างค่าไคสแควร์กับองศาอิสระ (χ^2/df) ว่ามีค่าไม่เกิน 2 ถือว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และพิจารณาความกลมกลืนของโมเดลจากดัชนีความกลมกลืนหลายๆ ดัชนีร่วมกัน (Gerbing; & Anderson. 1993; Diamantopoulos; & Siguaw. 2000; Kline. 2005)

2.4.2 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness-of-fit index : GFI) เป็นอัตราส่วนของผลต่างระหว่างฟังก์ชันความสอดคล้องจากโมเดลก่อนและหลังปรับโมเดล กับฟังก์ชันความกลมกลืนก่อนปรับโมเดล ค่า GFI มีค่ามากกว่า .90 แสดงว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2.4.3 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแล้ว (Adapted goodness-of-fit index : AGFI) ซึ่งนำ GFI มาปรับแก้และคำนึงถึงขนาดตัวแปรและกลุ่มตัวอย่าง ถ้าค่า AGFI มากกว่า .90 แสดงว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2.4.4 ค่าดัชนีเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index : CFI) เป็นดัชนีเชิงเปรียบเทียบประเภทที่ 3 ที่คำนวณขึ้นจากสถิติไคสแควร์ที่มีการแจกแจงแบบ non-central distribution มีค่าอยู่ระหว่าง 0-1 ยิ่งค่าเข้าใกล้ 1 ก็ยิ่งแสดงว่าโมเดลมีความกลมกลืนดีกว่าโมเดลฐาน เกณฑ์ที่นิยมใช้กันคือโมเดลที่มีความกลมกลืนควรมีค่าดัชนี CFI ไม่ต่ำกว่า .90

2.4.5 ค่ารากกำลังสองเฉลี่ยของเศษมาตรฐาน SRMR (Standardized Root mean squared residual) เป็นค่าเฉลี่ยของเศษที่เหลือโดยเฉลี่ยจากการเปรียบเทียบค่าความแปรปรวนและความแปรปรวนรวมที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างกับค่าที่ประมาณจากค่าพารามิเตอร์ ถ้าโมเดลมีความกลมกลืนสูง SRMR ควรมีค่าเล็กน้อย โดยทั่วไปค่า SRMR ไม่ควรเกิน .05

2.4.6 ค่ารากกำลังสองเฉลี่ยของค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณ RMSEA (Root mean square error of approximation) เป็นค่าที่บ่งบอกถึงความไม่กลมกลืนของโมเดลกับเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมของประชากร โดยค่า RMSEA ที่มีค่าต่ำกว่า .10 แสดงว่าโมเดลมีความกลมกลืนในระดับดี (good fit) ถ้ามีค่าต่ำกว่า .05 แสดงว่าโมเดลมีความกลมกลืนในระดับดีมาก (very good fit) ถ้ามีค่าต่ำกว่า .01 แสดงว่าโมเดลมีความกลมกลืนในระดับดีเยี่ยม (outstanding fit) และถ้าค่า RMSEA มีค่าเท่ากับ 0 แสดงว่าโมเดลมีความกลมกลืนอย่างแท้จริง (Exact fit) (Hair; et al. 1995: 662)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้เกณฑ์ในการตรวจสอบความกลมกลืนระหว่างโมเดลสมมติฐานเชิงสาเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สรุปได้ตามตาราง 10 ดังนี้

ตาราง 10 สรุปเกณฑ์ที่ใช้ในการตรวจสอบความกลมกลืน

ดัชนี	ระดับการยอมรับ
ค่าสถิติไค-สแควร์ (χ^2)	χ^2 ไม่มีนัยสำคัญ หรือสัดส่วนของค่าไค-สแควร์กับค่าองศาความอิสระดังกล่าวไม่เกิน 2
ค่า GFI	มีค่าตั้งแต่ .90 ขึ้นไป
ค่า AGFI	มีค่าตั้งแต่ .90 ขึ้นไป
ค่า CFI	มีค่าตั้งแต่ .90 ขึ้นไป
ค่า SRMR	มีค่าน้อยกว่า .05
ค่า RMSEA	มีค่าน้อยกว่า .05

2.5 การตีความและการปรับโมเดล (Interpreting and modifying the model) ในการตรวจสอบการวิเคราะห์สมการโครงสร้างเชิงเส้น เมื่อตรวจสอบโมเดลแล้วพบว่าโมเดลยังไม่กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ หรือกล่าวได้ว่าโมเดลยังไม่มี ความถูกต้อง ก็จะทำการปรับโมเดลโดยพิจารณาจาก (1) ความเป็นไปได้ในเชิงทฤษฎี และจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และ (2) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยพิจารณาจากดัชนีการปรับโมเดล (Modification indices : MI)

ระยะที่ 2 การสร้างและการศึกษาผลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ

1. การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยการให้คำปรึกษากลุ่ม เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาระยะที่ 1 โดยพิจารณากลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนรวมพฤติกรรมเอื้อสังคมจากการตอบแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ มาเรียงลำดับจากมากไปน้อย แล้วคัดเลือกนักเรียนที่มีคะแนนตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมาจำนวน 16 คน แล้วทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 8 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 8 คน โดยกลุ่มทดลองจะเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคม ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มใดๆ

วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะที่เข้าร่วมการทดลอง มีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยเลือกจากกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนรวมพฤติกรรมเอื้อสังคมตั้งแต่ 25 เปอร์เซ็นต์ไทล์ลงมา เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 จำนวน 16 คน

2. ผู้วิจัยนัดหมายนักเรียนที่มีคะแนนรวมพฤติกรรมเอื้อสังคมตั้งแต่ 25 เปอร์เซ็นต์ไทล์ลงมาจำนวน 16 คน สัมภาษณ์เพื่อสอบถามความสมัครใจในการเข้าร่วมการทดลอง ซึ่งนักเรียนทุกคนสมัครใจเข้าร่วม

3. ผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายจากกลุ่มตัวอย่าง 16 คน เป็นกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมรับการให้คำปรึกษากลุ่มจำนวน 8 คน และกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมรับการให้คำปรึกษาใดๆจำนวน 8 คน โดยมีเกณฑ์ในการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามแนวคิดการกำหนดเกณฑ์ของจาคอบส์ เมสสัน และฮาร์วิล (Jacobs; Masson; & Harvill. 2009: 41-42) ที่ว่าขนาดสมาชิกกลุ่มในการให้คำปรึกษาที่ได้ผลควรมีจำนวนสมาชิก 5-8 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ เป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงทดลองแบบผสมผสานที่เป็นการทดลองแท้จริง แบบสองกลุ่ม มีกลุ่มควบคุมวัดก่อนและหลังการทดลอง (Pretest-posttest control group design) (องอาจ นัยวัฒน์. 2554: 132) และระยะติดตามผล

3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ การสร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคม เป็นการออกแบบแบบแผนและกิจกรรมการให้คำปรึกษากลุ่ม โดยการประยุกต์ใช้แนวคิดที่สำคัญ และเทคนิคเฉพาะของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแต่ละทฤษฎี และทฤษฎีและเทคนิคเชิงจิตวิทยา ที่มีความสอดคล้องและสามารถนำมาพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ เพื่อนำไปใช้ในการให้คำปรึกษากลุ่ม สำหรับโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มของการวิจัยในครั้งนี้ มีขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้

1. ศึกษา และทบทวน เอกสาร ตำรา เกี่ยวกับแนวคิดและเทคนิคของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อให้ผู้นำกลุ่มจะสามารถเลือกและนำเทคนิคเฉพาะของแต่ละทฤษฎี มาใช้ในการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ

2. ผู้วิจัยเลือกทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่ม และทฤษฎีและเทคนิคเชิงจิตวิทยา ที่มีความเหมาะสมกับการพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- 2.1 ขั้นเริ่มต้นกลุ่ม เป็นการปฐมนิเทศการให้คำปรึกษากลุ่ม ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ซึ่งมีแนวคิดที่สำคัญ ได้แก่ ความไว้วางใจในกระบวนการกลุ่ม และเงื่อนไขการให้คำปรึกษาเพื่อความเจริญงอกงาม โดยใช้เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ การถาม การตีความ การสรุปความ และการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข เทคนิคเชิงจิตวิทยาด้วยเกมชื่อของฉัน คือ และเกมเรื่องจริงหรืออิงนิยาย

- 2.2 ขั้นการให้คำปรึกษากลุ่มในขั้นนี้สมาชิกเข้าใจยอมรับกลุ่มมากขึ้น และรู้ถึงกระบวนการกลุ่มที่จะช่วยให้การแก้ไขปัญหาของตนเองได้ ในการเลือกทฤษฎีและเทคนิคในการพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ ผู้วิจัยประยุกต์ใช้ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มที่หลากหลาย โดยให้ความสำคัญกับสิ่งที่สมาชิกกลุ่มกำลังคิด รู้สึก และกระทำ โดยการประยุกต์ใช้จะอยู่ในกรอบของมิติที่เกี่ยวกับประสบการณ์ของมนุษย์ทั้ง 3 มิติ ได้แก่ มิติด้านการรู้คิด มิติด้านอารมณ์ความรู้สึก และมิติด้านพฤติกรรม ในทั้ง 3 มิตินี้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันและส่งอิทธิพลถึงกันและกัน การผนวกทั้ง 3 มิติถือเป็นแนวคิดที่ทรงพลังและมีความครอบคลุมสำหรับกระบวนการของการให้คำปรึกษากลุ่ม (Corey; Corey; & Corey. 2014: 101-104) มีรายละเอียดทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่ม ดังนี้

2.2.1 ทักษะของผู้นำกลุ่ม เพื่อเอื้ออำนวยให้กลุ่มดำเนินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (Corey. 2012: 47-55) โดยใช้ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ การทวนซ้ำ การทำให้เกิดความกระจ่าง การสรุปความ การถาม การตีความ การเผชิญหน้า การสะท้อนความรู้สึก การสนับสนุน การเอื้ออำนวย การริเริ่ม การกำหนดเป้าหมาย การประเมินผล การให้ข้อมูลย้อนกลับ การให้คำแนะนำ การเชื่อมโยง และการให้กำลังใจ

2.2.2 การพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคม เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเรียนรู้ถึงความหมายและความสำคัญของพฤติกรรมเอื้อสังคม มีความเข้าใจในคุณลักษณะและรูปแบบที่แสดงออก เรียนรู้และเข้าใจถึงปัจจัยเชิงเหตุทั้ง 4 ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจให้สมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคม และสามารถปฏิบัติพฤติกรรมเอื้อสังคมในชีวิตประจำวันได้ ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม โดยใช้เทคนิคการแสดงตัวแบบ การให้การบ้าน การเสริมแรง ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง โดยใช้เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ โดยใช้เทคนิคจินตภาพ ใช้ทฤษฎีและเทคนิคเชิงจิตวิทยา โดยใช้กิจกรรมเส้นชีวิต และการฝึกทักษะช่วยเหลือผู้อื่น

2.2.3 การพัฒนาด้านการช่วยเหลือ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเรียนรู้รูปแบบของการช่วยเหลือ วิเคราะห์ถึงปัจจัยเชิงเหตุของการช่วยเหลือ สามารถแสดงพฤติกรรมการช่วยเหลือในรูปแบบต่าง ๆ มีพฤติกรรมการช่วยเหลือในกลุ่มสูงขึ้น และมีค่านิยมกลุ่มของการช่วยเหลือ ซึ่งในการพัฒนาด้านนี้ ผู้วิจัยใช้ปัจจัยเชิงเหตุ ได้แก่ ปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนตน ปัจจัยด้านความเอื้อเพื่อและปัจจัยด้านคิธรรมหมู่ เป็นแรงจูงใจให้สมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมการช่วยเหลือ ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม โดยใช้เทคนิคการแสดงตัวแบบ การเสริมแรง การชักจูงมโนทัศน์ การหยุดความคิด การให้การบ้าน ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบโซลูชันโฟกัส โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถาม คำถามข้อยกเว้น และคำถามวัดระดับ ใช้ทฤษฎีและเทคนิคเชิงจิตวิทยา โดยใช้การจัดการตนเอง การฝึกทักษะรับมือกับแรงกดดันจากกลุ่ม เกมลากเส้นบรรจบครบ 9 จุด และแบบประเมินลำดับขั้น

2.2.4 การพัฒนาด้านการแบ่งปัน เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเรียนรู้ถึงลักษณะของการแบ่งปัน เกิดความตระหนักรู้ในความเห็นอกเห็นใจ มีพฤติกรรมการแบ่งปันด้วยความเห็นอกเห็นใจ และมีพฤติกรรมการแบ่งปันสูงขึ้น ซึ่งในการพัฒนาด้านนี้ ผู้วิจัยใช้ปัจจัยเชิงเหตุ ได้แก่ ปัจจัยด้านความเอื้อเพื่อ เป็นแรงจูงใจให้สมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมการแบ่งปัน ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ โดยใช้เทคนิคจินตภาพ การชักจูงมโนทัศน์ และการพูดรอบวง ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง โดยใช้เทคนิคการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข การเห็นอกเห็นใจ และใช้ทฤษฎีและเทคนิคเชิงจิตวิทยา โดยใช้กิจกรรมการยอมรับและปฏิเสธสิ่งที่ถูกเสนอให้ และการฝึกทักษะการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น

2.2.5 การพัฒนาด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดความรู้สึกตระหนักถึงคุณค่าของการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล และสามารถร่วมกิจกรรมการกุศลด้วยความสมัครใจ ด้วยสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น และด้วยความเอื้อเฟื้อ ซึ่งในการพัฒนาด้านนี้ ผู้วิจัยใช้ปัจจัยเชิงเหตุ ได้แก่ ปัจจัยด้านความเอื้อเฟื้อ เป็นแรงจูงใจให้สมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม โดยใช้เทคนิคความตระหนักรู้ในตนเอง อิสระภาพและความรับผิดชอบ ความโดดเด่นและสัมพันธภาพ การเอื้ออำนาจ การทำให้เกิดความกระจำง ความเงียบ การสลับกัน ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง โดยใช้เทคนิคการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข ความจริงใจ และการเห็นอกเห็นใจ และใช้ทฤษฎีและเทคนิคเชิงจิตวิทยา โดยใช้กิจกรรมคุณเป็นใคร? การยอมรับผิดชอบต่อสิ่งที่ได้เลือก และแบบประเมินการเข้ากลุ่ม

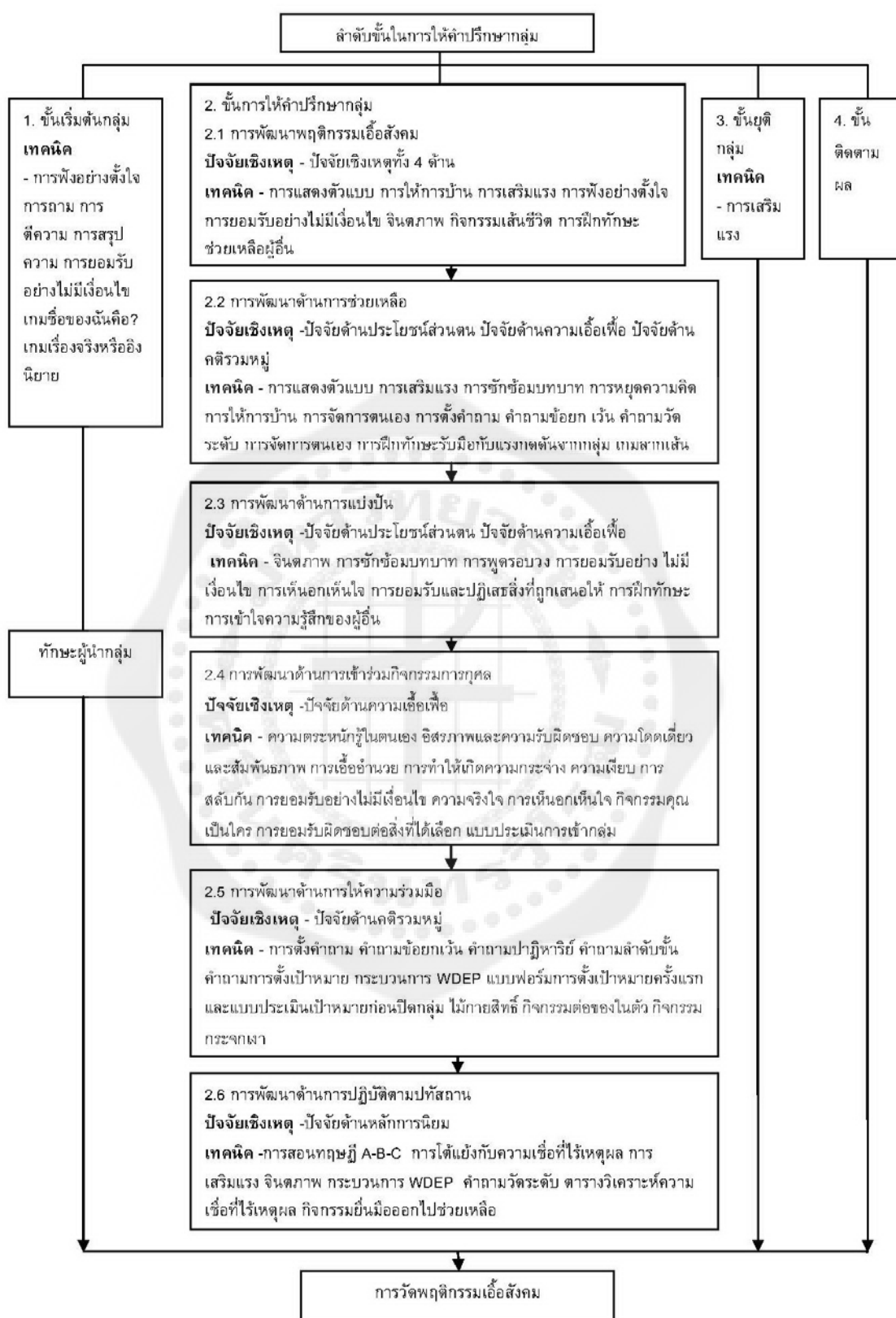
2.2.6 การพัฒนาด้านการให้ความร่วมมือ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถให้ความร่วมมือกับการร้องขอจากบุคคลอื่น ปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม ยอมรับกฎข้อบังคับและเป้าหมายของกลุ่มด้วยใจอิสระ รับฟังและเคารพความคิดเห็นของกลุ่ม ให้การสนับสนุนและความไว้วางใจในกลุ่มในการทำงานร่วมกัน และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลภายในกลุ่ม ซึ่งในการพัฒนาด้านนี้ ผู้วิจัยใช้ปัจจัยเชิงเหตุ ได้แก่ ปัจจัยด้านคตินิยม เป็นแรงจูงใจให้สมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือ ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบโซลูชันโฟกัส โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถาม คำถามข้อยกเว้น คำถามปฎิหาริย์ คำถามวัดระดับ คำถามการตั้งเป้าหมาย ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง โดยใช้เทคนิคกระบวนการ WDEP ใช้ทฤษฎีและเทคนิคเชิงจิตวิทยา โดยใช้แบบฟอร์มการตั้งเป้าหมายครั้งแรกและแบบประเมินเป้าหมายก่อนปิดกลุ่ม กิจกรรมไม้กายสิทธิ์ กิจกรรมต่อของในตัว กิจกรรมกระจกเงา

2.2.7 การพัฒนาการปฏิบัติตามปทัสถาน เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถปฏิบัติและรักษากฎระเบียบของสังคม มีความรับผิดชอบทางสังคมในการรักษาสาธารณะสมบัติ ซึ่งในการพัฒนาด้านนี้ ผู้วิจัยใช้ปัจจัยเชิงเหตุ ได้แก่ ปัจจัยด้านหลักการนิยม เป็นแรงจูงใจให้สมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมปฏิบัติตามปทัสถาน ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเหตุผลอารมณ์ และพฤติกรรม โดยใช้เทคนิคการสอนทฤษฎี A-B-C การโต้แย้งกับความเชื่อที่ไร้เหตุผล การเสริมแรง ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ โดยใช้เทคนิคจินตภาพ ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง โดยใช้เทคนิคกระบวนการ WDEP ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบโซลูชันโฟกัส โดยใช้เทคนิคคำถามวัดระดับ ใช้ทฤษฎีและเทคนิคเชิงจิตวิทยา โดยใช้ตารางการวิเคราะห์ความเชื่อที่ไร้เหตุผล และกิจกรรมยื่นมือออกไปเพื่อสังคม

2.3 ขัณยติกลุ่ม สมาชิกกลุ่มประสบความสำเร็จในการพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคม แต่เมื่อเขาต้องไปเผชิญกับสถานการณ์จริงภายนอกกลุ่ม อาจทำให้เกิดความไม่แน่ใจ ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมโดยใช้เทคนิคการเสริมแรง เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีกำลังใจในการปรับเปลี่ยนตนเองในชีวิตจริง

การให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ เป็นรูปแบบ การพัฒนานักเรียนอาชีวะให้สามารถแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมสูงขึ้น ทั้งทางด้านความคิด ด้าน อารมณ์ความรู้สึก และด้านพฤติกรรม โดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่ม และทฤษฎีและเทคนิคเชิงจิตวิทยา ซึ่งสามารถสรุปได้ดังแสดงในภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 การให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเบื้องต้นของนักเรียนอาชีวะ

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้นำเทคนิคต่างๆ ทางด้านจิตวิทยามาประยุกต์ใช้ในโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ โดยโปรแกรมแต่ละครั้งของการให้คำปรึกษากลุ่ม มีรายละเอียดดังนี้

ครั้งที่ 1 การปฐมนิเทศ

ในการปฐมนิเทศการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะในครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ซึ่งมีแนวคิดที่สำคัญ ได้แก่ ความไว้วางใจในกระบวนการกลุ่ม และเงื่อนไขการบำบัดเพื่อความเจริญงอกงาม อันเป็นท่าทีของผู้ให้คำปรึกษา ซึ่งประกอบด้วย ความจริงใจ การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข และความเห็นอกเห็นใจ ผู้วิจัยยังใช้เทคนิคต่างๆ ได้แก่ การฟังอย่างตั้งใจ การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข และการถาม

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้เทคนิคทางจิตวิทยา ได้แก่ เกมชื่อของฉันคือ และเกมเรื่องจริงหรืออิงนิยาย ซึ่งพัฒนามาจากแนวคิดของเกรแฮม น็อกซ์ (Grahame Knox. 2010: 3)

ครั้งที่ 2 การพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคม

ในการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคม และใช้ปัจจัยเชิงเหตุในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนตน ปัจจัยด้านความเอื้อเพื่อ ปัจจัยด้านคติธรรมหมู่ และปัจจัยด้านหลักการนิยม เป็นแรงจูงใจให้แสดงพฤติกรรมเอื้อสังคม ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเรียนรู้ความหมายและความสำคัญของพฤติกรรมเอื้อสังคม เข้าใจปัจจัยเชิงเหตุที่ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคม และสามารถปฏิบัติพฤติกรรมเอื้อสังคมในชีวิตประจำวัน โดยใช้เทคนิคการแสดงตัวแบบ เทคนิคการให้การบ้าน และเทคนิคการเสริมแรง ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง โดยใช้เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ และการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข และทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ โดยใช้เทคนิคจินตภาพ

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้เทคนิคทางจิตวิทยา ได้แก่ กิจกรรมเส้นชีวิต ซึ่งพัฒนามาจากแนวคิดของแครอล (Lowenstein. 2011: 14-16; citing Carroll; & Ribas. 2008) และเทคนิคการฝึกทักษะช่วยเหลือผู้อื่น ซึ่งพัฒนามาจากแนวคิดของเอลเลน แม็คจินนิส (Ellen McGinnis. 2012: 185-186)

ครั้งที่ 3 การพัฒนาด้านการช่วยเหลือ

ในการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาด้านการช่วยเหลือ และใช้ปัจจัยเชิงเหตุด้านประโยชน์ส่วนตน และปัจจัยด้านความเอื้อเพื่อ เป็นแรงจูงใจให้แสดงพฤติกรรมช่วยเหลือ ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเรียนรู้รูปแบบของการช่วยเหลือ วิเคราะห์ถึงปัจจัยเชิงเหตุในการช่วยเหลือ ได้แก่ การแสวงหารางวัลหรือผลตอบแทนให้กับตนเอง การลดสิ่งเร้าที่ไม่พึงปรารถนา และความเห็นอกเห็นใจ โดยใช้เทคนิคการแสดงตัวแบบ เทคนิคการเสริมแรงทางบวก และการชักจูงมโนภาพ เทคนิคการหยุดความคิด และเทคนิคการให้การบ้าน เพื่อช่วยให้สมาชิกกลุ่มสามารถจัดวางแผนการดำเนินชีวิตประจำวันในการแสดงพฤติกรรมช่วยเหลือ

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้เทคนิคการจัดการตนเองของทอมป์สัน (Thompson. 2003: 236-237) เพื่อให้การบ้านที่ได้รับมอบหมายสำเร็จไป ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้ 1. เลือกและจำกัดความหมายพฤติกรรมที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ 2. บันทึกความถี่ของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นทั้งที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ 3. บันทึกเหตุการณ์ที่มาก่อนพฤติกรรม และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นหลังพฤติกรรม 4. ควบคุมและจัดวางสิ่งที่มาก่อนพฤติกรรมเพื่อให้เอื้อต่อการเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ 5. ปรับเปลี่ยนผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นหลังพฤติกรรมให้เป็นแรงเสริมทางบวกเพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ต่อไป 6. ประเมินผลการจัดการตนเองกับพฤติกรรมที่เกิดขึ้น

ครั้งที่ 4 การพัฒนาด้านการช่วยเหลือในกลุ่ม

ในการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาด้านการช่วยเหลือในกลุ่ม และใช้ปัจจัยเชิงเหตุด้านคตินิยมหมู่เป็นแรงจูงใจให้แสดงพฤติกรรมการช่วยเหลือในกลุ่ม ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบโซลูชันโฟกัส เพื่อพัฒนาให้สมาชิกกลุ่มมีพฤติกรรมการช่วยเหลือในกลุ่มสูงขึ้น และมีค่านิยมกลุ่มที่เป็นแรงจูงใจให้เกิดพฤติกรรมการช่วยเหลือรูปแบบต่างๆ โดยใช้เทคนิคได้แก่ การตั้งคำถาม คำถามข้อยกเว้น และคำถามวัดระดับ

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้เทคนิคทางด้านจิตวิทยา ได้แก่ การฝึกทักษะรับมือกับแรงกดดันจากกลุ่ม ซึ่งพัฒนามาจากแนวคิดของเอลเลน แม็คจินนิส (Ellen McGinnis. 2012: 242) เพื่อให้สมาชิกกลุ่มฝึกสร้างค่านิยมกลุ่ม เกมลากเส้นบรรจุครบ 9 จุด และแบบประเมินวัดระดับ ซึ่งพัฒนามาจากแนวคิดของเมอร์ฟี (Murphy. 2008: 231-232, 234)

ครั้งที่ 5 การพัฒนาด้านการแบ่งปัน

ในการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาด้านการแบ่งปัน และใช้ปัจจัยเชิงเหตุด้านประโยชน์ส่วนตน และปัจจัยด้านความเอื้อเฟื้อ เป็นแรงจูงใจให้แสดงพฤติกรรมการแบ่งปัน ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ เพื่อสร้างความตระหนักรู้ถึงการแบ่งปันด้วยความเห็นอกเห็นใจ และการหลีกเลี่ยงการลงโทษตนเอง โดยใช้เทคนิคจินตภาพ การซักซ้อมบทบาท และการพูดรอบวง และใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้สามารถรับรู้และเข้าใจในทัศนะของผู้อื่น และสามารถแบ่งปันให้กับผู้อื่นด้วยความเห็นอกเห็นใจ โดยใช้เทคนิคการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข และการเห็นอกเห็นใจ

นอกจากนี้ ผู้วิจัยประยุกต์ใช้เทคนิคเชิงจิตวิทยา ได้แก่ กิจกรรมการยอมรับและปฏิเสธสิ่งที่ถูกเสนอให้ ซึ่งพัฒนามาจากแนวคิดของทอมป์สัน (Thompson. 2003: 92-93) เพื่อสร้างการรับรู้และเข้าใจในทัศนะผู้อื่น และเทคนิคการฝึกทักษะการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น ซึ่งพัฒนามาจากแนวคิดของเอลเลน แม็คจินนิส (Ellen McGinnis. 2012: 162)

ครั้งที่ 6 การพัฒนาด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล

ในการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล และใช้ปัจจัยเชิงเหตุด้านความเอื้อเฟื้อเป็นแรงจูงใจให้แสดงพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดความตระหนักรู้ถึง

คุณค่าของการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศลด้วยความสมัครใจ มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น และด้วยความเอื้อเฟื้อที่ไม่หวังผลประโยชน์ใดๆ ผู้วิจัยใช้แนวคิดของทฤษฎีมาประยุกต์ใช้เป็นเทคนิค ได้แก่ ความตระหนักรู้ในตนเอง อิสราภาพและความรับผิดชอบ และความโดดเด่นและสัมพันธภาพ ร่วมกับการใช้เทคนิคความเงียบ การเอื้ออำนาจ การทำให้เกิดความกระจำ และเทคนิคการสลับกัน ซึ่งเป็นการแสดงบทบาทตรงกันข้ามกับที่เป็นจริงที่ไม่เคยแสดงออกมา

นอกจากนี้ ผู้วิจัยประยุกต์ใช้ทฤษฎีบุคคลเป็นศูนย์กลาง ของคาร์ล โรเจอร์ส ได้แก่ การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข ความจริงใจ และความเห็นอกเห็นใจ เป็นเทคนิคในการสร้างสัมพันธภาพ และประยุกต์ใช้เทคนิคทางจิตวิทยา ได้แก่ เทคนิคคุณเป็นใคร และเทคนิคการยอมรับผิดชอบต่อสิ่งที่ได้เลือก ซึ่งพัฒนามาจากแนวคิดของทอมป์สัน (Thompson. 2003: 63-64, 76-77)

ครั้งที่ 7 การพัฒนาด้านการให้ความร่วมมือ

ในการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาด้านการให้ความร่วมมือ และใช้ปัจจัยเชิงเหตุด้านคตินิยมหมู่เป็นแรงจูงใจให้สมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือ ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบโซลูชันโฟกัส เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม ให้ความร่วมมือกับการร้องขอจากบุคคลอื่น และสามารถปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม โดยใช้เทคนิค ได้แก่ การตั้งคำถาม คำถามข้อยกเว้น คำถามปาฏิหาริย์ คำถามวัดระดับ และคำถามการตั้งเป้าหมาย

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์เทคนิคทางด้านจิตวิทยา ได้แก่ การระดมสมองแบบฟอร์มการตั้งเป้าหมายครั้งแรกและแบบประเมินเป้าหมายก่อนปิดกลุ่ม ซึ่งพัฒนามาจากแนวคิดของชาร์รี่ (Sharry. 2001: 92-102) การตั้งเป้าหมายในอนาคตในรูปแบบของคำถามปาฏิหาริย์ ซึ่งพัฒนามาจากแนวคิดของ NSPCC (2011: 42) และกิจกรรมต่อของในตัว (สมชาติ กิจยรรยง. 2555: 271-272)

ครั้งที่ 8 การพัฒนาด้านการให้ความร่วมมือในกลุ่ม

ในการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาด้านการให้ความร่วมมือในกลุ่ม และใช้ปัจจัยเชิงเหตุด้านคตินิยมหมู่เป็นแรงจูงใจให้สมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในกลุ่ม ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง เพื่อพัฒนาการให้ความร่วมมือในกลุ่ม ได้แก่ การยอมรับกฎข้อบังคับและเป้าหมายของกลุ่มด้วยใจอิสระ รับฟังและเคารพความคิดเห็นของกลุ่ม สนับสนุนและไว้วางใจกลุ่มในการทำงานร่วมกัน และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลภายในกลุ่ม โดยใช้เทคนิคกระบวนการ WDEP เพื่อให้สมาชิกกลุ่มประเมินความรับผิดชอบของตนเอง และสิ่งที่ต้องการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดการพัฒนาการให้ความร่วมมือในกลุ่ม

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์เทคนิคทางด้านจิตวิทยา ได้แก่ กิจกรรมกระจกเงาของมุนซ์ (Lowenstein. 2011: 20-21; citing Munns. 2008) ซึ่งเป็นเทคนิคการแสดงบทบาทสมมติ

ครั้งที่ 9 การพัฒนาด้านการปฏิบัติตามปทัสสถาน

ในการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาด้านการปฏิบัติตามปทัสสถาน และใช้ปัจจัยเชิงเหตุด้านหลักการนิยามเป็นแรงจูงใจให้สมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมการปฏิบัติตามปทัสสถาน ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถปฏิบัติและรักษากฎระเบียบของสังคม และมีความรับผิดชอบทางสังคมในด้านการรักษาสาธารณะสมบัติ โดยใช้เทคนิค ได้แก่ การสอนทฤษฎี A-B-C การโต้แย้งกับความเชื่อที่ไร้เหตุผล และการเสริมแรง

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์เทคนิคทางด้านจิตวิทยา ได้แก่ ตารางการวิเคราะห์ความเชื่อที่ไร้เหตุผลของทอมป์สัน (Thompson, 2003: 192)

ครั้งที่ 10 การพัฒนาด้านการปฏิบัติตามปทัสสถาน (ต่อ)

ในการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาด้านการปฏิบัติตามปทัสสถาน และใช้ปัจจัยเชิงเหตุด้านหลักการนิยามเป็นแรงจูงใจให้สมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมการปฏิบัติตามปทัสสถานสูงขึ้น ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ โดยใช้เทคนิคจินตภาพ และทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง โดยใช้เทคนิคกระบวนการ WDEP ประเมินถึงพฤติกรรมการปฏิบัติตามปทัสสถาน และสิ่งที่ต้องการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการปฏิบัติตามปทัสสถานของสมาชิกกลุ่ม ซึ่งจะทำให้สมาชิกกลุ่มมีการปฏิบัติและรักษากฎระเบียบของสังคม และมีความรับผิดชอบทางสังคมในด้านการรักษาสาธารณะสมบัติสูงขึ้น และทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบโซลูชันโฟกัส โดยใช้เทคนิคคำถามวัดระดับเพื่อประเมินกระบวนการ WDEP

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์เทคนิคทางด้านจิตวิทยา ได้แก่ กิจกรรมยื่นมือออกไปเพื่อสังคม ซึ่งพัฒนามาจากแนวคิดของ NSPCC (2011: 65)

ครั้งที่ 11 สรุปการพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคม และการยุติกลุ่ม

ในการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งนี้ เป็นการสรุปการพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวม และในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านการช่วยเหลือ ด้านการแบ่งปัน ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล ด้านการให้ความร่วมมือ และด้านการปฏิบัติตามปทัสสถาน ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยาม โดยใช้เทคนิคการเสริมแรงเพื่อให้สมาชิกมีกำลังใจในการปรับเปลี่ยนตนเองในชีวิตจริง

3. ผู้วิจัยนำโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ (ภาคผนวก ก) จำนวน 5 ท่าน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประภาส ณ พิกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โอภาส กิจกำแหง รองศาสตราจารย์ ดร.นิธิพัฒน์ เมฆขจร และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โพธิพันธ์ พานิช เป็นผู้ตรวจสอบและพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ถึงความสอดคล้องเหมาะสมด้านวัตถุประสงค์ของการเลือกใช้ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่ม และขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม ซึ่งต้องมีค่าความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 (สุวิมล ติรการนันท์, 2553: 148) ในกรณีที่ค่าความสอดคล้องต่ำกว่า 0.5 ผู้วิจัยนำมาปรับปรุงข้อความตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ (ภาคผนวก จ)

4. ผู้วิจัยนำโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียนอาชีวะที่กำลังศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ของวิทยาลัยเทคโนโลยีดอนบอสโก ที่ไม่ใช้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมและมีความใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 8 คน เป็นเวลา 2 สัปดาห์ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมเกี่ยวกับลำดับขั้นตอน ระยะเวลา เนื้อหาต่างๆ ของโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนักเรียนอาชีวะ ตลอดจนเพื่อหาข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นระหว่างการทดลองและปรับปรุงโปรแกรมก่อนนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง โดยเริ่มดำเนินการทดลองใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มในเดือนธันวาคม พ.ศ.2559

5. ผู้วิจัยนำโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะที่ได้ทดลองใช้แล้ว ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงที่เป็นกลุ่มทดลอง ที่มีสมาชิกกลุ่มจำนวน 8 คน ซึ่งถือว่าเป็นจำนวนที่เหมาะสมสำหรับการให้คำปรึกษากลุ่ม (Corey. 2012: 99) โดยให้โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1.30 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 11 ครั้งเป็นเวลา 5 สัปดาห์ ดังในตาราง 11 ส่วนกลุ่มควบคุมจะไม่ได้รับการให้คำปรึกษาใดๆ ในการกำหนดจำนวนครั้งและระยะเวลาในการให้คำปรึกษากลุ่ม ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวคิดของของ จาคอบส์ เมสสัน และฮาร์วิล (Jacobs; Masson; & Harvill. 2009: 41-42) ที่ว่าขนาดสมาชิกกลุ่มในการให้คำปรึกษาที่ได้ผลควรมีจำนวนสมาชิก 5-8 คน และระยะเวลาของการทำกลุ่มควรอยู่ระหว่าง 1-1.30 ชั่วโมง และสัปดาห์ละ 1-5 ครั้ง (ภาคผนวก ฉ)

ตาราง 11 ระยะเวลาในการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของกลุ่มทดลอง

ครั้งที่	สัปดาห์ที่	วัน เดือน ปี	หัวเรื่อง
1	1	19 ธันวาคม 2559	1. การปฐมนิเทศ
2	1	21 ธันวาคม 2559	2. การพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคม
3	1	23 ธันวาคม 2559	3. การพัฒนาด้านการช่วยเหลือ
4	2	27 ธันวาคม 2559	4. การพัฒนาด้านการช่วยเหลือในกลุ่ม
5	2	29 ธันวาคม 2559	5. การพัฒนาด้านการแบ่งปัน
6	3	3 มกราคม 2560	6. การพัฒนาด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล
7	3	7 มกราคม 2560	7. การพัฒนาด้านการให้ความร่วมมือ
8	4	10 มกราคม 2560	8. การพัฒนาด้านการให้ความร่วมมือในกลุ่ม
9	4	14 มกราคม 2560	9. การพัฒนาด้านการปฏิบัติตามปทัสถาน
10	5	17 มกราคม 2560	10. การพัฒนาด้านการปฏิบัติตามปทัสถาน (ต่อ)
11	5	21 มกราคม 2560	11. สรุปการพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมและการยุติกลุ่ม

6. ภายหลังเสร็จสิ้นโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษาครั้งที่ 11 ผู้วิจัยนำแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษาให้กลุ่มตัวอย่างทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบวัดอีกครั้งหนึ่ง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลหลังการทดลอง

7. ภายหลังจากการทดลอง ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษา อีกครั้งหนึ่งในวันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2560 เพื่อใช้เป็นข้อมูลในระยะติดตามผล โดยระยะเวลาติดตามผลเว้นห่างจากภายหลังการให้คำปรึกษากลุ่มเป็นเวลา 1 เดือน

8. นำผลที่ได้จากแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษา ทั้งก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล มาวิเคราะห์และสรุปผล

4. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ในการพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษา โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. แบบแผนการทดลอง

การทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเชิงทดลองแบบผสมผสานที่เป็นการทดลองแท้จริง แบบสองกลุ่มมีกลุ่มควบคุมวัดก่อนและหลังการทดลอง (Pretest-posttest control group design) (องอาจ นัยพัฒน์. 2554: 132-133) และระยะติดตามผล (Follow-up) ซึ่งมีแบบแผนการทดลองดังตาราง 12

ตาราง 12 แบบแผนการทดลองแบบสองกลุ่มมีกลุ่มควบคุมวัดก่อนและหลังการทดลอง และระยะติดตามผล

กลุ่ม	วัดก่อน	ทดลอง	วัดหลัง	วัดความคงทน
E R	O ₁	X	O ₂	O ₃
C R	O ₁	-X	O ₂	O ₃

ความหมายของสัญลักษณ์ มีดังนี้

- E แทน กลุ่มทดลอง (Experimental group)
- C แทน กลุ่มควบคุม (Control group)
- R แทน วิธีการสุ่ม (Random assignment)
- O₁ แทน การวัดก่อนที่จะจัดกระทำทดลอง (Pretest)
- O₂ แทน การวัดหลังจากที่จัดกระทำทดลอง (Posttest)
- O₃ แทน การวัดในระยะติดตามผล

- X แทน การจัดการกระทำ (Treatment) โดยโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม
- X แทน ไม่ได้รับการจัดการกระทำ (Treatment) โดยโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม

2. วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลอง โดยแบ่งออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้

2.1 ระยะก่อนการทดลอง

ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนรวมพฤติกรรมเอื้อสังคมตั้งแต่ 25 เปอร์เซนต์ไทล์ลงมา ทำการสัมภาษณ์สอบถามความสมัครใจการเข้าร่วมการทดลอง ได้จำนวนทั้งสิ้น 16 คน ผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มจำนวน 8 คน และกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษาใดๆ จำนวน 8 คน และดำเนินการติดต่อกับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเข้าร่วมประชุมเพื่อชี้แจงรายละเอียดต่างๆ ในการปฏิบัติของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ก่อนการดำเนินการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ ผู้วิจัยไม่ได้ให้กลุ่มตัวอย่างทั้ง 16 คนตอบแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 16 คนได้ตอบแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะมาแล้วครั้งหนึ่งในขั้นตอนการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนั้นผู้วิจัยถือว่าคะแนนที่ได้จากการตอบแบบวัดดังกล่าวของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 16 คน เป็นคะแนนก่อนการทดลอง

2.2 ระยะการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการตามโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยกระทำกับกลุ่มทดลองทั้งสิ้น 11 ครั้ง เป็นเวลา 5 สัปดาห์ โดยมีรายละเอียดของโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มดังแสดงไว้ในภาคผนวก จ สำหรับกลุ่มควบคุมจะไม่มีการให้คำปรึกษาใดๆ เพื่อเป็นกลุ่มเปรียบเทียบผลที่ได้จากการทดลอง

2.3 ระยะหลังการทดลอง

ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ อีกครั้งหนึ่งเพื่อเป็นคะแนนหลังการทดลอง

2.4 ระยะติดตามผล

ภายหลังจากการให้คำปรึกษากลุ่มสิ้นสุดเป็นระยะเวลา 1 เดือน ผู้วิจัยติดตามผลการทดลอง โดยให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ อีกครั้งหนึ่ง ในวันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2560 เพื่อเป็นคะแนนของระยะติดตามผล

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ภาคผนวก ข) ไปยังผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคโนโลยีดอนบอสโก เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์เรื่องการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย

2. ผู้วิจัยดำเนินการพิจารณาคัดเลือกนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ที่มีคะแนนรวมพฤติกรรมเอื้อสังคมตั้งแต่ 25 เปอร์เซนต์ไทล์ลงมา จำนวน 16 คน เป็นเพศชายทั้งหมด (เนื่องจากเป็นสถานศึกษาชายล้วน) และมีความสมัครใจในการเข้าร่วมการทดลองครั้งนี้ จากนั้นผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 16 คน เป็นกลุ่มทดลองจำนวน 8 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 8 คน

3. ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยการนำโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาใช้กับกลุ่มทดลอง ส่วนกลุ่มควบคุมจะไม่ได้รับการให้คำปรึกษาใดๆ หลังจากยุติการทดลองผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ เพื่อนำมาใช้เป็นคะแนนหลังการทดลอง

4. ภายหลังจากยุติการทดลอง ผู้วิจัยไม่มีการให้คำปรึกษาใดๆ กับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เป็นระยะเวลา 1 เดือนเพื่อติดตามผล ผู้วิจัยนัดกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมให้มาตอบแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะอีกครั้ง เพื่อนำมาใช้เป็นคะแนนระยะติดตามผล

5. วิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมและรายด้านของกลุ่มทดลอง โดยการเปรียบเทียบระหว่างก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล

6. วิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมและรายด้านของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยการเปรียบเทียบระหว่างก่อนการทดลอง กับหลังการทดลอง และระยะติดตามผล

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล มีรายละเอียดดังนี้

1. วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมและรายด้านของกลุ่มทดลอง ระหว่างก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบซ้ำ (One - way ANOVA with repeated measures) และการเปรียบเทียบพหุคูณภายหลังการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Post-Hoc comparison)

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมและรายด้าน ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ระหว่างก่อนการทดลอง กับหลังการทดลอง และระยะติดตามผล ด้วยสถิติทดสอบทีแบบสองกลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน (t-test for independent samples)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม : การวิเคราะห์เชิงสาเหตุ มีความมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษาผ่านการให้คำปรึกษากลุ่ม ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานในการวิจัย มีดังนี้

3.1 ผลการวิเคราะห์โมเดลโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร

3.2 ผลการสร้างและการศึกษาการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร โดยแบ่งเป็น 4 ตอนย่อย ได้แก่

3.2.1 การสร้างการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษา

3.2.2 การสรุปทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษา

3.2.3 การเปรียบเทียบพฤติกรรมเอื้อสังคมของกลุ่มทดลอง ระหว่างก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล

3.2.4 การเปรียบเทียบพฤติกรรมเอื้อสังคมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ระหว่างก่อนการทดลอง กับหลังการทดลอง และระยะติดตามผล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการแปลผล ดังนี้

n	หมายถึง	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
M	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย
SD	หมายถึง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
Min	หมายถึง	ค่าต่ำสุด
Max	หมายถึง	ค่าสูงสุด
TE	หมายถึง	อิทธิพลรวม
IE	หมายถึง	อิทธิพลทางอ้อม

DE	หมายถึง	อิทธิพลทางตรง
χ^2	หมายถึง	ค่าสถิติไค-สแควร์
p	หมายถึง	ค่าความน่าจะเป็นทางสถิติ
df	หมายถึง	องศาอิสระ
GFI	หมายถึง	ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน
AGFI	หมายถึง	ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนปรับแก้แล้ว
RMSEA	หมายถึง	ดัชนีวัดความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์
SRMR	หมายถึง	ดัชนีรากมาตรฐานค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ
CFI	หมายถึง	ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเชิงเปรียบเทียบ
*	หมายถึง	มีนัยสำคัญที่ระดับ .05
**	หมายถึง	มีนัยสำคัญที่ระดับ .01
proso	หมายถึง	พฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวม
egoism	หมายถึง	ปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนตน
altruism	หมายถึง	ปัจจัยด้านความเอื้อเพื่อ
colv_sm	หมายถึง	ปัจจัยด้านคติรวมหมู่
prin_sm	หมายถึง	ปัจจัยด้านหลักการนิยม
reward	หมายถึง	การแสวงหารางวัลหรือผลตอบแทนให้กับตนเอง
avoid	หมายถึง	การหลีกเลี่ยงการลงโทษตนเอง
reduce	หมายถึง	การลดสิ่งเร้าที่ไม่พึงปรารถนา
empathy	หมายถึง	ความเห็นอกเห็นใจ
grp_id	หมายถึง	อัตลักษณ์กลุ่ม
collabor	หมายถึง	การร่วมมือกัน
grp_va	หมายถึง	ค่านิยมกลุ่ม
respect	หมายถึง	ความเคารพในตัวบุคคล
justice	หมายถึง	ความยุติธรรม
nonmal	หมายถึง	การไม่คิดร้ายต่อผู้อื่น
benefi	หมายถึง	การคิดแต่ทำดี
help	หมายถึง	การช่วยเหลือ
share	หมายถึง	การแบ่งปัน
charity	หมายถึง	การเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล
cooperat	หมายถึง	การให้ความร่วมมือ
norm	หมายถึง	การปฏิบัติตามปทัสถาน

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 902 คน โดยมีคุณลักษณะ ดังตาราง 13

ตาราง 13 จำนวนและร้อยละของนักเรียนอาชีวะที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง (n = 902)

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	526	58.30
หญิง	376	41.70
รวม	902	100.00
2. ระดับชั้น		
ปวช.1	275	30.50
ปวช.2	320	35.50
ปวช.3	307	34.00
รวม	902	100.00

จากตามตาราง 13 พบว่านักเรียนอาชีวะที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 58.30 และเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 41.70 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 35.50 รองลงมา กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 34.00 และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 30.50

ตอนที่ 2 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ

การวิเคราะห์ขั้นนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าต่ำสุด (Min) และค่าสูงสุด (Max) โดยแบ่งเป็น 2 ตอนย่อย ได้แก่ การคำนวณคะแนนพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมและรายด้าน และการคำนวณคะแนนปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคม ดังนี้

2.1.1 การคำนวณคะแนนพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับชั้นการศึกษา และเพศ ดังแสดงในตาราง 14 และ 15

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าต่ำสุด (Min) ค่าสูงสุด (Max) ของพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษาโดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับชั้นการศึกษา (n = 902)

แบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคม	ระดับชั้น	M	SD	Min	Max
พฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวม (25ข้อ)	ปวช.1	90.796	13.968	42	123
	ปวช.2	87.836	12.311	47	120
	ปวช.3	87.505	13.996	43	117
	รวม	ปวช.1-3	88.626	13.988	42
ด้านการช่วยเหลือ (5ข้อ)	ปวช.1	18.450	3.489	8	25
	ปวช.2	17.730	3.482	5	25
	ปวช.3	17.770	3.452	5	25
	รวม	ปวช.1-3	17.961	3.485	5
ด้านการแบ่งปัน (5ข้อ)	ปวช.1	17.200	3.231	9	25
	ปวช.2	16.770	3.393	8	25
	ปวช.3	16.450	3.324	6	24
	รวม	ปวช.1-3	16.793	3.331	6
ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม การกุศล (5ข้อ)	ปวช.1	16.010	4.027	6	25
	ปวช.2	15.190	4.029	5	25
	ปวช.3	15.420	4.095	6	25
	รวม	ปวช.1-3	15.519	4.061	5
ด้านการให้ความร่วมมือ (5ข้อ)	ปวช.1	19.590	3.437	9	25
	ปวช.2	18.870	3.544	8	25
	ปวช.3	18.870	3.595	9	25
	รวม	ปวช.1-3	19.088	3.541	8
ด้านการปฏิบัติตามปทัสถาน (5ข้อ)	ปวช.1	19.560	3.413	7	25
	ปวช.2	19.280	3.633	9	25
	ปวช.3	18.990	3.576	9	25
	รวม	ปวช.1-3	19.266	3.551	7

จากตาราง 14 เมื่อพิจารณาค่าสถิติของพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมและรายด้าน พบว่ากลุ่มตัวอย่างนักเรียนอาชีวะมีคุณลักษณะของพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมและรายด้าน ดังนี้

ด้านพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวม มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 88.626 ซึ่งเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ มีค่าอยู่ในระดับปานกลาง โดยระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 90.796 รองลงมาก็คือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 87.836 และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 87.505 ตามลำดับ

ด้านการช่วยเหลือ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 17.961 ซึ่งเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ มีค่าอยู่ในระดับปานกลาง โดยระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 18.450 รองลงมาก็คือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.770 และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.730 ตามลำดับ

ด้านการแบ่งปัน มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 16.793 ซึ่งเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ มีค่าอยู่ในระดับปานกลาง โดยระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 17.200 รองลงมาก็คือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.770 และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.450 ตามลำดับ

ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 15.519 ซึ่งเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ มีค่าอยู่ในระดับปานกลาง โดยระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 16.010 รองลงมาก็คือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.420 และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.190 ตามลำดับ

ด้านการให้ความร่วมมือ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 19.088 ซึ่งเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ มีค่าอยู่ในระดับปานกลาง โดยระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 19.59 รองลงมาก็คือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากันเท่ากับ 18.87

ด้านการปฏิบัติตามปทัสถาน มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 19.266 ซึ่งเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ มีค่าอยู่ในระดับปานกลาง โดยระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 19.56 รองลงมาก็คือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 19.280 และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 18.990 ตามลำดับ

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าต่ำสุด (Min) ค่าสูงสุด (Max) ของพฤติกรรม
 เอื้อต่อสังคมของนักเรียนอาชีวะโดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ (n = 902)

แบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคม	เพศ	M	SD	Min	Max
พฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวม (25ข้อ)	ชาย	88.651	13.988	42	123
	หญิง	88.593	14.008	54	123
ด้านการช่วยเหลือ (5ข้อ)	ชาย	17.960	3.582	5	25
	หญิง	17.963	3.349	8	25
ด้านการแบ่งปัน (5ข้อ)	ชาย	16.688	3.408	6	25
	หญิง	16.939	3.219	8	25
ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล (5ข้อ)	ชาย	15.591	4.144	5	25
	หญิง	15.418	3.944	6	25
ด้านการให้ความร่วมมือ (5ข้อ)	ชาย	18.926	3.565	8	25
	หญิง	19.314	3.498	9	25
ด้านการปฏิบัติตามปทัสถาน (5ข้อ)	ชาย	19.485	3.479	7	25
	หญิง	18.960	3.631	9	25

จากตาราง 15 เมื่อพิจารณาค่าสถิติของพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ พบว่านักเรียนอาชีวะเพศชายและเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวม ไม่แตกต่างกัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 88.651 และ 88.593 ตามลำดับ ซึ่งเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ มีค่าอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาค่าสถิติของพฤติกรรมเอื้อสังคมรายด้าน จำแนกตามเพศ พบว่าในด้านการช่วยเหลือ นักเรียนอาชีวะเพศชายและเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกัน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.960 และ 17.963 ตามลำดับ ซึ่งเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ มีค่าอยู่ในระดับปานกลาง ในด้านการแบ่งปัน นักเรียนอาชีวะเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนอาชีวะเพศชาย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.939 และ 16.688 ตามลำดับ ซึ่งเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ มีค่าอยู่ในระดับปานกลาง ในด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล นักเรียนอาชีวะเพศชายมีค่าเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนอาชีวะเพศหญิง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.591 และ 15.418 ตามลำดับ ซึ่งเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ มีค่าอยู่ในระดับปานกลาง ในด้านการให้ความร่วมมือ นักเรียนอาชีวะเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเพศชาย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 19.314 และ 18.926 ตามลำดับ ซึ่งเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ มีค่าอยู่ในระดับปานกลาง และในด้านการปฏิบัติตามปทัสถาน นักเรียนอาชีวะเพศชายมีค่าเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนอาชีวะเพศหญิง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 19.485 และ 18.960 ตามลำดับ ซึ่งเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ มีค่าอยู่ในระดับปานกลาง

2.1.2 การคำนวณคะแนนปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคม จำแนกตามระดับชั้นการศึกษา ดังแสดงในตาราง 16

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าต่ำสุด (Min) ค่าสูงสุด (Max) ของปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ จำแนกตามระดับชั้นการศึกษา (n = 902)

แบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคม	ระดับชั้น	M	SD	Min	Max
ปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนตน (15ข้อ)	ปวช. 1	42.778	12.939	19	74
	ปวช. 2	41.900	12.311	18	71
	ปวช. 3	42.821	11.725	19	71
	รวม	ปวช. 1-3	42.481	12.306	18
ปัจจัยด้านความเอื้อเฟื้อ (15ข้อ)	ปวช. 1	55.291	9.585	27	75
	ปวช. 2	53.094	9.841	22	73
	ปวช. 3	52.840	9.411	22	74
	รวม	ปวช. 1-3	53.677	9.669	22
ปัจจัยด้านคตริรวมหมู่ (15ข้อ)	ปวช. 1	56.516	9.508	28	75
	ปวช. 2	55.088	9.839	16	74
	ปวช. 3	53.879	9.496	23	73
	รวม	ปวช. 1-3	55.112	9.669	16
ปัจจัยด้านหลักการนิยม (20ข้อ)	ปวช. 1	77.051	11.559	44	100
	ปวช. 2	76.488	11.296	26	98
	ปวช. 3	75.046	11.829	37	98
	รวม	ปวช. 1-3	76.169	11.578	26

จากตาราง 16 เมื่อพิจารณาค่าสถิติในแต่ละตัวแปร พบว่ากลุ่มตัวอย่างนักเรียนอาชีวะมีคุณลักษณะของแต่ละตัวแปร ดังนี้

ปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนตนมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 53.677 ซึ่งเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ มีค่าอยู่ในระดับปานกลาง โดยระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 42.821 รองลงมาคือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 42.778 และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 41.900 ตามลำดับ

ปัจจัยด้านความเอื้อเฟื้อมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 42.481 ซึ่งเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ มีค่าอยู่ในระดับปานกลาง โดยระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 55.291 รองลงมาคือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 53.094 และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 52.840 ตามลำดับ

ปัจจัยด้านคตินิยมมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 55.112 ซึ่งเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ มีค่าอยู่ในระดับปานกลาง โดยระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 56.516 รองลงมาคือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 55.088 และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 53.879 ตามลำดับ

ปัจจัยด้านหลักการนิยมนีมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 76.169 ซึ่งเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ มีค่าอยู่ในระดับสูง โดยระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 77.051 รองลงมาคือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 76.488 และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 75.046 ตามลำดับ

2.2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตที่ใช้ในการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลของตัวแปรสังเกตทั้ง 16 ตัวแปร มาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตของตัวแปรแฝง 6 ตัวแปร ซึ่งเป็นค่าสถิติพื้นฐานสำหรับการวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ ดังแสดงผลการวิเคราะห์ในตาราง 17

ตาราง 17 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตที่ใช้ในการวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ

ตัวแปรสังเกต	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
reward	1.000															
avoid	.751**	1.000														
reduce	.475**	.469**	1.000													
empathy	.318**	.264**	.621**	1.000												
grp_id	.221**	.168**	.451**	.594**	1.000											
collabor	.148**	.106*	.445**	.611**	.675**	1.000										
grp_va	.322**	.290**	.490**	.610**	.619**	.582**	1.000									
respect	.071	.034	.432**	.581**	.515**	.606**	.551**	1.000								
justice	-.063*	-.105**	.314**	.502**	.463**	.576**	.433**	.706**	1.000							
nonmal	-.173**	-.190**	.206**	.349**	.311**	.446**	.271**	.563**	.591**	1.000						
benefi	.185**	.192**	.457**	.567**	.486**	.570**	.547**	.604**	.577**	.508**	1.000					
help	.223**	.181**	.468**	.481**	.406**	.423**	.433**	.439**	.345**	.259**	.455**	1.000				
share	.224**	.211**	.431**	.429**	.365**	.411**	.393**	.373**	.293**	.239**	.372**	.571**	1.000			
charity	.371**	.308**	.471**	.429**	.367**	.397**	.418**	.368**	.260**	.201**	.408**	.563**	.593**	1.000		
cooperat	.110**	.054	.396**	.453**	.433**	.491**	.384**	.461**	.420**	.430**	.483**	.511**	.483**	.526**	1.000	
norm	.046	.010	.355**	.362**	.330**	.395**	.284**	.432**	.413**	.421**	.417**	.418**	.386**	.403**	.636**	1.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 17 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตที่ใช้ในการวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ มี 5 ตัวแปรแฝง ได้แก่ ปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนตน (egoism) ปัจจัยด้านความเอื้อเพื่อ (altruism) ปัจจัยด้านคตินิยมหมู่ (colv_sm) ปัจจัยด้านหลักการนิยม (prin_sm) ซึ่งทั้ง 4 ปัจจัยเป็นตัวแปรแฝงภายนอก และพฤติกรรมเอื้อสังคม (proso) ซึ่งเป็นตัวแปรแฝงภายใน โดยทั้ง 5 ตัวแปรแฝงนี้สามารถวัดได้จากตัวแปรสังเกตที่ 1 ถึง 16 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พื้นฐานของตัวแปรสังเกตทั้ง 16 ตัว มีค่าอยู่ระหว่าง .110 - .751 และมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 111 คู่ โดยตัวแปรสังเกตการแสวงหารางวัลหรือผลตอบแทนให้กับตนเอง (reward) และตัวแปรสังเกตการหลีกเลี่ยงการลงโทษตนเอง (avoid) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดเท่ากับ .751 ส่วนตัวแปรสังเกตการแสวงหารางวัลหรือผลตอบแทนให้กับตนเอง (reward) และตัวแปรสังเกตการให้ความร่วมมือ (cooperate) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุดเท่ากับ .110

เมื่อพิจารณาโดยรวมแสดงให้เห็นว่าลักษณะความสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตที่ใช้ในการศึกษาเป็นความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรซึ่งโคลน (วิเคราะห์ลักษณะ) ลังกา. 2554: 146; citing Kline. 2005: 56) ได้กล่าวถึงว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตที่มีค่าสูงกว่า .85 จะเกิดปัญหาการร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) แต่ตัวแปรสังเกตที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตไม่เกิน .85 จึงอาจกล่าวได้ว่าไม่มีปัญหาการร่วมเส้นตรงพหุ

2.3 การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

การวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นนี้ ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบเมทริกซ์เอกลักษณ์ โดยใช้สถิติทดสอบของบาร์ทเลต (Bartlett's test) และหาค่าพิสัยความพอเพียงของการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยรวม (MSA) ของตัวแปรสังเกต 16 ตัว เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์กันระหว่างตัวแปรสังเกตมีมากเพียงพอที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อไปได้ ดังตาราง 18

ตาราง 18 การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้น	χ^2	KMO	df	p
Bartlett's test	8258.343	.922	120	.000
ค่าพิสัยความพอเพียงของการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยภาพรวม (MSA) มีค่าเท่ากับ .724 - .954				

จากตาราง 18 การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นพบว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตจำนวน 16 ตัว ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณ์ นั่นคือ ตัวแปรสังเกตทั้ง 16 ตัวมีความสัมพันธ์กันเพียงพอที่จะสามารถนำมาวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อไปได้ (Bartlett's test: $\chi^2 = 8258.343$, $df = 120$, $p = .000$) เมื่อพิจารณารายตัวของตัวแปรสังเกต พบว่า ค่าพิสัยความพอเพียงของการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยรวม (MSA) มีค่าเท่ากับ .724 - .954 แสดงว่า ตัวแปรสังเกตทุกตัวมีความสัมพันธ์กันเพียงพอที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อไปได้

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานในการวิจัย

3.1 ระยะที่ 1 ผลการวิเคราะห์โมเดลโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะในกรุงเทพมหานคร

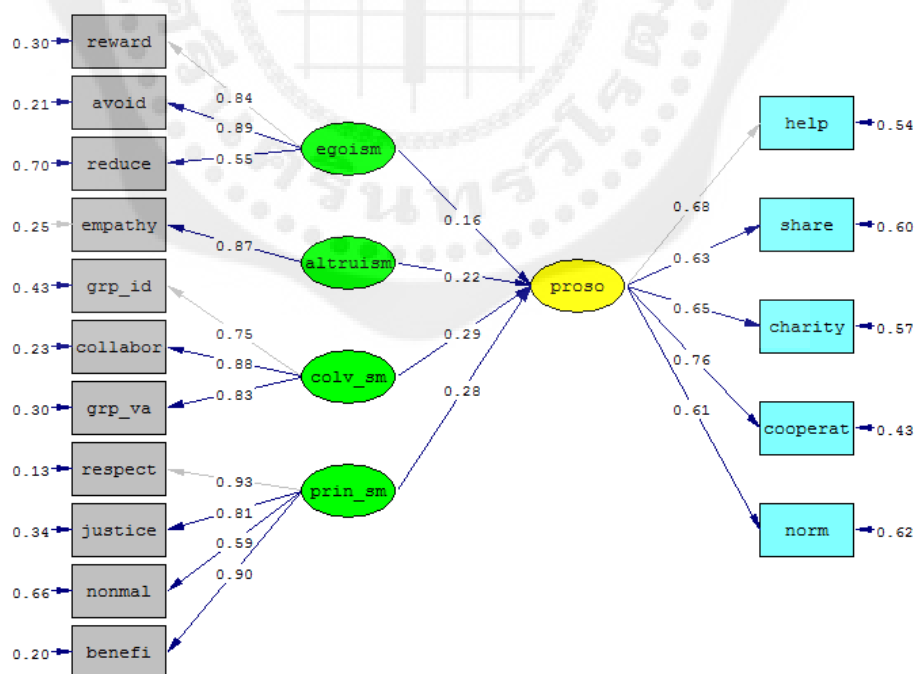
การวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นหรือการวิเคราะห์โมเดลลิสเรล (Linear Structural Relationship Model, LISREL) เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรในโมเดลที่ผู้วิจัยได้ศึกษาและพัฒนาขึ้นมา โดยการหาขนาดอิทธิพลที่ปรากฏในความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น และทำการทดสอบโมเดลสมมติฐานว่ามีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ หากพบว่าโมเดลสมมติฐานไม่มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยจะดำเนินการปรับโมเดลสมมติฐานให้มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากยิ่งขึ้น โดยพิจารณาจากรายงานค่าดัชนีการปรับแก้ (Modification index) และจากแนวคิดทฤษฎีรวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังนี้

ผลการตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่าค่าสถิติ Chi-square (χ^2) = 1252.57, df = 95 (p = .00), χ^2/df = 13.18, GFI = .85, AGFI = .79, RMSEA = .12, SRMR = .12, CFI = .95 เมื่อพิจารณาค่าดัชนีเหล่านี้กับเกณฑ์ความกลมกลืนของโมเดลสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่าค่า Chi-square (χ^2) มีนัยสำคัญทางสถิติ อัตราส่วนระหว่างค่า Chi-square (χ^2) กับองศาอิสระ (df) สูงกว่า 2 ดัชนี AGFI และ RMSEA ไม่ถึงเกณฑ์ที่บ่งบอกว่าโมเดลสมมติฐานมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงดำเนินการปรับโมเดลสมมติฐาน โดยผู้วิจัยยอมให้ความคลาดเคลื่อนในการวัดตัวแปรสังเกตมีความสัมพันธ์กันได้ และไม่ได้ทำการปรับเส้นอิทธิพลในโมเดลสมมติฐานที่เป็นผลเนื่องมาจากการทบทวนแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผลการตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลสมมติฐาน ภายหลังจากการปรับโมเดลสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่าค่าสถิติ Chi-square (χ^2) = 45.00, df = 34 (p = .10), χ^2/df = 1.32, GFI = .99, AGFI = .98, RMSEA = .01, SRMR = .01, CFI = 1.00 เมื่อพิจารณาค่าดัชนีเหล่านี้กับเกณฑ์ความกลมกลืนของโมเดลสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่าค่า Chi-square (χ^2) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อัตราส่วนระหว่างค่า Chi-square (χ^2) กับองศาอิสระ (df) ค่าไม่เกิน 2 และเมื่อพิจารณาค่าดัชนี GFI, AGFI, RMSEA, SRMR และ CFI พบว่าค่าดัชนีทุกตัวผ่านเกณฑ์ที่บ่งบอกได้ว่าโมเดลสมมติฐานมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังตาราง 19

ตาราง 19 ค่าดัชนีความกลมกลืนและดัชนีเปรียบเทียบของโมเดลสมมติฐานปัจจัยเชิงเหตุ

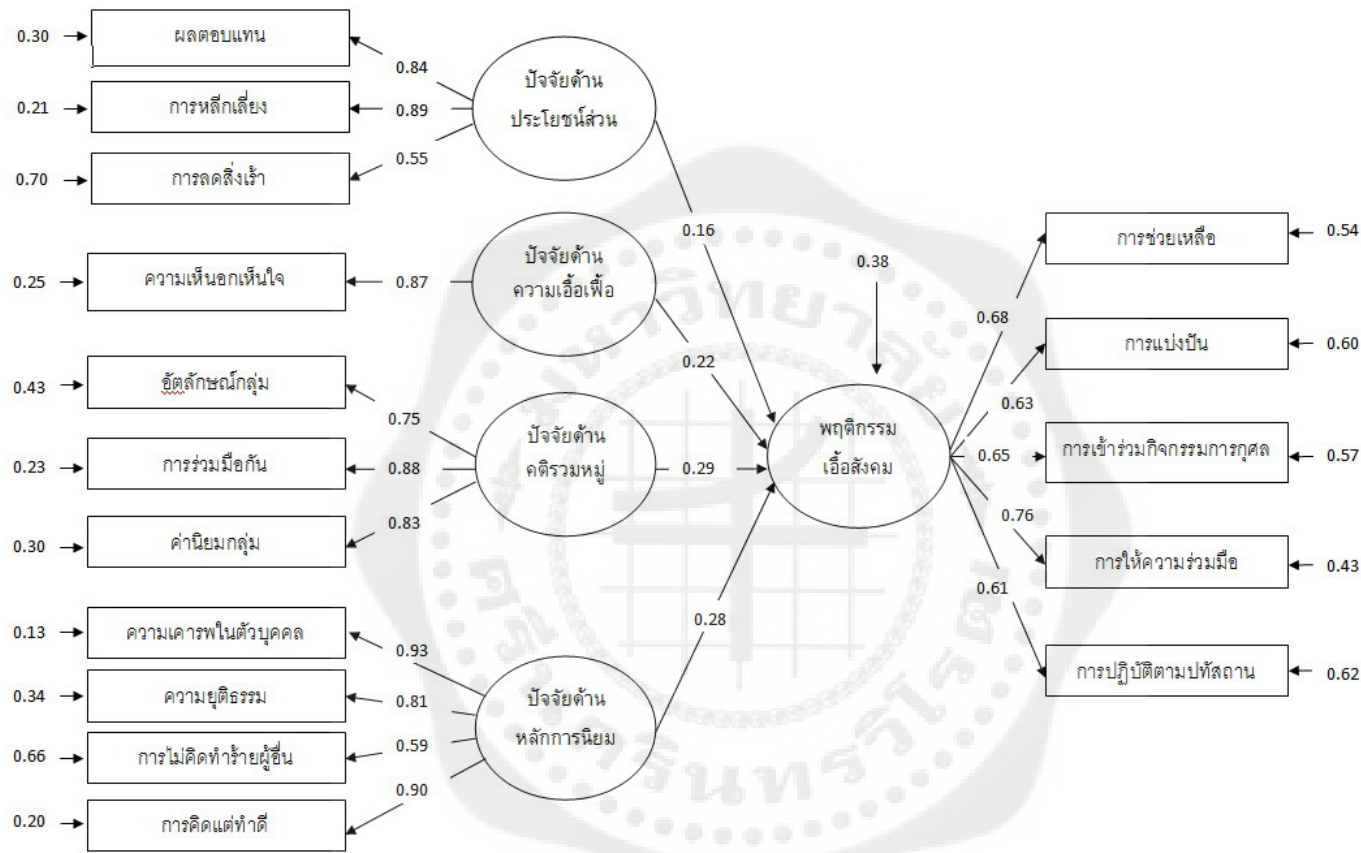
ดัชนี	เกณฑ์	ค่าสถิติในโมเดล
χ^2	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หรือสัดส่วน χ^2 / df ไม่เกิน 2	$\chi^2 = 45.00$ ($p=.10$), $df = 34$ $45.00/34=1.32$
GFI	มากกว่า .95	.99
AGFI	มากกว่า .95	.98
CFI	มากกว่า .95	1.00
RMSEA	น้อยกว่า .05	.01
SRMR	น้อยกว่า .05	.01

ผลจากการทดสอบและประมาณค่าโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ สามารถสรุปได้ว่าโมเดลสมมติฐานปัจจัยเชิงเหตุ ได้แก่ ปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนตน ปัจจัยด้านความเอื้อเพื่อ ปัจจัยด้านคตริรวมหมู่ และปัจจัยด้านหลักการนิยม มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ และมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์หลังจากที่ได้ปรับโมเดลสมมติฐาน ดังภาพประกอบ 5 และภาพประกอบ 6

Chi-Square=45.00, df=34, P-value=0.09829, RMSEA=0.019

ภาพประกอบ 5 โมเดลสมมติฐานปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ

ภาพประกอบ 6 ผลการประมาณค่าโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์หลังจากที่ได้ปรับโมเดลสมมติฐาน (คะแนนมาตรฐาน)

หมายเหตุ ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลระหว่างตัวแปรแฝง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากสมมติฐานการวิจัยที่ 2 คือ โมเดลสมมติฐานปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผลการวิจัยพบว่าค่าสถิติ Chi-square (χ^2) = 45.00, df = 34 ($p = .10$), $\chi^2/df = 1.32$, GFI = .99, AGFI = .98, RMSEA = .01, SRMR = .01, CFI = 1.00 เมื่อพิจารณาค่าดัชนีเหล่านี้กับเกณฑ์ความกลมกลืนของโมเดลสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่าค่า Chi-square (χ^2) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อัตราส่วนระหว่างค่า Chi-square (χ^2) กับองศาอิสระ (df) ค่าไม่เกิน 2 และเมื่อพิจารณาค่าดัชนี GFI, AGFI, RMSEA, SRMR และ CFI พบว่าค่าดัชนีทุกตัวผ่านเกณฑ์ที่บ่งบอกได้ว่าโมเดลสมมติฐานมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผลการวิจัยนี้ จึงสนับสนุนสมมติฐานการวิจัยที่ 2

จากโมเดลการวัดของพฤติกรรมเอื้อสังคมที่อยู่ในภาพประกอบ 6 ผลการวิเคราะห์พบว่าตัวแปรสังเกต ได้แก่ การช่วยเหลือ การแบ่งปัน การเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล การให้ความร่วมมือ และการปฏิบัติตามปทัสถาน เป็นตัวบ่งชี้ลักษณะตัวแปรแฝงคือพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะได้ดีทุกตัว โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ .68, .63, .65, .76 และ .61 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ค่า t เท่ากับ 14.23 - 18.44) โดยตัวบ่งชี้ลักษณะพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะที่มีค่าสูงที่สุด คือการให้ความร่วมมือ รองลงมาคือการช่วยเหลือ การเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล การแบ่งปัน และการปฏิบัติตามปทัสถาน ตามลำดับ

จากสมมติฐานการวิจัยที่ 1 คือ พฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ ประกอบด้วย การช่วยเหลือ การแบ่งปัน การเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล การให้ความร่วมมือ และการปฏิบัติตามปทัสถาน ผลการวิจัยพบว่า การช่วยเหลือ การแบ่งปัน การเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล การให้ความร่วมมือ และการปฏิบัติตามปทัสถาน เป็นตัวแปรที่สามารถบ่งชี้ลักษณะหรือรูปแบบการแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะได้เป็นอย่างดี โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ .68, .63, .65, .76 และ .61 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวิจัยนี้ จึงสนับสนุนสมมติฐานการวิจัยที่ 1

จากโมเดลการวัดของแต่ละปัจจัยเชิงเหตุที่อยู่ในภาพประกอบ 6 ผลการวิเคราะห์พบว่าปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนตน มีตัวแปรสังเกต ได้แก่ การแสวงหารางวัลหรือผลตอบแทนให้กับตนเอง การหลีกเลี่ยงการลงโทษตนเอง และการลดสิ่งเร้าที่ไม่พึงปรารถนา เป็นตัวบ่งชี้ลักษณะตัวแปรแฝงคือปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนตนได้ดีทุกตัว โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ .84, .85 และ .55 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ค่า t เท่ากับ 9.70 - 10.39) ปัจจัยด้านความเอื้อเพื่อมีตัวแปรสังเกต ได้แก่ ความเห็นอกเห็นใจ ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ลักษณะตัวแปรแฝงคือปัจจัยด้านความเอื้อเพื่อได้ดี โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ .87 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ค่า t เท่ากับ 31.82) ปัจจัยด้านคตินิยมมีตัวแปรสังเกต ได้แก่ อัตลักษณ์กลุ่ม การร่วมมือกัน และค่านิยมกลุ่ม เป็นตัวบ่งชี้ลักษณะตัวแปรแฝงคือปัจจัยด้านคตินิยมได้ดีทุกตัว โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ .75, .88 และ .83 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ค่า t เท่ากับ 22.39 - 23.60) และปัจจัยด้านหลักการนิยมีตัวแปรสังเกต

ได้แก่ การเคารพในตัวบุคคล ความยุติธรรม การไม่คิดทำร้ายผู้อื่น และการคิดแต่ทำดี เป็นตัวบ่งชี้ลักษณะตัวแปรแฝงคือปัจจัยด้านหลักการนิยมได้ดีทุกตัว โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ .93, .81, .59 และ .90 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ค่า t เท่ากับ 14.16 - 24.61)

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นจนได้โมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยเชิงเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร ที่มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังภาพประกอบ 6 ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลและค่าสัมประสิทธิ์การทำนายของตัวแปรเหตุที่มีต่อตัวแปรผล ดังตาราง 20

ตาราง 20 ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของโมเดลสมมติฐานปัจจัยเชิงเหตุ

ตัวแปรสาเหตุ	ตัวแปรผล		
	พฤติกรรมเอื้อสังคม		
	DE	IE	TE
ปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนตน	.16**	-	.16**
ปัจจัยด้านความเอื้อเฟื้อ	.22**	-	.22**
ปัจจัยด้านคตินิยม	.29**	-	.29**
ปัจจัยด้านหลักการนิยม	.28**	-	.28**
R^2		.62	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากภาพประกอบ 6 และตาราง 20 พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมต่อตัวแปรพฤติกรรมเอื้อสังคมอย่างเด่นชัดที่สุด คือ ตัวแปรปัจจัยด้านคตินิยม มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .29 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รองลงมาคือตัวแปรปัจจัยด้านหลักการนิยม มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .28 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรปัจจัยด้านความเอื้อเฟื้อ มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .22 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และตัวแปรปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนตน มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .16 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตามลำดับ โดยตัวแปรปัจจัยด้านคตินิยมมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมเอื้อสังคม ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .29 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรปัจจัยด้านหลักการนิยมมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมเอื้อสังคม ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .28 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรปัจจัยด้านความเอื้อเฟื้อมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมเอื้อสังคม ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .22 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ ตัวแปรปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนตนมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมเอื้อสังคม ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .16 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กล่าวได้ว่า ในด้านของปัจจัยคตินิยมหมู่ นักเรียนอาชีวะที่มีอัตลักษณ์กลุ่ม (ค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .75) มีการร่วมมือกัน (ค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .88) และมีค่านิยมกลุ่ม (ค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .83) มากเพียงใดย่อมส่งผลให้นักเรียนอาชีวะแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมมากขึ้นเท่านั้น เพราะลักษณะของพลังกลุ่ม เช่น การร่วมกันตัดสินใจ ความแนบแน่นเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ความซื่อสัตย์จงรักภักดีต่อกลุ่ม และการทำเพื่อเพิ่มพูนสวัสดิการของกลุ่มที่ตนเองสังกัดมากกว่าเพื่อประโยชน์ของตนเอง จะเป็นแรงจูงใจที่ทำให้นักเรียนอาชีวะแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมออกมา

ในด้านของปัจจัยหลักการนิยม นักเรียนอาชีวะที่มีความเคารพในตัวเอง (ค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .93) มีความยุติธรรม (ค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .81) ไม่คิดทำร้ายผู้อื่น (ค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .59) และคิดแต่ทำดี (น้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .90) มากเพียงใด ย่อมส่งผลให้นักเรียนอาชีวะแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมมากขึ้นเท่านั้น เพราะเนื่องมาจากการมีคุณธรรมและจริยธรรมสูงในตัวนักเรียนนั่นเอง

ในด้านของปัจจัยความเอื้อเฟื้อ นักเรียนอาชีวะที่มีความเห็นอกเห็นใจ (ค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .87) สูงเพียงใด ย่อมส่งผลให้นักเรียนอาชีวะแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมมากขึ้นเท่านั้น เพราะความเห็นอกเห็นใจที่มีตัวชี้วัดอยู่ 8 คุณลักษณะ ได้แก่ ตื่นเต้นใจ (moved), อบอุ่น (warm), ใจอ่อน (softhearted), อ่อนโยน (tender), สงสาร (compassionate), เศร้าใจ (sympathetic), สะเทือนใจ (touched), และห่วงใย (concerned) ยิ่งมีมากเท่าใดในตัวบุคคลก็ยิ่งส่งผลให้บุคคลผู้นั้นแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมออกมามากเท่านั้น

ในด้านของปัจจัยประโยชน์ส่วนตน นักเรียนอาชีวะที่มีการแสวงหารางวัลหรือผลตอบแทนให้กับตนเอง (ค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .84) มีการหลีกเลี่ยงการลงโทษตนเอง (ค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .89) และมีการลดสิ่งเร้าที่ไม่พึงปรารถนา (ค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .55) มากเพียงใด ย่อมส่งผลให้นักเรียนอาชีวะแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมมากขึ้นเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนอาชีวะอาจมีเหตุปัจจัยในการแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคม กล่าวคือเพื่อต้องการรางวัล คำชมเชย คະแนน เกียรติบัตรฯ หรือเพื่อไม่ให้ตนเองต้องถูกตำหนิจากบุคคลรอบข้างหรือจากสังคมว่าเป็นคนใจแคบ หรือเพื่อลดสิ่งเร้าที่ไม่พึงปรารถนาที่เกิดขึ้นกับตนเอง ซึ่งเมื่อแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมออกมาแล้วก็จะทำให้ตนเองเกิดความสบายใจ

เมื่อเปรียบเทียบทั้ง 4 ปัจจัยเชิงเหตุที่ส่งอิทธิพลต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ พบว่าปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนตนจะมีอิทธิพลค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับอิทธิพลของปัจจัยด้านคตินิยมหมู่ ปัจจัยด้านหลักการนิยม และปัจจัยด้านความเอื้อเฟื้อ โดยปัจจัยด้านคตินิยมหมู่ ปัจจัยด้านหลักการนิยม ปัจจัยด้านความเอื้อเฟื้อ และปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนตน ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะได้ร้อยละ 62 ($R^2 = .62$)

จากอิทธิพลของตัวแปรสาเหตุที่ส่งผลต่อตัวแปรผล จากภาพประกอบ 6 และตาราง 20 ผู้วิจัยจึงสรุปผลการวิเคราะห์ตามสมมติฐานการวิจัยที่ 3 ดังนี้

จากสมมติฐานการวิจัยที่ 3 คือ ปัจจัยเชิงเหตุ ได้แก่ ปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนตน ปัจจัยด้านความเอื้อเพื่อ ปัจจัยด้านคตินิยม และปัจจัยด้านหลักการนิยม ส่งผลต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนตนมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมเอื้อสังคม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .16 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยด้านความเอื้อเพื่อมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมเอื้อสังคม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .22 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยด้านคตินิยมมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมเอื้อสังคม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .29 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และปัจจัยด้านหลักการนิยมมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมเอื้อสังคม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .28 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวิจัยนี้จึงสนับสนุนสมมติฐานการวิจัยที่ 3

3.2 ระยะเวลาที่ 2 ผลการสร้างและการศึกษาการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะในกรุงเทพมหานคร โดยแบ่งเป็น 4 ตอนย่อย ได้แก่

3.2.1 การสร้างการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ จากการศึกษา และทบทวน เอกสาร ตำรา เกี่ยวกับแนวคิดและเทคนิคของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม และทฤษฎีและเทคนิคเชิงจิตวิทยา ผู้วิจัยได้เลือกและนำเทคนิคเฉพาะของแต่ละทฤษฎีมาใช้ในการสร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มในมิติด้านการรู้จัก มิติด้านอารมณ์ความรู้สึก และมิติด้านพฤติกรรม ให้สอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการของพฤติกรรมเอื้อสังคมในแต่ละด้านที่จะพัฒนา และใช้ปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะมาเป็นแรงจูงใจให้แสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมในแต่ละด้านนั้นๆ ซึ่งผลการสร้างการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ สามารถสรุปเป็นโปรแกรมได้ 11 ครั้ง ตามรายละเอียดดังนี้

ครั้งที่ 1 การปฐมนิเทศ

การปฐมนิเทศเป็นการพบกันครั้งแรกของผู้วิจัยและสมาชิกกลุ่ม เพื่อเป็นการสร้างสัมพันธภาพ ความไว้วางใจ และบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการให้คำปรึกษากลุ่ม ผู้วิจัยตั้งวัตถุประสงค์ดังนี้ เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้นำกลุ่มกับสมาชิกกลุ่ม และเพื่อชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ ความสำคัญของการให้คำปรึกษากลุ่ม และประโยชน์ของการให้คำปรึกษากลุ่ม ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ซึ่งมีแนวคิดที่สำคัญ ได้แก่ ความไว้วางใจในกระบวนการกลุ่ม และเงื่อนไขการบำบัดเพื่อความเจริญงอกงาม อันเป็นท่าทีของผู้ให้คำปรึกษา ซึ่งประกอบด้วย ความจริงใจ การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข และความเห็นอกเห็นใจ ผู้วิจัยยังใช้เทคนิคต่างๆ ได้แก่ การฟังอย่างตั้งใจ การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข การถาม และประยุกต์ใช้เทคนิคทางจิตวิทยาเพื่อสร้างสัมพันธภาพภายในกลุ่ม ได้แก่ เกมชื่อของฉันคือ และเกมเรื่องจริงหรืออิงนิยาย

ครั้งที่ 2 การพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคม

พฤติกรรมเอื้อสังคม หมายถึง การกระทำที่มีเป้าหมายเพื่อช่วยเหลือหรือเกื้อกูลประโยชน์ให้กับบุคคล กลุ่มบุคคล หรือสังคม โดยผู้กระทำมีความรู้ตัว เต็มใจ ตั้งใจ สมัยครใจ และเสียสละตนเอง โดยไม่มีเงื่อนไขในด้านวิชาชีพ และสัญญาข้อตกลงมาบังคับให้กระทำ รูปแบบหรือลักษณะของพฤติกรรมเอื้อสังคม ได้แก่ การช่วยเหลือ การแบ่งปัน การเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล การให้ความร่วมมือ และการปฏิบัติตามปทัสถาน

ในการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคม ผู้วิจัยตั้งวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษากลุ่มให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการของพฤติกรรมเอื้อสังคม และปัจจัยเชิงเหตุในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนตน ปัจจัยด้านความเอื้อเพื่อ ปัจจัยด้านคตินิยม และปัจจัยด้านหลักการนิยม ที่ผู้วิจัยใช้เป็นแรงจูงใจให้แสดงพฤติกรรมเอื้อสังคม ดังนี้ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเรียนรู้ความหมายและความสำคัญของพฤติกรรมเอื้อสังคม เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเข้าใจปัจจัยเชิงเหตุที่ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคม และเพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถปฏิบัติพฤติกรรมเอื้อสังคมในชีวิตประจำวัน ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม โดยใช้เทคนิคการแสดงตัวแบบ เทคนิคการให้การบ้าน และเทคนิคการเสริมแรง ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง โดยใช้เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ และการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข และทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ โดยใช้เทคนิคจินตภาพ และประยุกต์ใช้เทคนิคทางจิตวิทยา ได้แก่ กิจกรรมเส้นชีวิต และเทคนิคการฝึกทักษะช่วยเหลือผู้อื่น

ครั้งที่ 3 การพัฒนาด้านการช่วยเหลือ

การช่วยเหลือ หมายถึง การกระทำที่ส่งผลให้สวัสดิการของผู้อื่นดีขึ้น ได้แก่ การมอบของขวัญ การจัดเตรียมทรัพยากรเพื่อให้งานที่ทำอยู่สำเร็จไป การช่วยเหลือมี 4 รูปแบบ ได้แก่ (1) การช่วยเหลือเล็กน้อยน้อยๆ เป็นบางครั้งบางคราว (2) การช่วยเหลืออย่างจริงจังและเป็นส่วนบุคคล เป็นการช่วยเหลือที่ต้องใช้การไตร่ตรองพิจารณาเพื่อที่จะเกื้อกูลประโยชน์ให้กับเพื่อนหรือบุคคลที่รู้จัก (3) การช่วยเหลือด้านอารมณ์ความรู้สึก เป็นการสนับสนุน ให้กำลังใจ ปลอบใจ (4) การช่วยเหลือในภาวะฉุกเฉิน เป็นการให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลทั่วไปที่ประสบปัญหาหาร้ายแรง

ในการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาด้านการช่วยเหลือ ผู้วิจัยตั้งวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษากลุ่มให้สอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการของการช่วยเหลือ และปัจจัยเชิงเหตุด้านประโยชน์ส่วนตนในเรื่องการแสวงหารางวัลหรือผลตอบแทนให้กับตนเอง และการลดสิ่งเร้าที่ไม่พึงปรารถนา และปัจจัยด้านความเอื้อเพื่อในเรื่องความเห็นอกเห็นใจที่ผู้วิจัยใช้เป็นแรงจูงใจให้แสดงพฤติกรรมช่วยเหลือ ดังนี้ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเรียนรู้รูปแบบของการช่วยเหลือ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มวิเคราะห์ถึงปัจจัยเชิงเหตุของการช่วยเหลือ และเพื่อให้สมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมช่วยเหลือในรูปแบบต่างๆ ทั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเรียนรู้รูปแบบของการช่วยเหลือ วิเคราะห์ถึงปัจจัยเชิงเหตุในการช่วยเหลือ ได้แก่

การแสวงหารางวัลหรือผลตอบแทนให้กับตนเอง การลดสิ่งเร้าที่ไม่พึงปรารถนา และความเห็นอกเห็นใจ โดยใช้เทคนิคการแสดงตัวแบบ เทคนิคการเสริมแรงทางบวก และการชักจูงมโนภาพ เทคนิคการหยุดความคิด และเทคนิคการให้การบ้าน เพื่อช่วยให้สมาชิกกลุ่มสามารถจัดวางแผนการดำเนินชีวิตประจำวันในการแสดงพฤติกรรมความช่วยเหลือในรูปแบบต่างๆ นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้เทคนิคการจัดการตนเอง เพื่อให้การบ้านที่ได้รับมอบหมายสำเร็จไป ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. เลือกและจำกัดความหมายพฤติกรรมที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์
2. บันทึกความถี่ของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นทั้งที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์
3. บันทึกเหตุการณ์ที่มาก่อนพฤติกรรม และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นหลังพฤติกรรม
4. ควบคุมและจัดวางสิ่งที่มาก่อนพฤติกรรมเพื่อให้เอื้อต่อการเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์
5. ปรับเปลี่ยนผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นหลังพฤติกรรมให้เป็นแรงเสริมทางบวก เพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ต่อไป
6. ประเมินผลการจัดการตนเองกับพฤติกรรมที่เกิดขึ้น

ครั้งที่ 4 การพัฒนาด้านการช่วยเหลือในกลุ่ม

การให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาด้านการช่วยเหลือในกลุ่ม เป็นการพัฒนาต่อเนื่องจากการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งที่ 3 โดยขยายการช่วยเหลือออกไปสู่กลุ่ม ผู้วิจัยตั้งวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษากลุ่มให้สอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการของการช่วยเหลือ และปัจจัยเชิงเหตุด้านจิตรวมหมู่ในเรื่องค่านิยมกลุ่มที่ผู้วิจัยใช้เป็นแรงจูงใจให้แสดงพฤติกรรมความช่วยเหลือในกลุ่ม ดังนี้ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีพฤติกรรมความช่วยเหลือในกลุ่มสูงขึ้น เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเรียนรู้ถึงค่านิยมกลุ่ม และเพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีค่านิยมกลุ่มของการช่วยเหลือกลุ่มในรูปแบบต่างๆ ทั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบโซลูชันโฟกัส โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถาม คำถามช้อยกเว้น คำถามวัดระดับ และประยุกต์ใช้เทคนิคทางด้านจิตวิทยา ได้แก่ การฝึกทักษะรับมือกับแรงกดดันจากกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกกลุ่มฝึกสร้างค่านิยมกลุ่ม เกมลากเส้นบรรจบครบ 9 จุด และแบบประเมินวัดระดับ

ครั้งที่ 5 การพัฒนาด้านการแบ่งปัน

การแบ่งปัน หมายถึง การเสียสละสิ่งของหรือทรัพย์สินของตนเองให้แก่ผู้ที่เดือดร้อน หรือผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ เป็นการที่บุคคลยอมสละหรือให้ยืมสิ่งของที่เป็นของตนเอง หรือสิ่งของของตนเองเคยครอบครองให้กับผู้อื่น การแบ่งปันแตกต่างจากการช่วยเหลือในลักษณะที่ว่า การแบ่งปันต้องมีวัตถุสิ่งของที่ตนเองมีความเป็นเจ้าของ และมีการเสียสละที่จะมอบให้กับผู้อื่น ในขณะที่การช่วยเหลือมีเฉพาะเพียงแต่ในเรื่องของการให้เวลา ความสนใจ และความพยายามแก่ผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ

ในการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาด้านการแบ่งปัน ผู้วิจัยตั้งวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษากลุ่มให้สอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการของการแบ่งปัน และปัจจัยเชิงเหตุด้านประโยชน์ส่วนตนในเรื่องการหลีกเลี่ยงการลงโทษตนเอง และปัจจัยด้านความเอื้อเฟื้อในความเห็นอกเห็นใจ ที่ผู้วิจัยใช้เป็นแรงจูงใจให้แสดงพฤติกรรมความช่วยเหลือ ดังนี้ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเรียนรู้ลักษณะของการแบ่งปัน เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดความตระหนักรู้ในความเห็นอกเห็นใจ

และการหลีกเลี่ยงการลงโทษตนเอง เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีพฤติกรรมการแข่งขันด้วยความเห็นอกเห็นใจ และเพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีพฤติกรรมการแข่งขันสูงขึ้น ทั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ เพื่อสร้างความตระหนักรู้ถึงการแข่งขันด้วยความเห็นอกเห็นใจ และการหลีกเลี่ยงการลงโทษตนเอง โดยใช้เทคนิคจินตภาพ การชักจูงมโนภาพ และการพูดรอบวง และใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยิปบุคคลเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้สามารถรับรู้และเข้าใจในทัศนะของผู้อื่น และสามารถแข่งขันกับผู้อื่นด้วยความเห็นอกเห็นใจ โดยใช้เทคนิคการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข การเห็นอกเห็นใจ และประยุกต์ใช้เทคนิคเชิงจิตวิทยา ได้แก่ กิจกรรมการยอมรับและปฏิเสธสิ่งที่ถูกเสนอให้ เพื่อสร้างการรับรู้และเข้าใจในทัศนะผู้อื่น และเทคนิคการฝึกทักษะการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น

ครั้งที่ 6 การพัฒนาด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล

การเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล หมายถึง การให้ความช่วยเหลือด้วยความสมัครใจและด้วยมนุษยธรรมแก่ผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือเนื่องจากความเจ็บป่วย ความยากจน การขาดที่อยู่อาศัย โดยผ่านทางกิจกรรมหรือเหตุการณ์ต่างๆ ทางสังคม ได้แก่ การเป็นอาสาสมัคร หรือเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือองค์กรและบุคคลที่ต้องการความช่วยเหลือ การบริจาคเงินและสิ่งของเพื่อการกุศลให้กับสถาบันศาสนา สถาบันการศึกษา โรงพยาบาล และองค์กรการกุศล

ในการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล ผู้วิจัยตั้งวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษากลุ่มให้สอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการของการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล และปัจจัยเชิงเหตุด้านความเอื้อเพื่อในเรื่องความเห็นอกเห็นใจที่ผู้วิจัยใช้เป็นแรงจูงใจให้แสดงพฤติกรรมเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล ดังนี้ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดความตระหนักรู้ถึงคุณค่าของการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเข้าร่วมกิจกรรมการกุศลด้วยความสมัครใจ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถเข้าร่วมกิจกรรมการกุศลด้วยสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น และเพื่อให้สมาชิกกลุ่มเข้าร่วมกิจกรรมการกุศลด้วยความเอื้อเพื่อ ทั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดความตระหนักรู้ถึงคุณค่าของการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศลด้วยความสมัครใจ มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น และด้วยความเอื้อเพื่อที่ไม่หวังผลประโยชน์ใดๆ ผู้วิจัยใช้แนวคิดของทฤษฎีมาประยุกต์ใช้เป็นเทคนิค ได้แก่ ความตระหนักรู้ในตนเอง อิสระภาพและความรับผิดชอบ และความโดดเด่นและสัมพันธภาพ ร่วมกับการใช้เทคนิคความเจ็บ การเอื้ออำนาจ การทำให้เกิดความกระจำ และเทคนิคการสลับกัน ซึ่งเป็นการแสดงบทบาทตรงกันข้ามกับที่เป็นจริงที่ไม่เคยแสดงออกมา ใช้ทฤษฎีบุคคลเป็นศูนย์กลาง ของคาร์ล โรเจอร์ส ได้แก่ การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข ความจริงใจ ความเห็นอกเห็นใจ เป็นเทคนิคในการสร้างสัมพันธภาพ และประยุกต์ใช้เทคนิคทางจิตวิทยา ได้แก่ กิจกรรมคุณเป็นใคร และการยอมรับผิดชอบต่อสิ่งที่ได้เลือก

ครั้งที่ 7 การพัฒนาด้านการให้ความร่วมมือ

การให้ความร่วมมือ หมายถึง การกระทำที่ประสานร่วมกันในการทำงาน ในกิจกรรมสังสรรค์ หรือในสัมพันธภาพทางสังคม โดยมีเป้าหมายเดียวกันในกิจกรรมที่ทำร่วมกัน หรือเพียงแค่ในการยึดต่อสานสัมพันธ์ออกไป การให้ความร่วมมือมีลักษณะของสัมพันธภาพในระดับเดียวกัน มีเป้าหมายและอุดมการณ์ร่วมกัน และสัมพันธภาพระหว่างบุคคลที่เป็นไปอย่างอิสระ การแสดงออกถึงการให้ความร่วมมือ ได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม การให้ความร่วมมือกับการร้องขอของบุคคลอื่นเพื่อรักษาสัมพันธภาพ การปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่มโดยมีเป้าหมายเดียวกัน

ในการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาด้านการให้ความร่วมมือ ผู้วิจัยตั้งวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษากลุ่มให้สอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการของการให้ความร่วมมือ และปัจจัยเชิงเหตุด้านจิตรวมหมู่ในเรื่องการร่วมมือกันที่ผู้วิจัยใช้เป็นแรงจูงใจให้แสดงพฤติกรรม การให้ความร่วมมือ ดังนี้ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกกลุ่มให้ความร่วมมือกับการร้องขอจากบุคคลอื่น และเพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม ทั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบโซลูชันโฟกัส โดยใช้เทคนิค ได้แก่ การตั้งคำถาม คำถามข้อยกเว้น คำถามปฎิหาริย์ คำถามวัดระดับ และคำถามการตั้งเป้าหมาย นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ประยุกต์เทคนิคทางด้านจิตวิทยา ได้แก่ การระดมสมอง แบบฟอร์มการตั้งเป้าหมายครั้งแรกและแบบประเมินเป้าหมายก่อนปิดกลุ่ม การตั้งเป้าหมายในอนาคตในรูปแบบของคำถามปฎิหาริย์ ซึ่ง และกิจกรรมต่อของในตัว

ครั้งที่ 8 การพัฒนาด้านการให้ความร่วมมือในกลุ่ม

ในการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาด้านการให้ความร่วมมือในกลุ่ม เป็นการพัฒนาต่อเนื่องจากการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งที่ 7 โดยขยายการให้ความร่วมมือสู่กลุ่ม ผู้วิจัยตั้งวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษากลุ่มให้สอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการของการให้ความร่วมมือ และปัจจัยเชิงเหตุด้านจิตรวมหมู่ในเรื่องอัตลักษณ์กลุ่มที่ผู้วิจัยใช้เป็นแรงจูงใจให้แสดงพฤติกรรม การให้ความร่วมมือในกลุ่ม ดังนี้ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถยอมรับกฎข้อบังคับและเป้าหมายของกลุ่มด้วยใจอิสระ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถรับฟังและเคารพความคิดเห็นของกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถให้การสนับสนุนและความไว้วางใจกลุ่มในการทำงานร่วมกัน และเพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลภายในกลุ่ม ทั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง โดยใช้เทคนิคกระบวนการ WDEP เพื่อให้สมาชิกกลุ่มประเมินความรับผิดชอบของตนเอง และสิ่งที่ต้องการเปลี่ยนแปลงตามวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อให้เกิดการพัฒนาการให้ความร่วมมือในกลุ่ม นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์เทคนิคทางด้านจิตวิทยา ได้แก่ กิจกรรมกระจกเงาซึ่งเป็นเทคนิคการแสดงบทบาทสมมติ

ครั้งที่ 9 การพัฒนาด้านการปฏิบัติตามปทัสสถาน

การปฏิบัติตามปทัสสถาน หมายถึง การที่บุคคลเข้าใจในพฤติกรรมที่สังคมคาดหวังให้เขาปฏิบัติ และตัวเขาเองเกิดการพัฒนาความคิดจนกลายเป็นมาตรฐานของตนเองในการประพฤติตามแบบแผนที่สังคมกำหนด ได้แก่ การรู้สึกอยากทำสิ่งตอบแทนกลับคืนให้แก่บุคคลและสังคม มีความรับผิดชอบทางสังคมในเรื่องการดูแลรักษาสาธารณะสมบัติ ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบโรงเรียน กฎจราจร และมารยาททางสังคม

ในการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาด้านการปฏิบัติตามปทัสสถาน ผู้วิจัยตั้งวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษากลุ่มให้สอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการของการปฏิบัติตามปทัสสถาน และปัจจัยเชิงเหตุด้านหลักการนิยามในเรื่องการให้ความเคารพในตัวบุคคลต่อผู้อื่นและเรื่องความยุติธรรมที่ผู้วิจัยใช้เป็นแรงจูงใจให้แสดงพฤติกรรมการปฏิบัติตามปทัสสถาน ดังนี้ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถปฏิบัติและรักษากฎระเบียบของสังคม และเพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านการรักษาสาธารณะสมบัติ ทั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม โดยใช้เทคนิค ได้แก่ การสอนทฤษฎี A-B-C การโต้แย้งกับความเชื่อที่ไร้เหตุผล การเสริมแรง และประยุกต์ใช้เทคนิคทางด้านจิตวิทยา ได้แก่ ตารางการวิเคราะห์ความเชื่อที่ไร้เหตุผล

ครั้งที่ 10 การพัฒนาด้านการปฏิบัติตามปทัสสถาน (ต่อ)

การให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาด้านการปฏิบัติตามปทัสสถาน เป็นการพัฒนาต่อเนื่องจากการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งที่ 9 ผู้วิจัยตั้งวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษากลุ่มให้สอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการของการปฏิบัติตามปทัสสถาน และปัจจัยเชิงเหตุด้านหลักการนิยามในเรื่องการไม่คิดทำร้ายผู้อื่นและการคิดแต่ทำดี ที่ผู้วิจัยใช้เป็นแรงจูงใจให้แสดงพฤติกรรมการปฏิบัติตามปทัสสถาน ดังนี้ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีการปฏิบัติและรักษากฎระเบียบของสังคมสูงขึ้น และเพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านการรักษาสาธารณะสมบัติสูงขึ้น ทั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ โดยใช้เทคนิคจินตภาพ และทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง โดยใช้เทคนิคกระบวนการ WDEP ประเมินถึงพฤติกรรมการปฏิบัติตามปทัสสถาน และสิ่งที่ต้องการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการปฏิบัติตามปทัสสถานของสมาชิกกลุ่ม ซึ่งจะทำให้สมาชิกกลุ่มมีการปฏิบัติและรักษากฎระเบียบของสังคม และมีความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านการรักษาสาธารณะสมบัติสูงขึ้น และทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบโซลูชันโฟกัส โดยใช้เทคนิคคำถามวัดระดับเพื่อประเมินกระบวนการ WDEP นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้เทคนิคทางด้านจิตวิทยา ได้แก่ กิจกรรมยื่นมือออกไปเพื่อสังคม

ครั้งที่ 11 สรุปการพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคม และการยุติกลุ่ม

ในการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งนี้ เป็นการสรุปการพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวม และในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านการช่วยเหลือ ด้านการแบ่งปัน ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล ด้านการให้ความร่วมมือ และด้านการปฏิบัติตามปทัสสถาน และเป็นการยุติกลุ่ม ผู้วิจัยตั้งวัตถุประสงค์ดังนี้ เพื่อสรุปการพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคม เพื่อทำการยุติกลุ่ม และเพื่อประเมินผลการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม ทั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม โดยใช้เทคนิคการเสริมแรงเพื่อให้สมาชิกมีกำลังใจในการปรับเปลี่ยนตนเองในชีวิตจริง

3.2.2 สรุปทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการสร้างการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะมาสรุปให้เห็นความชัดเจนของทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่ม และเทคนิคเชิงจิตวิทยาที่ใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ โดยสรุปเป็นประเด็นโดยรวมและรายด้านของพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ ดังแสดงในตาราง 21

ตาราง 21 สรุปทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่ม และเทคนิคเชิงจิตวิทยาที่ใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ

ขั้นตอนการให้คำปรึกษา กลุ่ม	ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม และทฤษฎีเชิงจิตวิทยา	เทคนิค
1. ขั้นเริ่มต้น	1. แบบยึดบุคคลเป็น ศูนย์กลาง	1. การฟังอย่างตั้งใจ 2. การถาม 3. การตีความ 4. การสรุปความ 5. การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข
	2. เทคนิคเชิงจิตวิทยา	1. เกมชื่อของฉันคือ 2. เกมเรื่องจริงหรืออิงนิยาย
2. ขั้นการให้คำปรึกษากลุ่ม		
2.1 การพัฒนาพฤติกรรม เอื้อต่อสังคม	1. แบบพฤติกรรมนิยม	1. การแสดงตัวแบบ 2. การให้การบ้าน 3. การเสริมแรง
	2. แบบยึดบุคคลเป็น ศูนย์กลาง	1. การฟังอย่างตั้งใจ 2. การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข
	3. แบบเกสตัลท์	1. จินตภาพ
	4. เทคนิคเชิงจิตวิทยา	1. กิจกรรมเส้นชีวิต 2. การฝึกทักษะช่วยเหลือผู้อื่น
2.2 การพัฒนาด้านการ ช่วยเหลือ	1. แบบพฤติกรรมนิยม	1. การแสดงตัวแบบ 2. การเสริมแรง 3. การชักจูงมโนทัศน์ 4. การหยุดความคิด 5. การให้การบ้าน

ตาราง 21 (ต่อ)

ขั้นตอนการให้คำปรึกษา กลุ่ม	ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม และทฤษฎีเชิงจิตวิทยา	เทคนิค
2.3 การพัฒนาด้านการ แบ่งปัน	2. แบบโซลูชันโฟกัส	1. การตั้งคำถาม 2. คำถามข้อยกเว้น 3. คำถามวัดระดับ
	3. เทคนิคเชิงจิตวิทยา	1. การจัดการตนเอง 2. การฝึกทักษะรับมือกับแรงกดดัน จากกลุ่ม 3. เกมลากเส้นบรรจบครบ 9 จุด 4. แบบประเมินวัดระดับ
	1. แบบเกสตัลท์	1. จินตภาพ 2. การชักซ้อมบทบาท 3. การพูดรอบวง
	2. แบบยึดบุคคลเป็น ศูนย์กลาง	1. การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข 2. การเห็นอกเห็นใจ
2.4 การพัฒนาด้านการเข้า ร่วมกิจกรรมการกุศล	3. เทคนิคเชิงจิตวิทยา	1. การยอมรับและปฏิเสธสิ่งที่ถูก เสนอให้ 2. การฝึกทักษะการเข้าใจ ความรู้สึก ของผู้อื่น
	1. แบบภวนิยม	1. ความตระหนักรู้ในตนเอง 2. อิสรภาพและความรับผิดชอบ 3. ความโดดเด่นและสัมพันธภาพ 4. การเอื้ออำนวย 5. การทำให้เกิดความกระจำ 6. ความเจียบ 7. การสลัดกัน
	2. แบบยึดบุคคลเป็น ศูนย์กลาง	1. การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข 2. ความจริงใจ 3. การเห็นอกเห็นใจ

ตาราง 21 (ต่อ)

ขั้นตอนการให้คำปรึกษา กลุ่ม	ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม และทฤษฎีเชิงจิตวิทยา	เทคนิค
2.4 การพัฒนาด้านการให้ ความร่วมมือ	3. เทคนิคเชิงจิตวิทยา	1. คุณเป็นใคร 2. การยอมรับผิดชอบต่อสิ่งที่ได้ เลือก 3. แบบประเมินการเข้ากลุ่ม
	1. แบบโซลูชั่นโฟกัส	1. การตั้งคำถาม 2. คำถามข้อยกเว้น 3. คำถามปาฏิหาริย์ 4. คำถามวัดระดับ 5. คำถามการตั้งเป้าหมาย
	2. แบบเผชิญความจริง	1. กระบวนการ WDEP
	3. เทคนิคเชิงจิตวิทยา	1. แบบฟอร์มการตั้งเป้าหมายครั้ง แรกและแบบประเมินเป้าหมาย ก่อนปิดกลุ่ม 2. ไม่นายสิทธิ์ 3. กิจกรรมต่อของในตัว 4. กิจกรรมกระเจกเงา
2.5 การพัฒนาด้านการ ปฏิบัติตามปทัสถาน	1. แบบเหตุผล อารมณ์ และ พฤติกรรม	1. การสอนทฤษฎี A-B-C 2. การโต้แย้งกับความเชื่อที่ไร้ เหตุผล 3. การเสริมแรง
	2. แบบเกสตัลท์	1. จินตภาพ
	3. แบบเผชิญความจริง	1. กระบวนการ WDEP
	4. แบบโซลูชั่นโฟกัส	1. คำถามวัดระดับ
	5. เทคนิคเชิงจิตวิทยา	1. ตารางการวิเคราะห์ความเชื่อที่ไร้ เหตุผล 2. กิจกรรมยื่นมือออกไปเพื่อสังคม
3. ขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม	1. แบบพฤติกรรมนิยม	1. การเสริมแรง

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 21 พบว่าทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม และ ทฤษฎีเชิงจิตวิทยาที่นำมาใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ มีรายละเอียด ดังนี้

ในขั้นเริ่มต้นกลุ่มใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็น ศูนย์กลาง โดยใช้เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ การถาม การตีความ การสรุปความ การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข ใช้เทคนิคเชิงจิตวิทยา ได้แก่ เกมชื่อของฉันคือ และเกมเรื่องจริงหรืออิงนิยาย

ในขั้นการให้คำปรึกษากลุ่ม มีขั้นตอนดังนี้

การพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคม ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม แบบพฤติกรรมนิยม โดยใช้เทคนิคการแสดงตัวแบบ การให้การบ้าน การเสริมแรง ใช้ทฤษฎีการให้ คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง โดยใช้เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ การยอมรับอย่างไม่มี เงื่อนไข ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ โดยใช้เทคนิคจินตภาพ ใช้เทคนิคเชิงจิตวิทยา ได้แก่ กิจกรรมเส้นชีวิต และการฝึกทักษะช่วยเหลือผู้อื่น

การพัฒนาด้านการช่วยเหลือ ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบ พฤติกรรมนิยม โดยใช้เทคนิคการแสดงตัวแบบ การเสริมแรง การชักจูงมอบหมาย การหยุด ความคิด การให้การบ้าน ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบโซลูชั่นโฟกัส โดยใช้เทคนิคการตั้ง คำถาม คำถามข้อยกเว้น และคำถามวัดระดับ ใช้เทคนิคเชิงจิตวิทยา ได้แก่ การจัดการตนเอง การ ฝึกทักษะรับมือกับแรงกดดันจากกลุ่ม เกมลากเส้นบรรจบครบ 9 จุด และแบบประเมินวัดระดับ

การพัฒนาด้านการแบ่งปัน ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบ เกสตัลท์ โดยใช้เทคนิคจินตภาพ การชักจูงมอบหมาย และการพูดรอบวง ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษา กลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง โดยใช้เทคนิคการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข การเห็นอกเห็นใจ ใช้เทคนิคเชิงจิตวิทยา ได้แก่ กิจกรรมการยอมรับและปฏิเสธสิ่งที่ถูกเสนอให้ และการฝึกทักษะการ เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น

การพัฒนาด้านการร่วมการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล ใช้ทฤษฎีการ ให้คำปรึกษากลุ่มแบบอัตถิภาวนิยม โดยใช้เทคนิคความตระหนักรู้ในตนเอง อิสระภาพและความ รับผิดชอบ ความโดดเด่นและสัมพันธภาพ การเอื้ออำนาจ การทำให้เกิดความกระจำ ความเจ็บ การสลับกัน ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง โดยใช้เทคนิคการยอมรับ อย่างไม่มีเงื่อนไข ความจริงใจ และการเห็นอกเห็นใจ ใช้เทคนิคเชิงจิตวิทยา ได้แก่ กิจกรรมคุณเป็น ใคร การยอมรับผิดชอบต่อสิ่งที่ได้เลือก และแบบประเมินการเข้ากลุ่ม

การพัฒนาด้านการให้ความร่วมมือ ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม แบบโซลูชั่นโฟกัส โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถาม คำถามข้อยกเว้น คำถามปาฏิหาริย์ คำถามวัดระดับ คำถามการตั้งเป้าหมาย ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง โดยใช้เทคนิค กระบวนการ WDEP ใช้เทคนิคเชิงจิตวิทยา ได้แก่ แบบฟอร์มการตั้งเป้าหมายครั้งแรกและแบบ ประเมินเป้าหมายก่อนปิดกลุ่ม กิจกรรมไม้กายสิทธิ์ กิจกรรมต่อของในตัว และกิจกรรมกระจกเงา

การพัฒนาด้านการปฏิบัติตามปทัสสถาน ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษา กลุ่มแบบเหตุผลอารมณ์และพฤติกรรม โดยใช้เทคนิคการสอนทฤษฎี A-B-C การโต้แย้งกับความ เชื่อที่ไร้เหตุผล การเสริมแรง ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ โดยใช้เทคนิคจินตภาพ ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง โดยใช้เทคนิคกระบวนการ WDEP ใช้ทฤษฎี การให้คำปรึกษากลุ่มแบบโซลูชั่นโฟกัส โดยใช้เทคนิคคำถามวัดระดับ ใช้เทคนิคเชิงจิตวิทยา ได้แก่ ตารางการวิเคราะห์ความเชื่อที่ไร้เหตุผล และกิจกรรมยื่นมือออกไปเพื่อสังคม

ในขั้นยุติการให้คำปรึกษากลุ่ม ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบ พฤติกรรมนิยม โดยใช้เทคนิคการเสริมแรง เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความมั่นใจในการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมของตนเองเมื่อต้องกลับไปสู่การดำเนินชีวิตประจำวัน

3.2.3 การเปรียบเทียบพฤติกรรมเอื้อสังคมของกลุ่มทดลอง ระหว่างก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล

การวิเคราะห์ในขั้นนี้ ผู้วิจัยจะคะแนนพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมและรายด้านของ กลุ่มทดลอง มาหาค่าสถิติพื้นฐานคือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ก่อนการทดลอง หลังการ ทดลอง และระยะติดตามผล ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 22

ตาราง 22 ค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมและ รายด้านของกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล

ตัวแปร	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		ระยะติดตามผล	
	M	SD	M	SD	M	SD
proso	72.38	7.289	106.50	9.472	102.75	9.588
help	13.75	1.832	21.63	2.200	19.88	2.748
share	14.63	3.335	20.63	2.615	19.88	2.167
charity	11.25	2.915	19.13	3.044	19.25	2.605
cooperat	14.00	2.726	21.63	2.446	21.38	3.114
norm	18.75	1.669	23.50	1.690	22.38	1.923

จากตาราง 22 พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวม (proso) ก่อน การทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 72.38, 106.50 และ 102.75 ตามลำดับ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7.289, 9.472 และ 9.588 ตามลำดับ และมีคะแนน พฤติกรรมเอื้อสังคมรายด้าน ดังนี้

1. มีคะแนนด้านการช่วยเหลือ (help) ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 13.75, 21.63 และ 19.88 ตามลำดับ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.832, 2.200 และ 2.748 ตามลำดับ

2. มีคะแนนด้านการแบ่งปัน (share) ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.63, 20.63 และ 19.88 ตามลำดับ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.335, 2.615 และ 2.167 ตามลำดับ

3. มีคะแนนการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล (charity) ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 11.25, 19.13 และ 19.25 ตามลำดับ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.915, 3.044 และ 2.605 ตามลำดับ

4. มีคะแนนการให้ความร่วมมือ (cooperat) ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.00, 21.63 และ 21.38 ตามลำดับ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.726, 2.446 และ 3.114 ตามลำดับ

5. มีคะแนนการปฏิบัติตามปทัสถาน (norm) ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 18.75, 23.50 และ 22.38 ตามลำดับ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.669, 1.690 และ 1.923 ตามลำดับ

ผู้วิจัยนำค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมและรายด้านของกลุ่มทดลอง ดำเนินการวิเคราะห์ในขั้นต่อไปด้วยการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 4 คือ กลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม จะมีพฤติกรรมเอื้อสังคมสูงขึ้น เมื่อเปรียบเทียบระหว่างก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมและรายด้านของกลุ่มทดลอง ระหว่างก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบซ้ำ (One - way ANOVA with repeated measures) และการเปรียบเทียบพหุคูณภายหลังการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Post-hoc comparison) ก่อนการทดสอบความแตกต่าง ผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การตรวจสอบการแจกแจงแบบโค้งปกติ (Test of normality) ของกลุ่มตัวอย่าง โดยการทดสอบ Shapiro-Wilk ดังปรากฏในตาราง 23 และการตรวจสอบความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน (Test of homogeneity of variances) โดยการทดสอบสถิติของ Levene (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2553: 244) ดังปรากฏในตาราง 24

ตาราง 23 การตรวจสอบการแจกแจงแบบโค้งปกติด้วยการทดสอบ Shapiro-Wilk ของกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล

ตัวแปร	Shapiro-Wilk		
	Statistics	df	sig
proso	.926	24	.078
help	.964	24	.521
share	.943	24	.193
charity	.937	24	.142
cooperat	.924	24	.071
norm	.925	24	.075

จากตาราง 23 พบว่า คะแนนพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวม (proso) และคะแนนรายด้าน ได้แก่ ด้านการช่วยเหลือ (help) ด้านการแบ่งปัน (share) ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล (charity) ด้านการให้ความร่วมมือ (cooperat) และด้านการปฏิบัติตามปทัสถาน (norm) ของกลุ่มทดลองมีค่าสถิติเท่ากับ .926, .964, .943, .937, .924 และ .925 , ค่าองศาอิสระเท่ากับ 24 และค่านัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .078, .521, .193, .142, .071 และ .075 ตามลำดับ ซึ่งค่านัยสำคัญทางสถิติของทุกตัวแปรมีค่ามากกว่า .05 แสดงว่าคะแนนพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวม และรายด้านของกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล มีการแจกแจงแบบโค้งปกติ

ตาราง 24 การตรวจสอบความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวนของกลุ่มทดลอง ด้วยการทดสอบสถิติของ Levene ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล

ตัวแปร	Levene	df 1	df 2	Sig.
	Statistics			
proso	.091	2	21	.913
help	.525	2	21	.599
share	1.292	2	21	.296
charity	.429	2	21	.657
cooperat	.087	2	21	.917
norm	.006	2	21	.994

จากตาราง 24 พบว่า คะแนนพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวม (proso) และคะแนนรายด้าน ได้แก่ ด้านการช่วยเหลือ (help) ด้านการแบ่งปัน (share) ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล (charity) ด้านการให้ความร่วมมือ (cooperat) และด้านการปฏิบัติตามปทัสถาน (norm) ของกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล มีค่าสถิติ Levene เท่ากับ .091, .525, 1.292, .429, .087, และ .006 และค่านัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .913, .599, .296, .657, .917 และ .994 ตามลำดับ ซึ่งค่านัยสำคัญทางสถิติของสถิติ Levene ของทุกตัวแปรมีค่ามากกว่า .05 แสดงว่า

คะแนนพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมและรายด้านของกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล มีความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน ดังนั้น เมื่อคะแนนตัวแปรของกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล มีการแจกแจงแบบโค้งปกติ และมีความแปรปรวนเท่ากัน จึงสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบซ้ำ (One - way ANOVA with repeated measures) และการเปรียบเทียบพหุคูณภายหลังการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Post-hoc comparison) ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 25 และ 26

ตาราง 25 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมและรายด้านของกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล

ตัวแปร	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
proso	ระหว่างกลุ่ม	5603.250	2	2801.625	35.801*	.000
	ภายในกลุ่ม	1643.375	21	78.256		
	รวม	7246.625	23			
help	ระหว่างกลุ่ม	273.583	2	136.792	26.056*	.000
	ภายในกลุ่ม	110.250	21	5.250		
	รวม	383.833	23			
share	ระหว่างกลุ่ม	171.000	2	85.500	11.319*	.000
	ภายในกลุ่ม	158.625	21	7.554		
	รวม	329.625	23			
charity	ระหว่างกลุ่ม	336.083	2	168.042	20.532*	.000
	ภายในกลุ่ม	171.875	21	8.185		
	รวม	507.958	23			
cooperat	ระหว่างกลุ่ม	300.250	2	150.125	19.491*	.000
	ภายในกลุ่ม	161.750	21	7.702		
	รวม	462.000	23			
norm	ระหว่างกลุ่ม	98.583	2	49.292	15.834*	.000
	ภายในกลุ่ม	65.375	21	3.113		
	รวม	163.958	23			

จากตาราง 25 พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวม (proso) และคะแนนรายด้าน ได้แก่ ด้านการช่วยเหลือ (help) ด้านการแบ่งปัน (share) ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล (charity) ด้านการให้ความร่วมมือ (cooperat) และด้านการปฏิบัติตามปทัสถาน (norm) ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ค่า F เท่ากับ 35.801*, 26.056*, 11.319*, 20.532*, 19.491*, 15.834* ตามลำดับ และค่า Sig. น้อยกว่า .05) จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่โดยวิธี Scheffe' ดังแสดงในตาราง 26

ตาราง 26 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ของพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมและ
รายด้าน ของกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล

ตัวแปร	การทดลอง	ก่อนการทดลอง	หลังการ ทดลอง	ระยะติดตาม ผล
proso		M	72.38	106.50
	ก่อนการทดลอง	72.38	34.125*	30.375*
	หลังการทดลอง	106.50		3.750
	ระยะติดตามผล	102.75		
help		M	13.75	21.63
	ก่อนการทดลอง	13.75	7.875*	6.125*
	หลังการทดลอง	21.63		1.750
	ระยะติดตามผล	19.88		
share		M	14.63	20.63
	ก่อนการทดลอง	14.63	6.000*	5.250*
	หลังการทดลอง	20.63		.750
	ระยะติดตามผล	19.88		
charity		M	11.25	19.13
	ก่อนการทดลอง	11.25	7.875*	8.000*
	หลังการทดลอง	19.13		.125
	ระยะติดตามผล	19.25		
cooperat		M	14.00	21.63
	ก่อนการทดลอง	14.00	7.625*	7.375*
	หลังการทดลอง	21.63		.250
	ระยะติดตามผล	21.38		
Norm		M	18.75	23.50
	ก่อนการทดลอง	18.75	4.750*	3.625*
	หลังการทดลอง	23.50		1.125
	ระยะติดตามผล	22.38		

จากตาราง 26 พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวม (proso) และคะแนนรายด้าน ได้แก่ ด้านการช่วยเหลือ (help) ด้านการแบ่งปัน (share) ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล (charity) ด้านการให้ความร่วมมือ (cooperat) และด้านการปฏิบัติตามปทัสถาน (norm)

ของการทดลอง แตกต่างกับ หลังการทดลอง และระยะติดตามผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังการทดลอง และระยะติดตามผล กลุ่มทดลองมีพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวม และรายด้าน ได้แก่ ด้านการช่วยเหลือ ด้านการแบ่งปัน ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล ด้านการให้ความร่วมมือ และด้านการปฏิบัติตามปทัสถาน สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ 4

3.2.4 การเปรียบเทียบพฤติกรรมเอื้อสังคมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ระหว่างก่อนการทดลอง กับหลังการทดลอง และระยะติดตามผล

การวิเคราะห์ในขั้นนี้ ผู้วิจัยนำคะแนนพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมและรายด้านของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มาหาค่าสถิติพื้นฐานคือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 27

ตาราง 27 ค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมและรายด้านของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล

ตัวแปร	กลุ่มตัวอย่าง	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		ระยะติดตามผล	
		M	SD	M	SD	M	SD
proso	กลุ่มทดลอง	72.38	7.289	106.50	9.472	102.75	9.588
	กลุ่มควบคุม	71.88	5.330	82.63	6.479	80.88	5.540
help	กลุ่มทดลอง	13.75	1.832	21.63	2.200	19.88	2.748
	กลุ่มควบคุม	15.38	2.387	16.38	2.066	16.25	2.053
share	กลุ่มทดลอง	14.63	3.335	20.63	2.615	19.88	2.167
	กลุ่มควบคุม	12.88	2.588	16.38	1.768	14.75	2.375
charity	กลุ่มทดลอง	11.25	2.915	19.13	3.044	19.25	2.605
	กลุ่มควบคุม	11.00	2.268	14.63	2.264	15.00	1.927
cooperat	กลุ่มทดลอง	14.00	2.726	21.63	2.446	21.38	3.114
	กลุ่มควบคุม	15.63	1.506	15.38	1.408	16.88	1.126
norm	กลุ่มทดลอง	18.75	1.669	23.50	1.690	22.38	1.923
	กลุ่มควบคุม	17.00	2.828	19.88	2.416	18.00	2.000

จากตาราง 27 พบว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีคะแนนพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวม (proso) ก่อนการทดลอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 72.38 และ 71.88 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7.289 และ 5.330 ตามลำดับ หลังการทดลอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 106.50 และ 82.63 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 9.472 และ 6.479 ตามลำดับ และระยะติดตามผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 102.75 และ 80.88 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 9.588 และ 5.540 ตามลำดับ นอกจากนี้ ยังพบว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีคะแนนพฤติกรรมเอื้อสังคมรายด้าน ดังนี้

1. คะแนนด้านการช่วยเหลือ (help) ก่อนการทดลอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 13.75 และ 15.38 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.832 และ 2.387 ตามลำดับ หลังการทดลอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 21.63 และ 16.38 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.200 และ 2.066 ตามลำดับ และระยะติดตามผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 19.88 และ 16.25 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.748 และ 2.053 ตามลำดับ

2. คะแนนด้านการแบ่งปัน (share) ก่อนการทดลอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.63 และ 12.88 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.335 และ 2.588 ตามลำดับ หลังการทดลอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 20.63 และ 16.38 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.615 และ 1.768 ตามลำดับ และระยะติดตามผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 19.88 และ 14.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.167 และ 2.375 ตามลำดับ

3. คะแนนด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล (charity) ก่อนการทดลอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 11.25 และ 11.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.915 และ 2.268 ตามลำดับ หลังการทดลอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 19.13 และ 14.63 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.044 และ 2.264 ตามลำดับ และระยะติดตามผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 19.25 และ 15.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.605 และ 1.927 ตามลำดับ

4. คะแนนด้านการให้ความร่วมมือ (cooperat) ก่อนการทดลอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.00 และ 15.63 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.726 และ 1.506 ตามลำดับ หลังการทดลอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 21.63 และ 15.38 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.446 และ 1.408 ตามลำดับ และระยะติดตามผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 21.38 และ 16.88 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.114 และ 1.126 ตามลำดับ

5. คะแนนด้านการปฏิบัติตามปทัสถาน (norm) ก่อนการทดลอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 18.75 และ 17.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.669 และ 2.828 ตามลำดับ หลังการทดลอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 23.50 และ 19.88 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.690 และ 2.416 ตามลำดับ และระยะติดตามผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 22.38 และ 18.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.923 และ 2.000 ตามลำดับ

ผู้วิจัยนำคะแนนพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมและรายด้านของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มาดำเนินการวิเคราะห์ในขั้นต่อไปด้วยการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 5 คือ กลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม จะมีพฤติกรรมเอื้อสังคมแตกต่างจากกลุ่มควบคุม เมื่อเปรียบเทียบระหว่างก่อนการทดลอง กับหลังการทดลอง และระยะติดตามผล ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมและรายด้านของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ระหว่างก่อนการทดลอง กับหลังการทดลอง และระยะติดตามผล ด้วยสถิติทดสอบทีแบบสองกลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน (t-test for independent samples) ดังนี้

3.2.4.1 การตรวจสอบการแจกแจงแบบโค้งปกติ (Test of normality)

ผู้วิจัยนำคะแนนพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมและรายด้านของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล มาทำการตรวจสอบการแจกแจงแบบโค้งปกติ ดังปรากฏในตาราง 28

ตาราง 28 การตรวจสอบการแจกแจงแบบโค้งปกติด้วยการทดสอบ Shapiro-Wilk ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล

ตัวแปร	df	Shapiro-Wilk					
		ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		ระยะติดตามผล	
		Statistics	sig	Statistics	sig	Statistics	sig
proso	16	.945	.414	.934	.285	.935	.290
help	16	.967	.785	.979	.957	.957	.600
share	16	.952	.530	.920	.169	.979	.958
charity	16	.960	.664	.923	.190	.936	.301
cooperat	16	.922	.183	.907	.105	.912	.126
norm	16	.902	.085	.925	.204	.928	.228

จากตาราง 28 พบว่า ก่อนการทดลอง คะแนนพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวม (proso) และคะแนนรายด้าน ได้แก่ ด้านการช่วยเหลือ (help) ด้านการแบ่งปัน (share) ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล (charity) ด้านการให้ความร่วมมือ (cooperat) และด้านการปฏิบัติตามปทัสถาน (norm) ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง มีค่าสถิติเท่ากับ .945, .967, .952, .960, .922 และ .902 , ค่าองศาอิสระเท่ากับ 16 และค่านัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .414, .785, .530, .664, .183 และ .085 ตามลำดับ หลังการทดลอง มีค่าสถิติเท่ากับ .934, .979, .920, .923, .907 และ .925, ค่าองศาอิสระเท่ากับ 16 และค่านัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .285, .957, .169, .190, .105 และ .204 ตามลำดับ และระยะติดตามผล มีค่าสถิติเท่ากับ .935, .957, .979, .936, .912 และ .928 , ค่าองศาอิสระเท่ากับ 16 และค่านัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .290, .600, .958, .301, .126 และ .228 ตามลำดับ ซึ่งค่านัยสำคัญทางสถิติของทุกตัวแปร ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล มีค่ามากกว่า .05 แสดงว่าคะแนนพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวม และรายด้านของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล มีการแจกแจงแบบโค้งปกติ

3.2.4.2 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมเอื้อสังคม โดยรวมและรายด้าน ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล ด้วยสถิติทดสอบที่แบบสองกลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน (t-test for independent samples)

ผู้วิจัยนำค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมและรายด้าน ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล มาทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างด้วยสถิติทดสอบที่แบบสองกลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน ดังปรากฏในตาราง 29

ตาราง 29 การเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมและรายด้าน ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และ
ระยะติดตามผล ด้วยสถิติทดสอบทีแบบสองกลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน

ตัวแปร	กลุ่มตัวอย่าง	n	ก่อนการทดลอง				หลังการทดลอง				ระยะติดตามผล			
			M	SD	t	sig.	M	SD	t	sig.	M	SD	t	sig.
proso	กลุ่มทดลอง	8	72.38	7.289	.157	.878	106.50	9.472	5.884**	.000	102.75	9.588	5.587**	.000
	กลุ่มควบคุม	8	71.88	5.330			82.63	6.479			80.88	5.540		
help	กลุ่มทดลอง	8	13.75	1.832	-1.528	.149	21.63	2.200	4.921**	.000	19.88	2.748	2.989*	.010
	กลุ่มควบคุม	8	15.38	2.387			16.38	2.066			16.25	2.053		
share	กลุ่มทดลอง	8	14.63	3.335	1.172	.261	20.63	2.615	3.808**	.002	19.88	2.167	4.508**	.000
	กลุ่มควบคุม	8	12.88	2.588			16.38	1.768			14.75	2.375		
charity	กลุ่มทดลอง	8	11.25	2.915	.191	.851	19.13	3.044	3.355**	.005	19.25	2.605	3.710**	.002
	กลุ่มควบคุม	8	11.00	2.268			14.63	2.264			15.00	1.927		
cooperat	กลุ่มทดลอง	8	14.00	2.726	-1.476	.162	21.63	2.446	6.264**	.000	21.38	3.114	3.844**	.002
	กลุ่มควบคุม	8	15.63	1.506			15.38	1.408			16.88	1.126		
norm	กลุ่มทดลอง	8	18.75	1.669	1.507	.159	23.50	1.690	3.477**	.004	22.38	1.923	4.460**	.001
	กลุ่มควบคุม	8	17.00	2.828			19.88	2.416			18.00	2.000		

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 29 พบว่า ก่อนการทดลอง กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมมีค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวม (proso) เท่ากับ 72.38 และ 71.88 และค่าคะแนนเฉลี่ยรายด้าน ได้แก่ ด้านการช่วยเหลือ (help) เท่ากับ 13.75 และ 15.38 ด้านการแบ่งปัน (share) เท่ากับ 14.63 และ 12.88 ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล (charity) เท่ากับ 11.25 และ 11.00 ด้านการให้ความร่วมมือ (cooperat) เท่ากับ 14.00 และ 15.63 และด้านการปฏิบัติตามปทัสถาน (norm) เท่ากับ 18.75 และ 17.00 ตามลำดับ นอกนั้นยังพบว่าค่า t ของทุกตัวแปร (ค่า t เท่ากับ -1.528 - 1.507) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (ค่า sig. เท่ากับ .149 - .878 มีค่ามากกว่า .05) แสดงว่ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีคะแนนพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

จากตาราง 29 ยังพบว่า หลังการทดลอง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวม (proso) เท่ากับ 106.50 และ 82.63 และค่าคะแนนเฉลี่ยรายด้าน ได้แก่ ด้านการช่วยเหลือ (help) เท่ากับ 21.63 และ 16.38 ด้านการแบ่งปัน (share) เท่ากับ 20.63 และ 16.38 ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล (charity) เท่ากับ 19.13 และ 14.63 ด้านการให้ความร่วมมือ (cooperat) เท่ากับ 21.63 และ 15.38 และด้านการปฏิบัติตามปทัสถาน (norm) เท่ากับ 23.50 และ 19.88 ตามลำดับ นอกนั้นยังพบว่า ค่า t ของทุกตัวแปรมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าค่าคะแนนเฉลี่ยตัวแปรของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มทดลองมีคะแนนพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ค่า t เท่ากับ 5.884**) และกลุ่มทดลองมีคะแนนพฤติกรรมเอื้อสังคมรายด้านสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน ได้แก่ ด้านการช่วยเหลือ (ค่า t เท่ากับ 4.921**) ด้านการแบ่งปัน (ค่า t เท่ากับ 3.808**) ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล (ค่า t เท่ากับ 3.355**) ด้านการให้ความร่วมมือ (ค่า t เท่ากับ 6.264**) และด้านการปฏิบัติตามปทัสถาน (ค่า t เท่ากับ 3.477**) สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ 5

จากตาราง 29 ยังพบว่า ในระยะติดตามผล กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวม (proso) เท่ากับ 102.75 และ 80.88 และค่าคะแนนเฉลี่ยรายด้าน ได้แก่ ด้านการช่วยเหลือ (help) เท่ากับ 19.88 และ 16.25 ด้านการแบ่งปัน (share) เท่ากับ 19.88 และ 14.75 ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล (charity) เท่ากับ 19.25 และ 15.00 ด้านการให้ความร่วมมือ (cooperat) เท่ากับ 21.38 และ 16.88 และด้านการปฏิบัติตามปทัสถาน (norm) เท่ากับ 22.38 และ 18.00 ตามลำดับ นอกนั้นยังพบว่า ค่า t ของทุกตัวแปรมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าค่าคะแนนเฉลี่ยตัวแปรของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มทดลองมีคะแนนพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ค่า t เท่ากับ 5.587**) และกลุ่มทดลองมีคะแนนพฤติกรรมเอื้อสังคมรายด้านสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน ได้แก่ ด้านการช่วยเหลือ (ค่า t เท่ากับ 2.989**) ด้านการแบ่งปัน (ค่า t เท่ากับ 4.508**) ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล (ค่า t เท่ากับ 3.710**) ด้านการให้ความร่วมมือ (ค่า t เท่ากับ 3.844**) และด้านการปฏิบัติตามปทัสถาน (ค่า t เท่ากับ 4.460**) สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ 5

จากการวิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมเอื้อสังคม โดยรวมและรายด้าน ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และ ระยะติดตามผล ด้วยสถิติทดสอบที่แบบสองกลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน ผู้วิจัยสรุปผลการวิเคราะห์ ได้ว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม จะมีพฤติกรรมเอื้อสังคมแตกต่างจากกลุ่มควบคุม โดยจะมีพฤติกรรมเอื้อสังคมสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างการทดลอง กับหลังการทดลอง และระยะติดตามผล สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ 5

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายหลักคือ เพื่อศึกษาพฤติกรรมเอื้อสังคม และปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ ตลอดจนการสร้างและศึกษาผลของโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะในกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อสร้างรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะในกรุงเทพมหานคร
4. เพื่อศึกษาผลของการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะในกรุงเทพมหานคร โดยมีจุดมุ่งหมายย่อย ดังต่อไปนี้
 - 4.1 เปรียบเทียบพฤติกรรมเอื้อสังคมของกลุ่มทดลอง ระหว่างก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล
 - 4.2 เปรียบเทียบพฤติกรรมเอื้อสังคมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ระหว่างก่อนการทดลอง กับหลังการทดลอง และระยะติดตามผล

สมมติฐานในการวิจัย

1. พฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ ประกอบด้วย การช่วยเหลือ การแบ่งปัน การเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล การให้ความร่วมมือ และการปฏิบัติตามปทัสถาน
2. โมเดลสมมติฐานปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์
3. ปัจจัยเชิงเหตุ ได้แก่ ปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนตน ปัจจัยด้านความเอื้อเฟื้อ ปัจจัยด้านคตินิยม และปัจจัยด้านหลักการนิยม ส่งอิทธิพลต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ
4. กลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม จะมีพฤติกรรมเอื้อสังคมสูงขึ้น เมื่อเปรียบเทียบระหว่างก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล
5. กลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม จะมีพฤติกรรมเอื้อสังคมสูงกว่ากลุ่มควบคุม เมื่อเปรียบเทียบระหว่างก่อนการทดลอง กับหลังการทดลอง และระยะติดตามผล

ขอบเขตของการศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดขอบเขตของการวิจัยเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การศึกษาพฤติกรรมเอื้อสังคม และปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนอาชีวะในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1-3 ของปีการศึกษา 2559 จากสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร 81 แห่ง จำนวนรวมทั้งสิ้น 55,763 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาพฤติกรรมเอื้อสังคม และปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคม เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1-3 จำนวน 902 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งหลายขั้นตอน (Multistage random sampling)

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วยตัวแปรปัจจัยเชิงเหตุ 4 ตัวแปร ได้แก่ 1. ปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนตน ซึ่งมีตัวแปรสังเกต คือ การแสวงหารางวัลหรือผลตอบแทนให้กับตนเอง การหลีกเลี่ยงการลงโทษตนเอง และการลดสิ่งเร้าที่ไม่พึงปรารถนา 2. ปัจจัยด้านความเอื้อเฟื้อ ซึ่งมีตัวแปรสังเกต คือ ความเห็นอกเห็นใจ 3. ปัจจัยด้านคตินิยม ซึ่งมีตัวแปรสังเกต คือ อัตลักษณ์กลุ่ม การร่วมมือกัน และค่านิยมกลุ่ม 4. ปัจจัยด้านหลักการนิยม ซึ่งมีตัวแปรสังเกต คือ ความเคารพในตัวบุคคล ความยุติธรรม การไม่คิดทำร้ายผู้อื่น และการคิดแต่ทำดี และประกอบด้วยตัวแปรปัจจัยเชิงผล 1 ตัวแปร ได้แก่ พฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ ซึ่งมีตัวแปรสังเกต คือ การช่วยเหลือ การแบ่งปัน การเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล การให้ความร่วมมือ และการปฏิบัติตามปทัสถาน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ ผู้วิจัยเริ่มจากการศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเอื้อสังคมในต่างประเทศ เพื่อทราบนิยามและปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคม แล้วใช้เครื่องมือเชิงคุณภาพโดยใช้การสัมภาษณ์กลุ่มกับนักเรียนที่เป็นสภานักเรียน นักกิจกรรม นักกีฬา และหัวหน้าห้อง ของวิทยาลัยเทคโนโลยีดอนบอสโก และวิทยาลัยเทคโนโลยีสยามธุรกิจ ในพระอุปถัมภ์ฯ ซึ่งเป็นสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนที่อยู่ในกลุ่มตัวอย่าง สถานศึกษาละ 8 คน ทำการสัมภาษณ์กลุ่มที่ละสถานศึกษา ในประเด็นความหมายของพฤติกรรมเอื้อสังคม และปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคม และใช้การสนทนากลุ่มกับครูฝ่ายปกครอง ครูแนะแนว และครูฝ่ายกิจการนักเรียน หรือครูที่ปรึกษาห้องสถานศึกษาละ 3 ท่านจากวิทยาลัยเทคโนโลยีดอนบอสโก และวิทยาลัยเทคโนโลยีสยามธุรกิจ ในพระอุปถัมภ์ฯ รวมเป็น 6 ท่าน ในหัวข้อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ และปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคม จากนั้นนำสิ่งที่ได้จากการศึกษาข้างต้นมาเขียนนิยามศัพท์เฉพาะของพฤติกรรมเอื้อสังคม และปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคม และเขียนรูปแบบของโมเดลสมมติฐานปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างข้อคำถามสำหรับแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ ด้วยข้อความที่สอดคล้องกับความหมายและลักษณะของพฤติกรรมเอื้อสังคม และปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคม ตามโมเดลสมมติฐานปัจจัยเชิงเหตุ นำแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะไปหาค่าความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะของแต่ละตัววัดเป็นรายข้อ และให้คะแนนความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถามที่สร้างขึ้น โดยผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านจิตวิทยาการให้คำปรึกษา 2 ท่าน ด้านจิตวิทยาสังคม 2 ท่าน และด้านการวัดและประเมินผล 1 ท่าน ปรับปรุงข้อความตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ข้อคำถามทั้งสิ้น 142 ข้อ ไปทดลองใช้กับนักเรียนอาชีวะระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเซนต์จอห์น และเทคนิคพันิชัยการเจ้าพระยา จำนวน 129 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ คัดเลือกข้อที่มีคุณภาพโดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นบวกและมีค่าตั้งแต่ .30 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อจากทั้งหมด 142 ข้อ คัดเหลือ 90 ข้อเป็นแบบวัดฉบับจริง จากนั้นทำการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค พบว่าแบบวัดทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นในระดับสูง มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ .962 และแบบวัดของแต่ละตัวแปรแฝงมีค่าความเชื่อมั่นในระดับสูง มีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ระหว่าง .862 - .899 ผู้วิจัยนำแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะฉบับจริงไปเก็บข้อมูลจริงกับนักเรียนอาชีวะที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจำนวน 902 คน เพื่อนำมาใช้แสดงหลักฐานการวิเคราะห์โมเดลโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปติดต่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยนำแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะไปเก็บกับนักเรียนอาชีวะที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1-3 จากสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานครที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างจำนวน 10 แห่ง 30 ห้องเรียน ได้แบบวัดจำนวนทั้งสิ้น 954 ชุด แล้วทำการตรวจสอบแบบวัดอีกครั้งหนึ่งเพื่อดูความสมบูรณ์ของแบบวัดแต่ละฉบับ ได้แบบวัดที่สมบูรณ์ทั้งหมด 902 ชุด จึงนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น และวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ และวิเคราะห์โมเดลโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ โดยทำการทดสอบความกลมกลืนของโมเดลสมมติฐานเชิงทฤษฎีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จากแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ

ระยะที่ 2 การสร้างและการศึกษาผลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรม เอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการให้คำปรึกษากลุ่ม เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 มาจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในระยะที่ 1 ผู้วิจัยคัดเลือกแบบเจาะจงโดยนำคะแนนรวมพฤติกรรมเอื้อสังคมที่ได้จากการทำแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ มาเรียงลำดับจากมากไปน้อย แล้วคัดเลือกนักเรียนที่มีคะแนนตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงไป จำนวน 16 คน ทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 8 คนเข้าร่วมรับการให้คำปรึกษากลุ่ม และกลุ่มควบคุมจำนวน 8 คนไม่ได้รับการให้คำปรึกษาใดๆ

ตัวแปรที่ใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ ได้แก่ ตัวแปร
จัดกระทำ คือ การให้คำปรึกษากลุ่ม และตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมเอื้อสังคม

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ การให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ ผู้วิจัยศึกษาและทบทวนเอกสารตำราเกี่ยวกับแนวคิดและเทคนิคของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม แล้วสร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ โดยเลือกทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่ม และเทคนิคเชิงจิตวิทยา ให้สอดคล้องกับการพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ ในมิติด้านการรู้คิด ด้านอารมณ์ ความรู้สึก และด้านพฤติกรรม ผู้วิจัยนำโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านจิตวิทยาการให้คำปรึกษาจำนวน 5 ท่าน เป็นผู้ตรวจสอบและพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาถึงความสอดคล้องด้านวัตถุประสงค์ของการเลือกใช้ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่ม และขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องต้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ในกรณีที่ค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.5 ผู้วิจัยนำมาปรับปรุงข้อความตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้วิจัยนำโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียนอาชีวะที่กำลังศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ของวิทยาลัยเทคโนโลยีดอนบอสโก ที่ไม่ใช่กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และมีความใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 8 คน เป็นเวลา 2 สัปดาห์ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมเกี่ยวกับลำดับขั้นตอน ระยะเวลา เนื้อหาต่างๆ ของโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม ตลอดจนเพื่อหาข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นระหว่างการทดลองและปรับแก้ไขโปรแกรมก่อนนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง โดยเริ่มดำเนินการทดลองใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มในเดือนธันวาคม พ.ศ.2559 กับกลุ่มทดลองสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1.30 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 11 ครั้งเป็นเวลา 5 สัปดาห์ ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการให้คำปรึกษาใดๆ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปยังผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคโนโลยีดอนบอสโก เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์เรื่องการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย ผู้วิจัยใช้คะแนนของแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะที่ได้เก็บมาในระยะที่ 1 ทำการพิจารณาคัดเลือกนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ที่มีคะแนนรวมพฤติกรรมเอื้อสังคมตั้งแต่ 25 เปอร์เซนต์ไทล์

ลงมา จำนวน 16 คน เป็นเพศชายทั้งหมดเนื่องจากเป็นสถานศึกษาชายล้วน และมีความสนใจในการเข้าร่วมการทดลองครั้งนี้ แล้วทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 8 คน และกลุ่มควบคุม 8 คน โดยคะแนนพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมและรายด้านที่ใช้ในการพิจารณาคัดเลือกถือเป็นคะแนนก่อนการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกับกลุ่มทดลอง ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการให้คำปรึกษาใดๆ หลังจากยุติการทดลองผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ เพื่อนำมาใช้เป็นคะแนนหลังการทดลอง และภายหลังจากยุติการทดลองเป็นเวลา 1 เดือน ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะอีกครั้งหนึ่ง เพื่อใช้เป็นคะแนนระยะติดตามผล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมและรายด้านของกลุ่มทดลอง ระหว่างก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบซ้ำ และการเปรียบเทียบพหุคูณภายหลังการวิเคราะห์ความแปรปรวน และผู้วิจัยวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมและรายด้านของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม ระหว่างก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง และระยะติดตามผล ด้วยสถิติทดสอบทีแบบสองกลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน

สรุปผลการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผลการวิจัยสรุปได้ตามลำดับสำคัญดังนี้

1. ผลการศึกษาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ
2. ผลการศึกษาอิทธิพลของปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ
3. ผลการสร้างรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ
4. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมและรายด้านของกลุ่มทดลอง ระหว่างก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล
5. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมและรายด้าน ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ระหว่างก่อนการทดลอง กับหลังการทดลอง และระยะติดตามผล

1. ผลการศึกษาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ

ผู้วิจัยสรุปผลการศึกษาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ ได้ดังนี้

- 1.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ

นักเรียนอาชีวะที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 58.30 ส่วนเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 41.70 กำลังศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.50 รองลงมาเป็นระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 34.00 และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 30.50 ตามลำดับ

1.2 คะแนนพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะโดยรวมและรายด้าน

นักเรียนอาชีวะที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยรวมของพฤติกรรมเอื้อสังคมเท่ากับ 88.626 ซึ่งเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ มีค่าอยู่ในระดับปานกลาง โดยระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 90.796 รองลงมาคือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 87.836 และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 87.505 ตามลำดับ และเมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า นักเรียนอาชีวะเพศชายและเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมไม่แตกต่างกัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 88.651 และ 88.593 ตามลำดับ

ด้านการช่วยเหลือ กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 17.961 ซึ่งเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ มีค่าอยู่ในระดับปานกลาง โดยระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 18.450 รองลงมาคือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.770 และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.730 ตามลำดับ และเมื่อจำแนกตามเพศ พบว่านักเรียนอาชีวะเพศชายและเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกัน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.960 และ 17.963 ตามลำดับ

ด้านการแบ่งปัน (sharing) กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 16.793 ซึ่งเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ มีค่าอยู่ในระดับปานกลาง โดยระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 17.200 รองลงมาคือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.770 และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.450 ตามลำดับ และเมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า นักเรียนอาชีวะเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนอาชีวะเพศชาย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.939 และ 16.688 ตามลำดับ

ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล (charity) กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 15.519 ซึ่งเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ มีค่าอยู่ในระดับปานกลาง โดยระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 16.010 รองลงมาคือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.420 และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.190 ตามลำดับ และเมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า นักเรียนอาชีวะเพศชายมีค่าเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนอาชีวะเพศหญิง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.591 และ 15.418 ตามลำดับ

ด้านการให้ความร่วมมือ (cooperation) กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 19.088 ซึ่งเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ มีค่าอยู่ในระดับปานกลาง โดยระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 19.590 รองลงมาคือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากันเท่ากับ 18.870 และเมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า นักเรียนอาชีวะเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเพศชาย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 19.314 และ 18.926 ตามลำดับ

ด้านการปฏิบัติตามปทัสถาน (norm) กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 19.266 ซึ่งเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ มีค่าอยู่ในระดับปานกลาง โดยระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 19.560 รองลงมาคือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 19.280 และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 18.990 ตามลำดับ และเมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า นักเรียนอาชีวะเพศชายมีค่าเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนอาชีวะเพศหญิง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 19.485 และ 18.960 ตามลำดับ

1.3 คะแนนปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ

นักเรียนอาชีวะที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยรวมของปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนตน เท่ากับ 42.481 ซึ่งเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ มีค่าอยู่ในระดับปานกลาง โดยระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 42.821 รองลงมาคือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 42.778 และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 41.900 ตามลำดับ

ด้านปัจจัยด้านความเอื้อเพื่อ กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 53.677 ซึ่งเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ มีค่าอยู่ในระดับปานกลาง โดยระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 55.291 รองลงมาคือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 53.094 และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 52.840 ตามลำดับ

ด้านปัจจัยด้านคตินิยม กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 55.112 ซึ่งเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ มีค่าอยู่ในระดับปานกลาง โดยระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 56.516 รองลงมาคือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 55.088 และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 53.879 ตามลำดับ

ด้านปัจจัยด้านหลักการนิยม กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 76.169 ซึ่งเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ มีค่าอยู่ในระดับสูง โดยระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 77.051 รองลงมาคือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 76.488 และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 75.046 ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาอิทธิพลของปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ

ผู้วิจัยสรุปผลการศึกษาอิทธิพลของปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ ได้ดังนี้

2.1 การตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จากแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคม มีรายละเอียดดังนี้

2.1.1 การทดสอบและประมาณค่าโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะในกรุงเทพมหานคร พบว่าค่าสถิติ Chi-square (χ^2) = 45.00, df = 34 ($p = .10$), $\chi^2/df = 1.32$, GFI = .99, AGFI = .98, RMSEA = .01, SRMR = .01, CFI = 1.00 เมื่อพิจารณาค่าดัชนีเหล่านี้กับเกณฑ์ความกลมกลืนของโมเดล สมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่าค่า Chi-square (χ^2) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อัตราส่วนระหว่างค่า Chi-square (χ^2) กับองศาอิสระ (df) ค่าไม่เกิน 2 และเมื่อพิจารณาค่าดัชนี GFI, AGFI, RMSEA, SRMR และ CFI พบว่าค่าดัชนีทุกตัวผ่านเกณฑ์ที่บ่งบอกได้ว่าโมเดลสมมติฐานปัจจัยเชิงเหตุ ได้แก่ ปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนตน ปัจจัยด้านความเอื้อเพื่อ ปัจจัยด้านคตริรวมหมู่ และปัจจัยด้านหลักการนิยม มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ และมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ 2

2.1.2 อิทธิพลของปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุด ได้แก่ ปัจจัยด้านคตริรวมหมู่ ซึ่งมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .29 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รองลงมา ได้แก่ ปัจจัยด้านหลักการนิยม ซึ่งมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .28 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยด้านความเอื้อเพื่อ ซึ่งมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .22 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนตน ซึ่งมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .16 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบทั้ง 4 ปัจจัยเชิงเหตุที่ส่งอิทธิพลต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ พบว่าปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนตนจะมีอิทธิพลค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับอิทธิพลของปัจจัยด้านคตริรวมหมู่ ปัจจัยด้านหลักการนิยม และปัจจัยด้านความเอื้อเพื่อ โดยปัจจัยด้านคตริรวมหมู่ ปัจจัยด้านหลักการนิยม ปัจจัยด้านความเอื้อเพื่อ และปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนตน ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะได้ร้อยละ 62 ($R^2 = .62$) สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ 3

2.1.3 โมเดลการวัดของพฤติกรรมเอื้อสังคม ผลการวิจัยพบว่าตัวแปรสังเกต ได้แก่ การช่วยเหลือ การแบ่งปัน การเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล การให้ความร่วมมือ และการปฏิบัติตามปทัสถาน เป็นตัวบ่งชี้ลักษณะตัวแปรแฝงคือพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะได้ดีทุกตัว โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ .68, .63, .65, .76 และ .61 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ค่า t เท่ากับ 14.23 - 18.44) โดยตัวบ่งชี้ลักษณะพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะที่มีค่าสูงที่สุด ได้แก่ การให้ความร่วมมือ รองลงมาคือการช่วยเหลือ การเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล การแบ่งปัน และการปฏิบัติตามปทัสถาน ตามลำดับ สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ 1

2.1.4 โมเดลการวัดของแต่ละปัจจัยเชิงเหตุ ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนตน มีตัวแปรสังเกต ได้แก่ การแสวงหารางวัลหรือผลตอบแทนให้กับตนเอง การหลีกเลี่ยงการลงโทษตนเอง และการลดสิ่งเร้าที่ไม่พึงปรารถนา เป็นตัวบ่งชี้ลักษณะตัวแปรแฝงคือปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนตนได้ดีทุกตัว โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ .84, .85 และ .55 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ค่า t เท่ากับ 9.70 - 10.39) ปัจจัยด้านความเอื้อเพื่อมีตัวแปรสังเกต ได้แก่ ความเห็นอกเห็นใจ ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ลักษณะตัวแปรแฝงคือปัจจัยด้านความเอื้อเพื่อได้ดี โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ .87 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ค่า t เท่ากับ 31.82) ปัจจัยด้านคตินิยมมีตัวแปรสังเกต ได้แก่ อัตลักษณ์กลุ่ม การร่วมมือกัน และค่านิยมกลุ่ม เป็นตัวบ่งชี้ลักษณะ ตัวแปรแฝงคือปัจจัยด้านคตินิยมได้ดีทุกตัว โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ .75, .88 และ .83 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ค่า t เท่ากับ 22.39 - 23.60) และปัจจัยด้านหลักการนิยมีตัวแปรสังเกต ได้แก่ การเคารพในส่วนบุคคล ความยุติธรรม การไม่คิดร้ายต่อผู้อื่น และการคิดแต่ทำดี เป็นตัวบ่งชี้ลักษณะตัวแปรแฝงคือปัจจัยด้านหลักการนิยได้ดีทุกตัว โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ .93, .81, .59 และ .90 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ค่า t เท่ากับ 14.16 - 24.61)

3. ผลการสร้างรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ

การสร้างรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ เป็นการประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่ม ในมิติด้านรู้จัก มิติด้านอารมณ์ ความรู้สึก และมิติด้านพฤติกรรม และใช้ทฤษฎีและเทคนิคเชิงจิตวิทยา ให้สอดคล้องกับการพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ และปัจจัยเชิงเหตุที่นำมาใช้เป็นแรงจูงใจให้แสดงพฤติกรรมเอื้อสังคม โดยมีลำดับขั้นตอนการสร้างการให้คำปรึกษากลุ่มดังนี้

3.1 การศึกษาแนวคิดทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเอื้อสังคมและปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคม โดยพิจารณาลักษณะที่แสดงออกของพฤติกรรมเอื้อสังคมในแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านการช่วยเหลือ ด้านการแบ่งปัน ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล ด้านการให้ความร่วมมือ และด้านการปฏิบัติตามปทัสถาน และปัจจัยเชิงเหตุที่เป็นแรงจูงใจให้แสดงพฤติกรรมเอื้อสังคม และศึกษาแนวคิดทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่ม และแนวคิดทฤษฎีและเทคนิคเชิงจิตวิทยา เพื่อนำมาประยุกต์ใช้พัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ

3.2 การสร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน ได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ถึงความสอดคล้องเหมาะสมด้านวัตถุประสงค์ของการเลือกใช้ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่ม และขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 และได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

3.3 การทดลองใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ โดยผู้วิจัยได้ทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนอาชีวะในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และมีการปรับปรุงโปรแกรมของการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งที่ 5 จาก "สุดท้ายอยากเก็บหรือลบภาพวาดส่วนใดบ้างที่เพื่อนได้เติมเข้ามา" เป็น "ชอบและไม่ชอบกับภาพวาดส่วนใดบ้างที่เพื่อนได้เติมเข้ามา" และการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้ที่ 4 โดยตัดใบงานแบบการตั้งเป้าหมายครั้งแรก และใบงานแบบประเมินเป้าหมายก่อนปิดกลุ่ม เพราะใช้เวลาเกินที่กำหนด ทำให้สมาชิกกลุ่มมีอาการเหนื่อยล้าและไม่กระตือรือร้นเท่าที่ควร

3.4 สรุปการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ ดังนี้

3.4.1 ในขั้นเริ่มต้นกลุ่ม ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง โดยใช้เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ การถาม การตีความ การสรุปความ การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข และทฤษฎีและเทคนิคเชิงจิตวิทยาด้วยเกมชื่อของฉันคือ และเกมเรื่องจริงหรืออิงนิยาย

3.4.2 ขั้นการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ ใช้ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่ม และทฤษฎีและเทคนิคเชิงจิตวิทยา ดังนี้

3.4.2.1 การพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคม ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม โดยใช้เทคนิคการแสดงตัวแบบ การให้การบ้าน การเสริมแรง ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง โดยใช้เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ โดยใช้เทคนิคจินตภาพ ใช้ทฤษฎีและเทคนิคเชิงจิตวิทยา โดยใช้กิจกรรมเส้นชีวิต และการฝึกทักษะช่วยเหลือผู้อื่น ในการพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมนี้ ผู้วิจัยใช้ปัจจัยเชิงเหตุในภาพรวม ได้แก่ ปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนตน ปัจจัยด้านความเอื้อเพื่อปัจจัยด้านคตินิยม และปัจจัยด้านหลักการนิยม เป็นแรงจูงใจให้แสดงพฤติกรรมเอื้อสังคม

3.4.2.2 การพัฒนาด้านการช่วยเหลือ ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม โดยใช้เทคนิคการแสดงตัวแบบ การเสริมแรง การชักจูงมโนภาพ การหยุดความคิด การให้การบ้าน ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบโซลูชั่นโฟกัส โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถาม คำถามข้อยกเว้น และคำถามวัดระดับ ใช้ทฤษฎีและเทคนิคเชิงจิตวิทยา โดยใช้การจัดการตนเอง การฝึกทักษะรับมือกับแรงกดดันจากกลุ่ม เกมลากเส้นบรรจบครบ 9 จุด และแบบประเมินวัดระดับ ในการพัฒนาด้านนี้ ผู้วิจัยใช้ปัจจัยเชิงเหตุ ได้แก่ ปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนตน ปัจจัยด้านความเอื้อเพื่อ และปัจจัยด้านคตินิยม เป็นแรงจูงใจให้แสดงพฤติกรรมช่วยเหลือ

3.4.2.3 การพัฒนาด้านการแบ่งปัน ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ โดยใช้เทคนิคจินตภาพ การชักจูงมโนภาพ และการพูดรอบวง ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง โดยใช้เทคนิคการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข การเห็นอกเห็นใจ ใช้ทฤษฎีและเทคนิคเชิงจิตวิทยา โดยใช้กิจกรรมการยอมรับและปฏิเสธสิ่งที่ถูกเสนอให้ และการฝึกทักษะการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น ในการพัฒนาด้านนี้ ผู้วิจัยใช้ปัจจัยเชิงเหตุ ได้แก่ ปัจจัยด้านความเอื้อเพื่อ เป็นแรงจูงใจให้แสดงพฤติกรรมการแบ่งปัน

3.4.2.4 การพัฒนาด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม โดยใช้เทคนิคความตระหนักรู้ในตนเอง อิสรภาพและความรับผิดชอบ ความโดดเด่นและสัมพันธภาพ การเอื้ออำนวย การทำให้เกิดความกระจำง ความเจียบ การสลับกัน ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง โดยใช้เทคนิคการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข ความจริงใจ และการเห็นอกเห็นใจ ใช้ทฤษฎีและเทคนิคเชิงจิตวิทยา โดยใช้กิจกรรมคุณเป็นใคร การยอมรับผิดชอบต่อสิ่งที่ได้เลือก และแบบประเมินการเข้ากลุ่ม ในการพัฒนาด้านนี้ ผู้วิจัยใช้ปัจจัยเชิงเหตุ ได้แก่ ปัจจัยด้านความเอื้อเฟื้อ เป็นแรงจูงใจให้แสดงพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล

3.4.2.5 การพัฒนาด้านการให้ความร่วมมือ ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบโซลูชันโฟกัส โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถาม คำถามข้อยกเว้น คำถามปาฏิหาริย์ คำถามวัดระดับ คำถามการตั้งเป้าหมาย ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง โดยใช้เทคนิคกระบวนการ WDEP ใช้ทฤษฎีและเทคนิคเชิงจิตวิทยา โดยใช้แบบฟอร์มการตั้งเป้าหมายครั้งแรก และแบบประเมินเป้าหมายก่อนปิดกลุ่ม กิจกรรมไม้กายสิทธิ์ กิจกรรมต่อของในตัว กิจกรรมกระจกเงา ในการพัฒนาด้านนี้ ผู้วิจัยใช้ปัจจัยเชิงเหตุ ได้แก่ ปัจจัยด้านคตินิยม เป็นแรงจูงใจให้แสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือ

3.4.2.6 การพัฒนาด้านการปฏิบัติตามปทัสสถาน ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเหตุผลอารมณ์และพฤติกรรม โดยใช้เทคนิคการสอนทฤษฎี A-B-C การโต้แย้งกับความเชื่อที่ไร้เหตุผล การเสริมแรง ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ โดยใช้เทคนิคจินตภาพ ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง โดยใช้เทคนิคกระบวนการ WDEP ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบโซลูชันโฟกัส โดยใช้เทคนิคคำถามวัดระดับ ใช้ทฤษฎีและเทคนิคเชิงจิตวิทยา โดยใช้ตารางการวิเคราะห์ความเชื่อที่ไร้เหตุผล และกิจกรรมยื่นมือออกไปเพื่อสังคม ในการพัฒนาด้านนี้ ผู้วิจัยใช้ปัจจัยเชิงเหตุ ได้แก่ ปัจจัยด้านหลักการนิยมนิยม เป็นแรงจูงใจให้แสดงพฤติกรรมการปฏิบัติตามปทัสสถาน

3.4.3 ขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม โดยใช้เทคนิคการเสริมแรง เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความมั่นใจในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองเมื่อต้องกลับไปสู่การดำเนินชีวิตประจำวัน

4. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมและรายด้านของกลุ่มทดลอง ระหว่างก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล

ก่อนการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมและรายด้านของกลุ่มทดลอง ระหว่างก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบซ้ำ และการเปรียบเทียบพหุคูณภายหลังการวิเคราะห์ความแปรปรวน ผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การตรวจสอบการแจกแจงแบบโค้งปกติของข้อมูลของกลุ่มทดลองโดยการทดสอบ Shapiro-Wilk พบว่า คำนัยสำคัญทางสถิติมีค่ามากกว่า .05 (ค่า Sig. เท่ากับ .071 - .521) แสดงให้เห็นว่า ข้อมูลของกลุ่มทดลองก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล มีการแจกแจงแบบโค้งปกติ

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวนของข้อมูลของกลุ่มทดลอง โดยการทดสอบสถิติของ Levene (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2553: 244) พบว่า ข้อมูลของกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล มีค่านัยสำคัญทางสถิติของสถิติ Levene มากกว่า .05 (ค่า Sig. เท่ากับ .296 -.994) แสดงว่าข้อมูลของกลุ่มทดลอง คือ คะแนนพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านการช่วยเหลือ ด้านการแบ่งปัน ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล ด้านการให้ความร่วมมือ และด้านการปฏิบัติตามปทัสถาน ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล มีความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน ดังนั้น เมื่อคะแนนทุกตัวแปรของกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล มีการแจกแจงแบบโค้งปกติ และมีความแปรปรวนเท่ากัน ผู้วิจัยนำข้อมูลดังกล่าวมาทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบซ้ำ และการเปรียบเทียบพหุคูณภายหลังการวิเคราะห์ความแปรปรวน

ผลการวิเคราะห์ พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมและคะแนนรายด้าน ได้แก่ ด้านการช่วยเหลือ ด้านการแบ่งปัน ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล ด้านการให้ความร่วมมือ และด้านการปฏิบัติตามปทัสถาน ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ค่า F เท่ากับ 35.801*, 26.056*, 11.319*, 20.532*, 19.491*, 15.834* ตามลำดับ และค่า Sig. น้อยกว่า .05) จึงทำการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมและรายด้านโดยวิธี Scheffe' พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมและคะแนนรายด้าน ได้แก่ ด้านการช่วยเหลือ ด้านการแบ่งปัน ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล ด้านการให้ความร่วมมือ และด้านการปฏิบัติตามปทัสถาน ของก่อนการทดลอง แตกต่างกับ หลังการทดลอง และระยะติดตามผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังการทดลอง และระยะติดตามผล กลุ่มทดลองมีพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านการช่วยเหลือ ด้านการแบ่งปัน ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล ด้านการให้ความร่วมมือ และด้านการปฏิบัติตามปทัสถาน สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ 4

5. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมและรายด้าน ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ระหว่างก่อนการทดลอง กับหลังการทดลอง และระยะติดตามผล

ก่อนการวิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมและรายด้าน ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เปรียบเทียบระหว่างก่อนการทดลอง กับหลังการทดลอง และระยะติดตามผล โดยใช้สถิติทดสอบทีแบบสองกลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน ผู้วิจัยได้ตรวจสอบการแจกแจงแบบโค้งปกติของกลุ่มตัวอย่าง โดยการทดสอบ Shapiro-Wilk พบว่าค่านัยสำคัญทางสถิติมีค่ามากกว่า .05 (ค่า Sig. เท่ากับ .085 - .958) แสดงให้เห็นว่า ข้อมูลของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล มีการแจกแจงแบบโค้งปกติ ดังนั้นสามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ และสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

5.1 การเปรียบเทียบก่อนการทดลอง พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมและรายด้านของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน โดยค่า t ของทุกตัวแปร (t เท่ากับ $-.241 - .956$) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันก่อนการให้คำปรึกษากลุ่ม

5.2 การเปรียบเทียบหลังการทดลอง พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมและรายด้านของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ค่า t เท่ากับ 5.884^{**}) และกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมเอื้อสังคมรายด้านสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน ได้แก่ ด้านการช่วยเหลือ (ค่า t เท่ากับ 4.921^{**}) ด้านการแบ่งปัน (ค่า t เท่ากับ 3.808^{**}) ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล (ค่า t เท่ากับ 3.355^{**}) ด้านการให้ความร่วมมือ (ค่า t เท่ากับ 6.264^{**}) และด้านการปฏิบัติตามปทัสสถาน (ค่า t เท่ากับ 3.477^{**})

5.3 การเปรียบเทียบระยะติดตามผล พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมและรายด้านของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ค่า t เท่ากับ 5.587^{**}) และกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมเอื้อสังคมรายด้านสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน ได้แก่ ด้านการช่วยเหลือ (ค่า t เท่ากับ 2.989^{**}) ด้านการแบ่งปัน (ค่า t เท่ากับ 4.508^{**}) ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล (ค่า t เท่ากับ 3.710^{**}) ด้านการให้ความร่วมมือ (ค่า t เท่ากับ 3.844^{**}) และด้านการปฏิบัติตามปทัสสถาน (ค่า t เท่ากับ 4.460^{**})

กล่าวสรุปได้ว่า จากผลวิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมและรายด้านของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล พบว่า ก่อนการทดลองไม่มีความแตกต่างกัน ส่วนหลังการทดลองและระยะติดตามผลมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่า การให้คำปรึกษากลุ่มมีผลทำให้พฤติกรรมเอื้อสังคมของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ 5

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม : การวิเคราะห์เชิงสาเหตุ ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยตามความมุ่งหมายของการวิจัย โดยมีลำดับดังนี้

1. การศึกษาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะในกรุงเทพมหานคร
2. การศึกษาปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคม โดยการตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลสมมติฐานปัจจัยเชิงเหตุ และการศึกษาอิทธิพลของปัจจัยเชิงเหตุในแต่ละด้าน
3. การสร้างรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะในกรุงเทพมหานคร และเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษากลุ่ม

การอภิปรายผลการศึกษามีดังนี้

1. การศึกษาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะในกรุงเทพมหานคร

1.1 การศึกษาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ จำแนกตามเพศ

จากการศึกษาพบว่า นักเรียนอาชีวะที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยรวมของพฤติกรรมเอื้อสังคมเท่ากับ 88.626 ซึ่งเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ มีค่าอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า นักเรียนอาชีวะเพศชายและเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมไม่แตกต่างกัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 88.651 และ 88.593 แสดงให้เห็นว่านักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานครทั้งเพศชายและเพศหญิงมีพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้จากผลการศึกษาดังกล่าว อาจกล่าวได้ว่าเป็นเพราะระดับการศึกษา ฐานะการเงิน และอายุที่ใกล้เคียงกันของนักเรียนอาชีวะที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ซึ่งหากพิจารณาด้านมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน ต้องถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ดีและมีคุณภาพ (กฤษณ์ บุตรเนียน; จุไร โชคประสิทธิ์; และอรสา จรูญธรรม. 2554: 44-52) ส่งผลให้นักเรียนเข้าใจในปัญหาสังคมและเกิดความเห็นอกเห็นใจ และในขณะที่ฐานะการเงินของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนต้องอยู่ในระดับที่สามารถชำระค่าใช้จ่ายในการเรียนได้ เป็นเครื่องชี้วัดว่าครอบครัวของนักเรียนมีได้รายได้ที่มั่นคง ส่งผลให้เกิดการช่วยเหลือสังคมมากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของวิลสัน และงานวิจัยของเพนเนอร์ (Dovidio; et al. 2006: 152; citing Wilson. 2000; Penner. 2005) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอุทิศตัวเป็นอาสาสมัครกับระดับการศึกษา และรายได้ พบว่าการศึกษาทำให้เกิดความตระหนักรู้ในปัญหา ทำให้เกิดความเห็นอกเห็นใจมากขึ้น และสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งนำไปสู่การอุทิศตัวมากขึ้น และผู้ที่มีรายได้มั่นคงจะบริจาคและอุทิศตัวเพื่อสังคมมากกว่าผู้ที่ต้องทำงานหาเช้ากินค่ำ

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะเป็นรายด้าน พบว่า ในด้านการช่วยเหลือ นักเรียนอาชีวะเพศชายและเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.960 และ 17.963 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ในด้านการแบ่งปัน นักเรียนอาชีวะเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนอาชีวะเพศชาย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.939 และ 16.688 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ในด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล นักเรียนอาชีวะเพศชายมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเพศหญิง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.591 และ 15.418 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ในด้านการให้ความร่วมมือ นักเรียนอาชีวะเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนอาชีวะเพศชาย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 19.314 และ 18.926 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และในด้านการปฏิบัติตามปทัสถาน นักเรียนอาชีวะเพศชายมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเพศหญิง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 19.485 และ 18.960 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า การที่นักเรียนอาชีวะเพศหญิงมีพฤติกรรมเอื้อสังคมด้านการแบ่งปัน และด้านการให้ความร่วมมือ สูงกว่านักเรียนอาชีวะเพศชาย อาจกล่าวได้ว่าเป็นเพราะเพศหญิงมีความเห็นอกเห็นใจ ความอ่อนโยน มีรายละเอียดของการเอาใจใส่ดูแล และแบ่งปัน

สิ่งของที่มีอยู่ให้กับเพื่อนและบุคคลรอบข้างมากกว่าเพศชาย เช่น สังเกตถึงความต้องการความช่วยเหลือ เกิดความสงสารเมื่อพบเห็นผู้ที่ขาดแคลน เป็นต้น จึงส่งผลให้นักเรียนอาชีวะเพศหญิงมีพฤติกรรมเอื้อสังคมด้านการแบ่งปัน และด้านการให้ความร่วมมือสูงกว่านักเรียนอาชีวะเพศชาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไอเซนเบิร์กและเลนนอน (Dovidio; et al. 2006: 218; citing Eisenberg; & Lennon. 1983) ที่พบว่าเพศหญิงจะตีความหรืออ่านความรู้สึกจากลักษณะท่าทางที่แสดงออกของบุคคลรอบข้างด้วยความรู้สึกเห็นอกเห็นใจได้ดีกว่าเพศชาย อีกทั้งจากงานวิจัยของครอสและแมดสัน (Dovidio; et al. 2006: 218; citing Cross; & Madson. 1997) ที่ได้ศึกษาและพบว่าเพศหญิงจะช่วยเหลือเพื่อนอย่างใกล้ชิดเป็นส่วนบุคคลในด้านอารมณ์ความรู้สึก และให้คำปรึกษาอย่างไม่เป็นทางการในเรื่องปัญหาส่วนตัวและด้านจิตใจ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของคาร์โลและคณะ (Dovidio; et al. 2006: 216; citing Carlo; et al. 2001) ที่ได้ทำการศึกษาเยาวชนในประเทศบราซิล พบว่า โดยทั่วไปเยาวชนหญิงจะแบ่งปันทรัพยากรที่ตนเองมีอยู่ให้กับคนรอบข้างมากกว่าเยาวชนชาย และงานวิจัยของเบ็กเกอร์และเอ็กลี (Dovidio; et al. 2006: 216; citing Becker; & Eagly. 2004) ที่พบว่าเพศหญิงจะประกอบอาชีพด้านการดูแล เช่น พยาบาล และจะบริจาคอวัยวะเพื่อการกุศล มากกว่าเพศชาย ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าเพศหญิงมีความเห็นอกเห็นใจสูง และมีความละเอียดอ่อนในการสังเกต ส่งผลให้เพศหญิงมีพฤติกรรมการแบ่งปันและการให้ความร่วมมือสูงกว่าเพศชาย

จากผลการศึกษาดังกล่าวยังแสดงให้เห็นว่า นักเรียนอาชีวะเพศชายมีพฤติกรรมเอื้อสังคมด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล และด้านการปฏิบัติตามปทัสถานสูงกว่านักเรียนอาชีวะเพศหญิง อาจกล่าวได้ว่าเป็นเพราะเพศชายมีลักษณะชอบการผจญภัย ชอบการเสี่ยงภัย แสดงตัวเป็นฮีโร่หรือพระเอกซึ่งต้องเสียสละตนเองเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่มีคุณค่าทางสังคม เช่น การออกค่ายอาสา ร่วมเดินวิ่งการกุศล การเป็นแบบอย่างในการรักษากฎระเบียบโดยเฉพาะในภาวะฉุกเฉินหรือเมื่อมีการร้องขอ เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของไดค์แมนและเอ็กลี (Dovidio; et al. 2006: 218; citing Diekman; & Eagly. 2000) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของเพศ พบว่า ปทัสถานทางสังคมให้บทบาทของ เพศชายเข้มแข็งกว่าเพศหญิง จึงทำให้เพศชายแสดงการเสี่ยงภัย ผจญภัย ความกล้าหาญ ปกป้องผู้ที่อ่อนแอกว่า และให้ความช่วยเหลือในภาวะฉุกเฉิน มากกว่าเพศหญิง นอกนั้นยังมีงานวิจัยของคิตเดอร์ (Dovidio; et al. 2006: 219; citing Kidder. 2002) ที่ได้ศึกษาการอุทิศตนของพนักงานในองค์กร พบว่า เพศหญิงจะให้ความช่วยเหลือกับเพื่อนร่วมงานมากกว่าเพศชาย ซึ่งมีสาเหตุหลักมาจากความเห็นอกเห็นใจ ในขณะที่เพศชายจะให้ความช่วยเหลือองค์กรมากกว่าเพศหญิงเพราะการปฏิบัติตามปทัสถานขององค์กร

1.2 การศึกษาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ จำแนกตามตัวแปรสังเกต

จากการศึกษาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่าพฤติกรรมเอื้อสังคมมีตัวแปรสังเกต ได้แก่ การช่วยเหลือ การแบ่งปัน การเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล การให้ความร่วมมือ และการปฏิบัติตามปทัสถาน ซึ่งตัวแปรเหล่านี้เป็นลักษณะ

ของพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ ผลการวิจัยพบว่าตัวแปรสังเกตทั้ง 5 ตัวมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ .68, .63, .65, .76 และ .61 ตามลำดับ ที่นัยสำคัญทางสถิติ .01 (ค่า t เท่ากับ 14.21 - 18.42) แสดงว่าตัวแปรสังเกตทั้ง 5 ตัวสามารถบ่งชี้ลักษณะพฤติกรรมเอื้อสังคมได้ดี กล่าวคือพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะในกรุงเทพมหานครมีการแสดงออกทางปฏิบัติใน 5 ลักษณะนี้อย่างชัดเจน โดยมีลักษณะของการให้ความร่วมมือมากที่สุด (.76) รองลงมาเป็นการช่วยเหลือ (.68) การร่วมการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล (.65) การแบ่งปัน (.63) และน้อยที่สุดคือการปฏิบัติตามปทัสถาน (.61) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ 1

ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่าเป็นเพราะว่าผู้วิจัยได้นำผลการศึกษาจากทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเอื้อสังคม และข้อสรุปที่ได้จากการสนทนากลุ่มระหว่างผู้เชี่ยวชาญ และจากการสัมภาษณ์กลุ่มนักเรียนอาชีวะในระดับผู้นำและนักกิจกรรม มากำหนดรายละเอียดทั้ง 5 ลักษณะของพฤติกรรมเอื้อสังคมในการสร้างแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ ซึ่งทำให้เนื้อหาของแบบวัดสอดคล้องกับประเด็นของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวันของนักเรียนอาชีวะ และมีค่าความเชื่อมั่นในระดับสูงมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ .956 ตัวอย่างการบริจาคเลือดจัดเป็นการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล อย่างหนึ่ง แต่นักเรียนอาชีวะระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพส่วนใหญ่ยังมีอายุไม่ครบ 18 ปีบริบูรณ์ จึงไม่สามารถแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมด้วยการบริจาคเลือดได้ แต่จะแสดงออกอย่างเต็มที่ในการร่วมบำเพ็ญประโยชน์ตามสถานที่ต่างๆ เช่น วัด โรงเรียน ชุมชน หรือการให้ความร่วมมือในกิจกรรมกีฬาสี การทำโครงการกลุ่ม ชมรมที่สังกัด การช่วยเหลือและการแบ่งปันที่มีให้กันในกลุ่มเพื่อน การรักษากฎระเบียบของสังคมที่ใกล้ชิด เช่น กฎระเบียบของโรงเรียน การเข้าคิว การรักษาความสะอาดในโรงอาหาร เป็นต้น ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผลการวิจัยยืนยันทฤษฎีและแนวคิดของพฤติกรรมเอื้อสังคมที่ผู้วิจัยได้ศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของมูเซน และ ไอเซนเบิร์ก (Mussen; & Eisenberg. 1977: 3) บาร์-ทาล และ ราวิฟ (Bar-tal; & Raviv. 1982: 199) และ เรโคสกี (Reykowski. 1982: 378) ที่ได้แจกแจงรูปแบบหรือลักษณะของพฤติกรรมเอื้อสังคมครอบคลุมปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง เช่น การให้ความช่วยเหลือด้านวัตถุและด้านจิตใจ แก่คนทุกข์ยากลำบาก การแบ่งปันวัตถุสิ่งของที่มีอยู่ การร่วมการเข้าร่วมกิจกรรม การกุศล การให้ความร่วมมือ การเสียสละตนเอง และการปฏิบัติตามปทัสถาน และงานวิจัยของ มิลเลอร์ และคณะ (Miller; et al. 199: 54) ที่ว่าพฤติกรรมเอื้อสังคมเป็นพฤติกรรมเชิงบวกที่ขยายตัวเพิ่มมากขึ้นในสังคม โดยมีเจตนาที่จะก่อคุณประโยชน์ให้กับผู้อื่น เช่น การแบ่งปัน การช่วยเหลือ การบริจาค เป็นต้น

2. การศึกษาปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคม โดยการตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลสมมติฐานปัจจัยเชิงเหตุ และการศึกษาอิทธิพลของปัจจัยเชิงเหตุในแต่ละด้าน

2.1 การตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลสมมติฐานปัจจัยเชิงเหตุ

จากการวิเคราะห์โมเดลสมมติฐานปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะในกรุงเทพมหานคร พบว่าโมเดลสมมติฐานปัจจัยเชิงเหตุมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าสถิติ Chi-square (χ^2) = 45.00 ($p = .10$) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่องศาอิสระ (df) = 34, $\chi^2/df = 1.32$ และค่าดัชนีอื่นๆเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ค่า GFI = .99, ค่า AGFI = .98, ค่า CFI = 1.00, ค่า RMSEA = .01, ค่า SRMR = .01 กล่าวคือ เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์ความกลมกลืนพบว่าค่า Chi-square (χ^2) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อัตราส่วนระหว่างค่า Chi-square (χ^2) กับองศาอิสระ (df) มีค่าไม่เกิน 2 และดัชนีอื่นๆยังชี้ให้เห็นว่าโมเดลสมมติฐานปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ 2

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้วิจัยได้ศึกษาเฉพาะปัจจัยเชิงเหตุที่เป็นแรงจูงใจให้แสดงพฤติกรรมเอื้อสังคม โดยตัดปัจจัยอื่นที่อาจเป็นตัวแปรแทรกซ้อน เช่น ปัจจัยของจำนวนผู้รับรู้ในเหตุการณ์ ซึ่งมีผลต่อการกระจายความรับผิดชอบ ปัจจัยความเป็นสังคมเมืองที่มีความเป็นปัจเจกบุคคลสูงและสังคมชนบทที่มีความเอื้ออาทรสูง และปัจจัยการเกื้อกูลในระบบเครือญาติ ผู้วิจัยใช้แนวคิดของเบทสัน (Mikulincer; & Shaver. 2010: 20-28; citing Batson. 2008) ที่ได้อธิบายรูปแบบของปัจจัยเชิงเหตุที่เป็นแรงจูงใจให้แสดงพฤติกรรมเอื้อสังคม ประกอบด้วย รูปแบบที่ 1 การกระทำที่มุ่งประโยชน์ส่วนตัว หมายถึง การแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมที่มีแรงจูงใจทำเพื่อประโยชน์ของตนเองเป็นหลักสำคัญ รูปแบบที่ 2 การกระทำที่เกิดจากความเอื้อเฟื้อ หมายถึง การแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมที่มีแรงจูงใจทำเพื่อประโยชน์ของบุคคลอื่นโดยไม่หวังผลตอบแทนจากบุคคลที่ได้รับการช่วยเหลือ หรือจากผู้ใดทั้งสิ้น รูปแบบที่ 3 การกระทำที่เกิดจากคตินิยม หมายถึง การแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมที่มีแรงจูงใจทำเพื่อประโยชน์ของกลุ่มที่ไม่ใช่ตัวบุคคล และรูปแบบที่ 4 การกระทำที่เกิดจากหลักการนิยม หมายถึง การแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมที่มีแรงจูงใจทำเพื่อสนับสนุนหลักการทางศีลธรรมเป็นสิ่งยึดเหนี่ยว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุย เซค และไล (Siu; Shek; & Lai. 2012: 1-7) ที่ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่ทำนายพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ได้แก่ สถานการณ์ที่เอื้อต่อสังคม ค่านิยมของการแสวงหาประโยชน์ส่วนตัว และความเห็นอกเห็นใจ

2.2 การศึกษาอิทธิพลของปัจจัยเชิงเหตุในแต่ละด้าน

เมื่อพิจารณาถึงอิทธิพลของปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ พบว่าปัจจัยเชิงเหตุทั้ง 4 ด้าน ส่งอิทธิพลทางตรงมีค่าเป็นบวกต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือ ปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนตัว ปัจจัยด้านความเอื้อเฟื้อ ปัจจัยด้านคตินิยม และปัจจัยด้านหลักการนิยม ส่งอิทธิพลทางตรงต่อ

พฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .16, .22, .29 และ .28 ตามลำดับ แสดงว่าปัจจัยเชิงเหตุทั้ง 4 ด้านเป็นสาเหตุสำคัญของการมีพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ และร่วมกันอธิบายพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะได้ร้อยละ 62 ($R^2 = .62$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ 3

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้วิจัยได้ศึกษาเฉพาะตัวแปรปัจจัยเชิงเหตุที่เป็นแรงจูงใจส่งอิทธิพลโดยตรงต่อพฤติกรรมเอื้อสังคม โดยตัดประเด็นในเรื่องของตัวแปรส่งผ่านอื่นๆ ที่อาจมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมเอื้อสังคม และปัจจัยเชิงเหตุที่เป็นแรงจูงใจในการแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมของบุคคลอาจมาจากเพียงปัจจัยด้านเดียว หรือมีปัจจัยด้านอื่นร่วมอยู่ด้วย เช่น บริจาคทาน เพราะอยากได้คำชมเชย แต่ในขณะเดียวกันก็เกิดความสงสาร และมีหลักการด้านมนุษยธรรมเป็นแรงจูงใจเสริมให้แสดงพฤติกรรมเอื้อสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเบทสัน (Mikulincer; & Shaver. 2010: 29; citing Batson. 2008) ที่กล่าวว่า แรงจูงใจที่ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมมาจากปัจจัยเชิงเหตุทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนตน ปัจจัยด้านความเอื้อเฟื้อ ปัจจัยด้านคตินิยม และปัจจัยด้านหลักการนิยม ซึ่งสามารถส่งอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมได้อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือส่งอิทธิพลควบคู่กันไป หรือส่งอิทธิพลพร้อมกันทั้ง 4 ปัจจัย

เมื่อพิจารณาอิทธิพลของปัจจัยเชิงเหตุในแต่ละด้าน ที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ พบว่าในแต่ละปัจจัยเชิงเหตุส่งอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะแตกต่างกัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ปัจจัยเชิงเหตุด้านประโยชน์ส่วนตน ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยเชิงเหตุด้านประโยชน์ส่วนตนประกอบ ด้วยตัวแปรสังเกต คือการแสวงหารางวัลหรือผลตอบแทนให้กับตนเอง การหลีกเลี่ยงการลงโทษตนเอง และการลดสิ่งเร้าที่ไม่พึงปรารถนา มีอิทธิพลทางตรงเป็นบวกต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ มีค่าอิทธิพลทางตรงเท่ากับ .16 ซึ่งผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนตนเป็นปัจจัยเชิงเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดพฤติกรรมเอื้อสังคม แม้จะเป็นปัจจัยที่มาจากความเห็นแก่ตัวของมนุษย์ แสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมเพื่อแสวงหารางวัลหรือผลตอบแทนให้กับตนเองในรูปของวัตถุ หรืออารมณ์ความรู้สึก แต่ก็สามารถกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมช่วยเหลือ การแบ่งปัน การร่วมการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล การให้ความร่วมมือ และการปฏิบัติตามปทัสถาน อันเป็นการเกื้อกูลประโยชน์ให้กับสังคม สอดคล้องกับแนวคิดของ สมิท และแมคกี (Smith; & Mackie. 2007: 518) ที่อธิบายปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนตนไว้ว่า เป็นความปรารถนาที่ต้องการได้รับรางวัลตอบแทนสำหรับตนเองจากพฤติกรรมเอื้อสังคมที่บุคคลนั้นๆ ได้กระทำ ซึ่งรางวัลดังกล่าวอาจเป็นในรูปของวัตถุสิ่งของหรือความรู้สึกเชิงบวกก็ได้ และแนวคิดของเบทสัน (Batson. 1995: 333-381) ที่ได้เสนอรูปแบบของการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนที่เป็นปัจจัยให้เกิดพฤติกรรมเอื้อสังคม ด้วยการทำการทดลองเชิงประจักษ์และได้ผลลัพธ์ยืนยันที่ชัดเจน โดยได้อธิบายรูปแบบของการแสวงหาประโยชน์ส่วนตนเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ การแสวงหารางวัลทางวัตถุ ทางสังคม และผลตอบแทนให้กับตนเอง การหลีกเลี่ยงการลงโทษตนเองในด้านวัตถุและด้านสังคม และการลดสิ่งเร้าที่ไม่พึงปรารถนา

อย่างไรก็ตาม จากผลการวิจัยยังพบว่าปัจจัยเชิงเหตุด้านประโยชน์ส่วนตนกลับมีอิทธิพลน้อยที่สุดต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะเมื่อเปรียบเทียบกับปัจจัยเชิงเหตุด้านอื่นๆ แสดงให้เห็นว่านักเรียนอาชีวะมีพฤติกรรมเอื้อสังคม โดยมีสาเหตุมาจากปัจจัยเชิงเหตุด้านอื่นมากกว่าปัจจัยเชิงเหตุด้านประโยชน์ส่วนตน ซึ่งอาจเป็นผลมาจากช่วงอายุของนักเรียนอาชีวะที่จัดอยู่ในกลุ่มของวัยรุ่น เป็นวัยที่ให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อน ที่แสดงออกเพื่อกลุ่มและเสียสละเพื่อพวกพ้องมากกว่าตนเอง ประกอบกับการปลูกฝังค่านิยมบางประการที่มีในหมู่นักเรียนอาชีวะ เช่น การรักสถาบัน และการนับถือรุ่นพี่ จึงทำให้นักเรียนอาชีวะแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมเพื่อกลุ่ม เพื่อหลักการ มากกว่าเพื่อประโยชน์ของตนเอง ทั้งนี้จากผลการศึกษาดังกล่าวไม่สอดคล้องกับกลุ่มนักวิชาการที่สนับสนุนแนวคิดเชิงจิตวิทยาในเรื่องการแสวงหาประโยชน์ส่วนตน ที่เชื่อว่ามนุษย์นั้นแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยมุ่งหวังเฉพาะประโยชน์ส่วนตนเท่านั้น (Cialdini; et al. 1997: 481-494; Baumann; Cialdini; & Kendrick. 1981: 1039-1046)

2. ปัจจัยเชิงเหตุด้านความเอื้อเฟื้อ ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยเชิงเหตุด้านความเอื้อเฟื้อประกอบด้วยตัวแปรสังเกต คือความเห็นอกเห็นใจมีอิทธิพลทางตรงเป็นบวกต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ มีค่าอิทธิพลทางตรงเท่ากับ .22 แสดงว่าปัจจัยด้านความเอื้อเฟื้อเป็นปัจจัยเชิงเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดพฤติกรรมเอื้อสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไอเซนเบิร์ก และคณะ (Eisenberg; et al. 2014: 143-180) ที่ว่า ความเอื้อเฟื้อและความเห็นอกเห็นใจเป็นปัจจัยเชิงเหตุที่มีอิทธิพลส่งเสริมพฤติกรรมเอื้อสังคม ลดพฤติกรรมก้าวร้าวและต่อต้านสังคม และส่งผลดีต่อสัมพันธภาพในกลุ่ม

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่าความเห็นอกเห็นใจที่มีตัวชี้วัดอยู่ 8 คุณลักษณะ ได้แก่ ตื่นเต้นใจ อบอุ่น ใจอ่อน อ่อนโยน สงสาร เศร้าใจ สะเทือนใจ ห่วงใย ตามที่ฟูลซ์ ชาลเลอร์ และโคลด์นีย์ (Dovidio; et al. 2006: 132; citing Fultz; Schaller; & Cialdini. 1988) ได้นำเสนอ ผู้วิจัยได้นำคุณลักษณะเหล่านี้ มาสร้างแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะในด้านความเห็นอกเห็นใจ ซึ่งเป็นตัวแปรสังเกตของปัจจัยด้านความเอื้อเฟื้อ จึงทำให้แบบวัดในด้านความเห็นอกเห็นใจสามารถบ่งชี้ลักษณะความเอื้อเฟื้อของนักเรียนอาชีวะได้เป็นอย่างดี โดยความเห็นอกเห็นใจมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูง เท่ากับ .87

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาค่าอิทธิพลทางตรงของปัจจัยเชิงเหตุด้านความเอื้อเฟื้อมีค่าเท่ากับ .22 ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมไม่มากเท่ากับปัจจัยเชิงเหตุด้านคตินิยม และปัจจัยเชิงเหตุด้านหลักการนิยม แสดงให้เห็นว่านักเรียนอาชีวะแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมด้วยปัจจัยเชิงเหตุด้านความเอื้อเฟื้อไม่มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเป็นนักเรียนอาชีวะที่มีอายุระหว่าง 16-20 ปี กำลังเป็นวัยรุ่นที่มีพัฒนาการทางอารมณ์เป็นแบบ "พายุบูแคม (Storm and Stress)" ดังที่ พาสนา จุลรัตน์ (2548: 53) ได้อธิบายว่า เป็นภาวะอารมณ์ที่เกิดขึ้นกับเด็กวัยรุ่นซึ่งมีทุกประเภท เช่น รัก ชอบ โกรธ เกลียด อิจฉา ริษยา ใ้อวด สับสน และหงุดหงิด เป็นต้น จึงทำให้ไม่สามารถแสดงความเห็นอกเห็นใจออกมาได้อย่างสม่ำเสมอ

3. ปัจจัยเชิงเหตุด้านคตินิยม ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยเชิงเหตุด้านคตินิยมประกอบด้วยตัวแปรสังเกต คือ อัตลักษณ์กลุ่ม การร่วมมือกัน และค่านิยมกลุ่ม มีอิทธิพลทางตรงเป็นบวกต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ มีค่าอิทธิพลทางตรงเท่ากับ .29 ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าคตินิยมเป็นปัจจัยเชิงเหตุสำคัญที่สุดที่ทำให้เกิดพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางตรงที่มีค่ามากที่สุดเท่ากับ .29 เมื่อเทียบกับปัจจัยเชิงเหตุอื่น แสดงให้เห็นว่านักเรียนอาชีวะมีวัฒนธรรมความเป็นกลุ่มสูง เพราะว่าวัยของนักเรียนอาชีวะกำลังก้าวเข้าสู่วัยรุ่น ซึ่งมักจะคบเพื่อนที่มีความสนใจและมีค่านิยมร่วมกัน ดังที่สจวร์ต โค้วตระกูล (2554: 90) อธิบายไว้ว่า วัยรุ่นทั้งชายและหญิงมีความต้องการที่จะทำอะไรทุกอย่างเหมือนเพื่อนร่วมวัย ตั้งแต่การแต่งตัว ความประพฤติ การใช้ภาษา รวมทั้งความเชื่อและค่านิยม ดังนั้น เพราะการมีวัฒนธรรมสูงหรือมีคตินิยมสูง จึงส่งผลให้นักเรียนอาชีวะแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมสูงด้วยเช่นกัน ซึ่งมักจะแสดงออกในลักษณะของการเพิ่มพูนสวัสดิการของกลุ่มที่ตนเองสังกัดมากกว่าเพื่อประโยชน์ของตนเอง

ผลการวิจัยอีกประการหนึ่งที่เป็นประเด็นสำคัญหรือข้อสังเกต คือ ปัจจัยเชิงเหตุด้านคตินิยมมีตัวบ่งชี้ที่สำคัญมากที่สุด ได้แก่ การร่วมมือกัน รองลงมาได้แก่ค่านิยมกลุ่ม และอัตลักษณ์กลุ่ม โดยพิจารณาจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานที่มีค่าเท่ากับ .88, .83 และ .75 ตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเมื่อนักเรียนอาชีวะแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมที่เกิดจากปัจจัยเชิงเหตุด้านคตินิยม พวกเขาจะแสดงออกในลักษณะของการร่วมมือกันในกลุ่มมากที่สุด เช่น ให้ความสำคัญกับเป้าหมายของกลุ่ม ยึดความคิดเห็นของกลุ่มเป็นหลัก และเก็บรักษาความลับของกลุ่ม เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มโดยไม่อิงกับประโยชน์ส่วนตัว รักษาสัมพันธภาพของกลุ่ม และร่วมกันรับผิดชอบต่อกลุ่ม สอดคล้องกับ เดวิดสันและคณะ และมิลเลอร์ (Snyder; & Lopez. 2007: 463; citing Davidson; et al. 1976; Miller. 1994) ที่อธิบายว่า การร่วมมือกันแสดงออกในการให้ความใส่ใจอย่างมากกับกฎข้อบังคับและเป้าหมายของกลุ่ม โดยคิดอย่างรอบคอบถึงสัญญาผูกมัดและหน้าที่ที่ตามมาของกลุ่มที่ตนเองเป็นสมาชิกอยู่ และสอดคล้องกับ คิม (Snyder; Lopez. 2007: 463; citing Kim. 1994) ที่กล่าวว่า การร่วมมือกันยังแสดงออกในการให้ความสำคัญกับความต้องการของกลุ่มเป็นอันดับแรก ก่อนความต้องการของตนเอง ร่วมกันตัดสินใจ สร้างความแนบแน่นความเป็นหนึ่งเดียวกัน และมีความซื่อสัตย์จงรักภักดีต่อกลุ่ม

4. ปัจจัยเชิงเหตุด้านหลักการนิยมนิยม ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยเชิงเหตุด้านหลักการนิยมนิยมประกอบด้วยตัวแปรสังเกต คือ ความเคารพในตัวบุคคล ความยุติธรรม การไม่คิดทำร้ายผู้อื่น และการคิดแต่ทำดี มีอิทธิพลทางตรงเป็นบวกต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ มีค่าอิทธิพลทางตรงเท่ากับ .28 ผลการวิจัยพบว่านักเรียนอาชีวะให้ความสำคัญกับคุณธรรมและจริยธรรมสูงรองลงมาจากคตินิยม โดยพิจารณาจากปัจจัยเชิงเหตุด้านหลักการนิยมนิยมที่มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .28 ซึ่งไม่สอดคล้องกับความคิดเห็นของสังคมที่มองว่านักเรียนอาชีวะมีปัญหาเรื่องพฤติกรรม เช่น การใช้ความรุนแรง การต่อต้านกฎระเบียบของสถาบัน การไม่เคารพครูผู้สอน การทะเลาะวิวาท การติดยาเสพติด การทำสิ่งผิดกฎหมายหรือแสดงพฤติกรรมอยู่เหนือ

กฎหมาย (ดวงนภา มาราณารักษ์. 2554: 9) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะค่านิยมของสังคมที่ให้ความสำคัญกับเรื่องไม่ดีมากกว่าเรื่องดี เพราะสามารถจุดกระแสความสนใจ และความอยากรู้อยากเห็นของผู้คน จึงทำให้ภาพลักษณ์ของนักเรียนอาชีวะปรากฏทางด้านลบมากกว่าด้านบวก ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้วนักเรียนอาชีวะส่วนใหญ่มีคุณธรรมและจริยธรรม สร้างสรรค์ความดีและประโยชน์มากมายให้กับครอบครัวและสังคม แต่ไม่ปรากฏเป็นข่าวให้ผู้คนได้รับทราบ และอีกเหตุผลประการหนึ่งคือ ทางสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้จัดกิจกรรมส่งเสริมด้านคุณธรรมจริยธรรมอย่างเข้มข้นในสถานศึกษาอาชีวศึกษาทั่วประเทศ เช่น โครงการอาชีวะอาสา และโครงการพัฒนาครูและนักเรียนอาชีวศึกษาแกนนำธรรมาภิบาล เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. 2558: ออนไลน์) จึงส่งผลพัฒนาให้นักเรียนอาชีวะที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2559 ที่ผู้วิจัยใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลมีคุณธรรมและจริยธรรมสูง

ผลการวิจัยอีกประการหนึ่งที่เป็นประเด็นควรพิจารณา คือนักเรียนอาชีวะมีความเคารพต่อบุคคลในเรื่องของสิทธิเสรีภาพ และมีความคิดที่จะทำดี โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ .93 และ .90 ตามลำดับ มีค่าสูงสุดเมื่อเทียบกับตัวแปรสังเกตทั้งหมด แสดงให้เห็นว่านักเรียนอาชีวะมีลักษณะเด่นในคุณธรรมและจริยธรรม พร้อมทั้งจะแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของเบทสัน ฮามัด และทัง (Batson; Ahmad; Tsang. 2002: 440) ที่สรุปว่ามนุษย์ไม่ได้ขาดจิตสำนึกทางศีลธรรม ตรงกันข้ามมนุษย์ส่วนใหญ่มีศีลธรรมสูง แต่เป็นการง่ายที่จะฝ่าฝืนหลักการทางศีลธรรมเพื่อประโยชน์ของตนเอง โดยอ้างความชอบธรรมให้กับตนเองหรืออย่างน้อยที่สุดก็ด้วยเหตุผล ที่ไม่ได้ทำให้ใครเดือดร้อน แท้จริงแล้วหลักการทางศีลธรรมมีความแข็งแกร่งหนักแน่นในตัวมันเอง แต่แรงจูงใจที่จะทำเพื่อสนับสนุนความเป็นหลักการดังกล่าวดูเหมือนยังขาดมาตรฐานและความมุ่งมั่นอย่างจริงจัง

3. การสร้างรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะในกรุงเทพมหานคร และเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษากลุ่ม

ผู้วิจัยได้สร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ ด้วยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่ม ในมิติด้านการรู้จัก มิติด้านอารมณ์ความรู้สึก และมิติด้านพฤติกรรม ทฤษฎีและเทคนิคเชิงจิตวิทยา เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ ซึ่งโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มที่สร้างขึ้นนี้ ได้มีการพัฒนาและปรับปรุงโดยผ่านกระบวนการตรวจสอบพิจารณาความถูกต้องเชิงเนื้อหา วัตถุประสงค์ และทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มจากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน มีการทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง ทำการปรับปรุงแก้ไขโปรแกรม แล้วนำมาใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง 16 คน โดยผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย แยกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน ซึ่งกลุ่มทดลองได้เข้ารับโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มจำนวน 11 ครั้ง 5 สัปดาห์ ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการให้คำปรึกษาใดๆ เมื่อทำการทดลองเสร็จ ผู้วิจัยได้ติดตามผล 1 เดือน แล้วนำคะแนนแบบวัดปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมาเปรียบเทียบความแตกต่างเพื่อทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

3.1 การเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษากลุ่ม ด้วยการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 4 คือ กลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม มีพฤติกรรมเอื้อสังคมสูงขึ้น เมื่อเปรียบเทียบระหว่างก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล จากผลของการวิเคราะห์ข้อมูลหลังเสร็จสิ้นกระบวนการให้คำปรึกษากลุ่ม พบว่ากลุ่มทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมและรายด้านสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และมีความคงทนของพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมและรายด้าน สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 หลังจากยุติการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะเป็นเวลา 1 เดือน โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1.1 กลุ่มทดลองมีพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมสูงขึ้น เมื่อเปรียบเทียบระหว่างก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า กลุ่มทดลองมีพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 หลังจากที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม และ มีความคงทนของพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 หลังจาก 1 เดือนที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ 4 แสดงให้เห็นว่า การให้คำปรึกษากลุ่มสามารถพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของกลุ่มทดลองให้สูงขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม ด้วยการใช้เทคนิคการแสดงตัวแบบโดยผู้วิจัยถามถึงบุคคลที่เป็นฮีโร่ในดวงใจในเรื่องการช่วยเหลือสังคม สมาชิกทุกคนตอบเป็นเสียงเดียวกันว่า "พี่ตูน บอดี้แสลม" ในการวิ่งจัดหาทุนให้กับโรงพยาบาลบางสะพาน ซึ่งได้เงินบริจาคสูงถึง 70 ล้านบาท และผู้วิจัยนำเสนอภาพเหตุการณ์การอุทิศตัวช่วยเหลือสังคมของบุคคลต่างๆ ในอดีตและปัจจุบัน ทำให้สมาชิกกลุ่มเกิดการเรียนรู้ สังเกต และเกิดการเลียนแบบพฤติกรรมของบุคคลตัวอย่าง ดังความรู้สึกของสมาชิกกลุ่มที่แสดงออกด้วยคำพูดว่า "เป็นเรื่องน่าตื่นเต้นที่ได้ช่วยเหลือสังคม" และ "มีแรงบันดาลใจอะไรที่ทำให้คนเหล่านี้อุทิศตัวได้ขนาดนี้"

นอกจากนี้ การใช้เทคนิคจินตภาพของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ โดยให้สมาชิกกลุ่มคิดถึงพฤติกรรมเอื้อสังคมที่ทำในอดีต ที่อยากทำหากย้อนอดีตได้ และที่ตั้งใจจะทำในอนาคต สมาชิกกลุ่มได้ถ่ายทอดความรู้สึกของตนเองออกมา เช่น "ถ้าย้อนอดีตได้ก็จะไม่ขาดเรียน ฉะนั้นสิ่งที่ตั้งใจจะทำคือปฏิบัติตามกฎระเบียบของวิทยาลัย มาเรียนทุกวันและไม่เข้าสาย" "คิดถึงเวลาที่แม่บอกให้ช่วยล้างจาน แต่ตัวเองก็ไม่ได้ทำ อยากจะกลับไปทำ ตั้งใจว่าเย็นนี้จะกลับไปช่วยแม่ล้างจาน" คำพูดเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความตั้งใจของสมาชิกกลุ่มที่จะแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคม เหมือนกับบุคคลตัวแบบที่เป็นฮีโร่ในดวงใจของเขา

อีกทั้งการใช้เทคนิคเชิงจิตวิทยา ได้แก่ กิจกรรมเส้นชีวิต ทำให้พฤติกรรมเอื้อสังคมของสมาชิกกลุ่มแต่ละคนที่อยู่ในความคิดเป็นนามธรรม กลั่นกลายเป็นรูปธรรมด้วยการเขียนบันทึกและประสานกับความตั้งใจที่จะทำ เป็นเหมือนพันธะสัญญาที่สมาชิกกลุ่มแต่ละคนทำไว้กับกลุ่ม การใช้เทคนิคการฝึกทักษะช่วยเหลือผู้อื่น ทำให้สมาชิกเรียนรู้และฝึกทักษะตนเองอย่างเป็นขั้นตอนในการช่วยเหลือผู้อื่น การที่ผู้วิจัยแจกที่คั่นหนังสือ "พฤติกรรมเอื้อสังคม" ให้กับสมาชิกกลุ่มไว้ติดตัวในการทบทวนความหมายและรูปแบบของพฤติกรรมเอื้อสังคม ซึ่งการทบทวนทำให้สมาชิกกลุ่มจดจำได้ง่ายและตระหนักถึงพฤติกรรมเอื้อสังคม

ก่อนปิดกลุ่ม ผู้วิจัยใช้เทคนิคการให้ที่บ้าน โดยให้งานกับสมาชิกกลุ่มไปปฏิบัติ พฤติกรรมเอื้อสังคมอย่างน้อย 1 อย่างในแต่ละวัน แล้วนำมารายงานในครั้งต่อไป เทคนิคนี้ทำให้สมาชิกกลุ่มสามารถจัดวางแผนการดำเนินชีวิตประจำวัน และฝึกตนเองที่จะแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคม ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของการให้ความช่วยเหลือ การแบ่งปัน การเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล การให้ความร่วมมือ หรือการปฏิบัติตามปทัสถาน สอดคล้องกับแนวคิดของ มูเซน และ ไอเซนเบิร์ก (Mussen; & Eisenberg. 1977: 3) ที่ให้ความหมายพฤติกรรมเอื้อสังคมไว้ว่า เป็นการกระทำที่มีเจตนาช่วยเหลือหรือเกื้อกูลประโยชน์ให้กับบุคคลอื่นหรือกลุ่มบุคคลอื่น โดยปราศจากรางวัลจูงใจ บ่อยครั้งการกระทำดังกล่าวต้องการความเสียสละ ทรัพย์สินเงินทอง และความเสี่ยงจากผู้กระทำ ลักษณะการกระทำที่จัดอยู่ในกลุ่มของพฤติกรรมเอื้อสังคม ได้แก่ ความใจกว้าง ความเอื้อเฟื้อ ความเห็นอกเห็นใจ การให้ความช่วยเหลือด้านวัตถุและด้านจิตใจแก่คนทุกข์ยากลำบาก การแบ่งปันวัตถุสิ่งของที่มีอยู่ การเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อลดความอยุติธรรม ความไม่เสมอภาค และความรุนแรงในสังคม และแนวคิดของ เบียร์ฮอฟ (Bierhoff. 2002: 9) ที่ให้ความหมายของพฤติกรรมเอื้อสังคมที่แคบลงกว่าการช่วยเหลือ กล่าวคือเป็นการกระทำที่มีเจตนาจะทำให้สถานการณ์ของผู้รับความช่วยเหลือดีขึ้น โดยที่ผู้ให้ความช่วยเหลือไม่อยู่ภายใต้ข้อผูกมัดหรือพันธะหน้าที่ใดๆ

3.1.2 กลุ่มทดลองมีพฤติกรรมเอื้อสังคมรายด้านสูงขึ้น ได้แก่ ด้านการช่วยเหลือ ด้านการแบ่งปัน ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล ด้านการให้ความร่วมมือ และด้านการปฏิบัติตามปทัสถาน เมื่อเปรียบเทียบระหว่างก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า กลุ่มทดลองมีพฤติกรรมเอื้อสังคมรายด้านสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หลังจากที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม และมีความคงทนของพฤติกรรมเอื้อสังคมรายด้านสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 หลังจาก 1 เดือนที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ 4 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.1.2.1 กลุ่มทดลองมีพฤติกรรมเอื้อสังคมด้านการช่วยเหลือสูงขึ้น แสดงให้เห็นว่า การให้คำปรึกษากลุ่มสามารถทำให้กลุ่มทดลองมีพฤติกรรมเอื้อสังคมด้านการช่วยเหลือสูงขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม ด้วยการใช้เทคนิคการแสดงตัวแบบ โดยให้สมาชิกกลุ่มอภิปรายถึงรูปแบบของการช่วยเหลือ และแรงจูงใจที่ช่วยเหลือจากคลิป "หมอช่วยคนไข้" และ "นศ.เทคโนโลยีช่วยคนพิการข้ามถนน" การแสดงความคิดที่หลากหลายชี้ให้เห็นว่าสมาชิกกลุ่มมีความกระตือรือร้นและสนใจในหัวข้อของการทำกลุ่ม เช่น "หมอช่วยเพราะเป็นหน้าที่ตามคุณธรรมจริยธรรม" "นักศึกษาเทคโนโลยีช่วยคนพิการข้ามถนนเพราะต้องการถ่ายคลิปลงในยูทูบ" "นักศึกษาเทคโนโลยีร่วมมือช่วยกันเป็นกลุ่มบางคนโบกรถให้หยุด ที่เหลือพุงคนพิการข้ามถนน ถ้าตัวคนเดียวคงไม่ช่วย"

ผู้วิจัยอธิบายถึง 4 รูปแบบของการช่วยเหลือ ได้แก่ การช่วยเหลือเล็กๆ น้อยๆ การช่วยเหลืออย่างจริงจัง การช่วยเหลือด้านอารมณ์ความรู้สึก และการช่วยเหลือในภาวะฉุกเฉิน และร่วมกับสมาชิกกลุ่มวิเคราะห์ถึงปัจจัยเชิงเหตุที่เป็นแรงจูงใจให้แสดงการช่วยเหลือออกมา ซึ่งอาจมาจากการแสวงหารางวัลหรือผลตอบแทนให้กับตนเอง หรือจากความเห็นอกเห็นใจ ซึ่งช่วยเหลือโดยไม่หวังผลตอบแทนใดๆ โดยยกตัวอย่างพฤติกรรมเอื้อสังคมของสมาชิกกลุ่มคนหนึ่งที่ได้ให้เงิน 20 บาทแก่ขอทาน ซึ่งอาจทำเพื่อค่าชมเชย กลัวโดนตำหนิว่าใจดำ ทำเพื่อความสบายใจของตนเอง หรือเพราะความสงสาร สอดคล้องกับคำพูดของสมาชิกกลุ่มคนหนึ่งว่า "ผมเองก็เคยเดินผ่านไป และต้องย้อนกลับมาบริจาคเงินให้ขอทาน เพราะสงสาร มันไม่สบายใจหากไม่ได้ช่วย" แสดงให้เห็นว่าสมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจถึงเหตุปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมความช่วยเหลือรูปแบบต่าง ๆ

ผู้วิจัยใช้เทคนิคแสดงตัวแบบ โดยให้สมาชิกกลุ่มดูคลิป "ทำของตกทดลองใจคน" และร่วมกันวิเคราะห์ถึงปัจจัยเชิงเหตุที่บางคนช่วยเก็บของ บางคนไม่ช่วยและเดินผ่านไป มีการแสดงความคิดเห็น เช่น "คนที่ไม่ช่วยอาจเป็นเพราะอาย ไม่กล้า" "คนที่ช่วยอาจเป็นเพราะกลัวโดนตำหนิว่าแล้งน้ำใจ" "มีบางคนที่ยืนอยู่แต่สุดท้ายก็ช่วย อาจเป็นเพราะทำเพื่อความสบายใจ" "คนที่ไม่ช่วยเพราะไม่มีคำตอบแทนให้" การใช้การแสดงบทบาทสมมติโดยให้สมาชิกกลุ่มได้เลียนแบบพฤติกรรมช่วยเก็บของตกของตัวแบบ และปฏิเสธรางวัลหรือผลตอบแทนให้กับตนเอง ทำให้สมาชิกได้ฝึกการช่วยเหลือด้วยความเอื้อเฟื้อ การใช้เทคนิคการชักจูงบทบาทด้วยการแสดงบทบาทจำลองการช่วยคนตาบอดข้ามถนน ปลอบใจเพื่อนที่กำลังเสียใจ ให้นั่งบนรถโดยสารแก่ผู้สูงอายุ หรือผู้ที่อ่อนแอกว่า โดยที่การแสดงพฤติกรรมการช่วยเหลือนั้นต้องทำด้วยความกล้าหาญแทนความกลัวจากการถูกวิพากษ์วิจารณ์และการตำหนิครหาของคนอื่น แล้วให้สลับบทบาทกันและเพิ่มความเข้มข้นของสถานการณ์ ผู้วิจัยให้ข้อมูลย้อนกลับพร้อมทั้งใช้เทคนิคการเสริมแรงด้วยการให้กำลังใจ ทำให้สมาชิกกลุ่มมีความมั่นใจมากขึ้นในการแสดงพฤติกรรมการช่วยเหลือ โดยไม่คำนึงถึงความรู้สึกที่ต้องการหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษหรือตำหนิจากสังคมรอบข้าง

การใช้เทคนิคการหยุดความคิดโดยให้สมาชิกกลุ่มหลับตานึกถึงพฤติกรรมช่วยเหลือของตนเองที่ทำเพราะความไม่สบายใจ หรือเพราะความกังวลใจ แล้วผู้วิจัยพูดเสียงดังว่า "หยุด" พร้อมกับปรบมือดัง 1 ครั้ง เพื่อหยุดความคิดของสิ่งเร้าที่ไม่พึงปรารถนา ทำให้สมาชิกกลุ่มสามารถแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมได้แม้จะมีความคิดที่ทำให้เกิดความรู้สึกไม่สบายใจหรือกังวลใจ สะท้อนได้จากตัวอย่างของสมาชิกกลุ่มคนหนึ่งที่ได้เล่าเหตุการณ์ของตนเองในการสละที่นั่งบนรถโดยสารให้กับนักเรียนหญิง แต่เธอไม่นั่ง จึงทำให้ตนเองเกิดความประหม่าอาย คิดกังวลว่าผู้โดยสารคนอื่นจะคิดอย่างไรกับการปฏิเสธนี้ และครั้งหน้าคงไม่ลุกให้นั่ง แต่อาศัยเทคนิคการหยุดความคิดทำให้ลดความประหม่าอาย ความกังวล และมีความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมการช่วยเหลือ

ต่อไป แม้จะถูกปฏิเสธก็ตาม การใช้เทคนิคการให้กำกับการบ้านด้วยการใช้แบบบันทึกพฤติกรรมเอื้อสังคม เป็นการบ้านให้กับสมาชิกกลุ่ม โดยหาโอกาสที่จะแสดงพฤติกรรมความช่วยเหลือในรูปแบบต่างๆ และบันทึกถึงเหตุปัจจัยของการช่วยเหลือนั้นๆ ระบุสถานที่ บุคคล วันเวลา กิจกรรมที่เกิดขึ้นก่อน และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นตามมา ทำให้สมาชิกกลุ่มได้นำสิ่งที่ได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติจากการเข้ากลุ่มไป ใช้ในชีวิตจริง สอดคล้องกับคำกล่าวของ คอเรย์ คอเรย์ และคอเรย์ (Corey; Corey; & Corey. 2014: 124) ที่กล่าวว่า มนุษย์สามารถควบคุมและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้แม้จะตกอยู่ภายใต้ อิทธิพลของสิ่งแวดล้อม

นอกจากนี้ ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบโซลูชันโฟกัส เพื่อพัฒนาให้กลุ่มทดลองมีพฤติกรรมความช่วยเหลือในกลุ่มสูงขึ้น และมีค่านิยมกลุ่มที่เป็นแรงจูงใจให้เกิดพฤติกรรมความช่วยเหลือรูปแบบต่างๆ โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถาม คำถามข้อยกเว้น และคำถามวัดระดับ พร้อมทั้งประยุกต์ใช้เทคนิคทางด้านจิตวิทยา ได้แก่ การฝึกทักษะรับมือกับแรงกดดันจากกลุ่ม ตลอดจนให้สมาชิกกลุ่มฝึกแก้ปัญหาด้วยการคิดนอกกรอบ ซึ่งเป็นกิจกรรมเสริมเทคนิคคำถามข้อยกเว้น ด้วยเกมลากเส้นบรรจุครบ 9 จุด เทคนิคต่างๆ ทำให้สมาชิกกลุ่มได้เรียนรู้และฝึกการสร้างค่านิยมกลุ่ม ได้แก่ การปรับตัวให้สอดคล้องกับกลุ่ม การมีความผูกพันต่อกลุ่มเสมือนครอบครัว และการให้ความสำคัญกับกลุ่มมากกว่าตนเอง ซึ่งกระตุ้นให้สมาชิกกลุ่มมีพฤติกรรมความช่วยเหลือกันในกลุ่มมากขึ้น สะท้อนได้จากความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มที่จะนำไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิต เช่น "ช่วยกันทำเวรในซัปรเสมือนครอบครัว" "ช่วยงานกลุ่มประกอบเครื่องยนต์โดยปรับตัวให้สอดคล้องกับกลุ่ม" "เลื่อนธุระส่วนตัวออกไปเพื่อทำโครงการกลุ่มก่อน" และทำให้สมาชิกกลุ่มสามารถปรับค่านิยมของตนเองให้เกิดพฤติกรรมความช่วยเหลือในกลุ่ม

ก่อนที่จะยุติกลุ่ม ผู้วิจัยใช้แบบประเมินลำดับขั้น โดยให้สมาชิกกลุ่มประเมินตนเองในเรื่องของการปรับตัวให้สอดคล้องกับกลุ่ม การมีความผูกพันต่อกลุ่มเสมือนครอบครัว และการให้ความสำคัญกับกลุ่มมากกว่าตนเอง คะแนนที่ได้โดยเฉลี่ยอยู่ที่ 8-9 จาก 10 คะแนนเต็ม แสดงให้เห็นว่าการให้คำปรึกษากลุ่มสามารถพัฒนาพฤติกรรมความช่วยเหลือในกลุ่ม โดยมีค่านิยมกลุ่มเป็นปัจจัยเสริมกระตุ้นให้เกิดการช่วยเหลือรูปแบบต่างๆ ภายในกลุ่ม สอดคล้องกับคำกล่าวของ ซินเดอร์ และ โลเปซ (Snyder; & Lopez. 2007: 472) ที่กล่าวว่า ค่านิยมกลุ่มทำให้สมาชิกกลุ่มเกิดการร่วมมือกัน เกิดการขึ้นอยู่กับกลุ่ม มีความเห็นพ้องกัน มีความปรารถนาที่จะเข้าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม มีความไว้วางใจในกลุ่ม มีสัมพันธภาพที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีความสงสารเห็นอกเห็นใจกันในกลุ่ม ทำให้เกิดการช่วยเหลือกันในกลุ่ม

3.1.2.2 กลุ่มทดลองมีพฤติกรรมเอื้อสังคมด้านการแบ่งปันสูงขึ้น แสดงให้เห็นว่า การให้คำปรึกษากลุ่มสามารถทำให้กลุ่มทดลองมีพฤติกรรมเอื้อสังคมด้านการแบ่งปันสูงขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ ด้วยการให้เทคนิคจินตภาพโดยให้สมาชิกกลุ่มได้ใช้จินตนาการสร้างภาพจากคำคุณลักษณะทั้ง 8 คำของความเห็นอกเห็นใจช่วยกัน แต่งเป็นนิทานเรื่องการแบ่งปันให้จบ การใช้เทคนิคการซักซ้อมบทบาทโดยให้สมาชิกกลุ่มซักซ้อมบทบาทจากเรื่องนิทานการแบ่งปันที่ได้ช่วยกันแต่งขึ้นมา ทำให้สมาชิกกลุ่มได้ฝึกแสดงพฤติกรรม

การแบ่งปัน และถ่ายทอดความรู้สึกเห็นอกเห็นใจด้วย 8 คำคุณลักษณะออกมา ณ ปัจจุบัน (Here and now) การใช้เทคนิคการพูดรอบวง โดยสมาชิกกลุ่มวนกันพูดต่อหน้าเพื่อน ๆ ให้ครบรอบวง ด้วยประโยค "มันแบ่งปันด้วยความรู้สึกตื่นตันใจ" และเปลี่ยนเป็น "ฉันแบ่งปันด้วยความรู้สึกตื่นตันใจ" จนครบทั้ง 8 คำคุณลักษณะของความเห็นอกเห็นใจ ทำให้สมาชิกกลุ่มเข้าใจในความแตกต่างระหว่างการใช้คำว่า "มัน" กับ "ฉัน" และเกิดความตระหนักถึงการแบ่งปันด้วยความเห็นอกเห็นใจ

ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ด้วยการทบทวนสิ่งที่จำเป็นในการสร้างสัมพันธภาพตามแนวคิดของโรเจอร์ ได้แก่ การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข และการเห็นอกเห็นใจ ทำให้สมาชิกกลุ่มสามารถรับรู้และเข้าใจในทัศนะของผู้อื่น ซึ่งเป็นกระบวนการพื้นฐานในการเกิดความเห็นอกเห็นใจ แล้วนำไปสู่พฤติกรรมกรรมการแบ่งปัน การใช้กิจกรรมวาดภาพโดยให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนวาดภาพบนกระดาษของตนเองก่อน แล้วส่งให้สมาชิกกลุ่มคนอื่นวาดภาพอะไรก็ได้ลงบนกระดาษของตนต่อไปจนครบรอบวง แล้วสมาชิกกลุ่มบอกความรู้สึกเกี่ยวกับภาพวาดบนแผ่นกระดาษของตนเอง จากกิจกรรมนี้สมาชิกกลุ่มได้ฝึกการรับรู้และความสามารถเข้าใจทัศนะของสมาชิกกลุ่มคนอื่น ๆ ที่วาดภาพลงบนกระดาษของตนเอง การใช้ใบงาน "การฝึกทักษะการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นก่อนการแบ่งปัน" มอบให้เป็นการบ้าน ทำให้สมาชิกกลุ่มได้ฝึกทักษะด้วยการเฝ้าสังเกตคนรอบข้างทำอะไรอยู่ ฟังพวกเขาพูดเรื่องอะไรบ้าง คิดดูว่าพวกเขาที่กำลังพูดอยู่มีความรู้สึกอย่างไร คิดหาวิธีแสดงออกเพื่อสื่อให้พวกเขารู้ว่าเราเข้าใจในความรู้สึกของพวกเขา และแสดงออกด้วยการแบ่งปันขนมของเราให้กับเขา

จากการเข้ากลุ่มในครั้งนี้ สมาชิกกลุ่มเรียนรู้และฝึกการมีพฤติกรรมกรรมการแบ่งปัน ด้วยความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นมากขึ้น มีการรับรู้และเข้าใจในความรู้สึกของผู้อื่นในคำคุณลักษณะ ได้แก่ ตื่นตันใจ อบอุ่น ใจอ่อน อ่อนโยน เวทนา สงสาร สะเทือนใจ และห่วงใย สอดคล้องกับคำกล่าวของ เบทสัน และฮาแมด (Batson; & Ahmad. 2009: 5-6) ที่กล่าวว่า ความเห็นอกเห็นใจหมายถึง การตอบรับทางอารมณ์ของบุคคลหนึ่งที่เกิดขึ้นและสอดคล้องกับการรับรู้ที่ต้องการทำให้สวัสดิการของผู้ที่มีความต้องการดีขึ้น ซึ่งอาจแสดงออกด้วยการแบ่งปันหรือพฤติกรรมเอื้อสังคม ลักษณะใดลักษณะหนึ่ง และสอดคล้องกับแนวคิดของ ฟูลซ์ ชาล์เลอร์ และไคล์ดีนี (Dovidio; et al. 2006: 132; citing Fultz; Schaller; & Cialdini. 1988) ที่ได้สรุปคุณลักษณะหรือตัวชี้วัดทั้ง 8 ตัวของความเห็นอกเห็นใจ ได้แก่ ตื่นตันใจ อบอุ่น ใจอ่อน อ่อนโยน เวทนา สงสาร สะเทือนใจ และห่วงใย อันเป็นปัจจัยเชิงเหตุอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นให้เกิดพฤติกรรมกรรมการแบ่งปัน

3.1.2.3 กลุ่มทดลองมีพฤติกรรมเอื้อสังคมด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศลสูงขึ้น แสดงให้เห็นว่า การให้คำปรึกษากลุ่มสามารถทำให้กลุ่มทดลองมีพฤติกรรมเอื้อสังคมด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศลสูงขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม ด้วยการใช้นโยบายการสร้างตระหนักถึงคุณค่าของการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล โดยผู้วิจัยตั้งคำถามในลักษณะของการดำเนินชีวิตประจำวันที่มี 2 ข้อที่ต้องเลือกข้อใดข้อหนึ่ง ทำให้สมาชิกกลุ่มได้คิดไตร่ตรองและแสดงความคิดเห็น ซึ่งทำให้เกิดความตระหนักในคุณค่าของการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล ดังคำกล่าวของ คอเรีย (Corey. 2012: 236) ที่ว่ามนุษย์เราสามารถยกระดับของความตระหนักในตนเองให้สูงขึ้นได้ด้วยการตั้งคำถามในทำนองที่ต้องเลือกตัดสินใจ

การใช้แนวคิดอิสรภาพและความรับผิดชอบ ทำให้สมาชิกกลุ่มเรียนรู้ถึงการมีอิสระที่จะเลือกและรับผิดชอบในสิ่งที่ได้เลือก กล่าวคือมีอิสระที่จะร่วมการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศลด้วยความสมัครใจ และด้วยความรับผิดชอบด้านมนุษยธรรม และการทำไปงานเรื่อง "ความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ได้เลือก" ฝึกให้สมาชิกกลุ่มมีความรับผิดชอบจากการเลือกของตนเองด้วยใจอิสระ

การใช้แนวคิดความโดดเด่นและสัมพันธภาพ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถร่วมการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศลด้วยสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น โดยทำให้สมาชิกกลุ่มเข้าใจถึงความจำเป็นที่มนุษย์ต้องมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น โดยสร้างขึ้นจากพื้นฐานอัตลักษณ์ของตนเอง

การที่ให้สมาชิกกลุ่มเขียนคุณลักษณะของตนเอง 5 อย่าง แล้วบอกคุณลักษณะเด่นที่สุด "ชอบทานข้าวผัดกับต้มยำกุ้ง" "ชอบเล่นโทรศัพท์" "ชอบเล่นฟุตบอลเป็นชีวิตจิตใจ" "เชี่ยวชาญเรื่องรองเท้า" "นั่งอ่านนวนิยายได้เป็นวันๆ" "เป็นคนที่ชอบลืมหวังของไว้" "ชอบมอเตอร์ไซด์บิ๊กไบค์" แล้วให้สมาชิกกลุ่มคิดว่าจะนำเอาคุณลักษณะเด่นของตนเองมาใช้ในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้อย่างไร สมาชิกกลุ่มสามารถสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้จากอัตลักษณ์ของตนเอง เช่น "มีชมรมบิ๊กไบค์ เคยเข้าไปพูดคุยกับพี่ๆ ในชมรม รู้สึกสนุกมากและเป็นกันเองทั้งๆ ที่ไม่ได้รู้จักกันมาก่อน" "ถ้าคุยเรื่องรองเท้ากับคนที่สนใจเหมือนกัน จะรู้สึกสนิทมาก" "ไปเที่ยวกับเพื่อนที่ชอบทานอะไรเหมือนๆ กัน จะรู้สึกสนิทมากกว่าเพื่อนที่ชอบแตกต่างกันออกไป" ผู้วิจัยเสริมด้วยการอธิบายเทคนิคการสร้างสัมพันธภาพ ได้แก่ การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข ความจริงใจ และความเห็นอกเห็นใจ ทำให้สมาชิกกลุ่มเข้าใจและสามารถใช้เทคนิคการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นในการร่วมการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล

การที่ผู้วิจัยอธิบายความหมายของความเอื้อเฟื้อ คือการเกื้อกูลประโยชน์ให้กับผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทนใดๆ แล้วให้สมาชิกกลุ่มดูคลิปความเอื้อเฟื้อ โดยใช้เทคนิคการจับคู่แบบไม่มีเสียง ทำให้สมาชิกกลุ่มเกิดการไตร่ตรองพฤติกรรมเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน และดูอีกครั้งหนึ่งแบบปกติ ทำให้สมาชิกกลุ่มเกิดความตระหนักรู้ถึงความเอื้อเฟื้อในคลิปที่กำลังดูอยู่ การใช้เทคนิคการสลับกันโดยให้สมาชิกกลุ่มแสดงบทบาทตรงกันข้ามกับความเอื้อเฟื้อในคลิป ทำให้สมาชิกกลุ่มเกิดการตระหนักรู้ในคุณค่าของความเอื้อเฟื้อมากขึ้น ดังสังเกตได้จากขณะแสดงบทบาทสมมติ มีสมาชิกกลุ่ม คนหนึ่งร้องขึ้นมาเองเป็นเสียงดนตรีประกอบเหมือนในคลิปทั้งที่ผู้วิจัยไม่ได้กำหนด แสดงให้เห็นว่ามีการจดจำภาพและเสียงจากคลิปความเอื้อเฟื้อ สะท้อนให้เห็นว่าสมาชิกกลุ่มได้เรียนรู้พฤติกรรมเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกันที่เกิดจากความเอื้อเฟื้อ และเกิดการตระหนักรู้ในตนเองถึงปัจจัยเชิงเหตุด้านความเอื้อเฟื้อ

กล่าวสรุปได้ว่า การสร้างความตระหนักรู้ในคุณค่าของการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล สามารถเข้าร่วมกิจกรรมการกุศลด้วยความสมัครใจ และด้วยสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น ทำให้สมาชิกกลุ่มมีพฤติกรรมเข้าร่วมกิจกรรมการกุศลสูงขึ้น และการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศลที่ทำด้วยความเอื้อเฟื้อ ไม่หวังผลตอบแทนใดๆ จะทำให้สมาชิกกลุ่มมีพฤติกรรมเข้าร่วมกิจกรรมการกุศลที่มีคุณค่าและยั่งยืน สอดคล้องกับคำกล่าวของ คอเรีย คอเรีย และคอเรีย (Corey; Corey; & Corey. 2014: 114-116) ที่ว่า มนุษย์มีศักยภาพที่จะทำให้เกิดความตระหนักรู้ในตนเอง มีอิสระที่จะเลือกและรับผิดชอบต่อการกระทำและผลของการเลือกนั้นๆ และเรียนรู้ที่จะสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น

3.1.2.4 กลุ่มทดลองมีพฤติกรรมเอื้อสังคมด้านการให้ความร่วมมือสูงขึ้น แสดงให้เห็นว่า การให้คำปรึกษากลุ่มสามารถทำให้กลุ่มทดลองมีพฤติกรรมเอื้อสังคมด้านการให้ความร่วมมือสูงขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบโซลูชันโฟกัส โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถาม คำถามข้อยกเว้น คำถามปาฏิหาริย์ คำถามวัดระดับ คำถามการตั้งเป้าหมาย และประยุกต์ใช้เทคนิคทางด้านจิตวิทยา โดยใช้การระดมสมอง แบบฟอร์มการตั้งเป้าหมายครั้งแรก และแบบประเมินเป้าหมายก่อนปิดกลุ่ม พร้อมทั้งให้สมาชิกกลุ่มได้ร่วมกันตั้งเป้าหมายในอนาคตในรูปแบบของคำถามปาฏิหาริย์ด้วยกิจกรรมไม้กายสิทธิ์ ตลอดจนให้สมาชิกกลุ่มได้ร่วมกันทำกิจกรรมต่อของในตัว ซึ่งเทคนิคต่างๆ ช่วยให้สมาชิกกลุ่มได้เรียนรู้ถึงพฤติกรรมเอื้อสังคมด้านการให้ความร่วมมือ ได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม การให้ความร่วมมือกับการร้องขอจากบุคคลอื่น และการที่สามารถปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม

ผู้วิจัยเริ่มจากนำลักษณะการแสดงออกของการให้ความร่วมมือมาตั้งเป็นเป้าหมายและให้คะแนนในแต่ละข้อ โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 6-7 การใช้เทคนิคการตั้งคำถามเป็นแนวทางให้สมาชิกกลุ่มค่อยๆ เล่าถึงปัญหาของการให้ความร่วมมือ เช่น "เพื่อนๆ ไม่สนใจตอบเวลาที่ถาม" "เวลาเดินด้วยกันเพื่อนๆ ไม่ค่อยรอ" "เวลาไปนั่งกินข้าว เพื่อนรีบลุกไม่ยอมนั่งเป็นเพื่อนคุย" การใช้เทคนิคคำถามปาฏิหาริย์และคำถามข้อยกเว้น ทำให้สมาชิกกลุ่มสามารถถึงพลังและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในการหาทางออกใหม่ๆ ให้กับปัญหาของการให้ความร่วมมือ และช่วยกันเสนอทางออกของปัญหาของการให้ความร่วมมือในมุมมองต่างๆ ร่วมกับการทำกิจกรรมไม้กายสิทธิ์ โดยสมาชิกกลุ่มเขียนสิ่งที่คาดหวังไว้สำหรับการให้ความร่วมมือของตนเอง และใช้เทคนิคคำถามการตั้งเป้าหมาย ทำให้สมาชิกกลุ่มมีเป้าหมายของการให้ความร่วมมือที่ชัดเจนยิ่งขึ้น และใช้แบบการประเมินเป้าหมายก่อนปิดกลุ่มมีค่าคะแนนลักษณะของการให้ความร่วมมือ ได้แก่ การร่วมกิจกรรมของกลุ่ม การให้ความร่วมมือกับการร้องขอจากบุคคลอื่น การปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม ในแต่ละเป้าหมายมีคะแนนตั้งแต่ 1-10 ซึ่งคะแนนที่สมาชิกกลุ่มให้มีความเฉลี่ยอยู่ที่ 8-9 มีค่าสูงกว่าครั้งแรกตอนเริ่มทำกลุ่ม แสดงว่ากระบวนการให้คำปรึกษากลุ่มทำให้สมาชิกกลุ่มมีการให้ความร่วมมือสูงขึ้น สอดคล้องกับคำกล่าวของ คอเรีย คอเรีย และคอเรีย (Corey; Corey; & Corey. 2014: 133-135) ที่ว่า การให้คำปรึกษากลุ่มแบบโซลูชันโฟกัสเน้นในเรื่องพลังและความยืดหยุ่นของแต่ละบุคคล โดยมุ่งประเด็นไปที่เรื่องข้อยกเว้นของปัญหา และการคิดหาคำตอบให้กับปัญหา และที่ว่ามนุษย์เต็มไปด้วยพลังและศักยภาพ และความสามารถที่จะค้นหาทางออก คำตอบหรือวิธีการ (Solution) ที่จะเปลี่ยนแปลงชีวิตของตนเอง

นอกจากนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง เพื่อพัฒนาด้านการให้ความร่วมมือในกลุ่ม โดยใช้เทคนิคกระบวนการ WDEP กิจกรรมกระจกเงา ซึ่งเป็นเทคนิคการแสดงบทบาทสมมติ และเทคนิคการถาม เทคนิคการสรุป ซึ่งเทคนิคต่างๆ ทำให้สมาชิกกลุ่มได้เรียนรู้คุณลักษณะที่ทำให้เกิดการให้ความร่วมมือกันในกลุ่ม ได้แก่ การยอมรับกฎข้อบังคับและเป้าหมายของกลุ่ม การรับฟังและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่นในกลุ่ม ความไว้วางใจในการทำงานร่วมกัน และการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลในกลุ่ม

ด้วยการใช้เทคนิคกระบวนการ WDEP ทำให้สมาชิกกลุ่มสามารถระบุพฤติกรรมที่ต้องการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดการให้ความร่วมมือกันในกลุ่ม เช่น "ทำตามที่คุณบอก" "เข้าใจในความคิดคนอื่นมากขึ้น" "ไม่เอาความคิดตัวเองเป็นหลัก" "ยอมรับความแตกต่างของเพื่อน" "สำรวจพฤติกรรมความร่วมมือกันในกลุ่มของตนเองในปัจจุบัน เช่น "ชอบแหกกฎของกลุ่ม" "ไม่พยายามเข้าใจความคิดของคนอื่น" "เอาแต่ใจตัวเองเมื่ออยู่ในกลุ่ม" ประเมินผลพฤติกรรมการให้ความร่วมมือกันในกลุ่มของตนเอง และวางแผนเพื่อเปลี่ยนแปลงตนเองให้เกิดการให้ความร่วมมือกันในกลุ่ม โดยระบุกิจกรรมต่างๆ ตามแผนได้อย่างชัดเจน เช่น "เวลาฝึกถอดเครื่องยนต์ จะเปิดใจให้กว้างไว้ใจเพื่อน" "จะไม่ฝ่าไฟแดง เคารพกฎจราจร เมื่อกลับบ้านเย็นนี้" สอดคล้องกับคำกล่าวของ วูด และ เกรย์ (Thomson; et al. 2007: 3-6; citing Wood; & Gray. 1991) ที่กล่าวว่า การร่วมมือกันในบริบทของคิธรรมหมู่ หมายถึงกระบวนการปฏิสัมพันธ์กันของสมาชิกกลุ่มด้วยใจอิสระที่จะกระทำหรือตัดสินใจร่วมกันบนพื้นฐานของสัมพันธภาพที่อยู่ภายใต้โครงสร้างและกฎข้อบังคับที่ตกลงร่วมกัน มีการบริหารจัดการร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่มด้วยบทบาทและความรับผิดชอบโดยสมัครใจของสมาชิกกลุ่มแม้จะมีสายบังคับบัญชาและธรรมเนียมปฏิบัติที่สืบเนื่องกันมาภายในกลุ่มก็ตาม มีการฟังพียงซึ่งกันและกัน ตอบแทนซึ่งกันและกัน ร่วมกันรับผิดชอบ จนนนำไปสู่ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

3.1.2.5 กลุ่มทดลองมีพฤติกรรมเอื้อสังคมด้านการปฏิบัติตามปทัสถานสูงขึ้น แสดงให้เห็นว่า การให้คำปรึกษากลุ่มสามารถทำให้กลุ่มทดลองมีพฤติกรรมเอื้อสังคมด้านการปฏิบัติตามปทัสถานสูงขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเหตุผลอารมณ์และพฤติกรรม เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถปฏิบัติและรักษากฎระเบียบของสังคม และมีความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านการรักษาสาธารณะสมบัติ โดยใช้เทคนิคการสอนทฤษฎี A-B-C การโต้แย้งกับความเชื่อที่ไร้เหตุผล และการเสริมแรง พร้อมทั้งประยุกต์เทคนิคทางด้านจิตวิทยาโดยให้สมาชิกกลุ่มได้ฝึกทำตารางการวิเคราะห์ความเชื่อที่ไร้เหตุผลของทอมป์สัน ด้วยเทคนิคต่างๆ ทำให้สมาชิกกลุ่มได้วิเคราะห์อย่างมีตรรกะถึงสาเหตุที่แท้จริงที่ทำให้มนุษย์เกิดความรู้สึกและพฤติกรรมที่เกิดขึ้น เรียนรู้ถึงความคิดที่ทำให้เกิดความเชื่อที่ไร้เหตุผลและส่งผลให้เกิดความรู้สึกและพฤติกรรมเชิงลบ ตลอดจนได้ฝึกการโต้แย้งความเชื่อที่ไร้เหตุผลจากตัวอย่างที่ผู้วิจัยนำเสนอในเรื่องการปฏิบัติและรักษากฎระเบียบของสังคม และการรักษาสาธารณะสมบัติ

สมาชิกกลุ่มยังได้เรียนรู้วิธีการที่จะหาเหตุผลที่แท้จริงมาโต้แย้งกับความเชื่อที่ผิดๆ ในเรื่องสิทธิและเสรีภาพของมนุษย์ โดยการฝึกทำตารางการวิเคราะห์ ซึ่งกระบวนการทั้งหมดนี้ส่งผลให้สมาชิกกลุ่มมีการให้ความเคารพในตัวเอง และมีความยุติธรรม ซึ่งส่งผลให้เกิดการปฏิบัติและรักษากฎระเบียบของสังคม และการรักษาสาธารณะสมบัติ สอดคล้องกับคำกล่าวของ คอเรีย (Corey. 2012: 382) ที่กล่าวว่า เทคนิคการสอนทฤษฎี A-B-C จะให้สมาชิกได้พิจารณาด้วยตนเองว่า การที่ตนเองรู้สึกไม่สบายใจมีสาเหตุมาจากอะไร ซึ่งโดยส่วนใหญ่เมื่อสมาชิกรู้สึกไม่สบายใจก็จะมีเชื่อว่าจะเกิดจากเหตุการณ์ หรือสถานการณ์ต่างๆ ที่มากระทบกับตัวเขา และการโต้แย้งกับความเชื่อที่ไม่สมเหตุผลจะช่วยให้เพิ่มความมีเหตุผลและลดความคิดที่ไม่สมเหตุผล

การเสริมสร้างปัจจัยหลักการนิยมนำด้านการคิดแต่ทำดี และการไม่คิดทำร้ายผู้อื่น เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่ผู้วิจัยใช้เพื่อพัฒนาด้านการปฏิบัติตามปทัสฐานในตัวสมาชิกกลุ่มให้สูงขึ้น ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบเกสตัลท์ โดยใช้เทคนิคจินตภาพ ทำให้สมาชิกกลุ่มเกิดการทบทวนถึงพฤติกรรมของตนเองที่เคยคิดจะทำความดีในด้านการปฏิบัติและรักษากฎระเบียบของสังคม และในด้านการรักษาสาธารณะสมบัติ แต่ก็ไม่ได้ทำ และการไม่คิดทำร้ายผู้อื่น แต่กลับมีพฤติกรรมมุ่งให้ร้ายกับคนรอบข้างโดยละเลยที่จะปฏิบัติและรักษากฎระเบียบของสังคม และละเลยที่จะรักษาสาธารณะสมบัติ และใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง โดยใช้เทคนิคกระบวนการ WDEP ทำให้สมาชิกกลุ่มเกิดการตระหนักรู้ในตนเอง โดยการทบทวนถึงการปฏิบัติและรักษากฎระเบียบของสังคม และการรักษาสาธารณะสมบัติของตนเอง ประเมินการปฏิบัติและรักษากฎระเบียบของสังคม และการรักษาสาธารณะสมบัติของตนเองในปัจจุบัน และวางแผนสิ่งที่ต้องการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติและรักษากฎระเบียบของสังคม และการรักษาสาธารณะสมบัติ

การใช้กิจกรรมยื่นมือออกไปเพื่อสังคม โดยสมาชิกกลุ่มเขียนพฤติกรรม การปฏิบัติและรักษากฎระเบียบของสังคม 3 ข้อ และพฤติกรรมการรักษาสาธารณะสมบัติ 2 ข้อ ทำให้สิ่งที่ได้วางแผนเพื่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป็นรูปธรรมที่ปฏิบัติได้จริง ซึ่งสะท้อนได้จากความตั้งใจจริงของสมาชิกกลุ่มคนหนึ่งว่า "พรุ่งนี้จะรีบตื่นแต่เช้า เพื่อจะได้มาโรงเรียนให้ทันก่อนเวลาเข้าแถว" จะเห็นได้ว่าการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนั้น เป็นตัวสมาชิกกลุ่มที่ต้องควบคุมและตัดสินใจรูปแบบการกระทำและความคิดของตนเอง แทนที่จะทำตามหรือให้คนรอบข้างคอยชี้นำ และด้วยการคิดวิเคราะห์พฤติกรรมของตนเองที่ต้องการเปลี่ยนแปลง และนำไปใช้ในสถานการณ์จริง ก็จะทำให้เกิดการเรียนรู้ สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้นได้จริง (Corey. 2012: 411)

นอกจากนี้ จากการประเมินและการสังเกตของผู้วิจัยในการเข้ากลุ่มทั้ง 11 ครั้ง สมาชิกกลุ่มแต่ละคนมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น มีการให้ความร่วมมือในกลุ่ม เรียนรู้ที่จะคิดวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็น รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาของเพื่อนสมาชิก พร้อมให้กำลังใจ โดยสรุปสมาชิกกลุ่มแต่ละคนมีการเปลี่ยนแปลงดังนี้

"นกเป็นคนพูดเก่ง ค่อนข้างสนิทกับแบงค์เพราะอยู่แผนกช่างกลโรงงานเหมือนกัน มีไหวพริบในการตอบคำถาม มักจะพูดซุบซิบกับแบงค์จนบางครั้งผู้นำกลุ่มต้องบอกกล่าวขอความร่วมมือ อารมณ์ดี หัวเราะ ยิ้มง่าย หลังจากการเข้ากลุ่มครั้งที่ 3 นกเริ่มมีการควบคุมพฤติกรรมของตนเอง ไม่พูดซุบซิบ ไม่พูดแทรก ตั้งใจฟังเพื่อนมากขึ้น รับฟังและให้ความสนใจในความคิดเห็นของเพื่อน แสดงความคิดเห็นมากขึ้นโดยเฉพาะในเรื่องของปัจจัยด้านคดีรวมหมู่ รับรู้และสื่อสารได้ไวขึ้น แต่ยังมีนั่งหลับบ้างซึ่งอาจเป็นผลมาจากการทำกลุ่มในช่วงบ่าย ให้ความสนใจถามตอบในเรื่องความเห็นอกเห็นใจ แนะนำการแก้ไขปัญหให้กับเพื่อน และเพิ่มเติมความคิดเห็นของตนเองประกอบ แต่ก็ยังมีหลุดไปตามกระแส เช่น แชวฟลัคเรื่องผู้หญิง โดยภาพรวม นกสามารถปรับพฤติกรรมของตนเองให้เข้ากับข้อตกลงของการเข้ากลุ่มได้เป็นอย่างดี"

"แบงค์มีลักษณะเป็นผู้ตามมากกว่าผู้นำ จึงมักจะตามนททั้งความคิดและคำพูด ขี้อาย พูดน้อย ไม่ค่อยแสดงความคิดเห็น ขาดความมั่นใจ พูดเสียงเบา แต่ให้ความร่วมมือดี และพูด ชูชูปกับนทน้อยลงเมื่อผู้วิจัยขอความร่วมมือ หลังจากการเข้ากลุ่มครั้งที่ 5 แบงค์มีพัฒนาการ เปลี่ยนไปอย่างเห็นได้ชัด กล่าวพูด กล่าวแสดงความคิดเห็น แต่ยังพูดเสียงเบาซึ่งอาจเป็นลักษณะ ส่วนตัว มีความมั่นใจในความคิดของตนเอง เช่น การให้แบงค์ 20 บาทกับขอทาน ซึ่งสมาชิกกลุ่มตั้ง ว่ามากเกินไป แต่แบงค์ก็ยืนยันในการบริจาคของตนเองเพราะความสงสารที่เขาไม่มีเหมือนตนเอง นอกจากนี้ แบงค์จะกล้าแสดงออกเมื่อได้เสียงเชียร์จากเพื่อน เช่น การแสดงบทบาทสมมติ โดย ภาพรวม แบงค์เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองอย่างเห็นได้ชัดในเรื่องการเปิดเผยตนเองกับ สมาชิกกลุ่ม และความมั่นใจในการแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมของตนเอง"

"อัน ในการเข้ากลุ่มครั้งแรก มีลักษณะพูดน้อย ค่อนข้างขี้อาย มักยิ้มแทนการ ตอบคำถาม หลังจากการเข้ากลุ่มครั้งที่ 3 อันเริ่มมีความไว้วางใจในกลุ่มมากขึ้น มีลักษณะเป็นผู้นำ รับอาสาแสดงบทบาทสมมติอยู่เสมอ มีความมั่นใจในการแสดงความคิดเห็นของตนเอง แต่ยังติดเล่น หยอกล้อกับทิมเป็นครั้งคราว อาจเป็นการเล่นแก้งว้าง มีความเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น ซึ่งสะท้อนได้จาก เหตุการณ์ที่อันพูดแซวฟลุคเรื่องบิคไบค์ ซึ่งทำให้ฟลุคโมโห พูดกระแทกใส่อัน แต่อันก็รู้ตัวและรู้สึก ผิดที่พูดไม่ดีกับฟลุค และไม่ได้พูดตอบโต้ แต่เปลี่ยนไปพูดเรื่องอื่นแทนที่ มีความคิดสร้างสรรค์ซึ่งสังเกต ได้จากกิจกรรมวาดภาพ มีน้ำใจ ให้กำลังใจเพื่อนโดยเฉพาะกับไนท์ที่รู้สึกน้อยใจเวลาที่เพื่อนไม่อยู่ นั่งรอทานข้าวด้วยกัน ช่วย เฟิร์สคิดหาทางแก้ไขปัญหาที่เพื่อนในห้องมักยืมเงินหรือสิ่งของของ เฟิร์ส แล้วไม่คืน เสนอความคิดที่จะปฏิบัติในกลุ่ม เช่น ชักชวนให้สมาชิกกลุ่มมาตรงเวลา และเสนอ วันนัดหมายทำกลุ่มให้อีกกับผู้วิจัย นอกจากนี้ เมื่อการเข้ากลุ่มพูดถึงเรื่องความเห็นอกเห็นใจ ผู้วิจัย สังเกตว่าดวงตาของอันแดงเหมือนจะร้องไห้ ซึ่งอันบอกว่าสงสารสุนัขจรจัดที่อยู่ในวิทยาลัย และ ตั้งใจจะให้อาหารกับมันทุกวัน โดยภาพรวม อันมีลักษณะความเป็นผู้นำสูง กล่าวแสดงออกเมื่อมี ความไว้วางใจในกลุ่มมากขึ้น มีพัฒนาการของการควบคุมคำพูดและอารมณ์ได้ดีขึ้น มีน้ำใจและคอย ช่วยเหลือสมาชิกกลุ่มเสมอ"

"ไนท์ มีปัญหาในด้านการพูด ออกเสียงพยัญชนะไม่ชัดเจน มีโลกส่วนตัวสูง มี ความคิดเห็นที่แตกต่างไปจากสมาชิกกลุ่มคนอื่น ๆ แต่ก็ได้รับการยอมรับมากขึ้น เนื่องจากพูดไม่ ค่อยชัด เพื่อนจึงหยอกล้อบ้างซึ่งไนท์ก็ไม่ได้แสดงสีหน้าโมโหแต่อย่างใด แต่ทำให้ขาดความมั่นใจใน ตนเอง มีน้ำใจ เป็นคนเดียวในกลุ่มที่ไปตามเพื่อนที่ยังไม่มา หลังจากการเข้ากลุ่มได้ระยะหนึ่ง ไนต์ เริ่มกล้าแสดงความคิดเห็นมากขึ้น พูดมากขึ้น บางครั้งยกมือขึ้นพูดแทรกวงสนทนา มีความคิด สร้างสรรค์ในการแต่งนิทานจากคำคุณลักษณะของความเห็นอกเห็นใจโดยใช้เรื่องคนแคะทั้ง 7 มี สัมพันธภาพกับสมาชิกกลุ่มอย่างแนบแน่นมากขึ้น สะท้อนได้จากเป็นที่ยอมรับของกลุ่มและไม่มีการ ล้อเลียนจากสมาชิกกลุ่ม กล่าวเปิดเผยปัญหาของตนเอง เช่น ไม่ชอบเรื่องที่ปู่บังคับและใช้เสียงดัง ไนต์จะแสดงออกด้วยการทุบโต๊ะ ไนต์มีความมั่นใจมากขึ้น สังเกตได้จากการกล้าแสดงความคิดเห็น แม้จะมีปัญหาในด้านการพูด โดยสรุป การเข้ากลุ่มทำให้ไนท์เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทิศทางที่

เปิดเผยตนเอง มีความมั่นใจ เข้ากับเพื่อนๆ ได้ดี เอาแนวทางแก้ไขปัญหาเรื่องอารมณ์ร้อนของตนเองที่สมาชิกกลุ่มเสนอไปปฏิบัติได้ผลเป็นอย่างดี และตั้งใจที่จะช่วยเหลืองานที่บ้าน ปฏิบัติตามกฎระเบียบของวิทยาลัย มาเรียนอย่างสม่ำเสมอ"

"เฟิร์ส เป็นคนคิดค่อนข้างช้า มักทำใบงานเสร็จเป็นคนสุดท้าย เป็นคนครุ่นคิด มีโลกส่วนตัวค่อนข้างสูง และค่อนข้างขี้อาย ใช้เวลาคิดนานก่อนจะพูด แต่หลังจากการเข้ากลุ่มครั้งที่ 4 เฟิร์ส เปลี่ยนแปลงอย่างมาก จากที่ไม่ค่อยพูด กล้ากล้าแสดงออกมากขึ้น เช่น เลียนเสียงพูด เป็นผู้หญิงแม้จะออกอาการอายบ้างเพราะถูกสมาชิกกลุ่มล้อเลียน อาสาออกมาแสดงสลับบทบาท การคิดยังช้าอยู่สังเกตได้จากการทำใบงาน แต่เมื่อเทียบกับครั้งก่อนๆ ถือว่าดีขึ้นในเรื่องเวลา มีความมั่นใจในตนเอง กล้าถามเมื่อสงสัย ยิ้มแย้มเสมอ กล้าเปิดเผยเรื่องของตนเองให้สมาชิกกลุ่มทราบ เพื่อช่วยกันหาแนวทางแก้ไข เช่น เรื่องที่ตนเองมีนิสัยไม่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นแต่มักจะเอาตัวเองเป็นหลัก และเมื่อได้รับฟังข้อเสนออีกพร้อมที่จะนำไปปรับปรุง ตระหนักในสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้ากลุ่ม ซึ่งสะท้อนได้จากการบ้านที่ได้ทำด้วยความตั้งใจและนำกลับมารายงานในกลุ่มด้วยความภาคภูมิใจ เช่น การได้ช่วยเข็นรถเข็นขายขนมของคุณยายที่รู้จักกันขึ้นสะพานทุกเย็น และมักเป็นคนสุดท้ายที่ออกจากห้องโดยทำหน้าที่จัดเก็บของในห้องให้เรียบร้อย โดยสรุป หลังจากการเข้ากลุ่ม เฟิร์สเปลี่ยนแปลงตัวเองในทิศทางที่รับฟังเพื่อนมากขึ้น มีความไว้วางใจในสมาชิกกลุ่ม มีน้ำใจช่วยเหลือ กล้าแสดงออก และมีความตระหนักในตนเองมากขึ้นโดยเฉพาะในเรื่องการช่วยเหลือ"

"ทิม เป็นคนที่นั่งเงียบ ระวังตัว ไม่ไวใจกลุ่ม ไม่แสดงความคิดเห็น แต่หลังจากที่ผ่านการเข้ากลุ่มไปได้ระยะหนึ่ง ทิมเริ่มเปิดเผยมากขึ้นในกิจกรรมที่ต้องแสดงความคิดเห็น เช่น การวิเคราะห์คลิปที่ได้ดู มีความคิดสร้างสรรค์ในกิจกรรมวาดภาพ มีสัมพันธภาพกับสมาชิกกลุ่มมากขึ้น เห็นได้จากการหยอกล้อกับคนอื่นและพึมพำ สนับสนุนความคิดของนก และเสนอแนวทางการวางตัวในการแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมให้กับแบงค์ โดยสรุป ทิมมีการปรับตัวในการเข้าสังคมกลุ่มที่ดีขึ้น และมีส่วนร่วมในกลุ่มมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการแสดงความคิดเห็น การทำกิจกรรมกลุ่ม และการสร้างสัมพันธภาพกับสมาชิกกลุ่ม"

"พีม เป็นคนที่มีทักษะและความคิดอ่านดี แสดงความคิดเห็นที่ค่อนข้างจะเป็นผู้ใหญ่ แต่ยังมีส่วนร่วมกับกลุ่มไม่มาก พูดน้อย จะพูดต่อเมื่อถูกจี้ให้ตอบ ค่อนข้างระวังตัว นั่งไม่ออกอาการ แต่เมื่อได้เข้ากลุ่มไปสักระยะหนึ่ง ทิมเริ่มมีส่วนร่วมในกลุ่มมากขึ้น เห็นได้จากการแสดงความคิดเห็นในหัวข้อของการเข้ากลุ่มและเรื่องที่สมาชิกกลุ่มยกประเด็นขึ้นมา มีการหยอกล้อและเสียงหัวเราะกับเพื่อนๆ โดยภาพรวม การเข้ากลุ่มทำให้พีมมีความไว้วางใจในกลุ่ม เปิดเผยตนเอง และสร้างสัมพันธภาพกับสมาชิกกลุ่มได้เป็นอย่างดี"

"ฟลุ๊ค เป็นคนไม่ค่อยพูด ไม่แสดงความคิดเห็น อาจเนื่องมาจากยังไม่มี ความไว้วางใจในกลุ่ม แต่เมื่อกระบวนการทำกลุ่มผ่านไประยะหนึ่ง ฟลุ๊คเริ่มเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทิศทางที่แสดงออกมากขึ้น ชอบเล่าประสบการณ์ของตนเองให้กับกลุ่ม เช่น เรื่องที่ตนเองลูกที่นั่งบนรถโดยสารประจำทางให้กับนักเรียนหญิง แต่เธอกลับไม่นั่ง ทำให้ตนเองเกิดความประหม่าอาย และ

เรื่องที่ตนเองได้ช่วยเหลือรถมอเตอร์ไซด์บิ๊กไบท์ล้มกลางถนน ฟลุคยังมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง มีความคิดเป็นของตนเอง และเป็นคนไม่ยอมคน นอกจากนี้ ฟลุคยังเป็นคนที่ไม่โง่ง่ายหายเร็วและกลับมาพูดเล่นเหมือนเดิม สังเกตได้จากการถูกอันแซวเรื่องรถมอเตอร์ไซด์บิ๊กไบค์ หรือนกแซวเรื่องนักเรียนหญิง โดยสรุป การเข้ากลุ่มทำให้ฟลุคเรียนรู้ที่จะสร้างสัมพันธภาพ มีความไว้วางใจในกลุ่ม และรู้จักควบคุมอารมณ์ของตนเอง และสามารถแสดงศักยภาพที่มีอยู่ในตัวเองให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม"

จากการเปลี่ยนแปลงภายในกลุ่มและการเปลี่ยนแปลงในสมาชิกกลุ่มแต่ละคน ที่ไปในทิศทางที่ดีขึ้น แสดงให้เห็นว่า โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมานี้สามารถพัฒนานักเรียนอาชีวะให้มีพฤติกรรมเอื้อสังคมสูงขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเลือกใช้ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่ม และทฤษฎีและเทคนิคเชิงจิตวิทยา ที่เหมาะสมกับการพัฒนาในแต่ละด้านของพฤติกรรมเอื้อสังคม โดยผู้วิจัยใช้แนวคิดของ คอเรีย คอเรีย และคอเรีย (Corey; Corey; & Corey. 2014: 101-104) ที่ได้นำเอาคุณลักษณะทั้ง 3 ด้านที่มีอยู่ในธรรมชาติของมนุษย์ ได้แก่ การรู้จัก อารมณ์ความรู้สึก และพฤติกรรม มาประยุกต์ใช้กับทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม ดังนี้

ในตัวแปรที่เน้นด้านการรู้จัก ได้แก่ พฤติกรรมเอื้อสังคมในภาพรวม พฤติกรรมเอื้อสังคมรายด้านในด้านการช่วยเหลือ และด้านการปฏิบัติตามปทัสถาน ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้ฝึกการแสดงออกอย่างเหมาะสม และมีความมั่นใจในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตนเอง และทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม เพื่อให้มีการคิดอย่างมีเหตุผล

ในตัวแปรที่เน้นด้านอารมณ์ความรู้สึก ได้แก่ พฤติกรรมเอื้อสังคมด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล และด้านการแบ่งปัน ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดความรู้สึกตระหนักรู้ในตนเอง มีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ได้เลือกอย่างอิสระ ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ และทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถรับรู้และเข้าใจในทัศนะของผู้อื่น และมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นมากขึ้น

ในตัวแปรที่เน้นด้านพฤติกรรม ได้แก่ พฤติกรรมเอื้อสังคมด้านการช่วยเหลือในกลุ่ม และด้านการให้ความร่วมมือ ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบโซลูชั่นโฟกัส เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถตั้งเป้าหมาย หาวิธีการให้บรรลุเป้าหมาย และนำไปปฏิบัติจริง และทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถระบุพฤติกรรมที่ต้องการเปลี่ยนแปลง สำรวจและประเมินพฤติกรรมที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน พร้อมทั้งวางแผนปฏิบัติการเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีและเทคนิคเชิงจิตวิทยาร่วมกับ ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม เช่น กิจกรรมเส้นชีวิต การฝึกทักษะช่วยเหลือผู้อื่น ไม้กายสิทธิ์ และ กิจกรรมยื่นมือออกไปเพื่อสังคม เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้กระบวนการให้คำปรึกษากลุ่มเกิดความสิ้น ใหล และเหมาะสมกับวัยของสมาชิกกลุ่มที่เป็นนักเรียนอาชีวะ ดังนั้น จากทฤษฎีและเทคนิคการให้ คำปรึกษากลุ่ม และทฤษฎีและเทคนิคเชิงจิตวิทยา ที่ได้ถูกเลือกใช้อย่างเหมาะสม จึงทำให้นักเรียน อาชีวะกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม มีพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมและรายด้านสูงขึ้น

3.2 การเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษากลุ่ม ด้วยการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ที่ 5 คือ กลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม จะมีพฤติกรรมเอื้อสังคมแตกต่างจากกลุ่มควบคุม เมื่อเปรียบเทียบระหว่างก่อนการทดลอง กับหลังการทดลอง และระยะติดตามผล จากผลของการ วิเคราะห์ข้อมูลหลังเสร็จสิ้นกระบวนการให้คำปรึกษากลุ่ม พบว่ากลุ่มทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ย พฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านการช่วยเหลือ ด้านการแบ่งปัน ด้านการเข้าร่วม กิจกรรมการกุศล ด้านการให้ความร่วมมือ และด้านการปฏิบัติตามปทัสถาน แตกต่างจากกลุ่มควบคุม โดยมีพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมและรายด้านสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ 5

จากผลการทดลองแสดงให้เห็นว่า การให้คำปรึกษากลุ่มเป็นทางเลือกหนึ่งที่ดีที่สุดในการ พัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคม เป็นกระบวนการที่มีประสิทธิภาพในเรื่องของเวลาที่ใช้และจำนวน บุคคลที่เข้าร่วมกลุ่ม สมาชิกกลุ่มได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน สร้าง สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนสมาชิกด้วยกัน ทำให้เกิดความรู้สึกในการเป็นเจ้าของร่วม ได้ฝึกทักษะ ของตนเอง รับฟังและให้ข้อเสนอแนะ เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย สร้างพลังใจในการยึดถือปฏิบัติ ตามพันธกรณี เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในตัวบุคคลซึ่งนำไปสู่ความเจริญงอกงามของบุคคลนั้นๆ โดยเฉพาะในด้านของการมีพฤติกรรมเอื้อสังคมที่สูงขึ้น นอกจากกระบวนการให้คำปรึกษากลุ่มที่ เอื้ออำนวยให้กลุ่มบรรลุตามวัตถุประสงค์ของกลุ่มแล้ว ยังมีปัจจัยที่เอื้ออำนวยให้การให้คำปรึกษา กลุ่มประสบความสำเร็จ ดังนี้

3.2.1 ทักษะและบทบาทของผู้นำกลุ่ม ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ช่วยเสริมให้กลุ่ม บรรลุเป้าหมาย ซึ่งในการทดลองการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียน อาชีวะ ผู้วิจัยในฐานะผู้นำกลุ่มมีบทบาทที่ช่วยเหลือและเอื้ออำนวยให้กลุ่มประสบความสำเร็จ เช่น การเลือกใช้ทักษะต่างๆ ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับกระบวนการกลุ่มที่เปลี่ยนแปลงอย่างมีพลวัต ได้แก่ ทักษะการฟังอย่างตั้งใจโดยปราศจากการประเมินและตัดสิน เพื่อกระตุ้นให้สมาชิกกลุ่มเกิด ความไว้วางใจ กล้าที่จะเปิดเผยตนเอง ทักษะการถามเพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้สำรวจตนเอง สนทนา พูดคุย กระตุ้นให้คิด เพิ่มความชัดเจน และจำกัดขอบเขตให้แคบลง ทักษะการสรุปความเพื่อบังคับ เอาสาระสำคัญที่เกิดขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มมาไว้ด้วยกัน ทำให้กลุ่มดำเนินการไปอย่างมี ทิศทางและต่อเนื่อง ทักษะการเอื้ออำนวยเพื่อทำให้การสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มเกิดความ ชัดเจนและตรงไปตรงมา ช่วยเหลือสมาชิกกลุ่มมีความรับผิดชอบต่อกันมากขึ้น และสามารถบรรลุ

เป้าหมายของตนเอง ทักษะการเชื่อมโยงเพื่อเชื่อมประสานความคิดของสมาชิกกลุ่มให้เข้าอยู่ในหัวข้อเดียวกันของกลุ่ม สนับสนุนให้เกิดปฏิสัมพันธ์ในระหว่างสมาชิกกลุ่ม และเสริมสร้างความ เป็นหนึ่งเดียวกัน ทักษะการประเมินเพื่อประเมินกระบวนการกลุ่มที่กำลังดำเนินการอยู่ และพลวัต ของกลุ่มและของสมาชิกกลุ่มแต่ละคน ดังที่ไคลน์ (Kline. 2003: 102-105) ได้สรุปบทบาทที่สำคัญ ของผู้นำกลุ่มไว้ว่า เป็นผู้ที่สร้างสรรค์และเฝ้าอำนวยความสะดวกภายในกลุ่ม กระตุ้นให้สมาชิกอยู่ ในปัจจุบัน ให้มีความสำคัญกับกระบวนการกลุ่มและการทบทวนตนเอง และเป็นผู้ที่สามารถประมวล สิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสมาชิกได้อย่างถูกต้อง

บทบาทของผู้นำกลุ่มยังขึ้นอยู่กับลักษณะของกลุ่ม ซึ่งในการทดลองการให้ คำปรึกษา กลุ่ม สมาชิกกลุ่มเป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 เป็นวัยรุ่นอายุ 16-17 ปี ผู้วิจัยจึงต้องมีบทบาทที่ต้องเฝ้าอำนวยความสะดวกให้เกิดความไว้วางใจและเป็นกันเอง มีความจริงใจ และเข้าใจใน วัฒนธรรมและสังคมของวัยรุ่น ดังคำกล่าวของ คอเรีย คอเรีย และคอเรีย (Corey; Corey; & Corey. 2014: 353) ที่ได้อธิบายถึงบทบาทของผู้นำกลุ่มที่มีสมาชิกกลุ่มเป็นวัยรุ่น ผู้นำกลุ่มต้องเฝ้าอำนวยความสะดวก ให้เกิดบรรยากาศ ที่เป็นกันเองที่พร้อมจะสร้างความไว้วางใจให้เกิดขึ้นในกลุ่ม หลีกเลี่ยงการเสแสร้ง ไวต่อความรู้สึกในวัฒนธรรม เข้าใจในกระแสนิยม และให้เกิดปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกกลุ่มแม้จะห่างวัยกันก็ตาม อีกทั้งยังต้องปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมย่อยของกลุ่ม เช่น การใช้ศัพท์แสลง สไตล์การพูด ประเภท ของเพลง ภาพยนตร์ และเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่โดดเด่นอยู่ในชีวิตประจำวันของพวกเขา

นอกจากนี้ การประยุกต์ใช้ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษา กลุ่ม และทฤษฎี และเทคนิคทางจิตวิทยา ในมิติด้านการรู้คิด มิติด้านอารมณ์ความรู้สึก และมิติด้านพฤติกรรม ให้ สอดคล้องกับตัวแปรที่ต้องการพัฒนา และนำปัจจัยเชิงเหตุมาใช้เป็นแรงจูงใจให้สมาชิกกลุ่มแสดง พฤติกรรมเอื้อสังคม จึงทำให้การให้คำปรึกษา กลุ่มมีประสิทธิภาพสูง ส่งผลให้กลุ่มทดลองที่เข้ารับ การให้คำปรึกษา กลุ่มมีพฤติกรรมเอื้อสังคมที่สูงขึ้น ดังคำกล่าวของ คอเรีย คอเรีย และคอเรีย (Corey; Corey; & Corey. 2014: 101) ที่อธิบายว่า ผู้นำกลุ่มที่ใช้กรอบการให้คำปรึกษาแบบบูรณาการ จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับสิ่งที่สมาชิกกลุ่มกำลังคิด รู้สึก และกระทำ โดยที่กรอบแนวคิดที่ นำมาใช้จะอยู่ในกรอบของมิติที่เกี่ยวกับประสบการณ์ของมนุษย์ทั้ง 3 มิติ ได้แก่ มิติด้านการรู้คิด มิติด้านอารมณ์ความรู้สึก และมิติด้านพฤติกรรม ในทั้ง 3 มิตินี้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันและส่ง อิทธิพลถึงกันและกัน กล่าวคือในขณะที่มนุษย์กำลังคิด ความคิดนั้นมีอิทธิพลต่อความรู้สึกและการ กระทำ หรือในขณะที่เรากำลังรู้สึก ความรู้สึกก็มีอิทธิพลต่อความคิดและพฤติกรรม เช่นเดียวกับ พฤติกรรมที่เราแสดงออกก็มีอิทธิพลต่อความรู้สึกและความคิดของเรา การผนวกทั้ง 3 มิติถือเป็น แนวคิดที่ทรงพลังและมีความครอบคลุมสำหรับกระบวนการของการให้คำปรึกษา หากขาดมิติใดมิติ หนึ่งไป แนวคิดในการบำบัดก็ไม่สมบูรณ์

3.2.2 สมาชิกกลุ่ม เป็นส่วนที่ช่วยส่งเสริมให้การให้คำปรึกษา กลุ่มประสบ ความสำเร็จ โดยก่อนการให้คำปรึกษา กลุ่มในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์และสอบถามความสมัครใจของ ผู้เข้าร่วมทุกคน อธิบายถึงลักษณะของการให้คำปรึกษา กลุ่ม ประโยชน์ที่จะได้รับ รายละเอียด

เกี่ยวกับวันเวลา สถานที่ ระยะเวลาของการให้คำปรึกษากลุ่มในแต่ละครั้ง และจำนวนครั้งของการให้คำปรึกษากลุ่ม ซึ่งสมาชิกทั้ง 8 คนของกลุ่มทดลองมีความสนใจและขอเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มด้วยความสมัครใจ ซึ่งส่งผลทำให้การให้คำปรึกษากลุ่มทุกครั้งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี เช่น การเข้ากลุ่มตรงเวลา การร่วมทำกิจกรรมไปงานต่างๆ การแสดงความคิดเห็น และยังทำให้กลุ่มมีสัมพันธภาพที่ดี มีบรรยากาศที่อบอุ่นเหมือนครอบครัว มีมิตรไมตรีจิตช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งทำให้การให้คำปรึกษากลุ่มเป็นไปอย่างราบรื่นและประสบผลสำเร็จ ดังที่ จาคอบส์ เมสสัน และฮาร์วิล (Jacobs; Masson; & Harvill. 2009: 325) กล่าวว่าไว้ว่า ความสมัครใจและพร้อมที่จะแบ่งปันเรื่องส่วนตัวทำให้สมาชิกกลุ่มมีความแนบแน่น ไว้วางใจซึ่งกันและกัน และรู้สึกได้ถึงความเป็นเจ้าของกลุ่ม ซึ่งเป็นพื้นฐานของการทำกลุ่มที่ประสบความสำเร็จ

นอกจากนี้ สมาชิกในกลุ่มทดลองมีอายุอยู่ระหว่าง 16-17 ปีซึ่งไม่ต่างกันมาก การศึกษาอยู่ในสายช่างอุตสาหกรรมเหมือนกัน มีความสนใจและความต้องการที่คล้ายคลึงกัน ทำให้กระบวนการให้คำปรึกษากลุ่มดำเนินไปในทิศทางเดียวกัน และบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมในตัวสมาชิกให้สูงขึ้น อย่างไรก็ตาม ความแตกต่างในด้านภูมิลำเนาและพื้นฐานครอบครัวของสมาชิกกลุ่มแต่ละคนไม่ได้เป็นอุปสรรคต่อการเข้ากลุ่ม แต่กลับเป็นประโยชน์ที่ทำให้การให้คำปรึกษากลุ่มมีมิติที่หลากหลายทั้งในด้านการแสดงความคิดเห็น การแสดงออกถึงคำนิยมส่วนบุคคล การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ดังแนวคิดของคอเรย์ (Corey. 2012: 99) ที่ได้เพิ่มเติมคุณลักษณะของสมาชิกกลุ่มที่เข้าร่วมกลุ่มว่าควรมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน เช่น อายุ ปัญหาที่สนใจ และความต้องการ เพื่อเกิดความผูกพันแนบแน่นภายในกลุ่มและมีการแบ่งปันแสดงความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ ขณะเดียวกันความแตกต่างระหว่างสมาชิกกลุ่มไม่ว่าจะเป็นเรื่องของเพศ วัฒนธรรม เชื้อชาติ ภูมิหลัง สามารถทำให้เกิดความคิดเห็นที่หลากหลาย เกิดข้อมูลย้อนกลับที่เป็นประโยชน์กับสมาชิกกลุ่มคนอื่นๆ ในการได้ทดลองปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเอง และพัฒนาทักษะทางสังคมที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตจริง

3.2.3 ลักษณะของกลุ่มและความถี่ในการพบกลุ่ม เป็นปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่ส่งผลให้การให้คำปรึกษากลุ่มประสบความสำเร็จ ขนาดของกลุ่มทดลองที่ผู้วิจัยได้จากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายเป็นนักเรียนอาชีวระดับประกาศนียบัตรชั้นปีที่ 1 จำนวน 8 คน ตั้งแต่เริ่มต้นดำเนินการกลุ่มจนถึงสิ้นสุดกระบวนการ ถือว่าเป็นขนาดกลุ่มที่ดีและมีประสิทธิภาพสูงสุด สมาชิกกลุ่มทุกคนได้แสดงความคิดเห็น เปิดเผยตนเอง ร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งนำไปสู่การมีพฤติกรรมเอื้อสังคมของตนเองและของสมาชิกกลุ่มคนอื่นให้สูงขึ้น สอดคล้องกับคำทัศนะของ คอเรย์ (Corey. 2012: 99) ที่ว่ากลุ่มสำหรับผู้ใหญ่จำนวนสมาชิก 8 คน และผู้นำกลุ่ม 1 คน เป็นขนาดกลุ่มที่เหมาะสมในการให้คำปรึกษากลุ่ม ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่ม และเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมแบ่งปัน แสดงความคิดเห็น

ส่วนในด้านระยะเวลาและความถี่ในการพบกลุ่ม ผู้วิจัยได้สร้างการให้คำปรึกษากลุ่มตามลักษณะของพฤติกรรมเอื้อสังคมในแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านการช่วยเหลือ ด้านการแบ่งปัน ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล ด้านการให้ความร่วมมือ และด้านการปฏิบัติตามปทัสถาน โดยกำหนดไว้ทั้งหมด 11 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง 30 นาที และพบกลุ่ม 2 ครั้งต่อสัปดาห์ ผู้วิจัยเอื้ออำนวยความสะดวกให้กับสมาชิกกลุ่มในเรื่องของเวลาที่นัดหมายการเข้ากลุ่ม โดยคำนึงถึงช่วงเวลาที่ทุกคนสามารถเข้าร่วมทำกลุ่มได้อย่างพร้อมเพรียงกัน ซึ่งจากการสังเกตในการเข้ากลุ่มแต่ละครั้ง สมาชิกกลุ่มมาตรงเวลา มีความพร้อมเข้ากลุ่มโดยไม่มีอาการเบื่อหน่าย อาจมีอาการเพลียและง่วงนอนบ้างจากการเรียนและ การฝึกปฏิบัติในโรงงานที่เพิ่งผ่านมา แต่ก็พยายามให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ในการตอบคำถามและอภิปรายประเด็นที่ผู้วิจัยหยิบยกขึ้นมา สอดคล้องกับคำกล่าวของ จาคอบส์, เมสสัน, และฮาร์วิล (Jacobs; Masson; & Harvill. 2009: 326) ที่ว่าสำหรับโรงเรียนการให้คำปรึกษากลุ่มเหมาะที่จะทำสัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง ครั้งละ 1-3 ชั่วโมง และคอเรีย (Corey. 2012: 99) ให้ความเห็นว่าการให้คำปรึกษากลุ่มสัปดาห์ละ 1 ครั้งถือเป็นช่วงเวลาที่ใช้ได้กับการให้คำปรึกษากลุ่มทุกรูปแบบ ระยะเวลา 2 ชั่วโมงต่อครั้งถือว่าเพียงพอในการทำกลุ่มที่เข้มข้น แต่สำหรับเด็กและวัยรุ่นควรทำกลุ่มให้ถี่กว่า และใช้เวลาไม่มากต่อครั้ง

ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า การให้คำปรึกษากลุ่มเป็นทางเลือกหนึ่งที่ดีที่สุดในการพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคม สอดคล้องกับแนวคิดของคอเรีย (Corey. 2012: 29) ที่ว่าการให้คำปรึกษากลุ่มทำให้สมาชิกเกิดความรู้สึกที่มีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ เกิดพลังกลุ่มอันนำไปสู่ความผูกพันที่สนิทแนบแน่น ภายใต้บรรยากาศแห่งความเข้าใจและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และกิบสันและมิทเชล (Gibson; & Mitchell. 2008: 177-179) ที่ว่าการให้คำปรึกษากลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกได้เรียนรู้และเข้าใจอย่างแท้จริงถึงความรู้สึกและพฤติกรรมของตนเองผ่านการบวนการปฏิสัมพันธ์กลุ่ม ช่วยให้สมาชิกพัฒนาการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้อย่างเป็นธรรมชาติและในเชิงบวก มีความไวต่อความต้องการและรู้สึกของผู้อื่น และทำให้สมาชิกเรียนรู้ถึงความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อผู้อื่น เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อันนำไปสู่การหล่อหลอมให้สมาชิกกลุ่มมีพฤติกรรมเอื้อสังคมสูงขึ้น

นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของมาร์ติน และคณะ (Martin; et al. 2007: 689-698) ที่ศึกษาพบว่าโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มสามารถเพิ่มพฤติกรรมเอื้อสังคมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนวัยรุ่นชายอัฟริกัน-อเมริกัน โดยนักเรียนมีความสนใจในชั้นเรียนมากขึ้น มีผลการเรียนที่ดีขึ้น มีพฤติกรรมที่ผิดระเบียบลดลง และไม่มีการถูกพักการเรียนหรือถูกเชิญออกและขาดวิชาเด และ คาลิลี (Saadatzaade; & Khalili. 2012: 780-787) ที่ศึกษาพบว่า การให้คำปรึกษากลุ่มแบบทฤษฎีโซลูชัน-โฟกัส โดยใช้การวิจัยเชิงทดลองวัดก่อน-หลัง จำนวน 7 ครั้ง ทำให้กลุ่มทดลองที่เป็นนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษา มีการกำกับตนเองและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม ทั้งนี้การกำกับตนเองส่งผลต่อความคงทนและต่อเนื่องของพฤติกรรมเอื้อสังคม

นอกจากประเด็นที่กล่าวมาแล้วข้างต้น คอเรย์ (Corey. 2012: 30) ยังให้ความสำคัญกับการให้คำปรึกษากลุ่มสำหรับวัยรุ่นโดยให้เหตุผลว่า มันเป็นสถานที่ที่วัยรุ่นสามารถแสดงความรู้สึกขัดแย้ง สำรวจความสงสัยในตนเอง และหาคำตอบได้ในประสบการณ์แบ่งปันกลุ่ม กลุ่มเปิดโอกาสให้วัยรุ่นตั้งคำถามเกี่ยวกับค่านิยมของพวกเขา และช่วยให้เกิดการปรับเปลี่ยนค่านิยมตามที่ต้องการเป็น ในกระบวนการกลุ่ม วัยรุ่นเรียนรู้ที่จะสื่อสารกับเพื่อนสมาชิก ได้รับประโยชน์จากรูปแบบของผู้นำกลุ่ม และใช้เป็นสถานที่ทดลองปฏิบัติจริงภายใต้ข้อจำกัดของตนเอง ปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มจะช่วยให้วัยรุ่นสามารถแสดงออกความรู้สึกเอือมอาทร ความห่วยเหว และสิ่งที่เสี่ยงของตนเองได้รับการฟัง การช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกลุ่มจะทำให้วัยรุ่นเกิดการเข้าใจและการยอมรับในตนเอง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยในครั้งนี้ สามารถนำไปปรับใช้ได้ดังนี้

1.1 พฤติกรรมเอือมอาทรของนักเรียนอาชีวะมีการแสดงออกทางปฏิบัติใน 5 ลักษณะอย่างชัดเจน โดยมีลักษณะของการให้ความร่วมมือมากที่สุด รองลงมาเป็นการช่วยเหลือ การเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล การแบ่งปัน และน้อยที่สุดคือการปฏิบัติตามปทัสถาน ดังนั้นการที่นักเรียนอาชีวะจะแสดงพฤติกรรมเอือมอาทรออกมา ผู้ที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับด้านการให้ความร่วมมือ เปิดโอกาสให้นักเรียนอาชีวะได้แสดงออกในด้านการให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ ที่สอดคล้องกับวัยที่เต็มไปด้วยพลังกลุ่ม เช่น กิจกรรมกีฬา การเข้าชมรม กิจกรรมช่วยเหลือสังคม เป็นต้น อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาการแสดงพฤติกรรมเอือมอาทรของนักเรียนอาชีวะในด้านการปฏิบัติตามปทัสถาน ซึ่งมีการแสดงออก น้อยที่สุด เป็นหน้าที่ของครู ผู้ปกครอง และนักอบรมที่ต้องส่งเสริมให้นักเรียนอาชีวะแสดงออกในด้านนี้เช่นกัน โดยมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องจิตวิทยาวัยรุ่น เพราะนักเรียนอาชีวะเป็นวัยที่รักอิสระ ไม่อยู่ในกฎระเบียบ และยึดกลุ่มเพื่อนเป็นหลัก ดังนั้นการที่ให้พวกเขาค่อยๆ ซึมซับการรักษากฎระเบียบของสังคม จะทำให้พวกเขาเกิดการยอมรับและแสดงออกพฤติกรรมเอือมอาทรในด้านนี้สูงขึ้น

1.2 ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าปัจจัยเชิงเหตุทั้ง 4 ปัจจัยเป็นสาเหตุสำคัญของการมีพฤติกรรมเอือมอาทรของนักเรียนอาชีวะ โดยแต่ละปัจจัยมีตัวบ่งชี้คุณลักษณะของแต่ละปัจจัยอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม สามารถใช้เป็นแนวทางในการเสริมสร้างและพัฒนาให้เกิดพฤติกรรมเอือมอาทรในตัวนักเรียนอาชีวะ ซึ่งการเสริมสร้างและพัฒนานี้อาจอยู่ในรูปแบบของโปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา หรือโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม โดยเน้นที่ปัจจัยด้านคตินิยม เพราะปัจจัยนี้ส่งผลทางตรงสูงสุดต่อการมีพฤติกรรมเอือมอาทรของนักเรียนอาชีวะ ดังนั้นหากส่งเสริมให้เกิดอัตลักษณ์กลุ่ม ความร่วมมือ และค่านิยมกลุ่มในตัวนักเรียนอาชีวะยิ่งมาก ก็จะทำให้เกิดพฤติกรรมเอือมอาทรในตัวนักเรียนอาชีวะสูงขึ้นด้วย ซึ่งตัวบ่งชี้ดังกล่าวสอดคล้องกับวัยและวัฒนธรรมของนักเรียนอาชีวะ

1.3 จากการศึกษาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ ผู้วิจัยพบว่าการสัมภาษณ์กลุ่ม (Group interview) กับนักเรียนอาชีวะที่เป็นสถานนักเรียน นักกิจกรรม นักกีฬา และหัวหน้าห้อง เป็นเครื่องมือเชิงคุณภาพที่มีประสิทธิภาพสูง ประหยัดเวลา รวดเร็ว ได้ข้อมูลที่เป็นจริงในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนอาชีวะ โดยข้อมูลดังกล่าวถูกนำไปใช้สร้างแบบวัดที่มีค่าความเชื่อมั่นสูง ดังนั้นงานวิจัยใด ที่ต้องทำกับกลุ่มนักเรียนอาชีวะ การสัมภาษณ์กลุ่มถือว่าเป็นเครื่องมือเชิงคุณภาพอันดับแรกที่ต้อง พิจารณา

1.4 จากการเก็บข้อมูลกับนักเรียนอาชีวะ ผู้วิจัยพบว่าการที่ผู้วิจัยมีโอกาสสร้าง ปฏิสัมพันธ์และทำความเข้าใจกับนักเรียนในชั้นเรียนก่อนทำแบบวัด จะได้ข้อมูลที่เป็นจริงมากกว่า การส่งแบบวัดให้กับสถานศึกษาและรอผลข้อมูลส่งกลับมา เพราะข้อมูลที่ได้รับกลับมานั้นมีถึงเกือบ ร้อยละ 30 ที่ใช้ไม่ได้ ดังนั้นหากมีการวิจัยที่ทำกับนักเรียนอาชีวะ ผู้วิจัยควรเก็บข้อมูลด้วยตนเอง จะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงและน่าเชื่อถือ เพราะสังคมและวัฒนธรรมของนักเรียนอาชีวะแตกต่าง จากของนักเรียนทั่วไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 นำแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมา ไปใช้ กับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนอาชีวะทั่วประเทศทั้งสังกัดภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อทดสอบความกลมกลืน ของโมเดลสมมติฐานปัจจัยเชิงเหตุกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เพื่อหาผลสรุปในภาพรวมของประเทศที่ สามารถทำให้เป็นมาตรฐานและยอมรับในระดับสากล

2.2 ผลการวิจัยนี้สามารถใช้เป็นข้อมูลศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมในประเด็นของปัจจัยเชิง เหตุอื่นๆ ที่อาจส่งอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ ซึ่งจะทำให้งานวิจัยมี เนื้อหาและขอบเขตของโมเดลโครงสร้างที่กว้างขึ้น หรืออาจจะทำการศึกษาให้ลุ่มลึกเฉพาะโมเดล การวัดของ ตัวแปรแฝงแต่ละตัวในรูปแบบเชิงสำรวจหรือเชิงยืนยัน ซึ่งจะทำให้งานวิจัยมีความเข้มข้น มากขึ้น

2.3 ควรศึกษาพฤติกรรมเอื้อสังคมกับกลุ่มประชากรอื่นๆ ได้แก่ นักเรียนในระดับ มัธยมศึกษา หรือนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา เป็นต้น และควรมีการติดตามผลพฤติกรรมเอื้อสังคม ทุก 3 เดือน หรือ 6 เดือน เพื่อจะได้ทราบว่าพฤติกรรมเอื้อสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ กริทอง. (2545). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการให้การปรึกษากลุ่ม. จาก คณะกรรมการผลิตและบริหารชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการให้การปรึกษา, *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการให้การปรึกษา* (251-318). นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.
- กฤษณ์ บุตรเนียน; จุไร โชคประสิทธิ์; และ อรสา จรูญธรรม. (2554). ปัจจัยในการเลือกเข้าศึกษาในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในจังหวัดปราจีนบุรี. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์*. 5(2): 44-52.
- กฤษมันต์ วัฒนณรงค์. (2554). โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในภาวะของการแข่งขัน. สืบค้นเมื่อ 25 ตุลาคม 2557, จาก <http://www.thairath.co.th/content/187127>
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). ภาพอนาคตและคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- คมเพชร จัตรศุกุล. (2546). กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- ชญาภา ประเสริฐศรี. (2555). พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยการอาชีพบัว จังหวัดน่าน. เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- ชัชวีร์วรรณ วังนาค. (2552). ผลของโปรแกรมพัฒนาการรับรู้พฤติกรรมสังคมแห่งตนทางบวกต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดหลักสี่ (ทองใบทิวารีวิทยา) จังหวัดกรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี*. หน้า 90-97.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2553). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: ไทเนรมิตกิจอินเตอร์โปรเกรสซิฟ.
- ณฐาภ ระวะใจ. (2554). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันการเสี่ยงทางเพศของนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. *ปริญญานิพนธ์ วท.ม. (สุขศึกษา)*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2538). *ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม: การวิจัยและการพัฒนาบุคคล*. กรุงเทพฯ: โครงการส่งเสริมเอกสารวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ดวงนภา มกรานุกัษ์. (2554). *อนาคตภาพการอาชีวศึกษาไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2554-2564)*. ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ดวงมณี จงรักษ์. (2548). *เอกสารคำสอนการปรึกษาแบบกลุ่ม*. สงขลา: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2557). *การบริจาคเพื่อสาธารณประโยชน์และสาธารณกุศล*. สืบค้นเมื่อ 25 ตุลาคม 2557, จาก <http://www.bot.or.th/Thai/AboutBOT/project/Pages/donation.aspx>

- ธิดาชนา วงศ์พิทักษ์. (2556). *ปัจจัยจิตสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตอาสาของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธัญญา ธรรมิสกุล. (2557). *ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเทคโนโลยีอรรถวิทย์พัฒนการ*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยเทคโนโลยีอรรถวิทย์พัฒนการ.
- นพมาศ อึ้งพระ(ธีรเวคิน). (2553). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นิภาวรรณ หมืทอง. (2551). *ปัญหาเชิงสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่ของนักศึกษาวิชาชีพศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร*. ปรินญานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นุสรี คันทิก. (2553). ผลของโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี. *วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี*. หน้า 64-71.
- บัณฑิตย ศรีพุทธารากร. (2557). *สข.ไม่หวังอาชีวะเอกชน*. สืบค้นเมื่อ 2 ธันวาคม 2557, จาก <http://www.dailynews.co.th/Content/education/284667/สข.ไม่หวังอาชีวะเอกชน>
- บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. (2545). *ประมวลสาระวิชาการพัฒนาเครื่องมือสำหรับการประเมินผลการศึกษา (หน่วยที่ 3)*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปวีร์ กาญจนภี. (2553). การพัฒนาความมีน้ำใจของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพิบูลอุปถัมภ์ โดยใช้การเรียนรู้จากตัวแบบมีชีวิตและตัวแบบสัญลักษณ์. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา*. 2: 96-109.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2529). *การแนะแนวและการให้การศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตการพิมพ์.
- (2534). *ทักษะการให้บริการปรึกษาการผ่อนคลายและการลดการหวาดวิตกอย่างเป็นระบบ” เทคนิคการศึกษาเบื้องต้น*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์. (2550). *การศึกษาคณะตระหนักรู้ทางสังคม และการสร้างโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาการตระหนักรู้ทางสังคมของวัยรุ่นไทย*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ด. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พาสนา จุลรัตน์. (2548). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ยุทธ ไกยวรรณ. (2557). *การวิเคราะห์สถิติหลายตัวแปรสำหรับการวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2553). *พจนานุกรมศัพท์จิตวิทยา*. กรุงเทพฯ: โอเดีย สแควร์.

- เลขาธิการคุรุสภา, สำนักงาน. (2544). รายงานการวิจัย เรื่องรูปแบบการกำกับดูแลการปฏิบัติตาม
จรรยาบรรณของวิชาชีพครู. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- วชิรวิทย์ ยางไชย; และอวยพร เรืองตระกูล. (2555). การวิเคราะห์ภาพลักษณ์ของอาชีวศึกษา
ตามทัศนะของนักเรียน. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา. 1: 1241-1255.
- วรินทร์ดา อักษรทับ. (2552). พฤติกรรมทางสังคมและการใช้ชีวิตของนักศึกษาระดับอาชีวศึกษา
ที่อาศัยอยู่หอพักในแขวงศรีวิชัย เทศบาลนครเชียงใหม่. เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิทย์ วิศทเวทย์; และเสถียรพงษ์ วรรณปก. (2530). แนวทางการพัฒนาค่านิยมและคุณธรรมของ
เยาวชนในสังคม. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- วิไลลักษณ์ ลังกา. (2554). การศึกษาอิทธิพลทางสังคมและปัจจัยภายในต่อการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์
ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ ในระดับชั้นมัธยมศึกษา
ตอนปลาย. ปริญญานิพนธ์ วท.ด. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- (2557). เอกสารประกอบการสอนวิชา MER 836 : Causal Modeling. กรุงเทพฯ:
ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- (2555). เอกสารประกอบการสอนวิชา RHP 614 : Advanced Statistical Analysis; t-test.
กรุงเทพฯ: ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศูนย์ข้อมูลกรุงเทพมหานคร. (2557). การแบ่งเขตตามที่ตั้งของพื้นที่. สืบค้นเมื่อ 25 ตุลาคม
2557, จาก <http://203.155.220.230/info/NowBMA/frame.asp>
- ลาโรช บัวศรี. (2526). จริยธรรมศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักข่าวไทย. (2553). นักวิชาการเสนอรัฐตั้ง กก.ระดับชาติแก้ปัญหานักเรียนดักกัน.
สืบค้นเมื่อ 25 ตุลาคม 2557, จาก
http://www.mcot.net/site/content?id=4ff671ab0b01dabf3c00cd39#.VFYZJ_mUd1E
- สำนักข่าวเนชั่น. (2557). นายกฯเล็งยกระดับอาชีวะแก้ปัญหาเด็กเรียนนักร้อง. สืบค้นเมื่อ 25
ตุลาคม 2557, จาก <http://breakingnews.nationtv.tv/home/read.php?newsid=736412>
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2557). จุดประกายโครงการต้นแบบ "ฝีมือชน คนสร้างชาติ".
สืบค้นเมื่อ 25 ตุลาคม 2557, จาก [http://www.vec.go.th/ข่าว/รายละเอียดข่าว/
tabid/103/ArticleId/2647/.aspx](http://www.vec.go.th/ข่าว/รายละเอียดข่าว/tabid/103/ArticleId/2647/.aspx)
- (2558). การกิจและนโยบาย. สืบค้นเมื่อ 2 มีนาคม 2560, จาก
<http://www.vec.go.th/Default.aspx?tabid=87>
- (2559). ข้อมูลสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน. สืบค้นเมื่อ 10 มิถุนายน 2559, จาก
<http://www.vec.go.th/สถานศึกษาในสังกัดสอศ/สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน.aspx>

- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. (2559). สถิติการศึกษาเอกชนประจำปี 2558. สืบค้นเมื่อ 10 มิถุนายน 2559, จาก <https://sites.google.com/a/opec.go.th/opec/sthiti-rongreiyn-xekchn>
- (2557). อาชีวะเอกชน สร้างคน สร้างชาติ. สืบค้นเมื่อ 23 พฤศจิกายน 2557, จาก <http://www.opec.go.th/khaw-prachasamphanth?offset=20>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). มาตรฐานการศึกษาของชาติ. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- (2555). การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายยุทธศาสตร์การส่งเสริมการจัดการศึกษาของเอกชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประเภทอาชีวศึกษา. เอกสารประกอบสัมมนา 3 กุมภาพันธ์ 2555.
- สิทธิโชค วรานุสันติกุล. (2549). จิตวิทยาสังคม: ทฤษฎีและการประยุกต์. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เม็ดทรายปρίนติ้ง.
- สุภาพร อาจเดช. (2555). เอกสารประกอบการพิจารณาเรื่อง ปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียน นักศึกษา คณะกรรมการการศึกษา สมาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 24. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สมชาติ กิจยรรยง; และ จีรชา ใจเปี่ยม. (2555). รวมพลังสร้างคน จากสารพันสุดยอดเกมและกิจกรรม Walk Rally. กรุงเทพฯ: สมาร์ท ไลฟ์.
- สมชาย วรภิเษมสกุล. (2553). ระเบียบวิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 2). อุตรธานี: อักษรศิลป์การพิมพ์.
- สุรางค์ โค้วตระกูล. (2554). จิตวิทยาการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ติรกานนท์. (2553). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- องค์กรการบริจาคเพื่อประเทศไทย (Donation Thailand). (2557). กิจกรรมการกุศล. สืบค้นเมื่อ 2 ธันวาคม 2557, จาก <http://donationthailand.com/>
- องอาจ นัยพัฒน์. (2554). การออกแบบการวิจัย: วิธีการเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ และผสมผสานวิธีการ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อนุ เจริญวงศ์ระยับ. (2552). การรับรู้สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาและลักษณะส่วนบุคคลที่เอื้อต่อการเป็นอาสาสมัครอย่างยั่งยืนในนักศึกษาระดับปริญญาตรี. วิทยานิพนธ์ วท.ด. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อมรวิทย์ นาครทรรพ. (2548). เด็กไทยในมิติวัฒนธรรม. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กระทรวงวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกในพระบรมราชูปถัมภ์.

- อรพินทร์ ชูชม; สุภาพร ณะชนานนท์; และ ทศนา ทองภักดี. (2554). *ปัจจัยเชิงเหตุและผลของภูมิคุ้มกันทางจิตของเยาวชน*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อาชีวศึกษา, กรม. กองแผนงาน. (2542). *แผนพัฒนาอาชีวศึกษาระยะที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549)*. กรุงเทพฯ: กรมอาชีวศึกษา.
- Afolabi, O. A. (2014). Psychosocial Predictors of Prosocial Behavior among a Sample of Nigerian Undergraduates. *European Scientific Journal*. 10(2): 241-266.
- Aiken, L. R. (2003). *Psychological Testing and Assessment*. (11th ed.). Boston: Allyn and Bacon.
- Alpa, G. (1994). General Principles of Law. *Annual Survey of International & Comparative Law*. Vol. 1: Iss.1, Article 2.
- Archer, R. L.; Diaz-Loving, R.; Gollwitzer, P. M.; Davis, M. H.; & Foushee, H. C. (1981). The role of dispositional empathy and social evaluation in the empathic mediation of helping. *Journal of Personality and Social Psychology*. 46: 786-796.
- Argyle, M. (1991). *Cooperation: The basis of sociability*. London: Routledge.
- Aronson, E.; Wilson, T. D.; & Akert, R. M. (2004). *Social psychology*. Upper Saddle River, NJ: Pearson Prentice Hall.
- Association for Specialists in Group Work. (1992). Professional standards for the training of group workers. *Journal for Specialists in Group Work*. 17: 12-19.
- Bar-Tal, D.; & Raviv, A. (1982). A cognitive-learning model of helping behavior development: Possible implications and applications. In N.Eisenberg (Ed.), *The development of prosocial behavior* (pp. 199-218). New York: Academic Press.
- Batson, C. D. (1987). Prosocial motivation: Is it truly altruistic? *In Advances in Experimental Social Psychology*. US: Academic Press.
- (1990). How social and animal? The human capacity for caring. *American Psychologist*. 45: 336-346.
- (1991). *The Altruism Question: Towards a Social-Psychological Answer*. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- (1994). Why Act for the Public Good?: Four Answers. *Personality and Social Psychology Bulletin*. 20: 603-610.
- (1995). Prosocial Motivation: Why do we help others? In A. Tesser (ed.). *Advanced Social Psychology*. pp. 333-381. New York: McGraw-Hill.

- Batson, C. D. (1998). Altruism and prosocial behavior. In D. T. Gilbert, S. T. Fiske, and G. Lindzey (Eds.). *The Handbook of Social Psychology*, (4th ed). Vol. 2: 282-316. Boston, MA: McGraw-Hill.
- (2008). Empathy-Induced Altruistic Motivation. *Draft of lecture/chapter for Inaugural Herzliya Symposium on "Prosocial Motives, Emotions, and Behavior"*. March 24-27, 2008.
- Batson, C. D.; & Ahmad, N. Y. (2009). Empathy-induced altruism: A threat to the collective good. In S. R. Thye, E. J. Lawler (ed.). *Altruism and Prosocial Behavior in Groups: Advances in Group Processes*, Vol. 26, 1-23. UK: Emerald Group Publishing Limited.
- Batson, C. D.; Ahmad, N.; & Tsang, J. A. (2002). Four Motives for Community Involvement. *Journal of Social Issues*. 58(3): 429-445.
- Batson, C. D.; Batson, J. G.; Griffitt, C. A.; Barrientos, S.; Brandt, J. R.; Sprengelmeyer, P.; & Bayly, M. J. (1989). Negative-state relief and the empathy-altruism hypothesis. *Journal of Personality and Social Psychology*. 56: 922-933.
- Batson, C. D.; Batson, J. G.; Slingsby, J. K.; Harrell, K. L.; Peekna, H. M.; & Todd, R. M. (1991). Empathic Joy and the Empathy-Altruism Hypothesis. *Journal of Personality and Social Psychology*. 61, 413-426.
- Batson, C.D. ; Duncan, B. D.; Ackerman, P.; Buckley, T.; & Birch, K. (1981). Is Empathic Emotion a Source of Altruistic Motivation? *Journal of Personality and Social Psychology*. Vol. 40, 2, 290-302.
- Batson, C. D.; Dyck, J. L.; Brandt, J. R.; Batson, J. G.; Powell, A. L.; McMaster, M. R.; & Griffitt, C. (1988). Five studies testing two new egoistic alternatives to the empathy-altruism hypothesis. *Journal of Personality and Social Psychology*. 55: 52-77.
- Batson, C. D.; Fultz, J.; & Schoenrade, P. A. (1987). Distress and empathy: Two qualitatively distinct vicarious emotions with different motivational consequences. *Journal of Personality*. 55: 19-39.
- Batson, C. D.; & Weeks, J. L. (1996). Mood effects of unsuccessful helping: Another test of The empathy-altruism hypothesis. *Personality and Social Psychology Bulletin*. 22: 148-157.
- Batson, C. D.; O'Quin, K.; Fultz, J.; Vanderplas, M.; & Isen, A. (1983). Self-reported distress and empathy and egoistic versus altruistic motivation for helping. *Journal of Personality and Social Psychology*. 45: 706-718.

- Batson, C. D.; Sager, K.; Garst, E.; Kang, M.; Rubchinsky, K.; & Dawson, K. (1997). Is empathy-induced helping due to self-other merging? *Journal of Personality and Social Psychology*. 73: 495-509.
- Baumann, D. J.; Cialdini, R. B.; & Kenrick, D. T. (1981). Altruism as hedonism: Helping and self-gratification as equivalent responses. *Journal of Personality and Social Psychology*. 40: 1039-1046.
- Baumeister, R. F.; Vohs, K. D.; DeWall, C. N.; & Zhang, L. (2007). How emotion shapes behavior: Feedback, anticipation, and reflection, rather than direct causation. *Personality and Social Psychology Review*. 11: 167-203.
- Benabou, R.; & Tirole, J. (2004). Incentive and Prosocial Behavior. *Princeton Economics Discussion Paper No. 230*, Princeton University.
- Berger, J. (2011). Arousal Increases Social Transmission of Information. *Psychological Science*. 22(7): 891-893.
- Berkowitz, L. (1987). Mood, Self-Awareness, and Willingness to Help. *Journal of Personality and Social Psychology*. 52: 721-729.
- Bersoff, D. M. (1999). Why good people sometimes do bad things: Motivated reasoning and unethical behavior. *Personality and Social Psychology Bulletin*. 25, 28-39.
- Bierhoff, H. W. (2002). *Prosocial Behavior*. U.S.A.: Taylor & Francis Inc.
- Bierhoff, H. W.; Klein, R.; & Kramp, P. (1991). Evidence for the altruistic personality from data on accident research. *Journal of Personality*. 59: 263-280.
- Blasi, A. (1980). Bridging moral cognition and moral action: A critical review of the literature. *Psychological Bulletin*. 88: 1-45.
- Bohart, C., & Greenberg, L. S. (1997). *Empathy Reconsidered: new directions in psychotherapy*. USA: American Psychological Association.
- Bollen, K. A. (1989). *Structural Equations with Latent Variables*. New York: John Wiley & Sons.
- Bostick, D.; & Anderson, R. (2009). Evaluating a small-group counseling program - A model for program planning and improvement in the elementary setting. *Professional School Counseling*. 12: 428-433.
- Bozarth, J. D.; Zimring, F. M.; & Tausch, R. (2002). Client-centered therapy: The evolution of a revolution. In D. J. Cain & J. Seeman (Eds.), *Humanistic psychotherapies: Handbook of research and practice* (pp. 147-188). Washington, DC: American Psychological Association.

- Brewer, M. B.; & Kramer, R. M. (1986). Choice behavior in social dilemmas: Effects of social identity, group size, and decision framing. *Journal of Personality and Social Psychology*. 50: 543-9.
- Broussard, S. C.; & Garrison, M. E. B. (2004). The relationship between classroom motivation and academic achievement in elementary school-aged children. *Family and Consumer Sciences Research Journal*. 33(2): 106-120.
- Brown, R. (1965). *Social Psychology*. New York: Free Press.
- Bruce, A. M.; Getch, Y. Q.; & Ziomek-Daigle, J. (2009). Closing the gap: A group counseling approach to improve test performance of African American students. *Professional School Counseling*. 12: 450-457.
- Cain, D. J. (2010). *Person-centered psychotherapies*. Washington, DC: American Psychological Association.
- Cain, D. J.; & Seeman, J. (2002). *Humanistic psychotherapies: Handbook of research and practice*. (Eds.). Washington, DC: American Psychological Association.
- Cambridge dictionaries online. (2014). *Charity*. search on December 12, 2014, from <http://dictionary.cambridge.org/dictionary/british/charity>
- Campbell, D. T. (1975). On the Conflicts Between Biological and Social Evolution and Between Psychology and Moral Tradition, *American Psychologist*. 30, 1103-1126.
- Chen, Y.; & Li, S. X. (2009). Group Identity and Social Preferences. *American Economic Review*. 99(1): 431-457.
- Cialdini, R. B.; Brown, S. L.; Lewis, B. P.; Luce, C.; & Neuberg, S. L. (1997). Reinterpreting the empathy-altruism relationship: When one into one equals oneness. *Journal of Personality and Social Psychology*. 73: 481-494.
- Cialdini, R. B.; Darby, B. L.; & Vincent, J. E. (1973). Transgression and altruism: A case for hedonism. *Journal of Experimental Social Psychology*. 9: 502-516.
- Cialdini, R. B.; Schaller, M.; Houlihan, D.; Arps, K.; Fultz, J.; & Beaman, A. L. (1987). Empathy-based helping: Is it selflessly or selfishly motivated? *Journal of Personality and Social Psychology*. 52: 749-758.
- Clark, M. S.; & Isen, A. M. (1982). Toward understanding the relationship between feeling states and social behavior. In A. Hastorf and A. M. Isen (Eds.). *Cognitive Social Psychology*, Elsevier, New York. pp.73-108.
- Clark, M. S.; & Waddell, B. A. (1983). Effect of Moods on Thoughts about Helping, Attraction, and Information Acquisition. *Social Psychology Quarterly*. 46: 31-35.

- Coghlan, D.; & McIluff, E. (1990). Structuring and nondirectiveness in group facilitation. *Person-centered Review*. 51(1): 13-29.
- Colby, A.; & Kohlberg, L. (1987). *The measurement of moral judgement*. (Eds.). (Vol. 1 and 2). New York: Cambridge University Press.
- Corey, G. (2012). *Theory and Practice of Group Counseling*. (8th Eds.). USA: Books/Cole.
- Corey, M. S.; Corey, G.; & Corey, C. (2014). *Groups Process and Practice*. USA: Books/Cole.
- Cunningham, M. R., Shaffer, D. R., Barbee, A. P., Wolff, P. L., & Kelley, D. J. (1990). Separate Processes in the Relation of Elation and Depression to Helping: Social versus Personal Concerns. *Journal of Experimental Social Psychology*. 26: 13-33.
- Darley, J. M.; & Latane, B. (1970). Norms and Normative Behavior: Field Studies of Social Interdependence. In J. Macaulay and L. Berkowitz (eds.). *Altruism and Helping Behavior*. 83-101.
- Davidson, A. R.; Jaccard, J. J.; Triandis, H. C., Morales, M. L.; & Diaz-Guerrero, R. (1976). Cross-cultural model testing: Toward a solution of the etic-emic dilemma. *International Journal of Psychology*. 11, 1-3.
- Dawes, R. M. (1980). Social dilemmas. *Annual Review of Psychology*. 31, 169-193.
- Dawes, R.; Van De Kragt, A. J. C.; & Orbell, J. M. (1988). Not Me or Thee but We: The Importance of Group Identity in Eliciting Cooperation in Dilemma Situations: Experimental Manipulations. *Acta Psychologica*. 68: 83-97.
- (1990). Cooperation for the benefit of us-not me, or my conscience. In J. J. Mansbridge (ed.). *Beyond self-interest*. Chicago, IL: University of Chicago Press, pp. 97-110.
- Deci, E. L.; & Ryan, R. M. (2000). The "what" and "why" of goal pursuits: Human needs And the self-determination of behavior. *Psychological Inquiry*. 11: 227-268.
- Deci, E. L.; Koestner, R.; & Ryan, R. M. (1999). A meta-analytic review of experiments examining the effects of extrinsic rewards on intrinsic motivation. *Psychological Bulletin*. 125: 627-668.
- Deurzen, E. van. (2010). *Everyday mysteries: A handbook of existential psychotherapy* (2nd ed.). London: Routledge.
- Diamantopoulos, A.; & Sigauw, J. A. (2000). *Introducing LISREL*. London: Sage.
- Dovidio, J. F.; & Penner, L. A. (2001). Helping and altruism. In *International Handbook of Social Psychology: Interpersonal Processes*. (Ed.). G. Fletcher, M. Clark. Oxford: Blackwell Science.

- Dovidio, J. F.; Allen, J. L.; & Schroeder, D. A. (1990). Specificity of empathy-induced helping: Evidence for altruistic motivation. *Journal of Personality and Social Psychology*. 59: 249-260.
- Dovidio, J. F.; Piliavin, J. A.; Gaetner, S. L.; Schroeder, D. A.; & Clark, R. D. (1991). The Arousal: Cost-Reward Model and the Process of Intervention: A Review of the Evidence. In M. S. Clark (ed.). *Prosocial Behavior*. Newbury Park, CA: Sage.
- Dovidio, J. F.; Piliavin, J. A.; Schroeder, D. A.; & Penner, L. A. (2006). *The social psychology of prosocial behavior*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, Inc., Publishers.
- Eisenberg, N. (1982). The development of reasoning regarding prosocial behavior. In N. Eisenberg (Ed.), *The development of prosocial behavior* (pp. 219-249). New York: Academic Press.
- Eisenberg, N., Eggum, N., & Giunta, L. (2010). Empathy-Related Responding: Associations With Prosocial Behavior, Aggression, and Intergroup Relations. *Social Issues and Policy Review*. 4(1): 143-180.
- Eisenberg-Berg, N.; & Hand, M. (1979). The relationship of preschoolers' reasoning about prosocial moral conflicts to prosocial behavior. *Child Development*. 50, 356-363.
- Frank, R. H. (1988). *Passions within Reason: The Strategic Role of the Emotions*. New York: W.W. Norton.
- Fremont-Smith, M. R. (2013). The Legal Meaning of Charity. In Urban Institute, *Tax Policy and Charities Project*. United States: Harvard University.
- Frey, B. S.; & Meier, S. (2004). Social comparisons and pro-social behavior: Testing "conditional cooperation" in a field experiment. *American Economic Review*. 94: 1717-1722.
- Fultz, J.; Batson, C. D.; Fortenbach, V. A.; McCarthy, P. M.; & Varney, L. L. (1986). Social evaluation and the empathy-altruism hypothesis. *Journal of Personality and Social Psychology*. 50: 761-769.
- Garton, A. F.; & Gringart, E. (2005). The development of a scale to measure empathy in 8- and 9-year old children. *Australian Journal of Education and Developmental Psychology*. 5: 17-25.
- Gazda, G. M.; Ginter, E. J.; & Horne, A. M. (2001). *Group counseling and group psychotherapy: Theory and application*. Boston: Allyn & Bacon.

- Gerbing, D. W., & Anderson, J. C. (1993). " Monte Carlo Evaluations of Goodness of Fit Indices for Structural Equation Models. " *Testing structural equation models*. California: Sage.
- Gergen, K. J.; Ellsworth, P.; Maslach, C.; & Seipel, M. (1975). Obligation, Donor Resources, and Reactions to Aid in 3 Cultures. *Journal of Personality and Social Psychology*. 31: 390-400.
- Gibson, R. L.; & Mitchell, M. H. (2008). *Introduction to Counseling and Guidance*. (7th. Eds.). USA: Pearson Education Inc.
- Gintis, H. (2002). Altruism and emotions: A commentary on altruism and selfishness. *Behavioral and Brain Science*. 25: 239-296.
- Gladding, S. T. (2013). *Counseling: A Comprehensive Profession*. (7th. Eds.). USA: Pearson Education, Inc.
- Goldberg, L. R. (1992). The development of markers of the Big Five factor structure. *Psychological Assessment*. 4: 26-42.
- Gouldner, A. W. (1960). The Norm of Reciprocity: A Preliminary Statement. *American Sociological Review*. 25: 161-179.
- Graziano, W.; & Eisenberg, N. (1997). Agreeableness and altruism. In S. Briggs, R. Hogan, & W. Jones (Eds.). *Handbook of personality*. (pp.725-895). New York: Academic Press.
- Graziano, William G.; Meara, M.; Habashi, Sheese, B.; & Tobin, R. (2007). Agreeableness, empathy, and helping: A person x situation perspective. *Journal of Personality and Social Psychology*. 93(1): 583-599.
- Gretemeyer, T. (2009). Effects of Songs with Prosocial Lyrics on Prosocial Thoughts, Affect, and Behavior. *Journal of Experimental Social Psychology*. 45(1): 186-190.
- Guay, F., Chanal, J.; Ratelle, C. F.; Marsh, H. W.; Larose, S.; & Boivin, M. (2010). Intrinsic identified, and controlled types of motivation for school subjects in young elementary school children. *British Journal of Educational Psychology*. 80(4): 711-735.
- Gudykunst, W. B. (Ed.). (1993). *Communication in Japan and the United States*. Albany: State University of New York: Press.
- Hafer, C. L. (2000). Do Innocent Victims Threaten the Belief in a Just World? Evidence from a Modified Stroop Task. *Journal of Personality and Social Psychology*. 79: 165-173.

- Hair, J. F.; Anderson, R. E.; Tatham, R. L.; & Black, W. C. (1995). *Multivariate Data Analysis with Readings*. (4th ed.). Englewood Cliffs: Hall.
- Hansen, J. C.; Warner, R. W.; & Smith, E. M. (1976). *Group counseling: Theory and process*. Chicago: Rand McNally.
- Hansen, R.; Goldman, B. D.; & Baldwin, M. (1975). *Towards a taxonomy of altruism: An observational study of spontaneous prosocial behavior among young children*. Paper presented at the meeting of the Canadian Psychological Association, Quebec City, June.
- Helwig, C. C. (2009). Moral judgement. In S. J. Lopez, *The Encyclopedia of Positive Psychology*. (Ed.). UK: Blackwell Publishing.
- Hinde, R.A.; & Groebel, J. (1991). *Cooperation and prosocial behavior*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Hoffman, M. L. (1981). Is Altruism Part of Human Nature?. *Journal of Personality and Social Psychology*. 40: 121-137.
- Hofstede, G. (1980). *Culture's consequences*. Beverly Hills, CA: Sage.
- Hogan, R. (1973). Moral Conduct and Moral Character: A Psychological Perspective. *Psychological Bulletin*. 79: 217.
- Hogg, Michael A.; & Cooper, Joel. (2007). *The Sage Handbook of Social Psychology*. Great Britain : The Cromwell Press Ltd.
- Isen, A. M. (1970). Success, Failure, Attention and Reaction to Others: The Warm Glow of Success. *Journal of Personality and Social Psychology*, 15, 294-301.
- (1987). Positive Affect, Cognitive Organization, and Social Behavior. In L. Berkowitz (ed.). *Advanced in Experimental Social Psychology*. 20, 203-253. New York: Academic Press.
- Isen, A. M.; & Levin, P. F. (1972). Effect of Feeling Good on Helping: Cookies and Kindness. *Journal of Personality and Social Psychology*. 21, 344-348.
- Isen, A. M.; Shaker, T. E.; Clark, M.; & Karp, L. (1978). Affect Accessibility of Material in Memory and Behavior: A Cognitive Loop?. *Journal of Personality and Social Psychology*. 36: 1-13.
- Jacobs, E.; Masson, R.; & Harvill, R. (2009). *Group Counseling*. USA: Thomson Brooks/Cole.
- Jeffrey W. Bulger. (2007). Society for Ethics Across the Curriculum. *Teaching Ethics*. 8(1): 81-100.

- Jones, E. E. (1964). *Ingratiation: A social-psychological analysis*. New York: Appleton-Century-Crofts.
- Joreskog, K. G.; & Sorbom, D. (1996). *LISREL 8 User's Reference Guide*. United States: Scientific Software International.
- Karami, S.; Ghasemzadeh, A.; Saadat, M., Mazaheri, E.; & Zandipour, T. (2012). Effects of group counseling with cognitive - behavioral approach on reducing divorce children's depression. *Procedia - Social Behavioral Sciences*. 46: 77-81.
- Kerber, K. (1984). The perception of nonemergency helping situations, rewards and the altruistic personality. *Journal of Personality*. 52: 177-187.
- Kim, U. (1994). Individualism and collectivism: Conceptual clarification and elaboration. In U. Kim, H. C. Triandis, C. Kagitcibasi, S.-C. Choi, & G. Yoon (Eds.), *Individualism and collectivism: Theory, method, and applications*, (pp.19-40). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Klemola, Arto. (2013). *Motivations Behind Prosocial Behavior*. Finland: Metropolia University of Applied Sciences.
- Kline, R. B. (2005). *Principles and Practice of Structural Equation Modeling*. (2ne ed.). New York: The Guilford Press.
- Kline, W. B. (2003). *Interactive group counseling and therapy*. USA: Pearson education, Inc.
- Knox, G. (2008). *40 Icebreakers for Small Groups*. Ebook free download from <http://insight.typepad.co.uk/>
- Kohn, A. (1986). *No contest: The case against competition*. Boston: Houghton Mifflin.
- (1990). *The brighter side of human nature*. New York: Basic Books.
- Krischenbaum, H. (2009). *The life and work of Carl Rogers*. Alexandria, VA: American Counseling Association.
- Kruger, D. (2003). Evolution and altruism: Combining psychological mediators with Naturally selected tendencies. *Evolution and Human Behavior*. 24: 118-125.
- Latane, B.; & Darley, J. (1969). Bystander "apathy". *American Scientist*. 57, 244-268.
- Lawrence, D. J. (2007). The Four Principles of Biomedical Ethics: A Foundation for Current Bioethical Debate. *Journal of Chiropractic Humanitites*. 14: 34-40.
- Lerner, M. J. (1982). The Justice Motive in Human Relations and the Economic Model of Man: A Radical Analysis of Facts and Fictions. In V. J. Derlega and J. Grzelak (Eds.). *Cooperation and Helping Behavior: Theories and Research*. 249-278. New York: Academic Press.

- Lerner, M. J.; & Simmons, C. H. (1966). Observer's Reaction to the "Innocent Victim": Compassion or Rejection?. *Journal of Personality and Social Psychology*. 4: 230-210.
- Levine, R. V.; Martinez, T. S.; Brase, G.; & Sorenson, K. (1994). Helping in 36 U.S. cities. *Journal of Personality and Social Psychology*. 67: 69-82.
- Lewis, J. A.; Lewis, M. D.; Daniels, J. A.; & D'Andrea, M. J. (2003). *Community Counseling*. (3rd ed). USA: Thomson Learning, Inc.
- Liettaer, G. (1984). Unconditional positive regard: A controversial basic attitude in client-centered therapy. In R. F. Levant & J. M. Shlien (Eds.), *Client-centered therapy and the person-centered approach: New directions in theory, research, and practice*. (pp. 41-58). New York: Praeger.
- Livneh, H.; & Sherwood-Hawes, A. (1993). Group counseling approaches with persons who have sustained myocardial infarction. *Journal of Counseling and Development*. 72: 57-61.
- Lopez, S. J. (2009). *The Encyclopedia of Positive Psychology*. UK: Blackwell Publishing Ltd.
- Lowenstein, L. (2011). *Favorite Therapeutic Activities for Children, Adolescents, and Families: Practitioners Share Their Most Effective Interventions*. Canada: Champion Press.
- Macaulay, J. R.; & Berkowitz, L. (1970). *Altruism and helping behavior*. (Eds.). New York: Academic Press.
- Macdonald, A. J. (2011). *Solution-Focused Therapy: Theory, Research & Practice*. (2nd ed.). London: Sage.
- Mahler, C. A. (1969). *Group counseling in the schools*. Boston: Houghton Mifflin.
- Maner, J. K.; Luce, C. L.; Neuberg, S. L.; Cialdini, R. B.; Brown, S.; & Sagarin, B. J. (2002). The effects of perspective taking on motivations for helping: Still no evidence for altruism. *Journal of Personality and Social Psychology*. 28: 1601-1610.
- Manucia, G. K.; Baumann, D. J.; & Cialdini, R. B. (1984). Mood influences on helping: Direct effects or side effects? *Journal of Personality and Social Psychology*. 46: 357-364.
- Manuel Velasquez, Claire Andre, Thomas Shanks, S.J.; & Michael J. Meyer. (1990). *Fairness and Justice*. search on October 25, 2015.
<http://www.scu.edu/ethics/practicing/decision/justice.html>
- Markus, H. R.; & Kitayama, S. (1991). Culture and self: Implications for cognition, emotion and motivation. *Psychological Review*. 98: 224-253.

- Marotta, S. A.; & Asner, K. K. (1999). Group psychotherapy for women with a history of incest: The research base. *Journal of Counseling and Development*. 77: 315-323.
- Martin, D.; Martin, M.; Gibson, S.S.; & Wilkins, J. (2007). Increasing Prosocial Behavior and Academic Achievement among Adolescent African American Males. *Adolescence*. 42(168): 689-698.
- Martin, G. B.; & Clark, R. D. (1982). Distress crying in infants: Species and peer specificity. *Developmental Psychology*. 18, 3-9.
- Masson, R. L.; Jacobs, E. E.; Harvill, R. L.; & Schimmel, C. J. (2012). *Group Counseling Interventions and Techniques*. (7th ed.). Canada: Brooks/Cole, Cengage Learning.
- McGinnis, E.; Sprafkin, R. P.; Gershaw, N. J.; & Klein, P. (2012). *Skillstreaming the Adolescent. A Guide for Teaching Prosocial Skills*. (3rd ed.). USA: Research Press.
- Medical Research. (2014). A Study on the Influence of Gratitude Group Counseling on the Gratitude and Prosocial Behavior of University Students. *Medical paper item 168023*. search on November 24, 2014, from <http://www.res-medical.com/medical-paper/168023>
- Mikulincer, Mario.; & Shaver, Phillip R. (2010). *Prosocial Motives, Emotions, and Behavior: The Better Angels of Our Nature*. USA: United Book Press.
- Miller, J. G. (1994). Cultural diversity in the morality of caring: Individually-oriented versus duty-oriented interpersonal scales. *Cross-Cultural Research*. 28: 3-39.
- Miller, P.; Bernzweg, J.; Eisenberg, N.; & Fabes, R. (1991). The development and socialization of prosocial behavior. In R. Hinde & J. Groebel (eds.) *Cooperation and Prosocial Behavior*. Cambridge: Cambridge University Press. pp. 54.
- Mills, J.; & Egger, R. (1972). Effect on Derogation of a Victim of Choosing to Reduce His Stress. *Journal of Personality and Social Psychology*. 23: 405-408.
- Moller, A. C.; Deci, E. L.; & Ryan, R. (2006). Choice and ego-depletion: The moderating role of autonomy. *Personality and Social Psychology Bulletin*. 32,1024-1036.
- Murphy, J. J. (2008). *Solution-Focused Counseling in Schools*. (2nd ed.). Library of Congress Cataloging-in-Publication Data.
- Mussen, P. (1982). Personality Development and Liberal Sociopolitical Attitudes. In N. Eisenberg (ed.) *The Development of Prosocial Behavior* (p. 363). New York: Academic Press, Inc.
- Museen, Paul.; & Eisenberg, Nancy. (1977). *Roots of Caring, Sharing, and Helping*. San Francisco: W.H.Freeman and Company.

- Nadler, A. (1991). Help-seeking behavior: Psychological costs and instrumental benefits. In M. S. Clark (Ed.), *Review of personality and social psychology: Vol. 12. Prosocial behavior* (pp. 290-311). Newbury Park, CA: Sage.
- Nagel, T. (1970). *The Possibility of Altruism*. Oxford: Clarendon Press.
- Natiello, P. (1987). The person-centered approach: From theory to practice. *Person-centered Review*. 2(2): 203-216.
- Norcross, J. C. (2010). The therapeutic relationship. In B. L. Duncan, S. D. Miller, B. E. Wampold, & M. A. Hubble (Eds.), *The heart and soul of change: Delivering what works in therapy* (2nd ed., pp. 113-141). Washington, DC: American Psychological Association.
- Noricks, J. S.; Atgler, L. H., Bartholomew, M.; Howard-Smith, S.; Martin, D., Pyles, S.; et al. (1987). Age, abstract thinking, and the American concept of person. *American Anthropologist*. 89: 667-675.
- NSPCC. (2011). *Solution-focused practice. A toolkit for working with children and young people*. search on October 25, 2015.
<https://www.nspcc.org.uk/globalassets/documents/publications/solution-focused-practice-toolkit.pdf>
- O'Hara, M.; & Wood, J. K. (1984). Patterns of awareness: Consciousness and the group mind. *The Gestalt Journal*. 6(2): 103-116.
- (2004). Transforming communities. Person-centered encounters and the creation of integral conscious groups. In B. Banathy & P. Jenlink (Eds.), *Dialogue as a means of collective communication* (pp. 105-136). New York: Kluwer Academic/Plenum.
- Ohlsen, M. M. (1970). *Group counseling*. New York: Holt, Rinehart & Winston.
- Oyserman, D. (1993). The lens of personhood: Viewing the self, others, and conflict in a multicultural society. *Journal of Personality and Social Psychology*. 65, 993-1009.
- Oyserman, D.; Coon, H.M.; & Kemmelmeier, M. (2002). Rethinking individualism and collectivism: Evaluation of theoretical assumptions and meta-analyses. *Psychological Bulletin*. 128: 3-72.
- Penner, L. A.; & Orom, H. (2009). Enduring goodness: A person by-situation perspective on prosocial behavior. In M. Mikulincer & P. R. Shaver (Eds.), *Prosocial motives, emotion, and behavior: The better angels of our nature* (pp. 55-72). USA: United Book Press.

- Penner, L. A.; Dovidio, J. F.; Piliavin, J. A.; & Schroeder, D. A. (2005). Prosocial Behavior: Multilevel Perspectives. *Annual Review of Psychology*. 56: 365-392.
- Penner, L. A.; Fritzsche, B. A.; Craiger, J. P.; & Freifeld, T. S. (1995). Measuring the prosocial personality. In J. N. Butcher, & C. D. Spielberger (Eds.). *Advances in personality assessment*. (Vol. 10). Hillsdale, NJ: LEA.
- Penner, L.; Dovidio, J.; Piliavin, J.; & Schroeder, D. (2005). Prosocial Behavior: Multilevel Perspectives. *Annu.Rev.Psychol.* 56: 14.1-14.28.
- Peterson, N.; & Priour, G. (2000). Battered women: A group vocational counseling model. In N. Peterson & R. C. Gonzalez (Eds.), *Career counseling models for diverse populations* (pp. 205-218). Pacific Grove, CA: Brooks/Cole.
- Piliavin, J. A.; & Charng, H. W. (1990). Altruism: A review of theory and research. *Annual Review of Sociology*. 16: 27-45.
- Piliavin, J.; Dovidio, J.; Gaertner, S.; & Clark, R. (1981). *Emergency intervention*. New York: Academic Press.
- Preston, S. D.; & de Waal, F. B. M. (2002). Empathy: Its Ultimate and Proximate Bases. *Behavioral and Brain Sciences*. 25: 1-72.
- Pruitt, D. G. (1968). Reciprocity and Credit Building in a Laboratory Dyad. *Journal of Personality and Social Psychology*. 8, 143-147.
- Pyle, K. R. (2000). A group approach to career decision making. In N. Peterson & R. C. Gonzalez (Eds.), *Career counseling models for diverse populations* (pp. 121-136). Pacific Grove, CA: Brooks/Cole.
- Raskin, N. J. (1986b). Client-centered group psychotherapy, Part 2: Research on client-centered groups. *Person-centered Review*. 1(4): 389-408.
- Rawls, J. (1971). *A Theory of Justice*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Reykowski, J. (1982). Motivation of Prosocial Behavior. in V.J. Derlega and J. Grzelak (eds), *Cooperation and Helping Behavior: Theories and Research*. New York: Academic Press. pp. 352-75.
- (1994). Collectivism and individualism as dimensions of social change. In U. Kim, H. C. Triandis, C. Kagitcibasi, S.-C. Choi, & G. Yoon (Eds.), *Individualism and collectivism: Theory, method, and applications*, (pp.276-292). Newbury Park, CA: Sage.

- Roger, C. (1980). *A way of being*. Boston: Houghton Mifflin.
- (1961). *On becoming a person*. Boston: Houghton Mifflin.
- (1986b). Client-centered therapy. In I. L. Kutash, & A. Wolf (Eds.), *Psychotherapist's casebook* (pp. 197-208). San Francisco: Jossey-Bass.
- (1987d). The underlying theory: Drawn from experience with individuals and groups. *Counseling and Values*. 32(1): 38-45.
- RonAshkenas. (2015). There's a Difference between Cooperation and Collaboration. *Harvard Business Review*, 20 April, search on May 25, 2015, from <https://hbr.org/2015/04/theres-a-difference-between-cooperation-and-collaboration>
- Ryan, M. R.; & Deci, E. L. (2000). Intrinsic and extrinsic motivations: Classic definitions and new directions. *Contemporary Educational Psychology*. 25, 54-67.
- Ryan, W. (1971). *Blaming the Victim*. New York: Random House.
- Saadatzaade, R.; & Khalili, S. (2012). Effects of solution-focused group counseling on student's self-regulation and academic achievement. *International Journal for Cross-Disciplinary Subjects in Education (IJCDSE)*. 3(3): 780-787.
- Sagi, A.; & Hoffman, M. L. (1976). Empathic distress in the newborn. *Developmental Psychology*. 12: 175-176.
- Sayle, M. (1998). Japan's social crisis. *Atlantic Monthly*. 281, 84-94.
- Schaller, M.; & Cialdini, R. B. (1988). The economics of empathic helping: Support for a mood management motive. *Journal of Experimental Social Psychology*. 24, 163-181.
- Schroeder, D. A.; Dovidio, J. F.; Sibicky, M. E., Matthews, L. L.; & Allen, J. L. (1988). Empathic concern and helping behavior: Egoism or altruism? *Journal of Experimental Social Psychology*. 24: 333-353.
- Schwartz, S. H. (1977). Normative Influences on Altruism. In L. Berkowitz (ed.). *Advances in Experimental Social Psychology*. 10: 221-279.
- Sedikides, C.; & Strube, M. J. (1997). Self-evaluation: To thine own self be good, to thine own self be sure, to thine own self be true, and to thine own self be better. In M. P. Zanna (Ed.). *Advances in experimental social psychology*. 29: 209-269. New York: Academic Press.
- Sharry, J. (2001). *Solution-focused groupwork*. London: SAGE Publication, Ltd.
- Siu, A. M. H.; Shek, D. T. L.; & Lai, F. H. Y. (2012). Predictors of Prosocial Behavior among Chinese High School Students in Hong Kong. *The Scientific World Journal*. 2012: 1-7.

- Smith, E.; & Mackie, D. (2007). *Social Psychology*. 3rd edition. New York: Psychology press.
- Smith, K. D.; Keating, J. P.; & Stotland, E. (1989). Altruism Reconsidered: The Effect of Denying Feedback on a Victim's Status to Empathic Witnesses. *Journal of Personality and Social Psychology*. 57: 641-650.
- Snyder, C. R.; & Lopez, S. J. (2007). *Positive Psychology: The Scientific and Practical Explorations of Human Strengths*. USA: Sage Publications, Inc.
- Sober, E. (1992). The evolution of altruism: Correlation, cost and benefit. *Biology and Philosophy*. 7: 177-188.
- Sprecher, S.; Fehr, B.; & Zimmerman, C. (2007). Expectation for mood enhancement as a result of helping: The effects of gender and compassionate love. *Sex Roles*. 56: 543-549.
- Staub, E. (1990). Moral exclusion, personal goal theory, and extreme destructiveness. *Journal of Social Issues*. 46(1): 47-64.
- Staub, E.; Bar-Tal, D.; Karylowski, J.; & Reykowski, J. (1984). *Development and Maintenance of Prosocial Behavior*. New York: Plenum Press.
- Tajfel, H. (1981). *Human groups and social categories: studies in social psychology*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Tajfel, H.; & Turner, J. C. (1986). The social identity theory of intergroup behavior. In S. Worchel & W. Austin (Eds.). *Psychology of intergroup relations*. 7-24, Chicago: Nelson-Hall.
- Thayer, R. E.; Newman, R. J.; & McClain, T. M. (1994). Self-regulation of mood: Strategies for changing a bad mood, raising energy, and reducing tension. *Journal of Personality and Social Psychology*. 67: 910-925.
- Thomson, A. M.; Perry, J. L.; & Miller, T. K. (2007). Conceptualizing and Measuring Collaboration. *Journal of Public Administration Research and Theory*. December 1: 1-34.
- Thompson, R. A. (2003). *Counseling Techniques*. UK: Brunner-Routledge.
- Thorne, B. (1992). *Carl Rogers*. Newbury Park, CA: Sage.
- Thye, S. R.; & Lawler, E. J. (2009). *Altruism and Prosocial Behavior in Groups*. UK: Emerald Group Publishing Limited.
- Triandis, H. C. (2001). Individualism-collectivism and personality. *Journal of Personality*. 69: 907-924.

- Triandis, H. C.; & Gelfand, M. J. (1998). Converging measurement of horizontal and vertical individualism and collectivism. *Journal of Personality and Social Psychology*. 74: 118-128.
- Turner, J. C. (1987). *Rediscovering the social group: a self-categorization theory*. London: Basil Blackwell.
- Twenge, J.; Ciarocco, N.; DeWall, N.; Baumeister, R.; & Bartel, M. (2007). Social exclusion decreases prosocial behavior. *Journal of Personality and Social Psychology*. 92(1): 56-66.
- Uhlmann, E. L.; Pizarro, D. A.; Tannenbaum, D.; & Ditto, P. H. (2009). The motivated use of moral principles. *Judgement and Decision Making*. 4(6): 476-491.
- Ushie, M. A.; Onongha, G. I.; Emeka, J. O.; & Lasisi, C. J. (2012). Analysis of the effect of group counseling on the coping behavior of people living with HIV/AIDS in Yakurr local government area, Cross river state. *Educational Sciences Journal*. 3(2): 329-335.
- Vallerand, R. J.; Pelletier, L. G.; Blais, M. R.; Briere, N. M.; Senecal, C.; & Vallieres, E. F. (1992). The Academic Motivation Scale: A measure of intrinsic, extrinsic, and motivation in education. *Educational and Psychological Measurement*. 52: 1003-1019.
- Van Lange, P. A. M. (1991). Being better but not smarter than others: The Muhammad Ali effect at work in interpersonal situations. *Personality and Social Psychology Bulletin*. 17: 689-693.
- Van Lange, P. A. W.; Otten, W.; De Bruin, E. M. N.; & Joireman, J. A. (1997). Development of Prosocial Individualistic, and Competitive Orientations: Theory and Preliminary Evidence. *Journal of Personality and Social Psychology*. 73: 733-746.
- Vaziri, S.; Kashani, F. L.; Jamshidifar, Z.; Vaziri, Y.; & Jafari, M. (2014). Group counseling efficiency based on choice theory on prisoners' responsibility increase. *Procedia – Social Behavioral Sciences*. 128: 311-315.
- Viney, L. L.; Henry, R. M.; & Campbell, J. (2001). The impact of group work on offender adolescents. *Journal of Counseling and Development*. 79: 373-381.
- Vitaglione, G. D.; & Barnett, M. A. (2003). Assessing a new dimension of empathy: Empathic anger and a predictor of helping and punishing desires. *Motivation and Emotion*. 27: 301-325.
- Watson, J. C. (2002). Re-visioning empathy. In D. J. Cain & J. Seeman (Eds.), *Humanistic psychotherapies: Handbook of research and practice* (pp. 445-471). Washington, DC: American Psychological Association.

- Wegener, D. T.; & Petty, R. E. (1994). Mood Management across Affective States: The Hedonic Contingency Hypothesis. *Journal of Personality and Social Psychology*. 66: 1034-1048.
- Wilke, H.; & Lanzetta, J. T. (1970). The Obligation to Help: The Effects of Amount of Prior Help on Subsequent Helping Behavior. *Journal of Experimental Social Psychology*. 6: 483-493.
- Wood, D.; & Gray, B. (1991). Towards a comprehensive theory of collaboration. *Journal of Applied Behavioral Science*. 27: 139-162.
- Yalom, I. D. (1995). *The theory and practice of group psychotherapy* (4th ed.). New York: Basic Books.
- (2005). *The theory and practice of group psychotherapy*. (5th Eds.). New York: Basic books.
- Yalom, V. J.; & Vinogradov, S. (1993). Interpersonal group psychotherapy. In H. I. Kaplan & B. J. Saddock (Eds.), *Comprehensive group psychotherapy* (3rd ed.) (pp. 185-195). Baltimore: Williams & Wilkins.
- Zuckerman, M. (1975). Belief in a just world and altruistic behavior. *Journal of Personality and Social Psychology*. 31: 972-976.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือการวิจัย

**รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจ
แบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ**

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โพธิพันธ์ พานิช	รองอธิการบดีฝ่ายประกันคุณภาพ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประภาส ณ พิกุล	อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญนภา กุลนาคดล	รองคณบดีฝ่ายบริการวิชาการและกิจกรรมพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
4. อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล	อาจารย์ประจำภาควิชาการแนะแนว และจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5. อาจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา	อาจารย์ประจำภาควิชาการวัดผล และวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

**รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม
เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ**

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์	อาจารย์ประจำภาควิชาการแนะแนวและ จิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประภาส ณ พิกุล	อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โอภาส กิจกำแหง	คณบดีคณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม
4. รองศาสตราจารย์ ดร.นิธิพัฒน์ เมฆขจร	อาจารย์ประจำแขนงวิชาการแนะแนวและการ ปรึกษาเชิงจิตวิทยา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โพธิพันธ์ พานิช	รองอธิการบดีฝ่ายประกันคุณภาพ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ภาคผนวก ข

- หนังสือรับรองจริยธรรมของโครงการวิจัย
- หนังสือขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือ
- หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

MF4Version1:15/7/2556

ใบรับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอการวิจัย
เอกสารข้อมูลคำอธิบายสำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัยและยินยอม

หมายเลขข้อเสนอการวิจัย SWUEC- 092/58E

ข้อเสนอการวิจัยนี้และเอกสารประกอบของข้อเสนอการวิจัยตามรายการแสดงด้านล่าง ได้รับการพิจารณาจาก คณะกรรมการสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแล้ว คณะกรรมการฯ มีความเห็นว่าข้อเสนอการวิจัยที่จะดำเนินการมีความสอดคล้องกับหลักจริยธรรมสากล ตลอดจนกฎหมาย ข้อบังคับและ ข้อกำหนดภายในประเทศ จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยตามข้อเสนอการวิจัยนี้ได้

ชื่อโครงการวิจัยเรื่อง: การพัฒนาพฤติกรรมเชื่อมต่อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดย
โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม : การวิเคราะห์เชิงสาเหตุ

ชื่อผู้วิจัยหลัก: นายสุวรรณ จุฑะสมพาการ

สังกัด: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เอกสารที่รับรอง: 1. แบบเสนอโครงการวิจัย
2. โครงการวิจัย
3. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย
4. หนังสือให้ความยินยอมเข้าร่วมในโครงการวิจัย

เอกสารที่พิจารณาพบทวน

1. แบบเสนอโครงการวิจัย	ฉบับที่ 2 วันที่เดือนปี 7 ก.ค. 2558
2. โครงการวิจัย	ฉบับที่ 2 วันที่เดือนปี 7 ก.ค. 2558
3. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย	ฉบับที่ 2 วันที่เดือนปี 7 ก.ค. 2558
4. หนังสือให้ความยินยอมเข้าร่วมในโครงการวิจัย	ฉบับที่ 2 วันที่เดือนปี 7 ก.ค. 2558

(ลงชื่อ).....

(อาจารย์ แพทย์หญิงจันทรวรา ตันมัทยทองค์)

เลขานุการคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

(ลงชื่อ).....

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

หมายเลขรับรอง : SWUEC/E-126/2558

วันที่ให้การรับรอง : 13/07/2558

วันหมดอายุใบรับรอง : 13/07/2559

MF4Version1:15/7/2556

ใบรับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอการวิจัย
เอกสารข้อมูลคำอธิบายสำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัยและยินยอม

หมายเลขข้อเสนอการวิจัย MEDSWUEC- 092/58E (ต่อใบอนุญาตครั้งที่ 1)

ข้อเสนอการวิจัยนี้และเอกสารประกอบของข้อเสนอการวิจัยตามรายการแสดงด้านล่าง ได้รับการพิจารณาจาก คณะกรรมการสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแล้ว คณะกรรมการฯ มีความเห็นว่าข้อเสนอการวิจัยที่จะดำเนินการมีความสอดคล้องกับหลักจริยธรรมสากล ตลอดจนกฎหมาย ข้อบังคับและ ข้อกำหนดภายในประเทศ จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยตามข้อเสนอการวิจัยนี้ได้

ชื่อโครงการวิจัยเรื่อง: การพัฒนาพฤติกรรมเพื่อต่อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดย
โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม : การวิเคราะห์เชิงสาเหตุ

ชื่อผู้วิจัยหลัก: นายสุวรรณ จูทะสมพากร

สังกัด: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เอกสารที่รับรอง:

1. แบบเสนอโครงการวิจัย
2. โครงการวิจัย
3. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย
4. หนังสือให้ความยินยอมเข้าร่วมในโครงการวิจัย

เอกสารที่พิจารณาทบทวน

- ไม่มี -

(ลงชื่อ).....

(อาจารย์ แพทย์หญิงจันทร์ทรา ดันนัทยุทธวงศ์)

เลขานุการคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

(ลงชื่อ).....

(แพทย์หญิงสุรพร ภัทรสุวรรณ)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

หมายเลขรับรอง : SWUEC/E-117/2559

วันที่ให้การรับรอง : 19/05/2559

วันหมดอายุใบรับรอง : 19/05/2560

ที่ ศธ 0519.12/ ๒ / ๖ ๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๒๒ พฤศจิกายน 2559

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์

เนื่องด้วย นายสุวรรณ จูทะสมพากร นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ (จิตวิทยาพัฒนามนุษย์และการให้คำปรึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดยโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม : การวิเคราะห์เชิงสาเหตุ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ฉัตรสุมกุล และ อาจารย์ ดร.เรืองเดช ศิริกิจ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจโปรแกรมการให้คำปรึกษา ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายสุวรรณ จูทะสมพากร และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 086 077 7616

ที่ ศธ 0519.12/ ๒๒๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๒๔ พฤศจิกายน 2559

เรื่อง ขอเรียนเชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

เนื่องด้วย นายสุวรรณ จูทะสมพากร นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ (จิตวิทยาพัฒนามนุษย์และการให้คำปรึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดยโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม : การวิเคราะห์เชิงสาเหตุ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ฉัตรคุณกุล และ อาจารย์ ดร.เรืองเดช สิริกิจ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประภาส ณ พิกุล เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบโปรแกรมการให้คำปรึกษา ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายสุวรรณ จูทะสมพากร และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 086 077 7616

ที่ ศธ 0519.12/ ๒1๖9

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๒๒ พฤศจิกายน 2559

เรื่อง ขอเรียนเชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อธิการบดีวิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

เนื่องด้วย นายสุวรรณ จูทะสมพากร นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ (จิตวิทยาพัฒนามนุษย์และการให้คำปรึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การพัฒนาพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดยโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม : การวิเคราะห์เชิงสาเหตุ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ฉัตรคุฎกกุล และ อาจารย์ ดร.เรืองเดช ศิริกิจ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โอกาส กิจกำแหง เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบโปรแกรมการให้คำปรึกษา ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายสุวรรณ จูทะสมพากร และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 086 077 7616

ที่ ศธ 0519.12/๖๒๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๒๑ พฤศจิกายน 2559

เรื่อง ขอเรียนเชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

เนื่องด้วย นายสุวรรณ จูทะสมพากร นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ (จิตวิทยาพัฒนามนุษย์และการให้คำปรึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดยโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม : การวิเคราะห์เชิงสาเหตุ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร นัตถกุล และ อาจารย์ ดร.เรืองเดช ศิริกิจ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ รองศาสตราจารย์ ดร.นิธิพัฒน์ เมฆขจร เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบโปรแกรมการให้คำปรึกษา ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายสุวรรณ จูทะสมพากร และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 086 077 7616

ที่ ศธ 0519.12/ ๖๖๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๒๕ พฤศจิกายน 2559

เรื่อง ขอเรียนเชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อธิการบดีสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

เนื่องด้วย นายสุวรรณ จูทะสมพากร นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศึกษาศาสตร์ (จิตวิทยาพัฒนามนุษย์และการให้คำปรึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดยโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม : การวิเคราะห์เชิงสาเหตุ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ฉัตรสุณกุล และ อาจารย์ ดร.เรืองเดช ศิริกิจ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โพธิพันธ์ พาณิช เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบโปรแกรมการให้คำปรึกษา ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายสุวรรณ จูทะสมพากร และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

โพธิพันธ์ ๑.

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์จักรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 086 077 7616

ที่ ศธ 0519.12/3173

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

5 กรกฎาคม 2559

เรื่อง ขออนุมัติโครงการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคโนโลยีพิษณุเกษม

เนื่องด้วย นายสุวรรณ จูทะสมพากร นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ (จิตวิทยาพัฒนามนุษย์และการให้คำปรึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดยโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม : การวิเคราะห์เชิงสาเหตุ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ฉัตรสุกกุล และ อาจารย์ ดร.เรืองเดช ศิริกิจ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขออนุมัติเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย เพื่อใช้ แบบทดสอบ เรื่อง แบบวัดปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษา กับนักเรียนระดับ ปวช. ชั้นปีที่ 1 - 3 เพื่อเป็นข้อมูลการวิจัย และขอใช้สถานที่ในวิทยาลัยเทคโนโลยีพิษณุเกษม ในระหว่างเดือนกรกฎาคม 2559 ถึงเดือนกันยายน 2559 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรินทร์ ชัยวิสุทธางกูร)

คณบดีคณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 0860777616

ที่ ศธ 0519.12/ 3781

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๕ กรกฎาคม 2559

เรื่อง ขออนุญาตขอเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

เนื่องด้วย นายสุวรรณ จุฑะสมพากร นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ (จิตวิทยาพัฒนามนุษย์และการให้คำปรึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดยโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม : การวิเคราะห์เชิงสาเหตุ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ฉัตรคุณกุล และ อาจารย์ ดร.เรืองเดช ศิริกิจ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขออนุญาตขอเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย เพื่อใช้ แบบทดสอบ เรื่อง แบบวัดปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษา กับนักเรียนระดับ ปวช. ชั้นปีที่ 1 – 3 เพื่อเป็นข้อมูลการวิจัย และขอใช้สถานที่ในวิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม ในระหว่างเดือนกรกฎาคม 2559 ถึงเดือนกันยายน 2559 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรินทร์ ชัยวิสุทธิราษฎร์)

คณบดีคณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 0860777616

ที่ ศธ 0519.12/ 3772

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

5 กรกฎาคม 2559

เรื่อง ขออนุมัติขอความเห็นชอบเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคโนโลยีดอนบอสโก

เนื่องด้วย นายสุวรรณ จุฑะสมพากร นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ (จิตวิทยาพัฒนามนุษย์และการให้คำปรึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดยโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม : การวิเคราะห์เชิงสาเหตุ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ฉัตรกุญกุล และ อาจารย์ ดร.เรืองเดช ศิริกิจ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความเห็นชอบเพื่อการวิจัย เพื่อใช้ แบบทดสอบ เรื่อง แบบวัดปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษา กับนักเรียนระดับ ปวช. ชั้นปีที่ 1 – 3 เพื่อเป็นข้อมูลการวิจัย และขอใช้สถานที่ในวิทยาลัยเทคโนโลยีดอนบอสโก ในระหว่างเดือนกรกฎาคม 2559 ถึงเดือนกันยายน 2559 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรินทร์ ชัยวิสุทธางกูร)

คณบดีคณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 0860777616

ที่ ศธ 0519.12/ 411 ๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

| ๕ กรกฎาคม 2559

เรื่อง ขออนุมัติขอความเห็นชอบเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคโนโลยีพระรามหก

เนื่องด้วย นายสุวรรณ จูทะสมพากร นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ (จิตวิทยาพัฒนามนุษย์และการให้คำปรึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดยโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม : การวิเคราะห์เชิงสาเหตุ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ฉัตรกุญกุล และ อาจารย์ ดร.เรืองเดช ศิริกิจ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความเห็นชอบเพื่อการวิจัย เพื่อใช้ แบบทดสอบ เรื่อง แบบวัดปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษา กับนักเรียนระดับ ปวช. ชั้นปีที่ 1 – 3 เพื่อเป็นข้อมูลการวิจัย และขอใช้สถานที่ในวิทยาลัยเทคโนโลยีพระรามหก ในระหว่างเดือนกรกฎาคม 2559 ถึงเดือนกันยายน 2559 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรินทร์ ชัยวิสุทธางกูร)

คณบดีคณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 0860777616

ที่ ศธ 0519.12/3114

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

5 กรกฎาคม 2559

เรื่อง ขออนุมัติขอความเห็นชอบเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครู

เนื่องด้วย นายสุวรรณ จูทะสมพากร นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ (จิตวิทยาพัฒนามนุษย์และการให้คำปรึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนาพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดยโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม : การวิเคราะห์เชิงสาเหตุ" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ฉัตรคุญกุล และ อาจารย์ ดร.เรืองเดช ศิริกิจ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความเห็นชอบเพื่อการวิจัย เพื่อใช้ แบบทดสอบ เรื่อง แบบวัดปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษา กับนักเรียนระดับ ปวช. ชั้นปีที่ 1 - 3 เพื่อเป็นข้อมูลการวิจัย และขอใช้สถานที่ในวิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครู ในระหว่างเดือนกรกฎาคม 2559 ถึงเดือนกันยายน 2559 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความเห็นชอบ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรินทร์ ชัยวิสุทธิราษฎร์)

คณบดีคณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 0860777616

ที่ ศธ 0519.12/3176

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๕ กรกฎาคม 2559

เรื่อง ขออนุญาตขอความเห็นชอบข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคโนโลยีสยามบริหารธุรกิจ

เนื่องด้วย นายสุวรรณ จุฑะสมพากร นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ (จิตวิทยาพัฒนามนุษย์และการให้คำปรึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การพัฒนาพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดยโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม : การวิเคราะห์เชิงสาเหตุ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ฉัตรสุกุล และ อาจารย์ ดร.เรืองเดช ศิริกิจ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย เพื่อใช้ แบบทดสอบ เรื่อง แบบวัดปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษา กับนักเรียนระดับ ปวช. ชั้นปีที่ 1 – 3 เพื่อเป็นข้อมูลการวิจัย และขอใช้สถานที่ในวิทยาลัยเทคโนโลยีสยามบริหารธุรกิจ ในระหว่างเดือนกรกฎาคม 2559 ถึงเดือนกันยายน 2559 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรินทร์ ชัยวิสุทธิธรรม)

คณบดีคณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 0860777616

ที่ ศธ 0519.12/ 3771

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

5 กรกฎาคม 2559

เรื่อง ขออนุมัติขอความเห็นชอบเพื่อการจัดทำ

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศ

เนื่องด้วย นายสุวรรณ จุฑะสมพากร นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ (จิตวิทยาพัฒนามนุษย์และการให้คำปรึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การพัฒนาพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดยโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม : การวิเคราะห์เชิงสาเหตุ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ฉัตรสุณกุล และ อาจารย์ ดร.เรืองเดช ศิริกิจ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ นิสิตขอความเห็นชอบเพื่อการจัดทำ เพื่อใช้ แบบทดสอบ เรื่อง แบบวัดปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษา กับนักเรียนระดับ ปวช. ชั้นปีที่ 1 - 3 เพื่อเป็นข้อมูลการจัดทำ และขอใช้สถานที่ในวิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศ ในระหว่างเดือนกรกฎาคม 2559 ถึงเดือนกันยายน 2559 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความเห็นชอบ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรินทร์ ชัยวิสุทธิธรรม)

คณบดีคณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 0860777616

ที่ ศธ 0519.12/3782

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

5 กรกฎาคม 2559

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพ

เนื่องด้วย นายสุวรรณ จูทะสมพากร นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ (จิตวิทยาพัฒนามนุษย์และการให้คำปรึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การพัฒนาพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดยโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม : การวิเคราะห์เชิงสาเหตุ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ฉัตรสุณกุล และ อาจารย์ ดร.เรืองเดช ศิริกิจ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ นิสิตขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย เพื่อใช้ แบบทดสอบ เรื่อง แบบวัดปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษา กับนักเรียนระดับ ปวช. ชั้นปีที่ 1 – 3 เพื่อเป็นข้อมูลการวิจัย และขอใช้สถานที่ในวิทยาลัยเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพ ในระหว่างเดือนกรกฎาคม 2559 ถึงเดือนกันยายน 2559 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรินทร์ ชัยวิสุทธิางกูร)

คณบดีคณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 0860777616

ที่ ศธ 0519.12/3777

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

5 กรกฎาคม 2559

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคโนโลยีวมลบริหารธุรกิจ

เนื่องด้วย นายสุวรรณ จูทะสมพากร นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ (จิตวิทยาพัฒนามนุษย์และการให้คำปรึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การพัฒนาพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดยโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม : การวิเคราะห์เชิงสาเหตุ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ฉัตรสุกุล และ อาจารย์ ดร.เรืองเดช ศิริกิจ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ นิสิตขออนุญาตเผยแพร่ข้อมูลเพื่อการวิจัย เพื่อใช้ แบบทดสอบ เรื่อง แบบวัดปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษา กับนักเรียนระดับ ปวช. ชั้นปีที่ 1 – 3 เพื่อเป็นข้อมูลการวิจัย และขอใช้สถานที่ในวิทยาลัยเทคโนโลยีวมลบริหารธุรกิจ ในระหว่างเดือนกรกฎาคม 2559 ถึงเดือนกันยายน 2559 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรินทร์ ชัยวิสุทธางกูร)

คณบดีคณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 0860777616

ที่ ศธ 0519.12/ 5485

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๕ ตุลาคม 2559

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกวิทย์บริหารธุรกิจ

เนื่องด้วย นายสุวรรณ จูทะสมพากร นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ (จิตวิทยาพัฒนามนุษย์และการให้คำปรึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดยโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม : การวิเคราะห์เชิงสาเหตุ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ฉัตรสุกกุล และ อาจารย์ ดร.เรืองเดช ศิริกิจ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขออนุญาตเผยแพร่เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยใช้แบบทดสอบ เรื่อง แบบวัดปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษา กับนักเรียนระดับ ปวช. ชั้นปีที่ 1 – 3 เพื่อเป็นข้อมูลการวิจัย และขอใช้สถานที่ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกวิทย์บริหารธุรกิจ ในระหว่างเดือนกรกฎาคม 2559 ถึงเดือนตุลาคม 2559 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพงศ์ วัฒนานนท์สกุล)

รองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 086 077 7616

ที่ ศธ 6918/ 0014

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๒ มกราคม 2560

เรื่อง ขออนุมัติขอความเห็นชอบเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคโนโลยีดอนบอสโก

เนื่องด้วย นายสุวรรณ จุฑะสมพากร นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ (จิตวิทยาพัฒนามนุษย์และการให้คำปรึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดยโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม : การวิเคราะห์เชิงสาเหตุ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ฉัตรศุภกุล และ อาจารย์ ดร.เรืองเดช ศิริกิจ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความเห็นชอบเพื่อการวิจัย โดยใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม : การเสริมสร้างปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเอื้อต่อสังคม กับนักเรียนระดับ ปวช. ชั้นปีที่ 1 จำนวน 16 คน เพื่อเป็นข้อมูลการวิจัย และขอใช้สถานที่ในวิทยาลัยเทคโนโลยีดอนบอสโก ในระหว่างเดือนมกราคม 2560 ถึงเดือนมีนาคม 2560 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความเห็นชอบ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

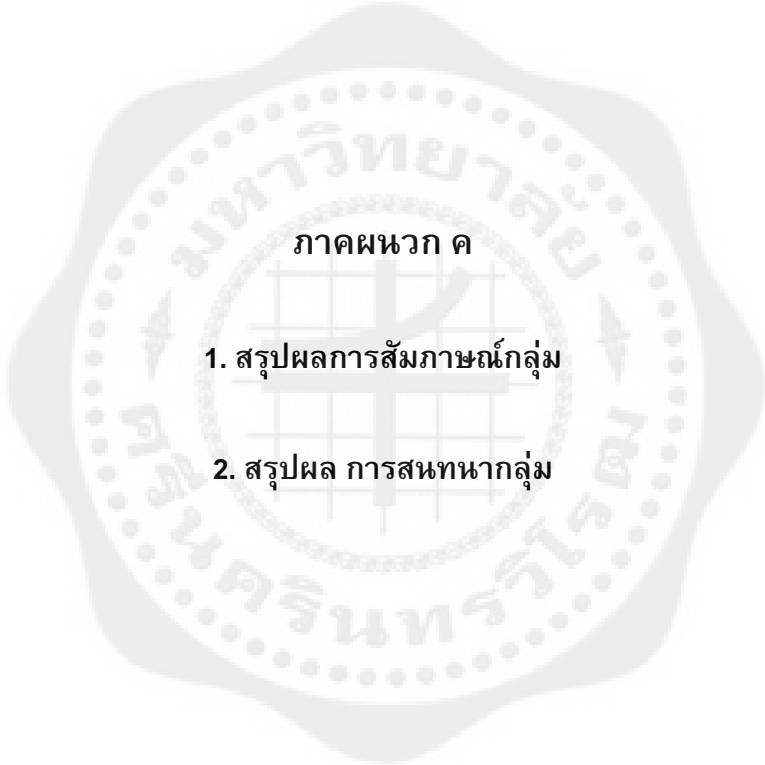
ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 086 077 7616

ภาคผนวก ค

1. สรุปผลการสัมภาษณ์กลุ่ม

2. สรุปผล การสนทนากลุ่ม

1. การสัมภาษณ์กลุ่ม (Group interview)

ในหัวข้อเรื่อง "รูปแบบและความหมายของพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ" กับนักเรียนอาชีวะในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่เป็นสถานักเรียน นักกิจกรรม นักกีฬา และหัวหน้าห้องจำนวน 8 คน จาก

1. วิทยาลัยเทคโนโลยีดอนบอสโก

วันอังคารที่ 14 ธันวาคม 2558 เวลา 9.00-11.00 น.

2. วิทยาลัยเทคโนโลยีสยามธุรกิจ ในพระอุปถัมภ์ฯ

วันพุธที่ 15 ธันวาคม 2558 เวลา 9.00 - 11.00 น.

ข้อสรุปที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่ม มีดังนี้

จาก วิทยาลัยเทคโนโลยีดอนบอสโก

การช่วยเหลือ

- ช่วยเหลือผู้ที่ประสบอุบัติเหตุรถมอเตอร์ไซด์ล้ม
- ช่วยเหลือเพื่อนทำโครงการ (ชิ้นงานในproject)
- ช่วยเพื่อนเรื่องการเรียน
- ลูกให้ผู้หญิงนั่งบนรถประจำทาง
- ช่วยอาจารย์ถือ/ยกของ
- ช่วยงานในหน่วยอาสาสมัครกู้ภัย
- ช่วยเหลือเพื่อนที่กำลังจะจมน้ำ
- ให้เพื่อนยืมเงิน
- ปลอบใจเพื่อนที่อกหัก/ผิดหวังจากความรัก

การแบ่งปัน

- จ่ายค่ารถเมล์ให้เพื่อน
- ซื้อข้าวและน้ำให้กับคนเร่ร่อน และให้เงินพวกเขา
- ซื้อของจากคนแก่และให้เงินเพิ่ม
- แบ่งน้ำและขนมให้คนเก็บขยะ
- นำเสื้อผ้าไปบริจาคให้ผู้ยากไร้
- บริจาคเงินให้กลุ่มนักศึกษาที่มีกล่องรับบริจาค (ค่ายอาสา, ค่ายพัฒนาฯ)
- แบ่งปันเสื้อผ้าให้กับเพื่อนๆ
- ให้รองเท้าเพื่อน
- ให้หนังสือเรียนน้อง
- สละที่นั่งให้แก่เด็ก สตรี คนชรา ผู้พิการ ผู้หญิงตั้งครรภ์ บนรถโดยสารสาธารณะ

การเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล

- อาสาสมัครช่วยเหลือชุมชน (ซ่อมบำรุง)
- บริจาคเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วม
- อาสาสมัครกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ทำความสะอาดวัด/ชุมชน
- คอนเสิร์ตการกุศล/คอนเสิร์ตกลางแจ้ง

การให้ความร่วมมือ

- ทำเวรประจำวัน/ทำความสะอาดห้องเรียนหลังเลิกเรียน
- ช่วยกันเก็บขยะบริเวณใต้ต้นไม้, รอบสนามในช่วงเวลาพักกลางวัน
- ร้องเพลงเชียร์งานกีฬาสี
- ให้ความร่วมมือในการจราจรเพื่อความเป็นระเบียบ และไม่ลืดอกจอดรถอเตอร์ไซต์/ ล็อคเบรกมือรถยนต์
- ให้ความร่วมมือในงานกลุ่มที่ครูมอบหมาย (ช่วยเพื่อนหาอุปกรณ์/เตรียมของสำหรับทำงานกลุ่ม)
- เมื่อขึ้นรถโดยสาร/รถประจำทาง จะเดินชิดด้านใน/ไม่ยืนขวางทางเข้า-ออก ประตูรถ
- ช่วยกันทำแบบฝึกหัดท้ายบท

การปฏิบัติตามปทัสสถาน

- ไม่ถ่มน้ำลายบนทางเท้า/ทางเดิน(และไม่คายหมากฝรั่ง)
- แต่งกายถูกระเบียบวิทยาลัย
- ให้ความช่วยเหลือในลักษณะการตอบแทนกลับคืน เช่น ช่วยเพื่อนทำโครงการ
- มีน้ำใจเอื้อต่อกัน
- การไม่แฉงคิว, การเข้าคิว
- ไม่ฝ่าไฟแดงจราจร
- ไม่ทิ้งขยะในที่สาธารณะ, โรงเรียน/ช่วยกันรักษาความสะอาด
- เมื่อรู้ตัวว่าจะมาโรงเรียนสาย จะรีบเร่งตนเองให้มาให้ทัน

จาก วิทยาลัยเทคโนโลยีสยามธุรกิจ ในพระอุปถัมภ์ฯ

การให้ความช่วยเหลือ

- ช่วยผู้ขับขีจักรยานยนต์ที่ล้มอยู่ด้านหน้า (สภาวะฉุกเฉิน)
- ช่วยเหลือคนตาบอดที่กำลังจะชนหม้อก๋วยเตี๋ยว
- ช่วยจับขโมย/โจรฉกกระเป๋า
- เลี้ยงข้าวคุณยายขายลูกอม
- ช่วยเหลือชาวต่างชาติที่ถูกล้วงกระเป๋าและพาไปสถานีตำรวจ
- ช่วยน้องนักเรียนถือสัมภาระและนั่งรอคุณแม่น้องมารับ
- ช่วยถือ/ยั้รถมอเตอร์ไซด์ของคุณลุง
- ช่วยปฐมพยาบาลเด็กชาวต่างชาติจมน้ำ
- ช่วยปลดอบารมณ์ของผู้เล่นในทีมฟุตบอล
- ช่วยบอกทางให้กับชาวต่างชาติ

การแบ่งปัน

- นำสมุดที่เหลือใช้ให้กับรุ่นน้องที่โรงเรียนมัธยมเดิม
- นำสิ่งของ/เครื่องใช้ไปช่วยเหลือค่าย
- บริจาค/ให้สิ่งของแก่ขอทาน
- แบ่งกีตาร์ให้ห้องซ้อมดนตรีของโรงเรียน
- บริจาคเงินให้คุณป้า และชาวต่างชาติที่กระเป๋าสเงินหาย
- บริจาคเลือด
- บริจาคตุ๊กตาให้กับน้องๆในงานวันเด็ก

การเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล

- เข้าร่วมวิ่งการกุศล
 - อาสาгүй
 - ร่วมแรงร่วมใจ ช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วม
 - ช่วยรักษา/อาสาสมัคร ดูแลผู้ป่วยโรคเอดส์ ที่วัดพระบาทน้ำพุ
 - บริจาค/ร่วมทำบุญกุศล
 - เข้าร่วมกิจกรรมปลูกป่า
 - เข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ตามโรงเรียนในชนบท
 - ซื้อบัตรคอนเสิร์ตเพื่อการกุศล
 - เลี้ยงอาหารกลางวันที่สถานสงเคราะห์คนชราและเด็ก
 - ร่วมกันทำความสะอาด ศาสนสถานและบริเวณชุมชน
- การให้ความร่วมมือ
- เสียสละเวลาทำกิจกรรม/ซ้อมการแสดงของห้อง(งานปีใหม่)
 - :ซ้อมร้องเพลงเชียร์ งานกีฬาสี/กิจกรรมกีฬาสี

- ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการสอบวัดมาตรฐานของวิทยาลัย
- ให้ความร่วมมือกับชมรมดนตรี
- ให้ความร่วมมือในการทำโครงการ(project)กับกลุ่มเพื่อน
- ให้ความร่วมมือกับกลุ่มเพื่อนในงานที่อาจารย์มอบหมาย
- ให้ความร่วมมือในการใช้ชีวิตกลุ่ม(ของกลุ่มนักเรียนที่ต้องไปเรียนต่อที่ประเทศญี่ปุ่น)
- ให้ความร่วมมือในการลงสมัครสถานักเรียน
- ให้ความร่วมมือกับกลุ่มค่ายอาสา(หารายได้,เตรียมกิจกรรม)
- ให้ความร่วมมือในการเล่นกีฬาเป็นทีม
- ให้ความร่วมมือในการเก็บงาน-ข้าม และรักษาความสะอาดโรงอาหาร

การปฏิบัติตามปทัสสถาน

- การแต่งกายถูกระเบียบโรงเรียน แต่งกายให้ถูกกาลเทศะ เช่นไปวัด
- ตรงต่อเวลา (การเข้าเรียน)
- รักษาความสงบในห้องสมุด
- รักษากฎจราจร เช่น ขับรถมอเตอร์ไซด์ไม่ฝ่าไฟแดง, ไม่ขับขึ้นบนทางเท้า, ไม่ขับชี่ย้อนศร, ใส่หมวกกันน็อค
- เสียสละที่นั่งบนรถโดยสารให้กับเด็ก,สตรีมีครรภ์,พระภิกษุสงฆ์และคนพิการ
- นำบัตรนักศึกษาเข้ามาโรงเรียน
- แสดงความเคารพต่อครูด้วยการทักทาย สวัสดี
- เข้าชั้นเรียนเพราะความรับผิดชอบ
- “รีบๆชิตช้าย สบายๆชิตชวา” (การใช้บันไดเลื่อนในที่สาธารณะ)
- การเข้าคิว
- การรักษาความสะอาด/ไม่ทิ้งขยะในที่สาธารณะ

2. การสนทนากลุ่ม (Focus group)

ในหัวข้อ "แรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร" วันศุกร์ที่ 18 ธันวาคม 2558 เวลา 13.30 - 16.30 น. ณ ห้องประชุมวิทยาลัยเทคโนโลยีดอนบอสโก

ข้อสรุปที่ได้จากการสนทนากลุ่ม มีดังนี้

พฤติกรรมเอื้อสังคม

- ครูผู้สอนชอบให้นักเรียนถือของ ช่วยตรวจสอบ นักเรียนช่วยเพราะด้วยเหตุผลใด?
- นักเรียนแสดงออกถึงความเคารพครูอาจารย์ โดยเฉพาะกลุ่มนักเรียนพลະสนัทกับอาจารย์ กล่าวทักทายสวัสดิ์เป็นกลุ่ม
- นักเรียนอาชีวะชอบช่วยเหลืออยู่แล้ว แต่ต้องแสดงศักยภาพให้ผู้อื่นรับรู้และยอมรับก่อน
- นักเรียนช่วยดูแลรักษาความสะอาด เก็บภาชนะอาหารและสิ่งของของตนเอง ไม่ทิ้งขยะของตน ทำให้ผู้รับผิดชอบหน้าที่ทำงานได้อย่างราบรื่น
- ชมรมอาสาสมัครเป็นช่องทางให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือสังคม เช่น บริจาคสิ่งของ ปลุกป่าชายเลน เลี้ยงอาหารเด็กพิการและผู้สูงอายุ
- นักเรียนที่มีความสามารถจะช่วยเหลือผู้อื่นได้ดี และเป็นแบบอย่าง หรือ live model ให้กับนักเรียนอื่นๆ ได้ด้วย
- พลังกลุ่มของนักเรียนที่ช่วยกันสมทบเงินช่วยเหลือเพื่อนสำหรับค่าลงทะเบียนเรียน ช่วยกันยกต้นไม้ล้มทับรางรถไฟ
- นักเรียนอาชีวะมีบุคลิกภาพที่กล้าแสดงออก โดดเด่น พร้อมทั้งจะช่วยเหลือผู้อื่นในสถานการณ์เฉพาะหน้า เช่น ผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุ
- นักเรียนอาชีวะมีความรักในพวกพ้อง รู้ถึงบริบทของเพื่อนที่ทำผิด พร้อมทั้งจะอธิบายแทนเพื่อนถึงเหตุผลที่ทำให้เกิดให้กับครู และร่วมมือกับครูในการช่วยดูแล ตักเตือน ดึงเพื่อนกลับมา
- กลุ่มเพื่อนจะช่วยเหลือกันในการเรียน คนที่เก่ง 2-3 คนจะช่วยเพื่อนที่ไม่เก่งจนสามารถเรียนจบหลักสูตร
- มีการแบ่งปันเงินส่วนตัวช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนที่บ้านถูกไฟไหม้ และร่วมมือกันในการซ่อมแซมบ้าน ย้ายของ
- นักเรียนให้ความร่วมมือในการไม่สูบบุหรี่ในสถานศึกษา ไม่ขีดเขียนในห้องน้ำ
- มีการบริจาคสิ่งของให้แก่เด็กด้อยโอกาส
- บริจาคเงินช่วยเหลือวัด ชนบท ค่ายอาสา
- มอบทุนการศึกษาให้กับนักเรียนที่ยากจน
- สมทบทุนบริจาคให้กับทุนอาหารกลางวัน
- ทำกิจกรรมเพื่อหารายได้สมทบทุนในโครงการการกุศลต่างๆ

- นักเรียนมีพฤติกรรมแสดงออกต่อการปฏิบัติตามกฎระเบียบ และให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน สังเกตได้ว่านักเรียนที่มีพื้นฐานครอบครัวที่เข้มแข็ง จะปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนได้ดีกว่านักเรียนที่มีปัญหาครอบครัว (การปฏิบัติตามปทัสถาน)
- การแสดงออกตามกฎระเบียบ แม้จะรู้สึกขัดขึ้นในจิตใจ แต่ในบริบทที่เกิดขึ้นทำให้นักเรียนเกิดการซึมซับโดยไม่รู้ตัว
- นักเรียนอยากได้รับการยอมรับ และจะทำตัวให้โดดเด่นจนนำไปสู่การถูกทำโทษซ้ำซาก โรงเรียนมีการนำนักเรียนกลุ่มดังกล่าวไปบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม ซ่อมแซมไฟฟ้าในชุมชนและวัด ขนของ ขัดห้องน้ำ ทำให้นักเรียนได้รับการยอมรับจากคนในชุมชนและเจ้าอาวาส ฝึกให้นักเรียนเรียนรู้ที่จะทำตัวให้เป็นประโยชน์และได้รับการยอมรับในทิศทางที่ถูกต้องและเหมาะสม
- การหล่อหลอมพฤติกรรมเอื้อสังคมในตัวนักเรียนเกิดจากกระบวนการขัดเกลาของสังคม ทั้งที่บ้าน โรงเรียน กลุ่มเพื่อน มีส่วนสนับสนุนให้เกิดความคิดและทัศนคติต่อการเอื้อสังคม

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเอื้อสังคม

- นักเรียนมีความพร้อมในการแสดงออกร่วมกัน โรงเรียนต้องจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนแสดงออกตามลักษณะที่เด่นชัดในการช่วยเหลือ
- คุณครูต้องใช้ทั้งแรงจูงใจภายใน และแรงจูงใจภายนอกกระตุ้นให้นักเรียนแสดงออกพฤติกรรมเอื้อสังคม แรงจูงใจภายในทำให้นักเรียนอยากช่วยเหลือจริงๆ โดยไม่หวังผลตอบแทน ส่วนแรงจูงใจภายนอกทำให้นักเรียนช่วยเหลือเมื่อมีผลตอบแทน
- แรงจูงใจไม่ว่าจะอยู่ในลักษณะใดก็ตาม ควรพัฒนาผู้เรียนให้เห็นความสำคัญในการช่วยเหลือผู้อื่นเป็นอันดับแรก
- มีข้อควรระวังเกี่ยวกับปัจจัยด้านหลักการนิยาม กล่าวคือ การปฏิบัติตามหลักการต้องเป็นจริง มีประโยชน์ และไม่เกินความสามารถของผู้ปฏิบัติ มิฉะนั้นจะทำให้ผู้ปฏิบัติต่อต้านกับการมีหลักการมากเกินไป ไม่สามารถปฏิบัติได้จริง ไม่เกิดประโยชน์ในการถือหลักการ
- วิธีการสร้างแรงจูงใจในผู้เรียนให้เกิดพฤติกรรมเอื้อสังคม สามารถใช้คลิป ข่าวสาร และสื่อโซเชียลมีเดียต่างๆ live model ก็มีประสิทธิภาพเช่นกัน
- การสร้างค่านิยมพี่น้องในโรงเรียน ทำให้เกิดการช่วยเหลือกันในระหว่างรุ่นพี่กับรุ่นน้อง
- ในด้านคติรวมหมู่ ภาวะผู้นำสามารถกระตุ้นให้กลุ่มเกิดพฤติกรรมช่วยเหลือ
- เด็กรุ่นใหม่กำลังโหมกระแสนิยม เป็นการแสวงหาความสุขประโยชน์ส่วนตน ดังนั้น เราสามารถใช้กระแสของตัวนี้สร้างพฤติกรรมเอื้อสังคมในตัวนักเรียนได้
- การปลูกฝังให้เกิดพฤติกรรมเอื้อสังคมต้องใช้ระยะเวลายาวนาน และมีตัวอย่างที่เด่นชัด เช่นในประเทศญี่ปุ่นที่พ่อแม่มาช่วยทำความสะอาด ภูพื้นในโรงเรียนเพราะอยากให้โรงเรียนของลูกสะอาด ลูกที่เป็นนักเรียนก็ทำตาม สิ่งเหล่านี้ทำให้นักเรียนเกิดการซึมซับและเรียนรู้เกิดพฤติกรรมเอื้อสังคม

ภาคผนวก ง

- แบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ
- เฉลยคำตอบและการให้คะแนนแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคม
ของนักเรียนอาชีวะ

แบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ

คำชี้แจงในการตอบแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคม

1. แบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาเท่านั้น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการศึกษาวิชาชีพ ภาควิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. คำตอบของนักเรียนจะเป็นประโยชน์และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการศึกษา และการวิจัยต่อไป
3. คำตอบของนักเรียนไม่มีถูกหรือผิด ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความกรุณาจากนักเรียนช่วยตอบแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมตามความเป็นจริง และตรงกับความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของนักเรียนมากที่สุด
4. ข้อมูลต่างๆที่นักเรียนตอบ จะถือว่าเป็นความลับและไม่เป็นผลเสียต่อตัวท่านหรือบุคคลใดๆ
5. แบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมมีทั้งหมด 8 หน้า แบ่งออกเป็น 3 ตอน โปรดตอบคำถามให้ครบทุกข้อ เพราะถ้าตอบไม่ครบทุกข้อจะทำให้แบบวัดนี้ไม่สามารถวิเคราะห์ผลการวิจัยได้

ผู้วิจัยขอขอบคุณนักเรียนที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบวัด และให้ความช่วยเหลือในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดียิ่งมา ณ โอกาสนี้

ตอนที่ 1**ข้อมูลทั่วไป**

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย (✓) ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียน

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2. ชั้นปีที่กำลังศึกษา ☐ ปวช.1 ☐ ปวช.2 ☐ ปวช.3

ตอนที่ 2 ลักษณะพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ ข้อ 1 - 25**ตอนที่ 3 ปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ ข้อ 26 - 90**

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องช่องว่างทางขวามือเพียงช่องเดียวเท่านั้นในแต่ละข้อที่ตรงกับความคิด ความรู้สึก และการแสดงออกที่แท้จริงของนักเรียน

โดยในที่นี้กำหนดค่าระดับความคิด ความรู้สึก และการแสดงออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

“จริงที่สุด”	หมายถึง	ข้อความนั้นสอดคล้องกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวนักเรียนมากที่สุด
“ส่วนใหญ่จริง”	หมายถึง	ข้อความนั้นสอดคล้องกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวนักเรียนเป็นส่วนใหญ่
“จริงพอประมาณ”	หมายถึง	ข้อความนั้นสอดคล้องกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวนักเรียนพอประมาณ
“จริงเพียงเล็กน้อย”	หมายถึง	ข้อความนั้นสอดคล้องกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวนักเรียนเพียงเล็กน้อย
“ไม่จริงเลย”	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวนักเรียนเลย

ตัวอย่าง

ข้อคำถาม	จริงที่สุด	ส่วนใหญ่จริง	จริงพอประมาณ	จริงเพียงเล็กน้อย	ไม่จริงเลย
0. เมื่อเห็นเพื่อนทะเลาะกัน ฉันจะเข้าไปห้ามทันที				✓	

จากการตอบข้อคำถามข้างต้น แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีการแสดงออกอยู่ในระดับจริงเพียงเล็กน้อย กล่าวคือถ้ามีการทะเลาะเบาะแว้งกันในระหว่างเพื่อนๆ นักเรียนจะเข้าห้ามทันทีในบางโอกาส

ตอนที่ 2 ลักษณะพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ

ข้อคำถาม	จริงที่สุด	ส่วนใหญ่จริง	จริงพอประมาณ	จริงเพียงเล็กน้อย	ไม่จริงเลย
1. เมื่อเห็นคนพิการที่กำลังรอความช่วยเหลืออยู่ ฉันจะเข้าไปช่วยเหลือทันที (เช่น ข้ามถนน, ขึ้นรถโดยสาร, ขึ้นรถขึ้นทางลาด, ถือของ).....					
2. เมื่อเห็นคุณครูถือสิ่งของอยู่ ฉันรีบเข้าไปช่วยคุณครูถือสิ่งของทันที.....					
3. เมื่อเพื่อนกำลังท้อแท้และประสบปัญหาชีวิต ฉันจะเป็นผู้ให้กำลังใจเสมอ.....					
4. ฉันให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบอุบัติเหตุหรือได้รับความเดือดร้อน (เช่น จากการขับขี่มอเตอร์ไซด์, หกล้ม, เล่นน้ำ).....					
5. เมื่อพบเห็นผู้ที่เจ็บป่วยกะทันหัน ฉันจะรีบเข้าไปช่วยเหลือทันที (เช่น เป็นลม, อาเจียน, ชัก, ปวดท้อง).....					
6. บ่อยครั้งฉันสละที่นั่งบนรถโดยสารสาธารณะให้แก่ผู้อื่น.....					
7. ฉันซื้ออาหาร น้ำ ขนมให้แก่คนขอทาน คนเก็บขยะ คนเร่ร่อน หรือคนที่ลำบากในการดำเนินชีวิต.....					
8. เวลารวมตัวกับกลุ่มเพื่อน โดยส่วนใหญ่ฉันจะแบ่งขนมให้เพื่อนๆ ร่วมกินกันในกลุ่ม.....					
9. ฉันให้สิ่งของที่ฉันไม่ได้ใช้แล้วแก่ผู้ที่ต้องการมากกว่าฉัน (เช่น เสื้อผ้า ตุ๊กตา หนังสือ).....					
10. ฉันมักจะออกค่ารถโดยสารให้เพื่อนที่นั่งไปด้วยกัน.....					
11. ฉันเข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อความสะอาดตามสถานที่ต่างๆ (เช่น โรงเรียน วัด ชุมชน).....					
12. ฉันเข้าร่วมกิจกรรมการกุศลของหน่วยงานที่จัดขึ้น (เช่น เดิน-วิ่งการกุศล คอนเสิร์ตการกุศล ปลูกป่า).....					

ข้อคำถาม	จริงที่สุด	ส่วนใหญ่จริง	จริงพอประมาณ	จริงเพียงเล็กน้อย	ไม่จริงเลย
13. ฉันบริจาคเงินเพื่อการกุศล (เช่น การศึกษา ทอดกฐิน ผ้าป่า สร้างโรงพยาบาล).....					
14. ฉันร่วมบริจาคสิ่งของให้กับองค์กรการกุศล เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย (เช่น น้ำท่วม แผ่นดินไหว ไฟไหม้ ภัยหนาว).....					
15. ฉันร่วมกิจกรรมเลี้ยงอาหารและบริจาค สิ่งของที่สถานสงเคราะห์ (เช่น บ้านคนชรา บ้านเด็กกำพร้า บ้านพักคนพิการ).....					
16. ฉันเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาอย่างเต็มที่เพื่อ สร้างความสามัคคีในสี (เช่น ช้อมเพลงเชียร์ แข่งกีฬา รักษาระเบียบความพร้อมเพรียง).....					
17. ฉันให้ความร่วมมือทำโครงการกลุ่มกับ เพื่อนๆเพื่อให้งานออกมาดีที่สุดในที่สุด.....					
18. เมื่อมีการขอความร่วมมือ ฉันเต็มใจร่วมมือ ปฏิบัติตามอย่างเต็มที่ (เช่น เดินชิดในบนรถโดยสาร, รับผิดชอบต่อขยะทุกชิ้น, ต่อแถว เข้าคิว, ไม่ส่งเสียงดัง).....					
19. ฉันให้ความร่วมมือกับหัวหน้าชั้นที่ต้อง รับผิดชอบห้องเรียน ในการรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบของห้องเรียน.....					
20. ฉันให้ความร่วมมือปฏิบัติตามกฎระเบียบ ของชมรมที่ฉันสังกัดอยู่.....					
21. เมื่อใครช่วยเหลือฉัน ฉันต้องหาทางตอบแทนเขาไม่วิธีใดก็วิธีหนึ่ง.....					
22. ฉันปิดสวิตช์ไฟ หรือเครื่องปรับอากาศ เมื่อ ไม่มีใครในห้องเรียน.....					
23. เมื่อต้องขึ้นลงตึกเพียงชั้นเดียว ฉันเลือกใช้ การเดินทางบันไดแทนการใช้ลิฟต์เพื่อประหยัด ไฟฟ้า.....					
24. ฉันแต่งกายถูกต้องตามกฎระเบียบที่ทาง โรงเรียนกำหนดไว้.....					
25. ฉันปฏิบัติตามกฎจราจรโดยไม่ขับรถจี้กร ยานยนต์ย้อนศร.....					

ตอนที่ 3 ปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ

ข้อคำถาม	จริงที่สุด	ส่วนใหญ่จริง	จริงพอประมาณ	จริงเพียงเล็กน้อย	ไม่จริงเลย
26. ฉันเสียใจที่ไม่ได้รับคำชมจากคุณครูในความเสียสละของฉัน.....					
27. ฉันร่วมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อจะได้เกียรติบัตรไว้เชิดชูตนเอง.....					
28. ฉันจะช่วยเหลืออย่างเต็มที่ก็ต่อเมื่อเพื่อนๆ กำลังจ้องมองฉันอยู่ เพราะมันทำให้ฉันดูดีในสายตาของเพื่อน.....					
29. ฉันร่วมบริจาคการกุศลเพราะฉันรู้สึกดีที่คนอื่นเข้าใจว่าฉันเป็นคนใจบุญสุนทาน.....					
30. ที่ฉันช่วยคุณครูก็เพราะฉันหวังจะได้คะแนนเมตตาในวิชาของคุณครูบ้าง.....					
31. ฉันสละที่นั่งโดยสารให้ผู้ที่ย่อแอกว่า ฉันจะได้ไม่ถูกมองว่าเป็นคนเห็นแก่ตัว.....					
32. ฉันบริจาคเงินช่วยเหลือคนยากจน เพราะฉันกลัวว่าคนอื่นจะมองว่าฉันเป็นคนใจแคบ.....					
33. ฉันให้เพื่อนยืมสิ่งของ เพื่อหลีกเลี่ยงจากการถูกตำหนิว่าเป็นคนแล้งน้ำใจ.....					
34. ที่ฉันเอาใจเพื่อนๆ ในกลุ่ม เช่น เลี้ยงขนม ไม่ได้แย่ง ก็เพื่อที่ว่าฉันจะได้อยู่ในกลุ่มเพื่อนๆ ..					
35. เมื่อกลุ่ม/ชมรมขอความช่วยเหลือ ฉันให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ เพราะฉันกลัวถูกไล่ออกจากการเป็นสมาชิกกลุ่ม/ชมรม.....					
36. ฉันจะกังวลใจหากฉันไม่ได้ช่วยเหลือเพื่อนที่กำลังเดือดร้อน.....					
37. เมื่อฉันเดินผ่านเด็กที่กำลังนั่งขอทานอยู่ ฉันต้องย้อนกลับมาให้เงินหรือขนมกับเด็กขอทาน เพื่อให้ตนเองสบายใจ.....					
38. ฉันไม่ชอบที่เพื่อนทิ้งขยะไม่เป็นที่เป็นทาง และฉันจะเก็บขยะของเพื่อนลงถัง เพราะฉันต้องการให้โรงเรียนสะอาดสวยงาม.....					

ข้อคำถาม	จริงที่สุด	ส่วนใหญ่จริง	จริงพอประมาณ	จริงเพียงเล็กน้อย	ไม่จริงเลย
39. ฉันกล้าที่จะกล่าวตักเตือนผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม เพราะฉันต้องการเห็นสังคมที่น่าอยู่ (เช่น แชงคิว ขับรถจักรยานยนต์บนทางเท้า สูบบุหรี่ในสวนสาธารณะ).....					
40. เมื่อเพื่อนไม่ได้รับความยุติธรรม ฉันอดเป็นห่วงไม่ได้และจะออกตัวเป็นปากเสียงแทนเพื่อนทันที.....					
41. เมื่อดูภาพยนตร์หรือละครที่เศร้า ฉันมักน้ำตาซึมหรือร้องไห้ตาม.....					
42. ฉันรู้สึกตื่นตันใจกับฉากอันแสนโรแมนติกของพระเอกและนางเอกจากการ์ตูนที่อ่าน.....					
43. ฉันรู้สึกเวทนาเมื่อเห็นภาพของสุนัข แมว หรือสัตว์อื่นๆถูกทารุณกรรม (เช่น ถูกตี ล่ามโซ่ อดอาหาร รถชน).....					
44. ฉันรู้สึกสงสารเมื่อเห็นภาพผู้ประสบภัยพิบัติต่างๆตามสื่อ.....					
45. เมื่อเห็นภาพคนพิการที่กำลังขอทานอยู่ ฉันรู้สึกสงสารจนต้องบริจาคเงินช่วยเหลือ.....					
46. ฉันเป็นห่วงเพื่อนที่ขาดเรียนติดต่อกันหลายวันโดยไม่ส่งข่าวให้ทราบ.....					
47. ฉันห่วงใยผู้อื่นที่เจ็บป่วยและคอยให้กำลังใจพวกเขาเสมอ.....					
48. เมื่อต้องพูดคุยกับใคร ฉันมักจะสื่อสารด้วยภาษาและกิริยาที่อ่อนโยน.....					
49. ฉันรู้สึกอบอุ่นเมื่อมีคนทักทายฉัน.....					
50. ฉันรู้สึกอ่อนโยนเมื่อเล่นหยอกล้อกับเด็กเล็กๆ.....					
51. ฉันรู้สึกอบอุ่นเมื่อไปเที่ยวกับเพื่อนๆ					
52. เมื่อเห็นใครทุกข์ใจ ฉันจะใจอ่อนรู้สึกทุกข์ใจตามไปด้วย.....					

ข้อคำถาม	จริงที่สุด	ส่วนใหญ่ จริง	จริงพอ ประมาณ	จริงเพียง เล็กน้อย	ไม่จริง เลย
53. ฉันมักใจอ่อนช่วยเหลือเพื่อนที่กำลังเดือดร้อน.....					
54. แม้คนที่ฉันไม่ชอบแต่เมื่อเขาทุกข์ร้อนและมาขอร้องให้ฉันช่วย ฉันก็มักใจอ่อนช่วยเขาไป..					
55. เมื่อเห็นเพื่อนจู่ร้องไห้ ฉันจะหวั่นไหวใจอ่อนร้องไห้ตามด้วย.....					
56. ฉันพร้อมปกป้องโรงเรียนของฉันหากใครมาดูหมิ่นเหยียดหยาม.....					
57. เมื่อต้องตัดสินใจเลือก ฉันพร้อมที่จะทำเพื่อกลุ่มก่อนเสมอ.....					
58. ฉันสวมแหวนรุ่นด้วยความภาคภูมิใจที่ฉันเป็นคนหนึ่งในรุ่นด้วย.....					
59. การได้อยู่ร่วมกันในกลุ่มทำให้ฉันมีความสุข.....					
60. ถ้าเพื่อนได้รับรางวัล ฉันจะรู้สึกยินดีและภูมิใจไปกับเขาด้วย.....					
61. ฉันร่วมมือกับกลุ่มอย่างเต็มที่โดยคิดว่าเป้าหมายของกลุ่มต้องมาก่อนเป้าหมายส่วนตัวของฉัน.....					
62. ฉันเคารพในการตัดสินใจของกลุ่มและพร้อมปฏิบัติตาม.....					
63. ฉันร่วมมืออย่างเต็มที่ในกิจกรรมของกลุ่ม แม้จะเสียความเป็นส่วนตัวของฉัน (เช่น กีฬาสี ชมรมค่ายอาสา กลุ่มห้องเรียน).....					
64. เมื่อกลุ่มเกิดความขัดแย้ง ฉันจะรีบประสานให้เกิดความเข้าใจกัน.....					
65. ฉันพร้อมร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มในกรณีที่มีความเสียหายเกิดขึ้นไม่ว่ากรณีใด.....					
66. เมื่อฉันไม่อยู่ในกลุ่ม เพื่อนๆมักบ่นคิดถึงหรือโทรศัพท์หาฉัน.....					
67. ฉันรู้สึกว่าฉันมีความหมายต่อกลุ่ม และกลุ่มจะขาดฉันไม่ได้ในกิจกรรมต่างๆ.....					

ข้อคำถาม	จริงที่สุด	ส่วนใหญ่จริง	จริงพอประมาณ	จริงเพียงเล็กน้อย	ไม่จริงเลย
68. ฉันรู้สึกปลอดภัยเมื่ออยู่ในกลุ่มโดยเฉพาะเมื่อไปเที่ยวด้วยกัน.....					
69. ฉันจะรอเพื่อนๆ ให้ครบก่อนถึงจะเริ่มทำกิจกรรมของกลุ่ม เพราะขาดใครคนหนึ่งไม่ได้...					
70. ฉันรักและห่วงใยเพื่อนๆ ในกลุ่มเหมือนกับเป็นญาติพี่น้องของตนเอง.....					
71. ก่อนตัดสินใจทำอะไร ฉันมักคำนึงถึงผู้อื่นก่อนเสมอ.....					
72. ฉันเลือกที่จะทำโดยคำนึงถึงสิทธิส่วนบุคคลของคนรอบข้าง (เช่น ไม่ส่งเสียงดัง รักษาความสะอาดที่สาธารณะ ตรงเวลานัดหมาย).....					
73. ฉันยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลในตัวเพื่อนๆ ของฉัน.....					
74. ฉันให้เกียรติกับทุกคนอย่างเท่าเทียมโดยไม่คำนึงว่าใครจนใครรวย.....					
75. ฉันคิดว่าเป็นหน้าที่ของฉันที่ต้องช่วยเหลือเมื่อเจอเด็กที่ถูกทารุณกรรม หรือถูกบังคับให้ขอทานด้วยการโทรแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง...					
76. ฉันคบกับเพื่อนๆ ได้ทุกคนโดยไม่คำนึงว่าจะจนหรือรวย.....					
77. หากมีเรื่องทะเลาะกันระหว่างเพื่อน ฉันจะตัดสินความโดยไม่มีผลประโยชน์แอบแฝง แม้จะไม่ถูกใจฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดก็ตาม.....					
78. เมื่อกลุ่มได้รับมอบหมายงาน ฉันคิดว่าควรแบ่งงานกลุ่มให้เท่ากัน เพื่อจะได้ไม่มีใครรับภาระหนักเกินไป.....					
79. หากฉันทำของผู้อื่นเสียหาย ฉันยินดีรับผิดชอบชดเชยค่าเสียหายให้ทันที (เช่น โทรศัพท์ตกแตก ทำของที่ยืมมาหายหรือแตกหัก).....					

ข้อคำถาม	จริงที่สุด	ส่วนใหญ่จริง	จริงพอประมาณ	จริงเพียงเล็กน้อย	ไม่จริงเลย
80. เมื่อฉันขับรถชนขณะคันอื่นจอดอยู่ ทำปากกาเพื่อนหาย ทำหนังสือที่ยืมมาฉีกขาด ฯลฯ ฉันจะแสดงความรับผิดชอบทันที.....					
81. แม้เป็นเรื่องสนุกไม่มีพิษภัยใดๆก็ตาม แต่หากสร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่น ฉันจะไม่ทำอย่างเด็ดขาด.....					
82. ฉันไม่ทำลายสิ่งที่เป็นสาธารณะสมบัติของโรงเรียน (เช่น โต๊ะเก้าอี้เรียน ห้องน้ำ จาน ช้อนส้อม ต้นไม้ ผนังกำแพงห้องน้ำ).....					
83. ฉันชอบเปิดเพลงเสียงดังโดยไม่เกรงใจคนรอบข้าง.....					
84. แม้ฉันจะมีเรื่องไม่พอใจกับคุณครู ฉันก็ให้ความเคารพท่านเสมอ.....					
85. ฉันคิดว่าการพูดให้ร้ายกับคนที่ฉันไม่ชอบ เป็นสิ่งที่ไม่ควรกระทำ แม้ฉันจะเกลียดเขาก็ตาม.....					
86. สิ่งใดที่เป็นการช่วยเหลือผู้อื่น ฉันพร้อมที่จะทำเสมอ (เช่น การเรียน ถือของบริจาค ค่าย้ออาสา กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์).....					
87. แม้ฉันจะไม่เห็นด้วยกับกฎระเบียบของโรงเรียนในบางข้อ แต่ฉันก็ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามทุกประการ.....					
88. ฉันมีกัลยาณมิตรกับทุกคน แม้แต่ผู้ที่ไม่ชอบฉันก็ตาม.....					
89. เมื่อฉันเห็นสิ่งของที่ชำรุดเสียหายในโรงเรียน ฉันจะรีบแจ้งให้คุณครู/เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบทราบทันที.....					
90. เมื่อเห็นเพื่อนทำผิด ฉันจะเข้าไปตักเตือน เพราะฉันหวังดีต่อเขา.....					

ขอบคุณสำหรับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ลักษณะพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ

ข้อคำถาม	จริงที่สุด	ส่วนใหญ่จริง	จริงพอประมาณ	จริงเพียงเล็กน้อย	ไม่จริงเลย
1. เมื่อเห็นคนพิการที่กำลังรอความช่วยเหลือ อยู่ ฉันจะเข้าช่วยเหลือทันที (เช่น ข้ามถนน, ขึ้นรถโดยสาร, ขึ้นรถขึ้นทางลาด, ถือของ).....	5	4	3	2	1
2. เมื่อเห็นคุณครูถือสิ่งของอยู่ ฉันรีบเข้าไปช่วยคุณครูถือสิ่งของทันที.....	5	4	3	2	1
3. เมื่อเพื่อนกำลังท้อแท้และประสบปัญหาชีวิต ฉันจะเป็นผู้ให้กำลังใจเสมอ.....	5	4	3	2	1
4. ฉันให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบอุบัติเหตุ หรือได้รับความเดือดร้อน (เช่น จากการขับขี มอเตอร์ไซด์, หกล้ม, เล่นน้ำ).....	5	4	3	2	1
5. เมื่อพบเห็นผู้ที่เจ็บป่วยกะทันหัน ฉันจะรีบเข้าไปช่วยเหลือทันที (เช่น เป็นลม, อาเจียน, ชัก, ปวดท้อง).....	5	4	3	2	1
6. บ่อยครั้งฉันสละที่นั่งบนรถโดยสารสาธารณะ ให้แก่ผู้อื่น.....	5	4	3	2	1
7. ฉันซื้ออาหาร น้ำ ขนมให้แก่คนขอทาน คน เกือบชยะ คนเร่ร่อน หรือคนที่ลำบากในการ ดำเนินชีวิต.....	5	4	3	2	1
8. เวลารวมตัวกับกลุ่มเพื่อน โดยส่วนใหญ่ฉัน จะแบ่งขนมให้เพื่อนๆ ร่วมกินกันในกลุ่ม.....	5	4	3	2	1
9. ฉันให้สิ่งของที่ฉันไม่ได้ใช้แล้วแก่ผู้ที่ต้องการ มากกว่าฉัน (เช่น เสื้อผ้า ตุ๊กตา หนังสือ).....	5	4	3	2	1
10. ฉันมักจะออกค่ารถโดยสารให้เพื่อนที่นั่งไป ด้วยกัน.....	5	4	3	2	1
11. ฉันเข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ทำ ความสะอาดตามสถานที่ต่างๆ (เช่น โรงเรียน วัด ชุมชน).....	5	4	3	2	1
12. ฉันเข้าร่วมกิจกรรมการกุศลของหน่วยงาน ที่จัดขึ้น (เช่น เดิน-วิ่งการกุศล คอนเสิร์ตการ กุศล ปลูกป่า).....	5	4	3	2	1

ข้อคำถาม	จริงที่สุด	ส่วนใหญ่จริง	จริงพอประมาณ	จริงเพียงเล็กน้อย	ไม่จริงเลย
13. ฉันบริจาคเงินเพื่อการกุศล (เช่น การศึกษา ทอดกฐิน ผ้าป่า สร้างโรงพยาบาล).....	5	4	3	2	1
14. ฉันร่วมบริจาคสิ่งของให้กับองค์กรการกุศล เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย (เช่น น้ำท่วม แผ่นดินไหว ไฟไหม้ ภัยหนาว).....	5	4	3	2	1
15. ฉันร่วมกิจกรรมเลี้ยงอาหารและบริจาค สิ่งของที่สถานสงเคราะห์ (เช่น บ้านคนชรา บ้านเด็กกำพร้า บ้านพักคนพิการ).....	5	4	3	2	1
16. ฉันเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาอย่างเต็มที่เพื่อ สร้างความสามัคคีในสี (เช่น ซ้อมเพลงเชียร์ แข่งกีฬา รักษาระเบียบความพร้อมเพรียง).....	5	4	3	2	1
17. ฉันให้ความร่วมมือทำโครงการกลุ่มกับ เพื่อนๆ เพื่อให้งานออกมาดีที่สุด.....	5	4	3	2	1
18. เมื่อมีการขอความร่วมมือ ฉันเต็มใจร่วมมือ ปฏิบัติตามอย่างเต็มที่ (เช่น เดินชิดในบนรถโดยสาร, รับผิดชอบซ้ายขวา, ต่อแถว เข้าคิว, ไม่ส่งเสียงดัง).....	5	4	3	2	1
19. ฉันให้ความร่วมมือกับหัวหน้าชั้นที่ต้อง รับผิดชอบห้องเรียน ในการรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบของห้องเรียน.....	5	4	3	2	1
20. ฉันให้ความร่วมมือปฏิบัติตามกฎระเบียบ ของชมรมที่ฉันสังกัดอยู่.....	5	4	3	2	1
21. เมื่อใครช่วยเหลือฉัน ฉันต้องหาทางตอบ แทนเขาไม่วิธีใดก็วิธีหนึ่ง.....	5	4	3	2	1
22. ฉันปิดสวิตช์ไฟ หรือเครื่องปรับอากาศ เมื่อ ไม่มีใครในห้องเรียน.....	5	4	3	2	1
23. เมื่อต้องขึ้นลงตึกเพียงชั้นเดียว ฉันเลือกใช้ การเดินทางบันไดแทนการใช้ลิฟต์เพื่อประหยัด ไฟฟ้า.....	5	4	3	2	1
24. ฉันแต่งกายถูกต้องตามกฎระเบียบที่ทาง โรงเรียนกำหนดไว้.....	5	4	3	2	1

ข้อคำถาม	จริงที่สุด	ส่วนใหญ่จริง	จริงพอสมควร	จริงเพียงเล็กน้อย	ไม่จริงเลย
25. ฉันปฏิบัติตามกฎจราจรโดยไม่ขับรถจักรยานยนต์ย้อนศร.....	5	4	3	2	1

ตอนที่ 3 ปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ

ข้อคำถาม	จริงที่สุด	ส่วนใหญ่จริง	จริงพอประมาณ	จริงเพียงเล็กน้อย	ไม่จริงเลย
26. ฉันเสียใจที่ไม่ได้รับคำชมจากคุณครูในความเสียสละของฉัน.....	5	4	3	2	1
27. ฉันร่วมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อจะได้เกียรติบัตรไว้เชิดชูตนเอง.....	5	4	3	2	1
28. ฉันจะช่วยเหลืออย่างเต็มที่ก็ต่อเมื่อเพื่อนๆ กำลังจ้องมองฉันอยู่ เพราะมันทำให้ฉันดูดีในสายตาของเพื่อน.....	5	4	3	2	1
29. ฉันร่วมบริจาคการกุศลเพราะฉันรู้สึกดีที่คนอื่นเข้าใจว่าฉันเป็นคนใจบุญสุนทาน.....	5	4	3	2	1
30. ที่ฉันช่วยคุณครูก็เพราะฉันหวังจะได้คะแนนเมตตาในวิชาของคุณครูบ้าง.....	5	4	3	2	1
31. ฉันสละที่นั่งโดยสารให้ผู้ที่ย่อแอกว่า ฉันจะได้ไม่ถูกมองว่าเป็นคนเห็นแก่ตัว.....	5	4	3	2	1
32. ฉันบริจาคเงินช่วยเหลือคนยากจน เพราะฉันกลัวว่าคนอื่นจะมองว่าฉันเป็นคนใจแคบ.....	5	4	3	2	1
33. ฉันให้เพื่อนยืมสิ่งของ เพื่อหลีกเลี่ยงจากการถูกตำหนิว่าเป็นคนแล้งน้ำใจ.....	5	4	3	2	1
34. ที่ฉันเอาใจเพื่อนๆ ในกลุ่ม เช่น เลี้ยงขนม ไม่ได้แย่ง ก็เพื่อที่ว่าฉันจะได้อยู่ในกลุ่มเพื่อนๆ..	5	4	3	2	1
35. เมื่อกลุ่ม/ชมรมขอความช่วยเหลือ ฉันให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ เพราะฉันกลัวถูกไล่ออกจากการเป็นสมาชิกกลุ่ม/ชมรม.....	5	4	3	2	1
36. ฉันจะกังวลใจหากฉันไม่ได้ช่วยเหลือเพื่อนที่กำลังเดือดร้อน.....	5	4	3	2	1
37. เมื่อฉันเดินผ่านเด็กที่กำลังนั่งขอทานอยู่ ฉันต้องย้อนกลับมาให้เงินหรือขนมกับเด็กขอทาน เพื่อให้ตนเองสบายใจ.....	5	4	3	2	1
38. ฉันไม่ชอบที่เพื่อนทิ้งขยะไม่เป็นที่เป็นทาง และฉันจะเก็บขยะของเพื่อนลงถัง เพราะฉันต้องการให้โรงเรียนสะอาดสวยงาม.....	5	4	3	2	1

ข้อคำถาม	จริงที่สุด	ส่วนใหญ่จริง	จริงพอสมควร	จริงเพียงเล็กน้อย	ไม่จริงเลย
39. ฉันกลัวที่จะกล่าวตักเตือนผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม เพราะฉันต้องการเห็นสังคมที่น่าอยู่ (เช่น แชนคิ้ว ขับรถจักรยานยนต์บนทางเท้า สูบบุหรี่ในสวนสาธารณะ).....	5	4	3	2	1
40. เมื่อเพื่อนไม่ได้รับความยุติธรรม ฉันอดเป็นห่วงไม่ได้และจะออกตัวเป็นปากเสียงแทนเพื่อนทันที.....	5	4	3	2	1
41. เมื่อดูภาพยนตร์หรือละครที่เศร้า ฉันมักน้ำตาซึมหรือร้องไห้ตาม.....	5	4	3	2	1
42. ฉันรู้สึกตื่นเต้นใจกับฉากอันแสนโรแมนติกของพระเอกและนางเอกจากการ์ตูนที่อ่าน.....	5	4	3	2	1
43. ฉันรู้สึกเวทนาเมื่อเห็นภาพของสุนัข แมว หรือสัตว์อื่นๆถูกทารุณกรรม (เช่น ถูกตี ล่ามโซ่ อดอาหาร รถชน).....	5	4	3	2	1
44. ฉันรู้สึกสงสารเมื่อเห็นภาพผู้ประสบภัยพิบัติต่างๆตามสื่อ.....	5	4	3	2	1
45. เมื่อเห็นภาพคนพิการที่กำลังขอทานอยู่ ฉันรู้สึกสงสารจนต้องบริจาคเงินช่วยเหลือ.....	5	4	3	2	1
46. ฉันเป็นห่วงเพื่อนที่ขาดเรียนติดต่อกันหลายวันโดยไม่ส่งข่าวให้ทราบ.....	5	4	3	2	1
47. ฉันห่วงใยผู้อื่นที่เจ็บป่วยและคอยให้กำลังใจพวกเขาเสมอ.....	5	4	3	2	1
48. เมื่อต้องพูดคุยกับใคร ฉันมักจะสื่อสารด้วยภาษาและกิริยาที่อ่อนโยน.....	5	4	3	2	1
49. ฉันรู้สึกอบอุ่นเมื่อมีคนทักทายฉัน.....	5	4	3	2	1
50. ฉันรู้สึกอ่อนโยนเมื่อเล่นหยอกล้อกับเด็กเล็กๆ.....	5	4	3	2	1
51. ฉันรู้สึกอบอุ่นเมื่อไปเที่ยวกับเพื่อนๆ.....	5	4	3	2	1
52. เมื่อเห็นใครทุกข์ใจ ฉันจะใจอ่อนรู้สึกทุกข์ใจตามไปด้วย.....	5	4	3	2	1

ข้อคำถาม	จริงที่สุด	ส่วนใหญ่จริง	จริงพอประมาณ	จริงเพียงเล็กน้อย	ไม่จริงเลย
53. ฉันมักใจอ่อนช่วยเหลือเพื่อนที่กำลังเดือดร้อน.....	5	4	3	2	1
54. แม้คนที่ฉันไม่ชอบแต่เมื่อเขาทุกข์ร้อนและมาขอร้องให้ฉันช่วย ฉันก็มักใจอ่อนช่วยเขาไป..	5	4	3	2	1
55. เมื่อเห็นเพื่อนจู่ร้องไห้ ฉันจะหวั่นไหวใจอ่อนร้องไห้ตามด้วย.....	5	4	3	2	1
56. ฉันพร้อมปกป้องโรงเรียนของฉันหากใครมาดูหมิ่นเหยียดหยาม.....	5	4	3	2	1
57. เมื่อต้องตัดสินใจเลือก ฉันพร้อมที่จะทำเพื่อกลุ่มก่อนเสมอ.....	5	4	3	2	1
58. ฉันสวมแว่นร่นด้วยความภาคภูมิใจที่ฉันเป็นคนหนึ่งในร่นด้วย.....	5	4	3	2	1
59. การได้อยู่ร่วมกันในกลุ่มทำให้ฉันมีความสุข.....	5	4	3	2	1
60. ถ้าเพื่อนได้รับรางวัล ฉันจะรู้สึกยินดีและภูมิใจกับเขาด้วย.....	5	4	3	2	1
61. ฉันร่วมมือกับกลุ่มอย่างเต็มที่โดยคิดว่าเป้าหมายของกลุ่มต้องมาก่อนเป้าหมายส่วนตัวของฉัน.....	5	4	3	2	1
62. ฉันเคารพในการตัดสินใจของกลุ่มและพร้อมปฏิบัติตาม.....	5	4	3	2	1
63. ฉันร่วมมืออย่างเต็มที่ในกิจกรรมของกลุ่ม แม้จะเสียความเป็นส่วนตัวของฉัน (เช่น กีฬาสี ชมรมค่ายอาสา กลุ่มห้องเรียน).....	5	4	3	2	1
64. เมื่อกลุ่มเกิดความขัดแย้ง ฉันจะรีบประสานให้เกิดความเข้าใจกัน.....	5	4	3	2	1
65. ฉันพร้อมร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มในกรณีที่มีความเสียหายเกิดขึ้นไม่ว่ากรณีใด.....	5	4	3	2	1
66. เมื่อฉันไม่อยู่ในกลุ่ม เพื่อนๆมักบ่นคิดถึงหรือโทรศัพท์หาฉัน.....	5	4	3	2	1
67. ฉันรู้สึกว่าฉันมีความหมายต่อกลุ่ม และกลุ่มจะขาดฉันไม่ได้ในกิจกรรมต่างๆ.....	5	4	3	2	1

ข้อคำถาม	จริงที่สุด	ส่วนใหญ่จริง	จริงพอประมาณ	จริงเพียงเล็กน้อย	ไม่จริงเลย
68. ฉันรู้สึกปลอดภัยเมื่ออยู่ในกลุ่มโดยเฉพาะเมื่อไปเที่ยวด้วยกัน.....	5	4	3	2	1
69. ฉันจะรอเพื่อนๆ ให้ครบก่อนถึงจะเริ่มทำกิจกรรมของกลุ่ม เพราะขาดใครคนหนึ่งไม่ได้...	5	4	3	2	1
70. ฉันรักและห่วงใยเพื่อนๆ ในกลุ่มเหมือนกับเป็นญาติพี่น้องของตนเอง.....	5	4	3	2	1
71. ก่อนตัดสินใจทำอะไร ฉันมักคำนึงถึงผู้อื่นก่อนเสมอ.....	5	4	3	2	1
72. ฉันเลือกที่จะทำโดยคำนึงถึงสิทธิส่วนบุคคลของคนรอบข้าง (เช่น ไม่ส่งเสียงดัง รักษาความสะอาดที่สาธารณะ ตรงเวลานัดหมาย).....	5	4	3	2	1
73. ฉันยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลในตัวเพื่อนๆ ของฉัน.....	5	4	3	2	1
74. ฉันให้เกียรติกับทุกคนอย่างเท่าเทียมโดยไม่คำนึงว่าใครจนใครรวย.....	5	4	3	2	1
75. ฉันคิดว่าเป็นหน้าที่ของฉันที่ต้องช่วยเหลือเมื่อเจอเด็กที่ถูกทารุณกรรม หรือถูกบังคับให้ขอทานด้วยการโทรแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง...	5	4	3	2	1
76. ฉันคบกับเพื่อนๆ ได้ทุกคนโดยไม่คำนึงว่าจะจนหรือรวย.....	5	4	3	2	1
77. หากมีเรื่องทะเลาะกันระหว่างเพื่อน ฉันจะตัดสินความโดยไม่มีผลประโยชน์แอบแฝง แม้จะไม่ถูกใจฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดก็ตาม.....	5	4	3	2	1
78. เมื่อกลุ่มได้รับมอบหมายงาน ฉันคิดว่าควรแบ่งงานกลุ่มให้เท่ากัน เพื่อจะได้ไม่มีใครรับภาระหนักเกินไป.....	5	4	3	2	1
79. หากฉันทำของผู้อื่นเสียหาย ฉันยินดีรับผิดชอบชดเชยค่าเสียหายให้ทันที (เช่น โทรศัพท์ตกแตก ทำของที่ยืมมาหายหรือแตกหัก).....	5	4	3	2	1

ข้อคำถาม	จริงที่สุด	ส่วนใหญ่จริง	จริงพอประมาณ	จริงเพียงเล็กน้อย	ไม่จริงเลย
80. เมื่อฉันขับรถชนขณะคันอื่นจอดอยู่ ทำปากกาเพื่อนหาย ทำหนังสือที่ยืมมาฉีกขาด ฯลฯ ฉันจะแสดงความรับผิดชอบทันที.....	5	4	3	2	1
81. แม้เป็นเรื่องสนุกไม่มีพิษภัยใดๆก็ตาม แต่หากสร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่น ฉันจะไม่ทำอย่างเด็ดขาด.....	5	4	3	2	1
82. ฉันไม่ทำลายสิ่งที่เป็นสาธารณะสมบัติของโรงเรียน (เช่น โต๊ะเก้าอี้เรียน ห้องน้ำ จาน ช้อนส้อม ต้นไม้ ผนังกำแพงห้องน้ำ).....	5	4	3	2	1
83. ฉันชอบเปิดเพลงเสียงดังโดยไม่เกรงใจคนรอบข้าง.....	1	2	3	4	5
84. แม้ฉันจะมีเรื่องไม่พอใจกับคุณครู ฉันก็ให้ความเคารพท่านเสมอ.....	5	4	3	2	1
85. ฉันคิดว่าการพูดให้ร้ายกับคนที่ฉันไม่ชอบ เป็นสิ่งที่ไม่ควรกระทำ แม้ฉันจะเกลียดเขาก็ตาม.....	5	4	3	2	1
86. สิ่งใดที่เป็นการช่วยเหลือผู้อื่น ฉันพร้อมที่จะทำเสมอ (เช่น การเรียน ถือของบริจาค ค่าย อาสา กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์).....	5	4	3	2	1
87. แม้ฉันจะไม่เห็นด้วยกับกฎระเบียบของโรงเรียนในบางข้อ แต่ฉันก็ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามทุกประการ.....	5	4	3	2	1
88. ฉันมีกัลยาณมิตรกับทุกคน แม้แต่ผู้ที่ไม่ชอบฉันก็ตาม.....	5	4	3	2	1
89. เมื่อฉันเห็นสิ่งของที่ชำรุดเสียหายในโรงเรียน ฉันจะรีบแจ้งให้คุณครู/เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบทราบทันที.....	5	4	3	2	1
90. เมื่อเห็นเพื่อนทำผิด ฉันจะเข้าไปตักเตือน เพราะฉันหวังดีต่อเขา.....	5	4	3	2	1

ขอบคุณสำหรับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก จ

การตรวจสอบคุณภาพแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ

1. ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ
2. ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ
3. ค่าความสอดคล้องของโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ

ตาราง 30 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 3	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 4	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 5	ค่าดัชนี IOC	หมายเหตุ
1	1	1	1	1	1	1.00	
2	1	1	1	1	1	1.00	
3	1	1	1	1	1	1.00	
4	1	1	1	1	1	1.00	
5	1	1	1	1	1	1.00	
6	1	1	1	1	1	1.00	
7	1	1	1	1	1	1.00	
8	1	1	1	1	1	1.00	
9	1	1	1	1	1	1.00	
10	1	1	1	1	1	1.00	
11	1	1	1	1	1	1.00	
12	1	1	1	1	1	1.00	
13	1	1	1	1	1	1.00	
14	1	1	1	1	1	1.00	
15	1	1	-1	1	1	0.60	
16	1	1	1	1	1	1.00	
17	1	1	1	1	1	1.00	
18	1	1	1	1	1	1.00	
19	1	1	1	1	1	1.00	
20	1	1	1	1	1	1.00	
21	1	1	1	1	1	1.00	
22	1	1	1	1	1	1.00	
23	1	1	1	1	1	1.00	
24	1	1	1	1	1	1.00	
25	1	1	1	1	1	1.00	
26	1	1	1	1	1	1.00	
27	1	1	1	1	1	1.00	
28	1	1	1	1	1	1.00	

ตาราง 30 (ต่อ)

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 3	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 4	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 5	ค่าดัชนี IOC	หมายเหตุ
29	1	1	1	1	1	1.00	
30	1	1	1	1	1	1.00	
31	1	1	1	0	1	0.80	
32	1	1	1	1	1	1.00	
33	1	1	1	0	1	0.80	
34	1	1	1	1	1	1.00	
35	1	1	1	1	1	1.00	
36	1	1	1	1	1	1.00	
37	1	1	1	1	1	1.00	
38	1	1	1	1	1	1.00	
39	1	1	1	1	1	1.00	
40	1	1	1	1	1	1.00	
41	1	1	1	1	1	1.00	
42	1	1	1	1	1	1.00	
43	1	1	1	1	1	1.00	
44	0	1	1	0	1	0.60	
45	1	1	1	1	1	1.00	
46	1	1	1	1	1	1.00	
47	1	1	1	1	1	1.00	
48	1	1	1	1	1	1.00	
49	1	1	1	1	1	1.00	
50	1	1	1	1	1	1.00	
51	1	1	1	1	1	1.00	
52	1	1	1	1	1	1.00	
53	1	1	1	1	1	1.00	
54	1	1	1	1	1	1.00	
55	1	1	1	1	1	1.00	
56	1	1	1	1	1	1.00	

ตาราง 30 (ต่อ)

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 3	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 4	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 5	ค่าดัชนี IOC	หมายเหตุ
57	1	1	1	1	1	1.00	
58	1	1	1	1	1	1.00	
59	1	1	1	1	1	1.00	
60	1	1	1	1	1	1.00	
61	1	1	1	1	1	1.00	
62	1	1	1	1	1	1.00	
63	1	1	1	1	1	1.00	
64	1	1	1	1	1	1.00	
65	1	0	1	1	1	0.80	
66	1	1	1	-1	1	0.60	
67	1	1	1	-1	1	0.60	
68	1	1	1	-1	1	0.60	
69	1	1	1	1	1	1.00	
70	1	1	1	-1	1	0.60	
71	1	1	1	-1	1	0.60	
72	1	1	1	1	1	1.00	
73	1	1	-1	1	1	0.60	
74	1	1	1	1	1	1.00	
75	1	1	1	1	1	1.00	
76	1	1	1	-1	1	0.60	
77	1	1	1	0	1	0.80	
78	1	1	1	1	1	1.00	
79	1	1	1	1	1	1.00	
80	1	1	1	1	1	1.00	
81	1	1	1	1	1	1.00	
82	1	1	1	1	1	1.00	
83	1	1	1	1	1	1.00	
84	1	1	1	0	1	0.80	

ตาราง 30 (ต่อ)

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 3	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 4	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 5	ค่าดัชนี IOC	หมายเหตุ
85	1	1	1	1	1	1.00	
86	1	1	1	1	1	1.00	
87	1	1	1	1	1	1.00	
88	1	1	1	1	1	1.00	
89	1	1	1	1	1	1.00	
90	1	1	1	1	1	1.00	
91	1	1	1	1	1	1.00	
92	1	1	1	1	1	1.00	
93	1	1	1	1	1	1.00	
94	1	1	1	1	1	1.00	
95	1	1	1	1	1	1.00	
96	1	1	1	1	1	1.00	
97	1	1	1	1	1	1.00	
98	1	1	1	1	1	1.00	
99	1	1	1	1	1	1.00	
100	1	1	1	1	1	1.00	
101	1	1	1	1	1	1.00	
102	1	1	1	1	1	1.00	
103	1	1	1	1	1	1.00	
104	1	1	1	1	1	1.00	
105	1	1	1	1	1	1.00	
106	1	1	1	1	1	1.00	
107	1	1	1	1	1	1.00	
108	1	1	1	1	1	1.00	
109	1	1	1	1	1	1.00	
110	1	1	1	1	1	1.00	
111	1	1	1	1	1	1.00	
112	1	1	1	1	1	1.00	

ตาราง 30 (ต่อ)

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 3	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 4	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 5	ค่าดัชนี IOC	หมายเหตุ
113	1	1	1	1	1	1.00	
114	1	1	1	1	1	1.00	
115	1	1	1	1	1	1.00	
116	1	1	1	1	1	1.00	
117	1	1	1	1	1	1.00	
118	1	1	1	1	1	1.00	
119	1	1	1	1	1	1.00	
120	1	1	1	1	1	1.00	
121	1	1	1	1	1	1.00	
122	1	1	1	1	1	1.00	
123	1	1	1	-1	1	0.60	
124	1	1	1	1	1	1.00	
125	1	-1	1	1	1	0.60	
126	1	1	1	1	1	1.00	
127	1	1	1	1	0	0.80	
128	1	1	1	1	0	0.80	
129	1	1	1	1	1	1.00	
130	1	1	1	1	1	1.00	
131	1	1	1	1	1	1.00	
132	1	1	1	1	1	1.00	
133	1	1	1	1	1	1.00	
134	1	1	1	1	1	1.00	
135	1	1	1	1	1	1.00	
136	1	1	1	1	1	1.00	
137	1	1	1	1	1	1.00	
138	1	1	1	1	1	1.00	
139	1	1	1	1	1	1.00	
140	1	1	1	1	1	1.00	
141	1	1	1	1	1	1.00	
142	1	1	1	1	1	1.00	

ตาราง 31 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	หมายเหตุ
การช่วยเหลือ		
1	.477	คัดเลือกไว้
2	.052	ตัดออก
3	.354	ตัดออก
4	.396	ตัดออก
5	.339	ตัดออก
6	.569	คัดเลือกไว้
7	.394	ตัดออก
8	.425	ตัดออก
9	.422	คัดเลือกไว้
10	.468	คัดเลือกไว้
11	.529	คัดเลือกไว้
12	.061	ตัดออก
การแบ่งปัน		
13	.182	ตัดออก
14	.507	คัดเลือกไว้
15	.275	คัดเลือกไว้
16	.391	คัดเลือกไว้
17	.490	คัดเลือกไว้
18	.640	คัดเลือกไว้
19	.165	ตัดออก
20	.191	ตัดออก
21	.239	ตัดออก
22	.012	ตัดออก
การเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล		
23	.545	คัดเลือกไว้
24	.353	ตัดออก
25	.543	คัดเลือกไว้

ตาราง 31 (ต่อ)

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	หมายเหตุ
26	.459	ตัดออก
27	.561	คัดเลือกไว้
28	.575	คัดเลือกไว้
29	.547	คัดเลือกไว้
การให้ความร่วมมือ		
30	.590	คัดเลือกไว้
31	-.028	ตัดออก
32	.440	คัดเลือกไว้
33	.535	คัดเลือกไว้
34	.647	คัดเลือกไว้
35	.577	คัดเลือกไว้
36	.319	ตัดออก
การปฏิบัติตามปทัสฐาน		
37	.561	คัดเลือกไว้
38	.113	ตัดออก
39	.404	คัดเลือกไว้
40	.467	คัดเลือกไว้
41	.346	คัดเลือกไว้
42	.450	คัดเลือกไว้
43	.241	ตัดออก
ผลตอบแทน		
44	.541	คัดเลือกไว้
45	.458	ตัดออก
46	.659	คัดเลือกไว้
47	.660	คัดเลือกไว้
48	.549	ตัดออก
49	.678	คัดเลือกไว้
50	.615	คัดเลือกไว้
51	.491	ตัดออก

ตาราง 31 (ต่อ)

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	หมายเหตุ
การหลีกเลี่ยงการลงโทษตนเอง		
52	.389	ตัดออก
53	.213	ตัดออก
54	.513	คัดเลือกไว้
55	.614	คัดเลือกไว้
56	.623	คัดเลือกไว้
57	.471	คัดเลือกไว้
58	.634	คัดเลือกไว้
การลดสิ่งเร้าที่ไม่พึงปรารถนา		
59	.426	คัดเลือกไว้
60	.343	คัดเลือกไว้
61	.297	ตัดออก
62	.495	คัดเลือกไว้
63	.464	คัดเลือกไว้
64	.480	คัดเลือกไว้
65	.293	ตัดออก
ความเห็นอกเห็นใจ		
66	.477	คัดเลือกไว้
67	.349	ตัดออก
68	.490	คัดเลือกไว้
69	.449	คัดเลือกไว้
70	.433	ตัดออก
71	-.267	ตัดออก
72	.670	คัดเลือกไว้
73	.608	คัดเลือกไว้
74	.643	คัดเลือกไว้
75	.715	คัดเลือกไว้
76	.454	คัดเลือกไว้

ตาราง 31 (ต่อ)

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	หมายเหตุ
77	.662	คัดลอกไว้
78	.450	คัดลอกไว้
79	.479	คัดลอกไว้
80	.659	คัดลอกไว้
81	.657	คัดลอกไว้
82	.601	คัดลอกไว้
83	.570	คัดลอกไว้
อัตลักษณ์กลุ่ม		
84	.434	คัดลอกไว้
85	.609	ตัดออก
86	.609	คัดลอกไว้
87	-.032	ตัดออก
88	.433	ตัดออก
89	.502	คัดลอกไว้
90	.651	คัดลอกไว้
91	.136	ตัดออก
92	.586	คัดลอกไว้
การร่วมมือกัน		
93	.615	คัดลอกไว้
94	.458	ตัดออก
95	.485	คัดลอกไว้
96	.485	ตัดออก
97	.576	คัดลอกไว้
98	.538	คัดลอกไว้
99	.136	ตัดออก
100	.560	คัดลอกไว้
ค่านิยมกลุ่ม		
101	.458	คัดลอกไว้

ตาราง 31 (ต่อ)

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	หมายเหตุ
102	.492	คัดลอกไว้
103	.527	คัดลอกไว้
104	.509	คัดลอกไว้
105	.186	ตัดออก
106	.252	ตัดออก
107	-.094	ตัดออก
108	.318	ตัดออก
109	.592	คัดลอกไว้
การให้ความเคารพในส่วนบุคคล		
110	.501	คัดลอกไว้
111	.639	คัดลอกไว้
112	-.093	ตัดออก
113	.512	คัดลอกไว้
114	-.332	ตัดออก
115	.604	คัดลอกไว้
116	.347	ตัดออก
117	.419	คัดลอกไว้
ความยุติธรรม		
118	.458	คัดลอกไว้
119	.460	คัดลอกไว้
120	.424	ตัดออก
121	.476	คัดลอกไว้
122	.029	ตัดออก
123	.169	ตัดออก
124	.513	คัดลอกไว้
125	.512	คัดลอกไว้
การไม่คิดทำร้ายผู้อื่น		
126	.501	คัดลอกไว้

ตาราง 31 (ต่อ)

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	หมายเหตุ
127	.540	คัดเลือกไว้
128	.219	คัดเลือกไว้
129	.167	ตัดออก
130	.421	ตัดออก
131	.527	คัดเลือกไว้
132	.568	คัดเลือกไว้
133	.152	ตัดออก
134	-.013	ตัดออก
การคิดแต่ทำดี		
135	.549	คัดเลือกไว้
136	-.071	ตัดออก
137	.477	ตัดออก
138	.322	ตัดออก
139	.647	คัดเลือกไว้
140	.585	คัดเลือกไว้
141	.487	คัดเลือกไว้
142	.517	คัดเลือกไว้

ตาราง 32 ค่าความสอดคล้องของโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคม
ของนักเรียนอาชีวะ

ครั้งที่		ผลการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิคนที่					ค่าความ สอดคล้อง
		1	2	3	4	5	
1	ด้านวัตถุประสงค์	1	1	1	1	1	1.00
	ด้านเนื้อหา	1	1	1	1	1	1.00
	ด้านการเลือกใช้ทฤษฎี	1	1	1	1	1	1.00
2	ด้านวัตถุประสงค์	1	1	1	1	1	1.00
	ด้านเนื้อหา	1	1	1	1	1	1.00
	ด้านการเลือกใช้ทฤษฎี	1	1	1	1	1	1.00
3	ด้านวัตถุประสงค์	1	1	1	1	1	1.00
	ด้านเนื้อหา	1	1	1	1	1	1.00
	ด้านการเลือกใช้ทฤษฎี	1	1	1	1	1	1.00
4	ด้านวัตถุประสงค์	1	1	1	1	1	1.00
	ด้านเนื้อหา	1	1	1	1	1	1.00
	ด้านการเลือกใช้ทฤษฎี	1	1	1	0	1	0.80
5	ด้านวัตถุประสงค์	1	1	1	1	1	1.00
	ด้านเนื้อหา	1	1	1	1	1	1.00
	ด้านการเลือกใช้ทฤษฎี	1	1	1	1	1	1.00
6	ด้านวัตถุประสงค์	1	1	1	1	1	1.00
	ด้านเนื้อหา	1	1	1	1	1	1.00
	ด้านการเลือกใช้ทฤษฎี	1	1	1	1	1	1.00
7	ด้านวัตถุประสงค์	1	1	1	1	1	1.00
	ด้านเนื้อหา	1	1	1	1	1	1.00
	ด้านการเลือกใช้ทฤษฎี	1	1	1	0	1	0.80

ตาราง 32 (ต่อ)

ครั้งที่		ผลการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิคนที่					ค่าความ สอดคล้อง
		1	2	3	4	5	
8	ด้านวัตถุประสงค์	1	1	1	1	1	1.00
	ด้านเนื้อหา	1	1	1	1	1	1.00
	ด้านการเลือกใช้ทฤษฎี	1	1	1	1	1	1.00
9	ด้านวัตถุประสงค์	1	1	1	1	1	1.00
	ด้านเนื้อหา	1	1	1	1	1	1.00
	ด้านการเลือกใช้ทฤษฎี	1	1	1	0	1	0.80
10	ด้านวัตถุประสงค์	1	1	1	1	1	1.00
	ด้านเนื้อหา	1	1	1	1	1	1.00
	ด้านการเลือกใช้ทฤษฎี	1	1	1	1	1	1.00
11	ด้านวัตถุประสงค์	1	1	1	1	1	1.00
	ด้านเนื้อหา	1	1	1	1	1	1.00
	ด้านการเลือกใช้ทฤษฎี	1	1	1	1	1	1.00

หมายเหตุ : ผู้วิจัยแก้ไขปรับปรุงวัตถุประสงค์ เนื้อหา และการเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษาต่างๆ ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับด้านที่มีค่าความสอดคล้องที่คะแนนเป็น 0 จากนั้น ให้ประธานและกรรมการควบคุมปริญญาบัตรตรวจสอบผลการแก้ไขอีกครั้งหนึ่งก่อนดำเนินการทดลอง (Tryout)

ภาคผนวก จ

โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม
เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ

สรุปโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคม

ขั้นตอนการให้คำปรึกษา กลุ่ม	ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม และทฤษฎีเชิงจิตวิทยา	เทคนิค
1. ขั้นเริ่มต้น	1. แบบ บ ยี ด บุ ค ค ล เป็น ศูนย์กลาง	1. การฟังอย่างตั้งใจ 2. การถาม 3. การตีความ 4. การสรุปความ 5. การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข
	2. เทคนิคเชิงจิตวิทยา	1. เกมชื่อของฉันคือ 2. เกมเรื่องจริงหรืออิงนิยาย
2. ขั้นการให้คำปรึกษากลุ่ม		
2.1 การพัฒนาพฤติกรรม เอื้อสังคม	1. แบบพฤติกรรมนิยม	1. การแสดงตัวแบบ 2. การให้การบ้าน 3. การเสริมแรง
	2. แบบ บ ยี ด บุ ค ค ล เป็น ศูนย์กลาง	1. การฟังอย่างตั้งใจ 2. การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข
	3. แบบเกสตัลท์	1. จินตภาพ
	4. เทคนิคเชิงจิตวิทยา	1. กิจกรรมเส้นชีวิต 2. การฝึกทักษะช่วยเหลือผู้อื่น
2.2 การพัฒนาด้าน การช่วยเหลือ	1. แบบพฤติกรรมนิยม	1. การแสดงตัวแบบ 2. การเสริมแรง 3. การชักจูงบทบาท 4. การหยุดความคิด 5. การให้การบ้าน
	2. แบบโซลูชันโฟกัส	1. การตั้งคำถาม 2. คำถามข้อยกเว้น 3. คำถามวัดระดับ
	3. เทคนิคเชิงจิตวิทยา	1. การจัดการตนเอง 2. การฝึกทักษะรับมือกับแรงกดดัน จากกลุ่ม 3. เกมลากเส้นบรรจบครบ 9 จุด 4. แบบประเมินวัดระดับ

(ต่อ)

ขั้นตอนการให้คำปรึกษา กลุ่ม	ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม และทฤษฎีเชิงจิตวิทยา	เทคนิค
2.3 การพัฒนาด้าน การแบ่งปัน	1. แบบเบสตัลท์	1. จินตภาพ 2. การชักจูงมโนภาพ 3. การพูดรอบวง
	2. แบบ บ ยี ด บ ุ ค ค ล เป็น ศูนย์กลาง	1. การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข 2. การเห็นอกเห็นใจ
	3. เทคนิคเชิงจิตวิทยา	1. การยอมรับและปฏิเสธสิ่งที่ถูก เสนอให้ 2. การฝึกทักษะการเข้าใจ ความรู้สึก ของผู้อื่น
2.4 การพัฒนาด้าน การเข้าร่วมกิจกรรมการ กุศล	1. แบบภวนิยม	1. ความตระหนักรู้ในตนเอง 2. อิสรภาพและความรับผิดชอบ 3. ความโดดเด่นและสัมพันธภาพ 4. การเอื้ออำนวย 5. การทำให้เกิดความกระจ่าง 6. ความเจียม 7. การสลับกัน
	2. แบบ บ ยี ด บ ุ ค ค ล เป็น ศูนย์กลาง	1. การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข 2. ความจริงใจ 3. การเห็นอกเห็นใจ
	3. เทคนิคเชิงจิตวิทยา	1. คุณเป็นใคร 2. การยอมรับผิดชอบต่อสิ่งที่ได้ เลือก 3. แบบประเมินการเข้ากลุ่ม
2.4 การพัฒนาด้าน การให้ความร่วมมือ	1. แบบโซลูชันโฟกัส	1. การตั้งคำถาม 2. คำถามข้อยกเว้น 3. คำถามปาฏิหาริย์ 4. คำถามวัดระดับ

		5. คำถามการตั้งเป้าหมาย
	2. แบบเผชิญความจริง	1. กระบวนการ WDEP
(ต่อ)		
ขั้นตอนการให้คำปรึกษา กลุ่ม	ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม และทฤษฎีเชิงจิตวิทยา	เทคนิค
	3. เทคนิคเชิงจิตวิทยา	1. แบบฟอร์มการตั้งเป้าหมายครั้งแรกและแบบประเมินเป้าหมายก่อนปิดกลุ่ม 2. ไม่นกยสิทธิ์ 3. กิจกรรมต่อของในตัว 4. กิจกรรมกระจกเง
2.5 การพัฒนาด้านการปฏิบัติตามปัทสทาน	1. แบบเหตุผล อารมณั และ พฤติกรรม	1. การสอนทฤษฎี A-B-C 2. การโต้แย้งกับความเชื่อที่ไร้เหตุผล 3. การเสริมแรง
	2. แบบเกสตัลท์	1. จินตภาพ
	3. แบบเผชิญความจริง	1. กระบวนการ WDEP
	4. แบบโซลูชันโฟกัส	1. คำถามวัดระดับ
	5. เทคนิคเชิงจิตวิทยา	1. ตารางการวิเคราะห์ความเชื่อที่ไร้เหตุผล 2. กิจกรรมยื่นมือออกไปเพื่อสังคม
3. ขั้นตอนการให้คำปรึกษา กลุ่ม	1. แบบพฤติกรรมนิยม	1. การเสริมแรง

รายละเอียดโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ ครั้งที่ 1

เรื่อง: การปฐมนิเทศ (Orientation)

เวลา: 1 ชั่วโมง 30 นาที

แนวคิดสำคัญ (Key concept)

คอเรย์ (Corey. 2012: 104-110) ได้อธิบายขั้นเริ่มต้น (Initial stage) ของการทำกลุ่มว่าเป็น การทำความคุ้นเคยและการสำรวจ (Orientation and Exploration) เป็นเหมือนการทำปฐมนิเทศ ให้กับสมาชิกกลุ่ม และวางโครงสร้างกลุ่ม สมาชิกเริ่มปรับตัวและทำความคุ้นเคยกับบรรยากาศ ภายในกลุ่ม เรียนรู้ระบบของกลุ่มและการมีส่วนร่วมในกลุ่มได้อย่างไร แสดงพฤติกรรมที่สังคมยอมรับ และลดพฤติกรรมเสี่ยง ความไว้วางใจและความผูกพันในกลุ่มเริ่มก่อตัว สมาชิกมีอิสระที่จะแสดง ความคิดเห็นและความรู้สึก สมาชิกจะทราบได้ถึงสถานภาพของตนเองว่าเป็นที่ยอมรับหรือไม่ยอมรับใน กลุ่ม ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดพื้นที่ของเขาในกลุ่ม มีการชั่งใจกันภายในกลุ่มในเรื่องความไว้วางใจและความไม่ไว้วางใจ จะมีช่วงเวลาที่สมาชิกไม่ทราบว่า จะเดินต่อไปอย่างไร ความเจ็บและความอึดอัด เป็นผลที่ตามมาเป็นช่วงเวลาที่สมาชิกกำลังตัดสินใจว่าใครที่สามารถไว้วางใจได้ และใครที่ไม่ควรเปิดเผยตัวให้ทราบ จะมีทั้งบุคคลที่สมาชิกชอบและไม่ชอบ ความปลอดภัยภายในกลุ่มเป็นอย่างไร ซึ่งจะส่งผลต่อปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่ม สมาชิกกำลังเรียนรู้การมีเจตคติของความเคารพ ความเห็นอกเห็นใจ การยอมรับ การเอื้ออาทร และการตอบรับ อันเป็นการสร้างความไว้วางใจให้เกิดขึ้นในกลุ่ม

สมาชิกมีหน้าที่ในการสร้างสรรค์บรรยากาศแห่งความไว้วางใจ เรียนรู้ที่จะแสดงความรู้สึกนึกคิดของตนเองในขณะมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่ม แสดงออกอย่างจริงใจถึงความกลัว ความหวัง ความหวังไข และความคาดหวังที่มีต่อกกลุ่ม เปิดเผยตนเองให้กลุ่มรับรู้ ร่วมมีส่วนในการวางกฎเกณฑ์ของกลุ่ม วางเป้าหมายของตนเองให้สอดคล้องการมีส่วนร่วมของกลุ่ม เรียนรู้กระบวนการพื้นฐานกลุ่ม โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในปฏิสัมพันธ์ของกลุ่มได้อย่างไร

ผู้นำกลุ่มมีบทบาทในการสอนแนวทางการมีส่วนร่วมอย่างมีชีวิตชีวาให้กับสมาชิก พัฒนาและวางกฎเกณฑ์ของกลุ่ม สอนขั้นตอนพื้นฐานของกระบวนการกลุ่ม ช่วยให้สมาชิกแสดงความกลัวและความคาดหวังออกมาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาความไว้วางใจ เป็นรูปแบบของการเอื้ออำนวยความสะดวกในการบำบัดพฤติกรรม เปิดเผยกับสมาชิกและทำให้สมาชิกรู้สึก ผู้นำกลุ่มอยู่เคียงข้างตลอดเวลา แบ่งความรับผิดชอบภายในกลุ่มให้ชัดเจน ช่วยให้สมาชิกตั้งเป้าหมายที่เป็นรูปธรรม ตอบคำถามของสมาชิกโดยตรงไปตรงมา จัดวางระดับโครงสร้างของกลุ่มที่ทำให้สมาชิกไม่เพิ่มการพึ่งพา หรือมีการะด้วยตัวคนเดียวจนมากเกินไป ช่วยให้สมาชิกสามารถแบ่งปันความคิดความรู้ถึงสิ่งที่เกิดขึ้น ณ ปัจจุบันในกลุ่ม สอนทักษะการสร้างสัมพันธภาพให้กับสมาชิก เช่น การฟังและตอบรับอย่างตั้งใจ และประเมินความต้องการของกลุ่มและเอื้ออำนวยให้ความต้องการนั้นได้รับการตอบสนอง

นอกจากนี้ ดวงมณี จงรักษ์ (2548: 53) ได้แนะนำให้ผู้นำกลุ่มควรเคารพและตระหนักถึงการต่อต้านเบื้องต้นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม และขณะเดียวกัน ควรช่วยให้สมาชิกกล้าที่จะปรับค่านิยม เพื่อเปิดโอกาสให้ตนเองได้ทำการสำรวจปัญหาที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว บิดามารดา ผู้นำกลุ่มยังต้องตระหนักถึงความรู้สึกวิตกกังวลที่เกิดขึ้นในตัวสมาชิก เช่น การยอมรับจากกลุ่ม การถูกวิพากษ์วิจารณ์ การเปิดเผยตนเอง เป็นต้น ทั้งนี้ผู้นำกลุ่มต้องสนับสนุนให้สมาชิกได้มีโอกาสพูดคุยถึงความกังวลที่ตนเองมีอยู่ โดยจับเป็นคู่หรือแบ่งเป็นกลุ่มย่อย 4 คนเปิดโอกาสให้สมาชิกเลือกคนที่เขาอยากจะรู้จักและเปิดเผยความกังวลใจ การพูดคุยเป็นคู่ก่อนและนำมาพูดคุยร่วมกัน จัดเป็นวิธีละลายการต่อต้านที่ดี เพราะจะช่วยลดความรู้สึกถูกคุกคาม

สำหรับการให้คำปรึกษากลุ่มที่เป็นวัยรุ่น แกลดิง (Corey, Corey; & Corey. 2014: 353; citing Gladding. 2011) ได้เสนอเทคนิคที่สร้างสรรค์สำหรับการทำกลุ่ม เช่น การใช้บทเพลง การเคลื่อนไหว ภาพศิลปะ การแสดง และอารมณ์ขัน เป็นต้น ซึ่งเทคนิคต่างๆ เหล่านี้จะช่วยให้วัยรุ่นสามารถแสดงอารมณ์ความรู้สึกและพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งสามารถเข้าใจในตนเองและในตัวเพื่อนสมาชิกมากขึ้น คอเรีย คอเรีย และคอเรีย (Corey; Corey; & Corey. 2014: 353) ยังได้อธิบายเพิ่มเติมถึงหน้าที่อันดับแรกของผู้นำกลุ่มที่มีสมาชิกกลุ่มเป็นวัยรุ่น กล่าวคือต้องเอื้ออำนวยให้เกิดบรรยากาศที่เป็นกันเองที่พร้อมจะสร้างความไว้วางใจให้เกิดขึ้นในกลุ่ม ผู้นำกลุ่มต้องหลีกเลี่ยงการเสแสร้ง ต้องมีความไวต่อความรู้สึกในวัฒนธรรม เข้าใจในกระแสนิยม และให้เกียรติกับสมาชิกแม้จะเป็นห่างวัยกันก็ตาม อีกทั้งยังต้องปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมย่อยของกลุ่ม เช่น การใช้ศัพท์แสลง สไตล์การพูด ประเภทของเพลง ภาพยนตร์ และเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่โลดแล่นอยู่ในชีวิตประจำวันของพวกเขา อย่างไรก็ตาม ผู้นำกลุ่มอาจพบว่าสมาชิกกลุ่มวัยรุ่นจะสนุกกับการบอกและสอนในสิ่งที่ผู้นำกลุ่มไม่ทราบ ดังนั้นการเปิดโอกาสให้สมาชิกได้แสดงออกถึงสิ่งที่เขารู้จะเป็นรากฐานของสร้างความไว้วางใจให้เกิดขึ้นภายในกลุ่ม แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าผู้นำกลุ่มต้องพูดศัพท์แสลง และเลียนแบบท่าทางวิธีการพูดให้เหมือนกับที่วัยรุ่นเป็นอยู่ เพราะการเข้าใจในโลกของวัยรุ่นไม่ได้หมายความว่าผู้นำกลุ่มต้องกลืนกลายเป็นเหมือนสมาชิกคนหนึ่งในกลุ่ม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อแนะนำตัว สร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้นำกลุ่มกับสมาชิกกลุ่ม และสร้างความคุ้นเคยในระหว่างสมาชิกกลุ่มด้วยกันเอง เพื่อให้เกิดความไว้วางใจและความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในกลุ่ม
2. เพื่อชี้แจงสมาชิกกลุ่มถึงวัตถุประสงค์ ความสำคัญของการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม บทบาทหน้าที่ของผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่ม ข้อตกลงเบื้องต้น กฎกติกา และการรักษาความลับของกลุ่ม
3. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มทราบถึงประโยชน์ที่จะได้รับการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีว

อุปกรณ์

1. ป้ายชื่อและแฟ้มสะสมงาน
2. กระดาษ A4 ดินสอ ยางลบ
3. แผ่นการ์ดโปสเตอร์
4. ใบงานที่ 1 เกมชื่อของฉันคือ และเกมเรื่องจริงหรืออิงนิยาย
5. ใบงานที่ 2 กฎพื้นฐานและข้อควรปฏิบัติของกลุ่ม

ขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม

ในการประชุมนิเทศการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง (Person-centered group counseling theory) ซึ่งมีแนวคิดที่สำคัญ ได้แก่ ความไว้วางใจในกระบวนการกลุ่ม และเงื่อนไขการบำบัดเพื่อความเจริญงอกงาม อันเป็นท่าทีของผู้ให้คำปรึกษา ซึ่งประกอบด้วย ความจริงใจ การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข และความเห็นอกเห็นใจ ผู้วิจัยยังใช้เทคนิคต่างๆ ได้แก่ การฟังอย่างตั้งใจ การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข และการถาม

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้เทคนิคทางจิตวิทยาเพื่อสร้างสัมพันธภาพภายในกลุ่ม ได้แก่ เกมชื่อของฉันคือ (My name is?) และเกมเรื่องจริงหรืออิงนิยาย (Fact or fiction?) ซึ่งพัฒนามาจากแนวคิดของเกรแฮม น็อกซ์ (Grahame Knox, 2010: 3) โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นเริ่มต้น

1. ผู้วิจัยกล่าวต้อนรับ แนะนำตนเอง และให้สมาชิกกลุ่มบอกชื่อตนเองทั้งชื่อจริงและชื่อเล่น เพื่อเป็นการสร้างสัมพันธภาพและความคุ้นเคย
2. ผู้วิจัยชี้แจงถึงจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษากลุ่ม วิธีการ รูปแบบ ความแตกต่างของบุคคล บทบาทของผู้วิจัย บทบาทหน้าที่ของสมาชิกกลุ่ม ระยะเวลาและสถานที่ในการให้คำปรึกษากลุ่ม

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแจกใบงานที่ 1 เกมชื่อของฉันคือ และเกมเรื่องจริงหรืออิงนิยาย เพื่อสร้างสัมพันธภาพและสร้างบรรยากาศความเป็นกันเองให้เกิดขึ้นในกลุ่ม
2. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มรวบรวมคุณลักษณะที่ได้จากเกมชื่อของฉันคือ แล้วนำมาตั้งชื่อกลุ่ม เพื่อแสดงให้เห็นถึงพลังและความสามัคคีของกลุ่ม โดยให้สมาชิกบอกถึงเหตุผลและความหมายของชื่อที่ตั้งขึ้น
3. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มจับคู่กัน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องความกังวลของการเข้ากลุ่ม จากนั้นนำมาพูดคุยร่วมกันในกลุ่มเพื่อละลายการต่อต้าน โดยผู้วิจัยใช้เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ และการตีความ

4. ผู้วิจัยให้สมาชิกแต่ละคนเขียนข้อความที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของตนเองมากที่สุด ลงบนแผ่นการ์ดโปสเตอร์ เช่น ภูมิปัญญา กีฬา ดนตรี อาหาร ศิลปินที่ชื่นชอบ งานอดิเรก การพักผ่อน เป็นต้น แล้วนำมาใส่รวมกัน ผู้วิจัยหยิบขึ้นมาหนึ่งแผ่นแล้วอ่าน จากนั้นให้สมาชิกที่เป็นเจ้าของออกมารับ ซึ่งจะช่วยให้ผู้วิจัยและสมาชิกคนอื่นๆ เข้าใจถึงวัฒนธรรมย่อยในตัวสมาชิกคนนั้นๆ และปรับการใช้ภาษาและรูปแบบการพูดคุยให้ไปในทิศทางเดียวกัน ผู้วิจัยใช้เทคนิคการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข ซึ่งจะเอื้ออำนวยต่อการเกิดความไว้วางใจและการสร้างสัมพันธภาพภายในกลุ่ม

5. ผู้วิจัยใช้ใบงานที่ 2 กฎพื้นฐานและข้อควรปฏิบัติของกลุ่ม เป็นการให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันตั้งกฎกติกาในการเข้าร่วมกลุ่ม เช่น การรักษาความลับ การตรงต่อเวลา การไม่รบกวนสมาธิของสมาชิกคนอื่นในขณะที่ทำกลุ่ม การมีมารยาทในการพูดและการฟัง เช่น ไม่พูดแทรก ฟังผู้อื่นพูดให้จบก่อน ยกมือเมื่อต้องการพูด และไม่พูดซ้ำซ้อนกัน เป็นต้น จากนั้นให้สมาชิกกลุ่มลงชื่อลายเซ็นของตนเองและของสมาชิกกลุ่มคนอื่นๆ ให้ครบ เพื่อแสดงถึงพันธสัญญาที่ตกลงร่วมกัน

6. ผู้วิจัยกล่าวถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษา ที่จะช่วยให้สมาชิกกลุ่มสามารถปรับเปลี่ยนตนเองให้มีพฤติกรรมเอื้อสังคมสูงขึ้น

ขั้นยุติ

1. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น ในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งแรก และช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ สิ่งที่ได้รับจากกลุ่ม และสิ่งที่นำไปใช้ในชีวิตของตน

2. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน

3. ผู้วิจัยนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ ในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งต่อไป พร้อมกล่าวขอบคุณ และอำลาสมาชิกกลุ่ม

การประเมินผล

1. ผู้วิจัยใช้การสังเกตความกระตือรือร้นและการใส่ใจในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม
2. ผู้วิจัยใช้การสังเกตจากความร่วมมือในการทำกิจกรรมและการแสดงความคิดเห็น
3. ผู้วิจัยใช้การสังเกตการตอบคำถามสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการให้คำปรึกษา

เอกสารประกอบการให้คำปรึกษา ครั้งที่ 1

ใบงานที่ 1

เกมชื่อของฉันคือ และเกมเรื่องจริงหรืออภินิยาย

เกมชื่อของฉันคือ

ให้เขียนชื่อสมาชิกของแต่ละคนในช่องที่ 1-7 พร้อมใช้อักษรตัวแรกของชื่อบอกคุณลักษณะที่ดี 3 ข้อของสมาชิกคนนั้นๆ เช่น จตุพล...จริงใจ, ใจดี เป็นต้น และให้เขียนชื่อของตัวเอง พร้อมเขียนคุณลักษณะที่ดีที่สมาชิกคนอื่นๆ ได้บอกเกี่ยวกับตัวเอง

1. ชื่อ.....

คุณลักษณะที่ดี.....

2. ชื่อ.....

คุณลักษณะที่ดี.....

3. ชื่อ.....

คุณลักษณะที่ดี.....

4. ชื่อ.....

คุณลักษณะที่ดี.....

5. ชื่อ.....

คุณลักษณะที่ดี.....

6. ชื่อ.....

คุณลักษณะที่ดี.....

7. ชื่อ.....

คุณลักษณะที่ดี.....

ชื่อตัวเอง.....

คุณลักษณะที่ดี.....

.....

.....

.....

เกมเรื่องจริงหรืออิงนิยาย

ให้สมาชิกเขียน 3 สิ่งเกี่ยวกับตัวเอง โดยที่ 2 สิ่งเป็นเรื่องจริง และอีก 1 สิ่งเป็นเรื่องไม่จริง จากนั้นให้สมาชิกแต่ละคนบอกถึง 3 สิ่งที่เขียน และให้สมาชิกกลุ่มที่เหลือทายว่าเรื่องไหนจริง และเรื่องไหนไม่จริง วนจนครบทุกคน

1.....

.....

2.....

.....

3.....

.....

ใบงานที่ 2

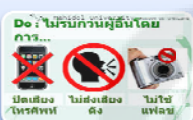
กฎพื้นฐานและข้อต้องปฏิบัติของกลุ่ม

การรักษาความลับ

การตรงต่อเวลา

การไม่รบกวนสมาธิของผู้อื่นในขณะที่ทำกลุ่ม

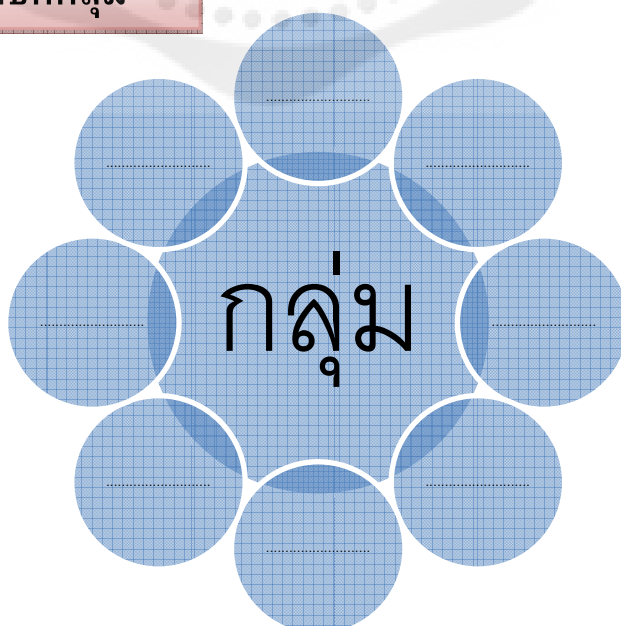

การมีมารยาทในการพูด การฟัง เช่น ไม่พูดแทรก ฟังผู้อื่นพูดให้จบก่อน ยกมือเมื่อต้องการพูด และไม่พูดซ้ำซ้อนกัน

0

0

ลายเซ็นสมาชิกกลุ่ม

รายละเอียดโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ ครั้งที่ 2

เรื่อง: การพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคม (Prosocial behavior)

เวลา: 1 ชั่วโมง 30 นาที

แนวคิดสำคัญ (Key concept)

พฤติกรรมเอื้อสังคม หมายถึง การกระทำที่มีเป้าหมายเพื่อช่วยเหลือหรือเกื้อกูลประโยชน์ให้กับบุคคล กลุ่มบุคคล หรือสังคม โดยผู้กระทำมีความรู้ตัว เต็มใจ ตั้งใจ สมควรใจ และเสียสละตนเอง โดยไม่มีเงื่อนไขในด้านวิชาชีพ และสัญญาข้อตกลงมาบังคับให้กระทำ พฤติกรรมเอื้อสังคมสามารถแสดงออกได้ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการช่วยเหลือ ด้านการแบ่งปัน ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม การกุศล ด้านการให้ความร่วมมือ และด้านการปฏิบัติตามปทัสถาน

ปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคม หมายถึง แรงจูงใจที่กระตุ้นให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมออกมา ซึ่งมี 4 รูปแบบ ได้แก่

1. ปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนตน หมายถึง แรงจูงใจที่กระตุ้นให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมออกมา โดยมีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่การทำให้ประโยชน์ของตนเอง
2. ปัจจัยด้านความเอื้อเฟื้อ หมายถึง แรงจูงใจที่กระตุ้นให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมออกมา โดยมีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่การเพิ่มพูนสวัสดิการหรือประโยชน์ของผู้อื่นให้ดีขึ้น และไม่หวังผลตอบแทนใดๆทั้งสิ้นที่มาจากภายนอก
3. ปัจจัยด้านคตินิยม หมายถึง แรงจูงใจที่กระตุ้นให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมออกมา โดยมีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่การทำให้ประโยชน์ของกลุ่มหรือหมู่คณะ ไม่ใช่เพื่อตนเองหรือสมาชิกกลุ่มคนใดคนหนึ่ง แต่คำนึงถึงเป้าหมายและความต้องการของกลุ่มมาเป็นอันดับแรก
4. ปัจจัยด้านหลักการนิยม หมายถึง แรงจูงใจที่กระตุ้นให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมออกมา โดยมีเป้าหมายสูงสุดเพื่อสนับสนุนหลักการทางศีลธรรม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเรียนรู้ความหมายและความสำคัญของพฤติกรรมเอื้อสังคม
2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเข้าใจในคุณลักษณะที่แสดงออกของพฤติกรรมเอื้อสังคม
3. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถปฏิบัติพฤติกรรมเอื้อสังคมในชีวิตประจำวัน

อุปกรณ์

1. ป้ายชื่อและแฟ้มสะสมงาน
2. กระดาษ A4 ดินสอ ยางลบ กรรไกร
3. ภาพเหตุการณ์การอุทิศตัวช่วยเหลือสังคมของบุคคลต่างๆในอดีตและปัจจุบัน
4. หนังสือพิมพ์
5. ที่คั่นหนังสือพฤติกรรมเอื้อสังคม
6. ใบงานที่ 3 กิจกรรมเส้นชีวิต
7. ใบงานที่ 4 การฝึกทักษะช่วยเหลือผู้อื่น

ขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม

ในการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคม และใช้ปัจจัยเชิงเหตุในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนตน ปัจจัยด้านความเอื้อเพื่อ ปัจจัยด้านคตินิยม และปัจจัยด้านหลักการนิยม เป็นแรงจูงใจให้แสดงพฤติกรรมเอื้อสังคม ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม (Behavioral group counseling theory) เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเรียนรู้ความหมายและความสำคัญของพฤติกรรมเอื้อสังคม เข้าใจปัจจัยเชิงเหตุที่ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคม และสามารถปฏิบัติพฤติกรรมเอื้อสังคมในชีวิตประจำวัน โดยใช้เทคนิคการแสดงตัวแบบ (Modeling) เทคนิคการให้การบ้าน (Homework) และเทคนิคการเสริมแรง (Positive reinforcement) ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง (Person-centered group counseling theory) โดยใช้เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ และการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข และทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ (Gestalt group counseling theory) โดยใช้เทคนิคจินตภาพ (Imagery technique)

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้เทคนิคทางจิตวิทยา ได้แก่ กิจกรรมเส้นชีวิต (Lifeline) ซึ่งพัฒนามาจากแนวคิดของแครอล (Lowenstein. 2011: 14-16; citing Carroll; & Ribas. 2008) และเทคนิคการฝึกทักษะช่วยเหลือผู้อื่น ซึ่งพัฒนามาจากแนวคิดของเอลเลน แม็กจินนิส (Ellen McGinnis. 2012: 185-186) โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นเริ่มต้น

1. ผู้วิจัยการกล่าวทักทาย และใช้เทคนิคการตั้งคำถามให้สมาชิกกลุ่มบอกถึงประสบการณ์จากการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งที่ 1
2. ผู้วิจัยทบทวนกฎพื้นฐานและข้อควรปฏิบัติของกลุ่มที่ได้ตกลงกันไว้ในคราวที่แล้ว
3. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการฟัง โดยให้สมาชิกกลุ่มบอกถึงสิ่งที่ต้องการปรับปรุงเพื่อให้การเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้เป็นไปอย่างราบรื่น

ขั้นตอนการ

1. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการแสดงตัวแบบ โดยนำเสนอภาพเหตุการณ์การอุทิศตัวช่วยเหลือสังคมของบุคคลต่าง ๆ ในอดีตและปัจจุบัน และให้สมาชิกกลุ่มคิดถึงเหตุการณ์อื่น ๆ ในลักษณะเดียวกัน พร้อมทั้งอภิปรายและเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุผลที่ทำให้บุคคลเหล่านั้นถึงอุทิศตัวถึงเพียงนี้

2. ผู้วิจัยอธิบายความหมาย รูปแบบ และคุณลักษณะที่แสดงออกของพฤติกรรมเอื้อสังคมทั้ง 5 รูปแบบ โดยยกตัวอย่างที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันของสมาชิกกลุ่ม

3. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการถาม เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้วิเคราะห์ถึงแรงจูงใจที่แสดงพฤติกรรมเอื้อสังคม แล้วอธิบายเพิ่มเติมถึงปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคม ได้แก่ ปัจจัยด้านประโยชน์ ส่วนตน ปัจจัยด้านความเอื้อเพื่อ ปัจจัยด้านคตินิยม และปัจจัยด้านหลักการนิยม

4. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มค้นหาตัวอย่างที่เป็นพฤติกรรมเอื้อสังคมจากหนังสือพิมพ์ ตัดเนื้อหาดังกล่าวมานำเสนอทีละคน และอภิปรายร่วมกันถึงปัจจัยเชิงเหตุที่เป็นแรงจูงใจให้แสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมที่น่าเสนอ โดยผู้วิจัยใช้เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ และการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความไว้วางใจ และกล้าที่จะเปิดเผยมุมมองของตนเอง

5. ผู้วิจัยใช้เทคนิคจินตภาพ โดยให้สมาชิกกลุ่มหลับตานึกถึง "พฤติกรรมเอื้อสังคมที่เคยทำในอดีต" "พฤติกรรมเอื้อสังคมที่อยากจะทำหากย้อนอดีตได้" และ "พฤติกรรมเอื้อสังคมที่ตั้งใจจะทำ" ใช้เวลาตอนละ 2 นาที

6. ผู้วิจัยแจกใบงานที่ 3 กิจกรรมเส้นชีวิต ให้กับสมาชิกกลุ่มแต่ละคนเขียนพฤติกรรมเอื้อสังคมที่เคยทำในอดีต พฤติกรรมเอื้อสังคมที่อยากจะทำหากย้อนอดีตได้ และพฤติกรรมเอื้อสังคมในอนาคตที่ตั้งใจจะทำ

6. ผู้วิจัยแจกใบงานที่ 4 การฝึกทักษะช่วยเหลือผู้อื่น เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเรียนรู้และฝึกทักษะตนเองอย่างเป็นระบบในการช่วยเหลือผู้อื่น

7. ผู้วิจัยแจกที่คั่นหนังสือพฤติกรรมเอื้อสังคม ให้กับสมาชิกกลุ่มแต่ละคน พร้อมทั้งกล่าวสรุปถึงความจำเป็นที่นักเรียนอาชีวะจะต้องมีพฤติกรรมเอื้อสังคม และให้สมาชิกกลุ่มยกตัวอย่างที่สามารถปฏิบัติได้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

8. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการให้การบ้าน โดยให้งานกับสมาชิกกลุ่มปฏิบัติพฤติกรรมเอื้อสังคมอย่างน้อย 1 อย่างในแต่ละวัน โดยจดบันทึกไว้ว่าช่วยเหลือใคร (Who) ที่ไหน (Where) และเมื่อไร (When) แล้วกลับมารายงานให้สมาชิกกลุ่มฟังในการเข้ากลุ่มครั้งต่อไป

ขั้นยุติ

1. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ สิ่งที่ได้รับจากกลุ่ม และสิ่งที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการเสริมแรง โดยให้กำลังใจกับสมาชิกกลุ่มเพื่อที่จะสามารถนำเอาสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้ากลุ่มในครั้งนี้ไปปฏิบัติเป็นรูปธรรม

3. ผู้วิจัยนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ ในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งต่อไป พร้อมกล่าวขอบคุณ และอำลาสมาชิกกลุ่ม

การประเมินผล

1. ผู้วิจัยใช้การสังเกตความกระตือรือร้นและการใส่ใจในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม
2. ผู้วิจัยใช้การสังเกตจากความร่วมมือในการทำกิจกรรมและการแสดงความคิดเห็น
3. ผู้วิจัยใช้การสังเกตการตอบคำถามสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการให้คำปรึกษา

เอกสารประกอบการให้คำปรึกษา ครั้งที่ 2

ใบงานที่ 3

กิจกรรมเส้นชีวิต

พฤติกรรมเอื้อสังคมที่เคยทำในอดีต	พฤติกรรมเอื้อสังคมที่ตั้งใจจะทำ
1.....	1.....
2.....	2.....
3.....	3.....
	4.....
	5.....
	6.....
	7.....
	8.....

พฤติกรรมเอื้อสังคม ที่อยากจะทำหากย้อนอดีตได้
1.....
2.....
3.....

←
อดีต

ปัจจุบัน

อนาคต →

ใบงานที่ 4

การฝึกทักษะช่วยเหลือผู้อื่น

ขั้นตอนการฝึกทักษะ

1. ตัดสินใจช่วยเหลือ ถ้ามีใครบางคนต้องการความช่วยเหลือและร้องขอความช่วยเหลือจากเรา
2. คิดถึงวิธีการที่เราสามารถช่วยเหลือเขาได้
3. ถามเขาว่าต้องการความช่วยเหลือจากเราหรือไม่
4. ช่วยเหลือเขาตามที่ร้องขอ

เติมลงในช่องว่างทันที

1. เราจะฝึกทักษะช่วยเหลือผู้อื่น ที่ไหน
2. เราจะฝึกทักษะช่วยเหลือ ใครบ้าง
3. เราจะฝึกทักษะช่วยเหลือ เมื่อไร

หลังจากที่ได้ฝึกทักษะการช่วยเหลือ

1. อะไรเกิดขึ้นเมื่อเราได้ทำตามขั้นตอนการฝึกทักษะ.....
.....
.....
2. ขั้นตอนใดของการฝึกทักษะ (1 - 4) ที่เราได้กระทำอย่างจริงจัง (ตอบได้มากกว่า 1 ขั้นตอน).....
.....
.....
3. เราคิดว่าการฝึกทักษะช่วยเหลือแบบนี้มีประโยชน์มากน้อยเพียงใด (เติม ✓ หน้าข้อที่เลือก)

☐ มากที่สุด

☐ มาก

☐ พอดี

☐ น้อย

ที่คั่นหนังสือพฤติกรรมเอื้อสังคม (รูปขยาย)

พฤติกรรมเอื้อต่อสังคม หมายถึง การกระทำที่มีเป้าหมายเพื่อช่วยเหลือหรือเกื้อกูลประโยชน์ให้กับบุคคล กลุ่มบุคคล หรือสังคม โดยผู้กระทำมีความรู้ตัว เต็มใจ ตั้งใจ สม่ำเสมอ และเสียสละตนเอง โดยไม่มีเงื่อนไขในด้านวิชาชีพ และสัญญาข้อตกลงมาบังคับให้กระทำ

- การให้ความช่วยเหลือ
- การแบ่งปัน
- กิจกรรมการกุศล
- การให้ความร่วมมือ
- การรักษาปทัสถาน

รายละเอียดโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ ครั้งที่ 3

เรื่อง: การพัฒนาด้านการช่วยเหลือ (Helping)

เวลา: 1 ชั่วโมง 30 นาที

แนวคิดสำคัญ (Key concept)

การช่วยเหลือ (Helping) หมายถึง การกระทำที่ส่งผลให้สวัสดิการของผู้อื่นดีขึ้น ได้แก่ การมอบของขวัญ การจัดเตรียมทรัพยากรเพื่อให้งานที่ทำอยู่สำเร็จไป การช่วยเหลือมี 4 รูปแบบ ได้แก่ (1) การช่วยเหลือเล็กๆน้อยๆ เป็นบางครั้งบางคราว (2) การช่วยเหลืออย่างจริงจังและเป็นส่วนบุคคล เป็นการช่วยเหลือที่ต้องใช้การไตร่ตรองพิจารณาเพื่อที่จะก่อคุณประโยชน์ให้กับเพื่อนหรือบุคคลที่รู้จัก (3) การช่วยเหลือด้านอารมณ์ความรู้สึก เป็นการสนับสนุนให้กำลังใจ ปลอบใจ (4) การช่วยเหลือในภาวะฉุกเฉิน เป็นการให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลทั่วไปที่ประสบปัญหาภัยร้ายแรง

ปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนตน หมายถึง แรงจูงใจที่กระตุ้นให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมออกมา โดยมีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่การกระทำเพื่อประโยชน์ของตนเอง มีลักษณะดังนี้

1. การแสวงหารางวัลหรือผลตอบแทนให้กับตนเอง (Self-rewards received) หมายถึง การแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคม โดยมีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่การกระทำเพื่อประโยชน์ของตนเองในรูปแบบของการแสวงหารางวัลทางวัตถุ รางวัลทางสังคม และรางวัลทางอารมณ์ ได้แก่ การทำดีเพื่อรางวัลของขวัญ เงินทอง คำสรรเสริญชื่นชม เกียรติยศ คำขอบคุณ การทำดีเพื่อรักษาภาพลักษณ์ให้ดูดี นับหน้าถือตา และเสริมสร้างอารมณ์ความรู้สึก การทำดีเพื่อผลประโยชน์ในภายภาคหน้า

2. การลดสิ่งเร้าที่ไม่พึงปรารถนา (Aversive-arousal reduction) หมายถึง การแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคม โดยมีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่การกระทำเพื่อประโยชน์ของตนเองในรูปแบบของการลดความรู้สึกไม่ชอบไม่สบายใจของตนเอง ได้แก่ การลดความทุกข์ร้อนใจของตนเองด้วยการช่วยเหลือเพื่อยับยั้งความทุกข์เดือดร้อนของผู้อื่นอันส่งผลให้ความทุกข์ร้อนใจของตนเองลดลงด้วยการลดความรู้สึกไม่ชอบไม่สบายใจด้วยการช่วยเหลือเพื่อแก้ไขสถานการณ์จริงให้กลับมาใกล้เคียงกับมาตรฐานที่ควรเป็น การลดความไม่สบายใจที่เกิดจากการเห็นความไม่เป็นธรรมด้วยการช่วยเหลือเพื่อให้เกิดความยุติธรรม

ปัจจัยด้านความเอื้อเฟื้อ หมายถึง แรงจูงใจที่กระตุ้นให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมออกมา โดยมีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่การเพิ่มพูนสวัสดิการหรือประโยชน์ของผู้อื่นให้ดีขึ้น และไม่หวังผลตอบแทนใดๆทั้งสิ้นที่มาจากภายนอก ความเอื้อเฟื้อเกิดขึ้นจากความเห็นอกเห็นใจ (Empathy) ซึ่งหมายถึง ความสามารถที่จะรับรู้และเข้าใจสภาวะของผู้อื่น โดยที่การรับรู้และความเข้าใจเกิดขึ้นภายในตัวบุคคลจากการได้สัมผัสกับอารมณ์ของผู้อื่น ความเห็นอกเห็นใจแสดงออกในคำกิริยาดังนี้ ตื่นเต้นใจ อบอุ่น ใจอ่อน อ่อนโยน เวทนา สงสาร สะเทือนใจ และห่วงใย ได้แก่ รู้สึกตื่นเต้นใจในการดูละคร ภาพยนตร์ ฟังเพลง อ่านนวนิยาย รู้สึกสะเทือนใจ สงสาร เวทนามกับภาพเหตุการณ์หรือข่าวไม่ดีที่เกิดขึ้น รู้สึกห่วงใยต่อผู้อื่นและคนรอบข้าง รู้สึกอบอุ่นและอ่อนโยนในสัมพันธภาพกับบุคคลรอบข้าง รู้สึกใจอ่อนหวั่นไหวไปกับผู้ที่กำลังมีความทุกข์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเรียนรู้รูปแบบของการช่วยเหลือ
2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มวิเคราะห์ถึงปัจจัยเชิงเหตุของการช่วยเหลือ
3. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมกรรมการช่วยเหลือในรูปแบบต่างๆ

อุปกรณ์

1. ป้ายชื่อ และแฟ้มสะสมงาน
2. กระดาษ A4 ดินสอ ยางลบ
3. ภาพเหตุการณ์ และคลิปพฤติกรรมกรรมการช่วยเหลือ
4. ชัน หมวก ไม้เท้า และอุปกรณ์การแสดงอื่นๆ
5. ใบงานที่ 5 แบบบันทึกการช่วยเหลือ

ขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม

ในการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาด้านการช่วยเหลือ และใช้ปัจจัยเชิงเหตุด้านประโยชน์ส่วนตน และปัจจัยด้านความเอื้อเฟื้อ เป็นแรงจูงใจให้แสดงพฤติกรรมกรรมการช่วยเหลือ ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม (Behavioral group counseling theory) เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเรียนรู้รูปแบบของการช่วยเหลือ วิเคราะห์ถึงปัจจัยเชิงเหตุในการช่วยเหลือ ได้แก่ การแสวงหารางวัลหรือผลตอบแทนให้กับตนเอง การลดสิ่งเร้าที่ไม่พึงปรารถนา และความเห็นอกเห็นใจ โดยใช้เทคนิคการแสดงตัวแบบ (Modeling) เทคนิคการเสริมแรงทางบวก (Positive reinforcement) และการซักซ้อมบทบาท (Behavior rehearsal) เทคนิคการหยุดความคิด (Thought-stopping) และเทคนิคการให้การบ้าน (Homework) เพื่อช่วยให้สมาชิกกลุ่มสามารถจัดวางแผนการดำเนินชีวิตประจำวันในการแสดงพฤติกรรมกรรมการช่วยเหลือ

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้เทคนิคการจัดการตนเอง (Self-management technique) ของทอมป์สัน (Thompson, 2003: 236-237) เพื่อให้การบ้านที่ได้รับมอบหมายสำเร็จไป ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้ 1. เลือกและจำกัดความหมายพฤติกรรมที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ 2. บันทึกความถี่ของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นทั้งที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ 3. บันทึกเหตุการณ์ที่มาก่อนพฤติกรรม และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นหลังพฤติกรรม 4. ควบคุมและจัดวางสิ่งที่มาก่อนพฤติกรรมเพื่อให้เอื้อต่อการเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ 5. ปรับเปลี่ยนผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นหลังพฤติกรรมให้เป็นแรงเสริมทางบวกเพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ต่อไป 6. ประเมินผลการจัดการตนเองกับพฤติกรรมที่เกิดขึ้น

ขั้นเริ่มต้น

1. ผู้วิจัยกล่าวต้อนรับและทักทายสมาชิกกลุ่ม และถามถึงประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มครั้งที่แล้ว
2. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มรายงานถึงการบ้านที่ได้รับมอบหมายในเรื่องของการทำพฤติกรรมเบื้องต้นอย่างน้อย 1 อย่างโดยมีรายละเอียดของพฤติกรรมว่าทำกับใคร ที่ไหน และเมื่อไร
3. ผู้วิจัยทบทวนกฎพื้นฐานและข้อควรปฏิบัติของกลุ่มที่ได้ตกลงกันไว้
4. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการฟัง โดยให้สมาชิกกลุ่มบอกถึงสิ่งที่ต้องการปรับปรุงเพื่อให้การเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้เป็นไปอย่างราบรื่น
5. ผู้วิจัยบอกถึงวัตถุประสงค์ของการเข้ากลุ่มในครั้งนี้ซึ่งได้แก่ เรียนรู้ วิเคราะห์ปัจจัยเชิงเหตุ และฝึกการช่วยเหลือในรูปแบบต่างๆ

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มดูภาพเหตุการณ์และคลิปพฤติกรรมการช่วยเหลือ (คลิปที่ 1 "หมอช่วยคนไข้" และคลิปที่ 2 "นศ.เทคนิคช่วยคนพิการข้ามถนน") จากนั้นให้สมาชิกกลุ่มอภิปรายถึงรูปแบบของการช่วยเหลือ
2. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการถาม การสรุปความ การฟังอย่างตั้งใจ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถพูดและแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ และเชิญชวนให้สมาชิกกลุ่มคนอื่นมีส่วนร่วมในการถามหรือแสดงความคิดเห็นร่วมกัน
3. ผู้วิจัยอธิบายถึงรูปแบบการช่วยเหลือ ซึ่งมี 4 รูปแบบ ได้แก่ การช่วยเหลือเล็กๆน้อยๆ การช่วยเหลืออย่างจริงจัง การช่วยเหลือด้านอารมณ์ความรู้สึก และการช่วยเหลือในภาวะฉุกเฉิน โดยให้สมาชิกกลุ่มได้แสดงความคิดเห็นด้วยการยกตัวอย่างจากชีวิตประจำวัน
4. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ถึงปัจจัยเชิงเหตุที่เป็นแรงจูงใจให้แสดงพฤติกรรมการช่วยเหลือ ซึ่งอาจมาจากการแสวงหารางวัลหรือผลตอบแทนให้กับตนเอง หรือจากความเห็นอกเห็นใจ ซึ่งช่วยเหลือโดยไม่หวังผลตอบแทนใดๆ
5. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการแสดงตัวแบบ จากคลิปที่ 3 "ท่าของตกทดลองใจคน" แล้วให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์ถึงปัจจัยเชิงเหตุของการช่วยเก็บของตกในคลิป จากนั้นเปิดคลิปซ้ำอีกครั้งหนึ่งเพื่อให้สมาชิกกลุ่มสังเกตรายละเอียดจากสิ่งที่ได้แสดงความคิดเห็นไปแล้ว ผู้วิจัยใช้การแสดงบทบาทสมมติโดยจำลองสถานการณ์แก่ลิงท่าของตก ให้สมาชิกกลุ่มได้เลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบในด้านการช่วยเหลือ
6. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการชักชวนบทบาทและเทคนิคการเสริมแรง เพื่อฝึกให้สมาชิกกลุ่มสามารถแสดงพฤติกรรมการช่วยเหลือ โดยให้สมาชิกกลุ่มแสดงบทบาทเหตุการณ์จำลองเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือในชีวิตประจำวัน เช่น การช่วยคนตาบอดข้ามถนน การปลอบใจเพื่อนที่กำลังเสียใจ การให้ที่นั่งบนรถโดยสารแก่ผู้สูงอายุ เป็นต้น ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มสลับบทบาทกันและเพิ่มความเข้มข้นของสถานการณ์ จากนั้นผู้วิจัยให้ข้อมูลย้อนกลับพร้อมทั้งให้เสริมแรงด้วยการให้กำลังใจ

7. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการหยุดความคิด เพื่อลดสิ่งเร้าที่ไม่พึงปรารถนา เช่น ความไม่สบายใจ ความกังวลใจ เป็นต้น โดยให้สมาชิกกลุ่มเล่าเรื่องที่จินตนาการจากการแสดงการช่วยเหลือที่ตนเองต้องทำเพราะความกลัว หรือเพราะความกังวลไม่สบายใจอย่างไม่มีเหตุผล จากนั้นผู้วิจัยขจัดจังหวะโดยร้องตะโกนดังๆว่า "หยุด" พร้อมกับปรบมือดังๆ 1 ครั้ง ผู้วิจัยซ้ำกระบวนการนี้อีกครั้งหนึ่ง

8. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันสรุปรูปแบบของการช่วยเหลือ และปัจจัยเชิงเหตุด้านต่างๆที่มีต่อการช่วยเหลือ

9. ผู้วิจัยแจกใบงานที่ 5 "แบบบันทึกการช่วยเหลือ" เป็นการบ้านให้กับสมาชิกกลุ่ม โดยหาโอกาสที่จะแสดงพฤติกรรมการช่วยเหลือในรูปแบบต่างๆ และพิจารณาถึงเหตุปัจจัยของการช่วยเหลือนั้นๆ ระบุสถานที่ บุคคล เวลา และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นตามมา แล้วนำกลับมารายงานในการทำกลุ่มครั้งต่อไป

ขั้นยุติ

1. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น ในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้ 2 และช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ สิ่งที่ได้รับจากกลุ่ม และสิ่งที่นำไปใช้ในชีวิตของตน

2. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับรายละเอียดต่างๆเกี่ยวกับการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน

3. ผู้วิจัยนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ ในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งต่อไป พร้อมกล่าวขอบคุณ และอำลากลุ่ม

การประเมินผล

1. ผู้วิจัยใช้การสังเกตความกระตือรือร้นและการใส่ใจในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม
2. ผู้วิจัยใช้การสังเกตจากความร่วมมือในการทำกิจกรรมและการแสดงความคิดเห็น
3. ผู้วิจัยใช้การสังเกตการตอบคำถามสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการให้คำปรึกษา

เอกสารประกอบการให้คำปรึกษา ครั้งที่ 3

ภาพเหตุการณ์ และคลิปการช่วยเหลือ

<https://pixabay.com/en/mother-daughter-together-loss-joy-1327186/>

<http://news.mthai.com/general-news/469605.html>

<https://www.thairath.co.th/gallery/7854>

<http://www.kat.ac.th/index.php/81-2011-12-30-02-36-17/2201-0ac76>

- คลิป 1 หมอช่วยคนไข้

<https://www.youtube.com/watch?v=bhM5kXXNhiM>

- คลิป 2 นศ.เทคโนโลยีช่วยคนพิการข้ามถนน

<https://www.youtube.com/watch?v=JT36wpaDHFY>

- คลิป 3 ทำของตกทดลองใจคน

<https://www.youtube.com/watch?v=k9lv4hyexDE>

ใบงานที่ 5

แบบบันทึกการช่วยเหลือ

ครั้งที่	กับใคร ที่ไหน เมื่อไร	ปัจจัยเชิงเหตุ ที่ช่วยเหลือ	รูปแบบ การช่วยเหลือ	ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ตามมา
1				
2				
3				
4				

รายละเอียดโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ ครั้งที่ 4

เรื่อง: การพัฒนาด้านการช่วยเหลือในกลุ่ม

เวลา: 1 ชั่วโมง 30 นาที

แนวคิดสำคัญ (Key concept)

การช่วยเหลือ (Helping) หมายถึง การกระทำที่ส่งผลให้สวัสดิการของผู้อื่นดีขึ้น ได้แก่ การมอบของขวัญ การจัดเตรียมทรัพยากรเพื่อให้งานที่ทำอยู่สำเร็จไป การช่วยเหลือมี 4 รูปแบบ ได้แก่ (1) การช่วยเหลือเล็กๆน้อยๆ เป็นบางครั้งบางคราว (2) การช่วยเหลืออย่างจริงจังและเป็นส่วนบุคคล เป็นการช่วยเหลือที่ต้องใช้การไตร่ตรองพิจารณาเพื่อที่จะก่อคุณประโยชน์ให้กับเพื่อนหรือบุคคลที่รู้จัก (3) การช่วยเหลือด้านอารมณ์ความรู้สึก เป็นการสนับสนุน ให้กำลังใจ ปลอบใจ (4) การช่วยเหลือในภาวะฉุกเฉิน เป็นการให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลทั่วไปที่ประสบปัญหาร้ายแรง

ปัจจัยด้านคตินิยม หมายถึง แรงจูงใจที่กระตุ้นให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมออกมา โดยมีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่การทำให้ประโยชน์ของกลุ่มหรือหมู่คณะ ไม่ใช่เพื่อตนเองหรือสมาชิกกลุ่มคนใดคนหนึ่ง แต่คำนึงถึงเป้าหมายและความต้องการของกลุ่มมาเป็นอันดับแรก คุณลักษณะด้านหนึ่งของปัจจัยคตินิยม ได้แก่ ค่านิยมกลุ่ม (Group value) หมายถึงการที่บุคคลหนึ่งผูกพันอยู่กับกลุ่มในลักษณะของการขึ้นอยู่กับกลุ่ม การมีความเห็นพ้องกัน และการยอมรับว่ากลุ่มเป็นฐานหลัก การแสดงออกของค่านิยมกลุ่ม ได้แก่ การขึ้นอยู่กับกลุ่มซึ่งทำให้สมาชิกรู้สึกว่าตัวเองมีคุณค่าและความหมายต่อกลุ่ม รู้สึกปลอดภัย มีการพึ่งพาซึ่งกันและกัน ความเห็นพ้องกันโดยยอมรับข้อผูกมัดจนเกิดการรวมตัวกันเป็นกลุ่มที่เหนียวแน่นและแตกต่างจากกลุ่มอื่น เกิดการเชิดชูกลุ่ม และทำตนให้สอดคล้องกับกลุ่ม ให้การยอมรับกลุ่มมาเป็นอันดับแรกและมีความสำคัญมากกว่าตนเอง ซึ่งทำให้สมาชิกกลุ่มมีความผูกพันที่ใกล้ชิดกันตั้งญาติพี่น้อง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีพฤติกรรมการช่วยเหลือในกลุ่มสูงขึ้น
2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเรียนรู้ถึงค่านิยมกลุ่ม
3. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีค่านิยมกลุ่มของการช่วยเหลือกลุ่มในรูปแบบต่างๆ

อุปกรณ์

1. ป้ายชื่อ และแฟ้มสะสมงาน
2. กระดาษ A4 ดินสอ ยางลบ
3. ใบงานที่ 6 การฝึกสร้างค่านิยมกลุ่ม
4. ใบงานที่ 7 เกมลากเส้นบรรจบครบ 9 จุด
5. ใบงานที่ 8 แบบประเมินวัดระดับ

ขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม

ในการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาด้านการช่วยเหลือในกลุ่ม และใช้ปัจจัยเชิงเหตุด้านคิดรวมหมู่เป็นแรงจูงใจให้แสดงพฤติกรรมความช่วยเหลือในกลุ่ม ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบโซลูชันโฟกัส (Solution-focused group counseling theory) เพื่อพัฒนาให้สมาชิกกลุ่มมีพฤติกรรมความช่วยเหลือในกลุ่มสูงขึ้น และมีค่านิยมกลุ่มที่เป็นแรงจูงใจให้เกิดพฤติกรรมความช่วยเหลือรูปแบบต่างๆ โดยใช้เทคนิค ได้แก่ การตั้งคำถาม (Questioning) คำถามข้อยกเว้น (Exception questions) และคำถามวัดระดับ (Scaling questions)

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์เทคนิคทางด้านจิตวิทยา ได้แก่ การฝึกทักษะรับมือกับแรงกดดันจากกลุ่ม ซึ่งพัฒนามาจากแนวคิดของเอลเลน แม็คจินนิส (Ellen McGinnis. 2012: 242) เพื่อให้สมาชิกกลุ่มฝึกสร้างค่านิยมกลุ่ม เกมลากเส้นบรรจบครบ 9 จุด และแบบประเมินวัดระดับ ซึ่งพัฒนามาจากแนวคิดของเมอร์ฟี (Murphy. 2008: 231-232, 234) โดยมีขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

ขั้นเริ่มต้น

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายสมาชิกกลุ่ม สร้างสัมพันธภาพและบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำกลุ่ม
2. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการฟัง โดยให้สมาชิกกลุ่มบอกถึงข้อเสนอแนะ และสิ่งที่ต้องการปรับปรุงเพื่อให้การเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้เป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิผล
3. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มรายงานถึงการบ้าน (ใบงานที่ 5) ที่ได้รับมอบหมายให้หาโอกาสแสดงพฤติกรรมความช่วยเหลือรูปแบบต่างๆ และปัจจัยเชิงเหตุที่เป็นแรงจูงใจ
4. ผู้วิจัยทบทวนถึงเนื้อหาของการช่วยเหลือและรูปแบบของการช่วยเหลือจากการเข้ากลุ่มครั้งที่แล้ว

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยถามสมาชิกกลุ่มเกี่ยวกับประเด็นในหัวข้อเรื่องค่านิยมกลุ่ม เช่น กลุ่มนักบิดชอบเปอร์ด กลุ่มมึบอย กลุ่มเด็กแว้น กลุ่มคอสเพลย์ มีค่านิยมอะไรบ้าง? จากนั้นผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มบอกว่ามีค่านิยมอะไรบ้างที่ชอบและไม่ชอบพร้อมอธิบายเหตุผลประกอบ
2. ผู้วิจัยชี้ให้สมาชิกกลุ่มเห็นความสำคัญของค่านิยมกลุ่มมีผลกระทบต่อตนเองอย่างไรในการเข้าสังกัดกลุ่ม

3. ผู้วิจัยแจกใบงานที่ 6 "การฝึกสร้างค่านิยมกลุ่ม" โดยให้สมาชิกกลุ่มต้องรับมือกับแรงกดดันจากกลุ่มกับเหตุการณ์ที่ผู้วิจัยสมมติขึ้น ซึ่งจะทำให้สมาชิกกลุ่มต้องแสดงค่านิยมกลุ่มของตนเองออกมา เหตุการณ์สมมติมีว่าในกลุ่มทั้ง 8 คน มีสมาชิกกลุ่มคนหนึ่งกำลังจะก่อเหตุทะเลาะวิวาทกับนักเรียนอีกกลุ่มหนึ่งเพราะแย่งที่นั่งกันในโรงอาหาร สมาชิกในกลุ่มจะอย่างไรเพื่อยับยั้งความรุนแรง

3.1 คิดว่ากลุ่มต้องการให้เราทำอะไร และทำด้วยเหตุผลใด เช่น พังเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ใช้วิธีการฉวยโอกาสว่าจริงมากน้อยเพียงใด และทำความเข้าใจกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

3.2 ตัดสินใจว่าเราต้องทำอะไร เช่น ไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยว ชัดขวางเหตุการณ์ไม่ให้เกิดขึ้น ชะลอเหตุการณ์ออกไปก่อน หรือเจรจาต่อรองหาหนทางใหม่

3.3 คิดว่าจะบอกในกลุ่มอย่างไรดีกับการตัดสินใจของเรา เช่น อธิบายเหตุผลในกลุ่ม คุยส่วนตัวกับบางคน ยังไม่บอก หรือบอกไปเลยตามที่เรตัดสินใจ

3.4 บอกการตัดสินใจของตนเอง

4. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็นจากใบงานที่ 6 จากนั้นผู้วิจัยสรุปคุณลักษณะของค่านิยมกลุ่ม ได้แก่ ความสามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับกลุ่ม การมีความผูกพันต่อกลุ่มเหมือนครอบครัว และการให้ความสำคัญกับกลุ่มมากกว่าตนเอง

5. ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบโซลูชันโฟกัส เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีพฤติกรรมช่วยเหลือในกลุ่มสูงขึ้น และมีค่านิยมกลุ่มซึ่งเป็นแรงจูงใจให้เกิดพฤติกรรมช่วยเหลือรูปแบบต่างๆ โดยมีขั้นตอนดังนี้

5.1 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกจากประสบการณ์ของตนเองเกี่ยวกับการช่วยเหลือในกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นในกลุ่มเพื่อน กลุ่มห้อง กลุ่มกีฬา สโมสรชมรม กลุ่มโครงการ เป็นต้น โดยผู้วิจัยใช้เทคนิคการตั้งคำถาม (Questioning) โดยคำตอบที่ได้จากสมาชิกกลุ่มจะถูกใช้เป็นข้อมูลในการตั้งคำถามต่อไป เทคนิคนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความเข้าใจในประสบการณ์ในอดีตของสมาชิกกลุ่ม และดึงประเด็นประสบการณ์เหล่านี้ให้มาอยู่ในปัจจุบัน ตัวอย่างคำถาม เช่น

- คิดและรู้สึกอย่างไรกับการที่ต้องให้ความช่วยเหลือในกลุ่ม
- การช่วยเหลือในกลุ่มเหมือนครอบครัวเดียวกันไหม และเพราะอะไรถึงผูกพัน
- มีพฤติกรรมช่วยเหลืออะไรบ้างที่แสดงว่าเราให้ความสำคัญกับกลุ่มมากกว่าตนเอง

5.2 ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มเล่าถึงปัญหาที่ทำให้ตนเองไม่อยากเข้าไปช่วยเหลือในกลุ่ม ซึ่งอาจมาจากสาเหตุของการที่ต้องปรับตัวให้สอดคล้องเข้ากับกลุ่ม การที่ต้องมีความผูกพันต่อกลุ่มเหมือนครอบครัว หรือการที่ต้องให้ความสำคัญกับกลุ่มมากกว่าตนเอง โดยเจาะจงประเด็นปัญหาให้ชัดเจน สืบจรรยาละเอียดที่เกี่ยวข้องกับปัญหา สถานการณ์ที่ทำให้ปัญหาเกิดขึ้นได้อย่างไร และความพยายามในเบื้องต้นที่จะหาทางออกให้กับปัญหา ผู้วิจัยใช้เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ

5.3 ผู้วิจัยใช้เทคนิคคำถามข้อยกเว้น (Exception questions) เพื่อชี้ให้สมาชิกกลุ่มเห็นว่าจากประสบการณ์ของการอยู่ร่วมกันในกลุ่มสมาชิกอาจพบปัญหา แต่แท้จริงแล้วบางครั้งปัญหาไม่ได้เกิดขึ้น หรือเกิดขึ้นแต่ไม่รุนแรง ผู้วิจัยตั้งพลังและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในตัวสมาชิกกลุ่มในการหาทางออกใหม่ๆให้กับปัญหา ตัวอย่างคำถามข้อยกเว้น เช่น

- บ้างครั้งเรารู้สึกว่าเราไม่สามารถปรับตัวเข้ากับกลุ่ม แต่มีเหตุการณ์ใดบ้างที่ทำให้เรารู้สึกว่าเราเข้ากับกลุ่มได้เป็นอย่างดี และมีความสุขที่ได้อยู่ในกลุ่ม
- มีบ้างไหมที่เพื่อนๆในกลุ่มโทรหา เพราะไม่เห็นเรามาเรียน
- คิดดูว่ามีครั้งไหนบ้างที่เราเสียสละเรื่องส่วนตัวเพื่อช่วยทำงานให้กลุ่ม

5.4 ผู้วิจัยแจกใบงานที่ 7 เกมลากเส้นบรรจบครบ 9 จุด ให้สมาชิกกลุ่มค้นหาวิธีที่จะลากเส้นตรง 4 เส้นให้ผ่านครบ 9 จุดโดยห้ามยกปลายดินสอออกจากแผ่นกระดาษ หลังจากผู้วิจัยเฉลยคำตอบแล้ว ผู้วิจัยอธิบายให้สมาชิกกลุ่มเห็นว่ามียกเว้นให้กับปัญหาเสมอ การจำกัดกรอบของตนเองให้อยู่ในวังวนของปัญหา ยิ่งจะทำให้มองหาทางออกของปัญหาไม่พบ ดังเช่นเกมที่คนส่วนใหญ่มักจำกัดกรอบการลากเส้นเป็นสี่เหลี่ยมสี่ด้าน

5.5 ผู้วิจัยแจกใบงานที่ 8 แบบประเมินวัดระดับ เพื่อประเมินผลถึงความก้าวหน้าของการเปลี่ยนแปลงในตัวสมาชิกกลุ่มที่จะบรรลุเป้าหมาย เป้าหมายที่ว่านี้ได้แก่ ได้แก่ความสามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับกลุ่ม การมีความผูกพันต่อกลุ่มเสมือนครอบครัว และการให้ความสำคัญกับกลุ่มมากกว่าตนเอง

6. ผู้วิจัยให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นในเรื่องของค่านิยมกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นด้านการปรับตัวให้สอดคล้องกับกลุ่ม การมีความผูกพันต่อกลุ่ม และการให้ความสำคัญกับกลุ่ม ที่มีต่อการแสดงพฤติกรรมช่วยเหลือในกลุ่ม เช่น ความผูกพันต่อกลุ่มทำให้ตนเองช่วยเหลือเพื่อนๆในกลุ่มอย่างเต็มที่ หรือการปรับตัวให้สอดคล้องกับกลุ่มทำให้ตนเองร่วมมือกับกลุ่มในการช่วยเหลือผู้ประสบเหตุ เป็นต้น ผู้วิจัยใช้เทคนิคการสรุปความ สรุปความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มให้ไปในทิศทางของการแสดงพฤติกรรมช่วยเหลือรูปแบบต่างๆ

ขั้นยุติ

1. ผู้วิจัยกับสมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปเรื่องการมีพฤติกรรมช่วยเหลือในกลุ่ม และค่านิยมกลุ่ม พร้อมกับให้กำลังใจที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเมื่ออยู่กับกลุ่มเพื่อน
2. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับรายละเอียดต่างๆเกี่ยวกับการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน
3. ผู้วิจัยนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ ในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งต่อไป พร้อมกล่าวขอบคุณ และอำลาสมาชิกกลุ่ม

การประเมินผล

1. ผู้วิจัยสังเกตจากการร่วมทำกิจกรรมการฝึกสร้างค่านิยมกลุ่ม
2. ผู้วิจัยสังเกตจากความร่วมมือและความกระตือรือร้นของสมาชิกกลุ่มในเกมลากเส้น

บรรจบครบ 9 จุด

3. ผู้วิจัยสังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของสมาชิกกลุ่ม

เอกสารประกอบการให้คำปรึกษากลุ่ม ครั้งที่ 4

ใบงานที่ 6

การฝึกสร้างค่านิยมกลุ่ม

การรับมือกับแรงกดดันจากกลุ่ม (Dealing with group pressure)

สมมติว่าสมาชิกกลุ่มคนหนึ่งต้องการจะก่อเหตุทะเลาะวิวาทกับนักเรียนอีกกลุ่มหนึ่งเพราะแย่งที่นั่งกันในโรงอาหาร สมาชิกที่เหลือของกลุ่มที่จะก่อเหตุจะอย่างไรเพื่อยับยั้งความรุนแรง

1. คิดว่ากลุ่มต้องการให้เราทำอะไร และทำด้วยเหตุผลใด

2. ตัดสินใจว่าเราต้องทำอะไร

- ก. ไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยว
- ข. ขัดขวางเหตุการณ์ไม่ให้เกิดขึ้น
- ค. ชะลอเหตุการณ์ออกไปก่อน
- ง. เจรจ่าต่อรองหาหนทางใหม่

3. คิดว่าจะบอกในกลุ่มอย่างไรดีกับการตัดสินใจของเรา

- ก. อธิบายเหตุผลในกลุ่ม
- ข. ค่อยส่วนตัวกับบางคน
- ค. ยังไม่บอก
- ง. บอกไปเลยตามที่เรตัดสินใจ

4. บอกการตัดสินใจของตนเอง.....

ใบงานที่ 7

เกมลากเส้นบรรจบครบ 9 จุด

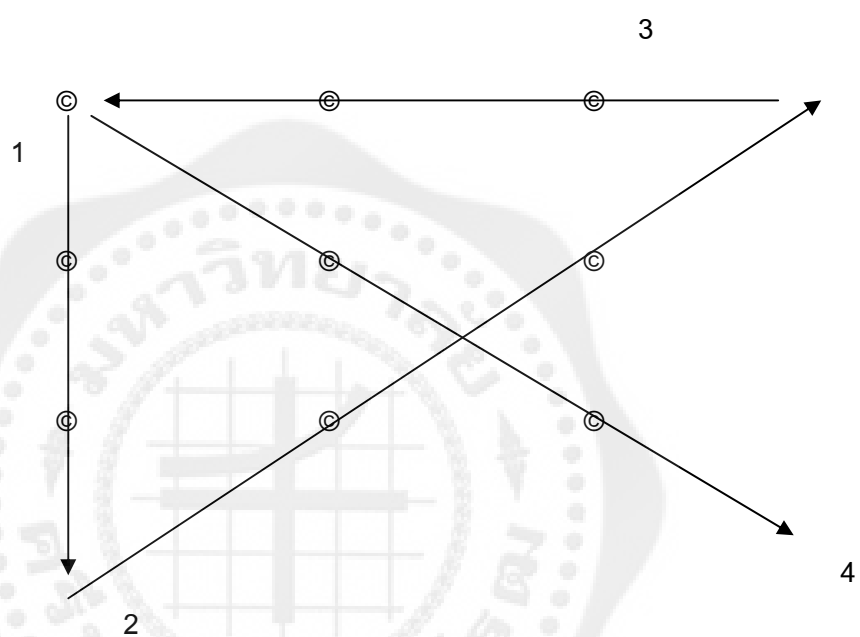
เกมลากเส้นบรรจบครบ 9 จุด (The nine-dot problem and solution)

ตอนที่ 1 : 9 จุดตัวปัญหา

คำสั่ง : ให้ลากเส้นตรง 4 เส้นให้ผ่านครบ 9 จุดโดยห้ามยกปลายดินสอออกจากแผ่นกระดาษ

เฉลย

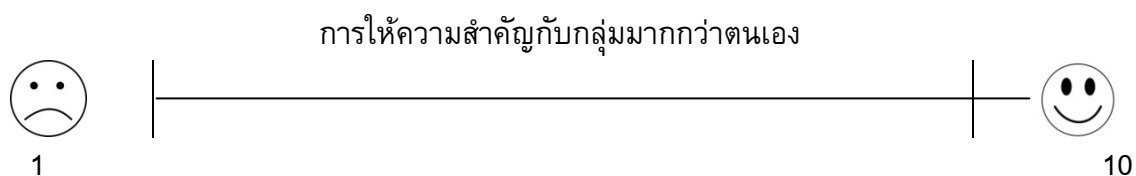
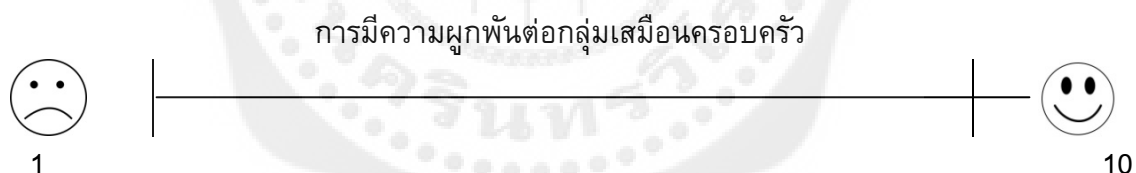
ใบงานที่ 8

แบบประเมินวัดระดับ

แบบประเมินวัดระดับ

ชื่อ..... วันที่.....

ณ เวลานี้เป้าหมายของคุณอยู่ตรงไหน? ให้คุณทำเครื่องหมาย X ลงบนเส้นตรง โดยที่รูป
เสียใจมีคะแนนเท่ากับ 1 และรูปดีใจมีคะแนนเท่ากับ 10

รายละเอียดโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ ครั้งที่ 5

เรื่อง: การพัฒนาด้านการแบ่งปัน (Sharing)

เวลา: 1 ชั่วโมง 30 นาที

แนวคิดสำคัญ (Key concept)

การแบ่งปัน (Sharing) หมายถึง การเสียสละสิ่งของหรือทรัพย์สินของตนเองให้แก่ผู้ที่เดือดร้อน หรือผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ เป็นการที่บุคคลยอมสละหรือให้ยืมสิ่งของที่เป็นของตนเอง หรือสิ่งของที่ตนเองเคยครอบครองให้กับผู้อื่น การแบ่งปันแตกต่างจากการช่วยเหลือในลักษณะที่ว่า การแบ่งปันต้องมีวัตถุสิ่งของที่ตนเองมีความเป็นเจ้าของ และมีการเสียสละที่จะมอบให้กับผู้อื่น ในขณะที่การช่วยเหลือมีเฉพาะเพียงแต่ในเรื่องของการให้เวลา ความสนใจ และความพยายามแก่ผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ

การหลีกเลี่ยงการลงโทษตนเอง (Self-punishments avoided) หมายถึง การแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคม โดยมีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่การกระทำเพื่อประโยชน์ของตนเองในรูปแบบของการหลีกเลี่ยงจากการที่ตนเองจะได้รับโทษ ได้แก่ หลีกเลี่ยงการถูกรับเงิน ถูกหักคะแนน หรือถูกยึดสิ่งของ หลีกเลี่ยงการถูกวิพากษ์วิจารณ์ในด้านต่างๆ หลีกเลี่ยงการถูกขับออกจากกลุ่มหรือสังคม

ความเห็นอกเห็นใจ (Empathy) หมายถึง ความสามารถที่จะรับรู้และเข้าใจสภาวะของผู้อื่น โดยที่การรับรู้และความเข้าใจเกิดขึ้นภายในตัวบุคคลจากการได้สัมผัสกับอารมณ์ของผู้อื่น ความเห็นอกเห็นใจแสดงออกในคำกิริยาดังนี้ ตื่นเต้นใจ อบอุ่น ใจอ่อน อ่อนโยน เวทนา สงสาร สะเทือนใจ และห่วงใย ได้แก่ รู้สึกตื่นเต้นใจในการดูละคร ภาพยนตร์ ฟังเพลง อ่านนวนิยาย รู้สึกสะเทือนใจ สงสาร เวทนา กับภาพเหตุการณ์หรือข่าวไม่ดีที่เกิดขึ้น รู้สึกห่วงใยต่อผู้อื่นและคนรอบข้าง รู้สึกอบอุ่นและอ่อนโยนในสัมพันธภาพกับบุคคลรอบข้าง รู้สึกใจอ่อนหวั่นไหวไปกับผู้ที่กำลังมีความทุกข์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเรียนรู้ถึงลักษณะของการแบ่งปัน
2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดความตระหนักรู้ในความเห็นอกเห็นใจ
3. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีพฤติกรรมการแบ่งปันด้วยความเห็นอกเห็นใจ
4. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีพฤติกรรมการแบ่งปันสูงขึ้น

อุปกรณ์

1. และแฟ้มสะสมงาน
2. กระดาษ A4 ดินสอ ยางลบ ดินสอสี
3. แผ่นการ์ดโปสเตอร์คำคุณลักษณะของความเห็นอกเห็นใจ
3. ใบงานที่ 9 แบบประเมินความเห็นอกเห็นใจ
4. ใบงานที่ 10 การฝึกทักษะการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นก่อนการแบ่งปัน

ขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม

ในการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาด้านการแบ่งปัน และใช้ปัจจัยเชิงเหตุด้านประโยชน์ส่วนตน และปัจจัยด้านความเอื้อเฟื้อ เป็นแรงจูงใจให้แสดงพฤติกรรมการแบ่งปัน ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ (Gestalt group counseling theory) เพื่อสร้างความตระหนักรู้ถึงการแบ่งปันด้วยความเห็นอกเห็นใจ และการหลีกเลี่ยงการลงโทษตนเอง โดยใช้เทคนิคจินตภาพ (Imagery technique) การซักซ้อมบทบาท (Rehearsal) และการพูดรอบวง (Making the round) และใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง (Person-centered group counseling theory) เพื่อทำให้สามารถรับรู้และเข้าใจในทัศนะของผู้อื่น และสามารถแบ่งปันให้กับผู้อื่นด้วยความเห็นอกเห็นใจ โดยใช้เทคนิคการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข (Unconditioning positive regard) และการเห็นอกเห็นใจ (Empathizing)

นอกจากนี้ ผู้วิจัยประยุกต์ใช้เทคนิคเชิงจิตวิทยา ได้แก่ กิจกรรมการยอมรับและปฏิเสธสิ่งที่ถูกเสนอให้ (Accepting and rejecting what is offered) ซึ่งพัฒนามาจากแนวคิดของทอมป์สัน (Thompson, 2003: 92-93) เพื่อสร้างการรับรู้และเข้าใจในทัศนะผู้อื่น และเทคนิคการฝึกทักษะการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น ซึ่งพัฒนามาจากแนวคิดของเอลเลน แม็คจินนิส (Ellen McGinnis, 2012: 162) โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นเริ่มต้น

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทาย และสนทนาประเด็นทั่ว ๆ ไป เพื่อเป็นการสร้างสัมพันธภาพกับสมาชิกกลุ่ม และทบทวนเนื้อหาของการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งที่แล้ว
2. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการฟัง โดยให้สมาชิกกลุ่มบอกถึงข้อเสนอแนะ และสิ่งที่ต้องการปรับปรุงเพื่อให้การเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้เป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิผล
3. ผู้วิจัยแจกใบงานที่ 9 แบบประเมินความเห็นอกเห็นใจ ให้สมาชิกกลุ่มประเมินความเห็นอกเห็นใจของตนเอง จำนวน 10 ข้อ โดยแบบประเมินความเห็นอกเห็นใจผู้วิจัยได้พัฒนาจากการ์ตันและกรินการ์ท (Garton; & Gringart, 2005: 17-25)
4. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มตรวจสอบคะแนนและแปลผลจากการประเมินความเห็นอกเห็นใจ

ขั้นตอนการ

1. ผู้วิจัยอธิบายถึงลักษณะและความหมายของการแบ่งปัน แล้วให้สมาชิกกลุ่มได้แสดงความคิดเห็นพร้อมยกตัวอย่างในชีวิตประจำวัน เช่น แบ่งขนมให้เพื่อน ให้เงินขอยืม ให้เพื่อนยืมสิ่งของ เป็นต้น

2. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการถาม ให้สมาชิกกลุ่มอภิปรายถึงปัจจัยเชิงเหตุของการแบ่งปัน ซึ่งอาจมาจากการกลัวถูกตำหนิว่าใจแคบ กลัวถูกขับออกจากกลุ่ม หรือเพราะความสงสาร เห็นอกเห็นใจ

3. ผู้วิจัยใช้แผ่นการ์ดโปสเตอร์คำคุณลักษณะของความเห็นอกเห็นใจ ได้แก่ ตื่นเต้นใจ อบอุ่น ใจอ่อน อ่อนโยน เวทนา สงสาร สะเทือนใจ และห่วงใย แสดงให้สมาชิกกลุ่มดูและอ่านดังๆพร้อมกันทีละคำ จากนั้นถามสมาชิกกลุ่มว่าใครเคยแสดงพฤติกรรมเหล่านี้บ้าง โดยสมาชิกคนใดแสดงพฤติกรรมที่ผู้วิจัยกล่าวบ่อยๆ ให้ยกมือขึ้นทั้งสองมือ ถ้าใครแสดงพฤติกรรมที่ผู้วิจัยกล่าวเป็นบางครั้งให้ยกมือขึ้นมือเดียว และถ้าใครไม่เคยแสดงพฤติกรรมที่ผู้วิจัยกล่าวไม่ต้องยกมือ

4. ผู้วิจัยอธิบายถึงคำที่เป็นคุณลักษณะของการแสดงความเห็นอกเห็นใจ โดยแสดงแผ่นการ์ดโปสเตอร์ทีละคำคุณลักษณะ และให้สมาชิกกลุ่มอภิปรายถึงความรู้สึกดังกล่าวในการแบ่งปันสิ่งของให้ผู้อื่น

5. ผู้วิจัยใช้เทคนิคจินตภาพ โดยให้สมาชิกกลุ่มใช้จินตนาการสร้างภาพจากคำคุณลักษณะทั้ง 8 คำมาช่วยกันแต่งนิทานเรื่องการแบ่งปันให้จบ เริ่มจากผู้วิจัยด้วยประโยคว่า "ในกาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว..."

6. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการซักซ้อมบทบาท โดยให้สมาชิกกลุ่มได้แสดงบทบาทสมมติจากเรื่องนิทานการแบ่งปันที่ได้แต่งขึ้นมา เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้ฝึกพฤติกรรมการแบ่งปันด้วยความรู้สึกเห็นอกเห็นใจในคุณลักษณะต่างๆออกมา ณ ปัจจุบัน (Here and now)

7. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการพูดรอบวง โดยให้สมาชิกกลุ่มวนกันพูดต่อหน้าเพื่อนๆ ให้ครบรอบวง เริ่มจากสมาชิกกลุ่มคนแรกพูดประโยค "มันแบ่งปันด้วยความรู้สึกตื่นเต้นใจ" และเปลี่ยนเป็น "ฉันแบ่งปันด้วยความรู้สึกตื่นเต้นใจ" คนที่สองพูดประโยค "มันแบ่งปันด้วยความรู้สึกอบอุ่น" และเปลี่ยนเป็น "ฉันแบ่งปันด้วยความรู้สึกอบอุ่น" คนที่สามพูดเรียงไปจนถึงคนสุดท้ายด้วยประโยค "มันแบ่งปันด้วยความรู้สึก...ใจอ่อน อ่อนโยน เวทนา สงสาร สะเทือนใจ ห่วงใย" และเปลี่ยนเป็น "ฉันแบ่งปันด้วยความรู้สึก...ใจอ่อน อ่อนโยน เวทนา สงสาร สะเทือนใจ ห่วงใย" ผู้วิจัยอธิบายสรุปให้เห็นความแตกต่างระหว่างการใช้คำพูดว่า "มัน" กับ "ฉัน" เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดความตระหนักถึงการแบ่งปันด้วยความเห็นอกเห็นใจ

8. ผู้วิจัยอธิบายถึงกระบวนการของการรับรู้และความสามารถในการเข้าใจทัศนะผู้อื่นตามแนวคิดของ Selman (1979) ซึ่งได้แบ่งพัฒนาการความสามารถในการเข้าใจทัศนะผู้อื่นเป็น 5 ขั้น ดังปรากฏเอกสารประกอบการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งที่ 5

9. ผู้วิจัยประยุกต์ใช้เทคนิคเชิงจิตวิทยา ได้แก่ กิจกรรมการยอมรับและปฏิเสธสิ่งที่ถูกเสนอให้ ซึ่งเป็นกิจกรรมระบายสีภาพบนกระดาษ เพื่อสร้างการรับรู้และความเข้าใจในทัศนะผู้อื่น โดยมีรายละเอียดดังนี้

9.1 ผู้วิจัยแจกกระดาษ A4 1 แผ่นและชุดดินสอสี 1 กล่องให้กับสมาชิกกลุ่มแต่ละคน

9.2 ให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนระบายสีภาพอะไรก็ได้ในเวลา 1 นาที เมื่อหมดเวลาให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนวางกระดาษของตนไปทางขวามือ ซึ่งในขณะเดียวกันก็รับกระดาษของเพื่อนที่ส่งมาทางซ้ายมือ จากนั้นให้เวลา 1 นาทีระบายสีต่อเติมจากภาพเดิมตามจินตนาการของตนเอง เมื่อหมดเวลาก็นำส่งไปทางขวาและรับมาทางซ้ายมือ และทำเช่นเดิมวนส่งไปเรื่อยๆจนที่สุครบกระดาษของตนเองที่ระบายสีภาพไว้ตั้งแต่แรก

9.3 ผู้วิจัยถามสมาชิกกลุ่มทีละคนว่ารู้สึกอย่างไรกับภาพวาดในกระดาษของตนเอง อะไรที่เป็นของตนเอง และอะไรที่เป็นของผู้อื่น มีความเข้าใจในทัศนะของเพื่อนที่วาดภาพในกระดาษของตนเองเป็นอย่างไร ชอบและไม่ชอบกับภาพวาดส่วนใดบ้างที่เพื่อนๆได้เติมเข้ามา

9.4 ผู้วิจัยสรุปกิจกรรมนี้เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถสร้างการรับรู้และความเข้าใจในทัศนะผู้อื่น

10. ผู้วิจัยทบทวนสิ่งที่จำเป็นในการสร้างสัมพันธภาพตามแนวคิดของโรเจอร์ ได้แก่ การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข ความจริงใจ และความเห็นอกเห็นใจ ซึ่งสัมพันธภาพดังกล่าวจะนำไปสู่การแบ่งปันให้กับผู้อื่นด้วยความเห็นอกเห็นใจ

11. ผู้วิจัยอธิบายใบงานที่ 10 การฝึกทักษะการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นก่อนการแบ่งปัน และมอบใบงานให้สมาชิกกลุ่มทำเป็นการบ้าน โดยผู้วิจัยอธิบายตามขั้นตอนดังนี้

11.1 ผู้วิจัยอธิบายถึงขั้นตอนของการฝึกทักษะ (Skill steps)

- 1.) ฝึกลองสังเกตคนรอบข้างทำอะไรอยู่
- 2.) ฟังพวกเขาพูดเรื่องอะไรบ้าง
- 3.) ลองคิดว่าพวกเขาที่กำลังพูดอยู่มีความรู้สึกอย่างไร
- 4.) แสดงออกเพื่อสื่อให้พวกเขาเห็นว่าเราเข้าใจในความรู้สึกของพวกเขา
- 5.) แบ่งปันขนมของเราให้กับเขา

11.2 ผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดการเติมในช่องว่างทันที (Fill in now) เมื่อการฝึกทักษะการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นเสร็จสิ้น โดยมีรายละเอียดว่าทำที่ไหน ทำกับใคร และทำเมื่อไร

11.3 ผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดการเติมในช่องว่างหลังการฝึกทักษะ (Fill in after you practice the skill) โดยมีรายละเอียดว่าอะไรเกิดขึ้นเมื่อกำลังฝึกทักษะการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น ขั้นตอนใดของการฝึกทักษะ (1-5) ที่ได้กระทำอย่างจริงจัง และให้คะแนนกับตนเองในการฝึกทักษะครั้งนี้

ขั้นยติ

1. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้ากลุ่มในครั้งนี้ เกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับจากกลุ่ม สิ่งที่ได้ให้แก่งroup และสิ่งที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
2. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับรายละเอียดต่างๆเกี่ยวกับการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน
3. ผู้วิจัยนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ ในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งต่อไป พร้อมกล่าวขอบคุณ และอำลาสมาชิกกลุ่ม

การประเมินผล

1. ผู้วิจัยสังเกตจากการทำแบบประเมินความเห็นอกเห็นใจ
2. ผู้วิจัยสังเกตจากความร่วมมือของสมาชิกกลุ่มในการสร้างเรื่องนิทาน การแสดงบทบาทสมมติ การพูดรอบวง และกิจกรรมระบายสีภาพ
3. ผู้วิจัยสังเกตจากความกระตือรือร้น การแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของสมาชิกกลุ่ม

เอกสารประกอบการให้คำปรึกษากลุ่ม ครั้งที่ 5

ความสามารถในการเข้าใจทัศนะผู้อื่น (Perspective taking)

Selman (1979) ได้ศึกษาความสามารถในการเข้าใจทัศนะผู้อื่นกับเด็กวัยเรียน โดย Selman ใช้วิธีเล่าเรื่องราวต่างๆ ให้เด็กฟัง แล้วจึงสัมภาษณ์เด็กเกี่ยวกับ ความคิด ความรู้สึก ตลอดจนเหตุการณ์ต่างๆ ที่เด็กรับรู้จากการฟังเรื่องราวดังกล่าว จากนั้นจึงนำคำตอบที่ได้มา ประเมินระดับพัฒนาการความสามารถในการเข้าใจทัศนะผู้อื่นของเด็ก ซึ่ง Selman พบว่า คำตอบของเด็กจะแปรตามระดับอายุ โดย Selman ได้แบ่งพัฒนาการความสามารถในการเข้าใจทัศนะผู้อื่นเป็น 5 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 0 : การคิดแบบยึดตนเองเป็นศูนย์กลางหรือการขาดความสามารถในการแยกความแตกต่างระหว่างมุมมองของตนเองกับผู้อื่น (Egocentric or Undifferentiated Perspective Taking) ช่วงอายุ 3-6 ปี เป็นช่วงที่เด็กพอจะเข้าใจว่าตนเองและผู้อื่น อาจมีความคิดความรู้สึกต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งต่างกันได้ แต่ยังไม่ชัดเจนในทุกกรณี เพราะเด็กมักจะยังใช้ความคิดและความรู้สึกของตนเอง อธิบายความคิดและความรู้สึกของผู้อื่นอยู่ สะท้อนให้เห็นว่าเด็กยังยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง และเด็กมักจะยังสับสนและมองไม่เห็นความแตกต่างอย่างชัดเจนระหว่างลักษณะทางจิตใจ (นามธรรม) กับ ลักษณะทางกายภาพ (รูปธรรม) ซึ่งนำไปสู่ความสับสนในเรื่องการกระทำกับความรู้สึกหรือระหว่าง การมีเจตนาและไม่มีเจตนาของบุคคล

ขั้นที่ 1 : การเข้าใจมุมมองส่วนบุคคลหรือความสามารถในการแยกความแตกต่างระหว่าง มุมมองของตนเองกับผู้อื่น (Subjective or Differentiated Perspective) ช่วงอายุ 5-9 ปี สิ่งที่แสดง ถึงความก้าวหน้าในการรู้คิดเชิงสังคมของเด็กขั้นนี้ คือ เด็กสามารถแยกลักษณะทางจิตใจของบุคคล ออกจากลักษณะทางกายภาพได้ เป็นผลให้แยกการกระทำโดยเจตนาออกจากการกระทำโดยไม่ เจตนาได้ ทำให้เด็กตระหนักถึงความจริงว่าบุคคลมีลักษณะภายในจิตใจซึ่งเป็นลักษณะทาง นามธรรมซ่อนเร้นอยู่ (ได้แก่ ความรู้สึก และความคิดเห็น) และถือเป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละชีวิต แต่อย่างไรก็ตาม เด็กขั้นนี้ยังมีความคิดแบบเอกนัย คือ ไม่สามารถเข้าใจว่าบุคคลคนเดียวอาจมี ความรู้สึกนึกคิดได้หลายอย่างในสถานการณ์เดียวกัน และบางครั้งความรู้สึกนึกคิดเหล่านี้ก็อาจจะ ขัดแย้งกันได้ด้วย รวมทั้งเด็กยังไม่สามารถตระหนักว่าคนเราอาจสนใจซ่อนความรู้สึกที่แท้จริงไว้ก็ได้

ขั้นที่ 2 : ความสามารถในการสะท้อนมุมมองของตนเอง หรือการพิจารณาไตร่ตรองมุมมอง ของกันและกัน (Self-reflection or Reciprocal Perspectives) ช่วงอายุ 7-12 ปี เด็กสามารถเข้าใจ คนอื่นได้มากขึ้น สามารถพิจารณาไตร่ตรองความคิดและการกระทำของตนเอง และเข้าใจว่าผู้อื่นก็ สามารถทำเช่นนั้นได้เช่นกัน โดยที่ไม่จำเป็นต้องมีความต้องการเหมือนกัน เด็กเริ่มมีความสามารถ เอาใจเขามาใส่ใจเรา (Step in Another Person's Shoes) สามารถคาดคะเนเจตนาการกระทำของ ผู้อื่นได้ และรู้ว่าผู้อื่นก็รู้ว่าตนเองสามารถรับรู้เข้าใจเขา เด็กจะเริ่มรู้จักความคิดซ้อนความคิด เช่น “ฉันคิดว่าเขาคิดว่า.....” เป็นต้น

ขั้นที่ 3 : ความสามารถในการเข้าใจมุมมองของบุคคลที่ 3 หรือการพิจารณามุมมองของตนเองและผู้อื่นในเวลาเดียวกัน (Third-person or Mutual Perspectives) ช่วงอายุ 10-15 ปี เป็นช่วงเข้าสู่วัยรุ่น เด็กมีความสามารถคิดเชิงนามธรรม รับรู้ถึงความคิดของบุคคลที่ 3 ที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลทั้ง 2 คนได้ นอกจากนี้เด็กยังสามารถเชื่อมโยงมุมมองของตนเองและผู้อื่น เป็นเหตุให้เด็กสามารถที่จะมองตนเองและผู้อื่นในลักษณะที่เป็นกลางหรือในทัศนะของบุคคลที่ 3 ได้

ขั้นที่ 4 : ความสามารถในการเข้าใจมุมมองทางสังคม หรือมุมมองในเชิงลึก (Societal or Indepth Perspectives) ช่วงอายุ 12 ปีขึ้นไป เด็กสามารถรับรู้ได้ว่ามุมมองส่วนบุคคลที่ทั้งสองฝ่ายมีต่อผู้อื่น ไม่ได้เป็นเพียงการคาดหวังหรือการรับรู้ที่มีร่วมกันหรือเหมือนกันเท่านั้น แต่ยังเป็นการติดต่อสื่อสารที่มีหลายทิศทาง ซึ่งเกิดขึ้นในเวลาเดียวกันหรือในระดับที่ลึกกว่านั้น เช่น มุมมองระหว่างบุคคลสองคนสามารถมีส่วนร่วมได้ทั้งในระดับข้อมูลที่ผิวเผิน หรือข้อมูลที่เกิดจากความสนใจร่วมกัน รวมทั้งความรู้สึกที่ลึกซึ้งที่ไม่ได้ยึดตามคำพูดหรือกิริยาท่าทาง นอกเหนือจากนั้นเด็กยังรับรู้ว่ามีมุมมองของคนส่วนใหญ่ในสังคมก่อให้เกิดระเบียบแบบแผนหรือกฎเกณฑ์ต่างๆ ซึ่งมุมมองเหล่านี้จะพัฒนาเป็นหลักปฏิบัติในสังคม เช่น ค่านิยมทางสังคม ความคิดเห็นเกี่ยวกับกฎหมาย และจริยธรรม เป็นต้น

อ้างอิง

ดุษยา จิตตะยโสธร. (2553). ความสามารถในการเข้าใจทัศนะผู้อื่น : พัฒนาการทางสังคมที่นำไปสู่พฤติกรรมที่พึงประสงค์. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. ฉบับที่ 4, 150-151.

ใบงานที่ 9

แบบประเมินความเห็นอกเห็นใจ (An Empathy Assessment)

คำสั่ง ให้นักเรียนใส่คะแนนหน้าข้อความแต่ละข้อ โดยกำหนดระดับของคะแนนดังนี้

	เสมอๆ	บ้างบางครั้ง	ไม่เคย		
	5	4	3	2	1
..... 1.	ฉันรู้สึกแยเมื่อทราบว่าพ่อแม่ของฉันกำลังมีเรื่องกังวลใจ				
..... 2.	ฉันรู้ว่าเวลาไหนควรหรือไม่ควรที่จะขอจากพ่อแม่ โดยสังเกตจากสีหน้าของท่าน				
..... 3.	ฉันสามารถบอกได้ว่าเพื่อนที่โทรศัพท์มาดีใจหรือเสียใจ โดยฟังจากน้ำเสียงที่พูด				
..... 4.	เมื่อฉันเดินผ่านคนขอทาน ฉันรู้สึกอยากจะทำให้ท่านช่วยเหลือเขา				
..... 5.	ฉันรู้สึกเศร้าใจเมื่อพบเห็นคนตกทุกข์ลำบาก				
..... 6.	เพลงบางเพลงที่ฟังทำให้ฉันรู้สึกเหมือนจะร้องไห้				
..... 7.	ฉันร้องไห้เป็นบางครั้งเมื่อดูเรื่องเศร้าจากทีวี				
..... 8.	ใจฉันรู้สึกไม่ดีเมื่อเห็นสัตว์ได้รับบาดเจ็บ				
..... 9.	ฉันพยายามเข้าใจในตัวเพื่อนจากมุมมองของเขา				
..... 10.	ฉันรู้สึกแยเมื่อเห็นเพื่อนที่ไม่มีใครอยากจะทำเล่นด้วย				

เกณฑ์การแปลผลคะแนน

ให้รวมคะแนนทั้งหมด โดยมีระดับเกณฑ์การแปลผลคะแนนดังนี้

10 - 20

คุณเป็นคนที่ไม่ค่อยมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

20 - 30

คุณดูเหมือนว่าจะเป็นคนที่มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

30 - 40

คุณเป็นคนที่มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

40 ขึ้นไป

คุณเป็นคนที่มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นสูง

ใบงานที่ 10

การฝึกทักษะการเข้าใจในความรู้สึกของผู้อื่นก่อนการแบ่งปัน
(Skill : Understanding the Feelings of Others before sharing)

ขั้นตอนของการฝึกทักษะ (Skill steps)

1. ฝึกละแคะคนรอบข้างทำอะไรอยู่
2. ฟังพวกเขาพูดเรื่องอะไรบ้าง
3. ลองคิดว่าพวกเขาที่กำลังพูดอยู่มีความรู้สึกอย่างไร
4. แสดงออกเพื่อสื่อให้พวกเขาเห็นว่าเราเข้าใจในความรู้สึกของพวกเขา
5. แบ่งปันขนมของเราให้กับเขา

ให้เติมในช่องว่างทันที (Fill in now)

1. คุณได้ลองฝึกทักษะการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นที่ไหน.....
.....
2. คุณได้ลองฝึกทักษะการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นกับใคร.....
.....
3. คุณได้ลองฝึกทักษะการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นเมื่อไร.....
.....

ให้เติมในช่องว่างหลังการฝึกทักษะ (Fill in after you practice the skill)

1. มีอะไรเกิดขึ้นเมื่อคุณได้ฝึกทักษะการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น
.....
.....
2. ขั้นตอนใดของการฝึกทักษะ (1-5) ที่คุณได้กระทำอย่างจริงจัง
.....
.....
3. ให้คะแนนกับตนเองในการฝึกทักษะครั้งนี้

[] ดีมาก

[] ดี

[] พอใช้

[] ปรับปรุง

รายละเอียดโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ ครั้งที่ 6

เรื่อง: การพัฒนาด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล (Charity)

เวลา: 1 ชั่วโมง 30 นาที

แนวคิดสำคัญ (Key concept)

การเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล (Charity) หมายถึง การให้ความช่วยเหลือด้วยความสมัครใจ และด้วยมนุษยธรรมแก่ผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือเนื่องจากความเจ็บป่วย ความยากจน การขาดที่อยู่อาศัย โดยผ่านทางกิจกรรมหรือเหตุการณ์ต่างๆทางสังคม ได้แก่ การเป็นอาสาสมัครหรือเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือองค์กรและบุคคลที่ต้องการความช่วยเหลือ การบริจาคเงินและสิ่งของเพื่อการกุศลให้กับสถาบันศาสนา สถาบันการศึกษา โรงพยาบาล และองค์กรการกุศล

ความเอื้อเฟื้อ (Altruism) หมายถึงการมีน้ำใจช่วยเหลือเกื้อกูลโดยเห็นแก่ประโยชน์ของผู้อื่นเป็นสำคัญ เป็นการกระทำที่มีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่การเพิ่มพูนสวัสดิการของผู้อื่นให้ดีขึ้น ไม่ได้มุ่งหวังรางวัลตอบแทนที่มาจากภายนอก ความเอื้อเฟื้อเป็นการกระทำที่รู้ตัวโดยมีเจตนาเฉพาะเพื่อเกื้อกูลประโยชน์ให้กับผู้อื่น และมีต้นทุนการกระทำของผู้ให้ความช่วยเหลือคือการเสียสละตนเอง เป็นการกระทำให้ความช่วยเหลืออย่างมีจิตสำนึก ใช้การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล และมีเป้าหมายที่จะทำประโยชน์ให้กับผู้อื่น เป็นกระบวนการที่ประกอบด้วยกลไก 2 อย่าง ได้แก่ ความเห็นอกเห็นใจ และการสื่อสารทางอารมณ์และความรู้สึก

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดความตระหนักรู้ถึงคุณค่าของการร่วมการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล
2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มร่วมการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศลด้วยความสมัครใจ
3. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถร่วมการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศลด้วยสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
4. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มร่วมการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศลด้วยความเอื้อเฟื้อ

อุปกรณ์

1. ป้ายชื่อ และแฟ้มสะสมงาน
2. กระดาษ A4 ดินสอ ยางลบ
3. คลิปความเอื้อเฟื้อ
4. ใบงานที่ 11 ความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ได้เลือก (Responsibility for choices made)
5. ใบงานที่ 12 แบบประเมินการเข้ากลุ่ม

ขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม

ในการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล และใช้ปัจจัยเชิงเหตุ ด้านความเอื้อเฟื้อเป็นแรงจูงใจให้แสดงพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎี การให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม (Existential group counseling theory) เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิด ความตระหนักรู้ถึงคุณค่าของการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล ด้วยความสมัครใจและมีสัมพันธภาพที่ดี กับผู้อื่น อีกทั้งเข้าร่วมกิจกรรมการกุศลด้วยความเอื้อเฟื้อที่ไม่หวังผลประโยชน์ใดๆ ผู้วิจัยใช้แนวคิด ของทฤษฎีมาประยุกต์ใช้เป็นเทคนิค ได้แก่ ความตระหนักรู้ในตนเอง (Self-awareness) อิสระภาพ และความรับผิดชอบ (Freedom and Responsibility) และความโดดเดี่ยวและสัมพันธภาพ (Aloneness and Relatedness) ร่วมกับการใช้เทคนิคความเจียบ การเอื้ออำนาจ การทำให้เกิด ความกระจำง และเทคนิคการสลับกัน (Reversal techniques) ซึ่งเป็นการแสดงบทบาทตรงกันข้าม กับที่เป็นจริงที่ไม่เคยแสดงออกมา

นอกจากนี้ ผู้วิจัยประยุกต์ใช้ทฤษฎีบุคคลเป็นศูนย์กลาง (Person-centered theory) ของ คาร์ล โรเจอร์ส ได้แก่ การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข ความจริงใจ และความเห็นอกเห็นใจ เป็นเทคนิค ในการสร้างสัมพันธภาพ และประยุกต์ใช้เทคนิคทางจิตวิทยา ได้แก่ เทคนิคคุณเป็นใคร (Who are you?) และเทคนิคการยอมรับผิดชอบต่อสิ่งที่ได้เลือก (Accept responsibility for choices made) ซึ่งพัฒนามาจากแนวคิดของทอมป์สัน (Thompson. 2003: 63-64, 76-77) ตามลำดับ โดยมี รายละเอียดต่างๆของการให้คำปรึกษากลุ่ม ดังนี้

ขั้นเริ่มต้น

1. ผู้วิจัยกล่าวต้อนรับและทักทายสมาชิกกลุ่ม และทบทวนกฎพื้นฐานและข้อควรปฏิบัติ ของกลุ่มที่ได้ตกลงกันไว้
2. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการฟัง โดยให้สมาชิกกลุ่มบอกถึงสิ่งที่ต้องการปรับปรุงเพื่อให้การ เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้เป็นไปอย่างราบรื่น
3. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มรายงานการบ้านที่ได้รับมอบหมายในการเข้ากลุ่มครั้งที่แล้ว เกี่ยวกับการฝึกทักษะการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นก่อนการแบ่งปัน และเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้ แสดงความคิดเห็น แบ่งปันประสบการณ์แก่กันและกัน

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยอธิบายถึงความหมายและรูปแบบของการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล ที่เป็นการ ให้ความช่วยเหลือด้วยความสมัครใจและด้วยมนุษยธรรมแก่ผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือเนื่องจาก ความเจ็บป่วย ความยากจน การขาดที่อยู่อาศัย โดยผ่านทางกิจกรรมหรือเหตุการณ์ต่างๆทางสังคม โดยให้สมาชิกกลุ่มเล่าประสบการณ์ที่ตนเคยเข้าร่วม เช่น งานเดินวิ่งการกุศล ทำบุญจุนทอดผ้าป่า เป็นอาสาสมัครในมูลนิธิ ปลูกป่า บริจาคเงินและสิ่งของเพื่อการศึกษา โรงพยาบาล และองค์กร สาธารณะกุศล กิจกรรมช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติธรรมชาติ เป็นต้น

2. ผู้วิจัยใช้แนวคิดการสร้างความตระหนักรู้ในตนเองมาใช้เป็นเทคนิค เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล ผู้วิจัยอธิบายถึงความหมายของคำว่า ความตระหนักรู้ในตนเอง ดังนี้

ความตระหนักรู้ (Awareness) เป็นสิ่งที่ทำให้มนุษย์แตกต่างจากสัตว์อื่นๆ มนุษย์มีความสามารถที่จะตระหนักรู้ในตนเอง และผลที่ตามมาคือมนุษย์มีอิสระที่จะเลือก ยิ่งตระหนักรู้มากเท่าใด ก็ยิ่งจะมีอิสระมากเท่านั้น มนุษย์มีอิสระ (น้ำใจ, สร้างสรรค์, การแสดงออก) แต่ถูกจำกัดด้วยสภาพแวดล้อมและข้อบังคับของสังคม เลือกเกิดไม่ได้ แม้กระนั้นมนุษย์ก็ยังมีอิสระที่จะเลือก หากมีความตระหนักรู้ในข้อจำกัดนั้นๆ เช่น การที่เราตกเป็นเหยื่อ หากเรารู้ตัวว่ากำลังตกเป็นเหยื่ออยู่ เราก็สามารถรับมือกับมันได้โดยเลือกหนทางด้วยใจอิสระของเราเอง ดังนั้นความตระหนักรู้จึงเป็นแนวคิดที่จะช่วยให้สมาชิกได้เกิดความคิด ความเข้าใจตนเองและผู้อื่น อันจะนำไปสู่การสร้างสัมพันธภาพที่ดีเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

จากนั้นผู้วิจัยใช้เทคนิคการตั้งคำถามในลักษณะของการดำเนินชีวิตประจำวันที่มี 2 ข้อที่ต้องเลือกข้อใดข้อหนึ่ง (Corey, 2012: 236) ทั้งนี้เพื่อให้สมาชิกกลุ่มคิดไตร่ตรองและแสดงความคิดเห็น ซึ่งจะก่อให้เกิดการตระหนักรู้ในคุณค่าของการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล ตัวอย่าง

- เราสามารถที่จะเลือกปิดกั้นตัวเอง หรือเปิดตัวเองในการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล
- เราสามารถที่จะเลือกตัดสินใจด้วยตนเอง หรือยอมให้คนอื่น และสภาพแวดล้อม จูงจูงของเราในการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล
- เรามีอำนาจที่จะเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วมกิจกรรมการกุศล
- เราสามารถเลือกที่จะใช้ชีวิตอย่างมีความหมายในการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล หรือเลือกที่จะโดดเดี่ยวตนเอง
- เราสามารถที่จะค้นหาความเป็นตัวตนของเราในการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล หรือปล่อยตัวให้ไหลไปตามกระแสโดยไม่มีอัตลักษณ์ของตนเอง
- เราสามารถที่จะสร้างสรรค์และค้นพบความหมายในชีวิตของเราด้วยการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล หรือปล่อยให้ชีวิตเป็นอยู่อย่างไร้ความหมายและว่างเปล่า
- เราสามารถเลือกที่จะเผชิญกับความเสี่ยง ความท้าทาย และความกังวลที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล หรือยอมที่จะขึ้นกับใครสักคนเพื่อความรู้สึกที่ปลอดภัย

3. ผู้วิจัยอธิบายถึงความหมายของคำว่า อิสระภาพ และความรับผิดชอบ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเข้าร่วมกิจกรรมการกุศลด้วยความสมัครใจ และด้วยความรับผิดชอบด้านมนุษยธรรม ดังนี้

อิสระภาพและความรับผิดชอบ (Freedom and Responsibility) มีแนวคิดที่ว่าคนเราเลือกเกิดไม่ได้ ดังนั้นเมื่อเกิดมาแล้วจึงต้องเลือกไปตลอดชีวิตในสิ่งที่เราอยากจะเป็นมนุษย์ถูกسابให้ต้องรับแบกภาระของโลกที่เขาอาศัยอยู่ด้วยความรับผิดชอบ แต่มนุษย์ก็ยังมีอิสระ มนุษย์มีอิสระ ไม่ใช่ในสิ่งที่เขาเป็น แต่ในสิ่งที่เขาทำอยู่ และสิ่งที่เขาทำอยู่ก็ไม่ใช่เป็นผลของอดีตเพราะอิสระอยู่ใน

การกระทำที่เป็นปัจจุบัน ฉะนั้นมนุษย์จึงมีอิสระที่จะเป็นตัวของตัวเองภายใต้กฎธรรมชาติและข้อจำกัดของตนเองมีความสามารถที่จะสะท้อนความหมายในสิ่งที่เราได้เลือก และมีความสามารถที่จะทำให้สิ่งที่ได้เลือกไว้สำเร็จไป ดังนั้นอิสรภาพและความรับผิดชอบจึงเป็นแนวคิดที่จะช่วยให้สมาชิกมีอิสระที่จะเลือกกระทำ และรับผิดชอบต่อการกระทำและผลของการเลือกนั้นๆ

จากนั้นให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำว่า อิสรภาพ และ ความรับผิดชอบ โดยผู้วิจัยใช้เทคนิคการตั้งคำถามและการตีความ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีอิสระที่จะเลือกในการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล และต้องรับผิดชอบต่อทางเลือกและการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศลนั้นๆ

4. ผู้วิจัยใช้ใบงานที่ 11 ความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ได้เลือก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกกลุ่มรู้จักที่จะรับผิดชอบต่อทางเลือกด้วยอิสระของตนเอง จากใบงานนี้สมาชิกกลุ่มจะเรียนรู้ถึงความรับผิดชอบที่เกิดจากการถูกบังคับให้ร่วมการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล กับความรับผิดชอบต่อเลือกของตนเองที่จะร่วมการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล ตัวอย่างเช่น

"ฉันต้อง.....อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้" V.S. "ฉันเลือกเองที่จะ....."

"ฉันไม่สามารถ....." V.S. "ฉันจะ....."

"ฉันจำเป็นต้อง....." V.S. "ฉันต้องการ....."

"ฉันกลัวที่จะ....." V.S. "ฉันอยากจะ....."

"ฉันไม่มีความสามารถพอที่จะ....." V.S. "ฉันมีน้ำใจที่จะ....."

5. ผู้วิจัยอธิบายถึงความหมายของคำว่า ความโดดเดี่ยวและสัมพันธภาพ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถเข้าร่วมกิจกรรมการกุศลด้วยสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น ดังนี้

ความโดดเดี่ยวและสัมพันธภาพ (Aloneness and Relatedness) มีแนวคิดที่ว่าแม้จะมีเพื่อนสนิทมนุษย์ก็ยังสามารถรู้สึกถึงการอยู่ตัวคนเดียวอยู่ เกิดความตึงเครียดระหว่างความปรารถนาที่อยากจะมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น กับความจริงในเรื่องของการอยู่ตัวคนเดียว แต่ในความโดดเดี่ยวนั้นมนุษย์ก็ยังมีความเลือกที่จะหาความหมายและทิศทางให้กับชีวิตของตน ด้วยการสร้างอัตลักษณ์ให้กับตัวเองก็สามารถทำให้มนุษย์มีสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้อย่างแท้จริงและอย่างมีความหมาย ดังนั้นความโดดเดี่ยวและสัมพันธภาพจึงเป็นแนวคิดที่จะช่วยให้สมาชิกรับรู้และเข้าใจถึงความโดดเดี่ยวของตนเอง และค้นพบอัตลักษณ์ของตัวเองในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นอย่างแท้จริงและอย่างมีความหมาย

จากนั้นผู้วิจัยใช้เทคนิค Who are you? เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถค้นหาอัตลักษณ์ที่สำคัญของตนเอง โดยสมาชิกกลุ่มแต่ละคนได้รับชุดกระดาษ 1 ชุดซึ่งมีกระดาษ A4 จำนวน 5 แผ่น ผู้วิจัยตั้งคำถามฉันคือใคร ให้สมาชิกกลุ่มเขียนคำตอบของตนเอง 5 คำตอบ 1 คำตอบต่อ 1 แผ่นกระดาษ คำตอบบ่งชี้ถึงอัตลักษณ์ของสมาชิกกลุ่มแต่ละคนซึ่งอาจจะเป็นเรื่องเพศ อายุ แผนกวิชาชีพ ค่านิยม ฉายา เป็นต้น จากนั้นให้แต่ละคนให้คะแนนกับคำตอบของตนเอง คำตอบที่สำคัญที่สุดให้ 5 คะแนน เขียนเลข 5 ลงบนด้านหลังของแผ่นกระดาษคำตอบนั้นๆ ใส่เรียงความสำคัญลงตามลำดับจนถึง 1 คะแนน สมาชิกกลุ่มแต่ละคนวางกระดาษคำตอบลงกับพื้นโดยหงายหมายเลข

ขึ้นและเรียงลำดับจาก 5 ถึง 1 ให้สมาชิกกลุ่มหยิบกระดาษคำตอบหมายเลข 5 แล้วอธิบายถึงความสำคัญของคำตอบนั้น และหากไม่มีคำตอบนั้น ชีวิตจะเป็นอย่างไร...เทคนิคนี้เป็นกระบวนการกรองสิ่งที่ไม่จำเป็นสำหรับบุคคลหนึ่ง แต่ในขณะเดียวกันก็ทำให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนค้นพบอัตลักษณ์ของตนเองได้ในช่วงเวลานี้

6. ผู้วิจัยอธิบายเทคนิคการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีบุคคลเป็นศูนย์กลางของคาร์ล โรเจอร์ ได้แก่ การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข ความจริงใจ และความเห็นอกเห็นใจ

7. ผู้วิจัยอธิบายความหมายของความเอื้อเฟื้อ และให้สมาชิกกลุ่มดูคลิปความเอื้อเฟื้อ 2 ครั้ง โดยครั้งแรกให้สมาชิกกลุ่มดูแบบไม่มีเสียง ผู้วิจัยใช้เทคนิคความเงียบเพื่อให้สมาชิกกลุ่มไตร่ตรองถึงพฤติกรรมเอื้อสังคมที่รับชมอยู่ และครั้งที่สองแบบปกติ ทั้งนี้เพื่อให้สมาชิกกลุ่มตระหนักรู้ในคลิปที่กำลังดูอยู่ จากนั้นเปิดประเด็นให้สมาชิกกลุ่มได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเอื้อเฟื้อ

8. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการสลับกัน โดยให้สมาชิกกลุ่มแสดงบทบาทตรงกันข้ามกับความเอื้อเฟื้อในคลิป ซึ่งจะช่วยให้สมาชิกมีความตระหนักรู้ในคุณค่าของความเอื้อเฟื้อมากขึ้น (1.จากกระถางต้นไม้ 2.จากรถเข็น 3.จากแบ่งอาหารให้สุนัข และ 4.จากบริจาคเงิน)

9. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการทำให้เกิดความกระจำง อธิบายถึงการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศลที่ทำด้วยความเอื้อเฟื้อ ไม่หวังผลตอบแทนใดๆ เป็นการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศลที่มีคุณค่าและยั่งยืน หากสมาชิกกลุ่มร่วมกิจกรรมการกุศลด้วยความเอื้อเฟื้อ ก็จะทำให้สมาชิกกลุ่มมีพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศลสูงขึ้นด้วย

ขั้นยุติ

1. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้ากลุ่มในครั้งนี้ เกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับจากกลุ่ม สิ่งที่ได้ให้แก่กลุ่ม และสิ่งที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับรายละเอียดต่างๆเกี่ยวกับการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน

3. ผู้วิจัยนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ ในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งต่อไป พร้อมกล่าวขอบคุณ และอำลาสมาชิกกลุ่ม

การประเมินผล

1. ผู้วิจัยใช้การสังเกตความกระตือรือร้นและการใส่ใจในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม
2. ผู้วิจัยใช้การสังเกตจากความร่วมมือในการทำกิจกรรมและการแสดงบทบาทตรงกันข้าม
3. ผู้วิจัยใช้ใบงานที่ 12 แบบประเมินการเข้ากลุ่ม เพื่อวัดความรู้สึกของสมาชิกกลุ่มที่เกิดขึ้นหลังการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งนี้

เอกสารประกอบการให้คำปรึกษา ครั้งที่ 6

คลิปความเอื้อเฟื้อ

<https://www.youtube.com/watch?v=uaWA2GbcnJU>

ใบงานที่ 11

ความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ได้เลือก

คำสั่ง : ให้นักเรียนเติมในช่องว่างด้วยการร่วมการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศลในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ งานเดินวิ่งการกุศล ทำบุญจุนทอดผ้าป่า เป็นอาสาสมัครในมูลนิธิ ปลูกป่า บริจาคเงินและสิ่งของเพื่อการศึกษา โรงพยาบาล และองค์กรสาธารณกุศล กิจกรรมช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติธรรมชาติ

- 1. ฉันต้อง (อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้)
- 2. ฉันไม่สามารถ
- 3. ฉันจำเป็นต้อง
- 4. ฉันกลัวที่จะ
- 5. ฉันไม่มีความสามารถพอที่จะ

~~"ฉันต้อง.....อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้"~~ V.S. "ฉันเลือกเองที่จะ....."

~~"ฉันไม่สามารถ....."~~ V.S. "ฉันจะ....."

~~"ฉันจำเป็นต้อง....."~~ V.S. "ฉันต้องการ....."

~~"ฉันกลัวที่จะ....."~~ V.S. "ฉันอยากจะ....."

~~"ฉันไม่มีความสามารถพอที่จะ....."~~ V.S. "ฉันมีน้ำใจที่จะ....."

- +1. ฉันเลือกเองที่จะ
- +2. ฉันจะ
- +3. ฉันต้องการ
- +4. ฉันอยากจะ
- +5. ฉันมีน้ำใจที่จะ

ใบงานที่ 12

แบบประเมินการเข้ากลุ่ม

คำชี้แจง โปรดใส่ ✓ ลงในช่องหลังข้อความตามความรู้สึกที่แท้จริงของนักเรียนที่มีต่อการเข้ากลุ่มครั้งที่ 3 โดยให้ความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง มากที่สุด
 4 หมายถึง มาก
 3 หมายถึง ปานกลาง
 2 หมายถึง น้อย
 1 หมายถึง น้อยที่สุด

รายการ	ระดับความรู้สึก				
	5	4	3	2	1
1. ฉันตระหนักถึงคุณค่าของการร่วมการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล					
2. ฉันรู้สึกถึงอิสรภาพและความรับผิดชอบที่เข้าร่วมการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล					
3. ฉันรู้สึกง่ายขึ้นที่จะสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นเมื่อร่วมงานการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล					
4. ฉันรู้สึกกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศลโดยไม่หวังผลตอบแทนใดๆ					
6. ฉันรู้สึกว่าการเข้ากลุ่มครั้งนี้น่าสนใจ					

รายละเอียดโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ ครั้งที่ 7

เรื่อง: การพัฒนาด้านการให้ความร่วมมือ (Cooperation)

เวลา: 1 ชั่วโมง 30 นาที

แนวคิดสำคัญ (Key concept)

การให้ความร่วมมือ (Cooperation) หมายถึง การกระทำที่ประสานร่วมกันในการทำงาน ในกิจกรรมสังสรรค์ หรือในสัมพันธภาพทางสังคม โดยมีเป้าหมายเดียวกันในกิจกรรมที่ทำร่วมกัน หรือเพียงแค่ในการยึดต่อสานสัมพันธ์ออกไป การให้ความร่วมมือมีลักษณะของสัมพันธภาพในระดับเดียวกัน มีเป้าหมายและอุดมการณ์ร่วมกัน และสัมพันธภาพระหว่างบุคคลที่เป็นไปอย่างอิสระ การแสดงออกถึงการให้ความร่วมมือ ได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม การให้ความร่วมมือกับการร้องขอของบุคคลอื่นเพื่อรักษาสัมพันธภาพ การปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่มโดยมีเป้าหมายเดียวกัน

ปัจจัยด้านคตินิยม หมายถึง แรงจูงใจที่กระตุ้นให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมออกมา โดยมีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่การทำเพื่อประโยชน์ของกลุ่มหรือหมู่คณะ ไม่ใช่เพื่อตนเองหรือสมาชิกกลุ่มคนใดคนหนึ่ง แต่คำนึงถึงเป้าหมายและความต้องการของกลุ่มมาเป็นอันดับแรก คุณลักษณะหนึ่งของคตินิยม ได้แก่ การร่วมมือกัน (Collaboration) หมายถึง กระบวนการปฏิสัมพันธ์กันของสมาชิกกลุ่มด้วยใจอิสระที่จะทำ หรือตัดสินใจร่วมกันบนพื้นฐานของสัมพันธภาพ ที่อยู่ภายใต้โครงสร้างและกฎข้อบังคับที่ยอมรับร่วมกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่ม ได้แก่ การให้ความสำคัญกับเป้าหมายของกลุ่ม ยึดความคิดเห็นของกลุ่มเป็นหลัก และเก็บรักษาความลับของกลุ่ม การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มโดยไม่อิงกับประโยชน์ส่วนตัว รักษาสัมพันธภาพของกลุ่ม และร่วมกันรับผิดชอบต่อกัน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม
2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มให้ความร่วมมือกับการร้องขอจากบุคคลอื่น
3. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม

อุปกรณ์

1. ป้ายชื่อ และแฟ้มสะสมงาน
2. กระดาษ A4 ดินสอ ยางลบ ดินสอสี
3. ใบงานที่ 13 แบบการตั้งเป้าหมายครั้งแรก
4. ใบงานที่ 14 ไม่กายสิทธิ์
5. ใบงานที่ 15 แบบประเมินเป้าหมายก่อนปิดกลุ่ม
6. กิจกรรมต่อของในตัว

ขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม

ในการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาด้านการให้ความร่วมมือ และใช้ปัจจัยเชิงเหตุด้านจิตรวมหมู่เป็นแรงจูงใจให้สมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือ ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบโซลูชันโฟกัส (Solution-focused group counseling theory) เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม ให้ความร่วมมือกับการร้องขอจากบุคคลอื่น และสามารถปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม โดยใช้เทคนิค ได้แก่ การตั้งคำถาม (Questioning) คำถามข้อยกเว้น (Exception questions) คำถามปาฏิหาริย์ (Miracle questions) คำถามวัดระดับ (Scaling questions) และคำถามการตั้งเป้าหมาย (Goal-setting questions)

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์เทคนิคทางด้านจิตวิทยา ได้แก่ การระดมสมอง แบบฟอร์มการตั้งเป้าหมายครั้งแรกและแบบประเมินเป้าหมายก่อนปิดกลุ่ม ซึ่งพัฒนามาจากแนวคิดของชาร์รี (Sharry, 2001: 92-102) ไม้กายสิทธิ์ ซึ่งเป็นการตั้งเป้าหมายในอนาคตในรูปแบบของคำถามปาฏิหาริย์ โดยพัฒนามาจากแนวคิดของ NSPCC (2011: 42) และกิจกรรมต่อของในตัว (สมชาติ กิจยรรยง, 2555: 271-272) โดยมีขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

ขั้นเริ่มต้น

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายสมาชิกกลุ่ม เพื่อเป็นการสร้างสัมพันธภาพและบรรยากาศในการเข้ากลุ่ม พร้อมทั้งทบทวนเนื้อหาเรื่องการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศลในการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งที่แล้ว
2. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการฟัง โดยให้สมาชิกกลุ่มบอกถึงข้อเสนอแนะ และสิ่งที่ต้องการปรับปรุงเพื่อให้การเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้เป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิผล

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแบ่งสมาชิกกลุ่มเป็น 2 กลุ่ม โดยให้แต่ละกลุ่มร่วมกันระดมความคิดเพื่อระบุถึงความหมายและรูปแบบของการให้ความร่วมมือ
2. ผู้วิจัยให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลการระดมสมอง โดยแยกประเด็นของความหมาย และประเด็นของรูปแบบ แล้วผู้วิจัยใช้เทคนิคการขยายความ อธิบายเพิ่มเติมถึงความหมายของการให้ความร่วมมือว่า เป็นการกระทำที่ประสานร่วมกันในการทำงาน ในกิจกรรมสังสรรค์ หรือในสัมพันธภาพทางสังคม โดยมีเป้าหมายเดียวกันในกิจกรรมที่ทำร่วมกัน หรือเพียงแค่ว่าในการยึดต่อสานสัมพันธ์ออกไป การให้ความร่วมมือมีลักษณะของสัมพันธภาพในระดับเดียวกัน มีเป้าหมายและอุดมการณ์ร่วมกัน และสัมพันธภาพระหว่างบุคคลที่เป็นไปอย่างอิสระ การแสดงออกถึงการให้ความร่วมมือ ได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม การให้ความร่วมมือกับการร้องขอของบุคคลอื่นเพื่อรักษาสัมพันธภาพ การปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่มโดยมีเป้าหมายเดียวกัน
3. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการถาม เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้วิเคราะห์ถึงแรงจูงใจที่ทำให้เกิดการให้ความร่วมมือ แล้วผู้วิจัยอธิบายถึงปัจจัยด้านจิตรวมหมู่ในเรื่องของการร่วมมือกัน โดยให้สมาชิกกลุ่มอภิปรายและแสดงความคิดเห็นในเรื่องการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม การให้ความร่วมมือกับการร้องขอของบุคคลอื่น และการปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม

4. ผู้วิจัยแจกใบงานที่ 13 แบบการตั้งเป้าหมายครั้งแรก ให้กับสมาชิกกลุ่มแต่ละคน เขียนเป้าหมายที่วางไว้ทั้ง 3 ข้อ ได้แก่ 1.) การเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม 2.) การให้ความร่วมมือกับการร้องขอของบุคคลอื่น และ 3.) การปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม โดยเป้าหมายแต่ละข้อให้ใส่คะแนน ณ ปัจจุบันว่าเข้าใกล้เป้าหมายมากน้อยเพียงใด จากนั้นให้สมาชิกกลุ่มเขียนว่าจะทำอะไรต่อไปเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และมีพลัง ทักษะ และทรัพยากรในด้านใดในตัวสมาชิกกลุ่มที่อยากจะนำมาใช้เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

5. ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบโซลูชันโฟกัส เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีพฤติกรรมของการให้ความร่วมมือสูงขึ้น ได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม การให้ความร่วมมือกับการร้องขอของบุคคลอื่น และการปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม โดยมีขั้นตอนดังนี้

5.1 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนเล่าถึงประสบการณ์ของการให้ความร่วมมือในชีวิตประจำวัน เช่น การให้ความร่วมมือกับครู กับเพื่อน กับพ่อแม่ กับพนักงานและเจ้าหน้าที่ เป็นต้น โดยผู้วิจัยใช้เทคนิคการตั้งคำถาม (Questioning) โดยคำตอบที่ได้จากสมาชิกกลุ่มจะถูกใช้เป็นข้อมูลในการตั้งคำถามต่อไป เทคนิคนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความเข้าใจในประสบการณ์ในอดีตของสมาชิกกลุ่ม และดึงประเด็นประสบการณ์เหล่านี้ให้มาอยู่ในปัจจุบัน ตัวอย่างคำถาม เช่น

- เวลาทำกิจกรรมของกลุ่ม เช่น โครงการกลุ่ม เวรทำความสะอาดห้อง เขียร์กีฬา เล่นกีฬาเป็นทีม เราให้ความร่วมมืออย่างไร
- เมื่อมีการร้องขอจากบุคคลอื่น เช่น คุณครู คุณพ่อคุณแม่ พนักงานเก็บค่าโดยสาร เจ้าหน้าที่ เพื่อน เราให้ความร่วมมืออย่างไร
- เราให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่มอย่างไร มีเป้าหมายเดียวกันหรือไม่

5.2 ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มเล่าถึงปัญหาที่อาจเกิดขึ้นของการให้ความร่วมมือ ไม่ว่าจะเป็นเวลาทำกิจกรรมกลุ่ม เมื่อมีการร้องขอจากบุคคลอื่น หรือเมื่อต้องปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม โดยเจาะจงประเด็นปัญหาให้ชัดเจน สืบตรวจรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับปัญหา สถานการณ์ที่ทำให้ปัญหาเกิดขึ้นได้อย่างไร และความพยายามในเบื้องต้นที่จะหาทางออกให้กับปัญหา ผู้วิจัยใช้เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ

5.3 ผู้วิจัยพัฒนาเป้าหมายของสมาชิกกลุ่มโดยใช้เทคนิคคำถามปาฏิหาริย์ (Miracle questions) เพื่อเชื่อเชิญให้สมาชิกกลุ่มมองถึงเป้าหมายสำหรับอนาคตที่ดีกว่า โดยตั้งคำถามที่เป็นอนาคตเกี่ยวกับข้อยกเว้นของปัญหา คำถามปาฏิหาริย์มีรูปแบบดังนี้ "คืนนี้เราเข้านอน แล้วบังเอิญอยู่ๆก็มีปาฏิหาริย์เกิดขึ้น เราตื่นนอนขึ้นมาตอนเช้า ปัญหาที่มีอยู่ เช่น อันตรธานหายไปในช่วงข้ามคืน เราารู้ได้อย่างไรว่าปัญหาดังกล่าวหมดไปแล้ว มีอะไรที่แตกต่างไปจากเดิม และมีใครที่พอจะสังเกตการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวเรา หรือบอกว่าเราเปลี่ยนแปลงไป"

5.4 ผู้วิจัยแจกใบงานที่ 14 ไม้กายสิทธิ์ ให้สมาชิกกลุ่มนี้ว่าไม้กายสิทธิ์สามารถเนรมิตสิ่งที่คุณเองอยากให้เกิดขึ้น และเขียนความคาดหวังนั้นลงในวงกลม พร้อมกับรายละเอียดว่าถ้าเกิดขึ้นจริง อะไรที่สามารถถูกสังเกตได้เป็นอันดับแรก เราจะทำอะไรต่อจากนั้น และคนรอบข้างสังเกตเห็นอะไรบ้าง เมื่อเขียนเสร็จแล้ว ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มระบายสีใบงานเพื่อให้ดูสวยงาม

5.5 ผู้วิจัยใช้เทคนิคคำถามข้อยกเว้น (Exception questions) เพื่อชี้ให้สมาชิกกลุ่มเห็นว่าจากประสบการณ์ของการให้ความร่วมมือสมาชิกอาจพบปัญหา แต่แท้จริงแล้วบางครั้งปัญหาไม่ได้เกิดขึ้น หรือเกิดขึ้นแต่ไม่รุนแรง ผู้วิจัยตั้งพลังและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในตัวสมาชิกกลุ่มในการหาทางออกใหม่ๆให้กับปัญหา ตัวอย่างคำถามข้อยกเว้น เช่น

- บ้างครั้งที่เราเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม เรารู้สึกที่เราอยู่นอกกลุ่ม แต่มีเหตุการณ์ใดบ้างที่มีคนในกลุ่มให้ความสนใจกับสิ่งที่เราทำ
- มีบ้างไหมที่หลังจากเราให้ความร่วมมือกับคำร้องขอของบุคคลอื่น แล้วได้รับคำขอบคุณตอบกลับมา
- เมื่อเราปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม เราอาจจะรู้สึกว่าถูกกลุ่มปฏิเสธ แต่มีบ้างไหมที่ดูเหมือนว่ากลุ่มจะขาดเราไม่ได้

5.6 ผู้วิจัยใช้เทคนิคคำถามวัดระดับ (Scaling questions) เพื่อประเมินผลถึงความก้าวหน้าของการเปลี่ยนแปลงในตัวสมาชิกกลุ่มที่จะบรรลุเป้าหมาย คือการให้ความร่วมมือได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม การให้ความร่วมมือกับการร้องขอจากบุคคลอื่น และการปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม ซึ่งรูปแบบของการใช้คำถามลำดับขั้น มีดังนี้

- มีคะแนน 1-10 คะแนนเต็ม 10 หมายถึงเราบรรลุเป้าหมายอย่างสมบูรณ์ และคะแนน 1 หมายถึงเรายังอยู่ห่างจากเป้าหมาย ขณะนี้เราอยู่ตรงไหนของคะแนน

5.7 ผู้วิจัยใช้เทคนิคคำถามการตั้งเป้าหมาย (Goal-setting questions) เพื่อช่วยให้สมาชิกกลุ่มมีเป้าหมายที่ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยตั้งเป้าหมายในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นก่อนและไม่ได้เกี่ยวข้องกับตนเองโดยตรง ตัวอย่างการใช้คำถามการตั้งเป้าหมาย เช่น

- เราอยากให้อะไรต่างไปจากเดิมมากที่สุด เมื่อเราให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มอีกครั้งหนึ่ง
- มีการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้างที่ทำให้เรารู้สึกว่าการให้ความร่วมมือของเราต่างไปจากเดิม
- เรารู้ได้อย่างไรว่าเรามีการให้ความร่วมมือสูงขึ้น
- สมมติว่าเราบรรลุเป้าหมายที่จะมีการให้ความร่วมมือสูงขึ้น มีอะไรที่เปลี่ยนไป
- เราจะทำอะไรที่แตกต่างไปจากชีวิตเดิมๆของเราที่ไม่ให้ความร่วมมือ
- เรารู้สึกอย่างไรกับการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้เรามีการให้ความร่วมมือสูงขึ้น และมีอะไรที่คนอื่นสังเกตเห็นว่าเรามีการให้ความร่วมมือสูงขึ้น
- ขั้นแรกของการที่เราจะการให้ความร่วมมือสูงขึ้นคืออะไร
- อะไรคือการเปลี่ยนแปลงอันดับแรกที่เราต้องทำ เพื่อให้เกิดการให้ความร่วมมือในตัวเรา

6. ผู้วิจัยแจกใบงานที่ 15 แบบการประเมินเป้าหมายก่อนปิดกลุ่ม ให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนให้คะแนนความก้าวหน้าที่จะบรรลุเป้าหมายในแต่ละข้อ ว่ามีมากน้อยเพียงใดหลังจากการให้คำปรึกษากลุ่ม โดยคะแนน 1 หมายถึงน้อยที่สุด และคะแนน 10 หมายถึงมากที่สุด ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มบอกคะแนนของตนเองโดยเริ่มจากเป้าหมายข้อแรกจนครบทุกคน แล้วจึงเริ่มบอกคะแนนเป้าหมายข้อที่สอง จนครบทั้ง 4 ข้อ เมื่อครบทุกคนแล้วให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนเปรียบเทียบคะแนนของตนเองในครั้งนี้นับกับครั้งแรก จากนั้นผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มได้แสดงความคิดเห็นในคำถามที่ผู้วิจัยถามดังนี้

- มีอะไรที่เปลี่ยนแปลงไปบ้าง
- มีอะไรที่ก้าวหน้าไปบ้างในตัวสมาชิกกลุ่ม
- สมาชิกกลุ่มคิดจะทำอะไรต่อไป
- ยังต้องการความช่วยเหลืออะไรอีกไหม

7. ผู้วิจัยใช้กิจกรรมต่อของในตัว โดยแบ่งสมาชิกกลุ่มออกเป็น 2 ทีม ทีมละ 4 คน สมาชิกของแต่ละทีมสามารถใช้วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องประดับที่มีอยู่ในร่างกายมาต่อเรียงกัน ทีมใดสามารถต่อให้ได้ความยาวมากที่สุด ทีมนั้นชนะ เมื่อเสร็จกิจกรรมแล้ว ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องของการให้ความร่วมมือ ได้แก่ การร่วมกิจกรรมของกลุ่ม การให้ความร่วมมือกับการร้องขอของบุคคลอื่น และการปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม

ขั้นยุติ

1. ผู้วิจัยกับสมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปเรื่องการให้ความร่วมมือ พร้อมกับให้กำลังใจที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อจะได้มีพฤติกรรมเอื้อสังคม
2. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับรายละเอียดต่างๆเกี่ยวกับการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน
3. ผู้วิจัยนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ ในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งต่อไป พร้อมกล่าวขอบคุณ และอำลาสมาชิกกลุ่ม

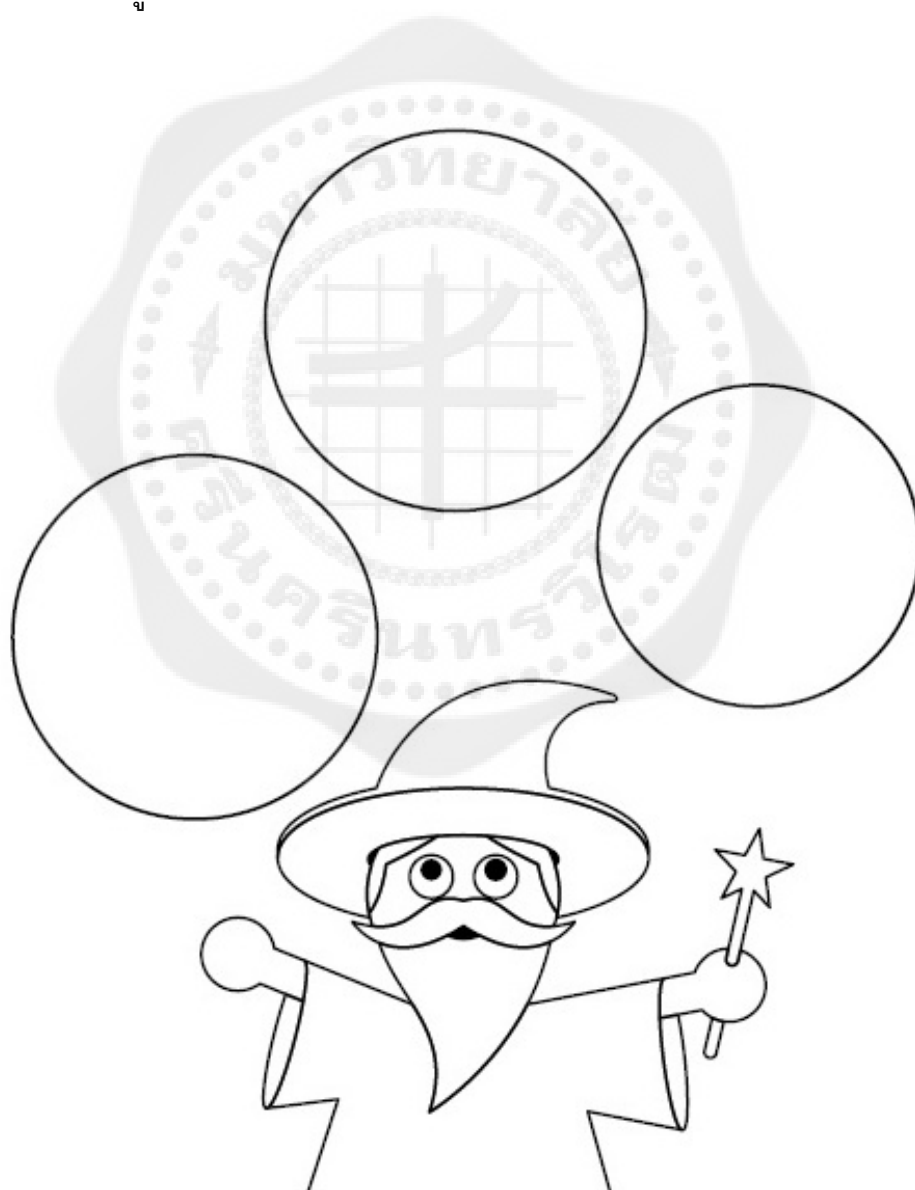
การประเมินผล

1. ผู้วิจัยสังเกตจากการทำแบบการตั้งเป้าหมายครั้งแรก และแบบประเมินเป้าหมายก่อนปิดกลุ่ม
2. ผู้วิจัยสังเกตจากความร่วมมือและความกระตือรือร้นของสมาชิกกลุ่มในกิจกรรมต่อของในตัว
3. ผู้วิจัยสังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของสมาชิกกลุ่ม

ใบงานที่ 14

ไม้กายสิทธิ์

คำสั่ง: ให้สมาชิกกลุ่มนี้คิดว่าไม้กายสิทธิ์สามารถเนรมิตสิ่งที่ตนเองอยากให้เกิดขึ้น และเขียนความคาดหวังนั้นลงในวงกลม พร้อมกับรายละเอียดว่าถ้าเกิดขึ้นจริง อะไรที่สามารถถูกสังเกตได้เป็นอันดับแรก เราจะทำอะไรต่อจากนั้น และคนรอบข้างสังเกตเห็นอะไรบ้าง เมื่อเขียนเสร็จแล้วให้สมาชิกกลุ่มระบายสีใบงานเพื่อให้ดูสวยงาม

ใบงานที่ 15

แบบประเมินเป้าหมายก่อนปิดกลุ่ม

แบบฟอร์มการประเมินเป้าหมายก่อนปิดกลุ่ม																			
ชื่อ.....										วันที่.....									
กรุณาให้คะแนนตัวคุณเองในแต่ละเป้าหมายที่คุณตั้งไว้																			
เป้าหมายที่ 1 การร่วมกิจกรรมของกลุ่ม										เป้าหมายที่ 2 การให้ความร่วมมือ กับการร้องขอของบุคคลอื่น									
ไกลสุด ทำสำเร็จ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10										ไกลสุด ทำสำเร็จ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10									
เป้าหมายที่ 3 การปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม										เป้าหมายสรุป การให้ความร่วมมือ									
ไกลสุด ทำสำเร็จ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10										ไกลสุด ทำสำเร็จ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10									
- มีอะไรที่เปลี่ยนแปลงไปบ้าง และมีอะไรที่ก้าวหน้าไปบ้างในตัวคุณ 																			

รายละเอียดโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ ครั้งที่ 8

เรื่อง: การพัฒนาด้านการให้ความร่วมมือในกลุ่ม

เวลา: 1 ชั่วโมง 30 นาที

แนวคิดสำคัญ (Key concept)

การให้ความร่วมมือในกลุ่ม หมายถึง กระบวนการปฏิสัมพันธ์กันของสมาชิกกลุ่มด้วยใจอิสระที่จะทำหรือตัดสินใจร่วมกันบนพื้นฐานของสัมพันธภาพ ที่อยู่ภายใต้โครงสร้างและกฎข้อบังคับที่ยอมรับร่วมกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่ม ได้แก่ การให้ความสำคัญกับเป้าหมายของกลุ่ม ยึดความคิดเห็นของกลุ่มเป็นหลัก และเก็บรักษาความลับของกลุ่ม การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มโดยไม่อิงกับประโยชน์ส่วนตัว รักษาสัมพันธภาพของกลุ่ม และร่วมกันรับผิดชอบต่อกัน

ปัจจัยด้านคตินิยม หมายถึง แรงจูงใจที่กระตุ้นให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมออกมา โดยมีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่การทำเพื่อประโยชน์ของกลุ่มหรือหมู่คณะ ไม่ใช่เพื่อตนเองหรือสมาชิกกลุ่มคนใดคนหนึ่ง แต่คำนึงถึงเป้าหมายและความต้องการของกลุ่มมาเป็นอันดับแรก คุณลักษณะหนึ่งของคตินิยม ได้แก่ อัตลักษณ์กลุ่ม หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลหนึ่งที่ได้รับสมาชิกภาพของกลุ่ม ซึ่งทำให้เขาเกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งและเป็นเจ้าของกลุ่ม มีการรับเอาคุณลักษณะของกลุ่มมาเป็นส่วนหนึ่งของตนเอง ทำให้เกิดความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม และเมื่อต้องตัดสินใจเลือก จะเลือกทำเพื่อกลุ่มก่อนเสมอ ได้แก่ ต้องการปกป้องกลุ่มและนึกถึงกลุ่มเป็นสำคัญ มีความภาคภูมิใจและสุขใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม พร้อมร่วมยินดีกับสมาชิกกลุ่มที่ได้รับความสำเร็จ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถยอมรับกฎข้อบังคับและเป้าหมายของกลุ่มด้วยใจอิสระ
2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถรับฟัง และเคารพความคิดเห็นของกลุ่ม
3. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถให้การสนับสนุนและความไว้วางใจกลุ่มในการทำงานร่วมกัน
4. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลภายในกลุ่ม

อุปกรณ์

1. ป้ายชื่อ และแฟ้มสะสมงาน
2. กระดาษ A4 ดินสอ ยางลบ
3. ใบงานที่ 16 แบบฟอร์ม WDEP

ขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม

ในการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาด้านการให้ความร่วมมือในกลุ่ม และใช้ปัจจัยเชิงเหตุด้าน คติธรรมหมู่เป็นแรงจูงใจให้สมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในกลุ่ม ผู้วิจัยเลือกใช้ ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง (Reality group counseling theory) เพื่อ พัฒนาการให้ความร่วมมือในกลุ่ม ได้แก่ การยอมรับกฎข้อบังคับและเป้าหมายของกลุ่มด้วยใจอิสระ รับฟังและเคารพความคิดเห็นของกลุ่ม สนับสนุนและไว้วางใจกลุ่มในการทำงานร่วมกัน และยอมรับ ความแตกต่างระหว่างบุคคลภายในกลุ่ม โดยใช้เทคนิคกระบวนการ WDEP เพื่อให้สมาชิกกลุ่ม ประเมินความรับผิดชอบของตนเอง และสิ่งที่ต้องการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาการให้ความร่วมมือใน กลุ่ม

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์เทคนิคทางด้านจิตวิทยา ได้แก่ กิจกรรมกระจกเงา (Mirroring activity) ของมูนส์ (Lowenstein. 2011: 20-21; citing Munns. 2008) ซึ่งเป็นเทคนิคการแสดง บทบาทสมมติ โดยมีขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

ขั้นเริ่มต้น

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายสมาชิกกลุ่ม และซักถามถึงประสบการณ์ในการเข้ากลุ่มครั้งที่แล้ว
2. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการถาม และการฟัง โดยให้สมาชิกกลุ่มเล่าถึงการให้ความร่วมมือใน ชีวิตประจำวันที่ผ่านมา ได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม การให้ความร่วมมือกับการร้องขอของบุคคล อื่น และการปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม
3. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการฟัง โดยให้สมาชิกกลุ่มบอกถึงข้อเสนอแนะ และสิ่งที่ต้องการ ปรับปรุงเพื่อให้การเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้เป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิผล

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มเล่าถึงสภาพของกลุ่มที่ตนเองเข้าไปมีส่วนร่วม ไม่ว่าจะเป็นกลุ่ม เพื่อน กลุ่มห้อง กลุ่มกีฬา กลุ่มชมรม กลุ่มโครงการ หรือกลุ่มอื่นๆ และสิ่งจำเป็นที่ทำให้เกิดการ ร่วมมือกันในกลุ่ม
2. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการถาม เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ กฎระเบียบและเป้าหมายของกลุ่ม การรับฟังและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่นในกลุ่ม ความไว้วางใจ ในการทำงานร่วมกัน และการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลในกลุ่ม
3. ผู้วิจัยกล่าวสรุปสิ่งที่จำเป็นประการหนึ่งสำหรับการดำรงอยู่ของกลุ่ม คือการให้ความ ร่วมมือกัน ซึ่งมีลักษณะดังที่สมาชิกกลุ่มได้แสดงความคิดเห็นข้างต้น
4. ผู้วิจัยใช้กิจกรรมกระจกเงาซึ่งเป็นเทคนิคการแสดงบทบาทสมมติเพื่อให้สมาชิกกลุ่ม สามารถควบคุมตนเองในการให้ความร่วมมือ โดยผู้วิจัยและตัวแทนสมาชิกกลุ่มหนึ่งคนยืนหันหน้า เข้าด้วยกัน ห้ามสัมผัสตัวซึ่งกันและกัน ผู้วิจัยทำท่าทางอย่างไรตัวแทนสมาชิกคนนั้นต้องทำท่าทาง ตามผู้วิจัยตั้งเหมือนกระจกเงาที่กำลังสะท้อนตัวผู้วิจัยอยู่ จากนั้นให้สมาชิกกลุ่มจับคู่กันแสดง บทบาทสมมติ เป็นผู้แสดงและเป็นกระจกเงา เสร็จแล้วให้สลับบทบาทกัน

5. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้ความร่วมมือกันจากกิจกรรม กระเจงเงา ผู้วิจัยใช้เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ

6. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มทบทวนถึงการให้ความร่วมมือในกลุ่ม ได้แก่ การยอมรับกฎ ข้อบังคับและเป้าหมายของกลุ่มด้วยใจอิสระ การรับฟังและเคารพความคิดเห็นของกลุ่ม การ สนับสนุนและให้ความไว้วางใจกลุ่มในการทำงานร่วมกัน และการยอมรับความแตกต่างระหว่าง บุคคลภายในกลุ่ม

7. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการถาม เพื่อให้สมาชิกกลุ่มวิเคราะห์ถึงแรงจูงใจที่จะทำให้เกิดการ ให้ความร่วมมือในกลุ่ม ผู้วิจัยใช้เทคนิคการเชื่อมโยง นำสู่ประเด็นปัจจัยเชิงเหตุด้านคติรวมหมู่ใน เรื่องของอัตลักษณ์กลุ่ม ผู้วิจัยอธิบายความหมายของอัตลักษณ์กลุ่ม หมายถึง ความรู้สึกเป็นส่วน หนึ่งและเป็นเจ้าของกลุ่ม มีการรับเอาคุณลักษณะของกลุ่มมาเป็นส่วนหนึ่งของตนเอง ทำให้เกิด ความภาคภูมิใจที่ได้เข้าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม และเมื่อต้องตัดสินใจเลือก จะเลือกทำเพื่อกลุ่มก่อน เสมอ

8. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็นในเรื่องการใช้อัตลักษณ์กลุ่มเป็นแรงจูงใจที่ ทำให้เกิดความร่วมมือในกลุ่ม โดยใช้ตัวอย่างที่เป็นรูปธรรม เช่น เป้าหมายของกลุ่มคือจัดการเข้า ร่วมกิจกรรมการกุศลโดยเลี้ยงอาหารบ้านเด็กกำพร้า แม้ฉันจะมีธุระส่วนตัวที่ต้องทำ ฉันก็จะไป ร่วมกับกลุ่มในการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศลครั้งนี้ หรือกลุ่มร่วมกันบริจาคเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัย ฉันก็จะร่วมบริจาคด้วย ฉันให้ความร่วมมือในกลุ่มเพราะแรงจูงใจของอัตลักษณ์กลุ่มในด้านใด

9. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการสรุปความ สรุปเรื่องอัตลักษณ์กลุ่มที่เป็นแรงจูงใจให้เกิดความ ร่วมมือในกลุ่ม

10. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มทบทวนว่าตนเองจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างไรเพื่อ สามารถให้ความร่วมมือในกลุ่ม

11. ผู้วิจัยแจกใบงานที่ 16 "แบบฟอร์ม WDEP" ให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนเขียนพฤติกรรม ตามแบบฟอร์ม WDEP ดังนี้

W (Want)	ระบุพฤติกรรมที่ต้องการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดการให้ความ ร่วมมือในกลุ่ม
D (Doing)	สำรวจพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในกลุ่มของตนเองในปัจจุบัน
E (Evaluation)	ประเมินผลพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในกลุ่มของตนเอง
P (Plan)	วางแผนเพื่อเปลี่ยนแปลงตนเองให้เกิดการให้ความร่วมมือใน กลุ่มและปฏิบัติตามแผนนั้นโดยระบุกิจกรรมต่างๆให้ชัดเจน

12. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มเล่าถึงสิ่งที่ต้องการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดการให้ความร่วมมือ ในกลุ่มของตัวสมาชิก และนำไปใช้ในสถานการณ์จริง

13. ผู้วิจัยให้กำลังใจเพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความมั่นใจในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และ นำไปใช้ในสถานการณ์จริง

ชั้นยุดิ

1. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้ากลุ่มครั้งนี้ เกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับจากกลุ่ม สิ่งที่ได้แบ่งปันให้กับกลุ่ม และสิ่งที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
2. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มซักถามข้อสงสัย และนัดหมายวัน เวลา สถานที่ในการเข้ากลุ่มครั้งต่อไป

การประเมินผล

1. ผู้วิจัยสังเกตจากความกระตือรือร้นและการใส่ใจในการให้คำปรึกษา
2. ผู้วิจัยสังเกตจากความร่วมมือในการทำกิจกรรมและการแสดงความคิดเห็น
3. ผู้วิจัยสังเกตจากการตอบคำถามสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการให้คำปรึกษา

เอกสารประกอบการให้คำปรึกษากลุ่ม ครั้งที่ 8

ใบงานที่ 16

แบบฟอร์ม WDEP

ให้สมาชิกกลุ่มกรอกข้อความที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองเพื่อให้เกิดการให้
ความร่วมมือในกลุ่ม ลงในตารางต่อไปนี้

พฤติกรรมการ ร่วมมือกันในกลุ่ม	พฤติกรรมที่ต้องการ เปลี่ยนแปลง (W)	สำรวจพฤติกรรม การร่วมมือกันใน กลุ่มของตนเองใน ปัจจุบัน (D)	ประเมินพฤติกรรม การร่วมมือกันใน กลุ่มของตนเอง (E)	วางแผนเพื่อ เปลี่ยนแปลงการ ร่วมมือกันในกลุ่ม โดยระบุกิจกรรม (P)
1. การยอมรับกฎ ข้อบังคับและ เป้าหมายของ กลุ่มด้วยใจอิสระ				
2. การรับฟังและ เคารพความ คิดเห็นของกลุ่ม				
3. การสนับสนุน และให้ความ ไว้วางใจกลุ่มใน การทำงาน ร่วมกัน				
4. การยอมรับ ความแตกต่าง ระหว่างบุคคล ภายในกลุ่ม				

รายละเอียดโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ ครั้งที่ 9

เรื่อง: การพัฒนาด้านการปฏิบัติตามปทัสถาน (Norm observing)

เวลา: 1 ชั่วโมง 30 นาที

แนวคิดสำคัญ (Key concept)

การปฏิบัติตามปทัสถาน (Norm observing) หมายถึง การที่บุคคลเข้าใจในพฤติกรรมที่สังคมคาดหวังให้เขาปฏิบัติ และตัวเขาเองเกิดการพัฒนาความคิดจนกลายเป็นมาตรฐานของตนเอง ในการประพฤติตามแบบแผนที่สังคมกำหนด ได้แก่ การรู้สึกอยากทำสิ่งตอบแทนกลับคืนให้แก่บุคคลและสังคม มีความรับผิดชอบทางสังคมในเรื่องการดูแลรักษาสาธารณะสมบัติ ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของโรงเรียน เคารพกฎจราจร และมีมารยาททางสังคม

ความเคารพในตัวบุคคล (Respect for persons) หมายถึง การยอมรับสิทธิของบุคคลอื่นในเรื่องของอำนาจการตัดสินใจเลือกอย่างอิสระ และการทำตามค่านิยมและความเชื่อของเขาในกรอบที่สังคมส่วนใหญ่ยอมรับ นอกนั้นผู้ที่อ่อนแอกว่าต้องได้รับการปกป้องเป็นอันดับแรกของสังคม การแสดงออกการให้ความเคารพในตัวบุคคล ได้แก่ การคำนึงถึงผู้อื่นก่อน และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล การให้เกียรติและเคารพในค่านิยมและความเชื่อของผู้อื่น การปกป้องผู้ที่อ่อนแอกว่า

ความยุติธรรม (Justice) หมายถึง การกระทำกับบุคคลด้วยความเท่าเทียมเสมอภาคตามสิทธิ์และสถานภาพของบุคคลนั้น โดยปราศจากความโน้มเอียงด้านอารมณ์และผลประโยชน์ของผู้กระทำ อีกทั้งไม่มีการกีดกันทางเพศ เชื้อชาติ และผิวสี ความยุติธรรมแสดงออกได้ 3 ลักษณะ คือ การมอบภาระหน้าที่และตอบแทนประโยชน์อย่างเท่าเทียม การมอบโทษตามความเหมาะสมและเที่ยงธรรมกับผู้กระทำผิด และการให้ค่าตอบแทนหรือชดเชยความเสียหายอย่างเที่ยงธรรม ได้แก่ การปฏิบัติกับทุกคนอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่เลือกชั้นวรรณะ ไม่มีผลประโยชน์แอบแฝงและไม่เอาเปรียบผู้อื่น การแบ่งความรับผิดชอบให้เท่ากันและร่วมกันรับผิดชอบและรับชอบ ลงโทษอย่างสมเหตุสมผล ชดเชยผู้เสียหายอย่างเที่ยงธรรม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถปฏิบัติและรักษากฎระเบียบของสังคม
2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านการรักษาสาธารณะสมบัติ

อุปกรณ์

1. ป้ายชื่อ และแฟ้มสะสมงาน
2. กระดาษ A4 ดินสอ ยางลบ
3. กระดานฟลิปชาร์ต
4. ใบงานที่ 17 ตารางการวิเคราะห์ความเชื่อที่ไร้เหตุผล

ขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม

ในการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาด้านการปฏิบัติตามปทัสถาน และใช้ปัจจัยเชิงเหตุด้านหลักการนิยมเป็นแรงจูงใจให้สมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมการปฏิบัติตามปทัสถาน ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม (Rational emotive behavior group counseling theory) เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถปฏิบัติและรักษากฎระเบียบของสังคม และมีความรับผิดชอบทางสังคมในด้านการรักษาสาธารณะสมบัติ โดยใช้เทคนิค ได้แก่ การสอนทฤษฎี A-B-C การโต้แย้งกับความเชื่อที่ไร้เหตุผล (Disputing irrational beliefs) และการเสริมแรง

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์เทคนิคทางด้านจิตวิทยา ได้แก่ ตารางการวิเคราะห์ความเชื่อที่ไร้เหตุผลของทอมป์สัน (Thompson. 2003: 192) โดยมีขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

ขั้นเริ่มต้น

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายสมาชิกกลุ่ม เพื่อเป็นการสร้างสัมพันธภาพและบรรยากาศในการเข้ากลุ่ม และซักถามถึงประสบการณ์ในการเข้ากลุ่มครั้งที่แล้ว
2. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการฟัง โดยให้สมาชิกกลุ่มบอกถึงข้อเสนอนะ และสิ่งที่ต้องการปรับปรุงเพื่อให้การเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้เป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิผล
3. ผู้วิจัยเริ่มด้วยการใช้ตัวอย่างสมมติว่า ถ้าสังคมที่เราอยู่ร่วมกัน หากไม่เคารพกฎระเบียบของสังคม หรือไม่ช่วยกันดูแลสาธารณะสมบัติ อะไรจะเกิดขึ้น แล้วให้สมาชิกกลุ่มได้อภิปรายแสดงความคิดเห็น
4. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการสรุป สรุปความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่ม แล้วนำเข้าสู่เรื่องการปฏิบัติตามปทัสถาน ซึ่งเป็นการแสดงออกอย่างหนึ่งของพฤติกรรมเอื้อสังคม

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการถาม โดยให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องการปฏิบัติและรักษากฎระเบียบของสังคม และความรับผิดชอบทางสังคมในด้านการรักษาสาธารณะสมบัติ เช่น การแต่งกายตามกฎระเบียบของโรงเรียน การต่อแถวเข้าคิว การขับขึ้นบนท้องถนน การขีดเส้นบนโต๊ะเรียน การพ่นสเปรย์ในห้องน้ำและที่สาธารณะ เป็นต้น
2. ผู้วิจัยอธิบายถึงความหมายของการปฏิบัติตามปทัสถาน คือ การที่บุคคลเข้าใจในพฤติกรรมที่สังคมคาดหวังให้เขาปฏิบัติ และตัวเขาเองเกิดการพัฒนาความคิดจนกลายเป็นมาตรฐานของตนเองในการประพฤติตามแบบแผนที่สังคมกำหนด และยกตัวอย่างประกอบในเรื่องการแต่งกายให้ถูกต้องตามระเบียบ การรักษากฎจราจร การเคารพกฎกติกาของสังคม การมีมารยาททางสังคม และการรักษาสาธารณะสมบัติ เช่น ไม่ขีดเขียน แจ้งหน่วยงานเมื่อพบว่ามีชำรุดเสียหาย ประหยัดน้ำและไฟฟ้า เป็นต้น

3. ผู้วิจัยใช้ปัจจัยเชิงเหตุด้านหลักการนิยาม เรื่องการให้ความเคารพในตัวตนต่อผู้อื่น และความยุติธรรม มาเป็นเหตุจูงใจให้สมาชิกกลุ่มมีพฤติกรรมปฏิบัติตามปทัสถาน โดยใช้เทคนิคการสอนทฤษฎี A-B-C ให้กับสมาชิกกลุ่ม ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

3.1 ผู้วิจัยตั้งคำถามให้สมาชิกกลุ่มตอบ คำถามมีว่า "อะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้คนเราเกิดความรู้สึก" คำตอบที่ได้ อาจจะเป็น มาจากคนรอบตัว จากหัวใจ จากเหตุการณ์ในอดีต หรือจากสถานการณ์รอบข้าง ผู้วิจัยใช้กระดานฟลิปชาร์ตและเขียนคำตอบของสมาชิกกลุ่มลงบนกระดานฟลิปชาร์ต

3.2 ผู้วิจัยอธิบายประโยคที่ว่า "ความคิดเป็นสาเหตุทำให้เกิดความรู้สึก" (thoughts cause feelings) โดยเขียนรูปแบบ ABC (A=activating event, B=beliefs, C=consequences) และยกตัวอย่างประกอบเรื่องการจรรยาบรรณติดขัดทำให้ผู้ขับขี่โมโหหงุดหงิด ผู้วิจัยอธิบายว่าการจรรยาบรรณติดขัดเป็น A ความรู้สึกโมโหหงุดหงิดเป็น C ตัวการจรรยาบรรณติดขัดไม่ได้เป็นสาเหตุทำให้เกิดความรู้สึกโมโหหงุดหงิด แต่เป็นความคิดที่บอกกับตัวเองจนตนเองเชื่อว่าการจรรยาบรรณติดขัดน่าเบื่อ (เป็น B) จะติดถึงไหนกัน และสุดท้ายส่งผลให้ตนเองรู้สึกหงุดหงิดโมโห ดังนั้นแท้จริงแล้วความรู้สึกหงุดหงิดโมโหมีสาเหตุมาจากความเชื่อที่ไร้เหตุผล (Irrational belief) ซึ่งเป็นผลมาจากความคิดที่ย่ำบอกในสมองของเรา (Self-talk) ไม่ใช่มีสาเหตุจากตัวการจรรยาบรรณเอง

3.3 ผู้วิจัยแบ่งสมาชิกกลุ่มเป็น 2 กลุ่ม โดยสมมติให้กลุ่มที่ 1 สอบครั้งแรกได้เกรด A และกลุ่มที่ 2 สอบได้เกรด D ในการสอบครั้งที่สองทั้งสองกลุ่มได้เกรด C+ หยอดทุกคน ผู้วิจัยถามความรู้สึกของทั้งสองกลุ่ม แนนอนว่ากลุ่มเกรด A ต้องรู้สึกเสียใจ ในขณะที่กลุ่มเกรด D ต้องรู้สึกดีใจ ผู้วิจัยสรุปว่าหากเป็นตัวเกรด (Activating event) เป็นสาเหตุให้เกิดความรู้สึก แล้วทำไมเกรด C+จึงไม่ทำให้ทุกคนรู้สึกเหมือนกัน ดังนั้นจึงเป็นความคิดความเชื่อต่างหาก ที่ว่าคนที่ได้เกรด A นั้นเรียนเก่ง ส่วนคนที่ได้เกรด D นั้นเรียนไม่เก่ง เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความรู้สึกเสียใจและดีใจ (Masson. 2012: 336-337)

3.4 ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มได้วิเคราะห์ถึงความเชื่อที่ไร้เหตุผลจากประโยคตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้เทคนิคการโต้แย้งกับความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผล (Disputing irrational beliefs) โดยใช้การคิดอย่างรอบคอบและตอบคำถามอย่างเหมาะสม ด้วยการจดบันทึกคำถามและคำตอบโดยแบ่งเป็นด้านที่จริงและไม่จริง เพื่อเป็นการสอนให้สมาชิกกลุ่มได้ค้นพบ มุมมองอย่างหลากหลายที่ทำให้แตกต่างจากความเชื่อเดิมๆ ประโยคตัวอย่างมีดังนี้ (Masson. 2012: 338)

- ฉันสามารถจะขับมอเตอร์ไซด์อย่างไรก็ได้โดยไม่ต้องเกรงใจผู้อื่น หากมีใครขัดใจฉัน ฉันจะไม่โทษันที่

- ฉันรู้สึกดีที่ได้ที่นั่งใกล้หน้าเวที แม้จะต้องแข่งคิวก็ตาม
- มันเป็นเรื่องของฉันที่ต้องมาตัดสินความเรื่องปัญหาทะเลาะกันของเพื่อน
- ฉันโชคร้ายที่ต้องชดใช้โทรศัพท์ของเพื่อนที่ฉันยืมมาและทำตกหล่นเสียหาย

4. ผู้วิจัยแจกใบงานที่ 17 ตารางการฝึกวิเคราะห์ความเชื่อที่ไร้เหตุผล ให้กับสมาชิกกลุ่มแต่ละคนฝึกโต้แย้งความเชื่อที่ไร้เหตุผลในประเด็นที่เข้ามาในใบงาน บันทึกมุมมองที่แตกต่างไปจากความเชื่อเดิมๆ และบันทึกความเชื่อที่สมเหตุสมผลลงในใบงาน โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1 ผู้วิจัยยกตัวอย่างและอธิบาย

- ความเชื่อที่ไร้เหตุผล...เมื่อฉันทำอะไร ฉันต้องทำให้สมบูรณ์แบบที่สุด
- การโต้แย้ง...ทำไมฉันถึง "ต้อง" ทำให้สมบูรณ์แบบที่สุด ถ้าฉันทำ แล้วมันไม่ได้สมบูรณ์แบบ ฉันจะเป็นคนเลวหรือ หรือฉันจะไม่ใช่ที่ยอมรับของเพื่อนๆ หรือ
- ความเชื่อที่สมเหตุสมผล...ฉัน "ชอบ" ที่จะทำอะไรให้ดีที่สุด แต่ถ้าไม่ได้ก็ไม่ใช่ไร เพราะฉันทำเต็มความสามารถของฉันแล้ว ฉันอาจจะทำได้ไม่ดีเท่าที่ควรแต่ฉันก็ไม่ใช่คนเลว และไม่มีอะไรที่เป็นเครื่องยืนยันว่าฉันจะไม่ใช่ที่ยอมรับของเพื่อนๆ

4.2 ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มได้ลองทำการวิเคราะห์ความเชื่อที่ไร้เหตุผลในประเด็นดังต่อไปนี้

- ทำไมฉัน "ต้อง" ปฏิบัติและรักษากฎระเบียบของสังคม เพราะฉันเป็นตัวของฉัน ไม่จำเป็นต้องให้ความเคารพผู้อื่น
- ทำไมฉัน "ต้อง" รักษาสาธารณะสมบัติ ในเมื่อผู้อื่นก็ได้ช่วยกันรักษา มันไม่ยุติธรรมสำหรับฉัน

5. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการเชื่อมโยง ประสานเรื่องการให้ความเคารพในตัวบุคคลต่อผู้อื่น และการปฏิบัติอย่างยุติธรรมต่อผู้อื่น เข้ากับเรื่องการปฏิบัติและรักษากฎระเบียบของสังคม และมีความรับผิดชอบทางสังคมในด้านการรักษาสาธารณะสมบัติ

6. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันอภิปรายปัญหาของสังคม ที่เกิดจากการไม่ปฏิบัติและรักษากฎระเบียบของสังคม ไม่รักษาสาธารณะสมบัติ ผู้วิจัยใช้เทคนิคการสรุปเพื่อสรุปประเด็นปัญหาที่สำคัญจากการอภิปราย

7. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ประเด็นปัญหาสำคัญจากการอภิปรายในข้อ 6 โดยใช้ทฤษฎี A-B-C เพื่อทำให้เกิดมุมมองที่หลากหลายแตกต่างไปจากความเชื่อเดิมๆ อันจะนำไปสู่การปฏิบัติตามปทัสฐาน ที่เกิดจากความคิดที่สมเหตุสมผลในกรอบของความเคารพในตัวบุคคลต่อผู้อื่น และความยุติธรรม

8. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการเสริมแรง การปรบมือให้กำลังใจ และการให้คำชมเชยกับสมาชิกกลุ่มที่สามารถใช้ทฤษฎี A-B-C ได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิผล

ขั้นปฏิบัติ

1. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้ากลุ่มครั้งนี้ เกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับจากกลุ่ม สิ่งที่ได้ให้แก่งroup และสิ่งที่นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
2. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน
3. ผู้วิจัยนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ ในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งต่อไป พร้อมกล่าวขอบคุณ และอำลาสมาชิกกลุ่ม

การประเมินผล

1. ผู้วิจัยสังเกตจากความกระตือรือร้นและการใส่ใจในการให้คำปรึกษา
2. ผู้วิจัยสังเกตจากความร่วมมือในการทำใบงานและการแสดงความคิดเห็น
3. ผู้วิจัยสังเกตจากการตอบคำถามสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการให้คำปรึกษา

เอกสารประกอบการให้คำปรึกษากลุ่ม ครั้งที่ 9

ใบงานที่ 17

ตารางวิเคราะห์ความเชื่อที่ไร้เหตุผล

เหตุการณ์ที่มากระตุ้น (A = Activating events) - ความเคารพในตัวบุคคลต่อผู้อื่น และความยุติธรรม

ความเชื่อ (B = Beliefs) - ฉัน "ต้อง"

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น (C = Consequences) - ความรู้สึกถูกกดดัน

ความเชื่อที่ไร้เหตุผล	การโต้แย้งความเชื่อที่ไร้เหตุผล	ความเชื่อที่สมเหตุสมผล
1. เมื่อนั้นทำอะไร ฉันต้องทำให้สมบูรณ์แบบที่สุด	- ทำไมฉันถึง "ต้อง" ทำให้สมบูรณ์แบบที่สุด? - ถ้าฉันทำ แล้วมันไม่ได้สมบูรณ์แบบ ฉันจะเป็นคนเลวหรือ? หรือฉันจะไม่ใช่ที่ยอมรับของเพื่อนๆหรือ?	- ฉัน "ชอบ"ที่จะทำอะไรให้ดีที่สุด แต่ถ้าไม่ได้ก็ไม่ใช่ไร เพราะฉันทำเต็มความสามารถของฉันแล้ว - ฉันอาจจะทำได้ไม่ดีเท่าที่ควร แต่ฉันก็ไม่ใช่คนเลว และไม่มีอะไรที่เป็นเครื่องยืนยันว่าฉันจะไม่เป็นที่ยอมรับของเพื่อนๆ
2. ทำไมฉัน "ต้อง" ปฏิบัติและรักษากฎระเบียบของสังคม เพราะฉันเป็นตัวของฉัน ไม่จำเป็นต้องให้ความเคารพต่อผู้อื่น		
3. ทำไมฉัน "ต้อง" รักษาสาธารณะสมบัติ ในเมื่อผู้อื่นก็ไม่ได้ช่วยกันรักษา มันไม่ยุติธรรมสำหรับฉัน		

รายละเอียดโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ ครั้งที่ 10

เรื่อง: การพัฒนาด้านการปฏิบัติตามปทัสถาน (ต่อ)

เวลา: 1 ชั่วโมง 30 นาที

แนวคิดสำคัญ (Key concept)

การปฏิบัติตามปทัสถาน (Norm observing) หมายถึง การที่บุคคลเข้าใจในพฤติกรรมที่สังคมคาดหวังให้เขาปฏิบัติ และตัวเขาเองเกิดการพัฒนาความคิดจนกลายเป็นมาตรฐานของตนเอง ในการประพฤติตามแบบแผนที่สังคมกำหนด ได้แก่ การรู้สึกอยากทำสิ่งตอบแทนกลับคืนให้แก่บุคคลและสังคม มีความรับผิดชอบทางสังคมในเรื่องการดูแลรักษาสาธารณะสมบัติ ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของโรงเรียน เคารพกฎจราจร และมีมารยาททางสังคม

การไม่คิดทำร้ายผู้อื่น (Nonmaleficence) หมายถึง การผูกมัดที่จะไม่ทำอันตรายต่อบุคคลโดยเจตนา หลีกเลี่ยงความเสี่ยงที่จะทำให้ผู้อื่นได้รับอันตราย บาดเจ็บ ทรมาน หรือเสียชีวิต ไม่ขัดขวางประโยชน์อันดีงามของผู้อื่นที่จะเกิดขึ้น การแสดงออกการไม่คิดทำร้ายผู้อื่น ได้แก่ การไม่ก่อความเดือดร้อนให้กับคนรอบข้างและสังคม การไม่กลั่นแกล้งผู้อื่นให้เจ็บตัว ไม่ผูกใจเจ็บแค้นเคือง ไม่พูดให้ร้ายผู้อื่น หลีกเลี่ยงการปะทะและการเหยียดหยันให้ผู้อื่นเคือง

การคิดแต่ทำดี (Beneficence) หมายถึง การก่อคุณประโยชน์ให้กับบุคคลอื่นเพื่อสวัสดิการที่ดีขึ้น สนับสนุนให้เกิดสวัสดิการสูงสุดและลดผลร้ายที่จะเกิดขึ้นให้น้อยที่สุด ป้องกันและขจัดโอกาสที่ความเลวร้ายจะเกิดขึ้น มีท่าทีที่เป็นมิตรและตั้งใจที่จะทำดีต่อผู้อื่น การแสดงออกการคิดแต่ทำดี ได้แก่ การตั้งใจที่จะทำประโยชน์ให้กับผู้อื่นและปกป้องไม่ให้เกิดอันตราย ให้ความร่วมมือกับส่วนรวมด้วยกัลยาณมิตร และมีความปรารถนาดีต่อผู้อื่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีการปฏิบัติและรักษากฎระเบียบของสังคมสูงขึ้น
2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านการรักษาสาธารณะสมบัติสูงขึ้น

อุปกรณ์

1. ป้ายชื่อ และแฟ้มสะสมงาน
2. กระดาษ A4 ดินสอ ยางลบ ดินสอสี
3. ใบงานที่ 18 แบบฟอร์ม WDEP
4. ใบงานที่ 19 ยื่นมือออกไปเพื่อสังคม
5. หนังสือพิมพ์

ขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม

ในการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาด้านการปฏิบัติตามปทัสถาน และใช้ปัจจัยเชิงเหตุด้านหลักการนิยมเป็นแรงจูงใจให้สมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมการปฏิบัติตามปทัสถานสูงขึ้น ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ โดยใช้เทคนิคจินตภาพ และทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง โดยใช้เทคนิคกระบวนการ WDEP ประเมินถึงพฤติกรรมการปฏิบัติตามปทัสถาน และสิ่งที่ต้องการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการปฏิบัติตามปทัสถานของสมาชิกกลุ่ม ซึ่งจะทำให้สมาชิกกลุ่มมีการปฏิบัติและรักษากฎระเบียบของสังคมและมีความรับผิดชอบทางสังคมในด้านการรักษาสาธารณะสมบัติสูงขึ้น และทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบโซลูชั่นโฟกัส โดยใช้เทคนิคคำถามวัดระดับเพื่อประเมินกระบวนการ WDEP

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์เทคนิคทางด้านจิตวิทยา ได้แก่ กิจกรรมยื่นมือออกไปเพื่อสังคม ซึ่งพัฒนามาจากแนวคิดของ NSPCC (2011: 65) โดยมีขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

ขั้นเริ่มต้น

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายสมาชิกกลุ่ม และซักถามถึงประสบการณ์ในการเข้ากลุ่มครั้งที่แล้ว
2. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการฟัง โดยให้สมาชิกกลุ่มบอกถึงข้อเสนอแนะ และสิ่งที่ต้องการปรับปรุงเพื่อให้การเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้เป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิผล
3. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มค้นหาเหตุการณ์จากหนังสือพิมพ์ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามปทัสถาน ในด้านการปฏิบัติและรักษากฎระเบียบของสังคม และด้านการรักษาสาธารณะสมบัติ จากนั้นผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มอภิปรายแสดงความคิดเห็น
4. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการสรุป สรุปเรื่องการปฏิบัติตามปทัสถานที่สมาชิกกลุ่มได้จากหนังสือพิมพ์ และกระตุ้นให้กำลังใจสมาชิกกลุ่มใช้ตัวอย่างจากหนังสือพิมพ์เป็นรูปแบบในการปฏิบัติและรักษากฎระเบียบของสังคม และช่วยกันดูแลรักษาสาธารณะสมบัติ ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยอธิบายถึงสภาพของสังคมปัจจุบันที่มีการคิดแต่ทำดีน้อยลง แต่มีการคิดทำร้ายผู้อื่นมากขึ้น ผู้วิจัยยกตัวอย่างประกอบในเรื่องความเห็นแก่ตัว การขาดน้ำใจเอื้อเฟื้อช่วยเหลือ และคิดแต่จะแก้แค้นเอาคืนโดยเฉพาะการทะเลาะวิวาทต่างสถาบัน
2. ผู้วิจัยใช้เทคนิคจินตภาพเพื่อให้เกิดความตระหนักรู้ในเรื่องการคิดแต่ทำดีและการไม่คิดทำร้ายผู้อื่น โดยให้สมาชิกกลุ่มหลับตา นึกถึงภาพเหตุการณ์ในอดีตที่เป็นพฤติกรรมด้านการปฏิบัติตามปทัสถานของตนเอง ที่เคยคิดจะทำเพราะอยากทำดี แต่ก็ไม่ได้ทำใน เช่น คิดจะมาเรียนให้ตรงเวลาแต่ก็นอนตื่นสายเพราะขี้เกียจ คิดจะรักษากฎจราจรแต่ก็ขับย้อนศรเพราะใกล้กว่า คิดจะช่วยประหยัดไฟแต่ก็ใช้ลิฟต์ขึ้นชั้นเดียวเพราะความสะดวกสบาย และพฤติกรรมการปฏิบัติตามปทัสถานของตนเอง เพราะไม่ต้องการคิดทำร้ายผู้อื่น แต่กลับมีพฤติกรรมไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม เช่น แต่งกายไม่ถูกต้องตามกฎของโรงเรียนเพื่อท้าทายฝ่ายปกครอง การไม่รักษาสาธารณะสมบัติ เช่น เขียนตามผนังห้องน้ำเพื่อแกล้งเพื่อน หรือเพราะโกรธแค้น เป็นต้น

3. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มเล่าถึงความคิดที่เกิดขึ้นในข้อ 2 เกี่ยวกับการปฏิบัติตามปทัสฐานที่ตั้งใจจะทำ แต่ก็ไม่ได้ทำ แล้วผู้วิจัยใช้เทคนิคการถาม เพื่อให้สมาชิกกลุ่มคิดวิธีการที่ต้องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตามปทัสฐานอย่างไร

4. ผู้วิจัยแจกใบงานที่ 18 แบบฟอร์ม WDEP ให้สมาชิกกลุ่มเขียนพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตามปทัสฐานตามแบบ ฟอร์ม WDEP

5. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มเล่าถึงพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตามปทัสฐานที่ต้องการเปลี่ยนแปลง และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

6. ผู้วิจัยใช้เทคนิคคำถามวัดระดับ เพื่อประเมินถึงเป้าหมายของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตามปทัสฐานที่สมาชิกกลุ่มเขียนไว้ในแบบฟอร์ม WDEP

7. ผู้วิจัยแจกใบงานที่ 19 ยื่นมือออกไปเพื่อสังคม ให้สมาชิกกลุ่มเขียนการปฏิบัติตามปทัสฐานที่ตนเองอยากจะทำในด้านการปฏิบัติและรักษากฎระเบียบของสังคม 3 ข้อ และในด้านการรักษาสาธารณะสมบัติ 2 ข้อลงบนนิ้วมือ 5 นิ้วในใบงาน พร้อมทั้งวาดรูปบุคคลที่เกี่ยวข้องกับแต่ละพฤติกรรมลงบนแต่ละปลายนิ้ว บุคคลที่เกี่ยวข้องอาจเป็นผู้ร่วมมือ ผู้ที่ช่วยทำให้พฤติกรรมเป็นไปได้ หรือผู้ที่เป็นเป้าหมาย จากนั้นให้สมาชิกกลุ่มบอกพฤติกรรมของตนเองบนนิ้วทั้ง 5 นิ้ว สมาชิกกลุ่มที่เหลือให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมขยายพฤติกรรมให้กว้างขึ้น

8. ผู้วิจัยเสริมแรงเพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความมั่นใจในการนำพฤติกรรมที่ต้องการเปลี่ยนแปลงไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ขั้นยุติ

1. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้ากลุ่มครั้งนี้ เกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับจากกลุ่ม สิ่งที่ได้ให้แก่กลุ่ม และสิ่งที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับรายละเอียดต่างๆเกี่ยวกับการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน

3. ผู้วิจัยนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ ในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งต่อไป พร้อมกล่าวขอบคุณ และอำลาสมาชิกกลุ่ม

การประเมินผล

1. ผู้วิจัยสังเกตจากความกระตือรือร้นและการใส่ใจในการให้คำปรึกษา
2. ผู้วิจัยสังเกตจากความร่วมมือในการทำใบงานและการแสดงความคิดเห็น
3. ผู้วิจัยสังเกตจากการตอบคำถามสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการให้คำปรึกษา

เอกสารประกอบการให้คำปรึกษากลุ่ม ครั้งที่ 10

เทคนิคที่ใช้ในการให้คำปรึกษากลุ่ม ครั้งที่ 10

กระบวนการ **WDEP** เพื่อให้สมาชิกกลุ่มประเมินพฤติกรรมที่คิดแต่ทำดีและไม่คิดทำร้ายผู้อื่นของตนเองในปัจจุบัน และสิ่งที่ต้องการเปลี่ยนแปลงเพื่อสามารถแสดงพฤติกรรมที่คิดแต่ทำดีและไม่คิดทำร้ายผู้อื่น ให้ดีขึ้น

W (Want)	ระบุพฤติกรรมการปฏิบัติตามปทัสถานของตนเอง ที่ต้องการเปลี่ยนแปลง
D (Doing)	สำรวจพฤติกรรมการปฏิบัติตามปทัสถานของตนเองที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน
E (Evaluating)	ประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติตามปทัสถานของตนเอง
P (Planning)	วางแผนเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการปฏิบัติตามปทัสถาน (ระบุกิจกรรม)

ใบงานที่ 18

แบบฟอร์ม WDEP

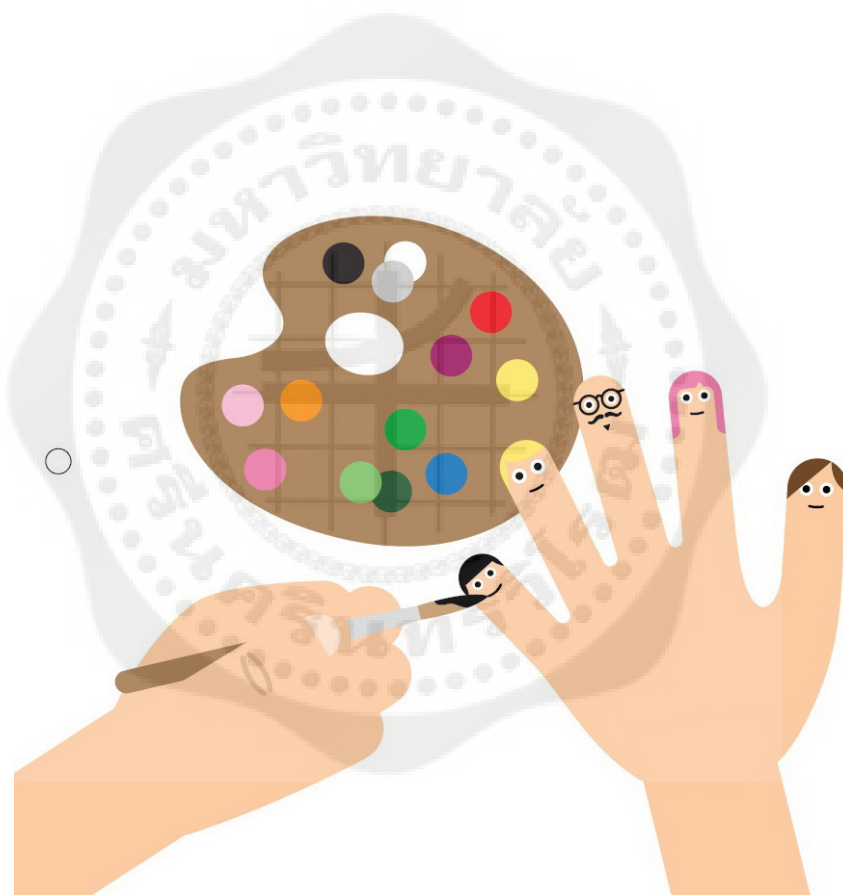
ให้สมาชิกกลุ่มเขียนข้อความที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการปฏิบัติตามปทัสถานของตนเองลงในตารางต่อไปนี้

พฤติกรรม การปฏิบัติตาม ปทัสถาน	พฤติกรรมการ ปฏิบัติตามปทัสถาน ของตนเองที่ ต้องการ เปลี่ยนแปลง (W)	สำรวจพฤติกรรม การปฏิบัติตาม ปทัสถาน ของตนเองใน ปัจจุบัน (D)	ประเมินพฤติกรรม การปฏิบัติตาม ปทัสถาน ของตนเอง (E)	วางแผนเพื่อ เปลี่ยนแปลง พฤติกรรม การปฏิบัติตาม ปทัสถาน (ระบุกิจกรรม) (P)
1. การปฏิบัติและ รักษากฎระเบียบ ของสังคม				
2. การรักษา สาธารณะสมบัติ				

ใบงานที่ 19

ยื่นมือออกไปเพื่อสังคม

ให้สมาชิกกลุ่มได้เขียนพฤติกรรมของตนเองที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามปทัสถาน ในด้านการปฏิบัติและรักษากฎระเบียบของสังคม 3 ข้อ และในด้านการรักษาสาธารณะสมบัติ 2 ข้อ ลงบนนิ้วมือทั้ง 5 นิ้ว พร้อมทั้งวาดรูปบุคคลที่เกี่ยวข้องกับแต่ละพฤติกรรมลงบนแต่ละปลายนิ้ว บุคคลที่เกี่ยวข้องอาจเป็นผู้ร่วมมือ ผู้ที่ช่วยทำให้พฤติกรรมเป็นไปได้ หรือผู้ที่เป็นเป้าหมาย ดังตัวอย่างในรูป

มือของฉัน

รายละเอียดโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ ครั้งที่ 11

เรื่อง: สรุปการพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคม และการยุติกลุ่ม

เวลา: 1 ชั่วโมง 30 นาที

แนวคิดสำคัญ (Key concept)

ขั้นยุติการให้คำปรึกษา-การรวมเป็นหนึ่งและการยุติ (Final stage - Consolidation and termination) ขั้นนี้จะขึ้นอยู่กับสมาชิกในกลุ่ม ถ้าแต่ละคนเกิดความเข้าใจกระจ่างแจ้งในปัญหาด้วยตนเองเป็นปกติแล้ว และรู้วิธีที่จะแก้ไขปัญหา พร้อมทั้งจะนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น การยุติกลุ่มอาจนำมาซึ่งความโศกเศร้าและความวิตกกังวลจากความจริงที่ต้องแยกจากกัน สมาชิกจะแสดงความห่วงใยและความหวังที่ให้ไว้แก่กันและกัน และอาจมีการพูดถึงการพบปะกันในครั้งต่อไปเพื่อดูการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวสมาชิกแต่ละคน สิ่งนี้กระตุ้นให้สมาชิกวางแผนที่จะเปลี่ยนแปลงอย่างจริงจัง

สมาชิกมีบทบาทแลหน้าที่ ดังนี้ จัดการกับความรู้สึกของตนเองที่ต้องยุติและแยกจากกัน ทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างเสร็จสิ้นโดยสมบูรณ์ ไม่มีเรื่องที่ค้างคาใจอยู่ วางแผนที่จะนำเอาข้อสรุปที่ได้จากกลุ่มไปใช้ในชีวิตประจำวัน กำหนดแรงเสริมต่างๆที่จะทำให้ตนเองพัฒนาเติบโต ประเมินผลกระทบที่ได้จากประสบการณ์กลุ่ม

ผู้นำกลุ่มมีบทบาทที่จะทำให้สมาชิกมีความชัดเจนในความหมายของประสบการณ์กลุ่มที่ได้รับ และช่วยให้สมาชิกนำเอาสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกลุ่มไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง ผู้นำกลุ่มต้องสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงที่สมาชิกได้กำหนดเป็นเป้าหมายไว้ และทำให้เขามั่นใจได้ว่ามีข้อมูลเพียงพอเกี่ยวกับทรัพยากรที่เขาสามารถใช้เพื่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ช่วยให้สมาชิกสามารถกำหนดทักษะเฉพาะที่ใช้ในสถานการณ์ต่างๆในชีวิตประจำวัน และเขียนแผนปฏิบัติการอย่างเป็นรูปธรรมโดยเป้าหมายอยู่ที่การเปลี่ยนแปลง ช่วยให้สมาชิกสรุปรวบรวมการเปลี่ยนแปลงที่ตนเองได้ทำ และชี้ให้เห็นถึงลักษณะที่คล้ายคลึงกันของสมาชิกคนอื่น ช่วยให้สมาชิกพัฒนากรอบความคิดที่จะช่วยให้เขามีความเข้าใจ เกิดการบูรณาการ รวมกันเป็นฐานที่มั่นคง และจดจำในสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกลุ่ม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสรุปการพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคม
2. เพื่อทำการยุติกลุ่ม
3. เพื่อประเมินผลการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม

อุปกรณ์

1. ป้ายชื่อ และแฟ้มสะสมงาน
2. กระดาษ A4 ดินสอ ยางลบ

ขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม

ในการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งนี้เป็นการสรุปการพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวม และรายด้าน ได้แก่ ด้านการช่วยเหลือ ด้านการแบ่งปัน ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล ด้านการให้ความร่วมมือ และด้านการปฏิบัติตามปทัสถาน และการยุติกลุ่ม ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม (Behavioral group counseling theory) โดยใช้เทคนิคการเสริมแรง เพื่อสมาชิกกลุ่มจะสามารถแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมได้อย่างคงทน

ขั้นเริ่มต้น

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทาย และซักถามถึงประสบการณ์ในการเข้ากลุ่มครั้งที่แล้ว
2. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มเล่าถึงการปฏิบัติตามปทัสถานที่สมาชิกกลุ่มนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน
3. ผู้วิจัยให้กำลังใจสมาชิกกลุ่มเพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถแสดงพฤติกรรมการปฏิบัติตามปทัสถานต่อไป
4. ผู้วิจัยบอกเป้าหมายการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งนี้แก่สมาชิกกลุ่ม เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคม และยุติกลุ่ม

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยทบทวนลักษณะของพฤติกรรมเอื้อสังคม ซึ่งมีอยู่ 5 ลักษณะ ได้แก่ การช่วยเหลือ การแบ่งปัน การเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล การให้ความร่วมมือ และการปฏิบัติตามปทัสถาน
2. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มทบทวนถึงลักษณะของพฤติกรรมเอื้อสังคมในแต่ละด้าน ดังนี้
 - 2.1 การช่วยเหลือ หมายถึง การกระทำที่ส่งผลให้สวัสดิการของผู้อื่นดีขึ้น ได้แก่ การมอบของขวัญ การจัดเตรียมทรัพยากรเพื่อให้งานที่ทำอยู่สำเร็จไป การช่วยเหลือมี 4 รูปแบบ ได้แก่ (1) การช่วยเหลือเล็กน้อยๆ เป็นบางครั้งบางคราว (2) การช่วยเหลืออย่างจริงจังและเป็นส่วนบุคคล เป็นการช่วยเหลือที่ต้องใช้การไตร่ตรองพิจารณาเพื่อที่จะก่อคุณประโยชน์ให้กับเพื่อนหรือบุคคลที่รู้จัก (3) การช่วยเหลือด้านอารมณ์ความรู้สึก เป็นการสนับสนุน ให้กำลังใจ ปลอบใจ (4) การช่วยเหลือในภาวะฉุกเฉิน เป็นการให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลทั่วไปที่ประสบปัญหาร้ายแรง
 - 2.2 การแบ่งปัน หมายถึง การเสียสละสิ่งของหรือทรัพย์สินของตนเองให้แก่ผู้ที่เดือดร้อน หรือผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ เป็นการที่บุคคลยอมสละหรือให้ยืมสิ่งของที่เป็นของตนเอง หรือสิ่งของที่ตนเองเคยครอบครองให้กับผู้อื่น การแบ่งปันแตกต่างจากการช่วยเหลือในลักษณะที่ว่า การแบ่งปันต้องมีวัตถุสิ่งของที่ตนเองมีความเป็นเจ้าของ และมีการเสียสละที่จะมอบให้กับผู้อื่น ในขณะที่การช่วยเหลือมีเฉพาะเพียงแต่ในเรื่องของการให้เวลา ความสนใจ และความพยายามแก่ผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ

2.3 การเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล หมายถึง การให้ความช่วยเหลือด้วยความสมัครใจ และด้วยมนุษยธรรมแก่ผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือเนื่องจากความเจ็บป่วย ความยากจน การขาดที่อยู่อาศัย โดยผ่านทางกิจกรรมหรือเหตุการณ์ต่างๆทางสังคม ได้แก่ การเป็นอาสาสมัครหรือเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือองค์กรและบุคคลที่ต้องการความช่วยเหลือ การบริจาคเงินและสิ่งของเพื่อการกุศลให้กับสถาบันศาสนา สถาบันการศึกษา โรงพยาบาล และองค์กรการกุศล

2.4 การให้ความร่วมมือ หมายถึง การกระทำที่ประสานร่วมกันในการทำงาน ในกิจกรรมสังสรรค์ หรือในสัมพันธภาพทางสังคม โดยมีเป้าหมายเดียวกันในกิจกรรมที่ทำร่วมกัน หรือเพียงแคในการยึดต่อสานสัมพันธ์ออกไป การให้ความร่วมมือมีลักษณะของสัมพันธภาพในระดับเดียวกัน มีเป้าหมายและอุดมการณ์ร่วมกัน และสัมพันธภาพระหว่างบุคคลที่เป็นไปอย่างอิสระ การแสดงออกถึงการให้ความร่วมมือ ได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม การให้ความร่วมมือกับการร้องขอของบุคคลอื่นเพื่อรักษาสัมพันธภาพ การปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม โดยมีเป้าหมายเดียวกัน

2.5 การปฏิบัติตามปทัสฐาน หมายถึง การที่บุคคลเข้าใจในพฤติกรรมที่สังคมคาดหวังให้เขาปฏิบัติ และตัวเขาเองเกิดการพัฒนาความคิดจนกลายเป็นมาตรฐานของตนเองในการประพฤติตามแบบแผนที่สังคมกำหนด ได้แก่ การรู้สึกรอการตอบสนองแทนกลับคืนให้แก่บุคคลและสังคม มีความรับผิดชอบทางสังคมในเรื่องการดูแลรักษาสาธารณะสมบัติ ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบโรงเรียน กฎจราจร และมารยาททางสังคม

3. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มทบทวนพฤติกรรมเอื้อสังคมของตนเอง สิ่งที่จะต้องทำเพิ่มเติม และสิ่งที่จะนำไปพัฒนาตนเองให้ดีขึ้นต่อไปเมื่อกลุ่มได้สิ้นสุดลง

4. ผู้วิจัยเสริมแรงโดยให้กำลังใจกับสมาชิกกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความมั่นใจในการพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของตนเอง

ขั้นยุติ

1. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มสะท้อนความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของตนเอง ที่มีต่อตนเอง ต่อเพื่อน ต่อผู้วิจัย และต่อกระบวนการให้คำปรึกษากลุ่ม

2. ผู้วิจัยให้กำลังใจแก่สมาชิกกลุ่ม ในการนำวิธีการไปใช้ในการแก้ไขปัญหาอื่นๆของตน กล่าวชื่นชมและขอบคุณสมาชิกกลุ่มที่มีความรับผิดชอบและให้ความร่วมมือในการให้คำปรึกษากลุ่มด้วยดีตลอดมา จนทำให้สมาชิกกลุ่มบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคม

3. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มทำแบบวัดปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ หลังการทดลอง และนัดหมายวันเวลาในการทำแบบวัดปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะในระยะติดตามผล

การประเมินผล

1. ผู้วิจัยสังเกตจากการสะท้อนความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่ม
2. ผู้วิจัยสังเกตจากการทำแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคม และปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอาชีวะ

การ Warm up ด้วยเกมชื่อของฉันคือ? และเกมเรื่องจริงหรืออิงนิยาย

การยอมรับและปฏิเสธสิ่งที่ถูกเสนอให้ (อิสรภาพและความรับผิดชอบ)

การสร้างความตระหนักรู้ในตนเอง

การโต้แย้งกับความเชื่อที่ไร้เหตุผล

กระบวนการ WDEP

คำถามปาทิหารย์ (ไม้กายสิทธิ์)

กิจกรรมยื่นมือออกเพื่อสังคม

การยุติการให้คำปรึกษา

ภาคผนวก ช

**การเสนอผลการสังเกตพฤติกรรม
ของสมาชิกที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มทั้งหมด 11 ครั้ง**

การเสนอผลการสังเกตพฤติกรรม ของสมาชิกที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มทั้งหมด 11 ครั้ง

ครั้งที่ 1 การปฐมนิเทศ วันที่ 19 ธันวาคม พ.ศ.2559 เวลา 14.00 - 15.30 น.

สมาชิกกลุ่มมาพร้อมเพรียงกันตรงเวลานัดหมาย บางคนขอตัวไปทำธุระส่วนตัว คนที่เหลือนั่งเงียบ ผู้วิจัยจึงใช้เวลาที่ค่อนข้างอึดอัดนี้ให้แต่ละคนเขียนชื่อของตัวเองลงบนป้ายชื่อคล้องคอ เมื่อมาครบทุกคนแล้ว ผู้วิจัยในฐานะผู้นำกลุ่มเริ่มต้นด้วยการแนะนำตนเอง กล่าวต้อนรับ และขอบคุณสมาชิกกลุ่มทุกคนที่มาทันตรงเวลา แล้วให้สมาชิกกลุ่มแนะนำตัวเองทีละคนโดยบอกชื่อนามสกุล มาจากที่ไหน และเป็นบุตรคนที่เท่าไรในครอบครัว บรรยากาศเริ่มต้นกลุ่มยังมีความระมัดระวังตัวกันอยู่ ไม่กล้าเปิดเผย และมีลักษณะเงียบเป็นช่วงๆ สังเกตได้ถึงความอึดอัดของสมาชิกกลุ่มแต่ละคน ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ การถาม และอารมณ์ขันเพื่อให้เกิดความผ่อนคลาย จากนั้นผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคการ warm up ละลายพฤติกรรมด้วยเกม "ชื่อของฉันคือ?" และ "เรื่องจริงหรืออิงนิยาย" สมาชิกกลุ่มเริ่มกล้าพูดและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่ดีจากชื่อของเพื่อน และเรียนรู้ลักษณะนิสัยของเพื่อนแต่ละคน

ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มตั้งชื่อกลุ่มของตนเอง สรุปได้ชื่อว่า "8 พลังความดี" โดยใช้อักษรตัวแรกจากชื่อของสมาชิกกลุ่มแต่ละคนระบุถึงคุณลักษณะของกลุ่ม ได้แก่ น้ำใจงาม ธรรมะ ทำความดี จานความรู้ ชีครดี กล้าหาญ คิดนอกกรอบ กล้าแสดงออก ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มเขียนสิ่งที่เกี่ยวกับตนเองโดยไม่ต้องบอกชื่อของตนเอง ผู้นำกลุ่มหยิบขึ้นมาอ่านแล้วให้ทายว่าเป็นของใคร ผู้นำกลุ่มสังเกตสมาชิกกลุ่มบางคนรู้สึกแปลกใจที่ตัวเองคาดเดาผิดคน และมีความเข้าใจมากขึ้นถึงวัฒนธรรมย่อยในตัวสมาชิกคนนั้นๆ คำพูดในกลุ่มมีความเป็นกันเองมากขึ้น มีเสียงหัวเราะหยอกล้อกันบ้าง ทำนองผ่อนคลาย รู้สึกได้ถึงสัมพันธภาพและความไว้วางใจในกลุ่มที่ค่อยๆ เริ่มก่อตัวขึ้น ผู้นำกลุ่มเชิญชวนให้สมาชิกกลุ่มกำหนดข้อตกลงในการเข้าร่วมกลุ่ม และมีชื่อลายเซ็นของสมาชิกกลุ่มทุกคนเพื่อเป็นพันธะสัญญาร่วมกันที่จะปฏิบัติ ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข เพื่อให้สมาชิกกลุ่มพูดคุยแสดงความคิดเห็นกันมากขึ้น

ในช่วงสุดท้ายของการเข้ากลุ่มครั้งนี้ ผู้นำกลุ่มสรุปสิ่งที่ได้ร่วมกันดำเนินการมาตั้งแต่ต้น และเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มถามข้อสงสัย ขอบขอบคุณที่ทุกคนให้ความร่วมมือ และนัดหมายการเข้ากลุ่มในครั้งต่อไป

ครั้งที่ 2 การพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคม วันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ.2559 เวลา 14.00 - 15.30 น.

ผู้นำกลุ่มมาก่อนเพื่อจัดเตรียมสถานที่และดูแลความเรียบร้อย สมาชิกกลุ่มเริ่มทยอยกันมาคนที่มาถึงก่อนเลือกที่นั่งเดิม มีเสียงพูดคุยหยอกล้อกัน เมื่อมาครบแล้วทุกคนนั่งประจำที่เดิมเหมือนการเข้ากลุ่มครั้งที่แล้ว ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทายเรียกชื่อสมาชิกกลุ่มทีละคน และสอบถามในเรื่องที่สนทนากันในครั้งที่แล้ว พร้อมทั้งทบทวนพันธะสัญญาของกลุ่มที่ได้ตกลงร่วมกัน

ผู้นำกลุ่มเริ่มต้นโดยใช้เทคนิคการถาม ให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็นว่ารู้จักใครบ้างที่ช่วยเหลือสังคม ทุกคนตอบเป็นเสียงเดียวว่า "พี่ตูน บอดี้แสลม" ในการวิ่งจัดหาทุนให้กับโรงพยาบาลบางสะพาน ซึ่งได้เงินบริจาคถึง 70 ล้านบาท ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคการแสดงตัวแบบโดยให้สมาชิกกลุ่มดูภาพเหตุการณ์การอุทิศตัวช่วยเหลือสังคมของบุคคลต่างๆ ในอดีตและปัจจุบัน สมาชิกกลุ่มคนหนึ่ง (นก) ได้แสดงความคิดเห็นจากภาพว่าเป็นเรื่องน่าตื่นเต้นที่ได้ช่วยเหลือสังคม สมาชิกอีกคน (พิม) บอกว่ามีแรงบันดาลใจอะไรที่ทำให้คนเหล่านี้อุทิศตัวได้ขนาดนี้ ผู้นำกลุ่มอธิบายถึงความหมายของพฤติกรรมเอื้อสังคม รูปแบบการแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมใน 5 รูปแบบ และปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมทั้ง 4 ปัจจัยเชิงเหตุ

ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคการถามและการทวนความเป็นระยะๆ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มติดตามเนื้อหาอย่างต่อเนื่อง และค้นหาตัวอย่างของพฤติกรรมเอื้อสังคมจากข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ โดยให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็นในข่าวที่ตนเองได้เลือกตัดมา มีการแสดงความคิดเห็นกันอย่างกว้างขวาง เช่น สมาชิกกลุ่มคนหนึ่ง (แบงค์) เลือกข่าวการบริจาคสิ่งของช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยทางภาคใต้ ซึ่งบ้านของแบงค์อยู่ที่สุราษฎร์ธานีและโดนน้ำท่วมด้วย เพื่อนสมาชิกคนอื่นๆ ต่างแสดงความเห็นใจและให้กำลังใจกับแบงค์ให้น้ำลดโดยเร็ว โดยน้ำเสียงและแววตาของสมาชิกกลุ่มที่ให้กำลังใจกับแบงค์ที่บ้านถูกน้ำท่วมนั้น เป็นน้ำเสียงที่จริงใจและเห็นอกเห็นใจ

ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคจิตนาการโดยให้สมาชิกกลุ่มหลับตาคิดถึงพฤติกรรมเอื้อสังคมที่ได้ทำในอดีต พฤติกรรมเอื้อสังคมที่ได้ละเลยในอดีตและหากย้อนอดีตไต่อยากจะกลับไปทำ และพฤติกรรมเอื้อสังคมที่ตั้งใจจะทำในอนาคต ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มจดบันทึกสิ่งที่อยู่ในจินตภาพลงในใบงานและบอกสิ่งที่ตนเองบันทึกให้สมาชิกคนอื่นฟัง สมาชิกกลุ่มคนหนึ่ง (อัน) บอกว่า "ถ้าย้อนอดีตได้ก็จะได้ไม่ขาดเรียน ฉะนั้นสิ่งที่ตั้งใจจะทำคือปฏิบัติตามกฎระเบียบของวิทยาลัย มาเรียนทุกวันและไม่เข้าสาย" สมาชิกกลุ่มอีกคนหนึ่ง (ไนท์) บอกว่า "คิดถึงเวลาที่แม่บอกให้ช่วยล้างจาน แต่ตัวเองก็ไม่ได้ทำ อยากจะกลับไปทำ ตั้งใจว่าเย็นนี้จะกลับไปช่วยแม่ล้างจาน" ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มได้ฝึกทักษะการช่วยเหลือผู้อื่นด้วยการบันทึกขั้นตอนลงในใบงานอย่างเป็นระบบ และแจกที่ฉันทหนังสือ "พฤติกรรมเอื้อสังคม" ให้ไว้ติดตัวสมาชิกกลุ่มเพื่อทบทวนความหมายและตระหนักรู้ถึงพฤติกรรมเอื้อสังคม พร้อมทั้งให้การบ้านกับสมาชิกกลุ่มไปปฏิบัติพฤติกรรมเอื้อสังคม 1 อย่างจาก 5 รูปแบบ โดยทำกับใคร (Who) ที่ไหน (Where) เมื่อไร (What) และอย่างไร (How) แล้วให้กลับมารายงานในครั้งต่อไป

ก่อนปิดกลุ่ม ผู้นำกลุ่มสอบถามสมาชิกกลุ่มถึงความรู้สึกและสิ่งที่ได้รับจากการเข้ากลุ่มครั้งนี้ และกล่าวขอบคุณที่ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี พร้อมทั้งนัดหมายวันเวลาและสถานที่สำหรับการเข้ากลุ่มในครั้งต่อไป

ครั้งที่ 3 การพัฒนาด้านการช่วยเหลือ วันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ.2559 เวลา 14.00 - 15.30 น.

วันนี้สมาชิกกลุ่มมาช้ากว่าเวลานัดหมายประมาณ 10 นาที สมาชิกกลุ่มคนหนึ่ง (ไนท์) ไปตามเพื่อนอีก 2 คน (นก และแบงค์) เมื่อสมาชิกมาพร้อมหน้ากัน ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทายสมาชิกกลุ่มและทบทวนถึงพันธะสัญญาที่ได้ตกลงร่วมกัน และขอความร่วมมือให้มาตรงเวลาในครั้งต่อไป ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนบอกถึงพฤติกรรมเอื้อสังคมที่ได้ปฏิบัติเป็นการบ้าน แบงค์บริจาคเงิน 20 บาทให้ขอทาน เพ็รส์ช่วยคนแก่ขึ้นรถขึ้นสะพาน พิมและทิมแบ่งขนมให้เพื่อน พลัศฎบ้าน รีดผ้าแบ่งเบาภาระให้แม่ นกให้ที่นั่งบนรถโดยสารแก่คนชรา ไนท์ช่วยเพื่อนทอถาวรชาติเพื่อเตรียมสอบ และอ้นยกหม้อข้าวจากตึกไปอีกตึกแทนเพื่อน ผู้นำกลุ่มทบทวน 5 รูปแบบของพฤติกรรมเอื้อสังคม และอธิบายเพิ่มเติมถึงปัจจัยเชิงสาเหตุด้านต่างๆที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคมให้กับสมาชิกกลุ่ม

ผู้นำกลุ่มบอกถึงวัตถุประสงค์ของการเข้ากลุ่มครั้งนี้เพื่อพัฒนาด้านการช่วยเหลือ แล้วให้สมาชิกกลุ่มดูภาพเหตุการณ์และคลิปพฤติกรรมการช่วยเหลือ มีการอภิปรายในกลุ่มอย่างหลากหลายถึงรูปแบบต่างๆของการช่วยเหลือ ซึ่งสมาชิกกลุ่มได้ยกตัวอย่างมาจากประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ผู้นำกลุ่มอธิบายถึงรูปแบบของการช่วยเหลือซึ่งมี 4 รูปแบบ พร้อมยกตัวอย่างประกอบ จากนั้นให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็นว่ามีปัจจัยด้านใดบ้างที่มากกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมการช่วยเหลือโดยใช้คลิปที่เพิ่งได้ดูเป็นกรณีศึกษา สมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่บอกว่าช่วยเพราะสงสาร บางคนบอกว่าช่วยเพราะเป็นหน้าที่ตามคุณธรรมจริยธรรม สมาชิกกลุ่มคนหนึ่ง (ไนท์) แย้งว่า "นักศึกษาเทคโนโลยีช่วยคนพิการข้ามถนนเพราะต้องการถ่ายคลิปลงในยูทูบ" ส่วนสมาชิกกลุ่มอีกคนหนึ่ง (พิม) เสริมว่า "นักศึกษาเทคโนโลยีร่วมมือช่วยกันเป็นกลุ่ม บางคนโบกรถให้หยุด ที่เหลือพุงคนพิการข้ามถนน ถ้าตัวคนเดียวคงไม่ช่วย" ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคการสรุปความสรุปถึงปัจจัยเชิงเหตุในรูปแบบต่างๆที่มีต่อพฤติกรรมการช่วยเหลือ โดยยกตัวอย่างพฤติกรรมเอื้อสังคมของแบงค์ที่บริจาคเงิน 20 บาทให้ขอทาน ซึ่งอาจทำเพื่อคำชมเชย หรือกลัวโดนตำหนิว่าใจดำ หรือทำเพื่อความสบายใจของตนเอง สมาชิกกลุ่มคนหนึ่ง (นก) ให้ความเห็นว่า "ผมเองก็เคยเดินผ่านไป และต้องย้อนกลับมาบริจาคเงินให้ขอทาน เพราะสงสาร มันไม่สบายใจหากไม่ได้ช่วย"

ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคการแสดงตัวแบบ โดยให้สมาชิกกลุ่มดูคลิป "ทำของตกทดลองใจคน" และวิเคราะห์ถึงปัจจัยเชิงเหตุด้านประโยชน์ส่วนตนที่บางคนช่วยเก็บของ บางคนไม่ช่วยแต่เดินผ่านไป พิมบอกว่า "คนที่ไม่ช่วยอาจเป็นเพราะอาย ไม่กล้า" ไนท์บอกว่า "คนที่ช่วยอาจเป็นเพราะกลัวโดนตำหนิว่าแล้งน้ำใจ" นกบอกว่า "มีบางคนที่ยังเลอยู่แต่สุดท้ายก็ช่วย อาจเป็นเพราะทำเพื่อความสบายใจ" แบงค์บอกว่า "คนที่ไม่ช่วยเพราะไม่มีคำตอบแทนให้" ผู้นำกลุ่มใช้การแสดงบทบาทสมมติโดยให้สมาชิกกลุ่มได้เลียนแบบพฤติกรรมช่วยเก็บของตกของตัวแบบ เพื่อเป็นการฝึกการช่วยเหลือ และใช้เทคนิคการซักซ้อมบทบาทด้วยการแสดงบทบาทจำลองการช่วยคนตาบอดข้ามถนน การปลอบใจเพื่อนที่กำลังเสียใจ การให้ที่นั่งบนรถโดยสารแก่ผู้สูงอายุหรือผู้ที่อ่อนแอกว่า โดยที่การแสดงพฤติกรรมการช่วยเหลือนั้นต้องทำด้วยความกล้าหาญแทนความกลัวจากการถูกวิพากษ์วิจารณ์และการตำหนิครหานินทาของผู้อื่น แล้วให้สลับบทบาทกันและเพิ่มความเข้มข้นของ

สถานการณ์ ผู้นำกลุ่มให้ข้อมูลย้อนกลับพร้อมทั้งใช้เทคนิคการเสริมแรงด้วยการให้กำลังใจ แล้วใช้เทคนิคการหยุดความคิดเพื่อลดสิ่งเร้าที่ไม่พึงปรารถนา เช่น ความไม่สบายใจ และความกังวลใจ โดยให้สมาชิกกลุ่มหลับตานึกถึงภาพการช่วยเหลือของตนเองที่ทำเพราะความกลัว ความไม่สบายใจ หรือเพราะความกังวลใจอย่างไม่มีเหตุผล แล้วผู้นำกลุ่มพูดเสียงดังว่า "หยุด" พร้อมกับปรบมือดัง 1 ครั้ง เพื่อหยุดความคิดของสิ่งเร้าที่ไม่พึงปรารถนา

ฟลัคได้ยกตัวอย่างของตนเองที่สละที่นั่งบนรถโดยสารให้กับนักเรียนหญิง แต่เธอไม่นั่ง จึงทำให้ฟลัคประหม่าอายและไม่สบายใจ และอาศัยเทคนิคดังกล่าวทำให้ลดความประหม่าอายและความไม่สบายใจได้ ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคการให้การบ้าน เป็นแบบบันทึกการช่วยเหลือเป็นการบ้านให้กับสมาชิกกลุ่ม โดยหาโอกาสที่จะแสดงการช่วยเหลือ และบันทึกถึงปัจจัยเชิงเหตุของการช่วยเหลือนั้นๆ ระบุด้านที่ บุคคล วันเวลา กิจกรรมที่เกิดขึ้นก่อน และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นตามมา แล้วนำกลับมารายงานในการทำกลุ่มครั้งต่อไป

ก่อนปิดกลุ่ม ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันสรุปรูปแบบของการช่วยเหลือ และสิ่งที่ได้เรียนรู้ในเรื่องปัจจัยเชิงเหตุของการช่วยเหลือ และช่วยกันประเมินการเข้ากลุ่มในครั้งนี้ สมาชิกกลุ่มต่างเห็นว่าได้รับประโยชน์อย่างมากที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านการแสดงพฤติกรรมช่วยเหลือ ผู้นำกลุ่มสังเกตว่าการเข้ากลุ่มครั้งนี้มีการแสดงความคิดเห็นและเปิดเผยเรื่องราวของตนเองมากขึ้น มีความร่วมมือกัน และสัมพันธ์ภาพภายในกลุ่มพัฒนาไปอย่างแนบแน่น ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคการเสริมแรงให้กำลังใจสมาชิกกลุ่มนำสิ่งที่ได้รับในการเข้ากลุ่มครั้งนี้ไปใช้ในการดำเนินชีวิต กล่าวขอบคุณสมาชิกกลุ่มทุกคน และนัดหมายวันเวลา พร้อมขอความร่วมมือในการมาให้ตรงเวลาในครั้งต่อไป

ครั้งที่ 4 การพัฒนาด้านการช่วยเหลือในกลุ่ม วันที่ 27 ธันวาคม พ.ศ.2559 เวลา 14.00 - 15.30 น.

ผู้นำกลุ่มมาถึงก่อนเพื่อเตรียมความพร้อม ทุกคนมาพร้อมกันตรงเวลานัดหมายและนั่งในที่เดิมวนตามเข็มนาฬิกาเริ่มจากผู้นำกลุ่ม นก แบล็ค ไนท์ เฟิร์ส อั้น ทิม ฟิม และฟลัค ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทายและถามสมาชิกกลุ่มว่าวันนี้มีอะไรที่แปลกตาไป นกบอกว่า "ฟลัคเพิ่งตัดผมมาใหม่" ฟลัคบอกว่า "เดี๋ยวจะมีการตรวจผมจากครูฝ่ายปกครอง" ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคการเชื่อมโยงนำประเด็นเรื่องการตัดผมให้ถูกต้องตามระเบียบของทางวิทยาลัยเป็นการปฏิบัติตามปทัสสถาน ซึ่งเป็นการแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมในรูปแบบหนึ่ง แล้วให้สมาชิกกลุ่มรายงานถึงการบ้านของการเข้ากลุ่มครั้งที่แล้ว ซึ่งเป็นแบบบันทึกการช่วยเหลือ ฟลัคเล่าว่าได้ช่วยคนขับมอเตอร์ไซด์บีคี่ไบค์ล้มบนถนน ซึ่งคนขับตัวเล็กเหมือนไนท์ รถมอเตอร์ไซด์คันใหญ่มาก ตนเองจึงพยุงรถขึ้นและนั่งคร่อมเข็นมาข้างทาง อั้นพูดแทรกขึ้นมาว่า "ขับเป็นหรือเปล่า" ฟลัคพูดสวนแบบมีน้ำเสียงขึ้นมากันที่ว่า "เราก็คือตัวใหญ่ เข็นได้สบายอยู่แล้ว" สมาชิกกลุ่มบางคนหัวเราะ ทำให้บรรยากาศลดความตึงเครียดผ่อนคลายไปในทางที่ดีขึ้น ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มบอกถึงข้อเสนอแนะและสิ่งที่ต้องการปรับปรุงเพื่อให้งานทำกลุ่มในครั้งนี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้นำกลุ่มเริ่มต้นการทำกลุ่มโดยให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมกลุ่มของกลุ่มต่างๆ เช่น กลุ่มบีบอย กลุ่มเด็กแว้น กลุ่มคอสเพลย์ และกลุ่ม 8 พลังความดี ซึ่งเป็นชื่อกลุ่มที่สมาชิกกลุ่มได้ตั้งไว้ใน การเข้ากลุ่มครั้งแรก จากนั้นให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนบอกว่าค่านิยมกลุ่ม 8 พลังความดีมีผลกับตนเองอย่างไร เฟิร์สบอกว่าทำให้ตัวเองมีความเป็นกันเองหยอกล้อกับคนอื่นได้ ส่วนสมาชิกกลุ่มคนอื่น ๆ สรุปได้ดังนี้ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นมากขึ้น (ไนท์) มีความสามัคคี (นก) ตรงต่อเวลา (ทิม) ให้ความร่วมมือ (พิม) ไม่ทอดทิ้งกัน (อัน) เสียสละ (แบงค์) และเปิดเผย กล้าแสดงความคิดเห็น (พลุค) ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มทำกิจกรรมการฝึกสร้างค่านิยมกลุ่ม และอธิบายเพิ่มเติมถึงคุณลักษณะของค่านิยมกลุ่ม ได้แก่ การปรับตัวให้สอดคล้องกับกลุ่ม มีความผูกพันต่อกลุ่มเสมือนครอบครัว และให้ความสำคัญกับกลุ่มมากกว่าตนเอง แล้วให้สมาชิกกลุ่มนำคุณลักษณะเหล่านี้มาใส่ในชีวิตประจำวัน เช่น ช่วยกันทำเวรซอปปเสมือนครอบครัว (อัน) ช่วยงานกลุ่มประกอบเครื่องยนต์โดยปรับตัวให้สอดคล้องกับกลุ่ม (เฟิร์ส) เลื่อนฐานะส่วนตัวออกไปเพื่อทำโครงการกลุ่มก่อน (นก) เป็นต้น ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคการตั้งคำถามของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบโซลูชันโฟกัส โดยให้สมาชิกกลุ่มเล่าถึงประสบการณ์ของตนเองเกี่ยวกับการช่วยเหลือในกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นในกลุ่มเพื่อน กลุ่มห้อง กลุ่มกีฬา กลุ่มชมรม กลุ่มโครงการ และปัญหาที่เกิดขึ้นในกลุ่ม จนตนเองไม่อยากจะช่วยเหลือในกลุ่มต่อไป จากนั้นใช้เทคนิคคำถามข้อยกเว้นเพื่อทำให้สมาชิกกลุ่มเห็นว่าบางครั้งปัญหาไม่ได้เกิดขึ้นหรือเกิดขึ้นแต่ไม่รุนแรง และดึงพลังและทรัพยากรที่มีอยู่ในตัวสมาชิกกลุ่มในการหาทางออกใหม่ๆ ให้กับปัญหา ผู้นำกลุ่มใช้เกมลากเส้นบรรจบครบ 9 จุด เพื่อให้สมาชิกกลุ่มฝึกคิดนอกกรอบในการแก้ปัญหา ผู้นำกลุ่มสังเกตว่าไม่มีสมาชิกกลุ่มคนใดสามารถแก้ปัญหาเกมได้ เพราะทุกคนคิดลากเส้นในกรอบสี่เหลี่ยมเท่านั้น ผู้นำกลุ่มจึงบอกเป็นนัยให้वालองลากเส้นนอกกรอบ สมาชิกกลุ่มบางคนเริ่มทำได้และบอกต่อกันจนทำสำเร็จทุกคน แล้วใช้เทคนิคคำถามลำดับขั้น โดยให้สมาชิกกลุ่มทำแบบประเมินลำดับขั้น ให้คะแนนกับตัวเองในเรื่องของการปรับตัวให้สอดคล้องกับกลุ่ม การมีความผูกพันต่อกลุ่มเสมือนครอบครัว และการให้ความสำคัญกับกลุ่มมากกว่าตนเอง คะแนนที่ได้โดยเฉลี่ยอยู่ที่ 8-9 จาก 10 คะแนนเต็ม

ก่อนยุติกลุ่ม ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มแสดงความเห็นในเรื่องของค่านิยมกลุ่มที่มีต่อการแสดงพฤติกรรมความช่วยเหลือในกลุ่ม แล้วใช้เทคนิคการเสริมแรงให้กำลังใจกับสมาชิกกลุ่มนำสิ่งที่ได้รับจากการเข้ากลุ่มครั้งนี้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันโดยการให้ความช่วยเหลือในกลุ่ม จากการประเมินความร่วมมือของสมาชิกกลุ่มในการแสดงความคิดเห็นและการทำกิจกรรม มีการให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี กล้าที่จะแสดงความคิดเห็น ตั้งใจฟัง ช่วยเสนอแนวทางการแก้ปัญหาให้เพื่อน ทำกิจกรรมครบถ้วน บรรยากาศมีความเป็นกันเองและช่วยเหลือกัน ผู้นำกลุ่มกล่าวขอบคุณทุกคน นัดหมายวันเวลาและสถานที่ในการเข้ากลุ่มในครั้งต่อไป

ครั้งที่ 5 การพัฒนาด้านการแบ่งปัน วันที่ 29 ธันวาคม พ.ศ.2559 เวลา 14.00 - 15.30 น.

วันนี้พบกับแบ่งปันมาถึงก่อนเวลาประมาณ 10 นาที ผู้วิจัยจึงชวนคุยถึงเรื่องการเดินทางมาเรียนกันอย่างไรและความปลอดภัยจากการถูกตักทำร้ายจากต่างสถาบัน เมื่อสมาชิกกลุ่มที่เหลือมาครบตามเวลาที่นัดหมายไว้ ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทายสร้างสัมพันธ์ภาพและใช้เทคนิคการเสริมแรงโดยให้คำชมเชยที่มาตรงเวลากันทุกคน จากนั้นทบทวนเนื้อหาของการทำกลุ่มครั้งที่แล้วเกี่ยวกับเรื่องความเอื้อเฟื้อ พลั้คยกมือขอเล่าเรื่องที่ได้อะไรช่วยเหลือผู้โดยสารที่กำลังจะเป็นลมบนรถโดยสารประจำทาง ผู้นำกลุ่มจึงใช้เทคนิคการเชื่อมโยงนำเรื่องของพลั้คเป็นตัวอย่างของการช่วยเหลือในภาวะฉุกเฉิน แล้วให้สมาชิกกลุ่มทำแบบประเมินความเห็นอกเห็นใจ ซึ่งจากการแปลผลส่วนใหญ่อยู่ในระดับ 3 มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นปานกลาง

ผู้นำกลุ่มอธิบายถึงลักษณะและความหมายของการแบ่งปัน แล้วให้สมาชิกกลุ่มเล่าการแบ่งปันของตนเองพร้อมยกตัวอย่างในชีวิตประจำวัน เช่น แบ่งขนมให้เพื่อน ให้เงินยืมเพื่อน ยืมสิ่งของ จากนั้นใช้เทคนิคการถามเพื่อให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็นถึงปัจจัยเชิงเหตุของการแบ่งปัน ในที่บอกว่า "กลัวเพื่อนว่ากินคนเดียว" ฟืมบอกว่า "แบ่งให้เพื่อนกิน กินกันหลายคนอร่อยกว่าคนเดียว" อันบอกว่า "แบ่งไปบ้างให้สุนัขเพราะสงสาร" นกบอกว่า "ให้เพื่อนยืมมอเตอร์ไซด์เป็นบางครั้ง ไม่งั้นจะโดนไล่ออกจากกลุ่ม" ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคการสรุปความ สรุปถึงปัจจัยเชิงเหตุของการแบ่งปันที่อาจมาจากการหลีกเลี่ยงการลงโทษตนเอง หรือมาจากความสงสารเห็นอกเห็นใจ

ผู้นำกลุ่มแสดงแผ่นการ์ดโปสเตอร์ของ 8 คำคุณลักษณะของความเห็นอกเห็นใจ ได้แก่ ตื่นเต้นใจ อบอุ่น ใจอ่อน อ่อนโยน เวทนา สงสาร สะเทือนใจ และห่วงใย แล้วถามสมาชิกกลุ่มว่ามีความรู้สึกในแต่ละคำมากน้อยเพียงใด เฟิร์สถามว่า "ตื่นเต้นใจเป็นอย่างไร" ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็น นกบอกว่า "มันรู้สึกเหมือนว่าดีใจมาก ๆ จนกลายเป็นตื่นเต้นใจ" อันบอกว่า "เวลาตื่นเต้นใจแล้วน้ำตามันจะไหล" จากนั้นผู้นำกลุ่มอธิบายแต่ละคำคุณลักษณะและให้สมาชิกกลุ่มพูดถึงประสบการณ์ที่มีกับความรู้สึกดังกล่าว ฟืมบอกว่า "เวทนาเวลาเห็นสุนัขโดนรถชน" พลั้คบอกว่า "ไม่ชอบคำว่าสะเทือนใจ มันไม่ใช่เด็กช่าง" ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคการทำให้กระจ่างอธิบายถึงความเห็นอกเห็นใจเป็นความรู้สึกที่มีอยู่ในธรรมชาติของมนุษย์ทุกคนไม่ว่าจะเป็นเด็กสายสามัญหรือสายช่างก็ตาม หากไม่มีความเห็นอกเห็นใจ คนในสังคมก็จะมีแต่ความเห็นแก่ตัว ไม่มีความเอื้ออาทรให้กันและกัน แล้วผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคจินตภาพโดยให้สมาชิกกลุ่มใช้จินตนาการสร้างภาพจากคำคุณลักษณะทั้ง 8 คำ ช่วยกันแต่งเป็นนิทานเรื่องการแบ่งปันให้จบ

จากนั้นใช้เทคนิคการซักซ้อมบทบาทโดยให้สมาชิกกลุ่มซักซ้อมบทบาทจากเรื่องนิทานการแบ่งปันที่ได้ช่วยกันแต่งขึ้นมา เพื่อได้ถ่ายทอดความรู้สึกเห็นอกเห็นใจในคุณลักษณะต่าง ๆ ออกมา ณ ปัจจุบัน (Here and now) ในการแสดงพฤติกรรมกรรมการแบ่งปัน ในระหว่างนี้ผู้นำกลุ่มสังเกตว่าอันมีดวงตาที่แดงเหมือนจะร้องไห้ อันบอกว่าสงสารสุนัขจรจัดที่อยู่ในโรงเรียน และตั้งใจว่าจะซื้อไก่ปิ้งให้มันวันละ 1 ไ้ ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคเสริมแรงให้กำลังใจอันในการมีเมตตากับสัตว์ ซึ่งเป็นการแสดงออกอย่างหนึ่งของพฤติกรรมเอื้อสังคม ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคการพูดรอบวง โดยสมาชิกกลุ่มวนกันพูดต่อหน้าเพื่อน ๆ ให้ครบรอบวงด้วยประโยค "มันแบ่งปันด้วยความรู้สึกตื่นเต้นใจ" และเปลี่ยนเป็น "ฉันแบ่งปันด้วยความรู้สึกตื่นเต้นใจ" จนครบทั้ง 8 คำคุณลักษณะของความเห็นอกเห็นใจ โดยผู้นำกลุ่มอธิบายให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างการใช้ "มัน" และ "ฉัน" ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความตระหนักถึงการแบ่งปันด้วยความเห็นอกเห็นใจ

ผู้นำกลุ่มอธิบายให้สมาชิกกลุ่มเข้าใจว่าการจะเกิดความเห็นอกเห็นใจได้ ต้องมีการรับรู้และความสามารถในการเข้าใจทัศนะผู้อื่นก่อน แล้วใช้กิจกรรมวาดภาพโดยให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนวาดภาพบนกระดาษของตนเองก่อน แล้วส่งให้สมาชิกกลุ่มคนอื่นวาดภาพอะไรก็ได้ลงบนกระดาษของตนต่อไปจนครบ จากนั้นให้สมาชิกกลุ่มบอกความรู้สึกเกี่ยวกับภาพวาดบนแผ่นกระดาษของตนเอง ฟลุ๊ค บอกว่า "ชอบภาพวาดคนยืนถ่ายรูปด้วยกล้อง" ซึ่งภาพนี้นักเป็นคนวาด ฟลุ๊คมีความสามารถเข้าใจทัศนะของนก อันชอบภาพวาดเบ็ดตกปลา ซึ่งทิมเป็นคนวาดภาพนี้ แสดงว่าอันมีความสามารถเข้าใจทัศนะของทิม เป็นต้น ผู้นำกลุ่มทบทวนการสร้างสัมพันธ์ภาพตามแนวคิดของโรเจอร์ให้กับสมาชิกกลุ่ม เพื่อที่จะสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นด้วยความเห็นอกเห็นใจ

ก่อนยุติกลุ่ม ผู้นำกลุ่มให้การบ้านแก่สมาชิกกลุ่ม ได้แก่ การฝึกทักษะการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นก่อนการแบ่งปัน แล้วกลับมารายงานสิ่งที่ได้ฝึกในการเข้ากลุ่มครั้งต่อไป ผู้นำกลุ่มกล่าวขอบคุณสมาชิกกลุ่มทุกคนที่ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี และนัดหมายเวลาและสถานที่ในการเข้ากลุ่มครั้งต่อไป

ครั้งที่ 6 การพัฒนาด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล วันที่ 3 มกราคม พ.ศ.2560 เวลา 14.00 - 15.30 น.

ผู้นำกลุ่มมาก่อนเวลานัดหมายเพื่อเตรียมความพร้อม สมาชิกกลุ่มทยอยกันมาจนครบ ผู้นำกลุ่มสังเกตเห็นมีคราบสีดำติดอยู่ที่มือของสมาชิกกลุ่มเกือบทุกคน เฟิร์สบอกว่า "พวกเราเพิ่งฝึกถอดประกอบเครื่องยนต์ รับผิดชอบต่อมือเพื่อมาให้ทันการทำกลุ่ม" ผู้นำกลุ่มกล่าวขอบคุณทุกคนที่มีความกระตือรือร้นและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี แล้วให้สมาชิกกลุ่มรายงานถึงการบ้านเรื่องการฝึกทักษะการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นก่อนการแบ่งปัน ไนท์เล่าว่าที่โต๊ะอาหารสังเกตเห็นเพื่อนบ่นอาหารที่โรงเรียนไม่อร่อย เข้าใจความรู้สึกของเพื่อนที่ต้องทนกิน จึงแบ่งกับข้าวที่ตนเองนำมาจากบ้านให้เพื่อนทานด้วย สมาชิกกลุ่มคนหนึ่งพูดเสริมถึงเรื่องอาหารโรงเรียน จึงทำให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์จนผู้นำกลุ่มต้องหยุดประเด็นเรื่องอาหารโรงเรียน และให้กำลังใจสมาชิกกลุ่มหาโอกาสที่จะแบ่งปันสิ่งที่เรามีให้กับคนรอบข้าง ซึ่งทำให้เรามีพฤติกรรมเอื้อสังคมสูงขึ้น

ผู้นำกลุ่มอธิบายถึงความหมายและรูปแบบของการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล และให้สมาชิกกลุ่มได้เล่าประสบการณ์ของการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล ทิมพูดว่า "เคยร่วมงานบวชนาคของน้า" นกพูดว่า "เคยไปร่วมงานเดินวิ่งการกุศลที่โรงเรียนเก่าจัด" ฟลุ๊คพูดว่า "คิดอยากจะเป็นอาสาสมัคร น่าจะตื่นเต้นดี" ไนท์พูดว่า "เคยไปงานทอดกฐินกับป้า ฟังพระเทศน์จนหลับคาศาลา" ฟิมพูดว่า "เคยร่วมกิจกรรมปลูกป่าที่โรงเรียนเดิมจัดที่อุดรธานี" แล้วใช้เทคนิคการสรุปความ สรุปให้สมาชิกกลุ่มเข้าใจถึงความหมายและรูปแบบของการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล

ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคการสร้างความรู้ในตนเอง เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดความรู้ตระหนักถึงความสำคัญของการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล โดยตั้งคำถามในลักษณะของการดำเนินชีวิตประจำวันที่มี 2 ข้อที่ต้องเลือกข้อใดข้อหนึ่ง เพื่อให้สมาชิกกลุ่มคิดไตร่ตรองและแสดงความ

คิดเห็น ซึ่งทำให้เกิดความตระหนักรู้ในคุณค่าของการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิค อธิบายและความรับผิดชอบ โดยอธิบายถึงความหมายของทั้งสองคำ และให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็น ทั้งนี้เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถร่วมกิจกรรมการกุศลด้วยความสมัครใจ และด้วยความ รับผิดชอบด้านมนุษยธรรม จากนั้นให้สมาชิกกลุ่มเรียนรู้ถึงความรับผิดชอบจากการเลือกด้วยใจ อิสระของตนเอง โดยทำใบงานที่ 11 เรื่องการยอมรับผิดชอบต่อสิ่งที่ได้เลือก

ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคความโดดเด่นและสัมพันธภาพ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถร่วม กิจกรรมการกุศลด้วยสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น ผู้นำกลุ่มอธิบายถึงความจำเป็นที่มนุษย์ต้องมี สัมพันธภาพกับผู้อื่นโดยสร้างขึ้นจากพื้นฐานอัตลักษณ์ของตนเอง ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มเขียน คุณลักษณะของตนเอง 5 อย่าง แล้วบอกคุณลักษณะเด่นที่สุด พิมพ์ชอบทานข้าวผัดกับต้มยำกุ้ง ทิม ชอบเล่นโทรศัพท์ นกชอบเล่นฟุตบอลเป็นชีวิตจิตใจ อันเชียวชาญเรื่องรองเท้า เฟอร์นิเจอร์ นวนิยายได้เป็นวันๆ ไนท์เป็นคนที่ชอบลี้มว้างของไว้ ฟลุคชอบมอเตอร์ไซด์บิ๊กไบค์ แล้วให้สมาชิก กลุ่มคิดว่าจะนำเอาคุณลักษณะเด่นของตนเองสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้อย่างไร เช่น ฟลุคบอกว่า "มีชมรมบิ๊กไบค์ เคยเข้าไปพูดคุยกับพี่ๆในชมรม รู้สึกสนุกมากและเป็นกันเองทั้งๆที่ไม่ได้รู้จักกันมา ก่อน" ส่วนอันบอกว่า "ถ้าคุยเรื่องรองเท้ากับคนที่สนใจเหมือนกัน จะรู้สึกสนิทมาก" พิมพ์บอกว่า "ไป เกี่ยวกับเพื่อนที่ชอบทานอะไรเหมือนกัน จะรู้สึกสนิทมากกว่าเพื่อนที่ชอบแตกต่างกันออกไป" ผู้นำกลุ่มอธิบายเทคนิคการสร้างสัมพันธภาพ ได้แก่ การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข ความจริงใจ และ ความเห็นอกเห็นใจ แล้วให้สมาชิกกลุ่มลองยกตัวอย่าง เช่น นกบอกว่า "ต้องให้ตั้งค์ผมก่อน ถึงจะ ยอมรับเป็นเพื่อน แบบนี้เป็นสัมพันธภาพแบบมีเงื่อนไข"

ผู้นำกลุ่มอธิบายความหมายของความเอื้อเฟื้อ แล้วให้ดูคลิปความเอื้อเฟื้อ โดยใช้ เทคนิคความเงียบคือดูแบบไม่มีเสียง ผู้นำกลุ่มสังเกตถึงความตั้งใจดูของสมาชิกกลุ่มเพราะไม่มี เสียงพูดคุยกันเลย และให้ดูอีกครั้งแบบมีเสียง แล้วใช้เทคนิคการสลับกันโดยให้สมาชิกกลุ่มแสดง บทบาทตรงกันข้ามกับความเอื้อเฟื้อในคลิป เฟอร์สาสาแสดงฉากกระถางต้นไม้ ฟลุคและพิมพ์แสดง ฉากรถเข็น ครั้งแรกไม่ช่วยและครั้งที่สองช่วยแบบในคลิป โดยมีสมาชิกกลุ่มคนหนึ่ง (นก) ร้องเป็น เสียงดนตรีประกอบขึ้นมาเองเหมือนในคลิป ซึ่งการแสดงบทบาทตรงกันข้ามจะช่วยให้สมาชิกกลุ่มมี ความตระหนักรู้ในคุณค่าของความเอื้อเฟื้อมากขึ้น ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคการทำให้เกิดความกระจำ อธิบายถึงการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศลที่ทำความเอื้อเฟื้อ ไม่หวังผลตอบแทนใดๆ ทำให้การเข้า ร่วมกิจกรรมการกุศลนั้นมีคุณค่าและยั่งยืน

ก่อนยุติกลุ่ม ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคการสรุป กล่าวสรุปถึงการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศลด้วย ความเอื้อเฟื้อ โดยไม่หวังผลตอบแทนใดๆ ก็จะส่งผลให้สมาชิกกลุ่มมีพฤติกรรมเข้าร่วมกิจกรรมการ กุศลสูงขึ้นด้วย และการที่จะเกิดเช่นนี้ได้ก็ต้องมีความตระหนักรู้ในตนเอง มีอิสรภาพที่จะเลือก กระทำและรับผิดชอบต่อการกระทำที่ได้เลือก และมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น ผู้นำกลุ่มนัดหมายวัน เวลาและสถานที่ในการเข้ากลุ่มครั้งต่อไป

ครั้งที่ 7 การพัฒนาด้านการให้ความร่วมมือ วันที่ 7 มกราคม พ.ศ.2560 เวลา 14.00 - 15.30 น.

ก่อนเริ่มต้นการทำกลุ่ม มีสมาชิกกลุ่ม 2-3 คนมาถึงก่อน มีเสียงพูดคุยกันเบาๆ ส่วนที่เหลือไปทำธุระส่วนตัว เมื่อถึงเวลานัดหมายสมาชิกกลุ่มนั่งประจำที่ครบทุกคน มีข้อสังเกตเห็นว่าทีมไม่ได้นั่งติดกับพื้เหมือนทุกครั้งที่ผ่านมา ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทาย และให้สมาชิกกลุ่มบอกถึงข้อเสนอแนะและสิ่งที่ต้องการปรับปรุงเพื่อให้การทำกลุ่มในครั้งนี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้นำกลุ่มเริ่มต้นกลุ่มโดยแบ่งสมาชิกกลุ่มออกเป็น 2 กลุ่มระดมสมองเพื่อระบุดึงความหมายและรูปแบบของการให้ความร่วมมือ แล้วนำเสนอผลการระดมสมอง ผู้นำกลุ่มอธิบายเพิ่มเติมถึงความหมายของการให้ความร่วมมือ ซึ่งแสดงออกได้ด้วยการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม ให้ความร่วมมือกับการร้องขอของบุคคลอื่น และปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่มโดยมีเป้าหมายเดียวกัน จากนั้นให้สมาชิกกลุ่มนำเสนอการแสดงออกทั้ง 3 ลักษณะ มาตั้งเป็นเป้าหมายและให้คะแนนในแต่ละข้อ โดยผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคคำถามลำดับขั้น (1-10) คะแนนที่ได้โดยเฉลี่ยอยู่ที่ 6-7

ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคการตั้งคำถามเพื่อให้สมาชิกกลุ่มเล่าถึงประสบการณ์การให้ความร่วมมือของตนเองในชีวิตประจำวัน เช่น การให้ความร่วมมือกับครู กับเพื่อน กับพ่อแม่ กับพนักงาน และเจ้าหน้าที่ และปัญหาที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นเวลาทำกิจกรรมกลุ่ม เมื่อมีการร้องขอจากบุคคลอื่น หรือเมื่อต้องปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม ทีมบอกว่าเพื่อนๆ ไม่ตอบเวลาที่ทีมถามขณะช่วยกันทำความสะอาด อันบอกว่าเวลาเดินด้วยกันเพื่อนๆ ไม่ค่อยรอ ในที่บอกว่าเวลาไปนั่งกินข้าว เพื่อนรีบลุกไม่ยอมนั่งเป็นเพื่อนคุย ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคคำถามปฎิหาริย์และคำถามช้อยกเว้นเพื่อดึงพลังและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในตัวสมาชิกกลุ่มในการหาทางออกใหม่ๆ ให้กับปัญหา โดยให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันเสนอทางออกของปัญหาในมุมมองต่างๆ เช่น ในกรณีของไนท์ อันบอกว่าให้ถามเพื่อนที่รีบลุกจะรีบไปไหน นกบอกว่าขอความร่วมมือจากเพื่อนให้นั่งต่อนานๆ เป็นต้น

ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มทำกิจกรรมไม้กายสิทธิ์ เขียนสิ่งที่ตนเองอยากให้เกิดขึ้นเพื่อให้การให้ความร่วมมือของตนเองจะได้เป็นไปอย่างราบรื่น ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคคำถามช้อยกเว้นเพื่อทำให้สมาชิกกลุ่มเห็นว่าปัญหาของการให้ความร่วมมือนั้น แท้จริงแล้วบางครั้งปัญหาไม่ได้เกิดขึ้นหรือเกิดขึ้นแต่ไม่รุนแรง และมีทางออกใหม่ๆ ให้กับปัญหาเสมอ เฟิร์สบอกว่าเมื่อเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มในงานประกอบชิ้นส่วนรถยนต์ รู้สึกว่าตัวเองอยู่นอกกลุ่ม ผู้นำกลุ่มจึงให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันถามเฟิร์สว่ามีเหตุการณ์ใดบ้างที่เพื่อนในกลุ่มให้ความสนใจกับสิ่งที่เฟิร์สกำลังทำอยู่ เฟิร์สตอบว่ามีอยู่ครั้งหนึ่งที่เพื่อนเอาน้ำมันเครื่องมาป้ายหน้าของเฟิร์ส อันเสริมว่าคนที่มีความแกล้งหยอกล้อแสดงว่าเพื่อนรัก เฟิร์สยิ้มและพยักหน้า ผู้นำกลุ่มให้กำลังใจเฟิร์ส

ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคคำถามการตั้งเป้าหมายเพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีเป้าหมายของการให้ความร่วมมือที่ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยตั้งเป้าหมายในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นก่อนและไม่ได้เกี่ยวข้องกับตนเองโดยตรง เช่น เราอยากให้อะไรต่างไปจากเดิมมากที่สุด เมื่อเราเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มอีกครั้งหนึ่ง? มีการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้างที่ทำให้เรารู้สึกว่าการให้ความร่วมมือของเราต่างไปจากเดิม?

เป็นต้น สมาชิกกลุ่มได้แสดงความคิดเห็นและฝึกการตั้งเป้าหมายเพื่อทำให้การให้ความร่วมมือของตนเองสูงขึ้น จากนั้นผู้นำกลุ่มใช้แบบการประเมินเป้าหมายก่อนปิดกลุ่ม มีค่าคะแนนการแสดงออกของการให้ความร่วมมือ ได้แก่ การร่วมกิจกรรมของกลุ่ม การให้ความร่วมมือกับการร้องขอของบุคคลอื่น การปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม และการให้ความร่วมมือของตนเองในภาพรวม โดยในแต่ละเป้าหมายมีคะแนนตั้งแต่ 1-10 ซึ่งคะแนนที่สมาชิกกลุ่มให้มียุทธศาสตร์อยู่ที่ 8-9 แสดงว่าสมาชิกกลุ่มมีความตั้งใจที่จะให้ความร่วมมือสูง

ก่อนยุติกลุ่ม สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปเรื่องการให้ความร่วมมือโดยผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคการสรุปความ จากการสังเกตพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มในการเข้าร่วมกลุ่มครั้งนี้ สมาชิกให้ความร่วมมือดีในกิจกรรมการระดมสมอง กิจกรรมไม้กายสิทธิ์ การทำแบบฟอร์มการตั้งเป้าหมายครั้งแรก และแบบการประเมินเป้าหมายก่อนปิดกลุ่ม บรรยากาศของการทำกลุ่มเป็นไปอย่างช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และมีการหยอกล้อกันบ้าง ผู้นำกลุ่มกล่าวขอบคุณสมาชิกกลุ่ม นัดหมายวันเวลาและสถานที่ในการทำกลุ่มครั้งต่อไป

ครั้งที่ 8 การพัฒนาด้านการให้ความร่วมมือในกลุ่ม วันที่ 10 มกราคม พ.ศ.2560 เวลา 14.00 - 15.30 น.

เมื่อสมาชิกกลุ่มมาครบกันทุกคนตามเวลานัดหมาย ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทายและสร้างสัมพันธภาพด้วยการพูดคุยถึงเรื่องการเรียนการฝึกงานและการสอบมิตเทอมที่กำลังจะมาถึง และสอบถามในทักทายจากการเข้าร่วมครั้งที่แล้วในเรื่องที่เพื่อนไม่แน่ใจว่า ได้ลองทำแล้วได้ผลเป็นอย่างไร ในทักทายเพื่อนหนึ่งอยู่เป็นเพื่อนทานข้าวมานานขึ้น ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคการถามและการฟังให้สมาชิกกลุ่มเล่าถึงการให้ความร่วมมือในชีวิตประจำวันที่ผ่านมา ในรูปแบบของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม การให้ความร่วมมือกับการร้องขอของบุคคลอื่น และการปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม มีการหยอกล้อกันในเรื่องที่เล่าสู่กันฟัง ทำให้กลุ่มมีความผ่อนคลายจากการเรียนการฝึกงานที่เพิ่งผ่านมา

ผู้นำกลุ่มเริ่มต้นทำกลุ่มด้วยการให้สมาชิกกลุ่มเล่าถึงสภาพของกลุ่มที่ตนเองเข้าไปมีส่วนร่วม และสิ่งที่ทำให้เกิดการร่วมมือกันในกลุ่ม ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคการถามเพื่อให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการยอมรับกฎข้อบังคับและเป้าหมายของกลุ่ม การรับฟังและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่นในกลุ่ม ความไว้วางใจในการทำงานร่วมกัน และการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลในกลุ่ม แล้วสรุปสิ่งที่จำเป็นสำหรับการดำรงอยู่ของกลุ่มคือการให้ความร่วมมือกัน ซึ่งมีลักษณะดังที่สมาชิกกลุ่มได้แสดงความคิดเห็นข้างต้น ผู้นำกลุ่มใช้กิจกรรมกระจกเงาซึ่งเป็นเทคนิคการแสดงบทบาทสมมติ โดยให้สมาชิกกลุ่มได้ฝึกการให้ความร่วมมือจากการเลียนแบบท่าทางของอีกคนหนึ่ง ซึ่งจากการทำครั้งแรกจะมีเสียงหัวเราะและหยอกล้อจากสมาชิกกลุ่มที่เป็นผู้ชม แต่หลังจากนั้นทุกคนให้ความสนใจเพราะต้องออกมาแสดงบทบาทกันทุกคน เมื่อกิจกรรมสิ้นสุด ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มอภิปรายถึงการเลียนแบบกระจกเงาและสิ่งที่ได้จากกิจกรรม และให้ช่วยกันทบทวนถึงรูปแบบของการให้ความร่วมมือในกลุ่มโดยผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ

จากนั้นใช้เทคนิคกระบวนการ WDEP โดยให้สมาชิกกลุ่มบอกถึงพฤติกรรมของตนเองที่ต้องการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดการให้ความร่วมมือในกลุ่ม และวางแผนที่จะปฏิบัติพฤติกรรมที่ต้องการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์จริง ผู้นำกลุ่มสังเกตเห็นว่าไนท์มีอาการค่อนข้างอึดอัด อยากจะยกมือขึ้นพูดแต่ไม่กล้า ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคการเอื้ออำนวยเชื้อเชิญให้สมาชิกกลุ่มถามในประเด็นที่สงสัยหรือแสดงความคิดเห็นที่อยากจะแบ่งปันให้กับเพื่อนๆ ไนต์จึงยกมือและพูดว่า "ผมวางแผนว่าจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ผมไม่ค่อยเชื่อฟังคุณปู่ เวลาผมมีโมโหคุณปู่ผมจะทุบโต๊ะดังๆ ผมจะพยายามไม่ทุบโต๊ะ" ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันเสนอวิธีการที่จะควบคุมอารมณ์ให้กับไนท์ อันเสนอว่าให้หายใจลึกๆ ทิมเสนอว่าให้นับหนึ่งถึงสิบแล้วค่อยตัดสินใจว่าจะทุบโต๊ะหรือไม่ นกเสนอว่าให้หนึ่งหนึ่งๆ ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคการเสริมแรงให้กำลังใจไนท์ลองใช้วิธีการที่สมาชิกกลุ่มได้เสนอเพื่อควบคุมอารมณ์ของตนเอง แล้วนำกลับมาบอกให้เพื่อนๆ ฟังในการเข้ากลุ่มครั้งหน้า

ก่อนการยุติกลุ่ม ผู้นำกลุ่มให้กำลังใจเพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความมั่นใจในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่จะทำให้เกิดการให้ความร่วมมือในกลุ่ม และให้สมาชิกกลุ่มได้แสดงความรู้สึกต่อการเข้ากลุ่มในครั้งนี้ เพื่อเป็นการประเมินการทำงานกลุ่ม ผู้นำกลุ่มกล่าวขอบคุณ นัดหมายเวลาและสถานที่ในการทำกลุ่มครั้งต่อไป

ครั้งที่ 9 การพัฒนาด้านการปฏิบัติตามปทัสสถาน วันที่ 14 มกราคม พ.ศ.2560 เวลา 14.00 - 15.30 น.

ผู้นำกลุ่มมาถึงห้องประชุมก่อนเพื่อเตรียมความพร้อม สมาชิกกลุ่มมาตรงเวลาพร้อมกัน และกล่าวสวัสดิ์ผู้นำกลุ่ม เมื่อทุกคนนั่งประจำที่เหมือนเดิม ผู้นำกลุ่มสอบถามถึงวิชาและกิจกรรมในชั้นเรียนที่สมาชิกกลุ่มเพิ่งเรียนมา เพื่อสร้างสัมพันธภาพและให้เกิดการผ่อนคลาย จากนั้นทบทวนถึงเนื้อหาของการเข้ากลุ่มครั้งที่แล้วในเรื่องการให้ความร่วมมือในกลุ่ม และถามไนท์ถึงวิธีการควบคุมอารมณ์ได้ผลอย่างไร ไนต์พูดว่า "เมื่อวานเย็นเที่ยงกับปู่ อารมณ์ขึ้นจะทุบโต๊ะอยู่แล้ว เลยได้ลองทำดูด้วยการอยู่หนึ่งๆ หายใจเข้าลึกๆ นับหนึ่งถึงสิบ ผลออกมาคือไม่ทุบโต๊ะ คุณอารมณ์ได้ครับ" ผู้นำกลุ่มกล่าวชมและให้แรงเสริมโดยให้สมาชิกกลุ่มปรบมือให้กำลังใจไนท์ที่ทำได้สำเร็จ และให้ทำอย่างต่อเนื่อง ก่อนเริ่มทำกลุ่ม ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มบอกถึงข้อเสนอแนะ และสิ่งที่ต้องการปรับปรุงเพื่อให้การทำกลุ่มในครั้งนี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้นำกลุ่มเริ่มต้นด้วยการใช้ตัวอย่างสมมติของสังคมที่ไร้กฎระเบียบ และไม่ช่วยกันดูแลสาธารณะสมบัติ แล้วให้สมาชิกกลุ่มได้อภิปรายแสดงความคิดเห็น จากนั้นใช้เทคนิคการถาม โดยให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติและรักษากฎระเบียบของสังคม และความรับผิดชอบทางสังคมในด้านการรักษาสาธารณะสมบัติ เช่น การแต่งกายตามกฎระเบียบของโรงเรียน การเข้าคิวต่อแถว เคารพกฎจราจรเมื่อขับขึ้นบนท้องถนน การไม่ขีดเขียนและพ่นสีสเปรย์บนโต๊ะเรียน ผนังห้องน้ำ และกำแพงที่สาธารณะ

ผู้นำกลุ่มอธิบายความหมายและรูปแบบของการปฏิบัติตามปทัสถาน และปัจจัยเชิงเหตุในด้านการให้ความเคารพในตัวตนต่อผู้อื่น และความยุติธรรม ซึ่งเป็นเหตุจูงใจให้สมาชิกกลุ่มมีพฤติกรรมปฏิบัติตามปทัสถาน แล้วใช้เทคนิคการทำให้เกิดความกระจำงโดยอธิบายความหมายของทั้งสองคำ และให้สมาชิกกลุ่มบอกถึงคุณลักษณะที่ดีที่สุดของทั้งสองคำนี้ ได้แก่ ความเคารพในตัวตนของผู้อื่น = ให้เกียรติ(ทิม) ไม่ก้าวก่าย(อัน) เคารพผู้ใหญ่(นก) เชื่อฟังผู้บังคับบัญชา(พิม) รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น(ไนท์) ยอมรับสิ่งที่เขาเป็น(เฟิร์ส) ช่วยเหลือ(แบงค์) และสุภาพอ่อนน้อม(ฟลุค) ความยุติธรรม = เท่าเทียม(แบงค์) สิทธิเสรีภาพ(อัน) ความถูกต้อง(เฟิร์ส) เป็นกลาง(ทิม) แบ่งภาระไม่เอาเปรียบ(พิม) ตอบแทนบุญคุณ(ฟลุค) ไม่โกงกิน(นก) และไม่คอร์รัปชัน(ไนท์) จากนั้นให้สมาชิกกลุ่มยกตัวอย่างการปฏิบัติตามปทัสถานที่เกิดจากความเคารพในตัวตนของผู้อื่นหรือเกิดจากความยุติธรรม เช่น แบงค์บอกว่า "เข้าคิวต่อแถวเมื่อซื้ออาหาร เพราะความยุติธรรม ใครมาก่อนก็ต้องได้สิทธิ์ก่อน" ทิมบอกว่า "ให้ความร่วมมือในการเก็บจานอาหารและแก้วน้ำเมื่อทานเสร็จ เพราะต้องเคารพในตัวตนของผู้อื่นที่จะมาใช้โต๊ะทานอาหาร" เป็นต้น

ผู้นำกลุ่มเปิดประเด็นให้สมาชิกกลุ่มอภิปรายในเรื่องที่ทำไมเราต้องปฏิบัติและรักษากฎระเบียบของสังคม และทำไมเราต้องรักษาสาธารณะสมบัติ ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคการสอนทฤษฎี A-B-C อธิบายถึงความคิดเป็นสาเหตุทำให้เกิดความรู้สึกและพฤติกรรมที่ตามมา และให้สมาชิกกลุ่มฝึกใช้การโต้แย้งความเชื่อที่ไร้เหตุผล เช่น ฉันรู้สึกดีที่คบกับเพื่อนที่มีเงิน ดีกว่าคบกับเพื่อนที่จนๆ, มันเป็นเรื่องของฉันที่ต้องมาตัดสินความเรื่องปัญหาทะเลากันของเพื่อน จากนั้นให้สมาชิกกลุ่มใช้การโต้แย้งความเชื่อที่ไร้เหตุผลที่ว่าทำไมต้องปฏิบัติและรักษากฎระเบียบของสังคม และทำไมเราต้องรักษาสาธารณะสมบัติ มีความกระตือรือร้นของสมาชิกกลุ่มที่จะแสดงความคิดเห็นโต้แย้งความเชื่อที่ไร้เหตุผล มีความคิดที่หลากหลายและสนับสนุนความคิดซึ่งกันและกัน ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคการเสริมแรงปรบมือให้กำลังใจและให้คำชมกับสมาชิกกลุ่มที่สามารถใช้ทฤษฎี A-B-C และการโต้แย้งความเชื่อที่ไร้เหตุผลได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคการเชื่อมโยงให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็นในเรื่องการมีความเคารพในตัวตนต่อผู้อื่น และการปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความยุติธรรมทำให้เกิดการปฏิบัติและรักษากฎระเบียบของสังคม และการรักษาสาธารณะสมบัติได้อย่างไร ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคการสรุปความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มให้อยู่ในเรื่องของการแสดงพฤติกรรมเอื้อสังคมที่มีปัจจัยมาจากหลักการนิยม

ก่อนยุติกลุ่ม ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้รับจากการเข้ากลุ่มครั้งนี้ ซึ่งส่วนใหญ่บอกว่าได้รับความรู้และประโยชน์จากทฤษฎี A-B-C และการโต้แย้งความเชื่อที่ไร้เหตุผลสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตัวเองไปในทางที่ดีขึ้น ผู้นำกลุ่มกล่าวขอบคุณทุกคน นัดหมายวันเวลาและสถานที่ในการเข้ากลุ่มครั้งต่อไป

ครั้งที่ 10 การพัฒนาด้านการปฏิบัติตามปทัสถาน (ต่อ) วันที่ 17 มกราคม พ.ศ.2560 เวลา 14.00 - 15.30 น.

เมื่อถึงเวลานัดหมาย มีสมาชิกกลุ่มบางคนยังมาไม่ถึง ในที่อาสาไปตามเพื่อนอีก 3 คนที่ยังไม่มา เมื่อสมาชิกกลุ่มมาครบ ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทายและพูดคุยถึงเรื่องการเรียนในช่วงนี้ซึ่งเป็นการฝึกตะไบ เพื่อเป็นการสร้างสัมพันธ์ภาพและผ่อนคลายจากการฝึกในโรงงาน ผู้นำกลุ่มทบทวนเรื่องการปฏิบัติตามปทัสถานจากการทำกลุ่มครั้งที่แล้ว และให้สมาชิกกลุ่มบอกถึงข้อเสนอแนะและสิ่งที่ต้องการปรับปรุงเพื่อให้การทำกลุ่มในครั้งนี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพผล แล้วเริ่มต้นการทำกลุ่มด้วยการให้สมาชิกกลุ่มค้นหาเหตุการณ์จากหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับการปฏิบัติตามปทัสถาน ในด้านการปฏิบัติและรักษาภาวะเบี่ยงของสังคม และด้านการรักษาสาธารณะสมบัติ แล้วให้สมาชิกกลุ่มได้นำเสนอ ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ และเทคนิคการสรุปความ สรุปเรื่องการปฏิบัติตามปทัสถานที่ได้จากหนังสือพิมพ์ และกระตุ้นให้สมาชิกกลุ่มใช้ตัวอย่างจากหนังสือพิมพ์เป็นรูปแบบในการปฏิบัติและรักษาภาวะเบี่ยงของสังคม และช่วยกันดูแลรักษาสาธารณะสมบัติ ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

ผู้นำกลุ่มอธิบายสภาพของสังคมปัจจุบันที่มีการทำดีน้อยลง มีการคิดทำร้ายผู้อื่นมากขึ้น และยกตัวอย่างประกอบในเรื่องความเห็นแก่ตัว การขาดน้ำใจเอื้อเฟื้อช่วยเหลือ การคิดแต่จะแก้แค้นเอาคืนโดยเฉพาะการทะเลาะวิวาทต่างสถาบัน ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคจินตภาพ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดความตระหนักรู้ โดยให้สมาชิกกลุ่มหลับตานึกถึงภาพเหตุการณ์ที่ตนเองมีโอกาสทำดีแต่ไม่ได้ทำ และคิดไม่ทำร้ายผู้อื่นแต่กลับทำ โดยเฉพาะในด้านการปฏิบัติและรักษาภาวะเบี่ยงของสังคม และด้านการรักษาสาธารณะสมบัติ แล้วให้สมาชิกกลุ่มบอกถึงเหตุการณ์ดังกล่าว และคิดหาวิธีที่ต้องการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดการปฏิบัติและรักษาภาวะเบี่ยงของสังคม และการรักษาสาธารณะสมบัติ

ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคกระบวนการ WDEP เพื่อให้สมาชิกกลุ่มต้องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการปฏิบัติตามปทัสถาน แล้วให้สมาชิกกลุ่มบอกถึงสิ่งที่ได้เขียนวางแผนไว้และตั้งใจจะทำโดยผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ และสังเกตเห็นถึงความตั้งใจของสมาชิกกลุ่มที่จะนำไปปฏิบัติ โดยเฉพาะแบบที่ตั้งใจอย่างแน่วแน่ว่าพรุ่งนี้จะรีบตื่นแต่เช้า และมาโรงเรียนให้ทันเวลาก่อนเวลาเข้าแถว สมาชิกกลุ่มที่เหลือได้ให้กำลังใจกับแบบค์ จากนั้นให้สมาชิกกลุ่มทำกิจกรรม "ยื่นมือออกไปเพื่อสังคม" และร่วมกันแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม เพื่อทำให้พฤติกรรมการปฏิบัติตามปทัสถานของแต่ละคนให้มีรายละเอียดกว้างขึ้น

ก่อนยุติกลุ่ม ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคการเสริมแรงเพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความมั่นใจในการนำพฤติกรรมที่ต้องการเปลี่ยนแปลงไปใช้ในชีวิตประจำวัน และร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้รับจากการเข้ากลุ่มครั้งนี้ ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคคำถามลำดับขั้น โดยให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันประเมินกระบวนการ WDEP และกิจกรรมต่างๆที่ได้ทำ ซึ่งคะแนนประเมินที่ได้โดยเฉลี่ยอยู่ที่ 8-9 จากคะแนนเต็ม 10 สมาชิกกลุ่มทุกคนมีความพึงพอใจค่อนข้างสูงในการเข้าร่วมกลุ่มครั้งนี้ ผู้นำกลุ่มกล่าวขอบคุณ นัดหมายวันเวลาและสถานที่สำหรับการเข้ากลุ่มครั้งต่อไปซึ่งจะเป็นครั้งสุดท้ายเพื่อยุติการให้คำปรึกษากลุ่ม

ครั้งที่ 11 สรุปการพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคม และการยุติกลุ่ม วันที่ 21 มกราคม พ.ศ. 2560 เวลา 14.00 - 15.30 น.

ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทายและพูดคุยเรื่องการเรียนกับสมาชิกกลุ่มที่มาถึงก่อน นกเล่าให้ฟังว่า "กำลังฝึกการถอดล้อรถยนต์ การขันน็อต และการใช้ประแจปอนด์" เมื่อทุกคนมาครบ ผู้นำกลุ่มเริ่มต้นการทำกลุ่มโดยทบทวนเนื้อหาที่ได้ทำกลุ่มร่วมกันมา 10 ครั้ง จากนั้นให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนแสดงความคิดเห็นว่าจะนำไปใช้อย่างไรในชีวิตประจำวัน ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ สมาชิกกลุ่มมีความตั้งใจสูงที่จะช่วยงานบ้านมากขึ้น แบ่งปันสิ่งที่มีให้กับเพื่อนๆ และสัตว์เลี้ยงบริจาคช่วยเหลือคนจน พยายามจะร่วมการเข้าร่วมกิจกรรมการกุศลให้มากขึ้น เช่น เดินวิ่งการกุศลบำเพ็ญประโยชน์ที่วัด ร่วมทำบุญของกฐินและทอดผ้าป่า ช่วยกันรักษาความสะอาดในโรงอาหาร พร้อมทั้งจะช่วยเหลือทุกเมื่อ ให้ความร่วมมือกับกลุ่มมากขึ้นในห้องเรียน กลุ่มโครงการ กีฬาสีที่กำลังจะจัดขึ้นในสัปดาห์หน้า ปฏิบัติตามกฎหมายของสถานศึกษาอย่างเคร่งครัดในเรื่องการแต่งกาย ทรงผมมาเรียนให้ตรงเวลา ไม่หนีเรียน ไม่ขีดเขียนบนโต๊ะเรียน ผงั้ในห้องน้ำ บนรถโดยสารประจำทาง

ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนบอกถึงความรู้สึกของตนเองในการที่ได้เข้ากลุ่มมา 10 ครั้ง ซึ่งโดยส่วนใหญ่มีความรู้สึกที่ดี มีสัมพันธภาพกับเพื่อนอย่างเหนียวแน่น มีความสุขในกลุ่ม เข้าใจความคิดและรู้จักเพื่อนแต่ละคนมากขึ้น ปรับเปลี่ยนความคิดของตัวเองและนำไปใช้ได้ผล บรรยากาศการพูดคุยเป็นไปอย่างอบอุ่น มีการหยอกล้อกัน เสียงหัวเราะ มีรอยยิ้มและมิตรภาพให้กันและกัน ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคการเสริมแรงให้กำลังใจสมาชิกกลุ่มที่จะนำสิ่งที่ได้พูดคุยกันไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิตจริง แล้วให้สมาชิกกลุ่มได้ทำแบบวัดปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อสังคม เพื่อรวบรวมผลเป็นคะแนนหลังการทดลอง ก่อนยุติกลุ่ม ผู้นำกลุ่มกล่าวขอบคุณ และนัดแนะการพบกันอีกครั้งหนึ่งใน 1 เดือนข้างหน้าเพื่อทำแบบวัดอีกครั้งหนึ่ง สมาชิกกลุ่มคนหนึ่ง (อัน) ถามว่า "จะมีการทำกลุ่มแบบนี้อีกไหม?" ผู้นำกลุ่มตอบว่า "คงต้องรอให้ทำปริญญาก่อนอีกทีหนึ่งไป" ทุกคนในกลุ่มหัวเราะ พลั้คพูดขึ้นมาว่า "อย่าให้เกิน 3 ปีนะครี เพราะพวกผมจะจบไปก่อน" บรรยากาศเต็มไปด้วยความผูกพัน ผู้นำกลุ่มจึงกล่าวยุติกลุ่มและปิดกลุ่มอย่างเป็นทางการ

หลังปิดกลุ่มแล้ว มีการเลี้ยงขนม พูดคุยแะวเล่นกัน บรรยากาศอบอุ่นเหมือนอยู่ในครอบครัวเดียวกัน เมื่อเสร็จแล้วสมาชิกกลุ่มทุกคนช่วยกันเก็บกล่องขนม ทำความสะอาด จัดห้องให้เรียบร้อย แล้วกล่าวขอบคุณอำลาผู้นำกลุ่ม

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นายสุวรรณ จุฑะสมพากร
วันเดือนปีเกิด	22 มีนาคม พ.ศ. 2507
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	1643/3 ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ แขวงมักกะสัน เขตราชเทวี จังหวัดกรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10400

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2524	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกวิชาช่างไฟฟ้า จาก โรงเรียนดอนบอสโก
พ.ศ. 2533	วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต (วศ.บ.) (เกียรตินิยมอันดับสอง) สาขาวิศวกรรมไฟฟ้า จาก สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
พ.ศ. 2538	พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิตทางรัฐประศาสนศาสตร์ (รป.ม.) จาก สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
พ.ศ. 2560	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ แขนงวิชาจิตวิทยาพัฒนามนุษย์และการให้คำปรึกษา จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จังหวัดกรุงเทพมหานคร